Dil Gerçeğe Karşı Döndüğünde: Yalanların Kırılgan Temeli
--Koen'in ölçümü ve Eski Türkçe Voynich El Yazması--

Konu: Dilbilimci Koen Gheuens'in Voynich El Yazması (VM) Üzerine 2018 Videolarımla İlgili Eleştirisine[1] Cevabım
Yazan: Ahmet Ardıç
Tarih: 8 Mart 2025 – 17 Nisan 2025
Anahtar Sözcükler: Voynich el-yazması Türkçe içeriği, “Voynich Talk”, “We need to talk about YouTube's favorite Voynich Theory”, “Koen Gheuens tarafından yapılan bilim dışı iş”, “Dil bilimde tutarsız yaklaşımlar”, "Bilimde gerçek ebedidir; yalanlar çürür"[2], "Dürüstlük bilimsel araştırmanın omurgasıdır", "Gerçekler inatçı şeylerdir"[3],
"Bir yalanın bacakları yoktur", "Yalan bir bumerang gibidir; her zaman göndericisine geri döner", "Yalancıların iyi hafızaya ihtiyacı vardır"[4], "Bazı insanları zaman zaman kandırabilirsiniz, ancak herkesi her zaman kandıramazsınız"[5], "Bilim gerçeğin peşindedir, gerçeklerin çarpıtılması değil"

Bay Koen’e ilk mesaj:

Mr. Koen Gheuens; Her ne kadar size uluslararası Eski Türkçe uzmanlarının eleklerinden geçerek akademik bir bilimsel ortamda yayınlanmış ve VM konusundaki en güncel bilgileri içeren makalemi eleştirmenizi önermiş olsam ve siz bunu yapmak yerine benim en eski haber/tanıtım videolarım üzerinden bazı eleştirilerde bulunmuş olsanız da ben size eleştirileriniz için teşekkür ederim. Umarım VM-araştırmacıları için hem sizin eleştirileriniz hem de benim bu cevabi yazım oldukça faydalı olacaktır.

Lütfen siz burada benim bu mesajımı cevap hakkımı kullanmam olarak görünüz. Fakat esasen burada yazacaklarım dil bilimi öğrencilerini, meraklılarını, akademisyenleri ve özellikle de VM araştırmacılarını yakından ilgilendiriyor diye düşünüyorum. Bu sebeple etik davranıp benin bu mesajımla birlikte bu makalemin/cevap-mektubumun linkini de VM çalışmalarımın eleştirisi saydığınız videonuzun altındaki yorumlar bölümünde en üstünde ve herkesin kolaylıkla görebileceği bir yere sabitleyiniz.

Siz benim bu mektubumu yayınlamış olduğunuz videoda yorumlar kısmında liste başına sabitleyerek aslında, esasen bu konunun detaylarını bilimsel özüyle birlikte merak eden insanlara karşı anlayışlı/saygılı davranmış olursunuz. Ben de sizin eleştirdiğiniz videolarımın altında sizin eleştiri videonuzun linkini ve bu cevabi yazımı aynı biçimde paylaşacağım. Çünkü bilim karşıt fikirlerin açıklanmasına dayalı etik tartışmalarla ve sorgulamalarla ilerler ve bu sebeple VM araştırmacılarının ve dil bilimi dünyasının burada açıklayacağım bilgilere kolayca ulaşmasını sağlamış olursunuz. Bunu yaparsanız aynı zamanda benim cevap verme özgürlüğüme yönelik bir etik hassasiyet de göstermiş sayılabilirsiniz.[6]

---

[1] Bahsi geçen videoya buradan bakabilirsiniz: https://www.youtube.com/watch?v=UgVZZrZ1eqY
[2] "Truth in science is eternal; falsehoods decay." - David J. Gross (Nobel ödüllü fizikçi)
[3] "Facts are stubborn things." - John Adams (ABD'nin 2. Başkanı)
[4] "Liars need good memories." -Alfred Adler (Ünlü psikolog ve psikoloji bireysel kurucusu)
[5] "You can fool some people some of the time, but you can’t fool all the people all the time." - Abraham Lincoln (ABD'nin 16. Başkanı)
[6] Bu cevap yazımı videonuzun yorumlar bölümünde liste başına sabitlemezseniz, muhtemelen bir süre sonra benim bu cevap yazımı görmeyen (öyle ki bu yazımdaki açıklamalarımın sizin videonuzun altında paylaşılan diğer yorumlar içinde altta kalarak daha az görünür olacağından dolayı) meraklılar ve sonradan yorumlarını paylaşacak olan kimseler bu konunun benim bakış açımı sunan bilimsel özünden habersiz kalabilirler ve böylece bazı bilim dışı yanlış çıkarımların bilimsel bir değeri olduğunu zannetme yanılgısına düşebileceklerdir.

> "Bilimde her hata, her yanlış adım zamanla ortaya çıkar."[7] - *Carl Sagan*

Bu bağlamda, eski videolarımı inceleyerek fikirlerini sunan Mr. Koen'e bu eleştirileri için teşekkür ederim.

Bilinmelidir ki birbirimize karşı yönelttiğimiz eleştiriler ve zaman zaman keskin bir dille yaptığımız tartışmalar veya yazışmalar tamamıyla VM konusu özelindedir. Bu bağlamda bizler, VM çalışmalarının içinde olan veya bu çalışmaları inceleyen kimselere yanıltıcı olmayan, doğruluğu ve bilimsel tutarlılığı ve mantık seviyesi uygun bilgiler vermek zorundayız. Bu esasen meslek etiğinin de gereğidir. Eleştirilmek ve eleştirileri yanıtlamak kişisel bir zorunluluk değildir fakat bilimsel alandan ayrılmadan ve etik yaklaşımları benimseyerek karşılıklı fikirlerimizi tartışabilme yolunda gerçekleşmesi gereken bir yöntemsel normaldir.

Bu bağlamda olmakla, iddia sahibi ve eleştiri sahibi öncelikle benim iddiamın[8] kapsamından ayrılmadan bir konuyu inceleyebiliyor ve tartışabiliyor olmalıdır.

Eleştirmenin eleştirilerini bilimsel anlayışa uygun biçimde yapabilmesi için öncelikle "VM konusunda eleştirmiş olduğu iddia nedir?" sorusunu kendisine sorması ve izleyicilere bunun cevabını vererek açıklamalarına başlaması beklenir.

Bilimsellikten uzaklaşmadan yapılacak eleştiride, iddianın ne olduğunu açıkladıktan hemen sonra açıklaması gereken ikinci şey ise eleştirisinde takip edeceği bilimsel yöntemi açıklamasıdır. Öyle ki, eleştirmenin önceden açıklamış olması gereken bu yöntemleri, iddia sahibinin iddiasına kanıt olarak gösterdiği dilsel bulguların, örtüşmelerin, kanıtların boşa-çıkarılmasına/çürütülmesine yönelik dil-bilimsel unsurları ve yaklaşımları barındırmalıdır.

Bu sürecin bilimsellikten uzaklaşmaması için de özellikle ve özellikle hassasiyet gösterilmesi gereken en önemli unsurlar;

1- Eleştirmenin kişisel görüşlerini veya ön yargılarını yapacağı işe dahil etmemesi,
2- İddianın sınama veya ölçüm parametreleri olabilecek unsurların sağlıklı yöntemle seçilmesi bakımından metinler içinde varlığı kanıtlanmamış yapıları, iddia içeriği dışında kalan konuları veya unsurları hesaplamalarına ve incelemelerine katmaması,
3- İddia sahibinin iddiasını eleştireceği için iddia kapsamında olmayan konuları ve unsurları iddia kapsamına dahil ederek değerlendirme yapmaması,
4- İddia sahibinin iddialarını sınama ve inceleme yöntemini açıkladıktan sonra, bu yöntemin içine ve yapacağı eleştiri işine gerçekliği veya doğru ölçüm yapacağı tartışmalı metotları, önerileri ve tartışmalı fikirleri dahil etmeksizin iddianın kapsamındaki konularda kalması özellikle önemlidir.
5- Eleştirmen, iddia konusu Eski Dilin (bizim dosyamızda iddia yaklaşık 600 yaşında bir Türk dilinin VM içeriğinde olduğunu öne sürüyor olduğundan) dilsel, leksik, morfolojik, fonetik, tarihsel kayıtlara esasen yazım biçimini önceden öğrenmiş

[7] "In science, every error, every misstep, will be uncovered in time." - Carl Sagan* (Ünlü astrofizikçi ve bilim iletişimcisi)
[8] Bakınız: "Voyniç Elyazmasının 33v sayfasının Okunuşu", Ahmet Ardıç, 2023 makalesi sayfa 3, 4, 5 ve 6 > https://www.turkicresearch.com/files/articles/84985f2e-212e-4b2f-97da-8903cda2a3ba.pdf

olmalıdır. Buna ilave olarak, eleştirmen, aday dilin Eski ve Güncel sözcük terminolojisi ve anlam içeriklerini incelemeli ve daima o dilin uzmanlarınca yazılmış olan gerçek (makine çevirisi olmayan) sözcüklerine güvenmelidir.

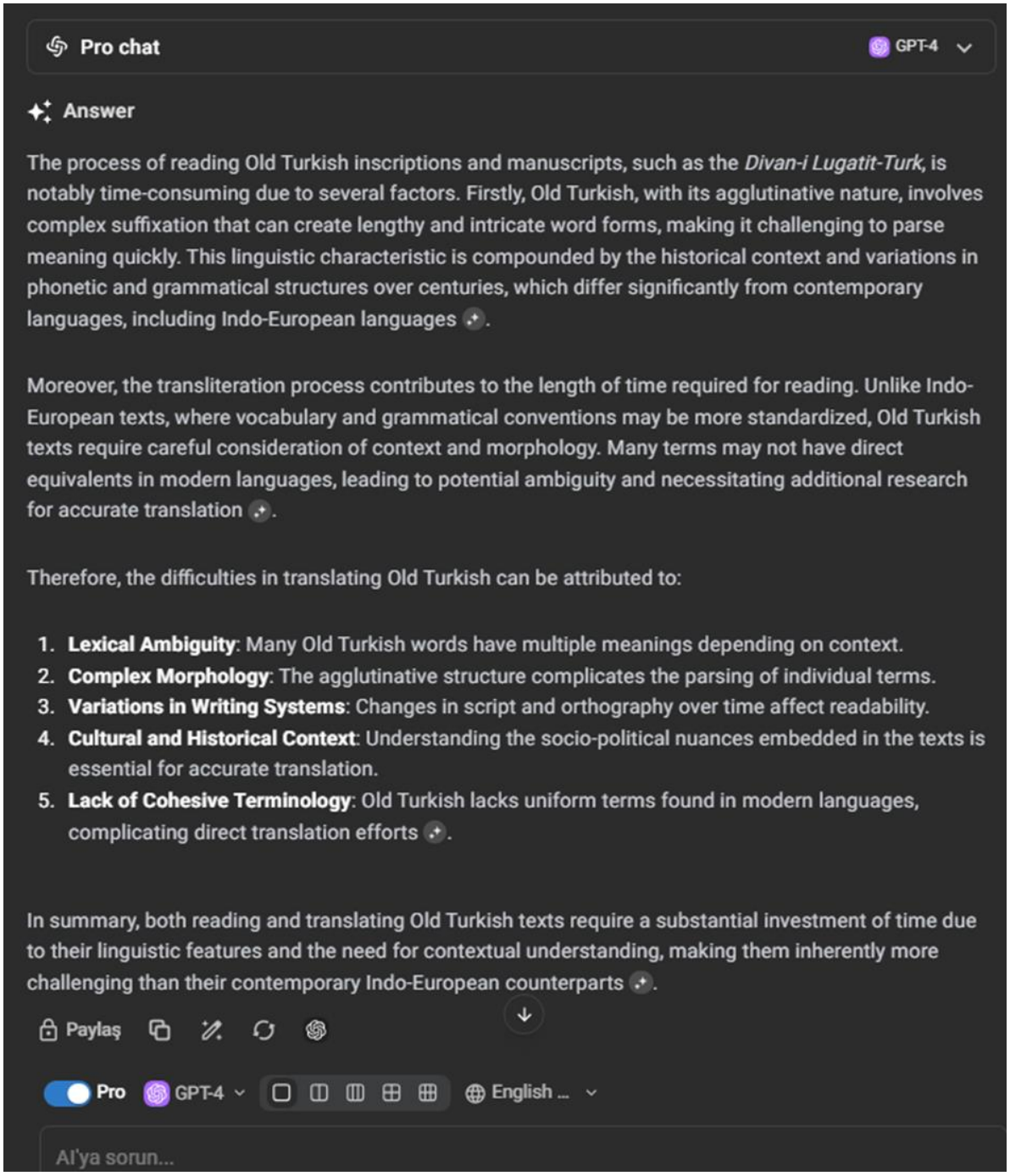

İddia sahibinin ek açıklamaları ve bulgular arasındaki bağlantı, öngörü, erken fikir ve yayınlanmış makalelerindeki açıklamaları eleştirmen tarafından dikkate alınmalıdır. Bu bağlamda olmakla, iddianın sunduğu fonetik örtüşmeler ve kanıtlara eleştirmenin çürütmesi gereken esas unsurlar durumundayken, iddia içeriğinin yan unsurları veya iddia sahibinin içerikteki konuları birbirine bağlayıcı görüş ve açıklamaları da eleştirmen tarafından iddianın bir parçası sayılarak eleştirilebilir. Fakat bu bağlamdaki (yardımcı açıklamalar, yan ve bağlayıcı unsurlar olan ek açıklama ve düşünceler) iddia içinde sunulan kanıtların eleştirmen

tarafından çürütülüp çürütülmemesine kıyasla kendi açıklamasına uygun özellikteki bağlama uygun biçimde eleştirilebilir.

Örneğin iddia sahibi makalelerinde şu yardımcı açıklamayı yapmışsa;

"VM yazarının lehçesini henüz (2025 yılında bugün) tam olarak bilmiyor olsak da VM metinlerini araştırmaya yeni başladığımız ilk dönemde, farklı uç lehçelerdeki fonetik farkları ilk yaptığımız alfabe transkripsiyonlarında göstererek okumalara dayalı biçimde harflerin ses karşılıklarını azaltarak ilerledik. Yani, araştırmamızın başladığı erken dönemlerde bazı hece harfleri karşılığında bazen altı veya yedi adet ses değeri olasılığını inceliyorduk. Zamanla bunları (harflerin fonetik-değeri karşılığı olasılıklarını) çizimlerle örtüşen kelimeleri buldukça azaltarak, alfabe transkripsiyonumuzun harflerinin ses karşılıklarını da azalttık/sadeleştirdik. Diğer bir değişle, erken dönemde harflere eşlenen fonetik olasılıklar zamanla muhtelif örtüşmeler gözlenmekle sınanarak ve elenerek sadeleşti.
Bu oldukça zaman alan bir süreçti ve halen elimizdeki iş tamamlanmış bir iş değildir. Dolayısıyla her araştırmacı bilmelidir ki onlar çalışmaları ve işaretlerin-ses-karşılıkları (halen) sadeleştirilmeye devam eden bir araştırmanın makalelerini ve bulgularını okuyorlar. Okuma çalışmaları devam ettikçe ve benzer sözcükler farklı cümleler içinde okundukça hem alfabe tablomuz son şeklini alacak hem de okunmuş tam sayfa sayısı artacaktır. Çünkü VM çalışmalarında baştan beri ve ilerleyen süreçte gelişmeler bu yönde oldu. Ancak son makalemizden de görülebileceği gibi VM içeriğinde hece harfleri dahil olmakla 300 adet üzeri harf mevcuttur ve VM yazarının Lehçe olasılıkları oldukça daraltılarak 600 yıl önceki Karadeniz ve Marmara bölgesi lehçelerine indirgenmiştir."

Bu durumda eleştirmen yapacağı eleştiri ve karşılaştırma işlerinde bu ve benzeri ek açıklamaları da hesaba/dikkate almalıdır. Örneğin bu noktada iddia sahibi 300 harfli bir alfabeden ve hece harflerinin varlından bahsediyorsa eleştirmen kendi görüş ve yöntemlerini iddia sahibine diretmeden/önermeden sadece iddianın açıklamalarını dikkate almalıdır. Dolayısıyla eleştirmenin bir fonetik birimin sözcük olduğunu varsaymasının bir önemi olmayacaktır eğer bunların sözcük olduğunu eleştirisi içinde net biçimde kanıtlayamıyorsa. Ya da içerikte Eski Türkçe olduğu iddia ediliyorsa eleştirmen kıyaslamalarını güncel/Modern Türkiye Türkçesi sözcük varlığı ile yapamaz.

İnceleme ve Eleştirinin Adil, Bilimsel, Evrensel İlkeleri ve Kuralları:

Eleştirmen iddiayı ve detaylarını incelerken adil olmalı ve evrensel etik ilkelerden ayrılmadan işini gerçekleştirmelidir.

Eleştirmen, iddiayı ve iddia dahilindeki bulguları ve iddia içinde sunulan bilgileri çeşitli ölçeklerde inceleyebilir. Eleştirmen işini yaparken iddianın kapsamı dışına çıkmamalıdır.

Eleştirmen, iddia sahibinin, eleştirmenin beklenti ve görüşlerini doğrulayan açıklama yapma zorunluluğu olmadığını bilmelidir. Dolayısıyla bu tip önermeleri inceleme süresi içinde veya sonuç ilanı içeriğinde de ileri sürmemelidir.

İddia sahibi iddiasını yayınlanmış makalesiyle ortaya koymuştur. Eleştirmen iddia sahibinin makalesine müdahale edemez ve hatta iddia sahibinden çalışma yöntemi ve detayları bağlamında herhangi bir ekleme, eksiltme/silme ve/veya değişiklik yapmasını da talep edemez. Her araştırma çalışması ve iddiası (iddiada bulunmayan unsurlara genişletilmeden)

kendi sunduğu bilgilerin ölçülmesini bekleyebilir. Eleştirmenin iddia kapsamında olmayan konuları ölçüm alanına dahil etmesi bilimsellik başta olmakla hiçbir etik ve ahlaki ölçütte hoş görülen davranış biçimi değildir.

Eleştirmen tarafsızlık ve nesnellik ilkesini gözetmelidir.[9] Makale incelenirken kişisel görüşlerden, önyargılardan ve çıkar çatışmalarından kaçınılmalıdır. Yazarın kimliği inceleme sürecini etkilememelidir. Eleştirmen yazarın kişisel niteliklerini yorumlayamaz, ilan edemez ve iddia sahibinin iddiası dışında kalan hiçbir detaya odaklanmaz.

Eleştirmen yapıcı geri bildirim yaklaşımı olan kişidir. Eleştiriler yapıcı, çözüm odaklı ve nazik bir dilde yapılmalıdır. İddia sahibinin çalışmalarına katkı sağlama hedefi güdülmelidir.[10]

Eleştiride, iddia/makale sahibinin "fikir ve verilerine saygısı" ilkesi hem evrensel hem etik bir ilkedir. Eleştirmen, iddia/makale sahibinin orijinal fikirlerine, verilerine ve bulgularına saygı duyulmalıdır. Bulgu ve verilere saygı onları kabul etmek demek değildir ve reddetmek de değildir. Eleştiriler yalnızca bilimsel temellere dayanmalıdır.[11]

---

[9] **Önemli Not:** Bay Koen, "voynich.ninja" sayfasındaki bazı yorumlarında benim hakkımda şunları yazdı (daha fazlası var, ancak bazılarını burada alıntıladım):
> "Hint-Avrupa dili ve kültürü hakkındaki ifadeleriniz bilimsel fikir birliğini reddediyor ve bunları politik olarak motive edilmiş bir uç teoriyle değiştiriyor."
> "Konuştuğunuz şeyi anlamak için gereken dereceye kelimenin tam anlamıyla sahibim ve gördüğüm tek şey, II. Dünya Savaşı öncesi milliyetçi bir gündem tarafından yönlendirilen uç bir teori."
> "Voynich çözümü hakkında bir başlıkta uç milliyetçi politik teorileri tartışmakta ısrar ediyor."
> "Teorisindeki güçlü alt akımlar göz önüne alındığında, korkarım ki bu desteği yalnızca diğer Türk milliyetçileri arasında bulacak."

Koen, yayınladığı videonun altındaki yorumlar bölümünde, bir paylaşımcının yorumu üzerine şunları yazdı:
> "Ahmet, sürekli olarak konudan saptığı, politik ve ırkçı temalar ortaya attığı için yasaklandı. Bunun teorisiyle hiçbir ilgisi yok, daha çok kamu forumundaki davranışıyla ilgili. Çok sayıda Türk uzmanla iletişime geçmeye çalıştım, ancak hiçbiri yorum yapmak istemedi. Nedenini anlıyorum." *(Bakınız makale sonunda ek 3 bölümündeki görsel.)*

Aslında, "voynich.ninja" sayfasındaki tüm yorumlarımı okursanız, Koen'in veya diğerlerinin benim ırkçı/Türk milliyetçisi olduğumu iddia etmesine izin verecek tutarlı bir unsur yoktu. Ancak elbette, insanların önyargıları hakkında hiçbir şey yapamam. PIE kök dilini veya yaygın Etrüsk dili görüşünü reddetmem, başkaları tarafından Türk milliyetçiliği veya ırkçılık olarak algılanabilir.

Bay Koen, yorumlarımdan bazılarına dayanarak beni (A. Ardich) alenen ırkçılık ve/veya Türk milliyetçiliğiyle suçlayan kişidir. Hatırladığım kadarıyla, Bay Koen bir yıldan uzun süredir birçok suçlamada bulunmaya devam etti. Bu yaklaşım, yalnızca davacıya karşı önyargılı tutumunu değil, aynı zamanda bazı kişisel psikolojik saplantıları da akla getiriyor. Sonuç olarak, Bay Koen davacının iddiasını incelemeye yetkili değil, çünkü tarafsızlığını çoktan kaybetmiş durumda. Davacı (A. Ardich), Bay Koen'e gönderdiği bir e-posta yanıtında, adil bir inceleme yapabileceğini umduklarını ifade etti. Ancak Bay Koen, davacının akademik makalesini incelemek yerine, davacının 2018 tarihli haber videolarına odaklanmayı seçti ve bunlara dayanarak sonuçlar çıkardı. Dolayısıyla, böyle bir yaklaşım, başlangıçtan itibaren hiçbir düzeyde temelde ne adil ne de etiktir.

[10] Bay Kohen'in ırkçılıkla suçladığı birisinin bilimsel çalışmasını eleştirmek için ele almış olması hiçbir ölçekte bu ilkeyle de bağdaşmamaktadır. Ayrıca sözde eleştiri videosu boyunca alaycı konuşma biçimi ve gerçekleri odağından saptıran yaklaşımları onun adil, etik ve bilimsel olmaktan uzak yaklaşımının bir diğer göstergesidir. Kullandığı alaycı üslup VM iddiamıza ciddiyetsiz biçimde yaklaştığının bir diğer göstergesidir.

[11] İddia sahibi VM özelinde hece harfleri dahil 300 adet üzeri harf olduğunu belirtmektedir. İddia sahibi içerikte Eski Türkçe olduğunu yazmıştır. İddia sahibi içerikte hecelerin ayrı yazılabildiğini göstermiştir. Eleştirmen bu veri ve bulguları saygılı biçimde kabul ederek değerlendirmeye ve incelemeye başlar. (Bizim durumumuzda ise, Bay Koen hece harfleri fonetiğini kıyaslamasında kullanmayarak, kıyaslamaları modern Türkiye Türkçesi ile

Eleştirmen, inceleyeceği konuda daha önce kendi (ve iddia sahibinin çıkarımlarından farklı olan) fikirlerini yayınlamış veya duyurmuş/ilan-etmiş ise (ki öyledir), bu durumda inceleyeceği iddiayı adil biçimde incelemesi beklenemeyebilir. Bu bağlamda da yine, eleştirmen tarafsız biçimde eleştiri yapabilecek kişi olarak görülmemelidir.[12]

Eleştirmen yapacağı inceleme işinde bilimsel ve tutarlılık ilkelerinden kesinlikle ayrılmamalıdır. Eleştiriler bilimsel yöntemlere uygun olmalı ve sağlam akademik dayanaklarla desteklenmelidir.[13]

Eleştirmen inceleme süreçlerinde sadece ve sadece elindeki iddia dahilinde ilerlemeli ve bunu yaparken kanıt ve veri odaklılık ilkesini ihlal etmemelidir. İnceleme sürecinde kişisel görüşler yerine kanıt ve veriye dayalı değerlendirme yapılması evrensel ve etik bir kuraldır.[14]

---

yaparak, Bay Koen iddia sahibinin iddiasında ayrı yazılan sözcük ekleri olarak gösterilen birimlerin tamamını ayrı birer sözcük olduklarını kabul ederek incelemiştir. İşte bu sebeplerle Bay Koen bu noktada da etik ve evrensel ilkeleri umursamamıştır.

[12] Üstelik, inceleme sürecinde herhangi bir çıkar çatışması varsa, bu durum da yapılacak inceleme işi için etik bir engel teşkil edebilir veya adil bir iş çıkarılmasını imkânsız kılabilir.

[13] Bay Koen, yaptığı incelemedeki yöntemini açıklamadığı gibi, eleştirisi sırasında bilimsel kaynaklarına ve kanıtlarına hiçbir biçimde referans vermemiştir. Dahası, ölçme değerlendirmeye dahil ettiği kendi fikirleri sebebiyle (iddiada var olan sözcük eklerini kabul etmeyerek bunları sanki sözcüklermiş gibi kıyaslama işine dahil ederek, o hem bilimsellik hem de tutarlılık ilkesinden aynı anda kopmuştur.)

[14] Bay Koen yaptığı işte iddia sahibinin iddiasına konu olan tek bir kanıtı bile ele alarak veri odaklı biçimde incelememiştir. Bunun yerine, Bay Koen yaptığı iş boyunca kendi seçtiği parametreleri ve ispatlanmamış ön kabullerini dikkate alarak ilerlemiş ve soyut genelleme ve beklentilerini sunarak bilimsel bir inceleme işi yaptığı algısını yaratmaya çalışmıştır. Bu tip bir davranış yukarıda açıklanan evrensel ve etik kuralların tamamının ihlal edilmesi anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak incelenen şey iddia sahibinin iddiasına konu olan makale değil ama 2018 yılına ait haber ve söyleşi amaçlı videoları olmuştur. Üstelik eleştirmenin sözde tarafsız ve sözde bilimselmiş gibi sunduğu ve yayınladığı videosu vesilesiyle (o videonun yorumlar kısmında) iddia sahibi ırkçılık göndermesi yapmıştır.

Elbette bu tip bir davranış şekli iddia/makale sahibinin kişilik haklarına ve güvenliğine karşı bir dolaylı girişim ve dolaylı hedef gösterme durumudur. Yani, bu bağlamda bu video ile yapılan iş, bilimsellik, ahlak ve etik kurallardan yoksun fakat eleştirmen için hukuki sorumlulukları üstlenilmesi gerekebilecek ve iddia/makale sahibi için de maddi manevi muhtelif kayıplar yaratabilme potansiyeli yüksek bir iştir. Eleştirmen iddia sahibinin ancak ve ancak Voynich elyazması bağlamında yayınladığı akademik iddiasını veya iddiasıyla ilişkili olabilecek bağlam içinde konu edebilir. Fakat eleştirmenin inceleyeceğini söylediği işin yazarının kişisel haklarını veya değerlerini sorgulama/konu etme uygun bir davranış biçimi değildir.

Üstelik böyle niteliklere haiz bir iş izleyiciler tarafından ve "voynich.ninja" sayfası üyeleri tarafından da kınanmamıştır. Bunun tam tersine olmakla, bu tip bir etik dışı iş bir kısmın izleyicilerin alkış ve beğenilerini de kazanmıştır. Bu bağlamda Bay Koen tarafındfan yapılan böyle bir işi hem video altındaki yorumlarda hem de “voynich.ninja” sayfasında beğenen ve destekleyenler olmuştur. Hiçbir akademik kıstasta ve hiçbir etik yaklaşımda yeri olmaması gereken bu tip bilim dışı işler benim önceleri saygı duyduğum bazı meşhur VM araştırmacısı akademisyenler ce de beğenilmiştir. Oysa bilimsel düzlemde iddiaların adil biçimde incelenmesinin hiçbir kriterine uymayan bu tip bir iş kınanmayı hak etmekteydi. Sadece bilimsel düzlemde değil aynı zamanda hiçbir şekilde veya ortamda bu tip taraflı ve maksadı aşmış davranışlar hoş görülmemeliydi.

Eleştirmen adil değerlendirme ilkesini gözetmelidir. İddia konusu makale yazarı hangi kurumdan veya ülkeden olursa olsun eşit şekilde değerlendirilmelidir. Bay Koen ise adaletlilik ilkesinden oldukça uzak biçimde ve suçladığı kişiye karşı bilim dışı bir iş çıkartmış ve etik kuralları hiçe saymış durumdadır.

Eleştirmen iddia içinde bulunan bütün unsurları bilimsel yöntemlerle dikkate almalı değerlendirmesine dahil etmelidir. İddia sahibi yayınlanmış makaleleri ile VM bağlamındaki iddiası içinde Eski Türkçe yapılara özgü çoklu bilgiler vermiş ve aday dile özgü çeşitli niteliklere haiz örtüşmeler sunmuştur. Ancak bunlar eleştiri sahibinin video çalışmasında yer almamıştır.[15]

Eleştirmen, eleştireceği aday dile ait çalışmasını yaparken (ki burada aday dil eski Türkçedir) bahse konu bu dilin sözcük yapılarının anagram biçimler yaratarak için ve bunları kullanarak sürdürülebilir transliterasyonlar yaratma olasılığını incelemeden konuya yaklaşmıştır. Öyle ki bu aday dil hakkında bilgi eksikliği ile konuya yaklaşıldığının açık kanıtıdır. Hint Avrupa dillerinde anagram sözcük okumaları yapmakla, Eski Türkçe metinlerde bunu yapabilmek birbirine eşit derecede zorluğa sahip değildir. Fakat eleştirmen Eski Türkçe için verdiği örneklerin "sonsuz fonetik seçim özgürlüğü" yaratmadığını bilmeliydi ve söylemeliydi.

Aday dil Eski Türkçe olduğu için, iddiacının çalışmasında, tesadüfi okuma veya anagram sözcük yapıları oluşturmak eleştirmenin videosunda ima ettiği "sonsuz seçim özgürlüğü" kavramından oldukça uzaktır. Bunun sebebini kısmen aşağıda dip-notlar bölümünde yazdım. Ayrıca buna dair çeşitli örneklerden devam eden sayfalarda da bahsedeceğim.

Türkçede kelime kökleri ve ekleri yer değiştirildiğinde anlamlı kelimeler oluşmaz. Aynı zamanda sözcüklerin eklerinin sırasında herhangi bir değişiklik yapılması, müdahale edilen kelimeyi Türkçeden uzaklaştırır. Bunun nedeni Türkçe kelime yapısının belli bir düzene sahip olmasıdır. Bu nedenle hem cümle hem de kelime yapısıyla Türkçede rastgele veya anagram yapılar oluşturmak zordur.

Yani burada bahsettiğim yollarla sözcüklerin yapısına yapılacak müdahaleler yardımıyla anagram sözcükler yaratılsa bile bunları cümle içinde bir araya getirerek anlam bütünlüğü kurmak ve oluşacak fonetik bütünlüğün Türkçe olduğunu iddia etmek mümkün değildir.

Eski yazım biçimindeki harfler için muhtelif ses karşılıkları öneren alfabetik transkripsiyon yapmış olmak ve bu yolla ortaya konulmuş olan fonetik kısıtlamalar yaratılmış olması da anagram oluşturma özgürlüğü kısıtlar. Fakat daha önce yazdığım Türkçenin sözcük yapısının bozulacağı örnekleri de bununla birlikte düşünecek olsanız, Türkçe için (böyle bir alfabe transkripsiyonunun daraltacağı fonetik hareket alanında) transliterasyon çeviride kullanışlı anagramları oluşturarak ve uzun metinler boyunca sürdürmek neredeyse mümkün değildir.

Birkaç kelimelik yazıtlar için okuma önerileri sunulmuş olsaydı transliterasyon yaparken fonetik özgürlük alanımız genişlerdi ve hayal gücünün sınırlarını da zorlayabilirdik.

Bir başka ifadeyle, iki veya üç tamga yazı işareti veya birkaç kelimeden oluşan eski yazıtların okunmasında hem tesadüfi denklikler, hem anagram kurmacalar hem de hayal gücüne dayalı okuma biçimleri çok geniş bir fonetik özgürlük alanı içinde yapılabilir. Ancak bunun tam tersine olmakla, 240 sayfasında 40000 sözcükle yazılmış bir elyazması için belli bir fonetik kısıtlama getiren alfabe transkripsiyonuyla transkripsiyon okuma yapılıyorsa burada bu çalışmayı yapan araştırmacının (Bay Koen'in ifade ettiği gibi) "sonsuz fonetik seçim özgürlüğü" alanı içinde hareket etme şansı yoktur.

---

[15] Bunların nicelik ve nitelikleri dahil olmakla bu örneklerin tek birisi bile (eleştirmen tarafından yapılan videoda) eleştirmen iddia bağlamında olduğu biçimi ile değerlendirmeye katmamıştır. Ancak bilimsel ve etik olan ölçüm ve eleştirme biçimi iddiada bulunmayan unsurları dayanak olarak sunamaz.

Çünkü[16] sözcük ve sayfa sayısı arttıkça bir tesadüfi veya anagram okumayı sürdürebilmenin şartlarından birisi olan fonetik seçenek bolluğu alanı daralır. Bay Koen'in aklına yatmış olan fakat gerçekçi olmayan çıkarımlar/görüşler bir tarafa, bu bahsettiğim fonetik seçim alanın genişlemesi veya daralması olayı tam da matematiğe, bilime ve mantığa uygun gelen bir gerçeklerdir. Rasyonel düşünceler bilimsel ölçümden soyutlanıp onun yerine rasyonel olmayan açıklamalar yapılırsa zaten böyle bir açıklamayı yapabilen bir eleştirmenin mesleki bilgisinden de şüphe etmek gerekir.

Bu konuyu daha iyi anlatmak amacı ile hipotetik bir düşüntü olarak yazmış olduğum "T biçimli Tanrı Tanımgasının Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları" adlı yazıma bakınız.[17] Öyle ki kendi sayfamda bu makaleyi yayınlarken[18] açıklamalar bölümünde de şunları yazmıştım:

---

[16] Eski Türkçe metinlere transkripsiyon çeviriler yaparken esasen anagrama sapmak amacı ile kullanılabileceği varsayılan bir diğer metot olarak; Yazılmış bir eski sözcüğün fonetik karşılığını oluştururken bilinçli veya bilinçsiz olarak, yanlış yere tek bir hece veya bazen bir harf eklenmesi, esasen o kelimenin Türkçe olarak değerlendirilmemesine/nitelenememesine neden olacaktır.

İşte bütün bu nedenlerle, özellikle çok sayıda sözcükle oluşturulmuş uzun metinler için bir sözcüğün transliterasyona anagrama saparak eklenmesi transliterasyonun devam edeceği bölümlerde de sürdürülebilecek bir uygulama olmayacaktır. Bu uzun metinler Eski Türkçe ise, dilin sözcük yapısı ve anlamın oluşturulabilmesinin dildeki teknik şartları sağlanamayacağı için zaten fonetik yapıya sonradan eklenecek veya bozulacak değerlerin yapılacak transliterasyon çevirilere işlenmesi/eklenmesi tamamen işlevsiz ve sonuçsuz olacaktır. Dolayısıyla Türk dilinin yapısal özellikleri dikkate alındığında bunlar Hint Avrupa dillere kıyasla anagramlara sapabilme özgürlük alanını dilin fonetik ve anlam yaratma doğasına aykırı düşeceğinden dolayı daha güç hale getirecektir.

Fakat biz yine de Eski Türkçe metinlere kolaylıkla anagram transliterasyonlar yapılabileceğini varsaysak bile (ki bunun neden olmayacağını açıkladım fakat bu açıklamaları görmezden gelelim) bunu yapabilmeyi zorlaştıran başka özel şartlarda bizim çalışmamızda esasen mevcuttur. Her şeyden önce her bağımsız kelimeyi fonetik ve anlamca doğrulamak için bunların birden fazla cümle içinde aynı fonetik ve anlam ile anlam bütünlüğünü bozmadan geçip geçemediği de kontrol etmek esastır. Buna da bir çeşit çapraz yoklama veya ikincil ve üçüncül doğrulama kullanılmalıdır diyebiliriz. Öyle ki çalışmamızda takip ettiğimiz yöntem içinde bir bölüm buna aittir.

Sayın Koen'in videosunda bahsettiği **"sonsuz fonetik seçim özgürlüğü alanında özgürce çalışmak"** Türkçe için oldukça zordur. Böyle bir özgürlük alanı Türkçe kelime oluşum yapısını bilen biri tarafından dile getirilemez ama bu dilin fonetik oluşumunu bilmeyen biri tarafından Türkçe için söylenebilir. Ayrıca ikili üçlü doğrulama yöntemini kullanmak da anagrama dayalı yaratılabilecek sözcüklerin ortaya çıkmasını rahatlıkla sağlayabilir.

Diğer yandan, Bay Koen tarafından bahsedilen fonetik özgürlük alanı bizim çalışmamız söz-konusu olduğunda kendisi tarafından sunulduğundan çok daha dar ve belirgin olsa da bu yanlış çıkarıma ek olarak hatalı bilgilerin izleyicilere sunulması durumu video boyunca devam ettirilmektedir. Öyle ki burada bunları yazmak durumundayım çünkü VM konusunu araştıran çok sayıda araştırmacı vardır ve benzer hatalara sapmamaları için durumun açıklığa kavuşturularak detaylı biçimde tarafımdan izah edilmesi önemli olacaktır.

[17] Bakınız: https://www.turkicresearch.com/files/articles/27.pdf

[18] *Öyle ki Bay Koen videosunda benim Göbeklitepe makalemin yazılış amacının birkaç yazı işaretini istediğimiz dilde ve her dilde yorumlayabileceğimize dikkat çekmek amacıyla yazılmış hipotetik bir kurmaca olduğunu belirtmedi. Kendisi bunun yerine ekrana yazının icat edildiği zaman bilgisi gibi benim ve herkesin bildiği genel bilgileri yansıtarak benim aklından zoru olan birisi olarak görünmemi sağlamaya çalıştı. Halbuki bu makalenin kurmaca olduğunu her ortamda açıklamış ve kendi sayfamda da yazmıştım. İşte o açıklama aşağıdakidir.*

Bu makalenin (T biçimli Tanrı Tanımgasının[19] Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları) kendi web-sayfamızda yayınlanması amacını aynı sayfamızın makaleler bölümünde açıklamıştık. Bu açıklamada yazdığımız şu idi: "İnsanlığın ortak ataları dünyada herhangi bir yazı ve millet kavramının olmadığı dönemlerde bazı soyut anlatımlara başvurmuş olabilirler" fikrini bir önerme olarak ortaya koyabiliriz. Öyle ki eğer Göbekli-tepe alnındaki T biçimli taşlar Tanrı tamgası betimlemesi olsaydı ve bu taşların göbek kısmındaki (kemer tokasına benzetilen kısımdaki) işaretler tamga işaret olsaydı, muhtemelen bunu dünyadaki farklı kültürlerin antik işaretleri veya sembolleriyle bin farklı biçimde yorumlamak mümkün olabilirdi. İşte bu makalede, ben, Göbekli tepedeki işaretleri bize yabancı olmayan tamgalara benzeterek spekülatif yaklaşımla (insan oğlunun hayal gücünü zorlayabilecek biçimde) düşüntüler ortaya atacağım. Bu makale kesinlikle Voynich elyazması harfleri ile veya Türk kültürü ile Göbekli-tepe arasında bir bağlantı olduğunu ileri sürmemektedir. Bu makale bilinçli ve maksatlı olarak bunu bir spekülasyon-düşüntü haline getirecektir. Öncelikle Göbekli tepede taşlara kabartma biçimde işlenmiş bazı işaretlerin tamga olduklarına dair herhangi bir kanıt yoktur. Elbette aralarında kabaca 11500 yıl fark olan ATA elyazmasıyla Göbekli tepenin bir bağlantısı da yok. Fakat bu makaleyi kısmen de olsa ve bilinçli biçimde sanki öyle bir bağ varmış gibi kaleme aldım. Buradaki esas amaç, dört veya beş işaretli Göbekli kabartmalarını tamgalara benzetmeye kalktığımızda elbette bu amaçla anagram veya hayal gücüne dayalı olarak bazı iddialarda bulunulabileceğini göstermektir. Öyle ki dünyadaki hemen hemen her kültür ile Göbekli-Tepe arasında (ve arada 10 bin yıldan uzun bir zaman da geçmiş olsa) bir bağ iddia edilebileceğini göstermektir. Yani insan hayal gücünün sınırları yoktur. Ve hayal gücümüze dayalı olmakla, birkaç işareti istersek bin farklı biçimde yorumlamamız dahi mümkün olabilir. Fakat VM metinlerinde olduğu gibi (yaklaşık 10 bin farklı kelime ile yazılmış uzun metinler içinde cümle yapılarını da göstererek) hayal gücüyle her zaman aynı işareti aynı fonetik değerde okuyarak bunu (bu tip bir hayali/anagram yaklaşımı) bin kelime ve yüzden fazla sözcük için sürdürebilmek pek mümkün değildir. İşte bu makalenin oluşturulmasının ikincil amacı da bu duruma dikkat çekmektir. Esasen beş veya altı işarete yapılabilecek bin farklı okuma önerisinden birisini yazının icat edilmediği zaman için dahi yapmak mümkünken, 10000 kelimelik uzun metinlerde bu anagram veya hayal gücünü aynı fonetik biçimleri devam ettirerek sürdürmenin mümkün olmadığına dikkat çekmek önemlidir. Bu amaçla makaleyi olabildiğince ciddi biçimde kaleme alıyorum ve bu açıklamayı bilinçli olarak makale içinde tutmayacağım. Bu "T biçimli Tanrı Tanımgasının Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları" (Birth of the T Shape God Sign and Göbekli-Tepe Texts) başlıklı makale ile eleştirileri üzerime çekerek antik metinlerin transliterasyonlarının hangi hallerde hayal gücüne dayanabildiği ve hangi durumlarda hayal gücüne yaslanamadığını dil bilimcilerin tartışmasına açıyorum. Yani, absürt sayılabilecek biçimde (Göbekli tepe ve VM arasında olmayan bağ ile) transliterasyonların hayal gücü ve tesadüflere hangi durumda yakın hangi durumda uzak olabileceği bağlamında bir tartışma başlatmak ve VM çalışmama bu yolla dikkat çekmeyi amaçlamaktayım. Okuyuculara şimdiden eğlenceli ve ciddi okumalar dilerim.

[19] Burada "tanımga" sözcüğü (tamga) "tanım yapan işaretler" anlamında kullanılmıştır.

Şimdi burada, Bay Koen'in burada konu ettiğim eleştirel videosunu izlemiş ve beğenmiş olan insanlara, VM araştırmalarına bir şekilde dahil olmuş araştırmacılara, dil bilimi alanında çalışmaları olan herkese şu soruları sormak isterim:

- Sizce, Bay Koen'in takıntılı biçimde ve birkaç yıldır sürdürdüğü, "beni, aşırı-milliyetçi ve rasyonellikten uzak bilgisiz bir hayalci gibi gösterebilmek adına yalanlara başvurmaktan çekinmeyen birisi haline getiren motivasyon nedir?"

(Sayın Koen'in daha önce sayfamdaki Göbeklitepe makalemin amacını duymadığını veya görmediğini ve okumadığını varsayalım. Bu durumda, böyle bir hatayı kabul edip özür dilemesini bekleyebilir ve bu hata için kendisine anlayışla yaklaşabilirim. Başka bir deyişle, yalnızca bu konuda gözden kaçan bilgiler olabileceğini varsaymaya hazırım. Ancak, videosunun en başında ve süresi boyunca izleyicilere ilettiği, kesinlikle yanlış olan başka bilgiler de var ve bunun kanıtlarını aşağıda göreceksiniz.)

Sayın Koen, eleştirilerinin bir parçası olarak izleyicilere, *"Türkçe bilmeyenler çalışmamı inceleyemez veya incelememeli"* gibi bir şey söylediğimi bildirdi veya algı oluşturarak bunu ima etti/sundu.

Öyle ki, buradaki söylemimiz esasen dil-spesifik fonetik bilgiyi incelemek veya edinmekle ilgilidir. Buna karşın Bay Koen'in iddiamızı değerlendirdiği videosunda yalnızca "Türkçe konuşanların (veya Türkçe bilenlerin) araştırmamızı incelemeye yeterli veya yetkin olduğunu" söylediğimi ima etti. Onun bu iddiası da açıkça yanlıştır *(ve daha doğrusunu söylemek gerekirse açıkça bir yalandır)*. Benim esasen iddia konusu dilin özelliklerini bilmeyen araştırmacılara her zaman verdiğim öneri; Türkçe fonetik yapı bilgisinin kullanımını incelemeleri ve aday dille ilgili dil bilimsel ve yapısal özellikleri öğrenerek incelemelerini yapmalarıyla ilgilidir. Bizim pozisyonumuz, iddiamızı incelemenin Türkçe fonetik yapılarını ve cümle kuruluşunu anlamayı gerektirdiğidir ve bu unsur zaman zaman vurguladığımız önemli bir gerekliliktir.

Ayrıca, Bay Koen tarafından izleyicilere iletilmiş olan bu yanlış bilginin tam tersi anlamda olmakla; ben, Türkçe bilmeyen birinin de iddialarımızı inceleyebileceği birçok kez söylemiştim ve yazmıştım. Üstelik bu yazılarımın bir kısmı "voynich.ninja" sayfasında idi ve aynı mesajı Koen ile e-mail yazışmamızda da ona yazmıştım. Kendisi bu noktada doğru bilgiyi kullanmadı ve izleyiciye de doğruları tam ters anlama çevirerek sundu.

Bunu görmek için "Voynich.ninja" sayfasına bakınız: Öyle ki bu anlamda birden çok defa olmakla farklı tarihlerde açıklamalarım oldu ve devam eden sayfalarda bunların kanıtlarını da sunacağım.

> Mesela, bunlardan sadece birisi olan 27-02-2024 tarihli yazılı açıklamamda (voynich.ninja sayfasında) aynen şu cümleleri yazmıştım:
>
> ---
>
> *"You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written."*

(Bunu anlamak için Türkçe bilmenize gerek yok. Tek yapmanız gereken makalelerimizi bilimsel ve şüpheci bir bakış açısıyla okumak. Bu okumayı yaparken VM konusu hakkında eski veya basmakalıp önyargılara sahip olmamalısınız. Yazdıklarımızı anlamak veya test etmek için Türkçe bilmeniz gerekmiyor.)

Bay Koen ise gördüğünüz gibi, yayınladığı bu videonun daha en başında, benim güya "Türkçe bilmeyen bizim yaptığımız çalışmayı anlamaz veya inceleyemez" iddiasında bulunduğumu (gerçekleri tersine çevirip sunarak) ilan etti ki bu tam bir yalandır. Kanıt bir değil birden çok. Aşağıda bunları tek tek gösteriyorum.
Mesela; **5 Aralık 2024 tarihli e-mail mektuplaşmamızda** ilettiğim cevapta da Bay Koen'e şunu yazmıştım:

---

*"**We want and encourage linguists who are in the same situation as you and do not know Turkish to evaluate our articles and examine their details. I hope you will make a fair evaluation that is free from prejudices and does not go beyond the framework of science**." (Sizinle aynı durumda olan ve Türkçe bilmeyen dil bilimcilerin makalelerimizi değerlendirmelerini ve detaylarını incelemelerini istiyor ve teşvik ediyoruz. Önyargılardan uzak, bilimsel çerçevenin dışına çıkmayan adil bir değerlendirme yapmanızı umuyorum.)*

---

14 Temmuz 2024 Tarihinde "voynich.ninja" sayfasında yaptığım bir yorumda şöyle yazmışım:

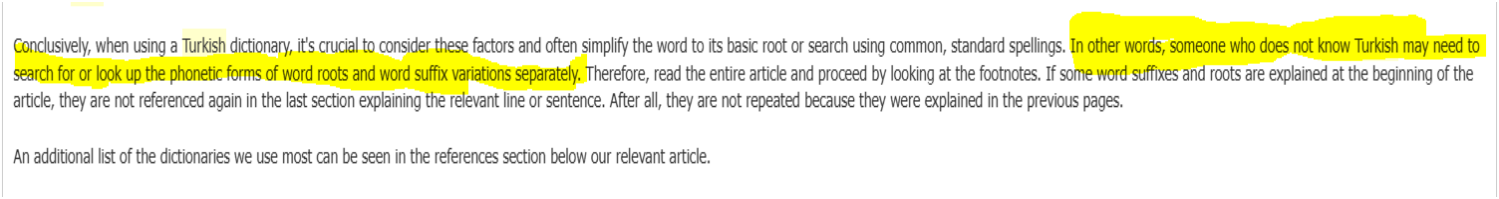

Conclusively, when using a Turkish dictionary, it's crucial to consider these factors and often simplify the word to its basic root or search using common, standard spellings. In other words, someone who does not know Turkish may need to search for or look up the phonetic forms of word roots and word suffix variations separately. Therefore, read the entire article and proceed by looking at the footnotes. If some word suffixes and roots are explained at the beginning of the article, they are not referenced again in the last section explaining the relevant line or sentence. After all, they are not repeated because they were explained in the previous pages.

An additional list of the dictionaries we use most can be seen in the references section below our relevant article.

---

*"Yani Türkçe bilmeyen birinin kelime köklerinin ve kelime eki varyasyonlarının fonetik formlarını ayrı ayrı araştırması veya incelemesi gerekebilir." (**In other words, someone who does not know Turkish may need to search for or look up the phonetic forms of word roots and word suffix variations separately**.)*

Bundan da anlayabileceğiniz gibi, VM araştırmacılarına burada verdiğim mesaj; "Eğer bir VM araştırmacısı olarak doğal biçimde Türkçe bilmiyorsanız kelime köklerinin ve kelime eki varyasyonlarının fonetik formlarını ayrı ayrı araştırmanız veya incelemeniz gerekebilir" mesajıdır. Öyle ki voynich.ninja sayfasında "Türkçe bilmeyen" araştırmacılardan kastım her zaman onların inceleyecekleri aday dilin fonetik gerçeklerini ve yazım biçimini öğrenmeleri

ile doğru bir çıkarım yapabilecekleri yönündedir. Yani bu, “Türkçe bilmek” deyimi burada “aday dilin özelliklerini bilmek kıyaslama için gereklidir” anlamındadır.[20]

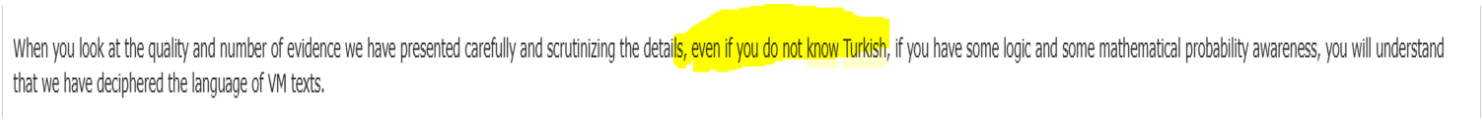
When you look at the quality and number of evidence we have presented carefully and scrutinizing the details, even if you do not know Turkish, if you have some logic and some mathematical probability awareness, you will understand that we have deciphered the language of VM texts.

13 Temmuz 2024 tarihinde "voynich.ninja sayfasındaki bir yorumum içinde şöyle yazmıştım:

---

*"Sunduğumuz delillerin niteliğine ve sayısına dikkatle baktığınızda, detayları dikkatle incelediğinizde, Türkçe bilmeseniz bile, biraz mantık, biraz matematiksel olasılık bilinciniz varsa, VM metinlerinin dilini çözdüğümüzü anlayacaksınız." (**When you look at the quality and number of evidence we have presented carefully and scrutinizing the details, even if you do not know Turkish, if you have some logic and some mathematical probability awareness, you will understand that we have deciphered the language of VM texts**.)*

Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi VM-araştırmacılarına benim çok net biçimde verdiğim mesaj "**Türkçe bilmesen de dikkatlice incelesen görürsün**" mesajıdır.[21]

14 Haziran 2024 tarihinde "voynich.ninja" sayfasında paylaştığım bir yorumda araştırmacılara şöyle yazmışım:

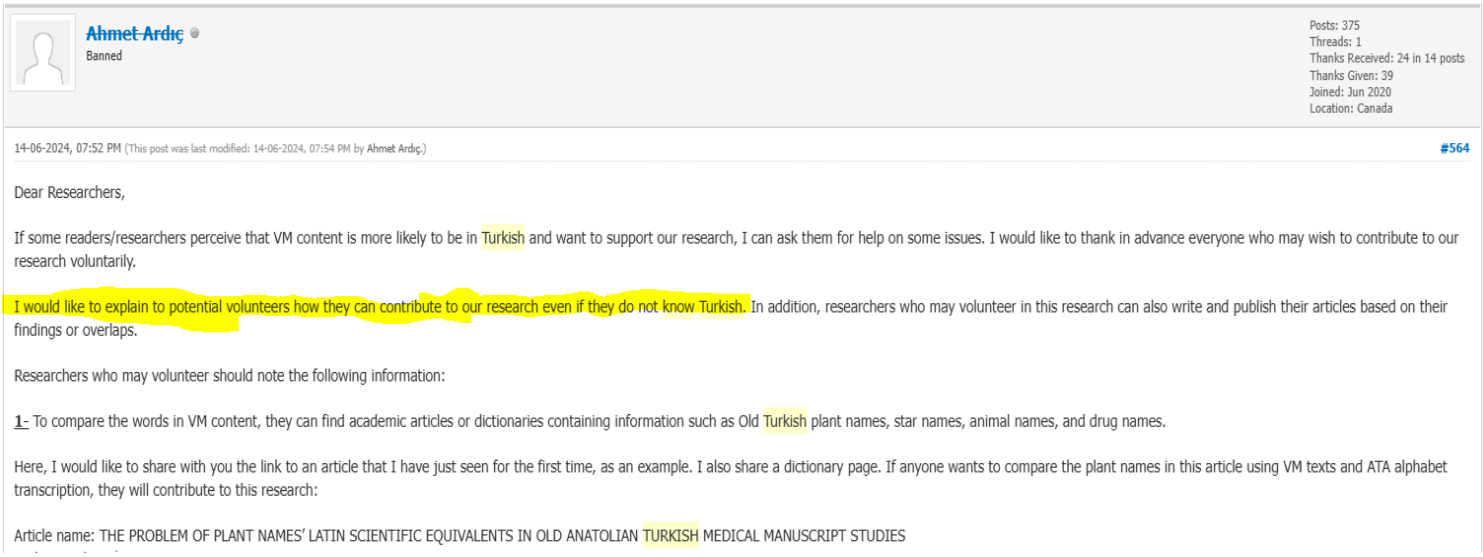
Ahmet Ardıç
Banned

Posts: 375
Threads: 1
Thanks Received: 24 in 14 posts
Thanks Given: 39
Joined: Jun 2020
Location: Canada

14-06-2024, 07:52 PM (This post was last modified: 14-06-2024, 07:54 PM by Ahmet Ardıç.) #564

Dear Researchers,

If some readers/researchers perceive that VM content is more likely to be in Turkish and want to support our research, I can ask them for help on some issues. I would like to thank in advance everyone who may wish to contribute to our research voluntarily.

I would like to explain to potential volunteers how they can contribute to our research even if they do not know Turkish. In addition, researchers who may volunteer in this research can also write and publish their articles based on their findings or overlaps.

Researchers who may volunteer should note the following information:

1- To compare the words in VM content, they can find academic articles or dictionaries containing information such as Old Turkish plant names, star names, animal names, and drug names.

Here, I would like to share with you the link to an article that I have just seen for the first time, as an example. I also share a dictionary page. If anyone wants to compare the plant names in this article using VM texts and ATA alphabet transcription, they will contribute to this research:

Article name: THE PROBLEM OF PLANT NAMES' LATIN SCIENTIFIC EQUIVALENTS IN OLD ANATOLIAN TURKISH MEDICAL MANUSCRIPT STUDIES

“Potansiyel gönüllülere Türkçe bilmeseler bile araştırmamıza nasıl katkıda bulunabileceklerini anlatmak istiyorum.” (I would like to explain to

---

[20] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60510.html?highlight=know+Turkish#pid60510
[21] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60504.html?highlight=know+Turkish#pid60504

potential volunteers how they can contribute to our research even if they do not know Turkish.)

Buradan da anlayabileceğiniz gibi Türkçe bilmekten kastım her zaman incelenecek aday dile özgü bilgilere sahip olmaktır fakat modern-Türkçe bilmekle ilgili bir açıklama kesinlikle değildir.[22]

13 Haziran 2024 tarihinde "voynich.ninja sayfasındaki paylaşımlarımdan birisinde şu cümlem yer alıyor:

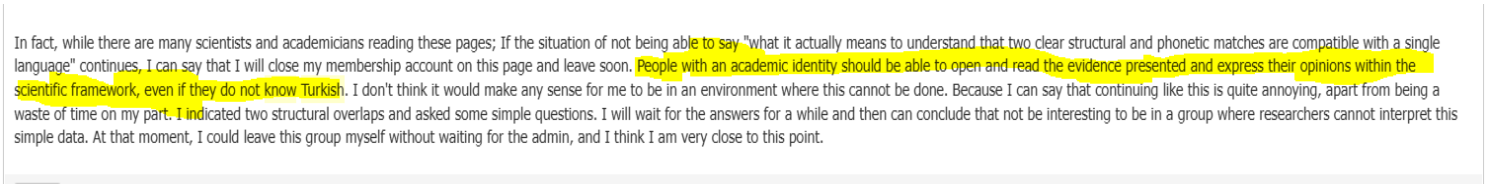
In fact, while there are many scientists and academicians reading these pages; If the situation of not being able to say "what it actually means to understand that two clear structural and phonetic matches are compatible with a single language" continues, I can say that I will close my membership account on this page and leave soon. People with an academic identity should be able to open and read the evidence presented and express their opinions within the scientific framework, even if they do not know Turkish. I don't think it would make any sense for me to be in an environment where this cannot be done. Because I can say that continuing like this is quite annoying, apart from being a waste of time on my part. I indicated two structural overlaps and asked some simple questions. I will wait for the answers for a while and then can conclude that not be interesting to be in a group where researchers cannot interpret this simple data. At that moment, I could leave this group myself without waiting for the admin, and I think I am very close to this point.

"Akademik kimliğe sahip kişiler, Türkçe bilmeseler bile sunulan kanıtları açıp okuyabilmeli ve bilimsel çerçeve içerisinde görüşlerini ifade edebilmeliler." ***(People with an academic identity should be able to open and read the evidence presented and express their opinions within the scientific framework, even if they do not know Turkish)***.[23]

---

13 Haziran 2024 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir yorumumda araştırmacılara şu cümleyi yazmışım:

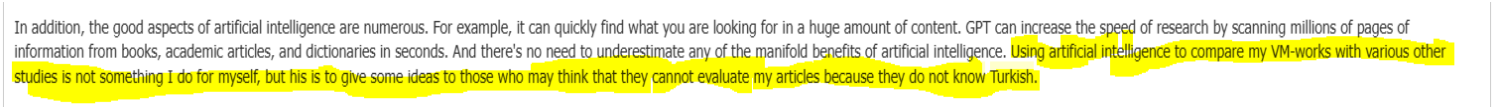
In addition, the good aspects of artificial intelligence are numerous. For example, it can quickly find what you are looking for in a huge amount of content. GPT can increase the speed of research by scanning millions of pages of information from books, academic articles, and dictionaries in seconds. And there's no need to underestimate any of the manifold benefits of artificial intelligence. Using artificial intelligence to compare my VM-works with various other studies is not something I do for myself, but his is to give some ideas to those who may think that they cannot evaluate my articles because they do not know Turkish.

"Yapay zekayı kullanarak VM çalışmalarımı çeşitli diğer çalışmalarla karşılaştırmam kendim için yaptığım bir şey değil, Türkçe bilmedikleri için makalelerimi değerlendiremeyeceklerini düşünenlere fikir vermektir." ***(Using artificial intelligence to compare my VM-works with various other studies is not something I do for myself, but his is to give some ideas to those who may think that they cannot evaluate my articles because they do not know Turkish).***

Bu açıklamamdan da anlayacağınız gibi Türkçe bilme şartından bahsetmem söz konusu değil fakat bundan kastım esasen "Türkçe'nin dil bilgisi özelliklerini bilmemek/öğrenmemektir.

---

[22] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60107.html?highlight=know+Turkish#pid60107
[23] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60098.html?highlight=know+Turkish#pid60098

Hatta VM araştırmacıları Türkçeye ait bilgileri yoksa bile yapay-zekâ kullanarak bilgi edinip değerlendirme veya inceleme yapabilirler anlamında açıklamam söz konusu olmuştu.[24]

7 Haziran 2024 tarihinde yapmış olduğum bir "voynich.ninja" sayfası paylaşımımda şu cümleyi yazmıştım:

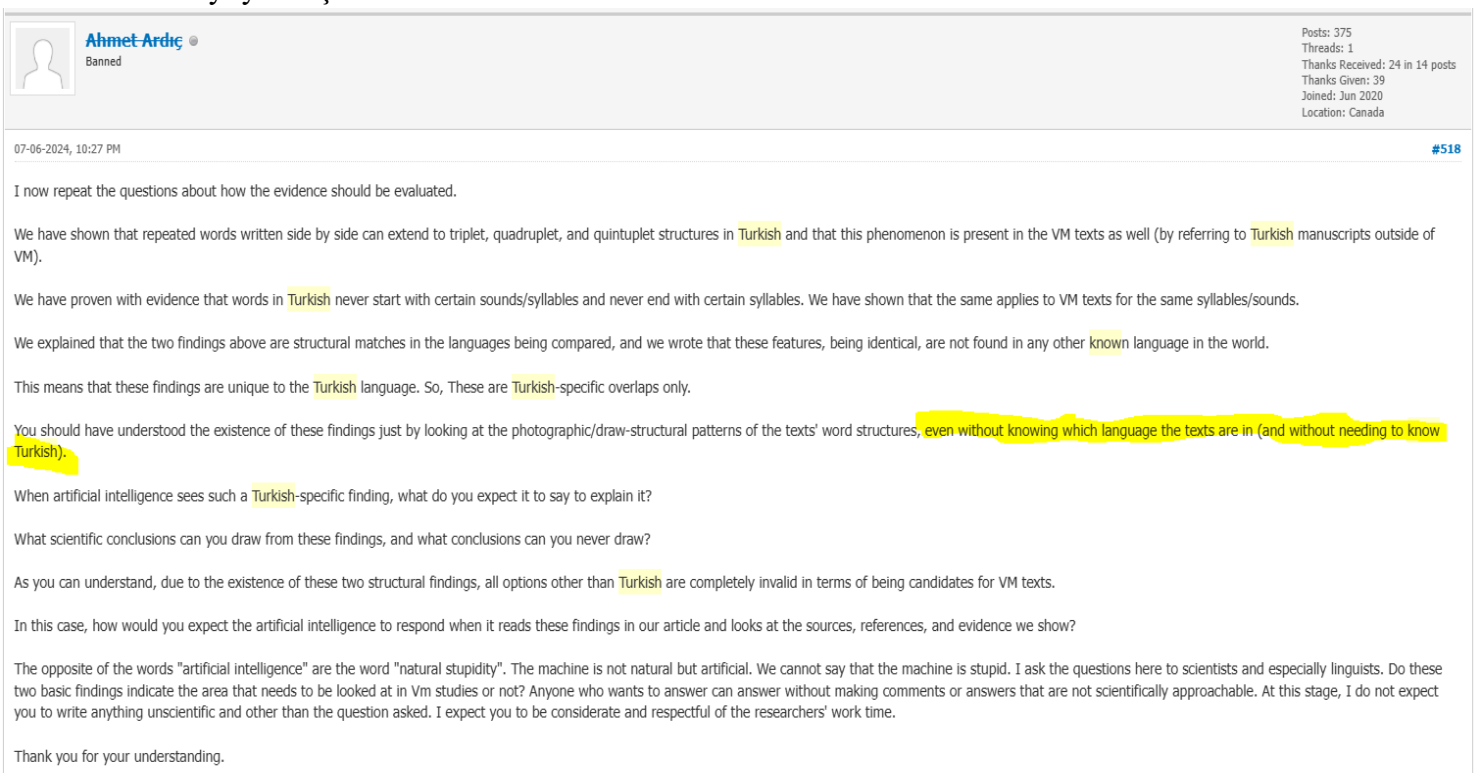

~~Ahmet Ardıç~~
Banned

Posts: 375
Threads: 1
Thanks Received: 24 in 14 posts
Thanks Given: 39
Joined: Jun 2020
Location: Canada

07-06-2024, 10:27 PM #518

I now repeat the questions about how the evidence should be evaluated.

We have shown that repeated words written side by side can extend to triplet, quadruplet, and quintuplet structures in Turkish and that this phenomenon is present in the VM texts as well (by referring to Turkish manuscripts outside of VM).

We have proven with evidence that words in Turkish never start with certain sounds/syllables and never end with certain syllables. We have shown that the same applies to VM texts for the same syllables/sounds.

We explained that the two findings above are structural matches in the languages being compared, and we wrote that these features, being identical, are not found in any other known language in the world.

This means that these findings are unique to the Turkish language. So, These are Turkish-specific overlaps only.

You should have understood the existence of these findings just by looking at the photographic/draw-structural patterns of the texts' word structures, even without knowing which language the texts are in (and without needing to know Turkish).

When artificial intelligence sees such a Turkish-specific finding, what do you expect it to say to explain it?

What scientific conclusions can you draw from these findings, and what conclusions can you never draw?

As you can understand, due to the existence of these two structural findings, all options other than Turkish are completely invalid in terms of being candidates for VM texts.

In this case, how would you expect the artificial intelligence to respond when it reads these findings in our article and looks at the sources, references, and evidence we show?

The opposite of the words "artificial intelligence" are the word "natural stupidity". The machine is not natural but artificial. We cannot say that the machine is stupid. I ask the questions here to scientists and especially linguists. Do these two basic findings indicate the area that needs to be looked at in Vm studies or not? Anyone who wants to answer can answer without making comments or answers that are not scientifically approachable. At this stage, I do not expect you to write anything unscientific and other than the question asked. I expect you to be considerate and respectful of the researchers' work time.

Thank you for your understanding.

"Metinlerin hangi dilde olduğunu bilmeseniz bile (ve Türkçe bilmenize gerek olmasa bile), metinlerin kelime yapılarının fotoğrafik/çizimsel yapısal örüntülerine bakarak bu bulguların varlığını anlamış olmanız gerekirdi."
(You should have understood the existence of these findings just by looking at the photographic/draw-structural patterns of the texts' word structures, even without knowing which language the texts are in ***(and without needing to know Turkish)****.*[25]

---

6 Haziran 2024 tarihinde, araştırmacıların iddiamızı inceleyebilmek için Türkçe bilmesine gerek olmadığını şu cümle ile belirtmiştim:

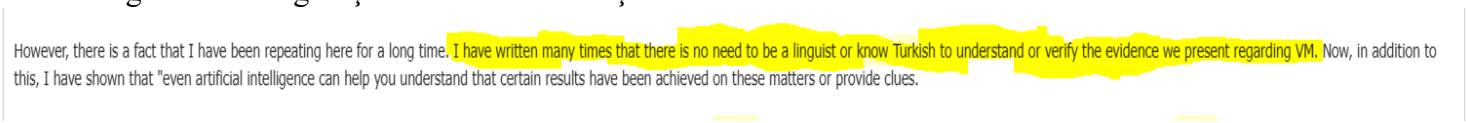

However, there is a fact that I have been repeating here for a long time. I have written many times that there is no need to be a linguist or know Turkish to understand or verify the evidence we present regarding VM. Now, in addition to this, I have shown that "even artificial intelligence can help you understand that certain results have been achieved on these matters or provide clues.

"VM ile ilgili sunduğumuz kanıtları anlamak veya doğrulamak için dilbilimci olmaya veya Türkçe bilmeye gerek olmadığını defalarca yazdım."
(However, there is a fact that I have been repeating here for a long time. I

[24] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60081.html?highlight=know+Turkish#pid60081
[25] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-59941.html?highlight=know+Turkish#pid59941

have written many times that there is no need to be a linguist or know Turkish to understand or verify the evidence we present regarding VM).[26]

---

02 Haziran 2024 tarihinde konuyu belli detayda incelemek için Türkçe bilmeye gerek olmadığına işaret eden anlamda bir cümleyi aynı platformda şu şekilde yazmışım:

We already have the key to translate the entire text. Some full pages have already been translated. Across 240 pages, we are already reading numerous Turkish words in every line, and about 21% of them have hardly changed their phonetic form. We do not use artificial intelligence to read VM texts or to check our work. We use artificial intelligence because it knows almost all languages, can access all dictionary books, and can reach almost all articles written on this subject, and we use it to compare these with our articles in terms of evidence. Why do we do this? Some people think that "they do not know Turkish, but they think that if they may know Turkish to scale our claim about the VM-Turkish hypothesis they can understand the claim". We present the most likely content of the VM in machine language/expression, reminding them that they are not smarter or more knowledgeable than the machine about Turkish. This may help some intelligent people to accept that the conclusion has already been reached and that the content of the VM is most likely in Turkish. There is no need to provide helpful information to everyone, but if it provides clues to people who have the knowledge to make academic and scientific comparisons, that will be sufficient for us.

"Bazı insanlar "Türkçe bilmediklerini, ancak VM-Türkçe hipotezi hakkındaki iddiamızı ölçeklendirmek için Türkçe bilseler iddiayı anlayabileceklerini düşünüyorlar" diye düşünüyorlar." ***(Some people think that "they do not know Turkish, but they think that if they may know Turkish to scale our claim about the VM-Turkish hypothesis they can understand the claim".)***[27]

---

18 Nisan 2024 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir paylaşımımda şu cümlelerimi görebilirsiniz:

Now, leaving aside nursery rhymes or linguistic potentials, please, if possible, show me a single scientist, a single article, or a single manuscript that mentions triple, quadruple, or quintuple word repetitions in any ancient language other than Old Turkish. Show me where these experts have referred to ancient manuscripts or books and specify the dates they were written. By doing so, we would not be comparing a bicycle wheel with an orange.

Now, I ask the same question to every researcher in this group. Can you find similar structural overlaps between VM texts and written Old Turkish texts in any other language in the world? I have been asking this question on various platforms for several years and have also examined numerous academic articles to find this information. In the end, I have not found such an overlap in any other language. If you or anyone else can find similar overlaps in any other language, could you demonstrate and present them?

You do not need to know Turkish. I have mentioned two fundamental structural features: the structure and frequency of word repetitions in the language and the absence of words starting or ending with certain sounds or letters in Old Turkish. To assure you of the authenticity of these features, I have provided references to academic articles where they are discussed. These features, together or separately, are specific only to Turkish.

Our question is very simple: Do similar overlaps exist in ancient writings of other languages? I know they do not. If you do not know, please check Google or use artificial intelligence. These features are partially present in agglutinative languages like Japanese, Korean, Mongolian, or Hungarian, which share the same root as Turkish. However, even in these languages, occurrences of word repetitions up to quintuples are not found and they are uniquely recorded in Turkish only. Moreover, the frequency of word repetitions in these languages is absurdly scarce compared to Old Turkish. Also, if an ancient language used duplications of words to make them plural, should we be surprised that there are word duplications in almost every page of ancient writing? What other languages do you know that write the plural of words by repeating that word twice? For example, in medieval German or Greek or Italian manuscripts, how many word duplications or nursery rhymes do you see on every 3 pages, let alone on every page? Even someone who does not know Turkish or cannot read VM texts but is aware of this information should recognize that the manuscript is most likely in Turkish.

I believe that there are many individuals in this Voynich-ninja group who understand how scientific research should be conducted and how templates for scientific comparison should be used. Our common question is whether, in the face of these findings, even if they cannot read the texts, they can acknowledge Turkish as the most plausible candidate.

I believe that no one here would deviate from scientific criteria based on nationality, language, or race. So, do not misunderstand my words, but if the same findings were presented for German, English, or Greek, and if they were not found in Turkish, you would probably have already declared the manuscript to be ancient Greek based on this evidence. We should not ignore a scientific fact based on the presumed language of the manuscript, and I do not want to believe that anyone here would do so. Now, I am discussing findings and evidence. If you have no evidence to the contrary, I sincerely expect you to reexamine my findings or acknowledge that "although we cannot read it, we understand that Turkish is the most likely candidate."

Of course, I do not expect those who do not know how to evaluate such scientific data or understand how it contributes to our understanding to make such comments or confirmations. Now, may I compare an apple from the Middle Ages with another from the Middle Ages and get your thoughts again?

Thanks & Best regards,

"Türkçe bilmenize gerek yok. İki temel yapısal özellikten bahsettim: Dildeki kelime tekrarlarının yapısı ve sıklığı ve Eski Türkçe'de belirli sesler veya harflerle başlayan veya biten kelimelerin olmaması." ***(You do not need to know Turkish. I have mentioned two fundamental structural features: the***

---

[26] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-59912.html?highlight=know+Turkish#pid59912
[27] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-59869.html?highlight=know+Turkish#pid59869

structure and frequency of word repetitions in the language and the absence of words starting or ending with certain sounds or letters in Old Turkish.)[28]

---

16 Nisan 2024 tarihinde aynı sayfada bu konuda şunu yazmışım:

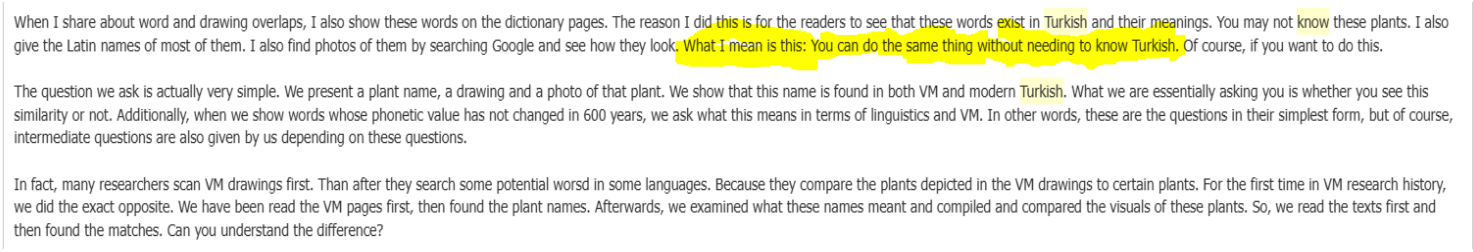

When I share about word and drawing overlaps, I also show these words on the dictionary pages. The reason I did this is for the readers to see that these words exist in Turkish and their meanings. You may not know these plants. I also give the Latin names of most of them. I also find photos of them by searching Google and see how they look. What I mean is this: You can do the same thing without needing to know Turkish. Of course, if you want to do this.

The question we ask is actually very simple. We present a plant name, a drawing and a photo of that plant. We show that this name is found in both VM and modern Turkish. What we are essentially asking you is whether you see this similarity or not. Additionally, when we show words whose phonetic value has not changed in 600 years, we ask what this means in terms of linguistics and VM. In other words, these are the questions in their simplest form, but of course, intermediate questions are also given by us depending on these questions.

In fact, many researchers scan VM drawings first. Than after they search some potential worsd in some languages. Because they compare the plants depicted in the VM drawings to certain plants. For the first time in VM research history, we did the exact opposite. We have been read the VM pages first, then found the plant names. Afterwards, we examined what these names meant and compiled and compared the visuals of these plants. So, we read the texts first and then found the matches. Can you understand the difference?

"Demek istediğim şu: Aynı şeyi Türkçe bilmenize gerek kalmadan da yapabilirsiniz." ***(What I mean is this: You can do the same thing without needing to know Turkish.)***[29]

---

16 Nisan 2024 tarihinde başka bir paylaşımımda aynı konuya değindiğimi görselden anlayabilirsiniz. Öyle ki orada şunu yazmıştım:

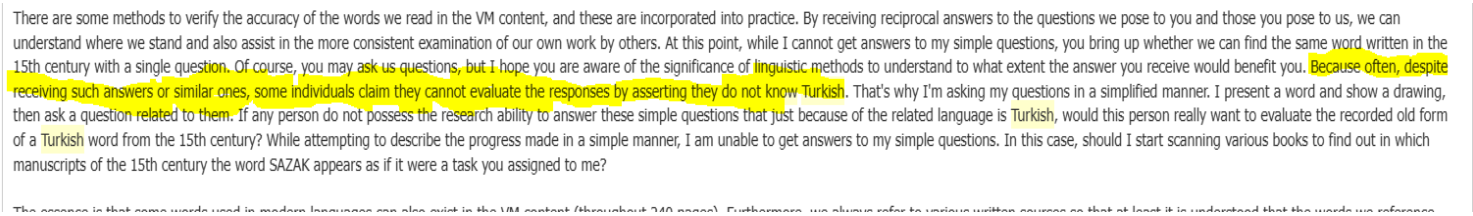

There are some methods to verify the accuracy of the words we read in the VM content, and these are incorporated into practice. By receiving reciprocal answers to the questions we pose to you and those you pose to us, we can understand where we stand and also assist in the more consistent examination of our own work by others. At this point, while I cannot get answers to my simple questions, you bring up whether we can find the same word written in the 15th century with a single question. Of course, you may ask us questions, but I hope you are aware of the significance of linguistic methods to understand to what extent the answer you receive would benefit you. Because often, despite receiving such answers or similar ones, some individuals claim they cannot evaluate the responses by asserting they do not know Turkish. That's why I'm asking my questions in a simplified manner. I present a word and show a drawing, then ask a question related to them. If any person do not possess the research ability to answer these simple questions that just because of the related language is Turkish, would this person really want to evaluate the recorded old form of a Turkish word from the 15th century? While attempting to describe the progress made in a simple manner, I am unable to get answers to my simple questions. In this case, should I start scanning various books to find out in which manuscripts of the 15th century the word SAZAK appears as if it were a task you assigned to me?

"Çünkü çoğu zaman bu ve buna benzer cevaplar almalarına rağmen bazı kişiler Türkçe bilmediklerini ileri sürerek cevapları değerlendiremediklerini iddia etmektedirler. Bu yüzden sorularımı basitleştirilmiş bir şekilde soruyorum. Bir kelimeyi sunuyorum, bir çizim gösteriyorum, ardından bunlarla ilgili bir soru soruyorum." ***(Because often, despite receiving such answers or similar ones, some individuals claim they cannot evaluate the responses by asserting they do not know Turkish. That's why I'm asking my questions in a simplified manner. I present a word and show a drawing, then ask a question related to them. ...)***[30]

---

[28] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-58982.html?highlight=know+Turkish#pid58982
[29] Bakınız *(bir önceki ile aynı sayfada bir diğer benzer açıklama)*: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-58982.html?highlight=know+Turkish#pid58982
[30] Bakınız *(bir önceki ile aynı sayfada bir diğer benzer açıklama)*: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-58982.html?highlight=know+Turkish#pid58982

27 Şubat 2024 tarihinde, aynı VM-platformunda, bir yorumumda VM araştırmacılarına yönelik olarak şu cümleleri yazmış olduğumu görebilirsiniz:

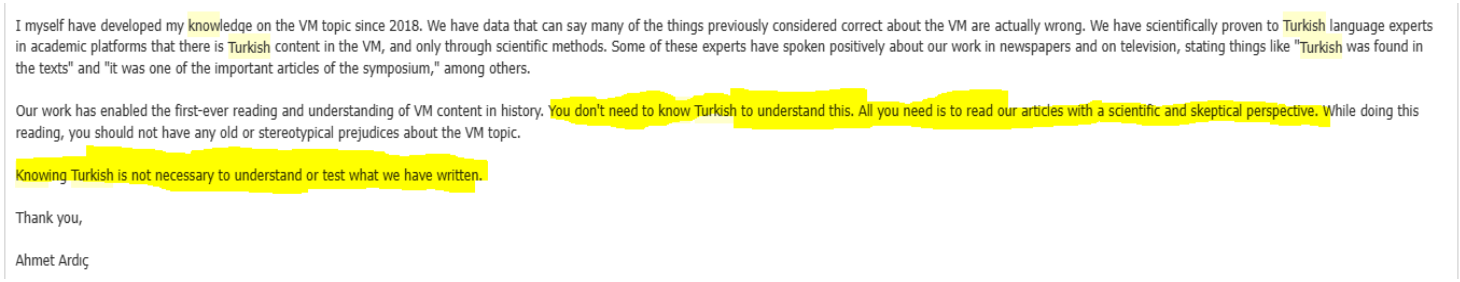

I myself have developed my knowledge on the VM topic since 2018. We have data that can say many of the things previously considered correct about the VM are actually wrong. We have scientifically proven to Turkish language experts in academic platforms that there is Turkish content in the VM, and only through scientific methods. Some of these experts have spoken positively about our work in newspapers and on television, stating things like "Turkish was found in the texts" and "it was one of the important articles of the symposium," among others.

Our work has enabled the first-ever reading and understanding of VM content in history. You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic.

Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written.

Thank you,

Ahmet Ardıç

"Çalışmamız tarihteki ilk VM içeriğinin okunmasını ve anlaşılmasını sağladı. Bunu anlamak için Türkçe bilmenize gerek yok. Tek yapmanız gereken makalelerimizi bilimsel ve şüpheci bir bakış açısıyla okumak. Bu okumayı yaparken, VM konusu hakkında eski veya basmakalıp önyargılara sahip olmamalısınız. Yazdıklarımızı anlamak veya test etmek için Türkçe bilmeniz gerekmiyor." (Our work has enabled the first-ever reading and understanding of VM content in history. You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written.)[31]

---

09 Mart 2023 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir paylaşımımda şu cümleyi yazmıştım:

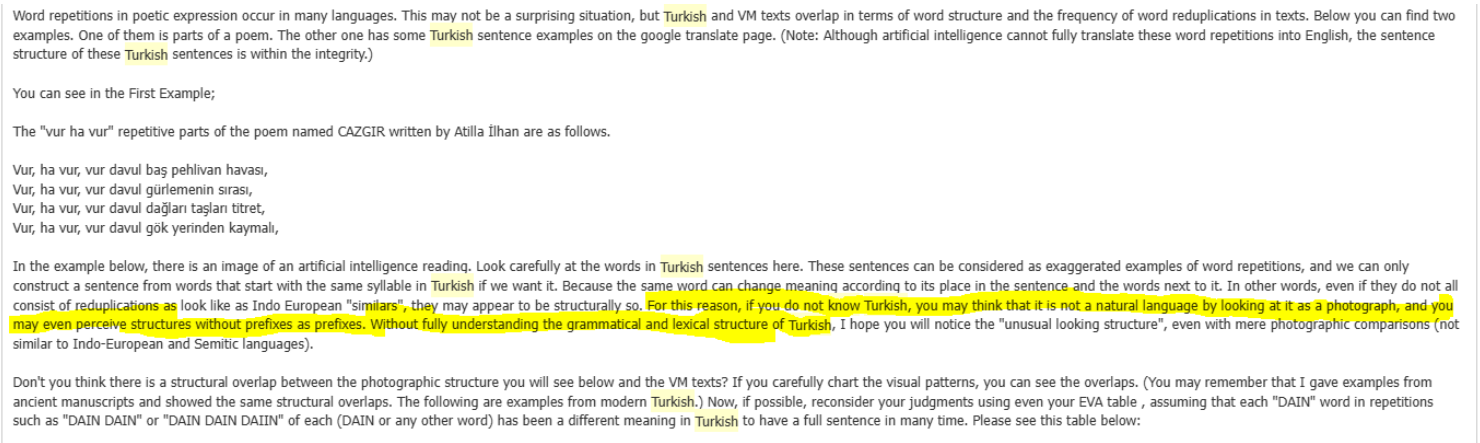

Word repetitions in poetic expression occur in many languages. This may not be a surprising situation, but Turkish and VM texts overlap in terms of word structure and the frequency of word reduplications in texts. Below you can find two examples. One of them is parts of a poem. The other one has some Turkish sentence examples on the google translate page. (Note: Although artificial intelligence cannot fully translate these word repetitions into English, the sentence structure of these Turkish sentences is within the integrity.)

You can see in the First Example;

The "vur ha vur" repetitive parts of the poem named CAZGIR written by Atilla İlhan are as follows.

Vur, ha vur, vur davul baş pehlivan havası,
Vur, ha vur, vur davul gürlemenin sırası,
Vur, ha vur, vur davul dağları taşları titret,
Vur, ha vur, vur davul gök yerinden kaymalı,

In the example below, there is an image of an artificial intelligence reading. Look carefully at the words in Turkish sentences here. These sentences can be considered as exaggerated examples of word repetitions, and we can only construct a sentence from words that start with the same syllable in Turkish if we want it. Because the same word can change meaning according to its place in the sentence and the words next to it. In other words, even if they do not all consist of reduplications as look like as Indo European "similars", they may appear to be structurally so. For this reason, if you do not know Turkish, you may think that it is not a natural language by looking at it as a photograph, and you may even perceive structures without prefixes as prefixes. Without fully understanding the grammatical and lexical structure of Turkish, I hope you will notice the "unusual looking structure", even with mere photographic comparisons (not similar to Indo-European and Semitic languages).

Don't you think there is a structural overlap between the photographic structure you will see below and the VM texts? If you carefully chart the visual patterns, you can see the overlaps. (You may remember that I gave examples from ancient manuscripts and showed the same structural overlaps. The following are examples from modern Turkish.) Now, if possible, reconsider your judgments using even your EVA table , assuming that each "DAIN" word in repetitions such as "DAIN DAIN" or "DAIN DAIN DAIIN" of each (DAIN or any other word) has been a different meaning in Turkish to have a full sentence in many time. Please see this table below:

---

*"Türkçenin gramer ve sözlük yapısını tam olarak anlamadan, (Hint-Avrupa ve Sami dillerine benzemeyen) sadece fotoğrafik karşılaştırmalarla bile "alışılmışın dışında görünen yapıyı" fark edeceğinizi umuyorum." **(Without***

[31] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-57855.html?highlight=know+Turkish#pid57855

fully understanding the grammatical and lexical structure of Turkish, I hope you will notice the "unusual looking structure", even with mere photographic comparisons (not similar to Indo-European and Semitic languages).)[32]

---

21 Nisan 2022 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir paylaşımımda şu cümleyi yazmıştım:

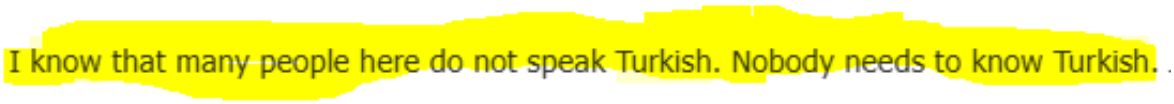
I know that many people here do not speak Turkish. Nobody needs to know Turkish.

"Burada pek çok kişinin Türkçe bilmediğini biliyorum. Kimsenin Türkçe bilmesine gerek yok." ***(I know that many people here do not speak Turkish. Nobody needs to know Turkish.)***[33]

---

04 Ekim 2021 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir paylaşımımda şu cümleyi yazmıştım:

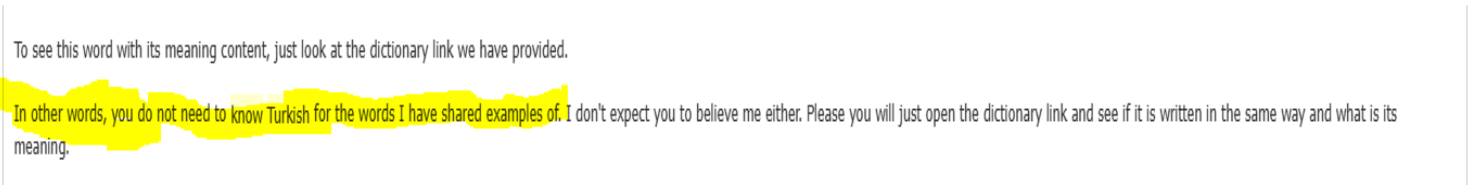
To see this word with its meaning content, just look at the dictionary link we have provided.

In other words, you do not need to know Turkish for the words I have shared examples of. I don't expect you to believe me either. Please you will just open the dictionary link and see if it is written in the same way and what is its meaning.

"Örneklerini paylaştığım kelimeler için Türkçe bilmenize gerek yok. Bana inanmanızı da beklemiyorum. Lütfen sözlük bağlantısını açın ve aynı şekilde yazılıp yazılmadığını ve anlamının ne olduğunu görün." ***(You do not need to know Turkish for the words I have shared examples of. I don't expect you to believe me either. Please you will just open the dictionary link and see if it is written in the same way and what is its meaning.)***[34]

27-02-2024 tarihli yazılı açıklamamda (voynich.ninja sayfasında) aynen şu cümleleri yazmıştım:

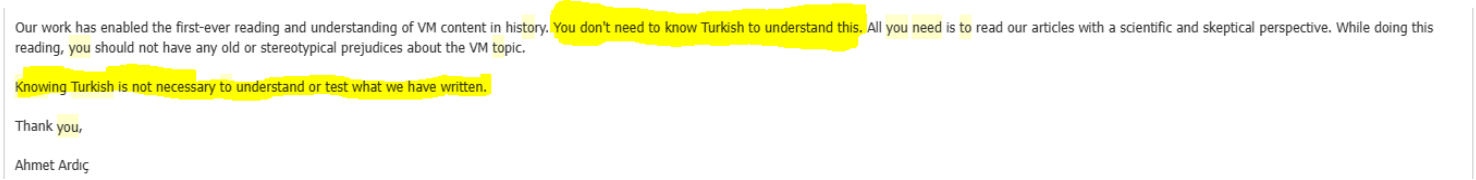
Our work has enabled the first-ever reading and understanding of VM content in history. You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic.

Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written.

Thank you,

Ahmet Ardıç

---

[32] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-54129.html?highlight=know+Turkish#pid54129
[33] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-50026.html?highlight=know+Turkish#pid50026
[34] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-47462.html?highlight=know+Turkish#pid47462

"Bunu anlamak için Türkçe bilmenize gerek yok. Tek yapmanız gereken makalelerimizi bilimsel ve şüpheci bir bakış açısıyla okumak. Bunu okurken, VM konusu hakkında eski veya basmakalıp önyargılara sahip olmamalısınız. Yazdıklarımızı anlamak veya test etmek için Türkçe bilmeniz gerekmiyor." ***(You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written.)***[35]

05 Mart 2023 tarihinde "voynich.ninja" sayfasındaki bir paylaşımımda şu cümleyi yazmıştım:

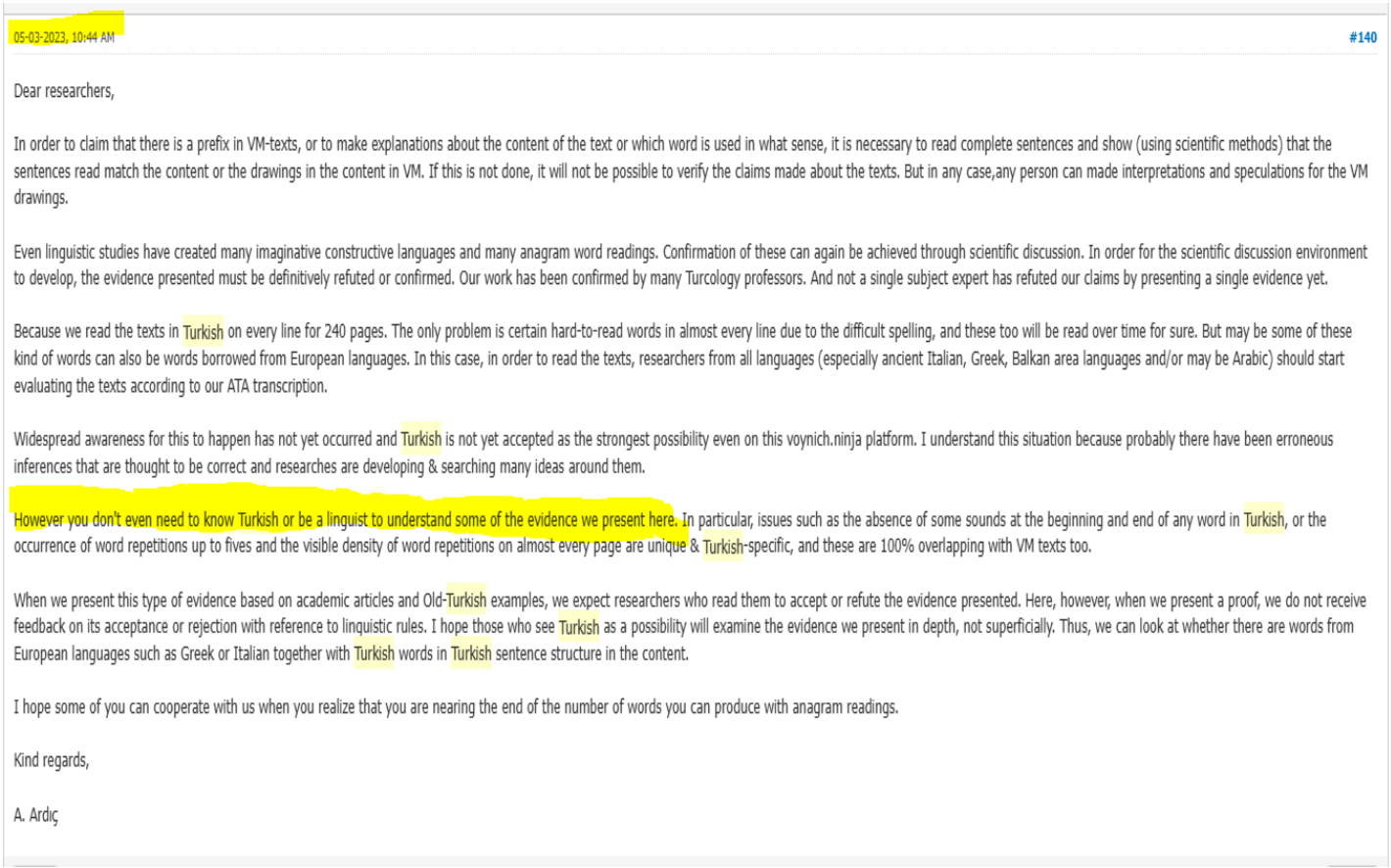

05-03-2023, 10:44 AM #140

Dear researchers,

In order to claim that there is a prefix in VM-texts, or to make explanations about the content of the text or which word is used in what sense, it is necessary to read complete sentences and show (using scientific methods) that the sentences read match the content or the drawings in the content in VM. If this is not done, it will not be possible to verify the claims made about the texts. But in any case,any person can made interpretations and speculations for the VM drawings.

Even linguistic studies have created many imaginative constructive languages and many anagram word readings. Confirmation of these can again be achieved through scientific discussion. In order for the scientific discussion environment to develop, the evidence presented must be definitively refuted or confirmed. Our work has been confirmed by many Turcology professors. And not a single subject expert has refuted our claims by presenting a single evidence yet.

Because we read the texts in Turkish on every line for 240 pages. The only problem is certain hard-to-read words in almost every line due to the difficult spelling, and these too will be read over time for sure. But may be some of these kind of words can also be words borrowed from European languages. In this case, in order to read the texts, researchers from all languages (especially ancient Italian, Greek, Balkan area languages and/or may be Arabic) should start evaluating the texts according to our ATA transcription.

Widespread awareness for this to happen has not yet occurred and Turkish is not yet accepted as the strongest possibility even on this voynich.ninja platform. I understand this situation because probably there have been erroneous inferences that are thought to be correct and researches are developing & searching many ideas around them.

However you don't even need to know Turkish or be a linguist to understand some of the evidence we present here. In particular, issues such as the absence of some sounds at the beginning and end of any word in Turkish, or the occurrence of word repetitions up to fives and the visible density of word repetitions on almost every page are unique & Turkish-specific, and these are 100% overlapping with VM texts too.

When we present this type of evidence based on academic articles and Old-Turkish examples, we expect researchers who read them to accept or refute the evidence presented. Here, however, when we present a proof, we do not receive feedback on its acceptance or rejection with reference to linguistic rules. I hope those who see Turkish as a possibility will examine the evidence we present in depth, not superficially. Thus, we can look at whether there are words from European languages such as Greek or Italian together with Turkish words in Turkish sentence structure in the content.

I hope some of you can cooperate with us when you realize that you are nearing the end of the number of words you can produce with anagram readings.

Kind regards,

A. Ardıç

"Ancak burada sunduğumuz bazı kanıtları anlamak için Türkçe bilmenize veya dilbilimci olmanıza bile gerek yok." (*However,* ***you don't even need to know Turkish or be a linguist to understand some of the evidence we present here***).[36]

[35] Please see & read this page: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-57855.html?highlight=You+don%27t+need+to+know+Turkish#pid57855

[36] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-61-post-54091.html?highlight=know+Turkish#pid54091

Şimdi Madde Madde Olmakla,
“We Need To Talk About Youtube's Favorite Voynich Theory”
Başlıklı Eleştiri Videosu İçeriğine Değinelim:

1> Bu videoda el yazmasının dili olarak eski Türkçenin farklı lehçelerinin VM metinleri ile fonetik mukayeselerinin kullanılması inceleme kapsamına alınmamıştır. Dilbilimci Koen Gheuens, hatalı olduğunu varsaydığı ve **"doğrulama yanlılığı"** biçiminde tabir ettiği durumlara değinerek (Modern Türkiye Türkçesi ile VM yazım dili arasında yapılmakla), her ikisindeki yazım biçimini ve bazı sözcüklerin fonetik yapısını karşılaştırdığı bazı istatistiksel beklentilere işaret ediyor.

Elbette ve varsayalım ki bu tip bir mukayesede karşılaştırılan (eski ve modern iki metin) arasında tam bir "fonetik-istatistik" bir örtüşme bulunsa idi, asıl bu sonuç kafa karıştırıcı olmalıydı.[37]

Dilbilimci Koen G.'nin görüşüne göre, **"VM-Turkic"** teorimizin (güya) sağlam kanıtlardan ve tutarlı çevirilerden yoksun olması durumu varmış. Buna dayanarak kendisi VM metinlerinin doğal bir dilde yazıldığını söyleyen pek çok araştırmacının da benzer hatalar yaptığına değinerek bu “esrarengiz” metnin deşifre edilmesine yönelik yaklaşımlar hakkında kendi kişisel önyargısına uygun gelen şüphelerini maddeler halinde sıralıyor.[38]

---

[37] Temel olarak, Mr. Koen tarafından fonetik istatistiklerine işaret edilen modern Türkiye-Türkçesi 29 harf ile yazılan bir dildir. VM metinlerinde ise ATA alfabe transkripsiyonuna göre 24 basit alfabe işareti söz konusu edilmiştir. Bunun yanı sıra VM metinlerinde 280 adet üzeri hece karakterleri bulunmaktadır. Dolayısıyla karşılaştırılan alfabelerin harf sayıları arasında ciddi bir fark vardır ve bu durumda bir yazı tipindeki belli bir harfin kıyaslandığı karşıt yazı metninde birden fazla sesin fonetik biçimine karşı geliyor olması lazımdır. Bu durum hem Türkçe için hem İngilizce için hem bütün Avrupa dilleri için aynı biçimdedir. Bu sebeple de zaten VM metinlerini inceleyen dil bilimciler karşılaştırdıkları bilindik konuşma yazı dillerindeki sözcüklerin fonetik ve kuruluş-yapısı istatistiklerindeki sayılarla VM metin istatistiklerini örtüştüremediler. Burada en temel sorun esasen 24 harfli veya 280 üzeri harfli bir dilin sözcüklerini 29 veya 33 harfli dillerle istatistik açılardan bu biçimde mukayese etme çabasının anlamsızlığını kavrama güçlüğü yaşayan dil bilimcilerden kaynaklanmaktadır. Karşılaştırmalar alfabe sayıları birbirine denk veya birbirine-alfabe-sayıca-yakın diller arasında yapılsaydı bu problemler yaşanmazdı. Tabi istatistik denklik gösterilmiş olsaydı bile bir sonraki aşamada cümle ve tam sayfa okuma önerileri dil bilimciler için sunulmalıydı ki biz de zaten bunu yapmış durumdayız. Fakat Mr Koen çalışmamızın bu bölümünden hiç bahsetmiyor o başka mesele.

Ek Açıklama Notu: 2023 yılına kadar olan araştırma aşamamızda VM hece karakterleri dahil toplamda 180 kadar harf bulunduğunu saymıştık. Fakat mevcut durumda 2025 Mart ayında bu rakamın 280 üzeri olduğunu değerlendirdim. Bu yaklaşık sayım sonucunu sağlayan 280 rakamına VM eseri boyunca sadece bir defa geçen hece karakterleri de dahil edilmiştir. Bu konuda ayrı bir makale içeriğinde bütün farklı yazı işaretlerinin/harflerinin görsellerini paylaşacağız. 2024 yılında bu görselleri esasen voynich.ninja sayfasındaki yazılarımın birisinin içeriğinde de paylaşmıştım. Konuya ilgi duyanlar VM alfabesinin sayısal olarak çeşitliliğini o voynich.ninja platformundaki paylaşımımda eklediğim görsellerden de görebilirler.

[38] *Mr Koen bunu yaparken bugüne kadar orta-çağ sözlüklerinde bularak gösterdiğimiz ve VM sayfalarındaki çizimlerle örtüşen isim ve adıl sözcük eşleşmelerinden bizim tespit ettiğimiz 112 adet eşleşme içeriğine değinmiyor. VM sayfalarında yüzden fazla tam cümle okumuş olmamızla ilgili çalışmalarımıza ait olmakla Mr Koen tek bir VM-cümle analizimize dahi “ileri sürdüğümüz fonetik ve anlamca yakınlığın gerçekten de bulunup bulunmadığı ile ilgili” dilbilimsel kıyasları inceleme amacıyla yaklaşım göstererek araştırmıyor ve bu detaylara değinmiyor. Bunun yerine yaptığımız bütün bu nitelik ve nicelikteki işlerin toplamını “birkaç tesadüfi sözcük okuması” biçiminde ifade eden açıklama yapıyor. Kone kendi kıyaslama kıstaslarının açıklamıyor ve video boyunca temel başlıklarıyla genellemeler yaparak ve bazı yalanlarla birlikte yanlış bilgileri de bunlara katarak yargısını alaycı üslupla açıklama yolunu seçiyor. Yani, VM içeriğinin doğal dil olduğunu iddia etmiş olan bütün araştırmaların aynı hataları yaptığını ileri sürerek, bunların aslında nicelik ve nitelik ve de bilimsellik açısından birbirinden farklı çalışmalar olmadığını ve hataların, iddiaların ve kullanılan metotların benzer olduğunu ileri*

Bay Koen, çalışmalarım dahilinde, bin adet üzeri Eski-Türkçe sözcük okuması (ve okunan sözcüklerin gerçek/baskı sözlüklerde gösterilmiş olması), VM içeriği ve Eski-Türkçe arasında 112 adet muhtelif sözcük ve çizim eşleşmesi, yüzden fazla cümlenin ve bazı tam sayfaların transliterasyon ve transkripsiyon çevirilerinin yapılmış olması, bunların bir kısmının da akademik incelemeden geçerek yayınlanmış olması, bu incelemenin birden çok üniversitede sunulmuş ve yayınlanmış olması, makalelerimizin uluslararası ve Eski Türkçe uzmanlarının oluşturduğu bilim-kurulu/hakem-incelemesi elemesinden geçerek Türkoloji bildirileri kapsamında yayınlanmış bir kitapta yer edinmiş olması gibi daha pek çok nitelik ve niceliklere değinmediği eleştirisinde bütün bu yapılanlardan "birkaç tesadüf sözcük okuması/benzetmesi" olarak bahsediyor. Mr. Koen dil bilimci olarak makalemizde sunduğumuz dilsel kanıtları inceleyebilmiş olsaydı kendisi, bizim bugüne kadar VM çalışmaları tarihinde daha önce hiç mevcut olmamış nitelikte, çeşitlilikte ve netlikte bilimsel kanıtlara dayalı bir çalışma yaptığımızı anlama fırsatı bulabilecekti.[39]

Şimdi Videodaki Sıralamayla Giderek, Bay Koen Tarafından Açıklanan Unsurlardaki Temel Yaklaşım ve Eleştiri Hatalarından, Yaptığı Bilimsellik Dışı Yaklaşımı, (İddiamıza Dahil Olmadığı Halde) İncelediğini İleri Sürdüğü Unsurları, Çarpıtılmış Açıklamaları Ve Mantıksızlıkları Tek Tek ve Aynı Sırayla Gösterelim:

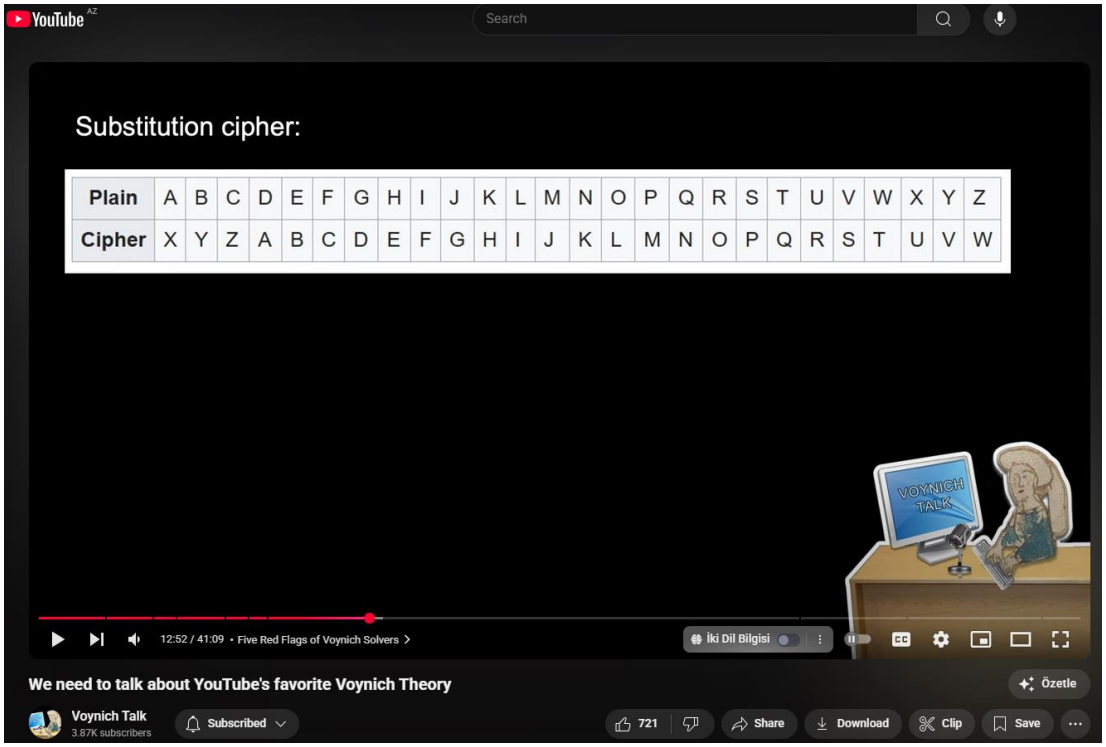

*Videoda, dakika 12:52'de; (Bu görselde görülebileceği gibi), Bay Koen tarafından kıyaslanan (Cipher & Plain **?**) dillerin alfabe harf sayılarının istatistik olarak birbirine "denkmiş" gibi varsayılarak yaklaşım gösterildiğini anlayabilirsiniz.*

---

sürüyor. Bunu yaparak da bilimsellik, etik davranma, rasyonellik, sadece iddia içeriğinin incelenmesi gerektiği ve adillik gibi pek çok ilkeyi birlikte olmakla çiğnemiş oluyor.

[39] Elbette bir dil bilimcinin bunu yapabilecek bilgiyi donanmış olması gerekirdi fakat inceleme/eleştirme çalışmasında kullandığı yöntemsizliğe ve seçtiği bilim dışı yaklaşıma bakılırsa Mr. Koen incelemeye soyunduğu Türk dilinin ses yapısından bile tam olarak haberdar olmayabilir.

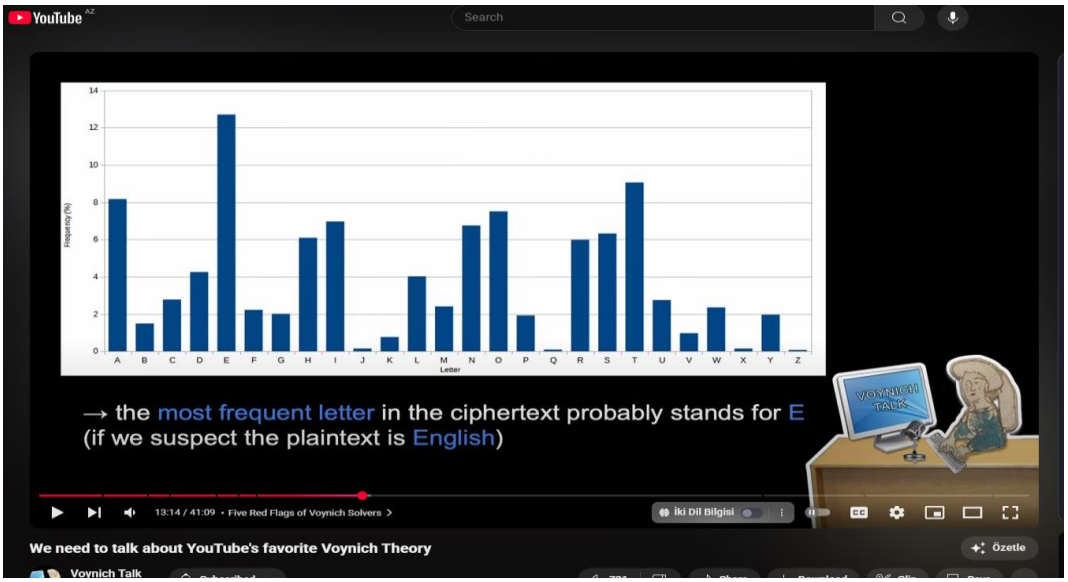

Bu görselde (videoda dakika 13:14'de), Bay Koen tarafından kıyaslanan dillerin alfabe harf sayılarının toplam olarak 26 harf olduğunu öngördüğünü anlayabilirsiniz.

Biz ise makalemizde VM metinlerinde bulunan 24 basit ses harflerine ilave olarak sayıca yüzlerle ifade edilen (280 adet üzerinde) hece harflerinden bahsediyoruz ki bunların tamamının fonetik değeri birbirinden farklıdır. Dolayısıyla Bay Koen 26 harfli bir A dili ile 300 harfli bir B metnini fonetik-istatistik olarak karşılaştırmanın bir yolunu bulması gerekirdi ki buna dayanarak VM içeriğinde Eski Türkçe olmadığını ileri sürebilsin. Mr. Koen ise bu kıyaslanan iki alfabenin onlar sanki istatistik olarak sayıca birbirine "denkmiş" gibi varsayan yaklaşımla konuyu ele almıştır.

Üstelik, Bay Koen 26 harfi 300 harfle kıyaslama gereğini algılamamış olarak yanlış bir fikirle kendi metodunun bizim kıyaslama yöntemimiz içinde bulunmamasına dayanarak bizim çalışmamızı bu bilimdışı yaklaşımla eleştirme tutarsızlığına düşmüştür. Bu durum Bay Koen'in bu tip dil-bilimsel kıyaslamada terazinin farklı ölçüm taraflarına konulması gerekenler arasında bir sayısal denklik veya yakınlık kurması gerektiğini bilmediğini düşündürmektedir.

2> Dilbilimci Koen Gheuens bu videoyu hazırlamadan önce bana bir e-mail gönderdi ve daha sonra ben ve kendisi arasında karşılıklı olarak birkaç e-mail yazışması oldu. Bu yazışmaların en esas özeti şudur;

Bay Koen kendisi VM metinlerinin Türki paterni üzerine örtüşmeleri haber yaptığımız (ilgi çekme amaçlı tanıtım/reklam videolarımızdan) eski söyleşi ve haber videolarımızdan alıntılar yaparak çalışmamızı eleştirmek istediğini bana göndermiş olduğu e-mail mesajında yazdı. Mr Koen bu sebeple videolarımızdan alıntılar yapmak istediğini de aynı mesajında iletti.

Ben de kendisine cevap olarak şu mesajları verdim;

_ "Mr. Koen, bahsettiğiniz bana ait 2018 youtube videolarım, bilimsel örtüşmelere akademik bir anlayışla değinmek veya dilbilimsel kanıtları sunmak amaçlı hazırlanmamıştır. Bu videolar çalışmamıza ait "en eski / en erken" bulgulara spekülatif atıflar yapma amaçlıdır ve haber başlığı değeri olan içeriğe sahipti. İki kişi ile yapılmış olan söyleşi videolarımız ise sadece

VM konusunu ele almaz fakat onunla birlikte genel olarak Türk dilinin tarihi ve etimolojisi gibi çeşitli konulardaki iddia ve sohbetleri de içermektedir. Bu nedenle bunları bir dil bilimci olarak eleştirme çabanızın esasen "VM-Turkic" iddiamızı yermek için bir bilimsel anlamı veya değeri olmayacaktır. Bunun yerine akademik değeri görüldüğü için hakemli bir uluslararası sempozyumda yayınlanmış en güncel (en son bulguları ve en geniş kanıtları içeren) makalemizi eleştirmenizi isteriz. Bu tip bir eleştiriyi bir dil bilimci olarak yaparsanız memnun oluruz ve üstelik bunu yapmak için Türkçe bilmenize gerek olmadığı gibi makalelerimizden istediğiniz bölümleri ve görselleri alıntılamanızda da bir sakınca yoktur."

Mr. Koen ile karşılıklı e-mail yazışmalarımızda birden fazla biçimde ve birden fazla defa olmakla işte bu yukarıda açıkladığım anlam içeriğini taşıyan mesajları kendisine yazmıştım.

Yazışmalar her ikimizin e-mail iletişiminde kayıtlıdır. Buna karşın kendisi eleştiri yapmak için akademik makalelerimiz yerine haber ve söyleşi amaçlı videolarımızı seçti. Bu durum karşısında ben haber niteliği taşıyan ve bilimsel değeri olmayan videolarımıza odaklanarak veya bunların içeriğine dayanarak bir akademik çalışmayı yermesinin bilimsel bir yaklaşım olmayacağını Mr. Koen'e belirttim. Üstelik eleştirmek istediği haber videolarımızda kendi yaptığım bazı hataları da kendim listeleyerek MR. Koen'e e-mail ile ilettim ki belki onun gözünden kaçabilecek olan benim bahsi geçen söyleşilerde yaptığım bazı hataları da bilmiş olsun. Yani kendi videolarımda yaptığım kendi hatalarımın bir listesini Mr. Koen'e kendim gönderdim. Çünkü zaten hatalarımı kendi videolarımın altındaki yorumlar bölümünde kendim yazmıştım ki izleyiciler bunları bilsin. Videolarımın altındaki notlar/yorumlar bölümünde aynı zamanda bu videoların akademik kanıtları içermediğini ve sadece haber veya söyleşi amaçlı olduğunu zaten önceden yazılı biçimde belirtmiştim. Bu videoları izleyip yorumlara bakan insanlar zaten bu açıklamalarımı da görmekteler.

Tam da bu nedenle, yani bir değerlendirme yanılgısı yaratacak biçimde, Bay Koen'in "Voynich Talk" kanalındaki bahsi geçen youtube videosunu izleyebilecek kimselerde "benim gerçekçilikten uzak bir iş yaptığım algısı yaratmaması için", ben Mr. Koen'e onun benim tanıtım amaçlı videolarımdan alıntı yapmasını uygun bulmadım. Aynı zamanda, esas amacım Bay Koen'in Eski Türkçe alanında tecrübesi olmamasına rağmen sırf bir dil bilimci olması dolayısıyla akademik ortamda yayınlanmış en güncel makalemizi eleştirmeye teşvik etmek istedim. Hatta bu amaçla kendisine yazdığım e-mail mesajında önerdim ki Mr. Koen isterse benim sahip olduğum zengin kitaplığımda bulunan gerçek sözlükleri de içeren kitap ve sözlük kaynağımdan o da faydalansın. Hatta ona yazdım ki o isterse birkaç dil bilimci arkadaşını da alabilir ve birlikte belirleyeceğimiz bir yerde (Türkiye'de veya başka bir yerde) bizim iddialarımızı birlikte tartışarak dil bilimi detayında birlikte bu konuyu tüm detayları ile irdeleye ve inceleyebiliriz. Mr. Koen ise bu tekliflerimize olumlu bir yanıt vermedi.

Bir akademik ortamda (bir uluslararası hakemli/bilim-kurullu) sempozyumda yayınlanmış en güncel ve süzme bilgileri barındıran makalemizden istediği gibi alıntılar yaparak eleştirilerini sunması önerimizi böylece Bay Koen benimsememiş oldu. Üstelim akademik iddiaları akademik değerlendirme yöntemleri ile ele almasının aslında daha bilimsel bir yaklaşım olacağını kendisine yazılı olarak belirtmiştim.

Ne yazık ki görünüşe bakılırsa kendisi bir dil bilimci olarak elma cinslerini birbiri ile mukayese etmektense, kuşlarla bisikletler arasında bir mukayese yapmayı tercih etmiş görünüyor.

Akademik Araştırmayı Değerlendirmek İsteyenler Türkçe Bilmeli Mi?

3> Mr Koen'in belirttiği bir durum olarak ben hiçbir zaman benim teorimi değerlendirmek için Türkçe bilmenin şart olduğunu söylemiş veya yazmış değilim. Tam olarak bu anlama gelecek bir açıklamam da olmadı.[40]

Buna karşın Türkçenin fonetik yapısının ve kuruluş biçiminin Hint Avrupa dillerinden oldukça farklı olduğunu her zaman ve her fırsatta ve sosyal-platformlarda belirttim. Bu bilgi zaten bir dil bilimcinin bilmesi gereken temel bilgiler arasındadır. Bu nedenle konuyu veya iddiamızı değerlendirmek isteyecek araştırmacıların eski ve güncel Türk dillerinin temel ses-yapısı detayında lehçeler arası farklılıklar hakkında bilgi sahibi olmasının gerekeceğinden bahsettim.[41]

---

[40] Ben açıklamalarımda genellikle benim VM konulu iddialarımı incelemek için Türkçe bilmenin gerekli olmadığını fakat Türkçenin ses yapısı hakkında dil bilimsel verileri incelemenin gerekli olduğu gibi detaylardan bahsediyorum. Türkçe bilmek ile Türkçenin nasıl bir dil olduğuna dair özellikleri bilmek aynı şey değildir. Öyle ki ana dili Türkçe olan sıradan insanların da pek çoğu Eski Türkçe ve modern-Türkçenin dil bilimi detayında pek çok özelliğinden habersizdir.

Bay Koen tarafından ilgili videoda yapılan açıklamanın tam tersine olmakla, bizim teorimizi değerlendirmek için Türkçe bilmeye gerek olmadığını defalarca ve farklı platformlarda yazdım ve söyledim. Buna karşın doğru bir değerlendirme yapabilmek için Eski Türkçe ses yapısı ve ses-değeri-evrilmeleri konusunda bilgi edinmenin gerekli olduğu gibi dildeki özelliklere ait spesifik değerdeki bilgilere değindim. Öyle ki, benim ileri sürmediğim bir durumu Mr. Koen'in "sanki ileri sürmüşüm gibi" sunması etik bir yaklaşım olmadı diye düşünüyorum. Yani, kendisi bu detayda da izleyicilere yanlış ve yanıltıcı bilgi vermiştir.

[41] Lütfen "voynich.ninja" platformunda yazdığım yorumlarda bu detaylara tekrar bakınız. Ya da vaktiniz varsa voynich.ninja sayfasında benim tarafımdan yazılan tüm paylaşımları okuyunuz. Şu "voynich.ninja" sayfasında benim tarafımdan "Dear R. Sale" hitabı ile yazılmış olan (baştan dördüncü paylaşım) bölümde yazmış olduğum şu cümleleri görünüz: "You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written." (at 27-02-2024, 11:46 PM) in the page > https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-57855.html?highlight=You+don%27t+need+to+know+Turkish#pid57855

Bu anlamda çok sayıda açıklamam oldu ve bunlardan sadece birisi olan 27-02-2024 tarihli yazılı açıklamamda (voynich.ninja sayfasında) aynen şu cümleleri yazmıştım:
"You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written." (Bunu anlamak için Türkçe bilmenize gerek yok. Tek yapmanız gereken makalelerimizi bilimsel ve şüpheci bir bakış açısıyla okumak. Bu okumayı yaparken VM konusu hakkında eski veya basmakalıp önyargılara sahip olmamalısınız. Yazdıklarımızı anlamak veya test etmek için Türkçe bilmeniz gerekmiyor.)
Ayrıca; 5 Aralık 2024 tarihli e-mail mektuplaşmamızda ilettiğim cevapta da Bay Koen'e şunu yazmıştım:
"We want and encourage linguists who are in the same situation as you and do not know Turkish to evaluate our articles and examine their details. I hope you will make a fair evaluation that is free from prejudices and does not go beyond the framework of science."
(Sizinle aynı durumda olan ve Türkçe bilmeyen dil bilimcilerin makalelerimizi değerlendirmelerini ve detaylarını incelemelerini istiyor ve teşvik ediyoruz. Önyargılardan uzak, bilimsel çerçevenin dışına çıkmayan adil bir değerlendirme yapmanızı umuyorum.)

Ben benim makalemi değerlendirmek için "Türkçe bilmenize gerek yok" açıklamasını yazmıştım. Bay Koen bu bilginin de tam tersini izleyiciyle paylaştı. Buna dair kanıtları yukarıda paylaşmıştım. Bay Koen aslında benzer şekilde muhtelif bilgileri çarpıtma çabalarını, eşit olmayan birimleri ve biçimleri birbiriyle kıyaslama yaklaşımını ve VM konusu dışına sapan suçlama ve maksadı saptıran yorumlar gibi davranış biçimini daha önce "voynich.ninja" sayfasında da sergilemişti.

Fakat bunların tamamı aslında benim VM iddiam kapsamında olmayan konulardır ve esasen iddiamı değerlendirmek isteyen herhangi bir kişi yayınlanmış makalelerimi ele almalıdır ve bunu yaparken iddia sahibinin makalesinde sunduğu içerik dışına çıkmamalıdır.

Bay Koen Bunu yapamadı ve yaptığı işten anlaşıldığı kadarı ile aslında incelemesi gerekenin Eski Türkçe olduğunu da anlamamıştı.

Çünkü videosu boyunca Modern Türkiye Türkçesini konu etti. Öyle ki bizim iddiamız Modern Türkçe ile ilgili de değildi. Buna karşın, eski ve güncel Türk dillerinin ve bütün lehçelerin bazı dile özgü ortak özellikleri vardır ki biz bunlara ait ortaklaşan kanıtları da makalemizde sunmuştuk. Fakat Bay Koen'e ben 2018 yılında yayınladığımız haber-verme ve söyleşi amaçlı videolarda bunların olmadığını da kendisine yazdığım yazıda çok daha önce belirtmiştim. Ancak bunları değerlendirebilmesi için Bay Koen'in şunları bilmesi veya konu kapsamına alması gerekirdi:

- Mr. Koen bir dil bilimci olarak Türkçede sesli harf ses uyumu kuralı ve Türkçenin tarihsel olarak ve halen geçerli olan fonetik harmoni yapısı kuralının olduğunu ve bunların ne anlama geldiğini bilmeli idi.
- Bay Koen Türkçenin fonetik yapısını Hint Avrupa dilleri fonetik yapısını değerlendirir gibi değerlendirmemesi gerektiğini bilmeliydi.
- Bay Koen Türkçenin bütün farklı uç lehçelerinin birbirinin fonetik yapısından ve fonetik-istatistik olarak birbirinden farklı bazı ek unsurları olduğundan haberdar olmalıydı.
- Bay Koen bahse konu lehçelerin mukayese edilmesi gerekecek çeşitliliğinin esasen sayıca "yüzlerle ifade edilen adetlerdeki fonetik zenginlik ve çeşitlilikte" olduğunu da bilmeliydi. Dolayısıyla, Mr Koen benim "henüz tam olarak tanımlanmamış/bilinmeyen bir lehçe olmakla çoğunlukla Karadeniz ve Marmara bölgesi ağızları" olarak makalelerimde tanımladığım VM dilinin tanımlanmış bölgeye özgü fonetik yapısını, sanki modern Türkiye Türkçesinin fonetik yapısıymış gibi ele alma yanılgısına düşmemesi gerektiğini de bilmeliydi.
- Bay Koen tarihsel olarak Türkçenin bütün lehçelerinin bütün bir yazım tarihi boyunca sözcük-kökünden ayrı yazılabilen hecelere/sözcük-eklerine sahip olabildiğini bilmeliydi. En azından sadece bunu bilseydi, ayrı yazılan hece ve sözcük eklerini

---

Bizim çalışmamızı incelemek için Türkçe bilmek gerekmediği anlamında olmakla çok sayıda paylaşımım "voynich.ninja" sayfasında da mevcuttur. Bu yazımın devamında onların bazılarını ve tarihlerini de paylaşacağım.

Şimdi genel olarak dil bilimi araştırmacılarına ve Bay Koen'in videosu altında alkışlayan yorumlar yapan izleyicilere şu soruyu sormak isterim:
Benim yaptığım bu açıklamanın tam tersi olan açıklamayı yapan Mr. Koen'in bir bilim insanı sıfatıyla yaptığı bu yalan veya dikkatsiz açıklama sizce etik bir davranış biçimi midir?
Kendisinin yanılttığı takipçilerinden (eleştiri videosunu izleyenlerden) ve benden bu yanıltıcı açıklamasına göre özür dilemesi gerekmez mi?
Bu sorularımın kararını okuyuculara bırakıyorum.

(kendisine defalarca bildirmiş olmama rağmen ve benin iddiamda yazılanın tam dışında olacak biçimde) sözcük olarak sayarak bir de “sayımın neden tutmadığının hesabını da” anlamsız biçimde tekrar benden sormak absürt durumuna düşmezdi.

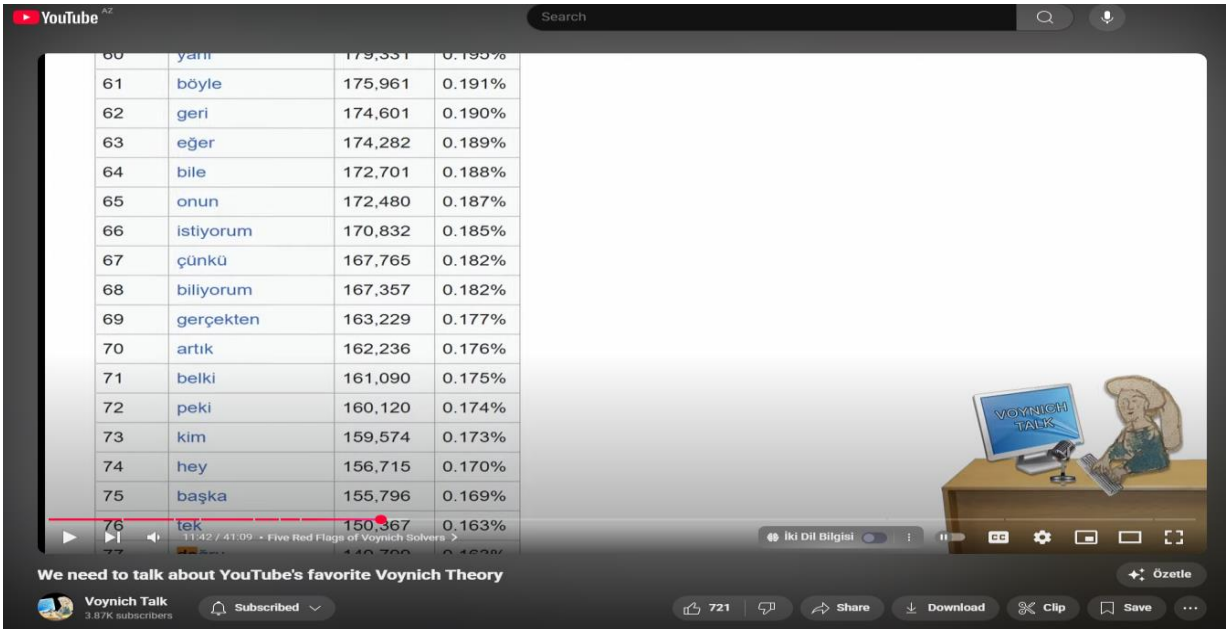

Bu görselde, Bay Koen tarafından yapılan videoda modern-Türkiye-Türkçesi kelimelerini kıyaslamak için ele aldığını bir görsel biçiminde görebilirsiniz. (Hâlbuki ben yazılarımda kelime karşılaştırmaları yapmıştım ve bunlar VM ile Eski Türkçe arasındaydı.)

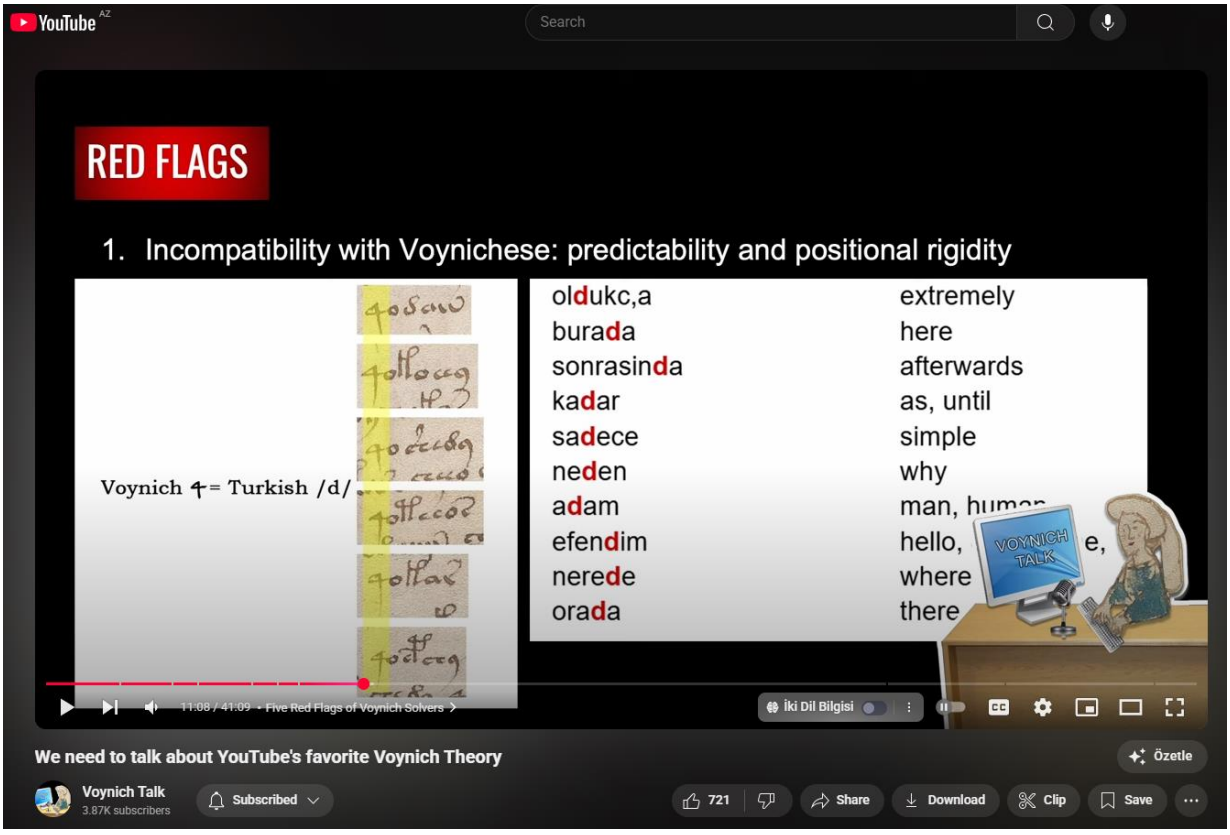

Bu görselde Bay Koen tarafından yapılan videoda modern-Türkiye-Türkçesi kelimeleri ve harfleri VM sözcükleriyle ve harfleriyle kıyaslamak için ele aldığını bir görsel biçiminde görebilirsiniz.

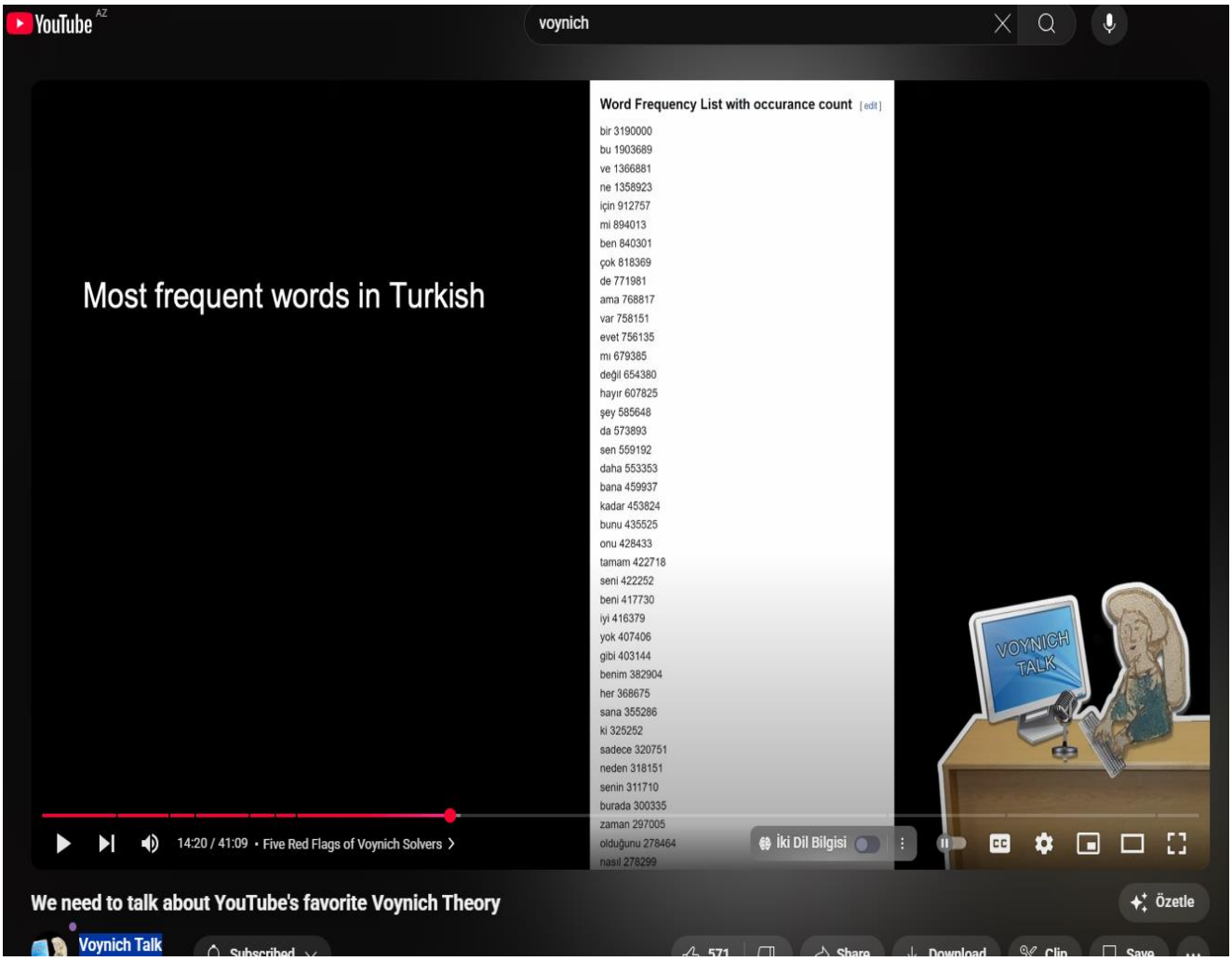

Bu görsele baktığınızda, Bay Koen'in modern-Türkiye-Türkçesi kelimelerin metinlerde geçme sıklığını kıstas alarak VM-Eski-Türkçesi ile karşılaştırmaya giriştiğini görebilirsiniz.

VM metinleri Türkiye Türkçesi veya bugün Osmanlı Türkçesi denilen Osmanlı saray dili lehçesiyle yazılmamıştır. Bunlar zaten iddiamızın da bir parçası değildir.

Akademik makalemizde ve "voynich.ninja" sayfasında defalarca olmakla değindiğimiz gibi, VM metinlerinin yazarı 600 yıl kadar önce belli bir coğrafyada Türkçe öğrenmiş ve bu dildeki sesleri kendi konuşma ağzında olduğu gibi kaleme almış bir azınlık dil gurubu üyesi olabilir. *(Bu olasılığı da her ortamda ve makalelerimizde yazmıştık.)* Aşağıdaki görselde bahsini ettiğimiz makalemizde (1 numaralı dip-not açıklamada) belirttiğimiz gibi yazarın azınlık ağızlarından birisini konuşuyor olma ihtimalinden bahsetmiş durumdayız. Yani, ben sanki "VM yazarı mutlaka Türk olacak" gibi bir açıklama yapmışım gibi videosu boyunca milliyetçi yaklaşımda bulunduğum algısı yaratacak biçimde açıklamalarda bulunması ve arada bir Türk bayrağı görselleri kullanmış olması da anlamsızdır.

Üstelik, Bay. Koen akademik iddiamıza dayanak olan kanıtlar sunduğumuz yayınlanmış güncel makalemizi okumuş olsaydı, VM metinlerini modern-Türkiye-Türkçesi fonetik-istatistik yapısı ile kıyaslamaması gerektiğini anlayabilirdi. Bu da gösteriyor ki Bay Koen henüz iddiamızın ne olduğunu ve hangi dilden bahsettiğini anlamamış fakat anlamadığı bu durumu anlamadığını da fark etmeden modern-Türkçeyi baz alarak eleştiri videosunu baştan sona olmakla hazırlamıştır.

[1] Ahmet Ardıç ATA (Aile Çalışma Grubu) üyesi, Eski Türk Dili ve el-yazıları konusunda bağımsız araştırmacı ve Yük. Elektrik Mühendisidir. ATA Çalışma Grubu Alberta Kanada'da faaliyet gösteren, Ahmet Ardıç ve oğulları Alp E. Ardıç ile Ozan Ardıç tarafından oluşturulmuş bir aile çalışma grubudur. ATA sözcüğü, Türk dilinde ilk anlamı dışında, ayrıca İngilizcedeki "Ata Team Alberta" sözcüklerinin kısaltılmış biçimi olarak "ATA Çalışma Grubu" anlamında kullanılmıştır. Bu makaleye konu olan okuma çalışmaları ve ATA abc türeşkoşum[2] (transkripsiyon) çalışmaları henüz sonlandırılmamıştır. Devam eden ATA el yazması okuma çalışmalarımız ve ATA-abc-türeşkoşumu çalışmalarını görmek için yazımı, hata-düzeltim işleri ve bilgi yükleme işlemleri halen devam eden <www.turkicresearch.com> sayfasına bakılabilir. Burada "devam eden çalışma" ibaresi, bu makalenin henüz sonlandırılmamış bir araştırmanın mevcut durumu hakkındaki bilgi ve görüşleri okuyucuya aktardığı biçiminde anlaşılmalıdır. ATA Grubu yazım şeklinde bölme (/) işareti ile birbirinden ayrılan sözcükler "**şu** *veya* **bu**" anlamında farklı okunuş olasılıklarını okuyucuya göstermek ve bunları birbirinden ayırmak için kullanılmıştır. Makalemiz boyunca önerilecek olan muhtelif sözcükler bu metinlerde (Voynich el yazması (**VM**) 33v sayfasında) geçen eski söyleniş biçimlerine günümüz sözcüklerinden ses değeri (fonetik) yakınlığı görülenlerin önerilmesiyle oluşturulmuştur. Bunlar günümüzde kısmen Karadeniz, Marmara bölgesi ve kısmen Tırakya ve Ege bölgesi ağızlarında halen rastlanan sözcüklerdir. Bu coğrafyalar birbirine bitişik olsa da yazarın lehçesi konusunda net bir çıkarım yapılması okuma çalışmalarının bu aşamasında mümkün olmamıştır. Çalışmalarımızla ilgilenen bazı dil bilimciler yazarın azınlık ağızlarından birisini kullanıyor olması ihtimalinden bahsetmiş olsalar da bu konuda başka olasılıklar da mevcuttur ve henüz net bir karara varmak için okumaların oldukça erken aşamasındayız. Okumalarımız ile ilgili olarak ve/veya burada gösterdiğimiz sözcüklerin eski anlam karşılıklarının ne olabileceği konusunda son sözü gelecekte yapılacak çalışmalara dayanarak dil bilimciler söyleyebileceklerdir. ATA çalışma grubu üyeleri olarak akademik seviyede dil bilimi eğitim-öğretim çalışmaları içerisinde yer almadığımızı dikkate alarak, bu makaleyi okuyacak dil bilimcilerin varsa bu çalışmamızla ilgili önerilerini veya eleştirilerini bizim iletişim adresimizden paylaşacaklarını ümit ediyoruz. Elektronik posta.: <turkicresearch@gmail.com>

Bu görsel uluslararası bir sempozyumda sunmuş olduğumuz "READING OF THE PAGE 33v OF VOYNICH MANUSCRIPT" başlıklı makalemizden alıntılanmıştır. Makalemiz ilk olarak 2023 yılında olmakla Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından "1. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu" Bildiriler Kitapçığında yayınlanmıştır. Bu makalemizin akademik düzeyde incelenmesi işi hakemli/bilim-kurulu-heyeti olan ve Eski Türkçe uzmanı Türkologlardan oluşan akademik ortamda Türk dili ve lehçeleri konusunda çalışmaları olan uzmanlarca yapılmıştır ve sempozyum bildirileri kitapçığında yayınlanmıştır. Bu görselden de anlaşılacağı gibi, VM yazarının azınlık ağızlarından birisini konuşan bir kimse olabileceği açıkça yazılmış ve VM-yazarının kullandığı sözcüklerin fonetik yapısında Karadeniz ve Marmara/Trakya ve kısmen Ege bölgesi ağızlarında bulunan sözcük varlığı ile örtüşmeler görüldüğü de ayrıca konu edilmiştir.

Örneğin; Yaklaşık 600 yıl kadar önce yaşamış olan bir İtalyan'ın Karadeniz bölgesinde Türkçe lehçelerinden Peçenek-Türkçesini (Tarihi Doğu Roma topraklarında yaşadığı bilinen Peçenek Türklerinin konuşma dilini) öğrenerek, bu öğrendiği yeni dili kendi fonetik konuşma biçimine uygun (1/1 konuştuğu gibi) seslendirdiğini ve yazdığını varsayalım. Bu İtalyan'ın Peçenek-Türkçesi öğrendikten sonra VM kitabını konuştuğu-biçimdeki-fonetiğe uygun biçimde hece harfleri dahil 300 adet üzeri harf yaratarak yazdığını varsayarsak, böyle bir metni günümüz 29 harfli modern Türkiye-Türkçesi ile mukayese etmenin fonetik-istatistik olarak gerçekçi sonuç vermesi zaten beklenmemelidir. Ayrıca VM ile kıyaslanacak lehçeye ait bir orta-çağ yazı metni bulup bu metni VM ile kıyaslamak akıllıca olacaktır. Peki bu özel örneğimizde varsaydığımız Peçenek-Türkçesi konuşan İtalyan'ın kendine has özel fonetik değerlerini yansıtan bir başka orta-çağ yazısı bulma olasılığı nedir? Dil bilimciler kıyaslayacak metinler bulamadıklarında antik yazıları çözemiyorlar mı? Siz de eğer Bay Koen gibi, onun kendi önerdiği istatistik kıyaslama detayını sağlamadan antik yazıların okunamayacağını düşünüyorsanız bu durumda Karatepe arkeolojik alanında Luvi, Hitit ve Hatti yazılı taşlarının nasıl okunduğunu incelemeniz gerekmektedir. Öyle ki dil bilimi tarihi boyunca istatistik yaklaşımlar her işin ve aday dilin özel yapısal durumuna göre ve bilimselliğe ve matematiğe uygun biçimde kullanılmıştır. Bay Koen tarafından yapılmış bahsini ettiğim eleştiri videosunda açıkladığı istatistik yaklaşımı kullanarak insanlık tarihi boyunca okunabilmiş tek bir antik yazıt yoktur.

Örnek: Yakın zamanda Hindistanlı bir gazetecinin ABD Başkanı Trump'a kendi aksanıyla İngilizce bir soru sorduğunu ve Başkan Trump'ın soruyu anlayamadığını söylediğini hatırlayabilirsiniz.[42] Şimdi, o Hintli gazetecinin söylediği kelimeleri alıp bunları Latin alfabesiyle yazılı bir metne aktardığınızı ve tam fonetik değerlerini (konuşuldukları şekilde 1:1) koruduğunuzu hayal edin. Sonra, aynı kelimeleri doğru yazım kurallarına uyarak modern İngilizceye yeniden yazın. İki metin arasında ne kadar fonetik-istatistiksel örtüşme olduğunu düşünüyorsunuz?

Aynı metni 600 yıl önceki İngilizceye çevirdiğinizi hayal edin. Sonra, o metni, Hintli gazetecinin konuşma fonetiğine sadık kalarak, 600 yıl önceki İngilizce biçimiyle istatistiksel olarak karşılaştırın. Ne tür bir örtüşme bulmayı beklersiniz? Ayrıca, karşılaştırılan iki dilden birini (Hintli gazetecinin konuştuğu fonetik biçim) 300 karakterlik bir alfabeye dönüştürün ve diğerini modern İngilizceden 600 yıllık biçimine dönüştürürken 26 karakterlik bir alfabe kullanarak yeniden yazın. Fonetik-istatistiksel karşılaştırmayı bir kez daha gerçekleştirin. Bu senaryoda, ikisi de İngilizce olan metinler arasında ne kadarlık bir örtüşme beklersiniz? Eski İngilizce uzmanları, her iki metni de okuduklarında bunları yine de İngilizce olarak tanımaz mıydı?

Ek olarak (hayal edin), 300 alfabetik karakterlik metinde (Hintli gazetecinin konuşmasının fonetiği kullanılarak yazılmış), bazı kelimeleri tek kelimelik biçimlere birleştirin ve diğerlerini hecelere ayırın, tek heceleri tek tek kelimeler gibi yazın. Böyle bir durumda, karşılaştırılan metinler arasında kelime sayısı, kelimelerin başındaki harf sayısı ve bunların ortaya çıkış sıklığı açısından ne kadarlık bir örtüşme beklersiniz? Bu soruları soruyorum, ancak başlangıçtaki sorun hala çözülmeyi bekliyor.

Bir metnin 26 karakter, diğerinin 300 karakter olduğu bu varsayımsal karşılaştırmada, fonetik-istatistiksel karşılaştırmada kullanmak üzere transkripsiyon tablonuzu oluştururken 300 karakterlik yazı sistemini 26 karakterlik yazı sistemiyle nasıl uyumlu hale getireceksiniz? Böyle bir karşılaştırma yöntemini seçmeden önce, oluşturacağınız ses-değer uyum tablosunu ve istatistiksel karşılaştırmayı doğrulamak için kullanacağınız yöntemi açıklamak gerekli olmaz mıydı? Bay Koen'in yaptığı eleştiri videosuna bakıldığında, bu sorunu ele almak için matematiksel bir yaklaşım sunarak istatistiksel karşılaştırmalarını nasıl yürüttüğünü açıklaması gerekmez miydi? Bay Koen'in böyle bir karşılaştırmanın nasıl yapılması veya yapılmaması gerektiği konusunda eleştirel bilgiye sahip olmadığı anlaşılıyor. Bu bilimsel olmayan ve tutarsız sonuçlarla, Bay Koen'in videosu boyunca yargılarını alkışlayanların da bu ayrıntı düzeyinde entelektüel bir uyanış veya sorgulama yaşamadığı anlaşılıyor.

[42] Bakınız: Sky News Australia / 'I can't understand a word he's saying': Trump hysterically blasts journalist during Modi visit / See the source link here > https://www.youtube.com/watch?v=tM-0XOahKqw

4> Videoda dakika 7'de Mr. Koen kendisinin "masters degree in Historical Linguistics" akademik derecesi sahibi olduğundan bahsetmiş. Bu durumda izleyicilerin Mr. Koen'e bir soru sorması gerekir diye düşünüyorum.

O soru şudur: Haber amacı taşıyan videoları bilimsel yöntemleri manipüle ederek spekülasyon yaratacak biçimde ele alarak siz, akademik ortamda yayınlanmış bir makaleyi mi yermeye yeltendiniz? Bu yaklaşımınız doğru sonuçlar verme olasılığı olan bilimsel bir yaklaşım mıdır? Yaptığınız eleştiri videosunun içeriğinin bilimsel kıstaslar açısından bir tutarlılığı olmadığını anlayabilecek zekaya sahip insanlara bu yaptığınız işin amacını nasıl açıklarsınız? Neden Ahmet Ardıç tarafından size önerilmiş olan ve bir bilim kurulu uzman heyeti elemesinden geçerek yayınlanmış olan en güncel bilgileri içeren makaleyi incelemek yerine 2018 yılı tanıtım videosunu konu ederek VM-Türkçe iddiasını çürütmeye yeltendiniz? Bu seçim biçiminiz *"masters degree in Historical Linguistics"* ünvanınıza yakışıyor mu?[43]

5> Mr. Koen tarafından hazırlanmış bu videoda 9. dakikadan itibaren; Voynich çözüm iddialarında karşılaşılan beş genel problem sıralanmıştır. Mr. Koen bu genellemelere dayanarak Ahmet Ardıç tarafından yapılmış çalışmada da bu problemlerin aynen yaşanmış olduğuna işaret etmiş bulunuyor. Öyle ki bu noktada kendisinin yazdığı beş genel problem şunlardır.

---

*- **İncompatibility With Voynichese** (Voynichese İle Uyumsuzluk)*
*- **Focus On The Wrong Words** (Yanlış Kelimelere Odaklanma)*
*- **Too Much Freedom** (Çok Fazla Özgürlük)*
*- **Reliance On Coincidence** (Tesadüflere Güvenme)*
*- **Shor & Silly Translations** (Kısa ve Saçma Çeviriler)*

Şimdi bu beş başlık altında ileri sürülen genel hataların bizim yaptığımız Voynich-Turkishiddiaları veya araştırma çalışmamızla bir alakası var mı ona bakalım. İlaveten bu beş talebin bilimsel kıstas olabilmesinin koşullarına göz atalım ve bu metotlara ilave olarak bilimsel kıyaslamanın başka usulleri de var mı veya yok mu bunu da değerlendirelim. Şimdi bu beş konu başlığını tekrar ele alarak, bizim çalışmamızın gerçekte bu genellemelere uyup uymadığına değinelim.

İleri Sürülen "Beş Genel Hata" Ve Bizim Bulgularımızın Bunları İçerip İçermediği:

- Incompatibility With Voynichese (Voynichese ile uyumsuzluk):

Öncelikle, Voynichese adı verilen metin yapısında iddia edildiği gibi birbirinden ayrı yazılmış her bir sözcük görünümlü öbeğin bir bağımsız sözcük olduğunu kanıtlayan bilimsel bulgu nedir? Türk dilinin yazılı tarihinin bütün dönemlerinde bazı sözcük ekleri sözcüklerin kökünden ayrı yazılabiliyorsa bu durumda eleştiri işini yapan kişinin iddia sahibinin bu bağlamda ortaya koyduğu net kanıtları çürütmesi gerekmez mi? Sözcük görünümünde olan bu

[43] İşte bu sorulardan herhangi birisini ne "voynich.ninja" sayfasında ne de yayınladığı tutarsızlıklarla dolu videosunun altındaki yorumlar bölümünde Bay Koen'e hiçkimse sormamış. Fakat bilim böyle bir şey değildir ki. Bir bilim insanı toplumda bir algı oluşturacak açıklamalar yapınca onun gerçekçiliği ve bilimsel yöntemleri kullanıp kullanmadığı sorgulanmayacak mı? Bilim baştan sona sorular sorulması ve o soruların cevaplarının aranması ile ilerlemiyor mu? Bay Koen'in "masters degree in Historical Linguistics" derecesi sahibi olması onun ağzından çıkan her değerlendirmeye test etmeden ve sorgulamadan güvenebileceğiniz anlamına mı geliyor?

hecelerin birer sözcük olduğunu kanıtlayan şey nedir? Bunların her birinin birer bağımsız sözcük olduğu bir kişisel kanı mıdır yoksa kanıtlanmış bir bulgu mudur? Bunların birer sözcük olduğunu kanıtlamış olan kişi kimdir?

Mr. Koen Voynichese metinlerinde bağımsız sözcük gibi görünen birbirinden ayrı yazılmış her bir birimin birer bağımsız sözcük olduğunu nasıl kanıtlayabilir? Bunu kanıtlayamıyorsan peşin-hükümlü biçimde olmakla, doğru olduğunu varsaydığın voynichese kelime yapısı öbeklerinin yapacağın istatistik kıyaslamaya "sanki bunlar doğru sonuçları yansıtacakmış gibi" nasıl dahil edebilirsin?

Voynichese diye adlandırılan metinlerde yazarın yüzlerce sözcüğü hecelerine ayırarak sanki onlar birer bağımsız sözcükmüş gibi yazma durumunun gerçekleşmiş olduğu tarafımızca tespit edilmiştir. Biz bazı tam sayfa okumalarımızla ve bazı cümle çözümlemelerimizle bunu akademik seviyede kanıtladık. (Elbette bu detaylar tanıtım ve ikili sohbet amaçlı youtube videolarımızda değil makalelerimizde görülebilir ki Mr. Koen'in makalelerimizi yeterince irdelemek istememiş olduğu anlaşılmaktadır.)

Üstelik, VM-metinlerinde ayrı yazılmış olması gerekirken birbirine bitiştirilerek sanki tek bir kelime görünümünde yazılmış olduğu görülen sözcükler de tespit edilmiştir.[44]

Sonuç olarak, Voynichese ile uyumlu veya uyumsuz olma durumuna karar vermek için mukayesenin doğru yapılması gerekirdi ki zaten Mr. Koen'in mukayese metodu temelden hatalı ve bilim dışı idi. Üstelik voynechese-uygulaması sözcük sayımları bile hatalıdır ve hatalı veriler kullanılarak doğru değerlendirme yapmak mümkün değildir ve gelecekte de mümkün olmayacaktır.

- Focus on The Wrong Words (Yanlış kelimelere odaklanma):
Yaklaşık 240 sayfa ve kırk-bin kelime içeren veya on bin farklı kelime içeren bir kitapta bulunan kelimelerden hangisine veya hangilerine odaklanılması gerekeceğini ileri süren bilimsel yaklaşım veya kıstas nedir? Bir kelimenin odaklanılmış hatalı kelime olduğu bir kişisel kanı mıdır yoksa dil biliminin ortaklaşa ve kanıtlara dayalı biçimde ortaya koyduğu bir mutlak gerçek midir?

Yoksa benim bağımsız bir araştırmacı olarak belirleyeceğim metoda dayalı olarak hangi kelimeleri öncelikli olarak inceleyeceğim konusundaki kararımı benim dışımda başka bir araştırmacı mı vermelidir? Bu konu başlığının altını dolduracak kıstasları kim belirlemiştir? Yani bu durumda tam olarak kimin yargısına göre veya hangi bilimsel zorunluluğa göre kelime seçimlerindeki önceliklere karar verilmelidir? Hatalı kelime seçimi derken bu kime göre hatalı? Belki de Bay Koen tarafından önerilen bağlaç sözcükleri seçmek hatalıdır? Ki gerçekten de öyledir ve öncelikli olarak bağlaç sözcüklere odaklanmak oldukça saçma ve mantıksız bir yaklaşımdır ve bilimsellikten uzak bir kişisel görüştür.

Bilimde bu tip saçmalıklar olamaz. Her araştırmacı kendi metodunu belirler ve çalışma yöntemini ve incelemelerini belirlediği metoda göre başlatır ve ilerletir. Biz daha mantıklı olana ve rasgele seçilen sözcükler ile nadir sözcüklere odaklandık ve amacımız çizim sözcük eşleşmeleri bularak bunlarla alfabe transkripsiyonumuzun fonetik eşlemelerinin tutarlılığına dair erken doğrulamaları veya ipuçlarını bulmaktı. Bağlaçları doğru biçimde belirlediğinizi varsaymanız alfabe transkripsiyonunuzu doğrulamaya yetmez çünkü bunların sayıca çokluğu

[44] Makalemizde yazarın bu yazım biçimini ve bu özel ve zorlaştırılmış alfabeyi seçmiş olması amacına da güçlü bir olasılık olarak değinmiştik.

yanında fonetik doğrulama çeşitliliği yaratma durumu sayıca düşüktür. 240 sayfa boyunca 2000 defa tekrar eden üç bağlaç bulmak yerine içerikte 100 defa geçen birkaç çizim sözcük eşlemesi bulmak fonetik seçimlerimi doğrulayabilmem için erken ipuçlarını toplamış olmak açısından oldukça önemliydi. İşte tam da bu detayda da Bay Koen tarafından önerilen mantıksız yaklaşım tam bir işe yaramaz çöp niteliğindedir. Kendisi istediği gibi mantıksız çıkarımlarla ona mantıklı gelen yöntemleri takip ederek VM metinlerini çalışmaya devam edebilir fakat bizim çalışmamızı bizim metodumuza dayalı biçimde incelememişse nasıl bir yöntemle incelediğini de açıklaması gerekirdi.

Biz VM alfabeleri için bir alfabe transkripsiyonu tablosu hazırladık. Voynich elyazması içeriğinden de çoğunlukla rasgele seçtiğimiz kısımları ve sözcükleri alfabe transkripsiyon tablomuzdaki ses değerlerine bağlı kalarak okuduk. Daha sonra yazma boyunca geçen özel isim sözcükler olabilecek sözcüklere odaklandık.

Makalelerimizde örneklerine değindiğimiz gibi, biz ATA çalışma grubu olarak çoğunlukla sözcükleri rasgele biçimde ve yazım tekrarı paternine veya ilk sesler gibi olgulara bakarak seçebiliyoruz. VM içeriğinden olmakla, tam sayfa çevirisini yaptığımız ilk sayfa olarak 33v sayfasını da rasgele seçmiştik.

VM kelimeleri yazım biçiminde sadece Türk dillerinin genel yapısına özgü olan (dünyada başka hiçbir dilde bulunmayan ses yapıları bakımından) örtüşmeler mevcuttur. Mesela orta çağ elyazmalarında olmakla, dil bilimciler tarafından görülmüş ve kaydedilmiş olan ve dörtleme ve beşlemelere kadar varan yazım biçimini *(aynı sözcüklerin tekraren ve yan-yana yazılmış olması durumunu)* VM metinlerinde de aynı biçimde gördük.

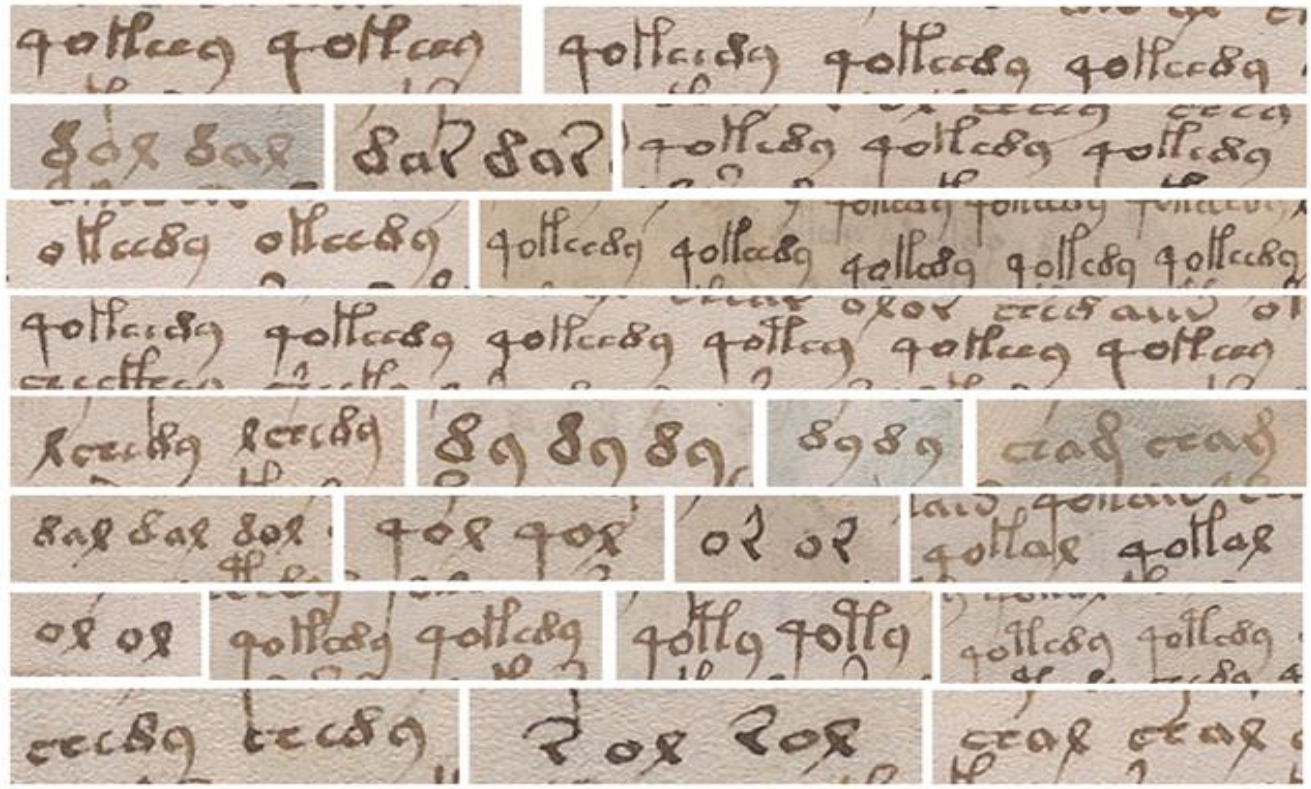

ATA Çalışma Grubunun metinlerden seçtiği sözcük tekrarı örnekleri[45]

[45] [ATA > Sözcük tekrarlarına ilişkin örnekler / by Ahmet Ardıç on behalf of the "Ata Team Alberta Canada" <www.turkicresearch.com>]

Yûsuf Has Hâcib tarafından XI. yüzyılda yazılmış “Kutadgu Bilig” adlı elyazması eserde ikileme, üçleme, dörtleme, beşleme örnekleri olduğu bilinmektedir. Türk dilinin yazılı metinlerinin neredeyse bilinen bütün dönemlerinde buna rastlanmaktadır. Hint Avrupa dillerinde ise bu durum aynı sıklık, çokluk ve çeşitlilikte görülmemektedir. Mesela bugüne kadar VM yazım paternine benzeyen Hiçbir Hint Avrupa Dilinde orta çağ elyazmalarında sözcük dörtleme ve beşlemeleri kaydedilmemiştir.

İkilemeler bazen anlamı güçlendirmek ya da anlatım gücünü veya anlatılan konunun geniş yayılmış veya baskın olduğunu ifade etmek için de kullanılır. Araştırmacı yazar Doğan Aksan, "En Eski Türkçenin İzlerinde" adlı eserinde ikilemeler adı verilen sözcük-tekrarları konusunda şunları belirtmektedir:

> *“Dilcilikte, Yunanca terimiyle hendiadyoin (hendiadyoin ‘iki ile, iki aracıyla bir’) adını alan ve koca Latin yazınında ancak birkaç örneği bulunan ikilemeler Türkçenin her döneminde ve her lehçesinde büyük bir sıklıkla kullanılmış ve kullanılmaktadır. Dilimizin hem yapı hem söz dizimi hem de anlam bilimi bakımından en önemli özelliklerinden birini, bu ögeler oluşturmaktadır. Türkçedekine yakın oranda Korece’de ve bir ölçüde Japoncada karşımıza çıkan ikilemeler Hint-Avrupa dillerinde genel olarak büyük bir sayıda değildir. ..." [46]*

Dilimizde ve eski yazılarımızda çoklu sözcük tekrarları hakkında zaten çok sayıda muhtelif akademik makaleler de mevcuttur ki bunların sunduğu örneklerin 1/1 örtüştüğü herhangi bir Hint Avrupa dili de mevcut değildir.[47]

Öyle ki biz rasgele seçtiğimiz sözcükler ve özel isimleri VM içeriğinde ararken aynı zamanda Türkçe yazım-biçimine özgü olan muhtelif yazım paternini de belirleyerek bunların erken ipuçlarının tümünü metinlerin Türkçe olabileceğine dair sınama ve odaklanma listemize katmıştık. İçerikte çok sayıda olan kısa sözcük görünümlü birimlerin ise bağlaç olabilecekleri için yaptığımız alfabe transkripsiyonu için bize ilk doğrulama ipuçları vermeyeceklerini öngörmüştük. Diğer bir değimle ve Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda gösterilen “Türk bayrakları gösterilerek yapılan alaycı imalarda olduğu gibi”, benim milliyetçi yaklaşımla ve anagram biçimde “haydi VM-içeriğini Türkçe yapmaya çalışalım” gibi özetlenebilecek bir çabam hiç olmadı. Çünkü değerli vaktimi sonuca ulaşmayacak aptalca yolları takip ederek harcayamazdım. Bay Koen ise içerikte anagramlar yaratarak ve bizim ATA alfabe transkripsiyonumuza bağlı kalarak VM içeriğinde istediği Avrupa dilinde sözcük okumaları yapıp sonra bunları o dillerin eski ve yeni sözcüklerinde gösterebilirse bunu yapsın. Madem bizim ATA alfabe transkripsiyonu bunu yapmaya yeterli bir fonetik özgürlük alanı yaratıyor. Aynı işi istediği Avrupa dili ile yapsın ve göstersin. Bunu gösteremiyorsa o zaman

---

[46] [Aksan, Doğan. "En Eski Türkçenin İzlerinde." İstanbul: Simurg Yayınları, 2000.]

[47] [Kürşat Efe ve Muhammed Ali Açıkgöz. "Ahmet Bican Ercilasun’un Türk’ün Kayıp Kitabı Ulu Han Ata Romanında İkilemeler", Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 8/18, s. 167-176.<http://www.dedekorkutdergisi.com/Makaleler/1608691892_Efe,%20K%C3%BCr%C5%9Fat.DOC.pdf>]

İkilemeler hakkında daha çeşitli bilgi arayanlara önerdiğimiz ilave kaynaklar:

-[Aksan, Doğan. "Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri", Ankara: Bilgi Yayınevi, 2005a] &

-[Aktan, Bilal. “Dîvânu Lügâti’t-Türk’ün Söz Varlığında Yer Alan İkilemeler”. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S.28, s.1-12. / 2010]

saçma sapan çıkarımlarla VM araştırmacılarının aklını karıştırmaya da çalışmasın. Bay Koen kendisi bizim nitelik ve nicelik olarak sunduğumuz transliterasyonların 1/3 kadarını bile istediği Avrupa dilinde olmakla sunsa, ben anagramın bu kadar uzun metinlerde işe yarayabileceğini kabul etmeye hazırım. Fakat elbette bunu yapamayacak çünkü farkında olmadığı şey anagramın tanımının bizim yaptığımız işe uymaması ve anagrama başvurarak bizim yaptığımıza benzer nicelikte ve nitelikte sonuçlar almanın mümkün olmadığıdır. Bir bilim insanının beynini bunu anlayabilecek kadar kullanamamış olması ne kadar üzücü bir durumdur. Kendisi nedense pek çok dil bilimi özelinde bilgiler gibi bir türlü bunu da anlamamakta ısrar ediyor.[48]

Aksine olmakla mantık açısından doğru kurulmuş inceleme, kıyaslama ve önermelerle erken ipuçlarını da gördüğümüz için VM içeriği ile ilgili çalışmamızı tamamen bilimsel yöntemlerle (ve bizden önce uygulanmış ve başarıya ulaşmış yöntemleri de dahil ederek) kurarak devam ettirdik.

Ayrıca, VM-metinlerinde sadece Türkçeye özgü olan ve oldukça karmaşık bir ses değeri yapısı istatistik olarak tam bir örtüşme olduğuna atıf yapılarak tarafımızca gösterilmiştir. Öyle ki burada adı geçen sesler/harfler Türk dilinin farklı lehçelerinde azca da olsa değişim gösterebilir fakat bir yaygın fonetik özellik olarak Türkçede bazı sözcüklerin asla belli seslerle başlamaması ve belli seslerle de bitmiyor olması durumu söz konusudur. Öyle ki; Voynich el yazması (VM) içeriğinde ortaya çıkan metin, birçok ortak Türkçe fonetik ve morfolojik yapıyı takip etmektedir. Örneğin hem VM metinlerinde hem de Türkçe yapıda /b/, /c/, /d/, /g ile biten kelimelerin olmaması durumu dikkat çekicidir. Aynı şekilde /h/, /j/, /m/, /n/, /r/, /v/, /z/, /ğ/ ile başlayan kelimeler de yoktur. Bay Koen videosunda bizim bulduğumuz böyle çok nadir (Türkçe spesifik) fonetik-istatistik (*foneistatistik) örtüşmeden hiç bahsetmemiştir. Sanırım iddiamızı sunduğumuz makalelerimizi okumuş olsaydı belki bu değerli ve Türkçeye özgü örtüşmenin elde edildiğinden bahsedebilirdi.

Üstelik bu detayı da daha önce “voynich.ninja” sayfasındaki yorumlarım arasında yazmıştım. Fakat Bay Koen bu tip ve sadece Türkçeye özgü bir fonetik olayda 1/1 örtüşme sağlanmış olmasını değerli bir bulgu olarak görmemiş olmalı ki bu konuya hiç değinmeden değerli olabileceğini varsaydığı detayları 2018 yılı tanıtım amaçlı videomuzda bulmaya çaba harcamış. Bir dil bilimci için ne kadar üzücü, ne acı ve nafile bir zaman kaybı, fakat sanırım kendisinin vakti oldukça geniş. Keşke bu zamanını mesela bizim “limitsiz özgürlük alanı sunan” ATA-alfabe transkripsiyonumuzu kullanarak VM içeriğini İngilizce yapmaya çalışsa. 😊 Başlangıç olarak da başkasına önerdiği mantık yoksunu metotlarını seçebilir mesela. Örneğin bağlaç sözcükleri İngilizce yaparak başlasın bakalım tek bir cümle okumayı başaracak mı?

İlaveten, makalelerimde, Orta Çağda yazılmış bazı Türkçe sözlüklerde belli lehçelerde geçen bazı sözcüklere değinilmiştir ki biz VM metinlerinde bunlardan yüzlercesini tespit ettik ve bu

[48] Bay Koen eğer herhangi bir Avrupa Elyazmasında kelime üçleme, dörtleme ve beşleme tekrarlarının herhangi bir Hint Avrupa dili yazım tarihinde bir arada bulunduğu tek bir örnek vererek gösterebilseydi kendisi bizim gösterdiğimiz çok sayıda ve çeşitlilikte (yüz adetten fazla olan) örtüşmelerden sadece birisini çürütebilmiş olurdu. Gördüğünüz gibi kendisi bizim makalelerimizde sunduğumuz tek bir örtüşmeyi dahi çürütememiştir. Belki de bunun nedeni bilimsel iddiayı ve kanıtları taşıyan makalelerimize odaklanmak yerine haber ve spekülasyon değeri olduğunu zaten kendimizin açıkladığı youtube videolarımıza odaklanmış olması ve incelediği aday dilin özelliklerini de incelememiş olmasıdır. Bence bu tip bir seçim bir dil bilimcinin yönelmemesi gereken bir seçim idi. Anlaşılan kendisi böyle düşünmemiştir.

kelimelerin bir kısmının 600 yıl içinde fonetik yapısını hiç değiştirmediğini kanıtlamak için eski sözlüklerde ve yeni sözlüklerde aynı sözcükleri bularak gösterdik.

Öyle ki bu sözcüklerin ciddi sayda bir bölümü bulunduğu sayfalardaki VM çizimleri ile örtüştü. Mesela, su borusu veya kanalı çizilmiş sayfada "kapalı su kanalı/borusu anlamındaki isim sözcüğün veya “sıcak-su” ya da “soğuk su” anlamındaki Türkçe sözcüklerin tek başına olmakla boru çizimi yanında ve aynı çizimin yapıldığı sayfada yazılması gibi örtüşmeler bulduk.

Ya da bazı bitkilerin çizildikleri sayfada bu bitki adlarının geçtiğini ve 600 yıl önceki fonetik biçimi ile günümüz fonetik biçiminin de aynı olduğunu gösterdik. Örneğin SUSAM bitkisi çizilmiş sayfada bu bitkinin adının yazıldığı görülmektedir.

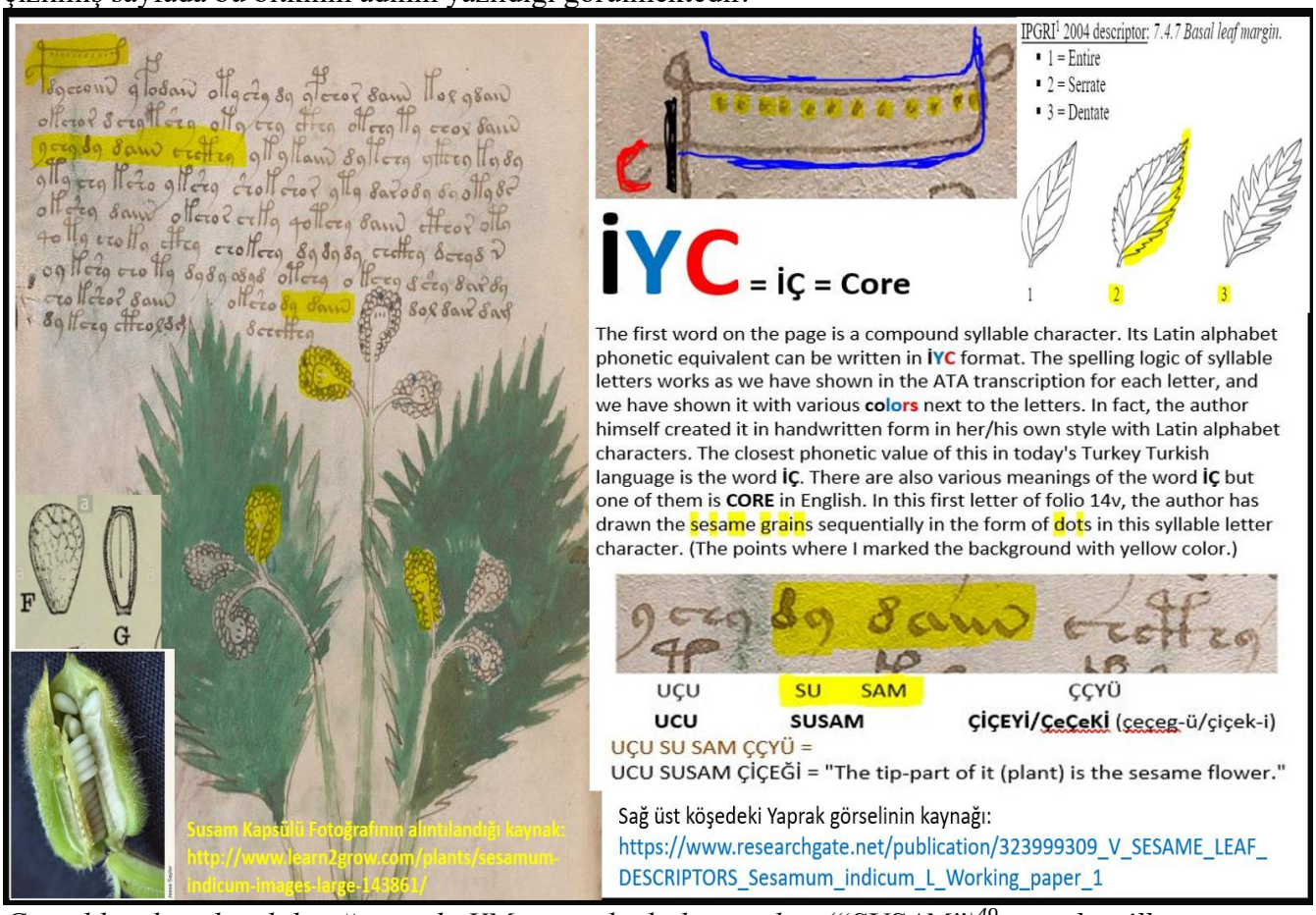

Görselden de anlayabileceğiniz gibi VM yazarı bu bitkinin adını (“SUSAM”)[49] *yazarken ilk hece ve ikinci heceyi (sanki onlar ayrı birer sözcükmüş gibi yazmıştır. Yani “SU” ve “SAM” hecelerini birbirinden ayırarak yazmıştır. Böylece VM elyazmasının 240 sayfası boyunca gördüğünüz her -SAM- hecesini ayrı bir sözcük sanmamamız gerektiğini anlamış oluyoruz. Çünkü bunların bir kısmı önceki sözcüğün bir hecesi iken bir kısmı bağımsız bir kelime olabilmektedir ve hangisinin hangisi olduğunu cümle çözümlemelerine dayalı biçimde kanıtlayabilmekteyiz. (Örneğin fiil sözcüklerden sonra gelen -SAM/-SEM hecesi daima sözcük ekidir. Vb.)*

Bilindik işaretlerin bilindik ses değerleri sınanarak çizim sözcük eşleşmesi verebilecek Türkçe sözcüklerin sayfalarda taranmasıyla anahtar sözcükler bulunmuştur. Örneğin, aşağıdaki görselde SAZAK bitkisinin çizildiği sayfada SAZAK sözcüğü okunmuştur.

[49] Bakınız sözlük sayfasında “SUSAM” bitki adının anlamı > https://sozce.com/nedir/291024-susam

34v Sayfasındaki SAZAK bitkisi çizimi, SAZAK[50] sözcüğü ve bu bitkinin fotoğrafı. Yazar bu sayfada bitkinin yapraklarını konu etmediği için olsa gerek ağacın kök yapısını, gövdesini ve meyvelerini çizmiştir.

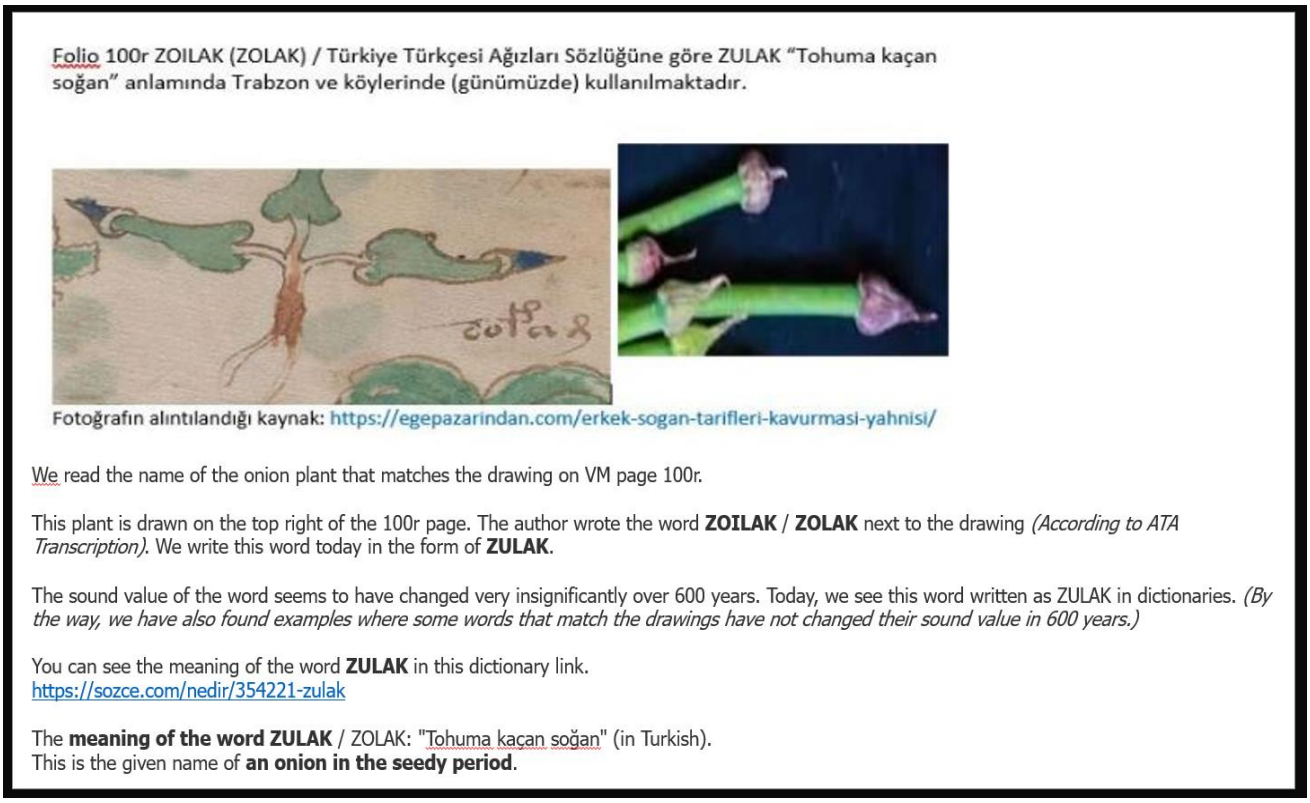

Türkçesi "soğan tohumlarının olgunlaştığı bitki-uç kısmı" gibi bir anlama gelen "ZULAK" bitki adını okuduk[51].

[50] Bakınız sözlük sayfasında SAZAK bitki adının anlamı > https://sozce.com/nedir/274622-sazak
[51] Bakınız sözlük sayfasında ZULAK bitki adının anlamı > https://sozce.com/nedir/354221-zulak

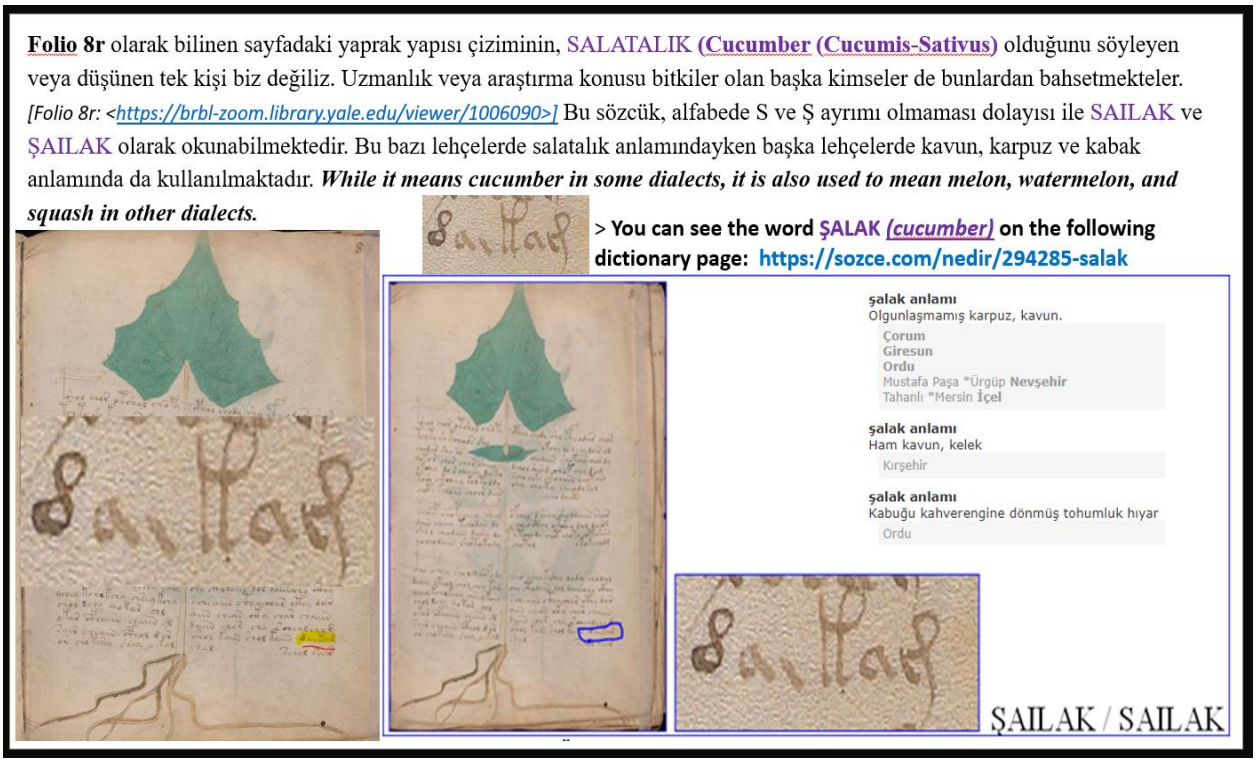

Görselde 600 yıl kadar önce "ŞAILAK" biçiminde yazılmış olan bu bitki adının günümüzde sözlüklerde (Karadeniz bölgesi ağızlarında) "ŞALAK"[52] biçiminde yazdığını görebilirsiniz. Bu bazı lehçelerde salatalık anlamındayken başka lehçelerde kavun, karpuz ve kabak anlamında da kullanılmaktadır.

Görselde OT-ERİĞİ (OTÖRÜGÜ) bitki adını görebilirsiniz.

[52] Bakınız sözlük sayfasında "ŞALAK" bitki adının anlamı > https://sozce.com/nedir/294285-salak

VM elyazmasında mevcut aşamada 112 çizim sözcük eşlemesi tespit ettiğimizi not etmiştik. Biz aynı zamanda çok sayıda çizim sözlük eşleşmesi sayılabilecek bitki bilim terminolojisi içeriğinde sözcükleri de okumuş olmamıza rağmen bunları birer çizim sözcük eşleşmesi olarak not etmedik bile ki etmeliydik. Nitekim bu görselde yazar "ÇİYİT[53] *ÖZ-Ü*[54] *DÖL*[55] *GÖZ-Ü*[56] *"*[57] *sözcüklerinin 600 yıl önceki kendi konuşma biçimindeki halini yazmıştır. Bu da anlamca "bitki tohumu özünde/çekirdeğinde döllenmenin olduğu göz/yer" demektir. Görüleceği gibi yazar bazı sözcükleri ayrı yazması gerekirken bunları birbirine bitiştirerek yazmıştır. Çalışan bir alfabe transkripsiyon anahtarımız olmasaydı bu elyazması da okunur olmayacaktı.*

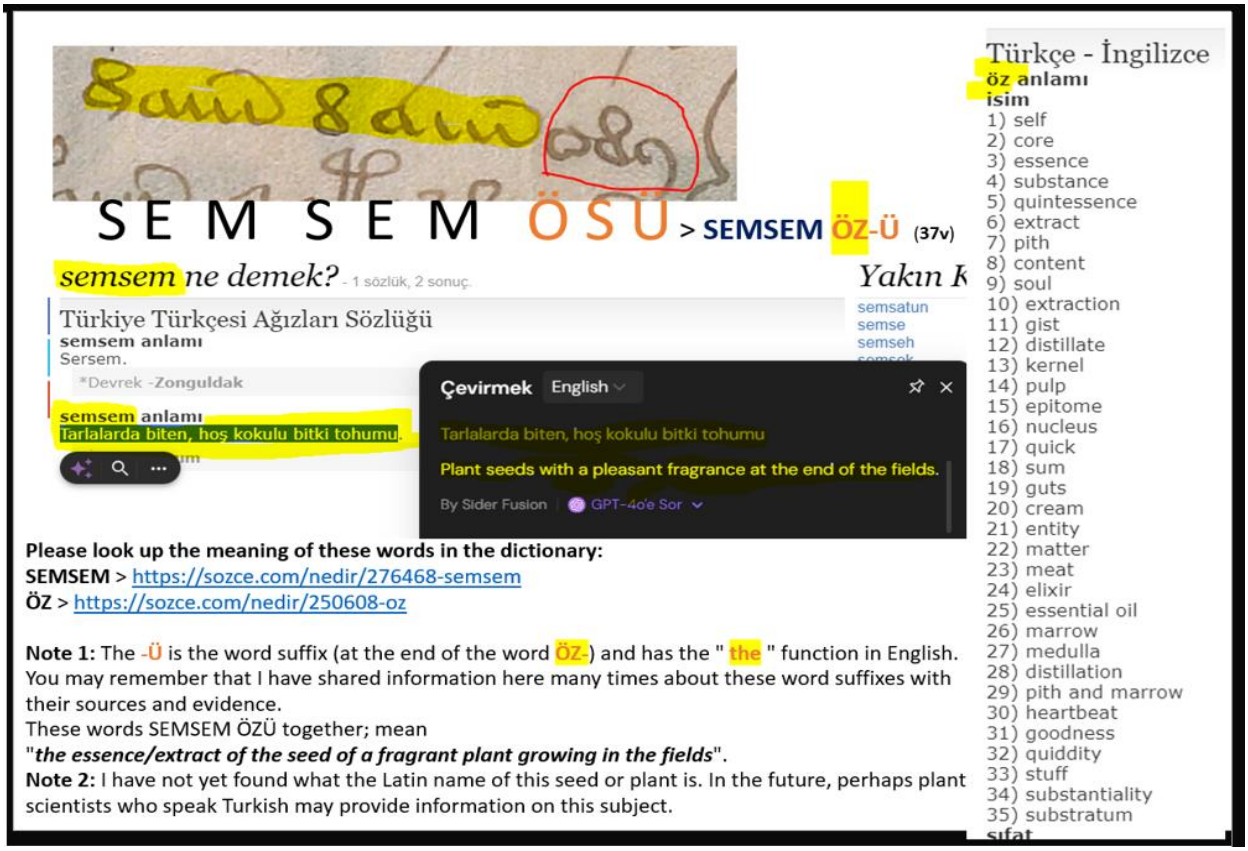

Bu görselde VM sayfalarında SEM SEM biçiminde ve sanki bir kelimenin iki defa tekrarı gibi yazılmış bitki adı modern Türkçenin bazı lehçelerinde "SEMSEM"[58] *biçimindedir. Hatırlayacağınız gibi yazarımızın bazı sözcükleri bilerek böldüğünü yazmıştım. Düşünün ki yazar yazma boyunca her defa SEM/SAM okunan heceyi ayrı yazmış olsun. Bu durumda bu*

[53] Bakınız sözlük sayfasında "ÇİYİT" bitki terminolojisi anlamı > https://sozce.com/nedir/77626-ciyit
[54] Bakınız sözlük sayfasında "ÖZ" bitki terminolojisi anlamı > https://sozce.com/nedir/250608-oz
[55] Bakınız sözlük sayfasında "DÖL-" bitki terminolojisi anlamı > https://sozce.com/nedir/100472-dol
[56] Bakınız sözlük sayfasında "GÖZ-" bitki terminolojisi anlamı > https://sozce.com/nedir/140605-goz
[57] Bakınız "ÇİYİT ÖZÜ DÖL GÖZÜ" sözcüklerinin anlamı > https://translate.google.com/?sl=tr&tl=en&text=%C3%A7iyit-%C3%B6z%C3%BC%20d%C3%B6l-g%C3%B6z%C3%BC%0A%C3%A7iyit%20%C3%B6z%C3%BC%20d%C3%B6l%20g%C3%B6z%C3%BC%0A%0A%C3%A7iyit%0A%C3%B6z%C3%BC%0Ad%C3%B6l%0Ag%C3%B6z%C3%BC&op=translate
[58] Bakınız, "SEMSEM" kelimesinin sözlük sayfasındaki anlamı şu şekilde yazılmıştır: "Tarlalarda yetişen hoş kokulu bir bitki tohumu".> https://sozce.com/nedir/276468-semsem

heceden önce yazılmış olan sözcük veya hece sözcük kökünü ve dolayısıyla anlam içeriğini barındıracak kısım olacaktır. İşte Türkçenin bu ses yapısını bilen bir dil bilimci asla her gördüğü ve bağımsız bir sözcük zannettiği bir kelime görünümündeki birimi aynı anlama gelen ve aynı sesle okunan bir sözcük zannetmez. Öyle ki Türk dillerindeki sesli-harf uyum fonetik kuralı sözcük kökündeki ilk seslinin ses değerine bağlı kalarak o sözcüğü okumayı/seslendirmeyi devam ettirir. Yani aynı ve sözcük gibi görünen yapılar aynı sesi ve aynı sözcüğü karşılamıyor olabilir. Bu benim uydurduğum bir kural değil fakat Türk dilinin ses yapısı ve özellikleri ile ilgili bir durumdur.

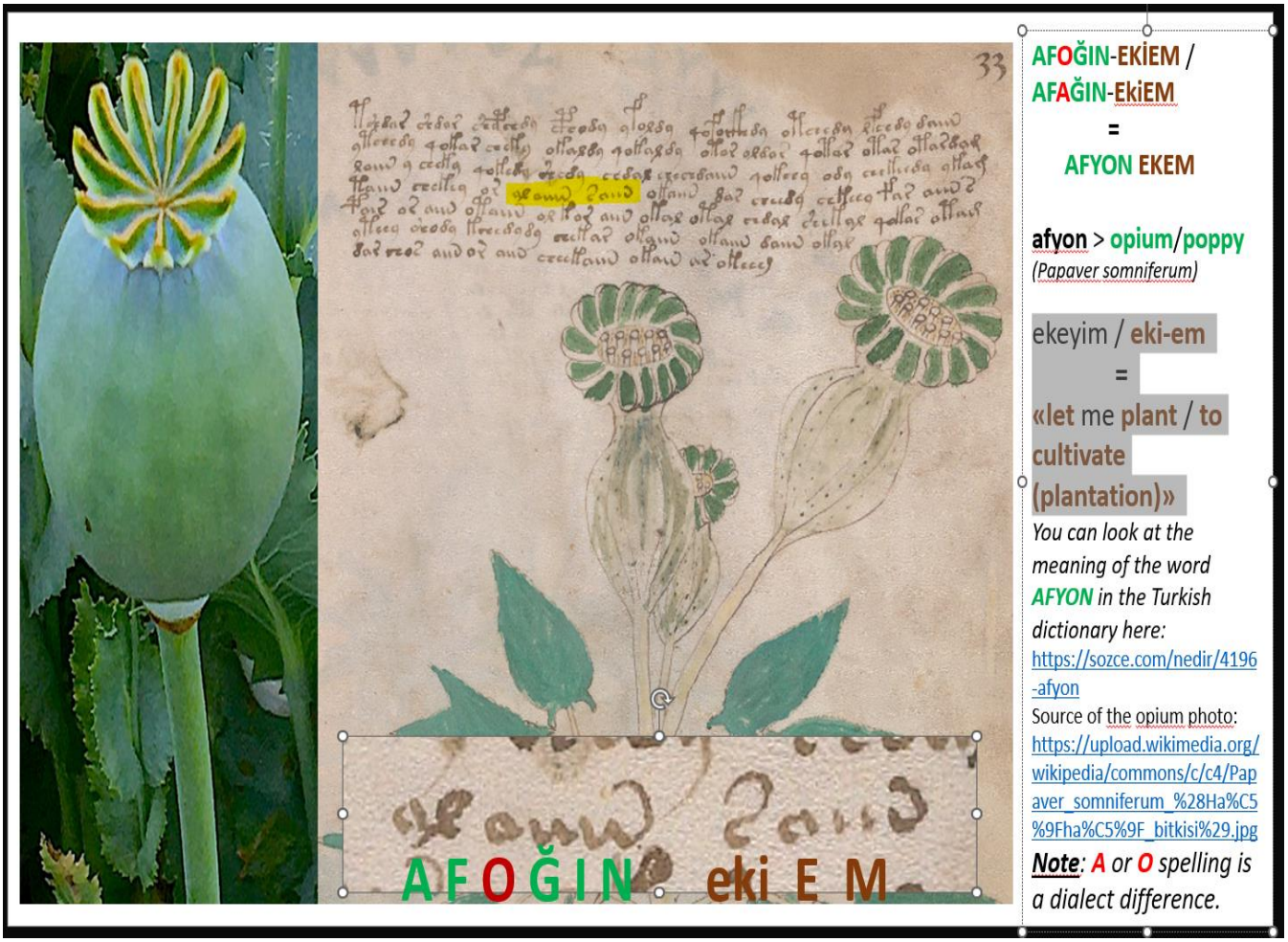

Bu görselde afyon bitkisinin çizildiği sayfada AFYON sözcüğünü yazarın fonetik değerce günümüz Anadolu-fonetiğine oldukça yakın biçimde yazdığını görebilirsiniz. Burada 2/Z görünümünde yazılmış olan harf, örneklerin çoğunluğunda sözcük başında olduğunda "ek/eki" biçiminde okunurken sözcük içinde ve sözcük sonunda olduğunda ise "Z" sesiyle okunmaktadır.[59] Ancak bu 2/Z harfi bir fiil sözcüğe bağlı ise (fiil sözcüğün içinde ise) çoğunlukla "EK/EKİ" fonetik-değeri ile okunurken (öyle ki bunlar tespit edilmiş örneklerde çoğunlukla fiilin sonunda eklidir), bu 2/Z harfi isim sözcüklerin önünde "EK/EKİ" fonetik değeri ile sözcük-kökü olabilmektedir. "2/Z" harfi isim veya sıfat sözcükler sonunda ise çoğunlukla Z sesi ile okunmaktadır. *(Birkaç istisna bitki adı ve bazı özel isimlerde veya sıfatlar görülmüştür.)*

---

[59] *You can look at the meaning of the word **AFYON** in the Turkish dictionary here:*
https://sozce.com/nedir/4196-afyon
Source of the opium photo:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c4/Papaver_somniferum_%28Ha%C5%9Fha%C5%9F_bitkisi%29.jpg

VM Sayfa 13r'de MUZ sözcüğü okunmuştur. Aynı sayfada yapılan çizim daha çok kuruyan yaprak uçları ve dalları kesilmiş bir muz bitkisine benzemektedir. Görselde MUZ[60] sözcüğünü sesli harfi yazılmamış biçimde görebilirsiniz ki orta-çağ yazmalarında sesli harflerin yazılmadığı pek çok sözcük dil bilimince kaydedilmiştir. Görselde aynı zamanda "SAPSI"[61] sözcüğünü, "DAYANÇA"[62] sözcüğünü, "SA"[63] sözcüğünü görmektesiniz. Yazar yine okumayı zorlaştıracak biçimde öndeki ve sondaki sözcüklerin birer hecesini kopartarak ayrı sözcük gibi yazmıştır ve çalışan bir alfabe transkripsiyonu yapmadan bunu sırf istatistik yaklaşımla bulmak güç olurdu çünkü mesela her defa SAM/SEM yazılan heceyi aynı sözcük olarak varsayacaktık tabi 300 üzeri harfle yazılmış sözcükleri 24 veya 33 harf arası dillerle fonetik-istatistik açıdan karşılaştırmak kolay olsaydı. Aşağıdaki dip-notlarda gösterilen sözlük sayfalarında bu kelimelerin anlamlarını görebilirsiniz.

---

[60] Bakınız sözlük sayfasında "MUZ" bitki adının anlamı > https://sozce.com/nedir/232272-muz

[61] Bakınız sözlük sayfasında "SAPSI" bitki teriminin anlamı > https://translate.google.com/?sl=tr&tl=en&text=Sap%0A%0ASAPSI%20(peduncle)%0A(T%C3%BCrk%C3%A7ede%20a%C4%9Fa%C3%A7%20de%C4%9Fil%20%C3%A7i%C3%A7ek%20veya%20sebze%20de%C4%9Fil%20fakat%20sap%C4%B1ndan%20meyve%20veren%20a%C4%9Fac%C4%B1ms%C4%B1%20b%C3%BCy%C3%BCk%20bitki%20anlam%C4%B1%20vard%C4%B1r.)%0A%26%0A(the%20stalk%20bearing%20a%20flower%20or%20fruit%2C%20or%20the%20main%20stalk%20of%20an%20inflorescence.)%0A&op=translate

[62] Bakınız sözlük sayfasında "DAYANÇA" bitki teriminin anlamı > https://sozce.com/nedir/85030-dayanca

[63] Bakınız sözlük (Divanü Lügati't-Türk) sayfasında "SA" sözcüğü ve "-SA" sözcük ekinin anlamı > https://sozce.com/nedir/267973-sa

*Yazarın ayrı yazması beklenirken birleştirerek yazdığı çok sayıda sözcük yazma boyunca görülmüştür. Bunların tamamında sözcük-ekleri Türkçe ile uyumlu biçimde sözcük köklerine eklenmiş oldukları biçiminde tarafımızca kaydedilmiştir. Bu görseldeki "**DUL**" (widow) sözcüğüne baktığımında, aradan geçen yaklaşık 600 yıl zamanın bu sözcüğün fonetiğini değiştirmediğini görüyoruz. Buna bitiştirilen ÇCU/ÇOCUĞU sözcüğü ise önündeki sözcüğün sesli uyumuna göre fonetik yapısını şekillendirmiş olarak okunmaktadır. Bazı sözcüklerde sessiz iki harf arasındaki bazı sesli harflerin yazılmaması durumu mevcuttur. Bu sözcükleri sözlük sayfalarında görebilirsiniz.*[64]

[64] See the dictionary > DUL > widow > https://sozce.com/nedir/102126-dul
ÇCU > **çocû** > çocuğu > https://sozce.com/nedir/78028-cocu
Çocuk > **çocu** > https://sozce.com/nedir/78044-cocuk
https://translate.google.com/?sl=tr&tl=en&text=dul%20%C3%A7ocu%C4%9Fu%0Adul%20%C3%A7ocu%0Adul%20%C3%A7cu%0ADUL%0A%C3%A7ocu%0A%C3%A7ocu%C4%9Fu%0A%C3%A7cu%0A%0A%0A%0A%0A%0A%0A&op=translate

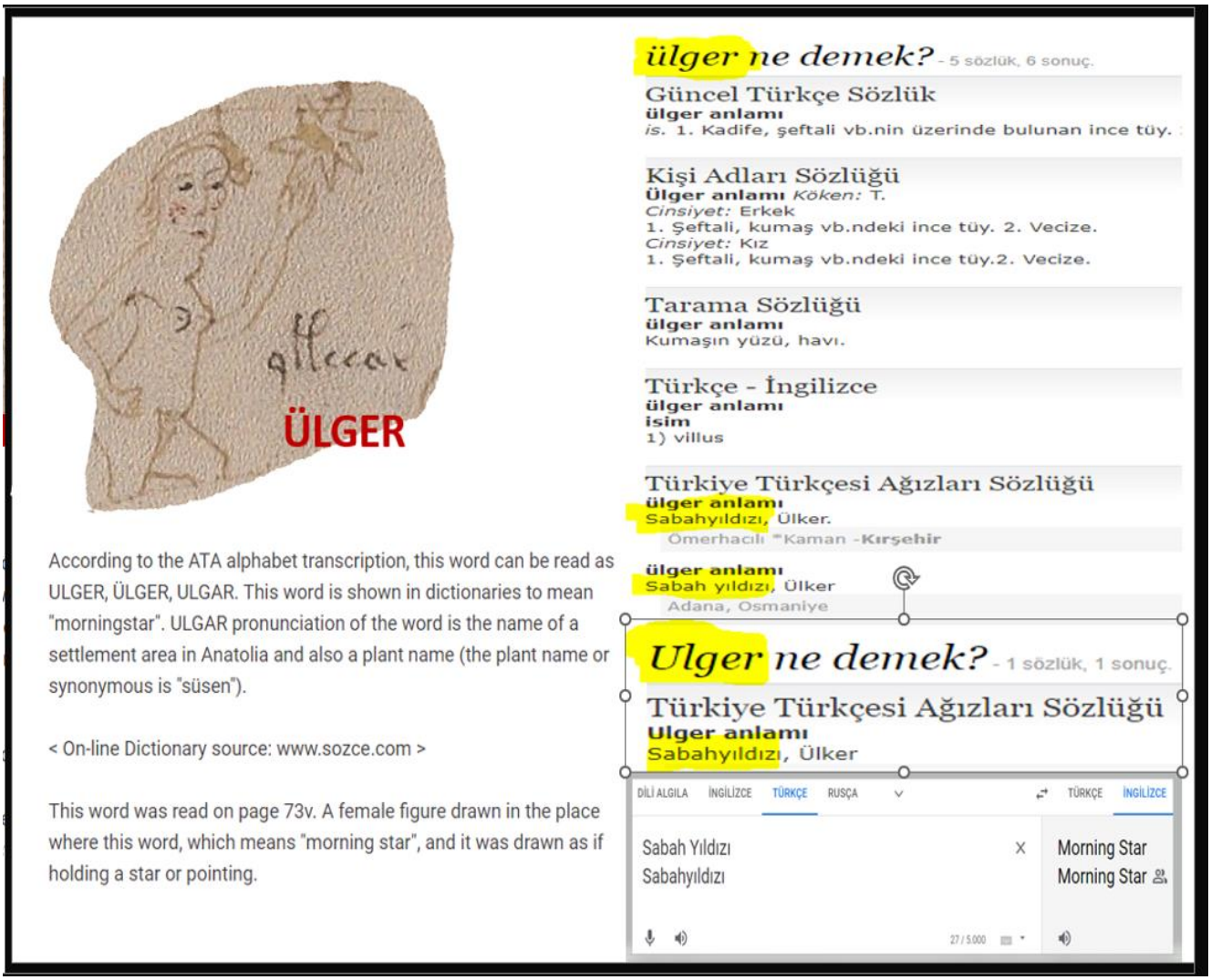

Görüleceği gibi çizim sözcük eşleşmeleri sadece bitki adlarında değil yıldız isimleri, takvim ve zaman adlandırmaları, hayvan adları, eylem sözcükler, cisim/obje adları, meslek adları, harita sayfasında olmakla toponim isimler ve yön adı (güneş çizimi yapılmış bölgede "DOĞU" sözcüğünün yazılmış olması gibi) tarafımızca kayıt edilmiştir. Bu görselde bir eliyle bir yıldız çizimini gösteren kadın çiziminin eliyle işaret ettiği yıldız çizimi yanında ULGER/ÜLGER[65] (morning star) yıldız adı yazılmıştır. Görüleceği gibi bu yıldız adının yazım biçimi aradan geçen 600 yıl zamana rağmen fonetik olarak değişmemiştir.

Şimdi lütfen basitçe şu soruyu tanıdığınız dil bilimcilere sorunuz:
VM metinleri okuma çalışmalarının akademik tarihinde bu tip net fonetik eşleşmeleri (şu ana kadar 112 adet çizim sözcük eşleşmesi) bularak, üstelik bunları eski ve yeni sözlüklerde (bir kısmının fonetik yapısı aradan geçen 600 yılda değişmemiş biçimde olmakla 1/1 gösteren) göstermiş olan kaç adet benzer çalışma gördünüz? Bay Koen kendisi bir dil bilimci olarak neden bu 112 adet çizim-sözcük, örtüşmesi bulgusundan veya tam sayfa okumamızdan ya da cümle çözümlemelerinden tek birisini bile konu kapsamına alıp yaptığı videoda bundan bahsetmiyor? Veya neden bu önemli önemli bulguları irdeleme ihtiyacı duymuyor? İddia sahibinin iddiasına dayanak olarak gösterdiği bulgular yerine neden iddia sahibinin iddia etmediği konuları ve haber niteliği taşıyan eski videoları eleştirmeye yönelmiş olabilir?[66]

[65] See the dictionary > ÜLGER (morning star) > https://sozce.com/nedir/324835-ulger

[66] Bay Koen "**Focus on The Wrong Words (Yanlış kelimelere odaklanma)"** eleştirisinde bulundu fakat yaklaşık olarak son yüz yıldır pek çok akademisyen ve bilim adamı ile pek çok araştırmacı VM sayfalarında yapılmış çizimlerle içerik arasında örtüşme olarak sunabilecekleri sözcükleri bulmaya çalışmadılar mı? Bilim

- Too Much Freedom (Çok fazla özgürlük):

Yaptığımız çalışma, bilimsel ölçütlerde olmakla "çok fazla özgürlük" tanımlaması altında kesinlikle ve kesinlikle kategorize edilemez. Çünkü mevcut çalışmamızda özellikle de fonetik varyasyonlar yaratma özgürlüğü konusunda kendimizi olabilecek en dar alana sıkıştırmış olduk. Çünkü bir ses anahtarları sistemimiz var ve her defa aynı işareti aynı seslere karşılık gelecek biçimde alıyoruz. Ayrıca, bununla yetinmiyor ve okunan sözcüklerin cümle içinde tam bir anlam bütünlüğü kurup kurmadığını da değerlendiriyoruz. Bunu yaparken de bu sözcükleri eski ve yeni sözlüklerde bularak gösteriyoruz. Bu tam da bir dil bilimcinin yapmayı hayal etmesi gereken en güçlü doğrulama metodudur ve her tür istatistik örtüşmeyi net şekilde sağlamış olsanız da zaten son aşamada bu tip cümle ve tam sayfa doğrulamaları yapmanız gerekir.[67]

Yaptığımız çalışmada fonetik-değerce özgürlük ve hareket alanımızı oldukça sınırlandıran bir alfabe transkripsiyonu tablosu tarafımızdan sunulmuştur. Alfabe transkripsiyonları tabloları büyük ölçüde gerçek fonetik örtüşmeyi yansıtmazsa bunların başarılı olması mümkün değildir. Öyle ki, içeriğinde yaklaşık olarak 10000 adet farklı kelime olan bir küme içerisinden herhangi bir dildeki herhangi bir ve birkaç sözcüğü tesadüfi veya anagram biçimde ve üstelik istediğiniz bütün transkripsiyon ses varyasyonlarını seçerek okuyabilirsiniz. Bu yaklaşımla, aday metinde tesadüfen örtüşecek birkaç sözcüğü hemen hemen her dilde olmakla bulabilirsiniz. Buna karşın örtüşen sözcük sayısında binlerle ifade edilen adetler söz konusu olduğunda ve bunlara dayanarak yüzden fazla cümle ve bazı tam sayfalar okumaları da yapılmışsa bu gerçekleşmeler doğru yolda olunduğunu net biçimde gösterir. Ayrıca, okunan kısımlarda cümle ve anlam bütünlüğü sağlanmış ise ve bunların da çizimlerin içeriği ile örtüşmesi de söz konusuysa, bunu sağlamış olan transkripsiyon eşlemesi en gerçekçi olan anahtar niteliğindedir denilebilir. İşte bizim araştırmamız VM dili araştırma tarihinde ilk defa böyle bir anahtar oluşturmayı başarmıştır. Bunun dengesiz istatistik önermeler ile sağlanması da mümkün değildir.

---

adamları ve araştırmacılar kendi çalışmalarında hangi yöntemi kullanacaklarını belirlemekte serbesttirler. Doğru sonuca gitmek için başkalarının deklere ettiği yollardan gitmeyi muhtelif sebeplerle seçmek zorunda değillerdir. Bay Koen tarafından ileri sürülen “Focus on The Wrong Words” (Yanlış kelimelere odaklanma) kavramı çözüme götürebilecek yollardan sadece birisi olabilir ki bizim yanlış kelimelere de odaklanmadığımız gayet açıktır. Buna karşın Bay Koen henüz anlayamadığımız biçimde bizim çalışmamızı anlamsız ve sonuca ulaşamamış çok sayıda iddia ile aynı potaya atma çabasına girmiş gibi görünüyor. Halbuki kendisi kendi beklentisi kapsamında olan ve bilimsellikten uzak yaklaşımlarla ele aldığı ölçüm yöntemleri başkalarına dikte etmek veya önermek yerine başkalarının makaleleri dahilinde sunduğu dilsel örtüşme ve kanıtları çürütmeye çalışsa dil bilimi alanında anlamı/değeri olabilecek bir iş yapmış sayılmaz mıydı?

[67] Yapılan işin hayali ve anagram yorumlamalar olmadığını gösterecek en gerçek bulgular/örtüşmeler böyle bilimsel bir yoldan ilerleyerek sağlanabilir. Tarih boyu eski yazıt okumalarında da benzer işler yapılmıştır. Bu metot dil biliminin oldukça güvendiği ve defalarca uyguladığı metottur. Bu yolu takip etmek bilimseldir ve hayali veya tesadüfi olarak bin adet örtüşme bulmanızı sağlamaz çünkü fonetik sınırlama o kadar güçlüdür ki tesadüfen sonuca ulaşma şansı vermeyecek biçimde araştırmacının özgürlük ve hareket alanını daraltır. Bizim yaptığımız işi “Too Much Freedom” sözleri ile eleştirmek, dil biliminin bir alfabe anahtarı ile fonetik seçenekleri daraltan metotlarının sunabileceği daraltılmış seçim özgürlüğü alanından tam olarak haberdar olmayan ve rasyonel düşünemeyen birisi tarafından yapılabilir.

Çalışmamızda bunun tam tersine olmakla, dil bilimi tarihinde benzer örnekleri de olduğu/görüldüğü biçimiyle, okunamamış yazıtların muhtelif alfabe transkripsiyonları sayesinde okunması söz konusu olmuştur.
Bir alfabe transkripsiyonu ses değerleri anahtarı sunmak, buna dayalı olarak yapılacak fonetik okumaları oldukça sınırlandıran en temek ve vazgeçilmez unsurdur. Bunun aksini iddia edebilecek bir dil bilimci açıkça söylemek gerekirse kendi mesleğinde bilgi eksikliği sıkıntısı çeken fakat bunun farkında bile olmayan birisi olarak nitelendirilebilir.

Ne zaman araştırmacılar 300 harfli bir lokal konuşma ağzıyla yazılmış ve heceleri birbirinden ayrı ve sözcükleri birbirine bitişik yazılabilen bir orta çağ dili ile 24 veya 33 harfle yazılmış bir başka Orta-çağ metnini eşlemeye karar verirlerse, bu durumda birbirine karşılık gelen ses önermelerini birbirine denkleştirebiliyorlarsa bunlar metotlarını sunarak Bay Koen tarafından önerilen istatistik yaklaşımı da deneyebilirler. Bence bu tip harf sayıları denklik kurmayan ve birbirinden sayıca çok farklı olan iki yapıyı aynı terazide eşit biçimde ve doğru sonuçlar elde etme ümidiyle ölçebileceğini sanan dil bilimcilerin akli melekelerinin sağlıklı olup olmadığını düşünmemiz gerekir. 300 harfli eski bir metni 26 harfli metinle "Koen istatistik yaklaşımıyla" fonetik değerce mukayese etmeyi ümit eden dil bilimcilere böyle akıl dışı çabalarla bundan sonraki bin yılda da çalışmalarına devam etseler bile bir çözüme ulaşamayacaklarını üzülerek söylemek isterim. Zaten son 100 yılda benzer denemeler yaptılar ve tamamında da sonuca varılamadı. Voynich.ninja sayfasındaki Voynich araştırmacıları bu tip sözde bilgili/ışık-saçan dil bilimciler sebebi ile hep aynı kısır döngü içinde güdük ve saçma istatistik çabalara girmekteler. Çünkü dil biliminde olmakla elimizdeki durum özelinde "Koen istatistik yaklaşımı" bir akıllı sonuç sunabilecek değere sahip değildir.

Biz, her bir VM-yazı işaretinin (VM-harflerinin) günümüz Latin alfabesi ses karşılıklarını tablolar halinde gösterdik. Bu tablolara ATA alfabe transkripsiyonu adını verdik. Böylece aynı işaretleri her defa aynı ses değeri ile ve yaklaşık 240 sayfa boyunca aynı biçimde okuduk. İşte tam da fonetik seçeneklere sapma alanımızı kesin sınırlar içinde kısıtladığı için bizim yaptığımız çalışmada çoktan seçmeli serbest bir anagram uzayından bahsedemeyiz. Bunu ileri sürebilmek bile akılcılıktan uzaklaşmak anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak, her sayfanın her satırında olmakla 600 yıl içinde fonetik değerini hiç değiştirmemiş sözcüklerin varlığını ve aynı zamanda fonetik biçimini Eski Türkçe için yaygın-bilindik biçimde azca değiştirmiş sözcüklerin de yüzlerle adet olmakla bulunduğunu da gösterdik. Bütün bu nitelik ve nicelik zenginliği ve çeşitlilik içindeki çoklu örtüşmeler tesadüfen gerçekleşmemiştir. Çünkü anahtar çalışmasaydı VM alfabesinin fonetik kapısı da açılmayacaktı. Bir anahtar bir kapıyı ya açabilir ya da açamaz. Ama bir anahtarın bir kapıyı "birazcık açabildiğini veya birazcık açamadığını" söyleyemeyiz çünkü bu akılcı bir çıkarım değildir.

Dolayısıyla, elimizdeki alfabe transkripsiyonu (ve aynı zamanda tümcelerdeki anlam bütünlüğünü de dikkate aldığımızdan dolayı) bize anagrama sapacak biçimde özgürce sözcükleri yorumlama alanı zaten kalmamıştı. Bu kesinlikle böyledir ve aksini iddia edecek olanlar bilimsel açıdan tutarsız alandadırlar.

Yaptığımız alfabe transkripsiyonundaki VM yazı harfleri de büyük oranda olmakla Latin alfabesi karakterleridir. Bu alfabenin ses karşılıkları çok sayıda hece karakterini de kapsayacak biçimde oluşturulmuştur.

Burada VM-hece-yazı işaretlerinin bir oluşturulma mantığı vardır. Aşağıdaki tablolarda temel 24 sesi ve bunlardan yaratılmış hece işaretlerinin yaratılma kuralını/biçimini göreceksiniz. Öyle ki bu kural bütün hece harflerinde aynı biçimde çalışmaktadır.

Üstelik bu hece işaretlerinin oluşturulması mantığı Fatih Sultan Mehmet Tuğra yazı tamga imzasındaki harflerin bitiştirilmesi ile benzer mantıkla oluşturulmuştur. (Bu konu detayını ayrıca makale haline getirdim.)

Aşağıda VM harflerinin çeşitliliğini göreceksiniz. Burada temel 24 harf en çok kullanılan harflerdir ve hece işaretleri çoğunlukla bunların belli bir kurala dayalı olarak bitiştirilmesiyle yaratılmıştır. Bunların tamamı tek bir tabloya sığmadığı için aşağıda birkaç tabloda bilgi edinmeniz için dikkatinize görseller biçiminde sunulmuştur.

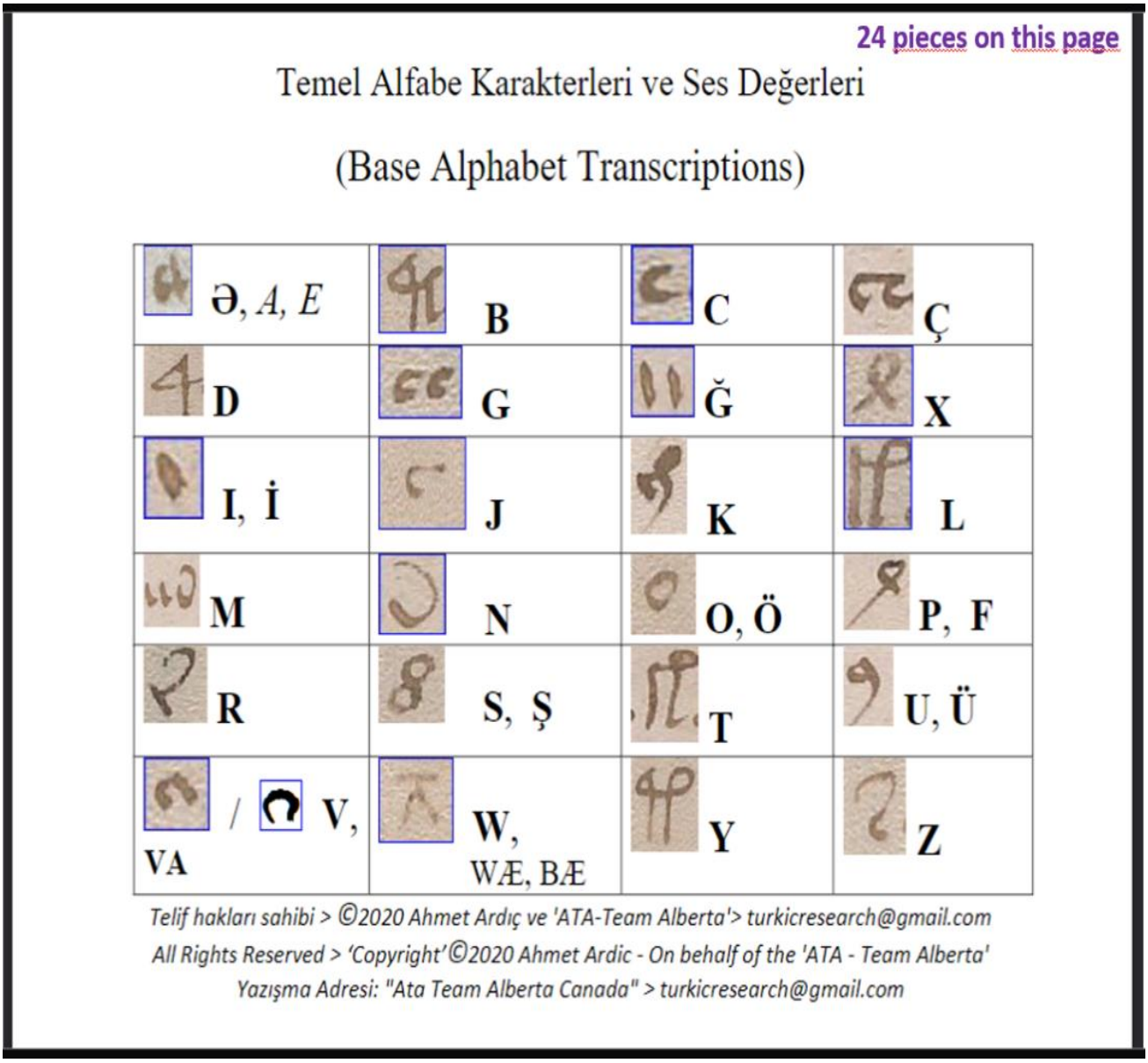

Tablo 1 (24 harften oluşan temel/basit alfabe tablosu)

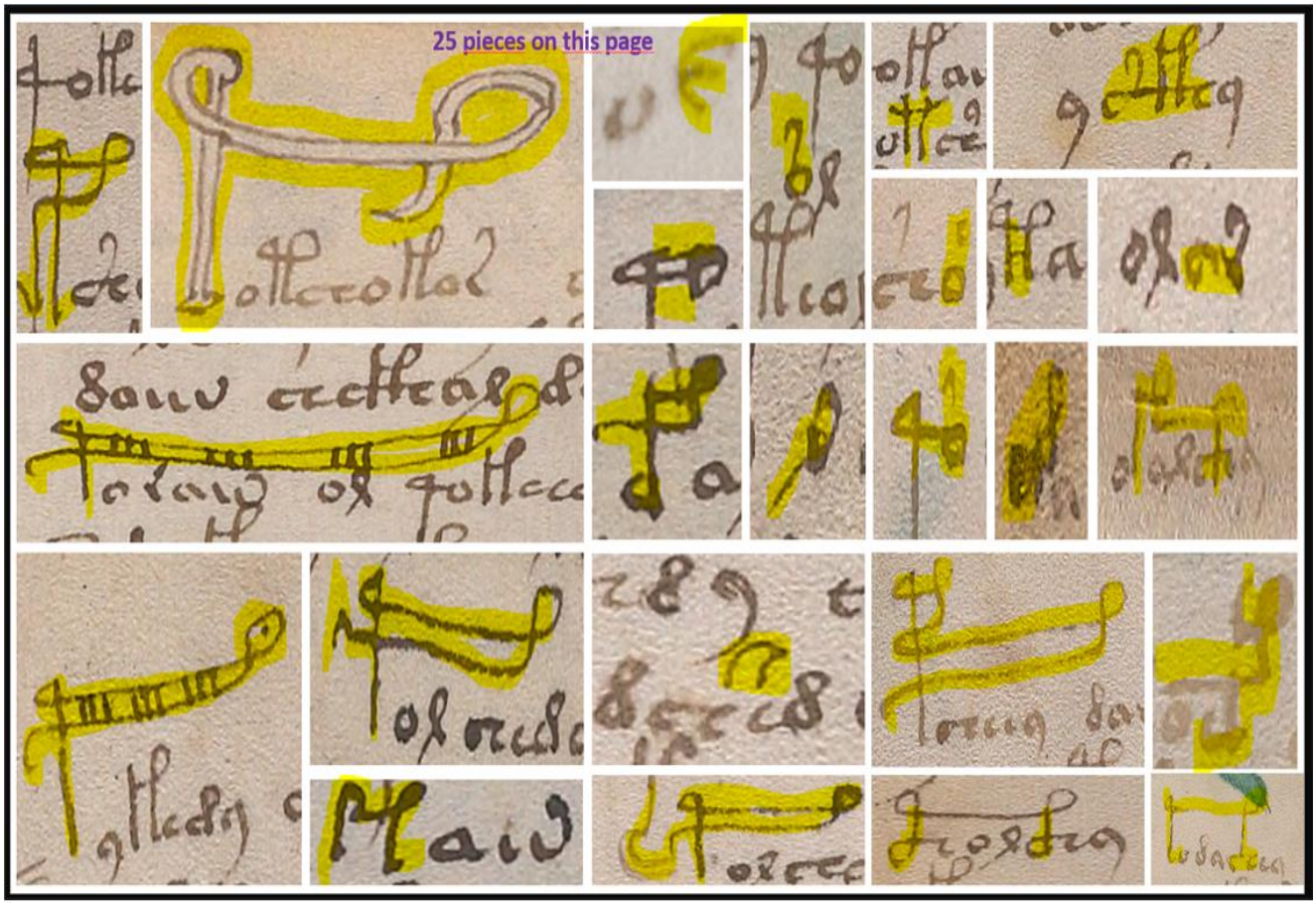

Tablo 2 de 25 adet hece harf Karakterleri

Tablo 3 de 38 adet hece harf karakterleri

Tablo 4 de 60 adet hece harf karakterleri

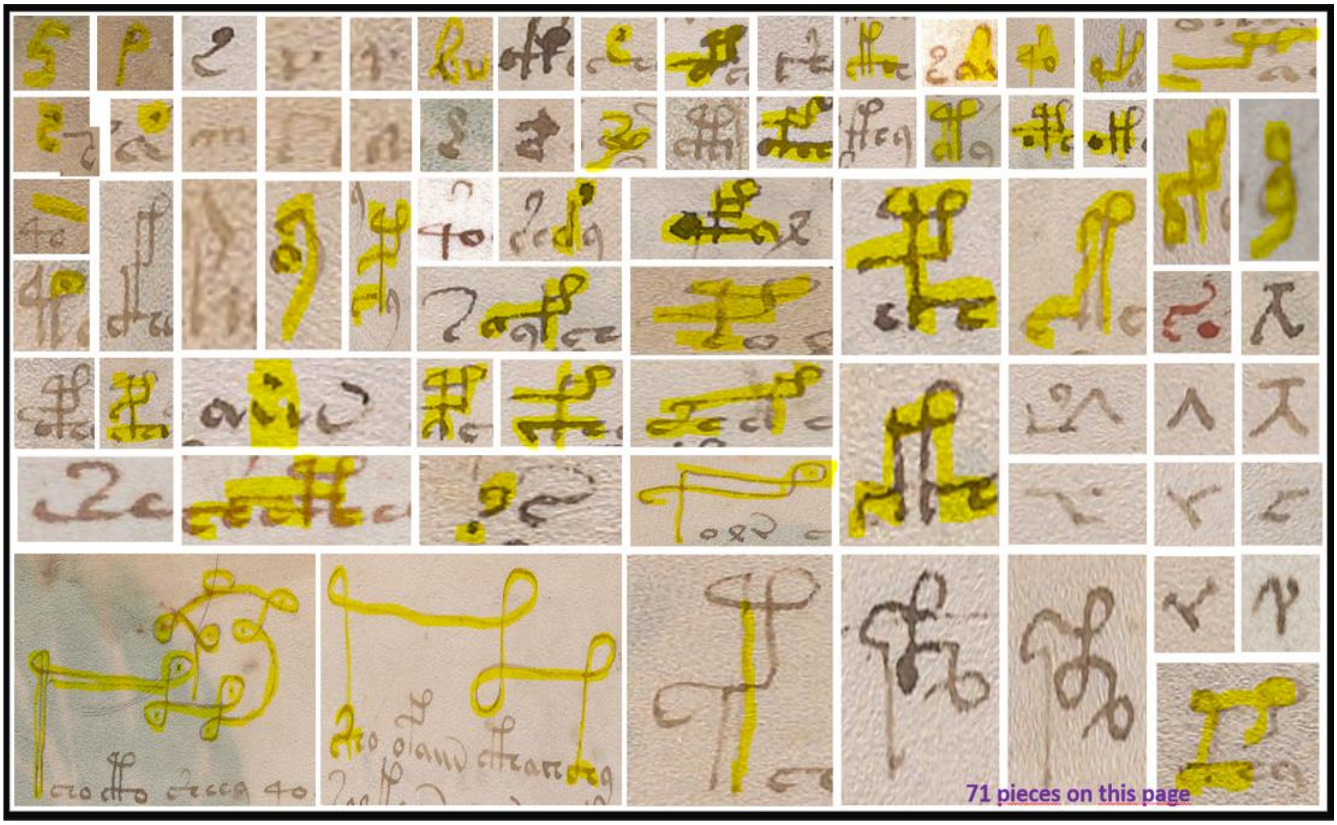

Tablo 4 de 71 adet hece harf karakterleri

Tablo 5 de 90 adet hece ses karakterleri görülebilir.

Not: *Tablolarda aslında çoğunlukla buraya yazdığımız sayılardan daha fazlası var. Mesela bu tabloda* ***96*** *adet farklı harf var. Biz* ***90*** *adet olarak göstermek istedik. Çünkü muhtemelen bazı araştırmacılar bunların bazılarının birbirinin farklı biçimi olduğunu söyleyeceklerdir. Bu nedenle ben sayıları belli miktarda olmakla gerçek rakamdan daha az olmakla yazdım. Çünkü zaten her birisi aynı ses-yaratma sırası ve mantığı kullanılarak okunacak ve cümle içinde test edilecektir. Bu yüzden ben bu aşamada burada birbirine benzemekten dolayı itiraz edilebilecek olan harfleri saymamak için özellikle bu hesaba katmadım. Fakat VM araştırmacılarının bilmesini isterim ki bunların tamamını cümle içinde değerlendirerek test etmeye çalışıyoruz ve birbirine benzeyen işaretlerin aslında pek çok örnekte birbirinden farklı olduğunu da okumalara dayalı olarak gözlemledik. Bu işaretlerin bir bölümü de yazmada bir veya iki defa geçmektedir. Fakat buna karşın VM içerisinde toplam olarak kaç farklı harf var sorusunu gündeme getirirken daha az itiraz edilebilecek bir toplam sayıya (yaklaşık olarak) vardığımızı düşünüyorum. Bu konuda daha ayrıntılı açıklamayı İngilizce olarak voynich.ninja sayfasında da yapmıştım.*

Yukarıda gördüğünüz VM alfabe işareti tablolarında sayılmış olanlar yaklaşık olarak 308 adet birbirinden farklı yazı işareti olduğunu göstermektedir. Yaptığımız alfabe transkripsiyon tablosu bunların tamamını okumak için aynı yöntemi kullanmıştır. Bu yöntem yaklaşık 600 yıl kadar önce seçilmiş olan yöntemdir. Biz önceki sayımlarımızda bu sayıları 180 üzeri ve daha sonra 240 kadar gibi ifadelerle duyurmuştuk. Mevcut durumda 300 adetten fazla işaret olduğunu söyleyebiliyoruz ki burada tamga işaret tablosuna yer vermedik bile. (tamga işaretler

yazma boyunca yaklaşık 10 ila 14 adet olarak öngörülmüştür ve bunların nerelerde kullanıldığından daha önceki makalelerimizde bahsetmiştik.

Dolayısıyla Bay Koen eğer gerçekçi bir fonetik-istatistik (phonestatistically) karşılaştırma yapmak isterse VM dilinde 300 adet üzeri birbirinden farklı fonetik değeri 24 ila 33 harfli alfabelerle nasıl karşılaştıracağını bilimsel olarak açıklayarak işe başlamalıdır. Aslında bu önermemiz bugüne kadar bu tip bir denemeye girişmiş olan bütün dil bilimcilere yaptıkları en temel usul hatası hakkında fikir verecektir diye umarım.

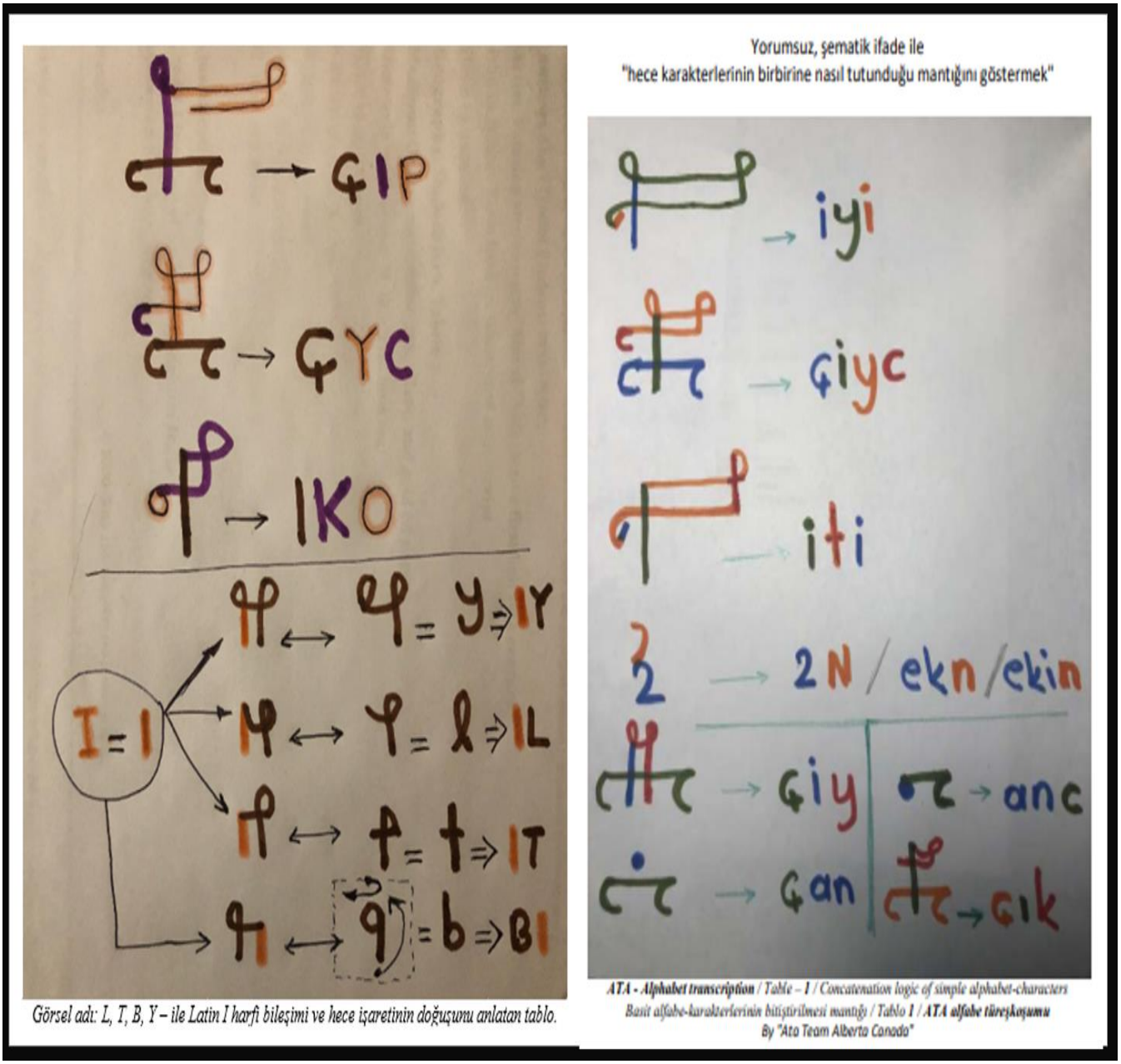

Concatenation logic of simple alphabet-characters

Basit alfabe-karakterlerinin bitiştirilmesi mantığı tablosu. Bu tablo içeriğinde gösterilen işaretlerin-bitişme mantığı bütün hece karakterlerinde aynen çalışmaktadır. Bir önyargıya kapılmadan önce bu konunun detaylarına makalelerimizden bakmanız faydalı olabilir.

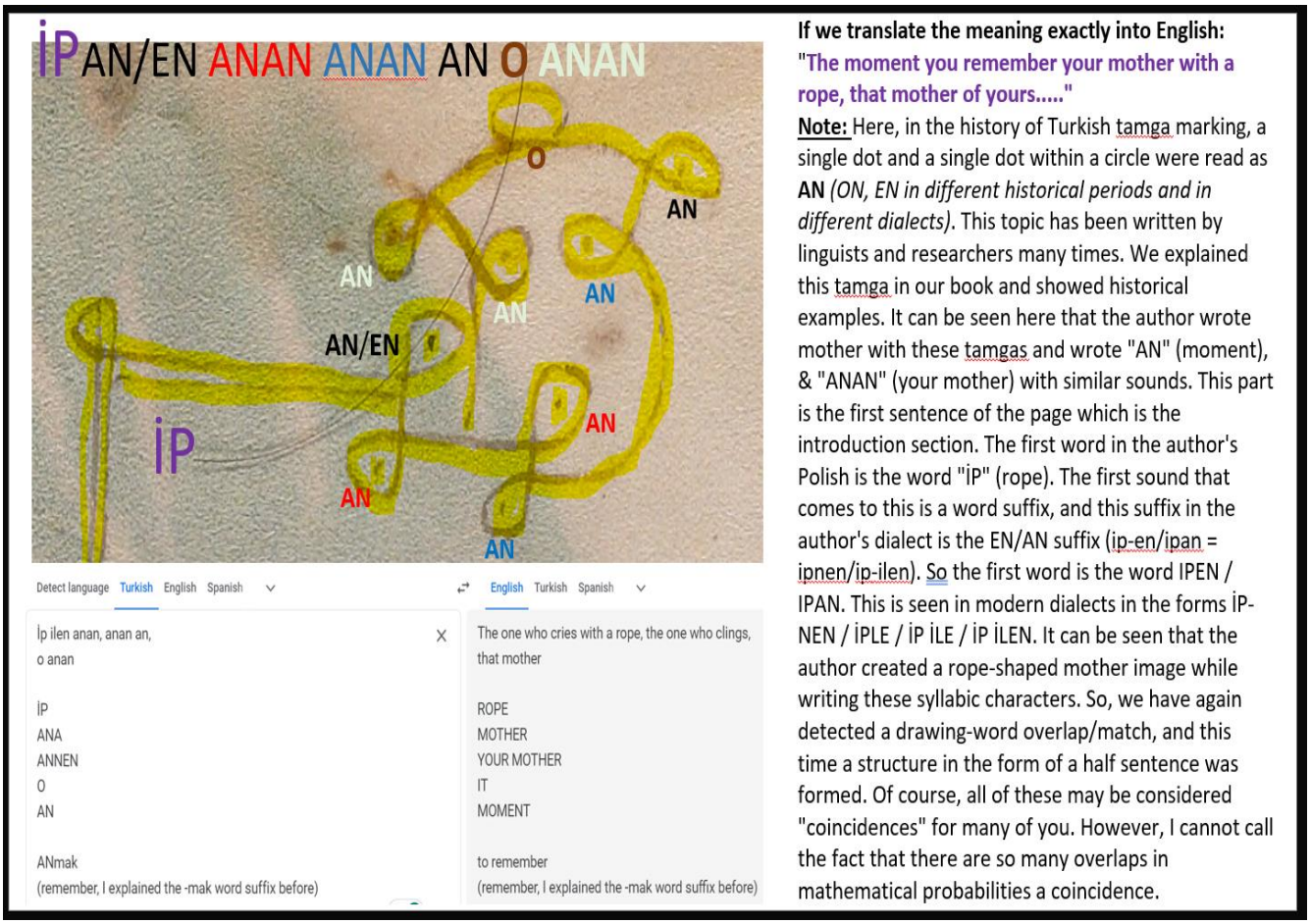

Görselde yazarın hece karakterlerini birleştirerek bir (anne) kadın figürü yaptığını görüyoruz fakat bu figürü hece karakterlerinin oluşturulma mantığına göre transkripsiyona tabi tutunca aslında bu resimsel yazı biçiminin içinde Türkçe ile örtüşen bir cümle olduğunu görebilirsiniz.

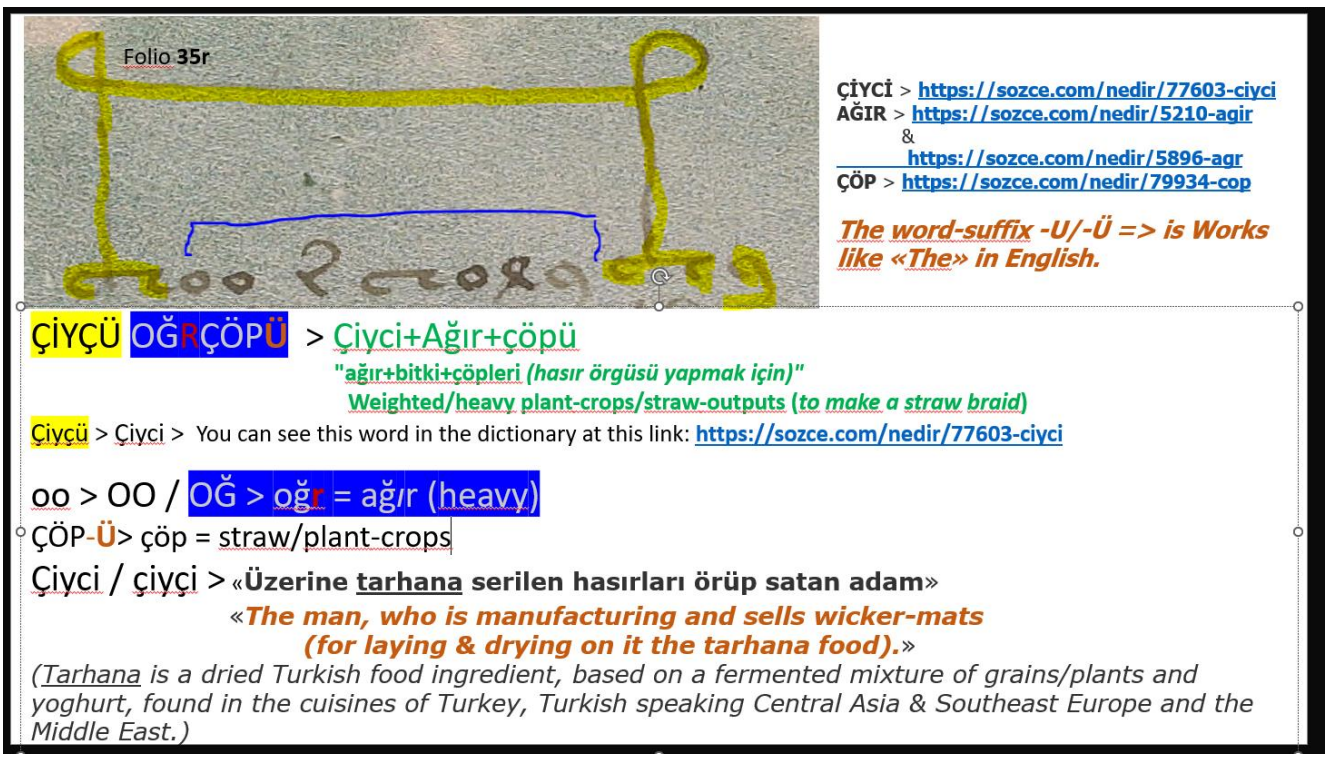

Yazma boyunca çok sayıda olmakla birbirlerine uzun çizgilerle bağlanmış yazı biçimleri görüyoruz ki esasen bunların oluşturulma mantığı ile Türklerin Tuğra adı verilen yazı biçimini oluşturma biçimi arasında yöntemce fazlaca bir fark yoktur. Biz yazma boyunca bu işaretleri VM-hece harflerinin birleştirilmesi/oluşturulması ses mantığı ve sırasına göre okuyabilmekteyiz. Yani yazma boyunca bu tip kaç adet yazı işareti varsa bunların tamamı aynı kurala dayalı olarak okunmuştur ve Türkçede karşılığı olan sonuçlar vermiştir. Bunun tesadüfen olabilmesi ihtimalini Bay Koen göz ardı etse bile belki hesaplamak isteyen bir hevesli araştırmacı olabilir. Tabi yine her zamanki gibi bu sözcükleri sözlüklerde gösterebiliyoruz.[68] Bu ve benzeri başka örnekleri voynich.ninja sayfasında da paylaşmıştım ve bunları görmek isteyenler o sayfadaki paylaşımlarım arasında bunları da görebilirler.

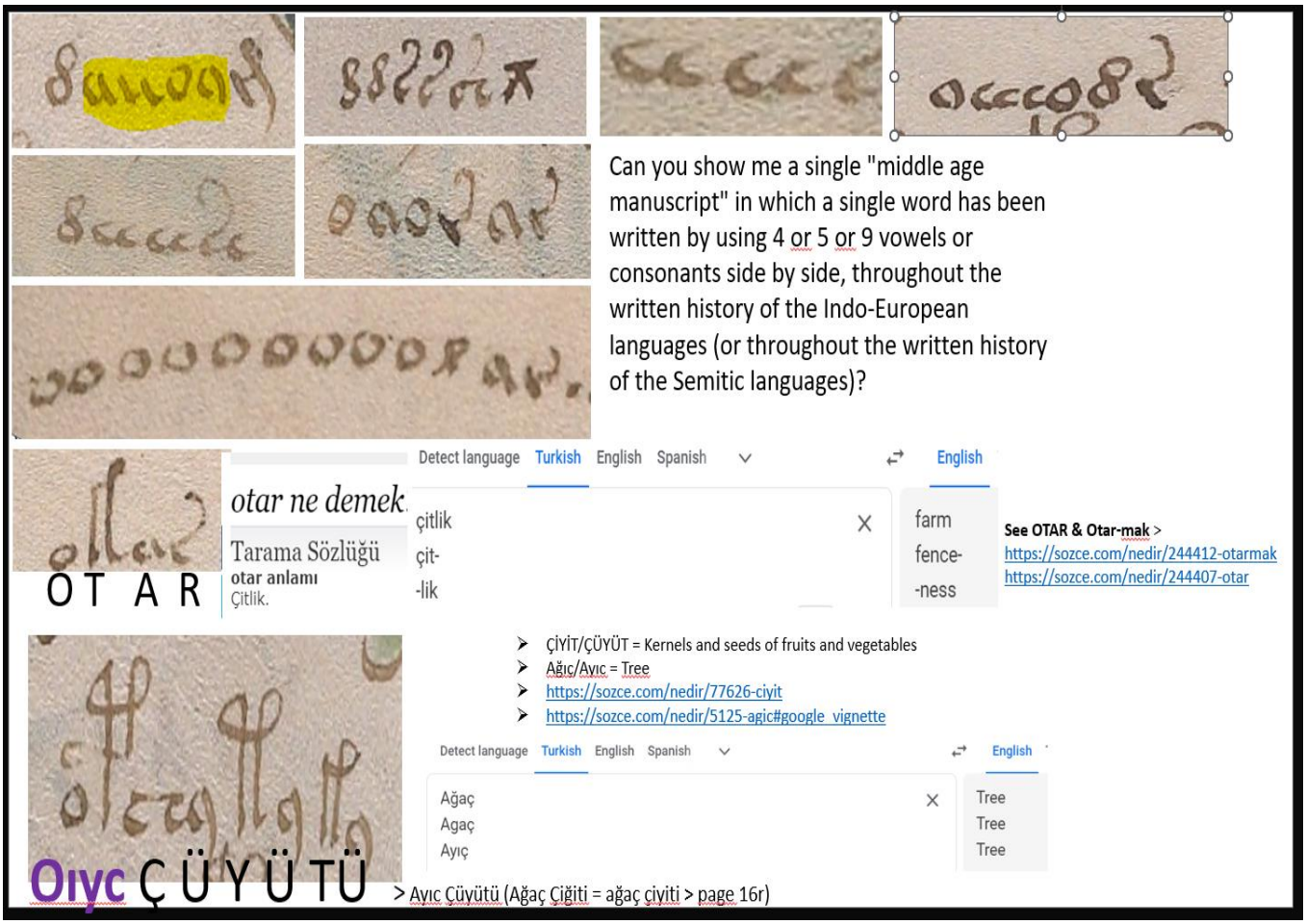

Yazım biçiminde Hint Avrupa dilleri ile örtüşmeyen fakat açıklamalarımız paralelinde Türkçe ile örtüşme sağlamış başkaca unsurlar da mevcuttur. Bütün bunlar hakkında detaylı bilgiyi haber videolarımızda değil fakat sadece dil özelliği detayında açıklamalar içeren makalelerimizde bulabilirsiniz.

---

[68] **ÇİYCİ** > https://sozce.com/nedir/77603-ciyci
AĞIR > https://sozce.com/nedir/5210-agir
&
https://sozce.com/nedir/5896-agr
ÇÖP > https://sozce.com/nedir/79934-cop
The word-suffix -U/-Ü => is Works like «The» in English.

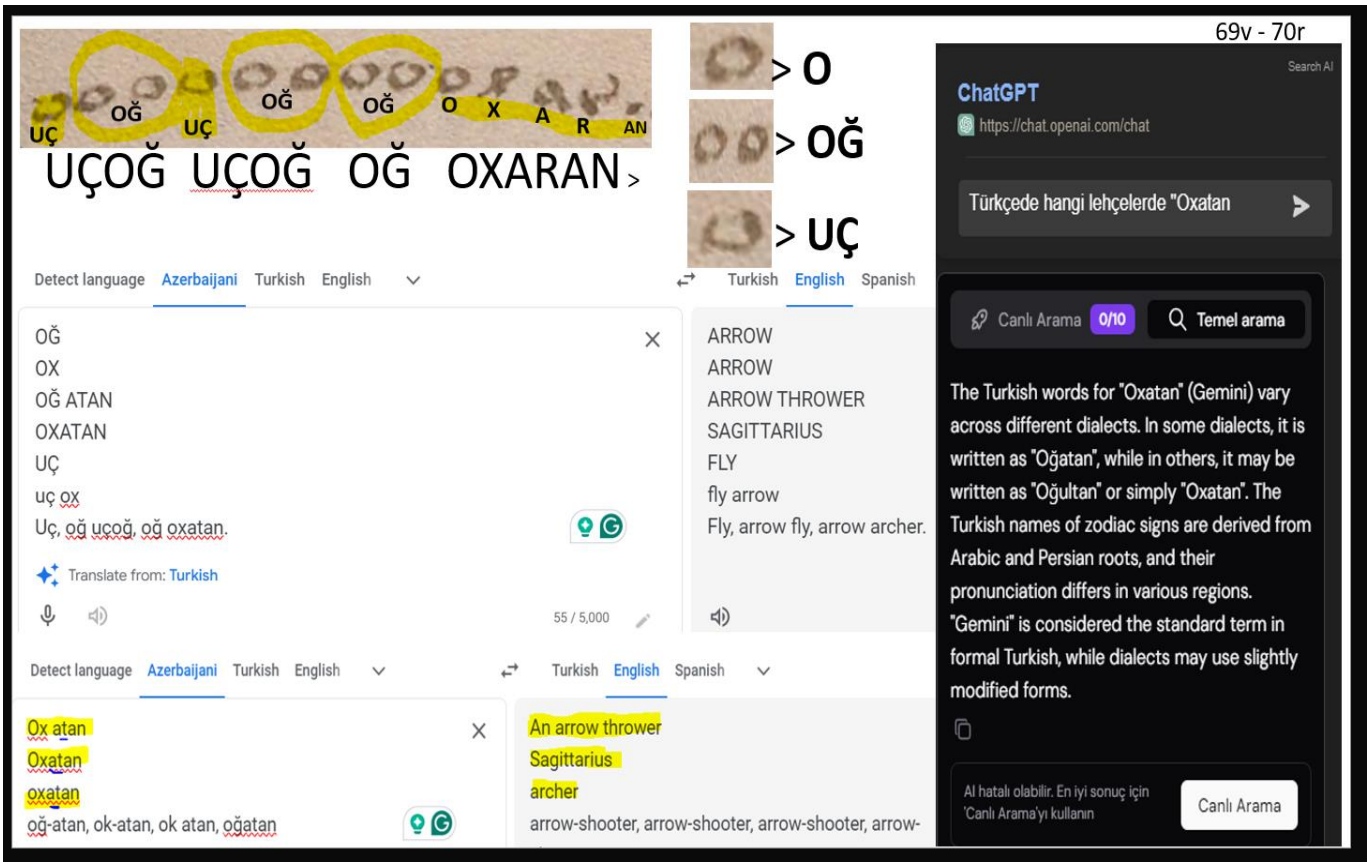

Bir Hint Avrupa dili konuşanı için yan-yana yazılmış çok sayıda sesli harflerin dilde bir anlam ifade edebileceğini düşünmek güç olsa gerek. Fakat görüleceği gibi ATA transkripsiyon Türk yazım biçiminde bunların anlamı olduğunu göstermektedir. ATA transkripsiyonun oluşturulma mantığını ise ikili söyleşi videolarımızda değil akademik makalelerimizden takip edebilirsiniz.

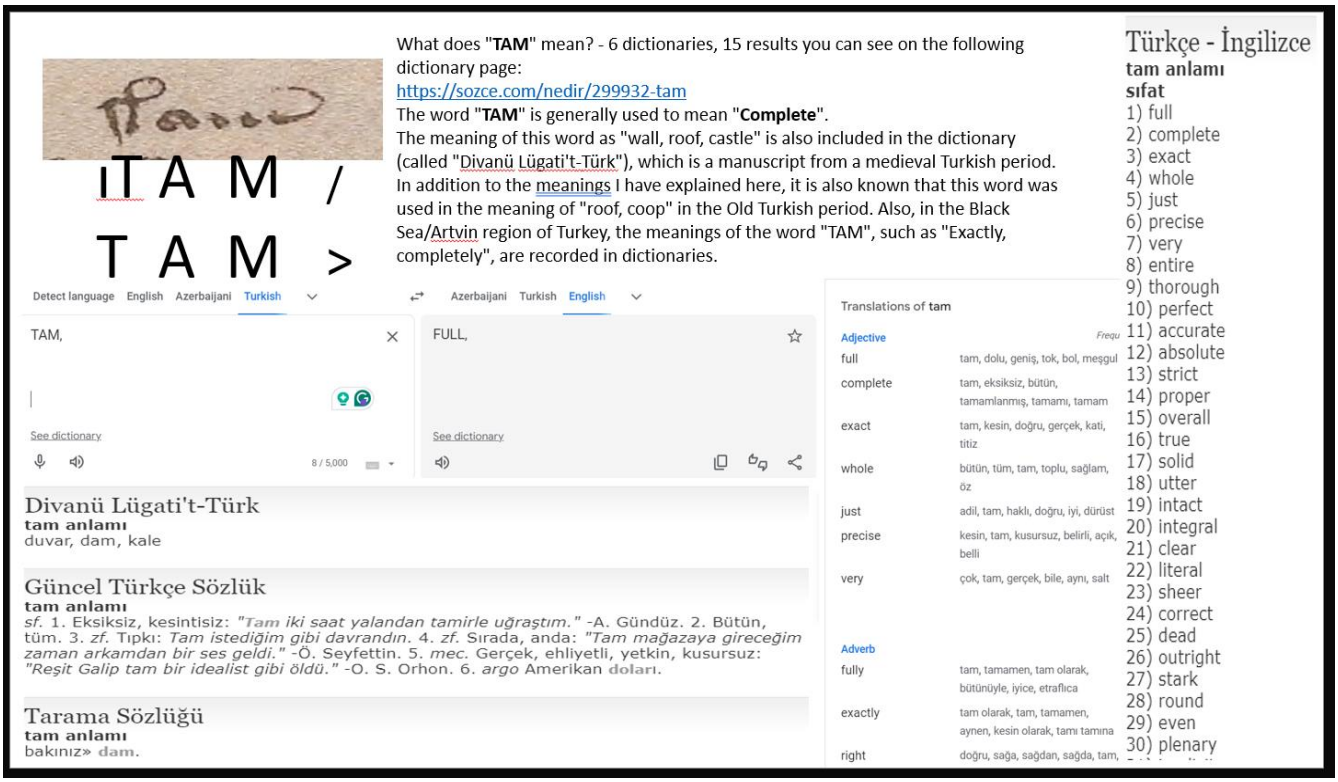

Türkçede az sayıda sözcüğün bir veya birkaç anlamı görülebilir. Sözcüklerin önemli bir bölümü bir anlam içeriği havuzuna bağlıymışçasına çok sayıda anlam içermektedir. Burada anlam içeriğini taşıyan bölüm sözcük-kökleridir. Sözcük ekleri kökteki anlam havuzundan hangi anlamın geçerli olacağını tayin ederek bu anlamı çeşitlendirebilir. Türkçede sözcük ekleri aynı sözcük kökünü fiil veya isim ya da sıfat yapabilir. Sözcük eklerine de yeni ekler eklenebilir. Her yeni ek kökteki anlamı çeşitlendirir. Biz transliterasyonda orijinal yazım biçimindeki soldan sağa yazım sıralamasını değişmeden harfleri aynı sıra ile dizmekteyiz. Sıralama hiçbir zaman bozulmadan okuma yapılmaktadır ve Ortaya çıkan toplam fonetik yapıdaki tek bir sesin veya hecenin yer değiştirmesi mümkün değildir çünkü her sözcük eki ve kökün olması gereken yer dilin yapısında kayıtlı doğal kurallara göre belirlenmiştir. Bütün bunlar dilin yapısıyla ilgilidir ve tesadüfü okumalara neredeyse kapalıdır denilebilir. Her durumda, sözcüklerin cümle içerisinde kullanılma biçim ve yerleri yazılan sözcüğün hangi anlama geldiğini bize daha net gösterecektir. Bu sebeple yaptığımız şey her okunan sözcüğü cümle içerisinde bir anlam bütünlüğü oluşturup oluşturmadığı bakımından incelemektir. Tabi bu incelemenin nasıl yapıldığını sadece ve sadece akademik makalelerimizi irdeleyerek anlayabilirsiniz fakat Bay Koen gibi eski haber/tanıtım videolarımızı izleyerek bunu anlamanız mümkün değildir.

VM harfleri ilk bakışta birbirine benzer görülse de onlara yakından ve dikkatlice bakmak gerekmektedir. Mesela yazar bu görseldeki sözcüğü yazarken sözcüğün en sonundaki C harfi üzerine bitiştirerek (aynen hece karakterleri mantığını sürdürerek) bir " I " harfi ekleyerek " CI " sesi veren bir harf yaratmıştır. Yazma boyunca bir nokta işareti her zaman "AN" biçiminde okunmuştur ki bu aslında bir Türk-tamga yazı işaretidir ve tarihsel örnekleri mevcuttur. Burada sondan ikinci harfin " I " veya "AN" okunan tamga olduğu tartışmalı olduğu için "o veya bu" anlamında her iki fonetik varyant biçimi ile sözcüğe yer verdik. Fakat günümüz Türkçesinde her ikisinin anlamının birbirine çok yakın olduğunu gösterdik. Çünkü Türkçe sözcüklerde anlam havuzunu sözcüğün kökü olan ilk hece veya ilk ses taşımaktadır. Tabi bu bilgiyi Bay Koen gibi reklam videolarımızda bulmanız mümkün değildir. Bunları bilmek ve iddiamızı değerlendirmek için akademik çalışmaları bilimsel gözlükle okumak ve rasyonel ve mantıklı düşünmek gerekecektir.

Burada transliterasyonu yaparken "çok fazla fonetik özgürlük alanından" bahsedemeyiz. Çünkü zaten 300 adet üzeri harf var ve bunların 26 adet olduğunu sanan eleştirmen elbette hece harflerini incelemediyse 26 harfi 300 fonetik değerinde okuyoruz zannedebilir. Bu durum ise iddia içeriğinde olmayan yapıyı değerlendirmek anlamına gelecektir ki Bay Koen açıkça bunu yapmıştır.

- Reliance on Coincidence (Tesadüflere güvenmek):

Tesadüf eseri gerçekleşmiş olan örtüşmeler ile tesadüfen gerçekleşmemiş örtüşmeleri ayırt etmeyi sağlayan bilimsel kıstas nedir? Mesela, VM içeriğindeki çizimlerle sözcükler arasındaki örtüşmelerin hangi şartlar altında tesadüf sayılabileceği ve hangi şartlar gerçekleşmiş ise tesadüf değil fakat birer örtüşme olarak görülmesi gerekeceğini ayırt etmemizi sağlayacak rasyonel ve bilimsel kıstas veya ayrıt nedir? Bay Koen'in şahsi görüşleri midir kıstas olan?

Bay Koen genel olarak birkaç detayda olmakla yayınladığı videosunda birkaç sözcüğü tesadüfen okuyan herkesin buna dayalı biçimde bazı iddialarda bulunabildiğini açıkladı. Bu durumda, Bay Koen tarafından birbirine denk/eşit görülen muhtelif iddialar içinde ortak yön bunların genellikle birkaç örtüşme bulup buna dayalı biçimde iddiada bulunması bağlamındaki açıklaması gerçekten de benim VM-Turkishiddialarımı yansıtıyor veya kapsıyor mu? Bay Koen eleştirilerinde kullandığı ölçüm biçimini açıklamamış olsa da esasen izleyiciler için bir önemli bilgi olabilecek en kritik verilerden de bahsetmemiştir. Öyle ki örtüşmelerin tesadüf sayılacağı rasyonel-olmayan ve tesadüf sayılamayacağı rasyonel olan bilimsel ölçüm kıstaslarının ne olduğunu belirtmiş mi? Öyle ki Bay Koen'in yaptığı videoyu izleyenler bizim de diğerleri gibi okunup okunamadığı bakımından zayıf niteliklere sahip tartışmalı sayılabilecek birkaç sözcük okuduğumuz algısı yaratılmıştır.

Biz yaptığımız çalışmanın başlangıcında bilimsel yöntemlerimizi belirlemiştik ve bilimsel kıstaslar açısından bizim sunduğumuz niteliklerdeki örtüşmelerin nicelik bakımından da zengin olması durumu var. O halde tesadüfi olup olmadığı tartışmalı birkaç sözcükten bahsedemiyoruz ve bu durumda bizim sunduğumuz örtüşmeler kesinlikle rasyonel ve bilimsel olmayan "Koen kıstasları" algı alanının dışında olmalıydı.

Yaptığımız çalışmalarda tesadüflere kesinlikle güvenilmemiştir. Devam eden VM-transliterasyon çalışmamız sürecinde okunmuş olan kelime sayısı "birkaç kelime" değil "bin adetten fazla kelimedir". Bin adet sözcüğün okunmuş olması ve 112 adet sözcüğün çizimlerle eşleşmiş olması ve bunların da eski ve yeni sözlüklerde bulunarak gösterilmiş olması gibi nitelikleri olan kanıtlar sunulmaktadır. Bunlar eğer birer tesadüf ise bugüne kadar bu tesadüf sayesinde 10 bin farklı sözcüğün %10 kadarını çözmüş olmamız söz konusu olmuş demektir. Fakat zaten VM-içeriğinin de %10 kadarına detaylı biçimde bakacak/inceleyecek vaktimiz oldu. Yani bugüne kadar VM içeriğinin toplamda %10 kadarından toplam 1000 adet sözcük ve 112 çizim sözcük eşleşmesi bulmuş durumdayız. Bunları gerçek sözlüklerde gösterebiliyoruz ve bunların %21 kadarı aradan geçen yaklaşık 600 yılda fonetik-değerini korumuş biçimde aynı şekilde günümüz sözlüklerinde de gösterilebilmektedir.

Dahası çok sayıda cümlelerde ve tam sayfalar boyunca bu sözcüklerin anlamlı cümleler oluşturduğu da gösterilmiştir. Gerçek sözlüklere dayalı ve fonetik biçimini değiştirmemiş sözcüklerin sayısına bakılırsa bunlara tesadüf denilebilir mi? Böyle sonuçlara bakarak bunları "birkaç tesadüfi örtüşme" olarak nitelemek mümkünse, bu durumda eleştirmenin tesadüflerin bilimsel açıdan tesadüf sayılabilmesinin ve tesadüf-sayılamamasının net ve kabul görmüş kıstaslarını da açıklaması gerekmektedir. Bu tip net-ayrımlar bir kişinin aklından geçen soyut beklentilere mi yoksa bilimsel somut ölçütlere mi dayanmalıdır? İşte Bay Koen'in eleştiri videosunda ölçüt belirsizdir.

Daha doğrusu, bu ölçüt Bay Koen'in aklından geçen soyut kıstaslara dayanmaktadır çünkü bu değerlendirmeyi yapmasını sağlayan somut ve bilimsel ayrıtlardan kendisi hiç bahsetmemiştir. (Bahsetmiş olsaydı bile iddiamızı bizim metodumuzu ve kanıtlarımızı inceleyerek yermeliydi çünkü eleştirmen eleştiriye konu olacak incelemesinde kendi kafasından geçen metodu iddia içinde göremeyince buna dayanarak eleştiri sunamaz. Bu eleştirinin adil, etik ve bilimsel olabilmesinin esas şartlarından birisidir.

Üstelik nicelik ve nitelik olarak yaptığımız işi "birkaç tesadüfi örtüşme" olarak niteleyebildiğine göre kendisi bizim çalışmalarımızı incelememiş gibi görünüyor. Tabi bu soyut ve rasyonellikten uzak çıkarımı 2018 tanıtım videomuza bakarak yaptığı için belki bir derecede bu saçma yaklaşımı anlaşılabilir. Fakat bir bilim insanı tanıtım videolarına dayalı dedikodu niteliğinde bir işle ortaya çıkıp nicelik ve nitelik ayrıtlarını koymadan eleştiri yapmaya soyununca saçmalaması kaçınılmaz oluyor.

Henüz %10 kadarını detaylı olarak incelemiş olduğumuz bir elyazmasında (300 harfli karmaşık bir fonetik alfabe ile yapıldığında, bu yapı içinden 1000 farklı kelimeyle yaratılmış cümlelerin okunabilmiş olmasıyla birlikte) bir tam sayfanın bile okunabilmiş olması (öyle ki okunan tam sayfa sayısı daha fazladır) alfabe fonetik kısıtlarına dayalı biçimde yapılmış bir iş olduğu için ve Türkçenin fonetik kurallarına tam denk gelecek biçimde örtüştüğü ve anlam bütünlüğü kuran cümleler ortaya çıktığı için, böyle bir tabloyu "birkaç tesadüf sözcük okuması" biçiminde nitelemek bir saçmalık değilse nedir?

Bu örtüşmelerin tesadüf olduğunu düşünen araştırmacılar, 300 harfle kurularak 10.000 farklı kelimeyle yazılmış bir kitabın %10 kadarını inceleyerek oradan bin adet kelimenin çözülmesinin ve sözcüklerin 112 adedinin çizimlerle eşleşmesinin ve bunlarında sırf belli bir coğrafi alanın lehçelerindeki fonetik biçime uyan sözcükler olduğunun gerçek sözlüklere dayalı biçimde anlaşılmış olmasının hangi matematiksel oranda tesadüf olacağını ve bundan farklı olarak ben çalışmamda neleri yapmış olsaydım tesadüf sayılmaması gerekeceğini maddeler halinde yazabilirler mi?

VM okuma çalışmaları tarihinde bunun bir benzeri sayılabilecek başka bir tesadüfü gösterebilirler mi?

Bilim alanında pek çok buluşun yapılmasında tesadüfler bilim insanlarına eşlik etmiştir ve bilim tarihi bunun çok defa ve çok sayıda örneklerini kaydetmiştir.

Her ne kadar başarının sırf bir tesadüf olarak açıklanması başarı sahibinin kat ettiği yolu küçümsemek anlamına gelebilecek olsa da ben şahsen bilim tarihinde akılcı yöntemler seçme ve ölçümleri bilim ve mantık temelinde yapma neticesi ulaşılmış olan başarı sayısının tesadüfen ulaşılmış başarıların sayısından daha fazla olduğunu düşünüyorum.

Kaldı ki, tesadüf oldu veya olmadı ya da tesadüfe güvendik veya güvenmedik, bunların ortaya koyduğumuz dilbilimsel örtüşmeleri değerlendirmek isteyebilecek araştırmacılar için bir anlamı olmaması gerekir.

Bay Koen benim adıma benim tesadüflere güveniyor mu yoksa güvenmiyor mu olduğum spekülasyonunu bilimsel bir ölçüm kriteriymiş gibi ortaya koymadan önce kendi uydurduğu bu potada bizim çalışmamızı eritebilmesi için öncelikle youtube haber ve söyleşi videolarımızı değil iddiaya konu olan kanıtları ve örtüşmeleri sunan makalelerimizi

irdelemesi ve eleştirmesi gerekecek. Bunu yapmak isteyen her dil bilimci örtüşmelerin tesadüf sayılabilmesinin çok net ölçüm kıstaslarını da sunmalıdır.

Sadece ve sadece bilimin ışığında belirlenmiş kriterlerle değerlendirme/eleştiri yapması gerektiğini de kimse unutmamalıdır. Kişisel beklentiler kıstas olamaz.

Gerçeklikten ve bilimsellikten uzak biçimde yapılan incelemelere dayalı ölçümler ve sunmadığımız iddiaları veya yapmadığımız işleri dayanak olarak alan eleştiriler çalışmamızın değerini azaltamayacaktır. Bilimsellikten uzak, kendi aklındaki kıstaslara göre sözde ölçüm sonucu açıklayan ve bu işi yapmak için de benim eski ve tanıtım amaçlı haber videolarını dikkate almış olan birisinin esasen akıllı insanlar tarafından ciddiye alınmaması gerekirdi. Fakat bilimsel ortamda kabul görerek yayınlanmış ana iddiamızı taşıyan makalelerimde sunulan kanıtları bilim dışı ve kişisel-ölçüt kıstaslarına dayalı biçimde çürütebileceğini sanacak bilinç düzeyinde olan birisi esasen dil bilimi için değil fakat daha çok psikoloji alanı için oldukça ilginç bir malzeme sunmuş olabilir.

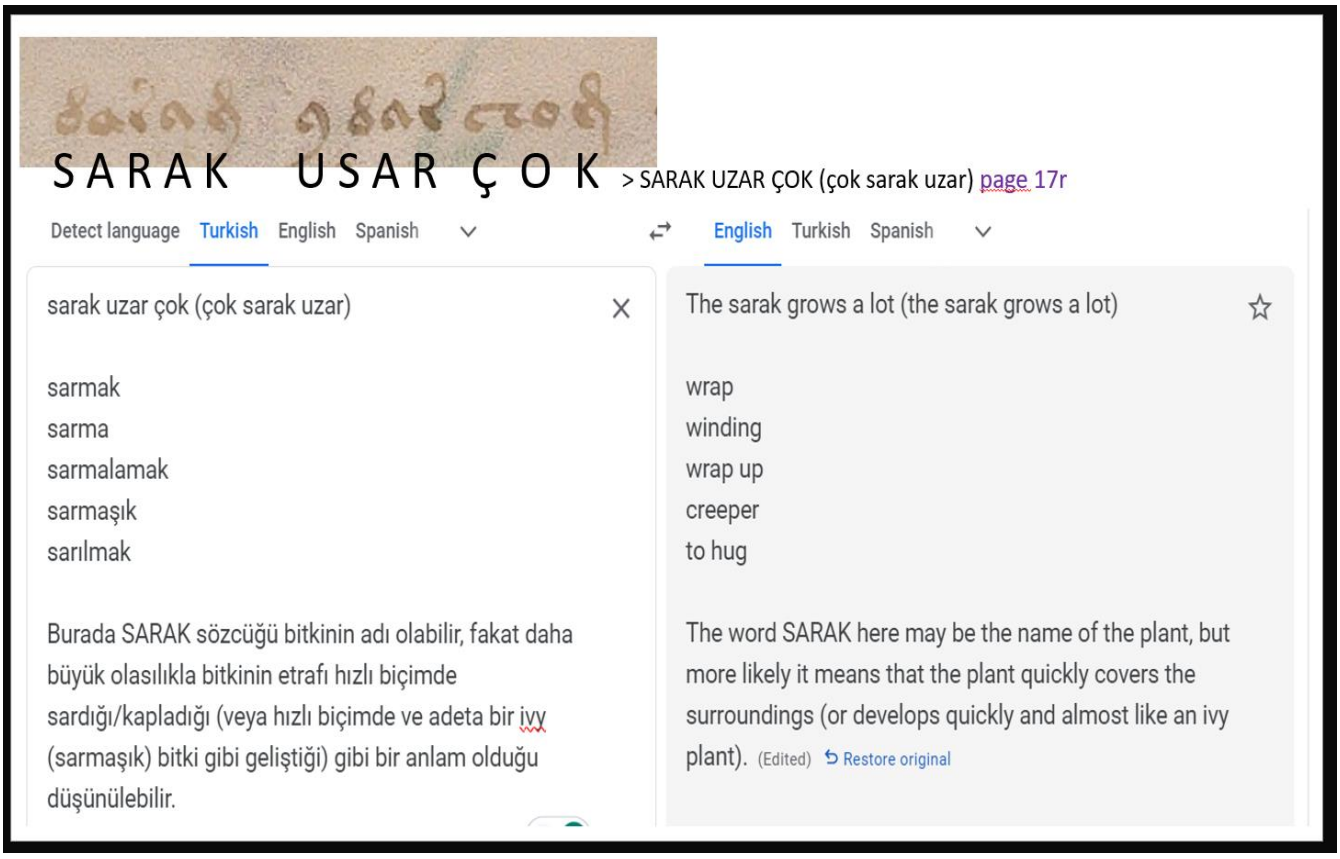

Bu görseldeki örnekte, VM bitki konulu anlatım bölümünden 3 kelimelik bir kısa cümle görüyorsunuz. Bu kelimelerden ortadaki sözcükte yazarın ağzındaki S sesinin (u**S**ar) modern Türkiye-Türkçesinde **Z** sesine (u**Z**ar) dönüştüğünü görüyoruz. Bu ses değişimi biçimi Türkoloji alanında oldukça bilindik ve çok sayıda örneği tarihsel olarak kaydedilmiş bir durumdur. Bu Türk dilinde devrik cümle formudur ve günümüzde Türkiye-Türkçesinde görüldüğü gibi Gagavuz-Türkçesi gibi pek çok farklı lehçede de daha sıklıkla olmakla kaydedilmiştir.[69]

[69] Umumiyetle İngilizcede "Word order" denilen kelime sıralaması Türkçede her yöne olabilmektedir. Bakınız: Turkishle sayfasındaki şu videoda dakika 3:19 da izah edilen durum > https://www.youtube.com/watch?v=dix1XQNB2yA

Bu görseldeki 3 kısa kelimeden oluşan bu cümlenin ilk ve son sözcükleri aradan geçen yaklaşık 600 yıla rağmen fonetik yapısını hiç değiştirmemiştir. Bu sözcüklerin oluşturduğu cümle anlam bütünlüğü taşıyan bir cümledir ve ilk iki sözcük her ikisi bitki bilimi terminolojisi olup birbirini anlamsal olarak tamamlamaktadır. Şimdi matematik olasılık hesabı yapmak isteyen olursa bu kişinin öncelikle birincil veri olarak bitkiler çizili sayfada bitki terminolojisi ile örtüşen bilgiler bulma olasılığını not etmesi gerekir. Buna ek olarak bitki terminolojisi içinde olan iki sözcüğün yan-yana gelerek anlamca birbirini tamamlıyor olmasını hesaplamaya katmaları gerekir. Dahası yapılacak hesaba yan yana gelen 12 harfin tesadüfen anlamlı bir cümle oluşturmasını ve bu harflerin sıralanışına bakılarak sözlüklerde bu sözcüklerin tam olarak gösterilebiliyor olduğunu hesaplamaya katmaları gerekecektir. Şimdi bütün bu verileri alarak bizim yaptığımız ATA alfabe transkripsiyonunda bu 12 harfin bütün bu olguları sağlayacak biçimde tesadüfen yan yana gelmiş olması ihtimalini hesaplamak isteyen varsa lütfen hesaplasın. Biz zaten bütün bunlara tesadüfen oldu ve yüzlerce sözcükleri ve bazı tam sayfaları tesadüfen okuduk demiyoruz. Fakat bunları tesadüfi okumalar olarak gören dil bilimciler varsa onlar bu tip çoklu örtüşmelerin cümle anlam bütünlüğü kuracak biçimde tesadüfi olduğunu matematik olasılıklar ile de göstererek kanıtlaması beklenmez mi? En azından bizim bulguları başkalarının iddiaları ile aynı potada eritmek isteyen bir bilim adamı varsa, bütün diğer dillere ait iddia sahipleri ile bizim iddiamızı olasılık olarak değerlendirip bunları yan yana koyarak hangi önermenin daha güçlü hangi önermenin daha zayıf bir olasılık olduğunu göstermesi beklenmez mi?

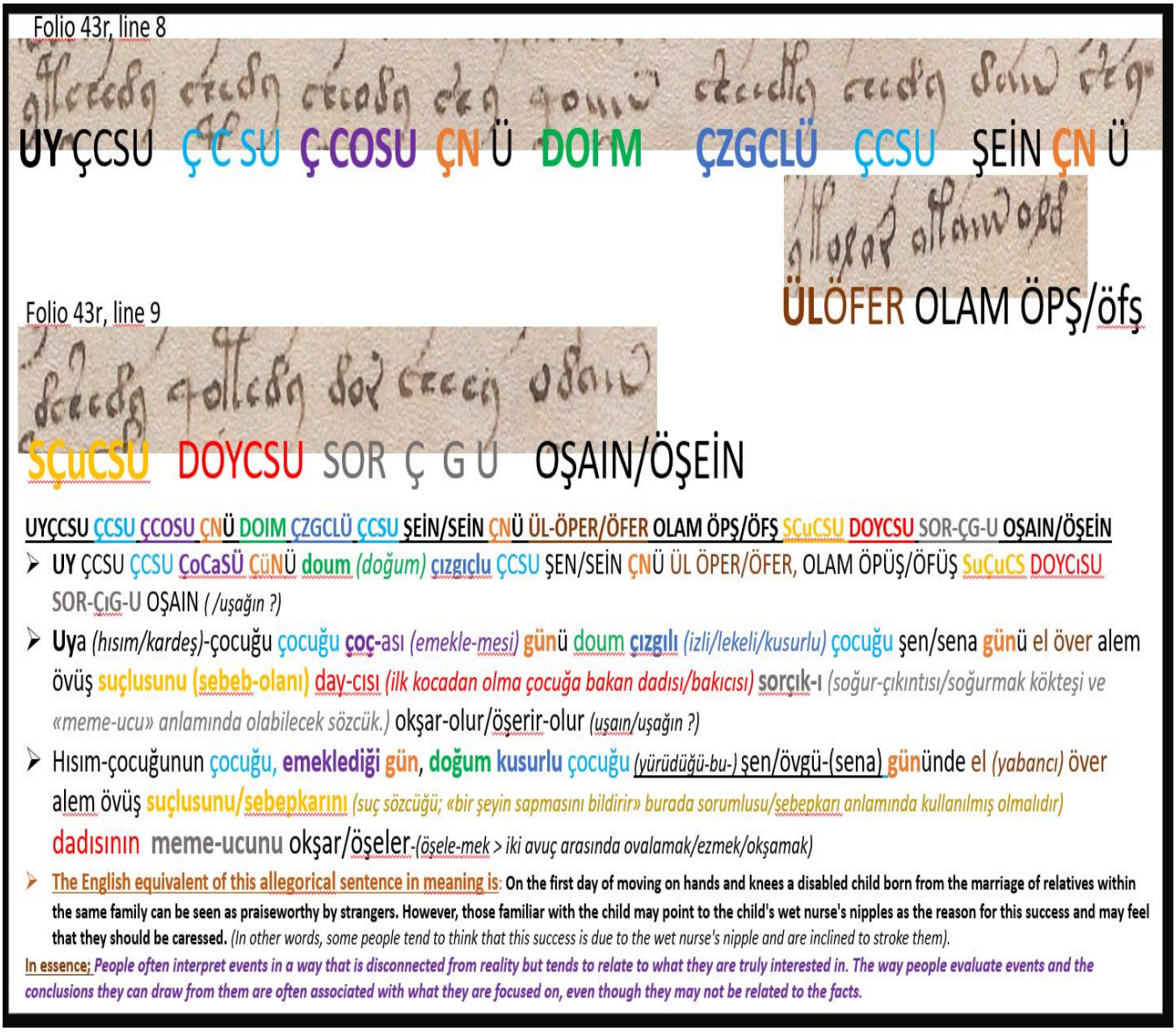

Bu görselde ise 17 kelimelik ve 75 harfin sıralanması ile oluşturulmuş bir cümle içinde olmakla anlam bütünlüğünün tam olarak sağlandığı gösterilmektedir.[70] *Şimdi bir önceki üç kelimeden oluşan cümle için açıkladığım dilsel özelliklerin sunulduğu görseldeki bilgiye ve yazdıklarıma tekrar bakınız. Bu 17 kelimenin içinde yan-yana gelen sıralı 75 harf 17 kelime ve bir cümle özelliklerine haiz biçimde anlam bütünlüğü oluşturmuştur. Üstelik her zaman olduğu gibi yine sözlük sayfalarında bu sözcükleri bulup gösteriyoruz.*[71] *Dahası sözcüklerin ve harflerin yerini değiştirmiyoruz.*

- [70] Hısım-çocuğunun çocuğu, **emeklediği gün**, **doğum kusurlu** çocuğu *(yürüdüğü-bu-)* şen/övgü-(sena) **gün**ünde el *(yabancı)* över alem övüş **suçlusunu/sebepkarını** *(suç sözcüğü; «bir şeyin sapmasını bildirir» burada sorumlusu/sebepkarı anlamında kullanılmış olmalıdır)* dadısının **meme-ucunu** okşar/öşeler-*(öşele-mek > iki avuç arasında ovalamak/ezmek/okşamak)*
- **The English equivalent of this allegorical sentence in meaning is**: **On the first day of moving on hands and knees a disabled child born from the marriage of relatives within the same family can be seen as praiseworthy by strangers. However, those familiar with the child may point to the child's wet nurse's nipples as the reason for this success and may feel that they should be caressed.** *(In other words, some people tend to think that this success is due to the wet nurse's nipple and are inclined to stroke them).*

In essence; ***People often interpret events in a way that is disconnected from reality but tends to relate to what they are truly interested in. The way people evaluate events and the conclusions they can draw from them are often associated with what they are focused on, even though they may not be related to the facts.***

- [71] **Uya** > *(hısım/kardeş) > Divanü Lügati't-Türk el-yazmasında "UYA" sözcüğü "hısım, kardeş" anlamında geçmektedir. / In the Divanü Lügati't-Türk manuscript, the word "UYA" is used in the meaning of "relative, brother".* https://sozce.com/nedir/322422-uya
- ÇCSU > ÇoCu-SU > Çocu-ğu > https://sozce.com/nedir/78028-cocu **&** https://sozce.com/nedir/78027-cocoh
- **ÇoCaSÜ > çoç-**ası *(emekle-mesi)/Çoç=emekleme hareketi>* https://sozce.com/nedir/78169-coc **&** https://sozce.com/nedir/79434-coce
- **ÇüNÜ > çün-**ü > *Muhtelif cümlelerde bu sözcüğün aynı anlamda cümle bütünlüğünü bozmayacak biçimde okunmuş olması ile yazarın ağzında günümüz GÜN sözcüğünün ÇÜN biçiminde olduğu doğrulanmıştır. / It has been confirmed that today's word GÜN (day) is in the form of ÇÜN in the author's mouth, as this word has been read in the same sense in various sentences without disrupting the integrity of the sentence.* https://sozce.com/nedir/144391-gun **&** https://sozce.com/nedir/213402-kun *Note: Possibly, the English word SUN may have passed from the dialects of Tatar Turks to Indo-European languages and undergone the phonetic transformation KÜN > ÇÜN > ŞÜN > SÜN > SUN.*
- DOIM > doum (doğum) > https://sozce.com/nedir/100062-doum#google_vignette **&** https://sozce.com/nedir/99776-doom **&** https://sozce.com/nedir/98084-dogum
- **ÇZGCLU > çızgıclu > çizgili** *(izli/lekeli/kusurlu) >* https://sozce.com/nedir/77707-cizgi **&** https://sozce.com/nedir/77751-cizgili **&** https://sozce.com/nedir/75356-cizgi
- ŞEN/SEİN > şen/sein > şen/sena > https://sozce.com/nedir/295800-sengun & https://sozce.com/nedir/295751-sen & https://sozce.com/nedir/276493-sena
- ÜL-ÖPER/ÜL-ÖFERl > EL-ÖPER/EL-ÖVER > https://sozce.com/nedir/324776-ul **&** https://sozce.com/nedir/249007-opmek#google_vignette **&** https://sozce.com/nedir/250338-ovme
- OLAM (olmuş olan her şey) > ALEM > https://sozce.com/nedir/11276-alem
- ÖPŞ/ÖFŞ > ÖPüŞ/ÖVüŞ > https://sozce.com/nedir/249033-opus **&** https://sozce.com/nedir/250395-ovus
- **SÇuCSU > saç-ucu-**su/**suçu**-cusu ***(suçlusu/sebeb-olan-kimse)* >** *Divanü Lügati't-Türk el-yazmasında SUÇ sözcüğü "suç, cürüm" anlamında ve "bir şeyin sapmasını bildirir" olması ile açıklanmış. / In the Divanü Lügati't-Türk manuscript, the word SUÇ- is explained as meaning "crime" and "denotes the deviation of something".* https://sozce.com/nedir/290045-suc **&** https://sozce.com/nedir/290089-suclanmak
- **DOYCSU** > **day**-cısı *(ilk kocadan olma çocuğa bakan dadısı/bakıcısı) > DAY = Dul kadın evlenirken yanında götürdüğü ilk kocasından olma çocuk >* https://sozce.com/nedir/84966-day **&** https://sozce.com/nedir/85148-daygeldi **&** https://sozce.com/nedir/85145-daye **&** https://sozce.com/nedir/84973-daya
- **SOR ÇGU > SOR ÇGÜ > Soğurma çıkıntısı/çükü (sor-çık-ı)** *(soğur-çıkıntısı/soğurmak kökteşi ve «meme-ucu» anlamında olabilecek sözcük.) >* Divanü Lügati't-Türk elyazmasına göre "SORGU" sözcüğü "hacamak aygıtı, kendisiyle kanı alınacak ve emilecek aygıt ve şişe" anlamındadır. Burada

Yani sıralama-dizini aynı kalıyor. Bunlara müdahale edilmesi söz konusu bile değil. Oysa Bay Koen fonetik dizine müdahale ettiğimizi ima etmişti.

Burada yan yana gelen 75 harfin tesadüfen 17 kelime ve anlam bütünlüğü ve Türkçe cümle kuruluş yapısı içinde sıralanması olasılığının nasıl hesaplanması gerektiğini Bay Koen'e bırakıyorum. Çünkü kendisi sanırım bütün bu yapıyı tesadüfen ve anlamsız örtüşmeler olarak gördüğü için belki bir gerçek matematikçiden yardım almak isteyebilir. Aklı başında olan ve lise seviyesinde "matematik olasılıklar hesabı" bilgisine sahip olan bir bilim insanının böyle bir sıralı-anlamlı 75 harften oluşan yapıyı tesadüfen denk gelmiş bir durum olarak açıklamaması gerekeceği bilinmelidir.

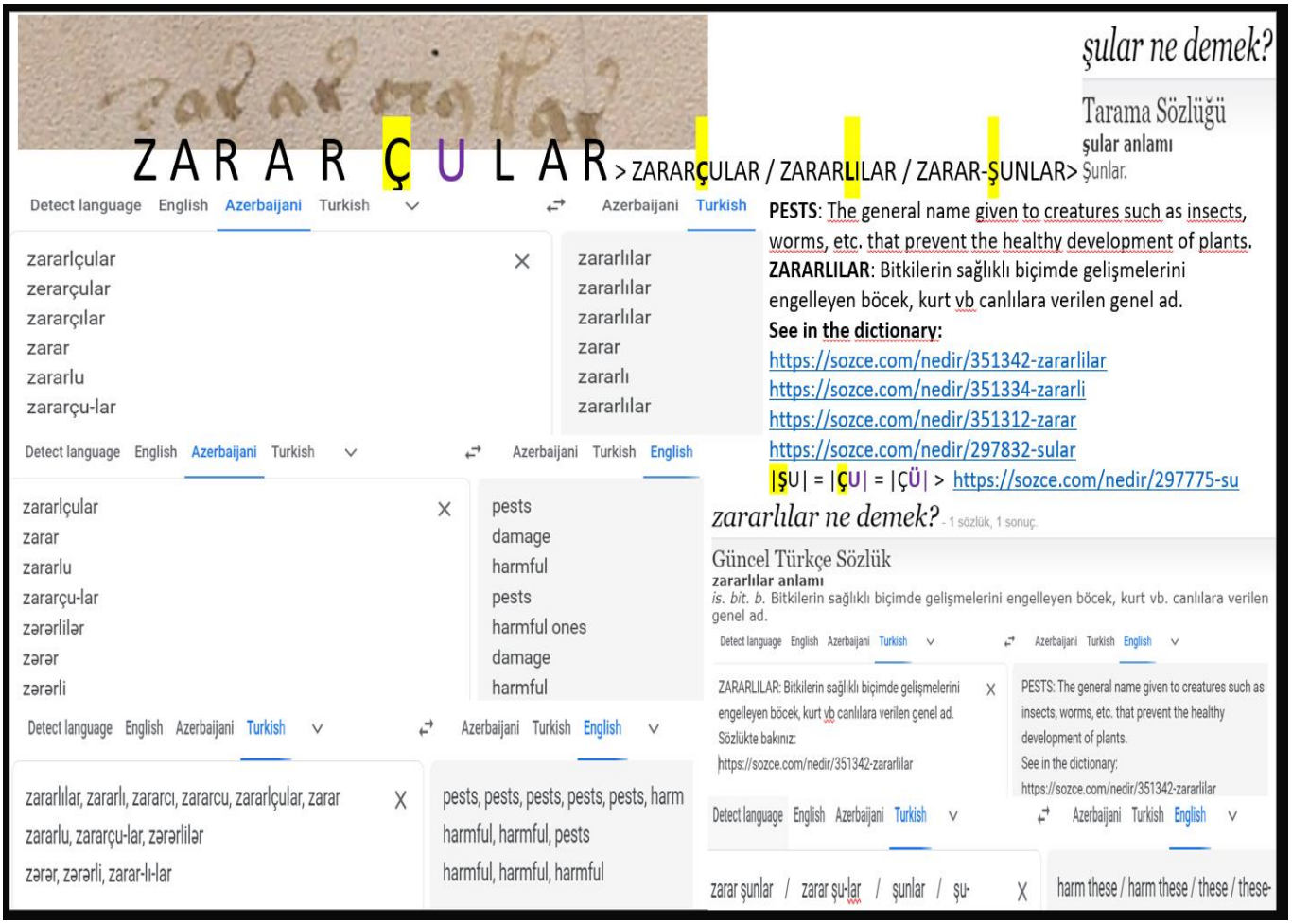

*Güya, "tesadüfen yan yana uyum içinde denk gelmiş" seslerden bahsederken, uzunca kelimelerin birisinden de bir örnek verelim. Bu **ZARARÇULAR** (ZARARLILAR) biçiminde*

---

sözcüğün SOR kökünün SOĞURMAK, emmek anlamında olduğu görülmektedir. Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğüne göre de SORGAÇ sözcüğü "emzik/yalancı-meme" anlamındadır. / According to the Divanü Lügati't-Türk manuscript, the word "INTERROGATION" means "cupping device, device and bottle with which blood will be drawn and sucked". Here it can be seen that the root of the word SOR means to ABSORB, to absorb. According to the Türkiye Turkish Dialects Dictionary, the word SORGAÇ means "pacifier/fake-nipple". https://sozce.com/nedir/286673-sorgu **&** https://sozce.com/nedir/286670-sorgac **&** https://sozce.com/nedir/286748-sormak **&** https://sozce.com/nedir/285239-sogurma **&** https://sozce.com/nedir/285249-sogurmak

- OŞAIN/ÖŞEİN > okşar-olur/öşerir-olur > okşar/öşeler-*(öşele-mek > iki avuç arasında ovalamak/ezmek/okşamak)* > *https://sozce.com/nedir/240368-oksama* **&** *https://sozce.com/nedir/249900-oselemek*

yazılmış sözcükte baştaki ZARAR- sözcüğü kök durumundadır ve _-ÇU (-LI/-LU) ve -LAR (-LAR > çoğul eki) sözcük ekleridir. Yani- sözcük-köküne bitişik bütün heceler sözcük-eki durumundadır. Bu sözcüğün kökünü sabit tutup eklerinin yerini değiştirirsen (örneğin ZARARLARÇU biçimine soksak) bu sözcüğün Türkçe olduğunu iddia etmekte zorlanırız. Yani bütün eklerin dizilimde kendine ait belli bir yeri ve kendinden önce tutunabilecekleri belli eklere ihtiyacı vardır ve belli bir ekten sonraki ekin de hangileri olabileceği veya hangileri olamayacağı bellidir. Bu sözcükteki sözcük eklerinin tamamı modern-Türkçe ile uyumlu biçimde tam olması gerektiği sıralamada dizili durumdadır.

Mesela "-LAR" çoğul yapan ekin bu sözcüğün diğer eklerinin en sonunda olması gerekiyordu ve aynen beklenen yerindedir. Şimdi bu hecelerin birer ek olarak uzunca bir kelimenin doğru yerlerine dizilerek bir kelimeyi oluşturması ve bu kelimenin de içerikteki bitki bilgisi dahilindeki terminolojilerden birisi olması gibi bir başka VM araştırma çalışmasının benzer bulgusunu başka bir makalede görmüş olan varsa lütfen bu konuda bizleri de bilgilendirsin. Tabi bunu yaparken yine bu sözcüğü ve eklerini sözlük sayfalarında göstermek şartı ile.[72]

Zaten kelimeleri sözlük sayfalarında gösterebiliyorsak bunların hayali kelimeler olmamaları gerekir, öyle değil mi? Burada sözcüğün eski ve güncel fonetik biçimi arasındaki fonetik değer yakınlığı esas alınmıştır ki dil bilimi bu yöntemi kullanarak benzer kıyaslamalar ve seçimler yapabilmektedir.

[72] **PESTS**: The general name given to creatures such as insects, worms, etc. that prevent the healthy development of plants.
ZARARLILAR: Bitkilerin sağlıklı biçimde gelişmelerini engelleyen böcek, kurt vb canlılara verilen genel ad.
See in the dictionary:
https://sozce.com/nedir/351342-zararlilar https://sozce.com/nedir/351334-zararli
https://sozce.com/nedir/351312-zarar
https://sozce.com/nedir/297832-sular
|**ŞU**| = |**ÇU**| = |**ÇÜ**| > https://sozce.com/nedir/297775-su

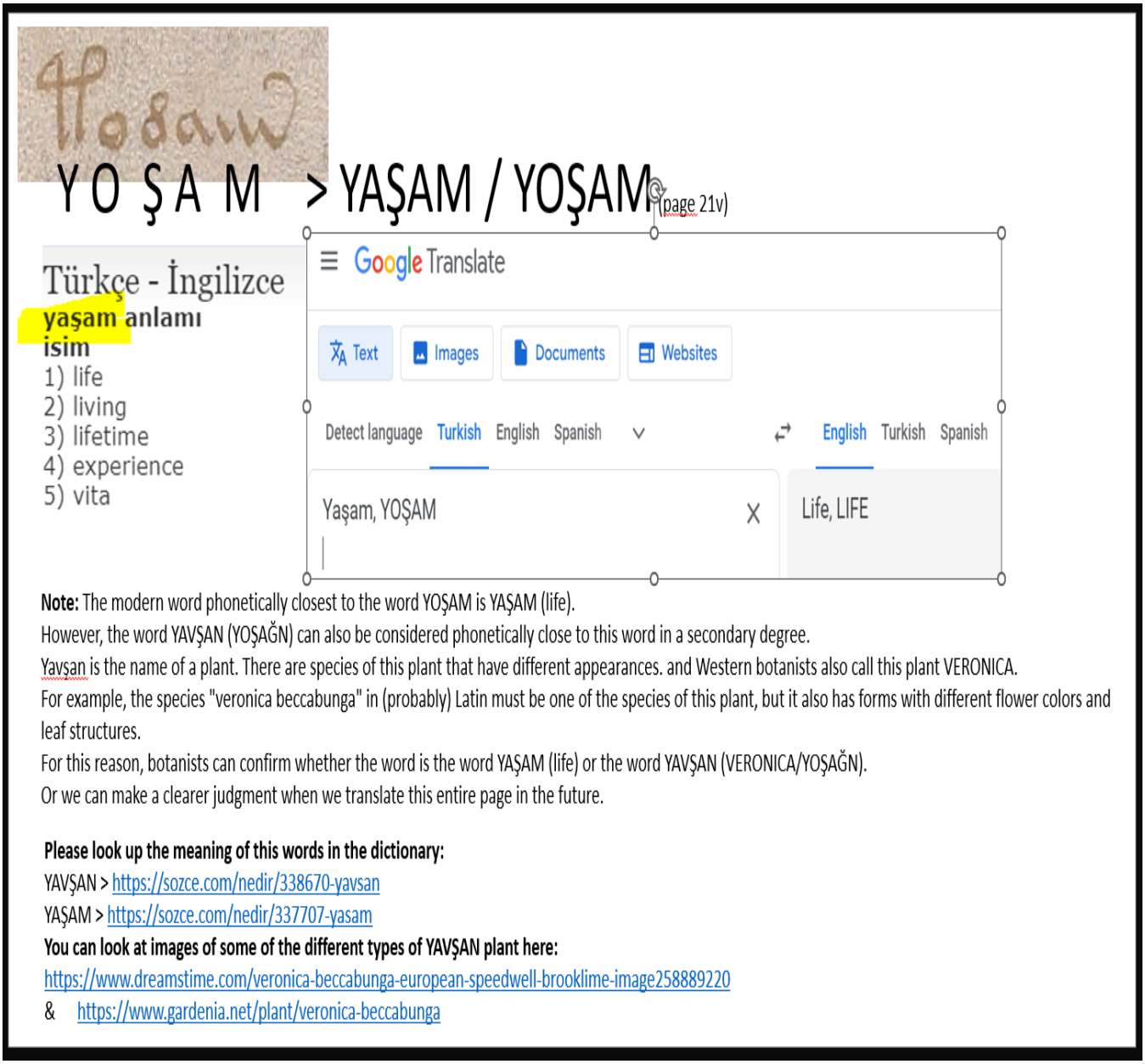

*Yazarın konuşma lehçesindeki "**O**" sesi, bazı sözcükler zamanla evrilirken **A** sesine evrilerek değişmişken bazı lehçelerde de aynı biçimini korumuştur. Bir dildeki her sözcüğün içindeki herhangi bir harfin zaman içinde bütün sözcüklerde aynı fonetik biçimde evrilmesi beklenmemelidir. Buna karşın pek çok sözcükte ses evrimleşme "biçimlerinde belli bir ortaklaşma veya kümelenme olduğunu görüyoruz. Mesela yazarın ağzındaki **U / Ü** harfini günümüzde çok sayda sözcük karşılığında **I / İ** harflerine evrilmiş olarak gördük. İşte bu ve benzeri ses değişimi olayları Türk dilinin tarihsel evriminde daha önce kaydedilmiş benzerleri ile uygundur diyebiliyoruz. Fakat elbette bunların örtüştüğünü VM metinleri özelinde görebilmek için makalelerimizi okumanızda fayda olacaktır. Bu konuları haber amaçlı videolarımızda bulamazsınız ve "voynich.ninja" sayfasında bulabileceğiniz yorumlama ve açıklamalarımızı da yayınlanmış makalemizi irdelemeden bağdaştıramazsınız.*

Bunun gibi fonetik biçimleri Türkçenin bilindik fonetik tarihi ile karşılaştırabiliyor olmamız, fonetik kıyaslamalar konusunda tesadüflerle değil bilimsel yaklaşıma uygun ilerlediğimizin göstergelerinden birisidir. Yani, ileri sürdüğümüz dilsel bulguların dayanacağı güçlü destekler ve tarihsel örneklere her zaman referans vererek çalışmamızda yer vermekteyiz.

- Shor & Silly translations (Kısa ve saçma çeviriler):

Ortada hakemli/bilim-kurullu bir akademik süzgeçten geçerek sunulmuş ve yayınlanmış bir makalemiz ve iddiamız var. Bu iddia bize fonetik kısıtlama alanı veren net bir alfabe transkripsiyonu ile yapıldı ve bahsi geçen ATA-alfabe transkripsiyonu VM-araştırma tarihinde içerisinde en fazla Latin alfabesi karakteri bulunduran transkripsiyondur. Bu transkripsiyona göre yüzden fazla cümle ve çok sayıda çizim-sözcük örtüşmesi ve bazı tam sayfalar okunmuş durumda.

Bay Koen bizim eski tanıtım videolarımızı inceleyerek bizim transliterasyon çevirileri kısa ve saçma çeviriler kategorisine de sokmuş. Ortada okunmuş tam sayfalar ve çok sayıda cümleler varken yapılan işe kısa ve saçma demek mümkün ise lütfen bu cümlelerden sadece birisi olan aşağıdaki görseldeki örneğe bakınız.

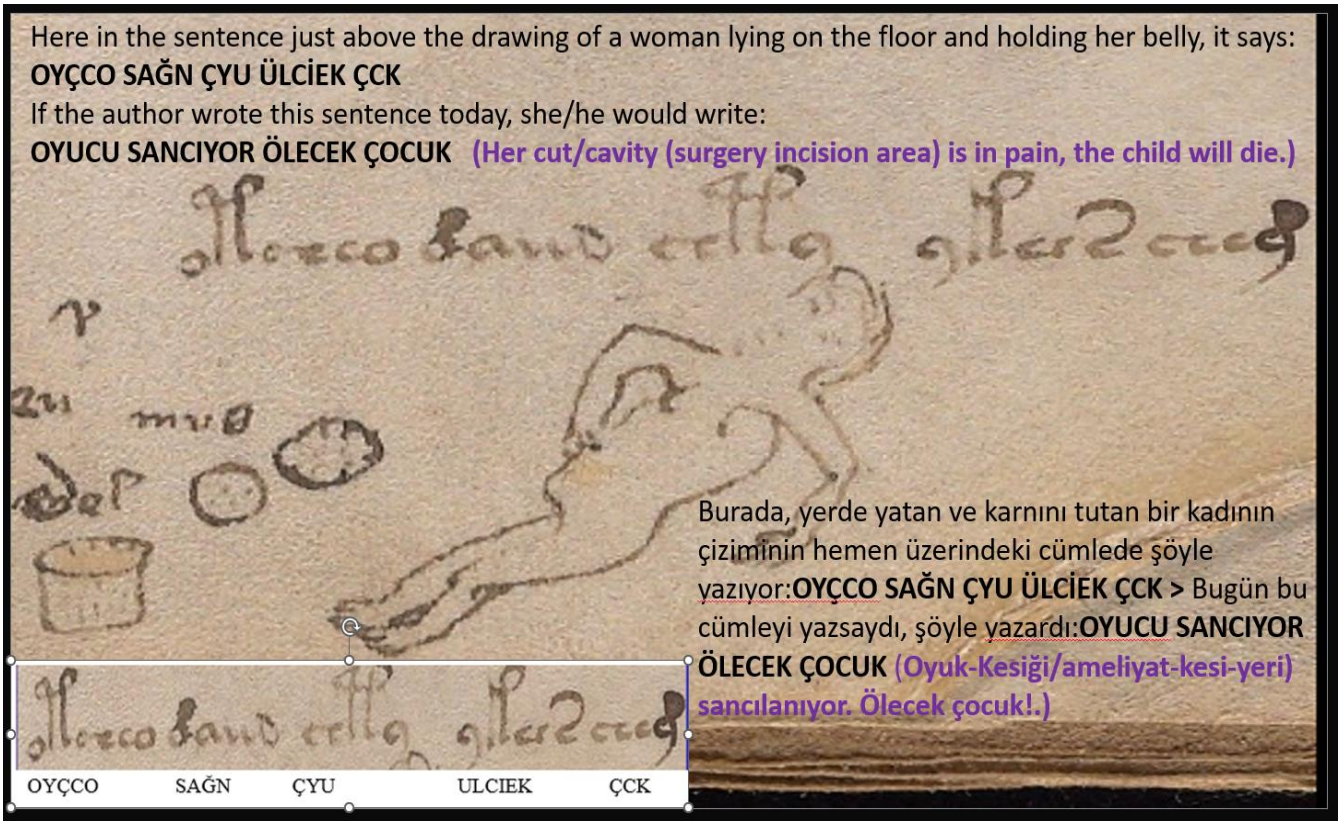

Burada, yerde yatan ve karnını tutan bir kadının çiziminin hemen üzerindeki cümlede şöyle;
OYÇCO SAĞN ÇYU ÜLCİEK[73] ÇCK > *(1:1 Transliterasyon)*
Yazar günümüzde bu cümleyi yazsaydı, şöyle yazardı:
OYUCU/OYUKCUĞU SANCIYOR ÖLECEK ÇOCUK[74]
(Oyuk/kesi-yeri/oyukcuğu sancılanıyor. Ölecek çocuk!)

---

[73] Burada 2/Z biçiminde yazılan harf, bir sözcüğün başında göründüğünde çoğunlukla "EK/EKİ" olarak okunurken, bir sözcüğün içinde veya sonunda göründüğünde "Z" sesi olarak okunur. Ancak çoğu örnekte belirleyici faktör, sözcüğün isim, fiil veya sıfat olup olmadığıdır. Örneğin, 2(ek/eki)/Z karakteri bir fiil sözcüğüyle (fiil sözcüğü içinde) ilişkilendirilmişse çoğunlukla "EK/EKİ" fonetik değeriyle okunur (özellikle, belirlenen örneklerde bunlar genellikle fiilin sonuna eklenir). Öte yandan, 2/Z karakteri, isim sözcüklerinin başında göründüğünde, "EK/EKİ" fonetik değeriyle bir sözcük kökü işlevi görebilir. 2/Z karakteri isim ve sıfat sözcüklerinin sonunda ise çoğunlukla "Z" sesi olarak okunur. (Bitki adlarında, belirli özel isimlerde veya sıfatlarda az sayıda istisna gözlemlenmiştir.)

[74] Fonetik değerce yakın olan aynı sözcükler aynı sırada olmakla transkripsiyon.

Siz de bizim gibi olmakla yukarıdaki görselde VM yazarının çizdiği resim ve orada yazdığı cümle arasında bir örtüşme olabileceğini düşünüyor musunuz.[75] Bu çizimin anlattığı olay ile orada yazılı cümlenin anlamı arasında bağ yok mu? Harflerin veya sözcüklerin cümle içindeki sıralamasına müdahale etmiş miyiz? Böyle bir okuma önerisi sağlayan ve bu tip yüzden fazla cümle okumuş ve bazı tam sayfalar okumuş bir çalışmaya "kısa ve saçma çeviriler" yakıştırması yapmak mümkün mü? Bay Koen bizim bu cümlelerimizi incelemiş mi ki kısa ve saçma olduğuna karar vermiş? Burada saçma olan şey bir dil bilimcinin iddiamızı dil bilimsel metotları kullanarak incelemek yerine spekülatif genellemeler ile tutarsız bir iş gibi gösterme çabasının anlamsızlığıdır.[76]

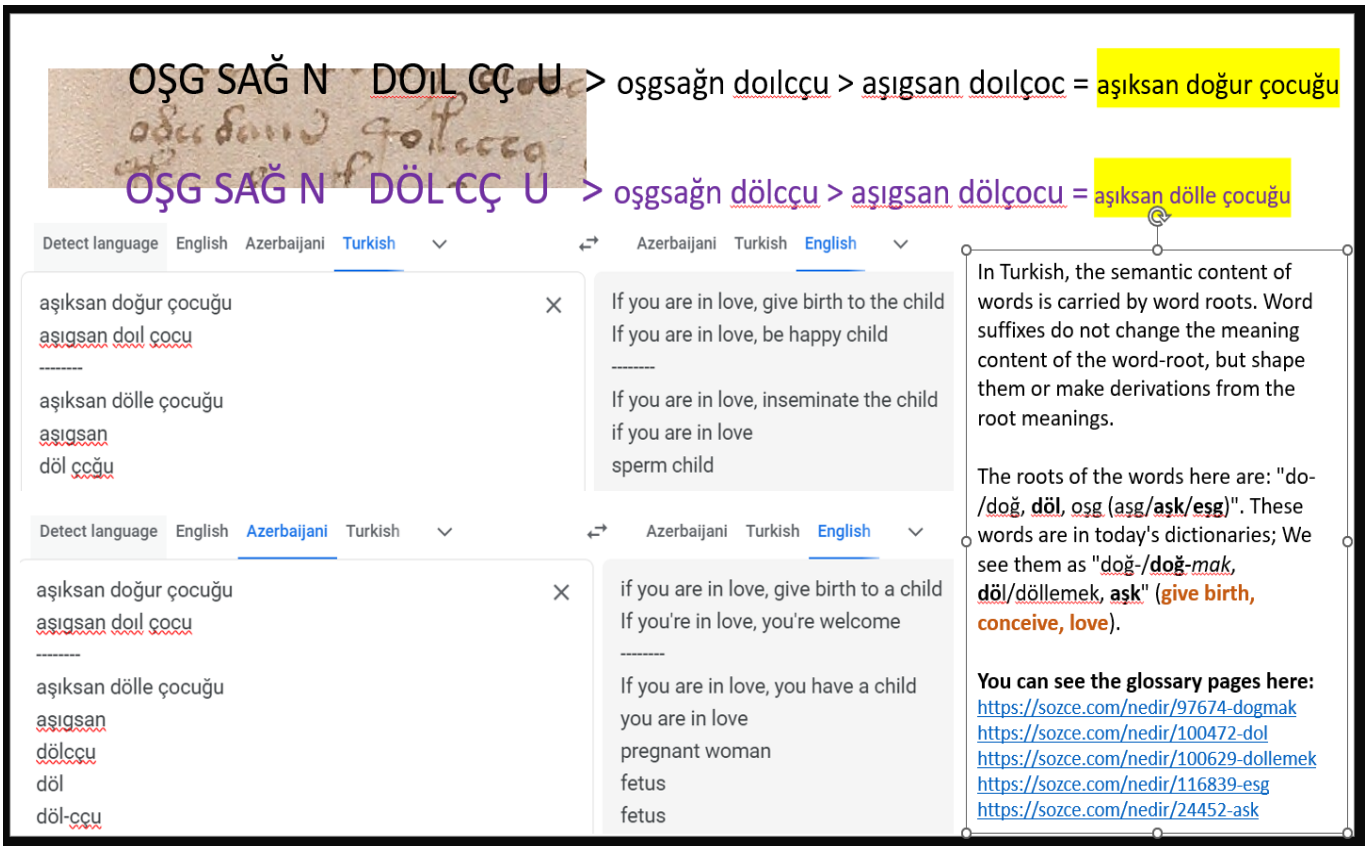

VM içeriğinde pek çok kadın çizimleri yapılmıştır. Bunların bir kısmı karın bölgeleri bir hamile/gebe kadın görünümünde olmakla şişkin biçimde çizilmiş durumdadır. Bu sebeple bugüne kadar pek çok araştırmacı sırf bu çizimlere bakarak içerikte hamile kadınlara yönelik yazılar olabileceğini varsaymıştı. İşte bu görselde bulunan kısa cümle bu görüşleri kısmen doğrulamaktadır.[77]

---

[75] Çizimlerle sözcüklerin eşleştiği 112 bulgu sağlam bulgular biçiminde olmakla ortada bulunan net örtüşmeler olarak durmaktadır. Bu örtüşmelerin istatistik değeri olan iki özel örtüşme dile özel yapısal özellikler olarak sadece ve sadece Türkçeye özgüdür.
VM metinlerinde bugüne kadar bir tam sayfa çeviriyi dil bilimi alanında otorite sayılan kurumlar ve çalışmalar yolu ile yayınlayarak sunmuş bir başka çalışmayı gördünüz mü? Öyle ki Eski Türkçe konu alanında çalışmaları olan akademisyenler ve profesörlerden veya uzmanlardan makalelerimizdeki kanıtları çürütebilecek herhangi bir eleştiri dahi bugüne kadar gelmemiştir.

[76] Bay Koen sanırım bundan sonraki hayatında "dil bilimi tarihinde kendi mesleğinin gerektirdiği bilimsel değerlendirme yöntemlerinden habersiz ve mesleğinde zayıf birisi" olarak anılabilir.

[77] Here, two different pronunciation/phonetic forms of this short sentence are related to each other within sentence integrity and semantic closeness. The words DOiL (doğur) and DÖL change, but that the meaning of the sentence here is not far from each other. This makes us think that this alphabet created by the author may have been done consciously, like the brain games he offers to his special reader with its advantages. Because many similar word games have been recorded throughout 240 pages.

Bay Koen Tarafından Yayınlanan "We Need To Talk About Youtube's Favorite Voynich Theory" Başlıklı Youtube Videosunda Yapılmış Açıklamalara Dair Detaylar:

Bu bölümde (aşağıda), Bay Koen'in "We Need To Talk About Youtube's Favorite Voynich Theory" başlıklı videosunda yaptığı açıklamaları tek tek ele alacağım

Fakat önce, tüm okuyuculardan videonun başlığını bir kez daha düşünerek gözden geçirmelerini rica ediyorum.

***Teori** ve teoriye ilişkin tüm dilbilimsel unsurlar, benim haber/söyleşi videolarımda değil, yayınlanmış makalelerimdedir.*

Başlık, Bay Koen'in bizim "Voynich Türkçe" teorimizi ele aldığını belirtiyor. Öyleyse, bu durumda, ele aldığı şeyin, akademik bir süzgeçten geçen ve hakem değerlendirmesine tabi tutulan yayınlanmış makaleme dayalı teorimiz olması gerekirdi. Ancak bunun yerine, 2018 yılında yayımladığım—tamamen VM üzerindeki çalışmamızı duyurmak ve tanıtmak amacı taşıyan ve Türk dili ve yazıtları üzerine bir tartışmayı içeren—videolara atıfta bulunarak bunları "teorimi değerlendirmek" olarak sundu.

Eğer Bay Koen 2018 haber amaçlı videolarımızı eleştirmek isteseydi, bunu elbette videoların kendi amaçları bağlamında yapabilirdi. Ancak bu durumda, eleştiri çalışmasına "teorimizi ele aldığını" belirten bir başlık koymamalıydı.

Daha önce kendisine, makalelerimden istediği alıntıları yapabileceğini yazmıştım. Ancak videolarımızı makalemi eleştirmek için kullanmasını istemediğimi ve bu nedenle her konunun ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini belirttim.

Ayrıca, dilerse videoları ayrı bir şekilde değerlendirebileceğini ifade ettim (makalelerimin de ayrı ayrı değerlendirilmesini tercih ettiğimi belirttim). Yani mesele, "elmayı yumurtayla karıştırmak" değil, farklı şeyleri birbirine karıştırmadan değerlendirmekti. Bu şekilde, haberle ilgili videolardan alıntılar yaparak bunları makalemi eleştirmiş gibi sunmasını istemediğimi açıkça belirttim. Bu nedenle, videolarımdan bu şekilde alıntı yapmasına izin vermediğimi söyledim.

When the author writes the sentence that reads as "if you are in love, give birth to the child" and/or "if you are in love, inseminate the child", he/she writes the first of these as a message to women. Here, the author indirectly wants to tell women, "Do not have sexual intercourse with a man you are not in love with." In the second form of reading, it addresses men. What he/she means here is, "If you are not in love, do not perform the fertilization process (having intercourse)."
In Turkish, the semantic content of words is carried by word roots. Word suffixes do not change the meaning content of the word-root, but shape them or make derivations from the root meanings.
The roots of the words here are: "do-/doğ, döl, oşg (aşg/aşk/eşg)". These words are in today's dictionaries; We see them as "doğ-/doğ-mak, döl/döllemek, aşk" (give birth, conceive, love).
You can see the related glossary pages here:
https://sozce.com/nedir/97674-dogmak
https://sozce.com/nedir/100472-dol
https://sozce.com/nedir/100629-dollemek
https://sozce.com/nedir/116839-esg
https://sozce.com/nedir/24452-ask

Görüleceği üzere, başlık teorimizi ele aldığını belirtiyor, ancak içerik, teorimizi sunan yayınlanmış makaleden hiçbir unsuru içermiyor.

Bu durumda, Koen'in bu bilinçli yanıltması ve izleyicilere verdiği yanıltıcı başlık etik ve ahlaki sayılabilir mi?

Bu yaklaşım bilimsel sayılabilir mi? 2018 haber ve söyleşi videolarımızdan seçtiği unsurları kullanarak teorimizi çürütebilir mi?

Böyle bir yaklaşım, şüphesiz kabul edilemez, bilimsel değildir ve etik dışıdır. Ayrıca, videonun içeriğinde Koen, beni aşırı milliyetçi, ya da irrasyonel biri olduğum algısını yaratacak biçimde sundu.

Şimdi, aşağıdaki bölümde, onun yaptığı çarpıtmaların, yanlışların ve bilim dışı değerlendirmelerin kanıtlarını sistematik olarak sunacak ve cevap hakkımı kullanacağım. Lütfen dikkatlice okuyun.

Ancak devam etmeden önce, Koen'in ekrana rastgele yansıttığı tüm VM kelimelerini okuduğumu göstermek adına bu kelimeleri kısaca açıklayacağım.

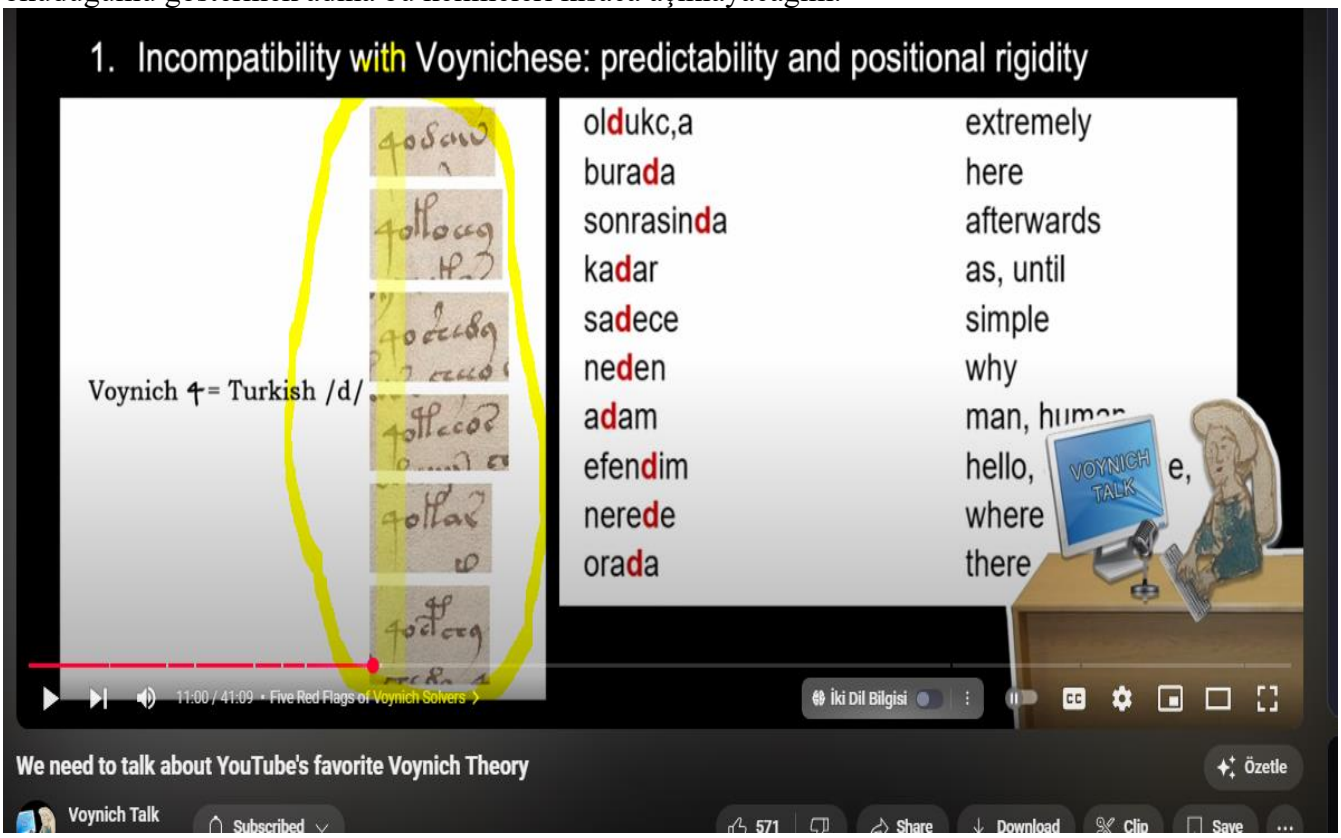

<u>6> Videoda dakika 10:20'den 10:59'a kadar</u> ekrana yansıtılan, altı adet VM orijinal kelimesi içeren görselin içindeki sözcüklerin, (yukarıdan aşağı sırası ile) eski VM biçimi (Latin alfabesi transkripsiyonu) olarak ve günümüz Türkçesi ile yazılış biçimi ve anlamı şunlardır:

Bay Koen bu görseli videoda izleyicilere göstererek mesela VM metinlerinde D harfi her zaman sözcüklerin başında fakat Türkçede sözcüklerin ortasında olabiliyor demiş oldu. Aynı zamanda VM metinlerinde D harfinden sonra daima O harfi geliyor diyor ve burada "kendi mantık yürütmesine uygun olarak" Türkçede bunların böyle olmaması gerektiğini "sanki bir-şeyleri kanıtlıyormuş edasıyla" savunuyor. Esasen de Koen bunu yaparken, aklınca VM ile

Türkçe arasındaki sözcük fonetik yapısındaki uyumsuzluğa dikkat çekiyor ve bazı harflerin kullanılma sıklığına da dikkat çekiyor. Fakat anlamadığı şey, VM metinlerinde zaten D harfi her zaman başta değil ve VM metinlerinde de D harfi yanına daima O/Ö harfi gelmiyor. Biz zaten Koen'in kıyaslamalarını modern-Türkiye Türkçesiyle yapmaması gerektiğini anlamamış olduğunu biliyorduk, fakat onun bu örneklemesiyle görüyoruz ki kendisi buna ek olarak bir de VM içeriğini bilmiyor. Dahası ATA alfabe transkripsiyonu da yeterince incelemediğini görüyoruz. Yani Koen kendi kafasındaki VM ön-kabullerine/önyargılarına göre sabitlediği fikirlerin kendi yapacağı kıyaslamada bir bilimsel ölçüt ve yargı değerine sahip olduğunu sanıyor.

Bu detaylara dair kanıtlarımı sunmadan önce Bay Koen'in ekrana yansıttığı bu sözcüklerin tamamını okuduğumuzu gösterelim:

6.1. > 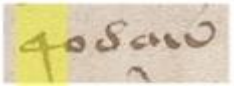 > DÖŞEİN > **DÖŞEĞİN** Bu sözcük "yatağın" anlamındadır.

Döşek sözcüğü "yatak" anlamı dışında başka anlamlara da gelmektedir. Bunlardan birisi de bu sözcüğün "tohum ve fidan ekilen yer" anlamında kullanımıdır.[78]

6.2. > 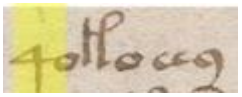 > DOLOGU > DALAĞI (dalak anlamında). Sözcük tümce içinde değerlendirilmelidir. Çünkü bu sözcüğün "DÖLÖGÜ" okunuşu (DÖL+ÖGÜ > Döl evi (döllenmenin gerçekleştiği bölüm) anlamını da söz konusu olabilir.[79]

6.3. > 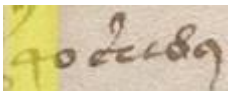 > DOÇUCSU (**dâ** çocusu) "**Dâ**/Dağ-ÇOCUĞU" (anlamı "Dağ çocuğu" / dağlı-kimse)[80]

6.4. > 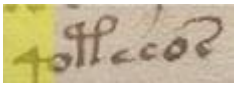 > DOYGÖZ > Bu sözcük bir bileşik sözcüktür. Türkçede iki ayrı sözcük yazar tarafından bitiştirilerek bir bileşik sözcük gibi kullanılmış. DOY (doymak) & GÖZ (göz) sözcükleridir. Bu sözcük esasen doğrudan İngilizceye çevirisi yapılmaması gereken bir deyimdir. Türkçede AÇGÖZ (açgözlü) sözcüğünün ters anlamlısı olarak modern Türkiye Türkçesinde "tokgözlü" sözcüğü vardır. Yazar burada "doymuş-gözlü" veya günümüzdeki kullanımıyla "gözü-doymuş" demektedir. Yani bu sözcükler "TOK (doymuş) GÖZ (gözlü)" "aç gözlü olmayan" kişi anlamındadır.[81]

6.5. > 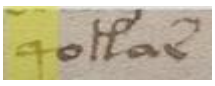 > DÖLER > DÖLLER (döllemek anlamındadır)[82]

---

[78] Bakınız: DÖŞEK > https://sozce.com/nedir/101444-dosek
[79] Bakınız: DALAK > https://sozce.com/nedir/82302-dalak
Bakınız: DÖL > https://sozce.com/nedir/100472-dol
[80] Bakınız: DA = DAĞ > https://sozce.com/nedir/81233-da
Bakınız: ÇOCU = ÇOCUĞU > https://sozce.com/nedir/78028-cocu
[81] Bakınız: DOY-mak > https://sozce.com/nedir/100145-doymak
Bakınız: GÖZ > https://sozce.com/nedir/140605-goz
[82] Bakınız DÖL > https://sozce.com/nedir/100472-dol
Bakınız DÖLLER > https://sozce.com/nedir/100646-doller-cekirdek
Bakınız DÖLLEMEK > https://sozce.com/nedir/100629-dollemek

6.6. > 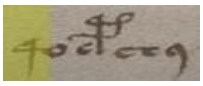 > DOC**İYİ**ÇÜ > DOC İÇİ > Burada muhtemelen "DOC" sözcüğü Tarih Terimleri Sözlüğünde açıklanmış olan "Doge Lat.Dux Alm. doge Fr. doge" (Venedik ya da Genova Bölgesinin başkanlığı anlamında bir kısaltma olabilir. DOC-İÇİ sözcüğü bu durumda "Venedik/Cenova başkanlık alanı/bölgesi iç kesimi" anlamında olabilir. (Tarihsel olarak 600 yıl önce bu unvanların kullanılıp kullanılmadığına ayrıca bakılmalı ve bu sözcüğün cümle içinde geçme biçimini tam cümle ile birlikte irdelemek gerekecektir. Çünkü sözcüğün fonetik değer açısından yakın olduğu başka sözcükler de Türkçede mevcuttur.[83]

Videoda dakika 10:45'den itibaren; Bay Koen tarafından dikkat çekilen konudaki en temel hatası kendisinin hece-alfabe işaretlerinin varlığını kavramamış olmasından kaynaklanıyor. VM metinlerinde de **D** harfi her zaman sözcüklerin başında değildir. (Aşağıdaki görselde **D** sesinin hece harfleri içinde bulunabildiğini görebilirsiniz.)

7> Videoda dakika 10:54'de Modern Türkçede seçilmiş kelimeler gösterilerek D harfi ile başlayan sözcüklere ve içerisinde **D** harfi bulunan sözcüklerin belli fonetik-istatistik yapısına dikkat çekilmiştir. Modern Türkiye Türkçesindeki bu yapı eleştirmen Koen tarafından VM sözcükleri ile mukayese edilerek bazı yargılara varılıyor. (Bir önceki maddenin son paragrafında bunun yanlış bir çıkarım olduğuna atıfta bulunmuştuk.)

Ayrıca Bay Koen tarafından gösterilen seçilmiş altı adet sözcük için yukarıda verdiğimiz örneklere bakarsanız görebileceğiniz gibi VM yazarının **D** *(DO-)* biçiminde yazdığı sözcük-ön-hecesi modern Türkçede **Do-/Dö-/Dâ** (veya **To-/Tö-/Tâ)** biçimlerine evirilmiş olabiliyor.[84] Dolayısıyla net bir yargıya varmak için öncelikle içerikte hece karakterleri olduğunu algılayıp onların fonetik değerlerini de istatistik sayıma katmanın yolunu bulmak gerekirdi. Fakat Bay Koen bunu yapmadı.

Dahası, Bay Kohen ve Voynichese sözcüklerini çalışan bazı araştırmacıların bir bağımsız sözcük olarak algıladığı birimlerin ve bunlara dayalı olarak kendi istatistik hesaplarına kattığı verilerin aslında bazen bir hece bazen tek bir sözcük algısı yaratan görünümdeki bitiştirilmiş birden çok sözcükler olabildiğini göstermiştik.

Yani, Bay Koen tarafından VM içeriğinde **D** harfinin her zaman başta olduğu bilgisi açıkça kendisinin makalemizi ve VM sözcük yapısını yeterince incelememiş olmasından kaynaklanmaktadır. Kendisi incelemediği detaylarda sabit fikirlere ve rasyonel olduğunu sandığı çıkarımlara sahiptir fakat düşündüğü ve gerçek sandığı pek çok detay içerikle

---

[83] Bakınız DOC > https://sozce.com/nedir/97253-doc

[84] See: Some words starting with **DO-/DÖ-/DA-** in Turkey-Turkish:
Türkiye-Türkçesinde **DO-** ile başlayan sözcüklerden bazıları (Some words starting with DO- in Turkey-Turkish):
Doğum, **Do**ğa, **Do**ğal, **Do**şap (pekmez), **Do**ğru, **Do**kuz, **Do**ktor, Dolap, Dolgu, Dolma, Dolmuş, Dolu, Domuz, Donan, Dobra, Doruk, Doyum, Doğurma, Doğaç, Doğrulma, Doğ**sam**, Doy**sam**, Doğrul**sam**, Doğaçla**sam**, Dolaş**sam**, Doğal**sam**, Doğruy**sam**, Dobray**sam**, Doluy**sam**,
Türkiye-Türkçesinde DÖ- ile başlayan sözcüklerden bazıları (Some words starting with DÖ- in Turkey-Turkish): Döken, Dökmek, Dökme, Dökük, Döküm, Döner, Dönen, Dönem, Dönme, Dönük, Dönüş, Döker**sem**, Dökmüş**sem**, Dökme**sem**, Dökük**se**, Döküm**se**, Döner**sem**, Dönense, Dönemsel, Dönme**sem**, Dönük**sem**, Dönüş**sem**.
Türkiye-Türkçesinde DA- ile başlayan sözcüklerden bazıları (Some words starting with DA- in Turkey-Turkish): Dağ, Dağa, Dağcı, Dağlı, Dağlık, Daha, Daire, Dakik, Dakika, Dal, Dalga, Dalgın, Dam, Dana, Darı, Dağlıy**sam**, Dağıl**sam**, Dağcıy**sam**, Dağlıksa, Dağılımı, Dahası, Dairesi, Dakik**sen**, Dakikası, Dalsız, Dalgasız, Dalgın**sam**, Damsız, Danası, Danasız, Darısı, Darısız, Darıl**sam.**
NOTE: As can also be seen from these words, many end with the syllable **-SAM/-SEM.** (Just like in VM)

bağdaşmamaktadır ve rasyonel de değildir. Kendisi ısrarla bazı sohbet metinlerini, söyleşileri, tartışma ve haber niteliğindeki videolardaki bilgilerle akademik düzlemdeki iddiaları çürütebileceğini sanıyor. VM metinlerinde hece-alfabe işaretlerinin varlığını kabul etmeyen dil bilimciler **D** sesinin bazen sözcüklerin ilk harfi değil de aradaki (iç-kısımlardaki) harfi olabildiğini elbette anlamayacaklardır. Bu durumda **D** ile başlayan heceyi her zaman sözcük başında görmek veya sözcük ortasında aynı heceyi görmemek gibi karşılaştırma konusu olabilecek istatistik beklentilerde yanılmalara yol açmaktadır. Zaten bugüne kadar yapılan istatistik ölçüm denemeleri yaklaşık 280 adet kadar hece-alfabe işaretlerini dikkate almamak yüzünden başarısız olmuştur.

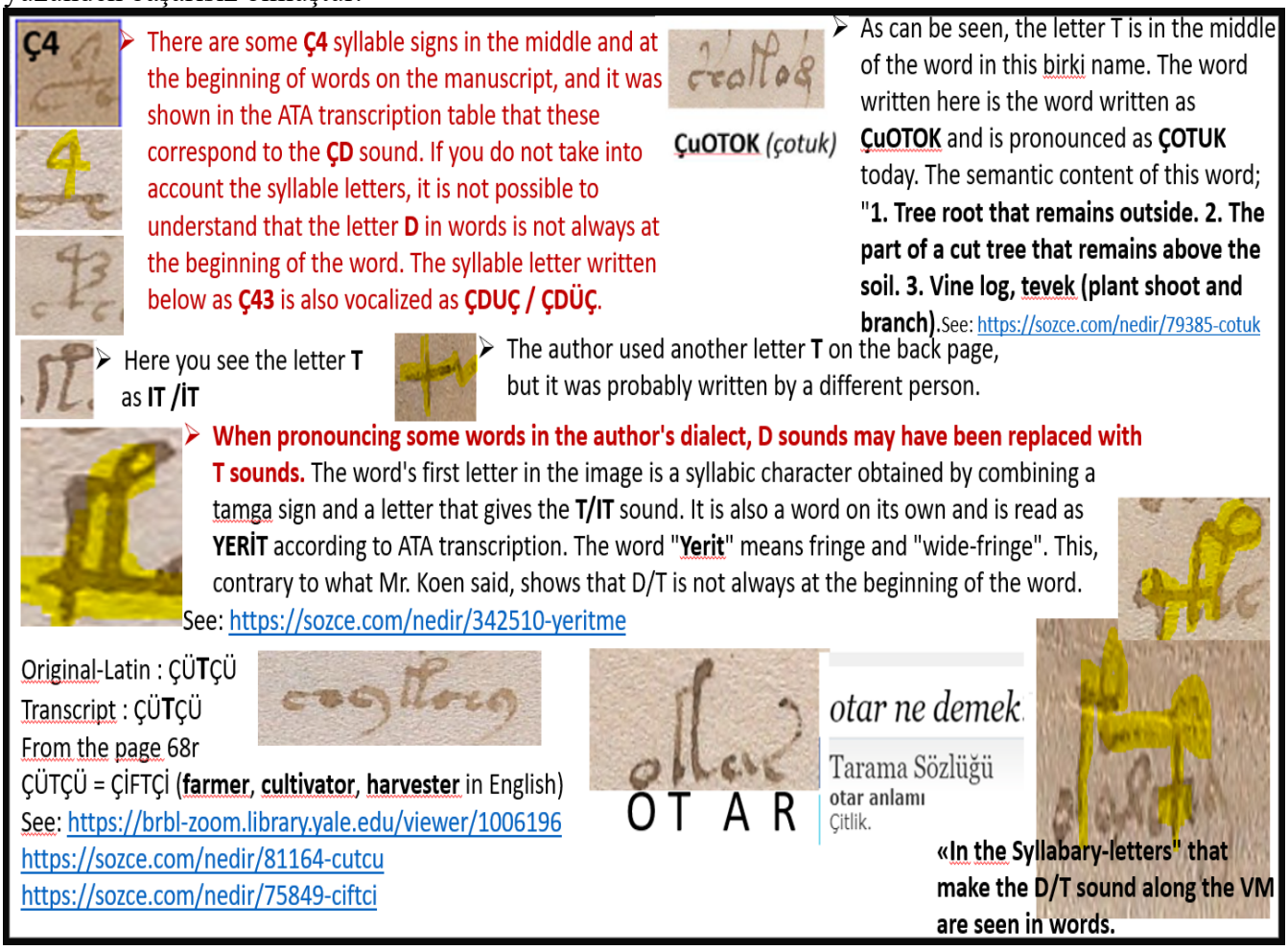

*Görselde **D** harfinin hece karakterleri içinde olduğu görülmekte ve **T** harfinin de **D**'nin yerini almış olabileceği ihtimallere yer verilmektedir. Dolayısıyla istatistik ölçümler hece işaretlerini hesaba katmalıydı.*

Fakat daha önce yazdığımız gibi, yazar bazı sözcükleri hecelere ayırıp ayrı sözcükler gibi yazıyor ve bazı sözcükleri de birleştirerek tek sözcük gibi yazıyor. Bu durumda bunları okuyamadan hangi sesin sözcük başında olup olmadığını iddia etmek mümkün değildir fakat varsaymak mümkündür. Varsayımlar ise kanıtlanmadan iddiaları çürütmek için yapılacak ölçümlere rasyonel-kanıtlanmış-veri olarak dahil edilmemelidirler.
Modern zamanın dil bilimcileri Türkçe yazım tarihinde hece harfleri varlığına dair kayıtlardan haberdar olmayınca ve VM metinlerinde hece harfi varlığına dikkat etmemişse elbette istatistik yolundan ilerlemek isterken realiteden daha da uzaklaşıyorlar. Böylece, onların

yaptığı fonetik karşılaştırmalarda hem modern Türkçe ile VM metinleri kıyaslamasında hem de eski metinleri VM ile kıyaslarken hatalı sonuçlar veriyor.[85]

8> Mr. Koen videoda dakika 11:20'de objektif olmayan açıklamalarına devam ediyor. Buna göre, "Turkish **D** always followed by **O**" açıklaması yapılmış. Fakat ATA transkripsiyona göre okuma yapıldığından dolayı ve buradaki hece karakterleri içinde bulunan D sesinin her saman O sesi ile devam etmediği bir gerçek. Maalesef Bay Koen bu gerçeği de ıskalamış görünüyor. *(Bir önceki 6 ve 7. maddede de açıkladığım durum burada da aynen geçerlidir.)* Aşağıdaki görselde D sesinden sonra A (Da), E (De), C (Dc), 3 (DUç/DÜç), DYer/DYar sesleri gelebildiği (ve daha fazlası) görülmektedir.[86]

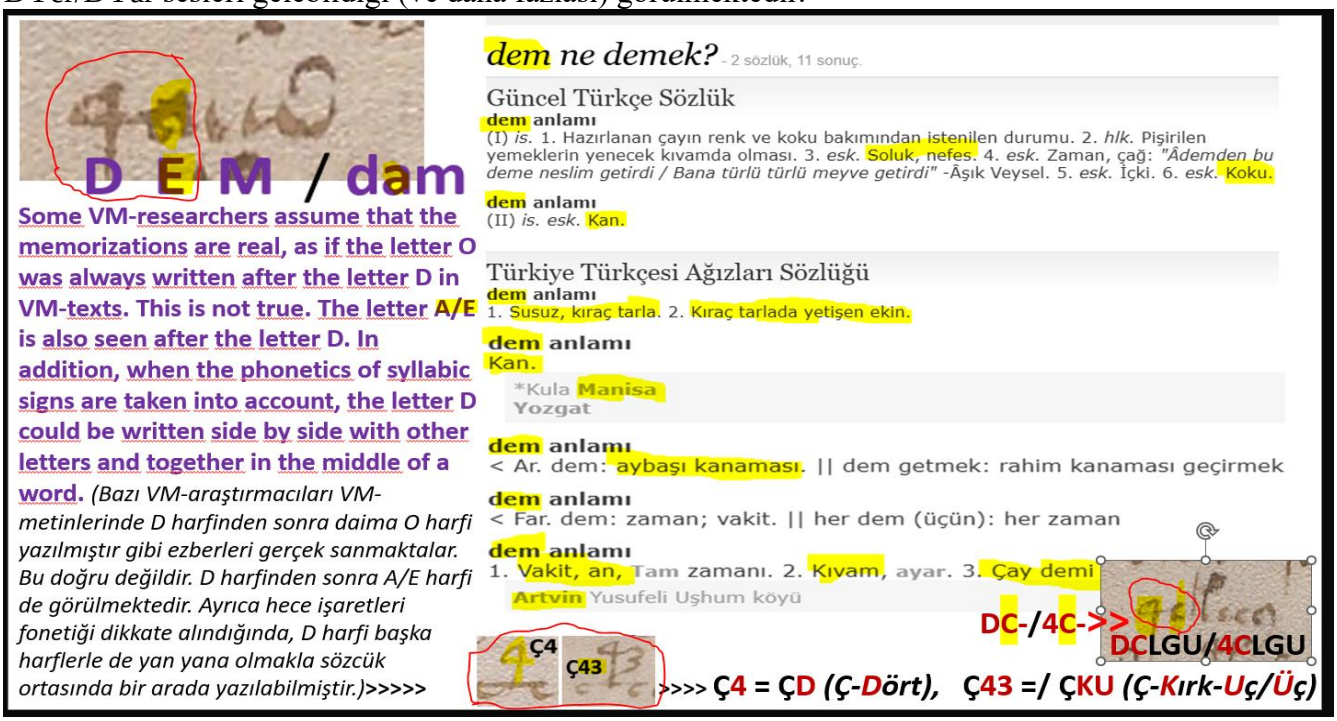

9> Videoda dakika 12:30'da şöyle bir eleştiri yapılmış:

[85] VM araştırma tarihinde EVA (European Voynich Alphabet)[85] varyasyonları ve Voynichese adı verilen mesnetsiz datalara sebep olmuş inançlar ve bağımsız birer sözcük olduğuna körü-körüne inanılmış olan sözcük benzeri yapıların var olduğuna inanmaları sebebi ile çeşitli hatalar yapılabiliyor. Böylece Mr. Koen ve onun gibi, kendi VM sözcük yapısı varsayımına fonetik inanışlarına ellerinde bilimsel kanıtları olmadığı halde bazı şeylerin varlığına körü körüne inanmış olan araştırmacıların ileri sürebilecekleri bu detaydaki varsayımlar bizim bulgularımız tarafından çürütülmüştür.

Elbette bunu bu yazımızda çürütmedik. VM konusunu çalışmaya başladığımız ilk günden itibaren hece harflerinden bahsediyoruz. Hece işaretleri olmasaydı dil bilimciler 300 kadar harfin her birisinin basitçe tek bir sese karşılık geldiğini mi düşüneceklerdi? Böyle bir dilin varlığını ben hiç duymadım fakat 300 harfin tamamını basitçe tek ses karşılığı olarak düşünen veya aynı harflerin dekoratif biçimleri olarak gören araştırmacılar olabilir belki de. Yani, VM çalışmalarında alışılagelmiş Voynichese sözcük yapısı kanıtlanmamış bir inançtan öte bir şey değildir ve hece harflerinin varlığı bile bu varsayımlara körü körüne inanılmaması gerektiğini göstermelidir.

[86] İlave olarak, VM yazarı azınlık kişilerinin ağızlarından birine sahip ise (mesela 600 yaşındaki bir İtalyan olarak Peçenek lehçesinde/bölgesinde Türkçe öğrenmiş ise) günümüzde Do-/Dö-/Dâ olarak seslendirdiğimiz sesleri Türkçe ses uyumuna göre kendi ağzında sadece Do-/Dö- biçiminde seslendirmiş olabilir ki bu durumda O ve Ö ses farkı Türkçenin sesli uyum kuralı ile zaten açıklanmaktadır. Ayrıca Eski Türkçe yazım biçiminde â/o, ö seslerini tek bir harfle yazma durumu zaten bilinmektedir ve bu sırf VM-metinlerine özgü bir yazım biçimi değildir. Bay Koen Eski Türkçe harflerin yazım biçimi ve ses-değeri-karşılıkları hakkında bilgi edinmiş olsaydı böyle saçma bir çıkarım da yapmayacaktı muhtemelen.

"the proposal language does't matter if the solver ignores every property of the Voynich text".

Bizim durumumuzda bunu şöyle yazmak gerekirdi:
"Çözüm için kanıtlar sunduğun makalende neler yazdığının bir önemi yoktur, eğer okuyucu/eleştirmen aday-dile-özgü bilimsel kıyaslamanın nasıl yapılması gerektiğini bilmiyorsa."

Anlaşıldığı kadarı ile Mr. Koen bizim VM konulu makalemizde gösterdiğimiz hece-harfleri fonetik değerlerinin varlığından habersiz. Kendisi VM metinleri ile modern Türkiye-Türkçesi sözcüklerini kıyaslayarak birçok kesin yargıya vardı ve sözde sonuçlar ilan etti. Dolayısıyla kendisi bizim ileri sürdüğümüz fonetik kanıtları kıyaslamak için bizim iddiamızın temelini oluşturan alfabe transkripsiyonu dikkate almamış oldu. Fakat bunun yerine kendi kararına göre seçtiği sözcüklere dayanarak bir yargıya vardı. Bu durumda kendisi kıyasladığı metinlerin karşılaştırmaya tabi tutulan her iki karşıt tarafını kendisi seçmiş oldu. Üstelik bunları da yine kendi arzu ettiği fonetik değere uygun biçimde kıyaslamış oldu. İyi de bu durumda bizim iddiamızı eleştirmiş olmadı ki!

Peki bir dil bilimci olarak Mr. Koen bizim iddialarımızın temelinde olmayan fonetik yapılara sarılarak VM araştırmacılarında yanlış bir algı yaratacak biçimde bilimsellikten uzak sonuçları neden paylaştı? Üstelik ben hiçbir yerde "VM metinleri günümüz modern Türkiye-Türkçesinin 600 yıl önceki fonetik biçimidir" gibi bir açıklama yapmadım. Yani, ben VM-metinleri ile günümüz Türkiye-Türkçesi arasında doğrudan kıyaslama yapılması sonucu ilan edecek böyle bir makale de yazmadım. Bu durumda Bay Koen yapmaya çalıştığı kıyaslamalarda neden modern-Türkiye-Türkçesini esas aldı?

Herhangi bir çözümü inceleyerek yargıya varmak amacı ile çalışmaları ve kanıtları değerlendiren bir dil bilimci, Voynich metinlerinin sözcüklerinin yazım biçimi hakkında doğru çıkarımlar yaptığından emin olmalıdır. Bilimsel yargı, sunulan bilimsel kanıtları göz-ardı ederek ve sunulmamış-olan iddialar sunulmuş gibi yaparak oluşturulamaz. Bilimsel ve tutarlı olması gereken yargı karşılaştırma kıstaslarını sınırsız biçimde iddia alanı dışına genişleterek sonuca varmamalıdır. Öyle ki iddia alanında VM-hece karakterlerinin fonetik değerleri sunulmuştu ve Bay Koen bunları açıkça göz-ardı-etmiş olduğu anda aslında bilimsel kıyaslama kriterlerini de terk etmiş oldu. Böyle bir yol takip edilmesi, makale sahibinin emeğine saygısızlıktır, etik değildir ve bilimsel yöntemlerin nasıl çalıştığı konusunda bilgisizliktir.

10 > Videoda dakika 13:12'de verilen bir örnekte Mr Koen; "The most frequent letter in the ciphertext probably stands for **E** if we suspect the plaintext is English." cümlesiyle açıkladığı bir beklentiye işaret ediyor. İngilizce için yazdıkları doğrudur muhtemelen. Fakat 300 harf üzeri bir fonetik yazı sisteminin 275 harfini hiç hesaba katmayarak kalan harfleri de zaman zaman yanlış okuma neticesi fonetik biçimde hesaba katmış biçimde tutarlı bir sayım veya ölçüm yapması zaten mümkün olmazdı. Üstelik Bay Koen Eski Türkçe yazım biçiminde A ve E sesinin tek harfle yazılmış olması gibi durumları da dikkate almamıştır.[87]

---

[87] Bay Koen böyle bir çıkarım üzerinden bizim çalışmamızda böyle bir verinin paylaşılmadığını veya bu tip bir istatistik örtüşmenin açıklanmadığını ima etmektedir. Halbuki çalışmamızın ve iddiamızın temelinde hece karakterlerinin fonetik değerleri olması gerçeği transkripsiyon-okumaların çok büyük bir bölümünü kaplıyor

Öncelikle bir bilimsel iddia ortaya koyduğu örtüşme ve kanıtlar üzerinden bunların yerilmesi ile çürütülebilir. Bir bilimsel iddiayı o iddianın ileri sürmediği kanıtları yorumlayarak veya talep ederek çürütemezsiniz. İddiamızda 300 harfli bir sistem varsa bunu ısrarla 26 harfli bir sistem olarak görüp buna göre değerlendiremezsiniz. Bunu yapmak Bay Koen için açıkça izleyicilerini aldatmak olmuştur. Etki ve uygun davranış biçimi değildir. Bilimde bu tip aldatmacalara yer yoktur ve hileli yola sapmak iyi bir davranış da değildir.[88]

durumdadır. Hece-harflerini fonetik değerlendirmesine katmayan Bay Koen VM metinlerini fonetik-istatistik açısından doğru sonuçlar verecek biçimde haritalayamamıştır. Öyle ki VM metinlerini modern-Türkiye-Türkçesi ile değil yine Orta-Çağ lehçelerindeki yazılarla karşılaştırmalıydı. Henüz yazarın lehçesini tam olarak bilemediğimiz için biz okumalara göre daralttığımız VM fonetiğine en yakın görünen coğrafi alanların lehçelerinden olmakla kıyaslanacak yazılı metinler arıyoruz.

VM metinlerinin lehçesi henüz (içinde bulunduğumuz aşamada) tam olarak bilinmemektedir. Varsaysaydık ki VM sadece 24 harf ile yazılmış olsaydı bu durumda bile günümüz lehçeleri ile mukayese etmekte zorluklar olacaktı. Örneğin; Modern-Türkçenin farklı lehçelerinde metinler yazmak isterseniz bazı lehçelerde 29 harf ve bazılarında da 33 harf kullanarak yazı yazmanız gerektiğini bilmeniz gerekir. Üstelik kıyaslamalarda kullanmak üzere yüzlerce eski lehçe ve ağızda yazılmış malzeme bulmanız gerekir. Dahası, bazı lehçelerden günümüzde geriye kalan yazılı metinler de mevcut değildir. Mesela Peçenek lehçesi gibi. Böyle bir durumda sözcükleri 24 harfle yazılan bir eski lehçeyi 33 harfle yazılabilen bir modern Türkçe ile fonetik-istatistik açılardan kıyaslamanın doğru sonuçlar iletmesi mümkün olmayacaktır. Çünkü 24 harfli bir lehçede, 33 harfli lehçeye kıyasla eksik olan 9 adet harflerin bulunuyor olması, o lehçenin 24 adet harfinden bazılarının seslerinin birden fazla fonetik karşılığa evirilmiş olabileceğini bir olasılık olarak göstermektedir. Bu durumda istatistik karşılaştırmalar yapma çabası, incelenen lehçenin hangi lehçe olduğu tam olarak bilinmiyorsa işe yaramayacaktır. Üstelik yine de kıyaslama için o lehçeye ait başka bir orta-çağ metni bulunması gerekecektir. Bu durumda, araştırmacı bir iddia sahibi olarak, VM metinleri için önerdiği yazım-biçimi ve fonetik-özellikler hakkındaki tüm diğer önerilerini Türk lehçelerinin ortak ses ve yazım biçimi paterni ile kıyaslayabilir. Bu tip bir dilsel-kıyaslama sonucunda iddia sahibi olumlu ve anlamlı örtüşmeler elde ediliyorsa, araştırmacı doğru biçimde çözümlendiği düşünülen parçaların varlığı üzerinden bulmacanın kalan kısmını açıklamaya çalışır. İşte biz de araştırmamız kapsamında tam olarak bunu yaptık ve yapıyoruz.

[88] Eğer Mr. Koen ve onun gibi düşünen dil bilimcilerin öngördüğü VM-Türkçesi açısından dengesiz metotların kullanılması "kıyaslamaların onaylanması için" bir zorunluluk olsaydı, günümüzde Mısır hiyeroglifleri, Hitit yazıtları, Sümer yazıtları, Luvi metinleri ve diğer pek çok antik metinler okunamamış olarak kabul edilmeliydi. Çünkü bu yazıtları okumayı başardığını iddia etmiş olan dil bilimciler eğer Mr. Koen'in hayal gücüne sabitlediği dengesiz ve yanlış yöntemlerin bir benzerini (yanlış kurulmuş istatistik karşılaştırmaları ve yöntemlerini) uygulayarak çözüme ulaşamazdı.

Yanlış anlaşılmak istemediğim için net biçimde bir açıklama yapmamda yarar var. Mr. Koen tarafından önerilen istatistik karşılaştırmalar gereksizdir demiyorum. Bunlar yöntem olarak VM-metinlerinde işe yaramayacak biçimde yanlış kurgulanmıştır ve bu biçimleriyle doğru ölçüm ve değerlendirme yapmak için yararlı olmazlar diyorum. Çünkü çözüme ulaştıran yol öncelikle eldeki problemin ne olduğunu ve ne olmadığını kesinlikle anlamış olmayı gerektirir. Eldeki problem 600 yaşında olan ve lehçesi henüz açıklanamamış olan bir Türk diline dayanmaktadır ve bu dilde temel sesler 24 harf ile ifade edilmekte olsa da 300 adet üzeri harfle yazılmıştır. Lehçe açıklanamıyorsa bu durumda Türk dilinin bütün lehçelerinde görülen ortak özellikleri metinlerde aramak mantıklı bir başlangıç olacaktır. Biz de zaten bunu yaptık.

Ortada karanlık bir mağaranın içinde kaybedilmiş bir anahtar varsa ve biz bunu bulmak için mağara içini aydınlatmaya çalışıyorsak, Bay Koen tarafından getirilen öneri "anahtarı mağaranın dışında aramalıydınız çünkü bakın işte mağaranın dışı güneşli ve aydınlık" demeye benziyor. İddianın bütün şartları belli bir alanda oluşmuşken Bay Koen neden iddianın kapsamadığı alanda yapılması gereken arama önerilerinden ve yöntemlerden bahsederek mantıksız önermelere devam edebiliyor? Hiçbir VM araştırmacısı Bay Koen'e onun

Bay Koen tarafından yayınlanmış eleştiri videosunda dakika 4 ve 8 arasında ve 12:35'den itibaren *(Swahili dili hatırlatmasıyla);* **Bildiriyor/ima-ediyor ki** güya ben "VM teorimizi incelemek/yargılamak veya anlamak için inceleyecek kişinin Türkçe bilmesi gerekir" anlamına gelecek bir açıklama yapmışım. Ben böyle bir açıklama hiçbir yerde ve hiçbir zaman yapmadım.[89]

Dolayısıyla Bay Koen'in bu detayda açıkça yalan söylemiş olması anlaşılır bir gerçektir. Fakat bir bilim insanının böyle etik dışı hileli yöntemlere başvurması ayıp değil midir? Bilmem bu yalanı ortaya çıkınca utanır mı ama bakınız burada (aşağıdaki linkteki eski paylaşımımda) beni doğrulayan kanıtı görebilirsiniz.[90]

Bu anlamda çok sayıda açıklamam oldu ve bunlardan sadece birisi olan 27-02-2024 tarihli yazılı açıklamamda (voynich.ninja sayfasında) aynen şu cümleleri yazmıştım:

---

bu yaptığının mevcut bilmece şartları göz önüne alındığında hatalı, mantıksız ve tutarsız olacağını söylemeyecek mi?

Yaptığımız çalışmalar ve takip ettiğimiz metoda dayalı olarak elde ettiğimiz çok sayıda kanıtlar ve çeşitli örtüşmeler mevcuttur. Benim sunmuş olduğum örtüşmelere ve kanıtlara dayanan bir güçlü iddiam var. Mr. Koen veya bir başkasının bu iddiamı çürütebilmesi için onların "benim iddiamda sunmadığım yönteme dayalı çalışmaları talep etmesinin" mevcut veriler ışığında bir mantığı yoktur. Bir bilimsel iddia ortaya koyduğu örtüşme ve kanıtlar üzerinden bunların yerilmesi ile çürütülebilir. Bir bilimsel iddiayı o iddianın ileri sürmediği örtüşmeleri de içerikte görmek isteyerek çürütemezsiniz. Çünkü arzu edilen beklentiler birbiriyle kıyaslanması gerekecek iki metnin özelliklerini belli derecede bildiğimiz durumlarda işe yarayacaktır. Bu sebeple biz mevcut aşamada Türkçenin bütün lehçelerinin ortaklaştığı genel yapısında olan (tüm lehçelerinde bulunan) ortak özelliklerin VM metinlerinde de bulunup bulunmadığına bu aşamada bakıyoruz. Gelecekte VM yazım dili lehçesi tam olarak anlaşıldığında 300 harfli fonetik bir yapıyı 29 harfli bir başka yapı ile istatistik açıdan hangi eski el-yazması metinle mukayese edeceğimizi bir ikincil doğrulama olarak gerçekleştirebiliriz. Bu bilimsel mantık açısından ve matematik olarak böyledir ve "2+2=4 hesabı" Bay Koen anlamsız bir kıyaslama yapmamı öneriyor veya istiyor diye 5 sonucunu vermeyecektir.

[89] İşte Bay Koen tarafından yapılmış olan bu açıklama kesinlikle ve açıkça bir yalandır. Üzülerek söylüyorum ki Bay Koen yalan beyan ve bilgi verdiği için benden ve izleyicilerden yazılı olarak özür dilemelidir.
Bay Koen'in ilettiği bu gerçek dışı bilginin tam tersine olmakla, benim teorimi değerlendirmek için Türkçe bilmeye gerek yoktur. Bunu da defalarca ve farklı platformlarda yazmıştım ve söylemiştim. Buna karşın ben, doğru bir değerlendirme yapabilmek için Eski Türkçe lehçelerinin ses yapısı ve ses-değeri-evrilmeleri gibi dile özgü konularda bilgi edinmenin gerekli olduğu anlamında açıklamalar yaptım. Çünkü özellikle "voynich.ninja" sayfasındaki yaklaşımlarda Türk dilinin sözcük yapısını Hint Avrupa dilleri sözcük yapısını incelermiş gibi inceleme eğimi görmüştüm ve bunun yol açabileceği yanlış ölçüm ve değerlendirme olasılıklarına dikkat çekmiştim.

Öyle ki, benim ileri sürmediğim bir durumu Mr. Koen'in "sanki ileri sürmüşüm gibi" sunması etik bir yaklaşım olmadı diye düşünüyorum. Yani, kendisi bu detayda da izleyicilere yanlış ve yanıltıcı bilgi vermiştir. Aslında bu detayı kendisine de defalarca açıklamıştım ve bu sebeple bunu bilerek yaptığını ve yanıltıcı olan yanlış bilgiyi bilerek yaydığına oldukça eminim.

[90] Lütfen "voynich.ninja" platformunda yazdığım yorumlarda bu detaylara tekrar bakınız. Ya da vaktiniz varsa voynich.ninja sayfasında benim tarafımdan yazılan tüm paylaşımları okuyunuz. Şu "voynich.ninja" sayfasında benim tarafımdan "Dear R. Sale" hitabı ile yazılmış olan (baştan dördüncü paylaşım) bölümde yazmış olduğum şu cümleleri görünüz: "***You don't need to know Turkish to understand this. All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written***." (at 27-02-2024, 11:46 PM) in the page > https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-57855.html?highlight=You+don%27t+need+to+know+Turkish#pid57855

"You don't need to know Turkish to understand this.
All you need is to read our articles with a scientific and skeptical perspective. While doing this reading, you should not have any old or stereotypical prejudices about the VM topic. Knowing Turkish is not necessary to understand or test what we have written."

Bay Koen videosunda dakika 12:55'den itibaren ekrana şu aşağıdaki görüntüyü yansıtıyor:

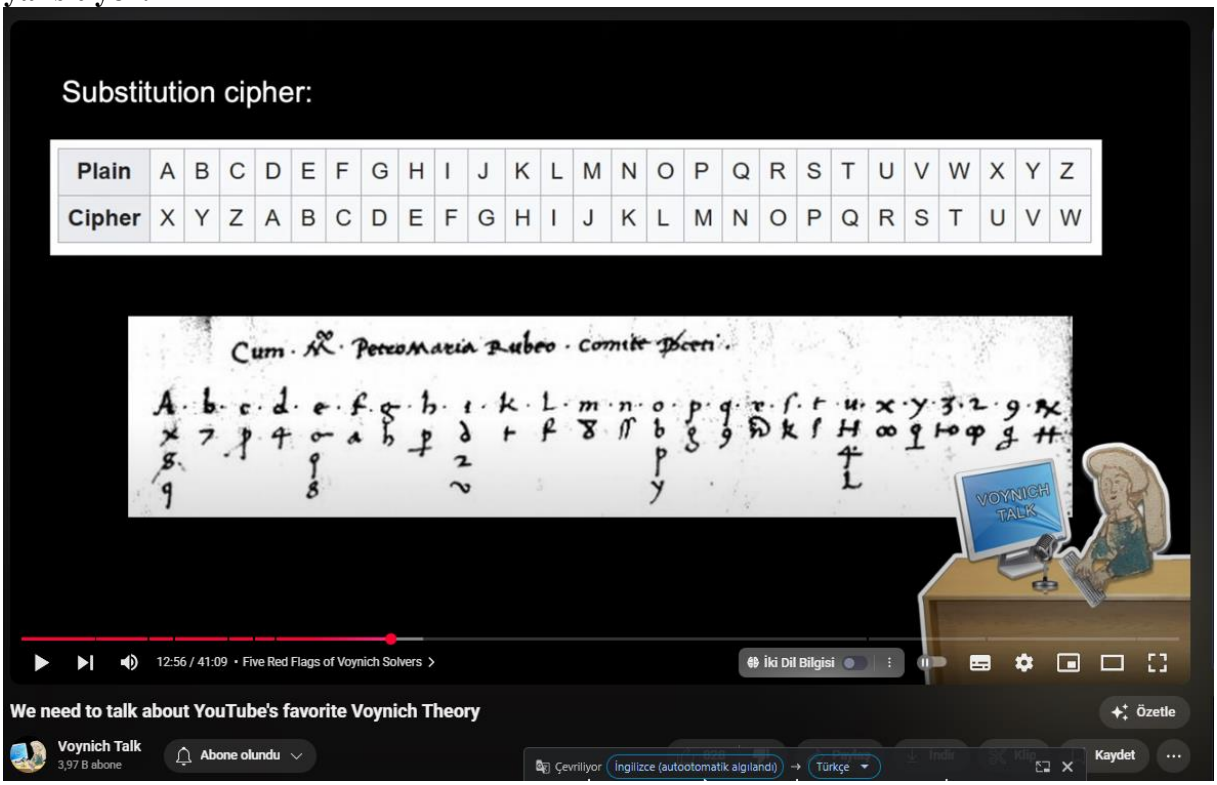

Burada kendisi bizim çalışmamızın da diğerlerine benzer biçimde bir harf transkripsiyon tablosu yöntemi kullandığımız anlamında açıklama yapıyor. İşte bu açıklama dahi bizim çalışmamızla hiçbir alakası olmayan bir durumdur çünkü esasen bizim alfabe transkripsiyon tablomuzda 24 veya 29 harfli bir tablo yerine 300 harf için fonetik değer veren bir çözümleme gerçekleştirdik. Bu da gösteriyor ki 24 harfli eşleme öneren tablo ile 300 harfe eşleme öneren çalışma arasında fonetik-istatistik açıdan bir fark olduğunu veya alfabemizde hece sesleri için de fonetik karşılık önerildiğini anlamamış. Üstelik anlamadığı halde çalışmamızı diğerleri ile bu konuda birbirine benzer görmüş ve bunu açıklamış. İşte gördüğünüz gibi bu detayda da kendisi gerçekçi bilgi vermemiştir.

Bay Koen videosunda dakika 14:29'da "Voynich solvers refuse to do simple frequency analysis" açıklaması yaparak bizim çözümümüzde de aynı şeyin söz konusu olduğundan bahsediyor. Aslında voynich.ninja sayfasındaki açıklamalarımı yayınlanmış makalemle birlikte okuyanlar böyle bir çıkarım yapmamalıydı. Çünkü makalemde iddiamızın detayları mevcuttu. Üstelik ben istatistik yöntem kullanarak harflerin hangi sıklıkta metinlerde geçtiğini araştırmaya karşı değilim. Zaten istatistik sayımlara dayalı karşılaştırmaları Eski Türkçe yazım ve lehçelerinin ortak özelliklerini hesaba katarak yapmıştık. Üstelik her ortamda ve her yerde VM metinleri için bu tip ölçümlerin doğru biçimde yapılmasını öneriyorum. Öncelikle ölçüm bilimsel yöntemler kullanılarak yapılmalı. Bizim çalışmamız için harflerin metinlerde

geçme sıklığını doğru biçimde verebilmek için öncelikle metinlerin yaklaşık olarak 300 adet harf ile yazıldığını dikkate almak gerekirdi.

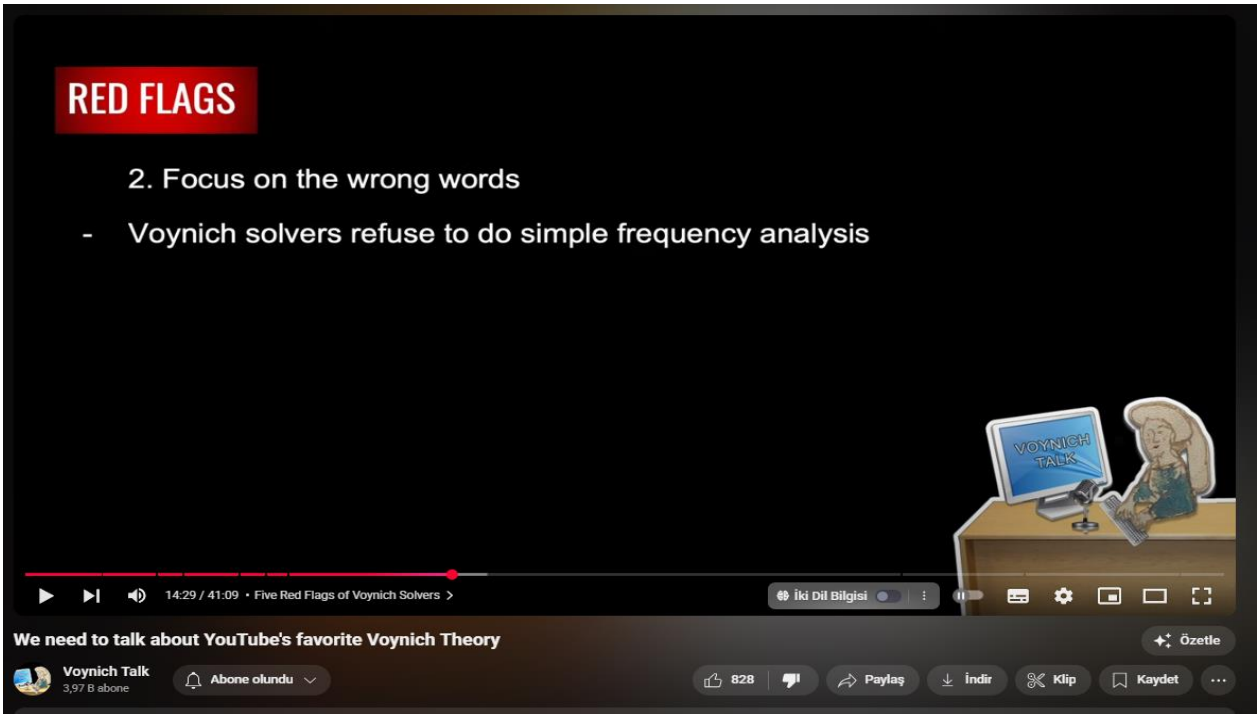

Ben çalışmamda istatistik yaklaşımlarla kıyaslamalar yaptım. VM yazım biçiminin sözcük tekrarları yapısı ve sözcüklerin asla belli seslerle/harflerle başlamaması ve asla da belli seslerle/harflerle bitmemesi durumunu kıyasladım ve kıyaslama sonucunda sadece Türkçede görülen ve başka dillerde görülmemiş olan 1:1 tam örtüşmeler olduğunu kanıtladım. Yani bu tip kıyaslamalardan kaçınmam söz-konusu olmadı. Fakat bunların yapıldığını yayınlanmış makalemizi okumadan iddia etmek tutarsızlıktır.[91]

Görüleceği gibi bu detayda Bay Koen'in yazdığı gibi istatistik kıyaslamalardan kaçındığımız açıklaması da açıkça yalandır. Biz bay Koen tarafından önerilen yanlış yaklaşımla yapılacak bir istatistik karşılaştırmaları çalışmamız kapsamına almadık fakat doğru yöntemle yapılması gerekenleri zaten yapıyoruz.

Videoda dakika 14:41'den itibaren; Bay Koen bir fikrini açıklıyor ki bu fikri takip etmenin neden anlamsız olduğundan bahsedeceğim.

Bay Koen'e göre: *"Yaygın kullanılan kelimelere odaklanmak, şifre çözme sürecini hızlandırabilir çünkü bu kelimeler genellikle metnin büyük bir yüzdesini oluşturur. Bu yaklaşım, belirsiz kelime dağarcığını kullanan çözücülerle çelişir."*

Öncelikle eleştirmen benim kullandığım metodu ve sunduğu kanıtları yermeye çalışmalıdır. Kendi düşündüğü metoda göre benim yaptığım işi değerlendiremez.

---

[91] Öncelikle böyle bir ölçümden en sağlıklı sonucu almak için yazarın lehçesini veya ona en yakın lehçeye ait Orta-Çağ elyazmaları bulmamız fonetik sayımların ve biçimlerin karşılaştırılmasında gerçekçi sonuçlar elde etmek açısından daha sağlıklı sonuç almamızı sağlayacaktır. Diğer bir fonetik-istatistik sayım Eski Türkçenin ortak özellikleri kıyaslamaya dahil edilerek yapılabilirdi ki biz bunu yaptık. Bu aşamada kıyaslanacak doğru lehçenin metnini bulmadan ve 300 harfli bilmeceyi karşılaştırılacak lehçedeki harf sayısına fonetik olarak eşitlemeden bunu yapmanın ve 29 harfli sistemle 300 harfi kıyaslamanın ne yararı olacak?

Dahası, 600 yıl içinde fonetik yapısını değiştirmemiş sözcükleri eski ve yeni sözlüklerde bulup gösterebiliyorsak bunlara *"belirsiz sözcükler"* denilemez fakat bunlara *"belirlenmiş sözcükler"* denilmesi gerekir.

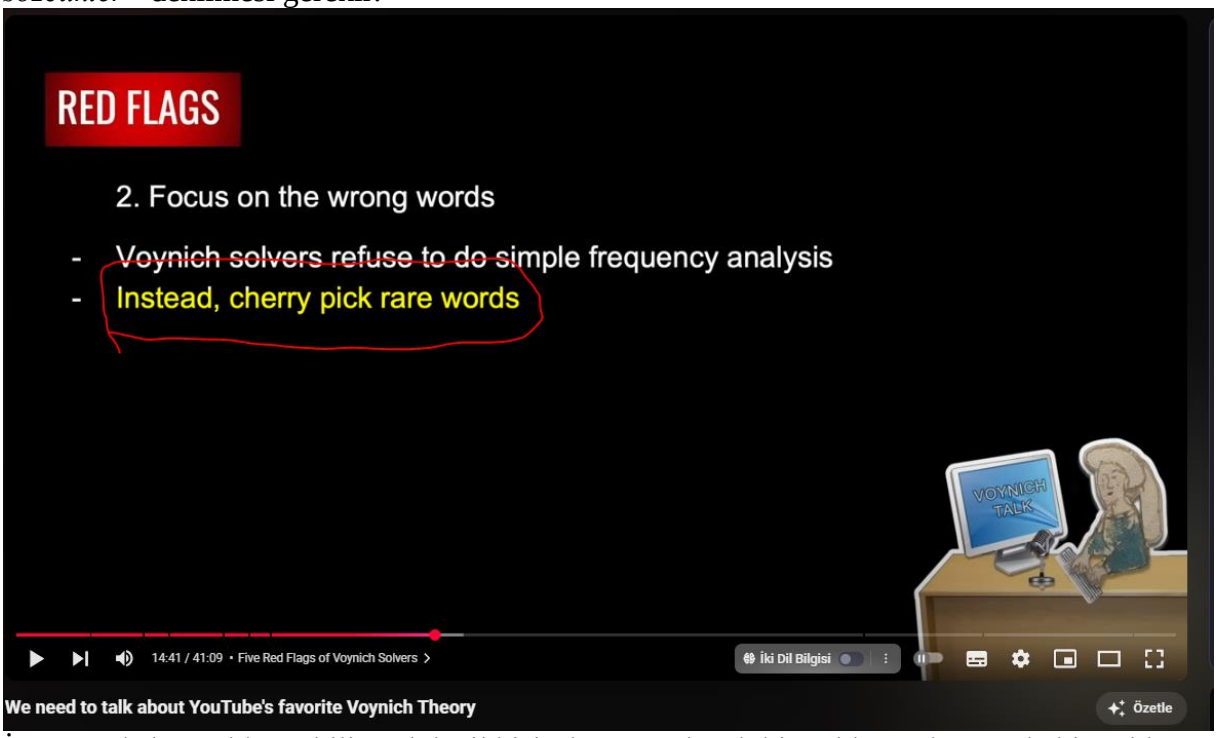

İşte tam da bu açıklama bilimsel değil kişisel görüşe dayalı bir yaklaşımdır. Böyle bir yaklaşım objektif değil subjektiftir. Önerilen istatistik ölçüm mevcut yapıda işe yaramaz. İşte sebebi;

Öncelikle biz Bay Koen tarafından iddia edildiği gibi "simple frequency analysis" veya benim ifademle "phonestatistic" analizler yapmaktan kaçınmıyoruz. Elbette bu tip istatistik kıyaslamaları Bay Koen'in beklentisinde olduğu biçimde yapmamamızın birkaç temel nedeni vardı.

1- İlk olarak bizim çalışma yöntemimiz metinleri görsel yapıları ve sözcük tekrarları gibi unsurlarla karşılaştırmak ve daha sonra bir alfabe transkripsiyonu yaparak buna dayalı biçimde olmakla, farklı Türkçe lehçelerin ses biçimlerinde bulunan sözcük fonetik varyasyonları deneme yanılma yöntemi ile VM-metinleriyle sınamaktı. Bunu yaparken çok tekrar edebileceği ihtimal eden bağlaçları bulmak yerine çizimlerle eşleşen kelimeleri bulmaya yönelmeyi hedeflemiştik. Çünkü bağlaçlar için önermeler yapsak bunların doğru olabileceği ile ilgili kanıtlara veya ihtimallere ulaşamayabilirdik. Bu düşünceyle çizimle eşleşen sözcükleri bularak alfabe transkripsiyonumuzu buna dayalı olarak çoklu fonetik varyasyonlardan deneme yanılma yöntemi ile indirgeyerek sade biçimine getirdik.

2- Araştırma ve incelemelerimiz sırasında, bazı durumlarda sözcüklerin hecelere bölünerek yazılma biçimini okumalarla net biçimde görmüş olduk. VM içeriğinde ayrı yazılmış pek çok "sözcük eki" VM araştırma grupları tarafından bağımsız bir kelime zannediyordu. Çünkü daha önce hiçbir araştırmacı VM için Türkçe ses-özellikleri ve sözcük yazım biçimleri gibi Türkçeye özel unsurları hesaba katarak bir araştırma yapmamıştı. İstatistik sayımda belli bir heceyi saydığı halde onun bir sözcük sanan birisinin zaten böyle bir istatistik sayımda doğru sonuçlara ulaşması şaşırtıcı olurdu. Elbette Türkçe için bu tip sözcük ekleri elyazması boyunca çok sayıda olacaktır. Tarihsel olarak Türkçenin bir ortak yazım özelliği olarak neredeyse bütün lehçelerinde bazı sözcüklerin sözcük köküne bitiştirilmemiş olarak ayrı yazılması durumu

mevcuttur. Bu Türkçe yazımda çok tipik bir özelliktir. VM metinlerinde de aynı özellik görülmüş ve rasgele seçilen okumalarla da kıyaslanmıştır.

3- İstatistik yaklaşımla mukayese bizim tarafımızdan da bir yöntem olarak kullanılmıştır. Fakat biz yazılı Türkçe tarihinde bulunan sözcük tekrarları yapısını ve asla belli seslerle başlamayan ve asla belli seslerle bitmeyen Türkçenin yazım biçiminin VM metinlerinde de olup olmadığını kontrol ettik. Burada 1/1 bir örtüşme tespit ettik ve makalemizde bu detaylara yer verdik.

Okunan metinler her zaman olmasa bile çoğu zaman rasgele seçilmiştir ve çalışma süreci içinde zaman zaman olmakla, bazı durumlarda başkalarının okumamızı önerdiği VM-kısımlarını da okumuş durumdayız.

Bay Koen ve VM araştırmacılarının neredeyse tamamı, öncelikle, metinlerde en çok geçen "herhangi bir birim söz-dizininin" birer bağımsız sözcük olduğunu varsaymaktalar. Bu kişilerin önerdiği istatistik (sözcük sıklığı veya harflerin yerleri ya da sayıları vb.) yaklaşımla belli bir sözcüğü veya fonetiğin-konumunu saymaya kalkışmadan önce, araştırmacılar sayacakları hece veya hecelerin öncelikle bir bağımsız sözcük olduğunu kanıtlamalıdırlar. Bay Koen'in kendisinin elinde böyle bir kanıt yokken böyle inanç haline gelmiş bir varsayımı ileri sürerek buna göre ölçüm veya kıyaslamalar yapmaması gerekirdi. Çünkü Türkçe yazım tarihinde sözcük-eki olan pek çok hece eki-durumundaki-sözcükten ayrı yazılmıştır ve bu VM yazım biçimiyle de örtüşen bir özelliktir. Böyle bir sayım yaparak "filanca sözcükten 800 adet var" demenin bir anlamı yoktur eğer o 800 adet olarak belirtilenlerin çoğu sadece bir sözcük ekiyse. Bay Koen açıkçası Türkçenin bu yazım biçimini bilmeden rasyonel olmayan yollara sapmıştır. İşte bu sebeple de inceleyeceği aday dilin özelliklerini bilmeden "İngilizcede böyle olsaydı netice şu anlama gelirdi" gibi saçma kıyaslar sunmazdı. Çünkü eleştirmeye kalkıştığı dil yapısal olarak ve anlam yaratma biçimi olarak Hint Avrupa dillerinden keskin biçimde farklıdır ve farklı gruptadır.

Bay Koen kendisine ve alkışlayıcılarına parlak gelen fikirleri bizden talep etmeden önce, bu taleplerin 300 harfle yazılmış Eski-Türkçe açısından ne derece bilimsel bir yaklaşım olduğunu düşünerek önceden belirlemeliydi. Kendisi "parlak zekasına" ve kafasındaki sabit fikirlere dayanarak başkasına yöntem dikte etmektedir. Dikte ettiği yöntemin birden fazla sebeple bilimsel ve doğru bir ölçüm yapması da mümkün değildir. Dil bilimi açısından daha mantıklı ve değerli olan onun önerdiğinin tam tersini yapmaktır. Çünkü pek çok dilde ve Türkçenin lehçelerinde bağlaçlar en sık kullanılan sözcükler arasındadır. Bunlar "**ve**", "**ama**", "**çünkü**", "**ya da**", "**ancak**", "**dolayısıyla**" gibi kelimelerdir. Modern İngilizcede de benzer şekilde bağlaçlar yaygın olarak kullanılır. "**And**" (ve), "**but**" (ama), "**because**" (çünkü) ve "**or**" (veya) gibi bağlaçlar, cümleler arasında ilişkiler kurmak için sıklıkla kullanılmaktadır.[92]

Eski Türkçe metinlerde bağlaçlardan başka en sık kullanılan kelimeler genellikle özne, zamir ve eylem gibi temel dil bileşenleridir. Örneğin, "Göktürkçe" metinlerde "**tıng**", "**qut**" ve "**tengri**" gibi kelimeler sıklıkla karşımıza çıkar. Eski İngilizce açısından bildiğim kadarıyla en yaygın kelimeler arasında "**the**" (belirli artikül) ve "**and**" (ve) gibi basit ama oldukça işlevsel kelimelerin eski fonetik biçimleri görülebilir.

Bu kelimelerin biri veya birkaçı VM metinlerinde (neredeyse bütün EVA harf varyasyonlarında ve alfabe-transkripsiyonlarında olmakla) ve neredeyse bütün dillerde rahatlıkla anagram biçimde okunabilir. Çünkü bunlar daha çok kısa kelimelerdir ve

[92] Eski Türkçede bağlaçların metinlerde geçme sıklığı ile İngilizcede ve Modern-Türkçede bağlaçların metinlerde geçme sıklığı çok farklıdır.

anagram/yakıştırma okumaya daha müsaittirler ve üstelik metinlerde geçme sıklığı sayıca çok olsa da çeşitlilik ve fonetik varyasyon olarak az bir bilgi barındırır. Dolayısıyla bunları okuduğunu düşünen araştırmacıların doğru dili VM metinlerine aday gördüğünü sanarak dil doğrulaması konusunda yanılmasına yol açabilir. Asıl doğrulama, çizimlerle eşleşen özel sözcükleri bularak doğru yolda olduğun ihtimalini düşünmeni sağlayacak fonetik bulguları arttırmaya çalışmaktır ve bunu takip eden süreçte okunan sözcüklerin belirli bir cümle yapısını destekleyip desteklemediğine bakılmasıyla elde edilir.

Mesela bir bitki adı olarak SAZAK bitkisi adını bu bitkinin çizildiği sayfada okuduk.

Görsel no-23, [Voynich Manuscript, Folio 34v, Yale University Beinecke Rare Book & Manuscript Library]

Kelimenin Türkçe SAZAK olarak yazıldığını, farklı dillerde söylenişini ve aynı zamanda görselleri 'medplants.blogspot' sayfasında görülebilir. ATA El yazmasında sayfa 34v'de SAZAK ağacı yaprakları gösterilmeden sadece meyveleri ile çizilmiştir. Aslında bu ağaca "**mersin ağacı**" veya "**sazak**" denirken, halk arasında bu ağacın meyvesine "**murt**" denilmesi daha sık rastlanan bir durumdur.

Bu bitki adı aradan geçen 600 yılda hiç değişmemiş çünkü bugün de sözlüklerde SAZAK biçiminde yazılır ve dilde de aynı biçimde seslendirilir.[93]

Bağlaçlara kıyasla bu tip örtüşmeler bulmak daha değerlidir çünkü yapılmış alfabe transkripsiyonunda ses-seçeneklerini eleyerek fonetik karşılıklar tablosunu sadeleştirmemize katkı sağlar. Rasgele/anagram okumaya müsait olan kısa sözcükler olarak çok tekrar eden bağlaçları doğru okuyup okumadığından nasıl emin olacaksın? Dahası bağlaçları okumak fonetik doğrulama için sınırlı seçenek tanır. Çizimlerle eşleşen sözcükleri okumak öncelikle yapılan alfabe transkripsiyonunun doğrulanmasını sağlayabilecek daha çok sayıda alfabe harfinin fonetiğini doğrulamanı sağlar.

Modern Türkçede en sık kullanılan kelimeler arasında "**ve**", "**bir**", "**bu**" gibi bağlaçlar ve işaret zamirleri yer alır. Örneğin "**ve**" bağlacı, cümleleri birleştiren temel bir unsurdur.

---

[93] Dahası, bu sözcüğü; "Sazak (Murtus) meyvesi ve özütü güzel kokuların yapılmasında kullanılır" cümlesinde okuduğumuzu varsayalım. Bu durumda, aynı cümle içinde olmakla bu bitki adına bağlanmış olan "meyve" ve "özüt" sözcükleri ve umumiyetle Türkçenin özne ve yüklemi ile sözcük kuruluş yapısı sağlanmış olur. İşte bu tip cümle öğelerinin aranmasıyla ve cümle anlamlarının yapısal olarak VM ile Türkçe ve lehçeleri arasında sağladığı örtüşmeleri araştırıyor ve yöntemimizin bir parçası olarak kullanıyoruz. Üstelik bulduğumuz sözcükleri başka cümlelerde arıyoruz ve ikili üçlü doğrulamalar yapmaya çalışıyoruz. İlaveten, bir cümlede geçen sözcükleri de daima gerçek sözlüklerde bularak gösteriyoruz.

Modern İngilizcede ise "**the**", "**be**", "**to**", "**of**", "**and**" gibi kelimeler metinlerde en çok geçen kelimeler arasında bulunmaktadır. Bu kelimeler, cümle yapısının temel taşlarını oluşturur ve dilin akışını yönlendirir. Eski Türkçede ise bağlaçlar daha az kullanılırdı.

Eski Türkçede bağlaçlar esasen Modern Türkçedeki bağlaçlar kadar sık kullanılmamakla birlikte (öyle ki bağlaçların bu bağlamda istatistik olarak metinlerde geçme sıklığı ile ilgili bir çalışmaya ulaşamadım fakat kendi karşılaştırmalarıma esasen edindiğim kanaati yazmaktayım ki aynı bilgiyi birkaç Eski Türkçe uzmanına sordum ve teyit ettim), Eski Türkçede sık kullanılan bağlaçlardan bazıları şunlardır:

1. Eski Türk yazısında "**ve**" / "**wä**" / Modern Türkçede "**ve**": İngilizcede “and”
2. Eski Türk yazısında "**ya**" / "**yä**" / Modern Türkçede "**ya**": İngilizcede “or”
3. Eski Türk yazısında "**amma**" / "**amä**" / Modern Türkçede "**fakat**": İngilizcede “but”
4. Eski Türk yazısında "**eger**" / "**ägär**" / Modern Türkçede "**eğer**": İngilizcede “if”

Eski ve Güncel Türkçenin en sık kullanılan bağlaçları genellikle kısa (bir veya iki heceli) sözcüklerdir. VM metinleri için alfabe transkripsiyonu yapacağımız dönemde bağlaç sözcüklerle harfler için oluşturduğumuz fonetik değer tablomuzu doğrulamamız mümkün olmayacaktı. Bu nedenle uzun ve özel isim sözcüklere bakarak çizimlerle eşleşen sözcükleri bularak harflerin fonetiğini doğrulama yolunu seçtik.

Bizim seçtiğimiz bu yöntem daha tutarlı ve mantıklıdır. Koen iddiamızı incelemek yerine bize mantıksız yaklaşımlar önermiş fakat önerisi fonetiği ve dili doğrulamak için oldukça zayıf ve mantıksızdır. Mantıklı bir yol varken mantıksız bir yoldan gitmeye gerek de yoktur.

Yani Bay Koen Türkçedeki bağlaçları VM bağlaçları ile kıyaslayarak istatistik konusu etmek istiyorsa yine de bakması gereken alan Türkiye Türkçesi değildir, Eski Türkçeye bakmalıdır ki daha az sayıda bağlaç görecektir.

İlaveten, İngilizcede bağlaçlar daha çoksa mantıken Eski-Türkçede de daha çok olması gerekir gibi bir çıkarım yapan birisi tamamen saçmalıyordur veya mantıksız bir düşünce onun aklına yatkın iyi bir fikir gibi görünüyordur. Ne var ki bu yaklaşım ve varsayımlar tamamen Eski Türkçe gerçeklerinden uzaktadır.

Eski Türkçedeki bağlaç sayısı sınırlıdır çünkü dildeki bağlaçların işlevi/ihtiyacı, çok sayıda bağlaç yerine çekimli fiiller ve ekler kullanılarak doğrudan telafi edilmiştir. Başka bir deyişle, aday dilin özelliklerini anlamadan, Koen mantıksız önerilerde bulunmuştur. Bu durum, Bay Koen'in "İngilizcede böyleyse Eski Türkçede de böyledir" şeklindeki bilimsel olmayan muhakemesinden kaynaklanmaktadır; yani ölçüm parametrelerine kendi önyargılarını da eklemesidir. (Analiz ettiği dili anlamadığı ve makalemizi incelemediği çok açık, ancak ne yazık ki önereceği çok sayıda fikri var.)

Yapay zekaya Eski Türkçe ve günümüz Türkçesi yazım biçiminde bağlaçların sıklığı hakkında soru sorduğumda şu yanıtı aldım:

"Eski Türkçe (veya Orhun Türkçesi), görece daha az bağlaç kullanımıyla karakterize edilebilir. Bu, Eski Türkçe'nin şairane ve formüle edilmiş ifadelerle dolu olduğu ve anlamın daha çok bağlam, sözdizimi ve morfolojik yapılara bağlı kaldığı genel bir izlenimden kaynaklanmaktadır. Eski Türk yazıtları ve metinleri incelendiğinde, bağlaç kullanımının modern Türkçeye kıyasla daha az sık olduğunu görmek mümkündür. Ancak, bu durum doğrudan birçok bağlaç yerine çekimli eylemler ve eklerin kullanımıyla telafi edilmiştir. Türk dilinin aglütinatif yapısı, çeşitli anlamları tek bir kelime veya kelime grubunda ifade etmeyi mümkün kılar.

Modern Türkçeye gelindiğinde, dilin yapısı ve kullanımı önemli ölçüde değişmiştir. Türkiye Türkçesinin standardizasyonu ve yazı dili olarak gelişimi sırasında, dil bilgisi ve sözcük dağarcığı üzerinde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu süreçte, anlatımı netleştirmek ve yazılı metinlerde fikirleri daha düzenli bir şekilde bağlamak amacıyla bağlaçlar da dahil olmak üzere çeşitli dilbilgisel araçlar daha sık kullanılmaya başlanmıştır."

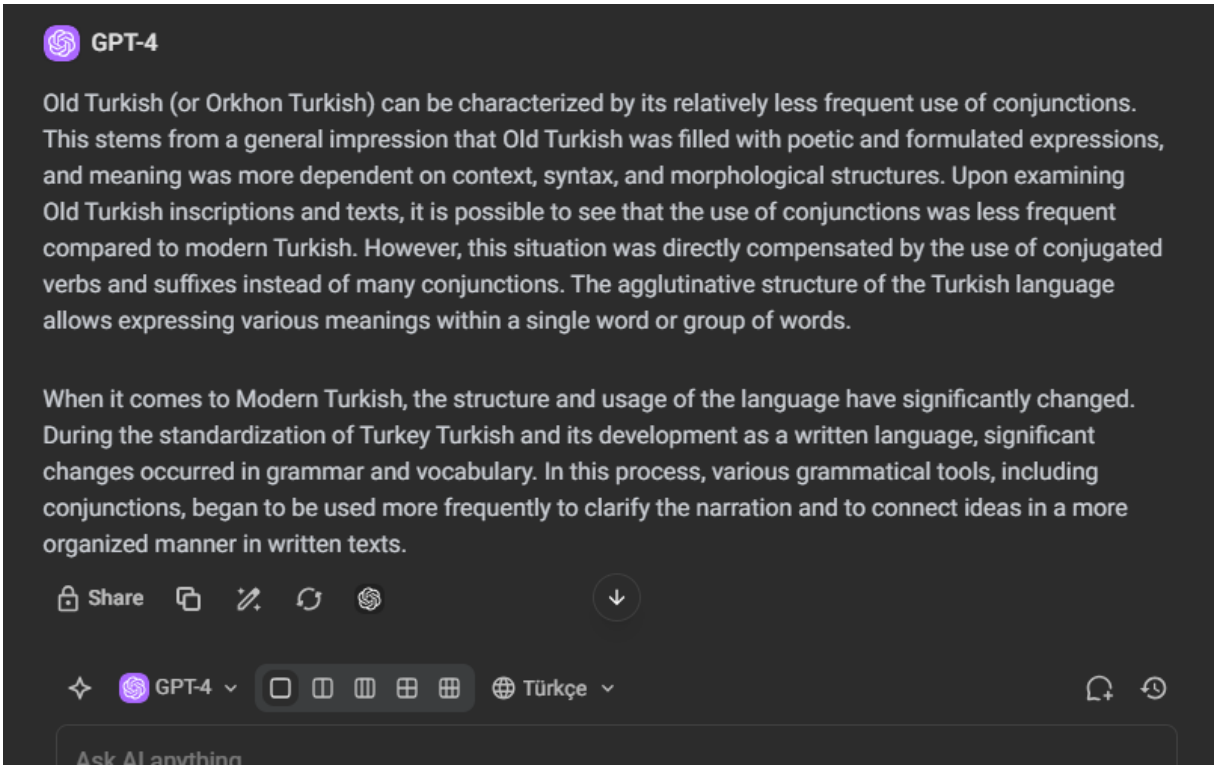

Fakat biz yine de VM metinlerinde kısa ve sık kullanılan kelimeler arasında bazılarının "**the**", "**be**", "**to**", "**of**", "**and**" gibi bağlaçlar olduğunu varsayalım ki öyle değil. Fakat öyle olduğunu ve bunlardan birisini de (mesela "and" bağlacını) saydığımızı ve bu (okunduğu varsayılan) bağlacın mesela VM boyunca toplam 800 defa yazılmış olduğunu da varsayalım.

Bu varsayıma dayalı olarak VM dilinin hangi dil olduğunu doğrulama ihtimali çok zayıf olacaktır. Fakat çizimlerin adlarını aynı sayfada bulmak gibi (çizim-sözcük örtüşmesi) bulgularına ulaşmanın hem alfabe transkripsiyonunun erken doğrulamalarında hem de dilin hangi dil olabileceği açısından erken tahminlerin daha güçlü yapılabilmesini sağlardı. Yani "ve" (and) anlamına gelecek bir bağlaçtan 800 adet bulmaktansa çizimlerle örtüşen 100 sözcük bulmak daha yararlı olurdu. Çünkü çizimlerle eşleşen sözcükler içinde farklı harfleri barındıracağından öncelikle VM metinleri için yapılan alfabe transkripsiyonunun doğrulanmasında elimize güçlü fonetik anahtar yapılar vermiş olurlar.

Mesela, bir sayfada "salatalık" bitkisi çizilmişse ve siz o sayfadaki yazı içinde "salatalık" anlamına gelen bir sözcük okuyabilmişseniz ve bunun benzeri bir çizim sözcük örtüşmesini 112 adet farklı sayfada ve farklı sözcükler için gerçekleştirmişseniz öncelikle alfabenizdeki pek çok harfin fonetik değerini doğru tespit edip etmediğinizi görebilirsiniz. Bunun yerine 800 adet "ve" sözcüğü bulmak istemezdim. Bu sebeple Bay Koen gibi dil bilimcilerin önerileri amaca ulaşma yönünde oldukça zayıftır ve eldeki verilere bakarsanız yaklaşımlarının zekice ve mantıklı olduğunu söylemek de mümkün değildir.[94]

Bay Koen'in bu yaklaşımlarına bakınca "voynich.ninja" sayfasındaki araştırmacıların pek çoğunun bilmesinde fayda olacağını düşündüğüm bir atasözü aklıma geldi:

"Kılavuzu karga olanın burnu boktan çıkmazmış."

---

[94] Bay Koen gibi bir dilbilimcinin muhakemesini ciddiye alan araştırmacıların da bir çözüme nasıl ulaşıldığını kavrayamamaları talihsiz bir durumdur. Dahası, dili daha önceden belirlenmiş metinlerin dilini arayarak akıntıya karşı kürek çekmeye devam ederler. 😊

Ancak gerçek bir araştırmacı, başkalarının iddialarına sorgusuz sualsiz güvenen biri değil, olası kanıtları şüpheci bir şekilde inceleyen ve test eden biridir.

Örneğin, 40.000 kelime içeren bir el yazmasında 1.120 bağlaç bulmakla karşılaştırıldığında, sayfalarda 112 çizim-kelime eşleşmesi belirlemek (bazıları uzun kelimeler bile olabilir) daha değerli bir keşiftir. Ve bunların hepsini bulduk.

Üstelik bunların önemli bir bölümünün fonetik-yazım biçiminin de aradan geçen 600 yıla rağmen günümüzde de aynı biçimde yazıldığını sözlüklere dayanarak kanıtlamak çok daha değerli ve net bir bilgidir.

Bay Koen, son birkaç yıl içinde, "voynich.ninja" sayfasındaki bütün diğer araştırmacıları da bir dil bilimci olarak esasen yanlış yöne (Eski Türkçe metinlerin okunmasında bilimsellikten uzak tarafa doğru) yönlendirmişti. Bizim çalışmamız için söylediği bilgiler de neredeyse tamamen yanlıştır, tutarsızdır veya manipüle edilmiş çıkarımlarla algı oluşturma çabası gibi görünüyor. Çünkü söylediği şeylerin aslında bizim çalışmamızla hiçbir ilgisi yok.

Sonuçta bu tip çok önemli erken ipuçlarından ister sık geçen bağlaçları bulmuş olun (ki translitersyonda ilerlemek için işe yaramazdı) isterse çizimlerle eşleşmiş çok sayıda özel sözcükler bulmuş olun (ki kesinlikle işe yaradı) asıl doğrulamayı cümle okumaları ile yapmanız gerekir. Zaten biz de tam olarak bunu yapıyoruz. Yani tek başına bu sözleri bulmak da tam bir nihai kanıtlama sayılamaz.

Her dilin kendi cümle yapısı içinde olmakla, VM-içinde belli bir dilde anlamlı metinler oluşturan tam cümleler okunabiliyorsa ve bunların o dilin yapısı ile uygunluğu gösteriliyorsa bu çok önemli bir doğrulamadır.

Gerçekten de dil biliminde derinlemesine bilgi sahibi olan bütün dil bilimciler, aynı yönde ve aynı amaçla kendi araştırmalarında VM sayfalarında çizim sözcük eşleşmeleri aramışlardı.

Üstelik, eleştirmenin görevi daha az tutarlı testler önermek değil iddia sahibinin bulgu ve kanıtlarını ele almak ve bunları eleştirmeye çalışmaktır.[95]

Bay Koen tarafından yayınlanan videoda dakika 16:15'den itibaren; ATA VM transliterasyon çalışmalarımızı başka çalışmalarla aynı kategoriye sokarak bunların tamamında sözcükleri sonsuz özgürlük ve seçenek bolluğu alanında seçtiğimizi anlatıyor.

Bay Koen'e göre bizim durumumuz da diğerleri gibi; transliterasyon aşamasında mevcut yaklaşımlardaki bir genel sorun olarak sonsuz kadar eşleşme-sözcük, deyim ve cümle okuma iddiaları yapılabileceğini söylüyor.

Öncelikle hiçbir alfabe transkripsiyonunun sonsuz sayıda seçenek sağlamasının mümkün olmayacağını matematik bir gerçek olarak söylemek gerekir. Seçenekler her durumda belli derecede kısıtlıdır ve bunu abartılı biçimde "sonsuz" adlandırmak bilimsellikle bağdaşmaz.

Bir alfabe transkripsiyonuna bağlı kalmak seçenekleri kısıtlar. Bizim ATA alfabe transkripsiyonumuz, lehçe fonetik olasılıklarını "tümden geriye doğru azaltarak ve sadeleştirerek" oluşturmuştur.

Alfabe transkripsiyonumuz bilimde kabul görmüş geçmiş örnekleriyle kıyaslandığında da onların pek çoğuna göre oldukça dar alanda fonetik seçenek ve hareket kabiliyeti kısıtlaması olan bir sadeliktedir. Bizim çalışmamız bize fonetik varyasyonlar açısından sonsuz değil fakat bunun tam tersine olmakla oldukça tanımlanmış ve net fonetik karşılıkların her defa aynı biçimde kullanıldığı en sınırlı seçeneği vermektedir.

Yani, Bay Koen tarafından çalışmamız için ileri sürülmüş olan "sonsuz kadar çeşitlilikte özgürlük ve fonetik seçim alanı sağladığı" anlamına gelen sözler tamamen gerçek dışıdır.

---

[95] Nihayetinde eleştirmenin kişisel yargılarına dayalı subjektif önerileri değil dil bilimi dahilinde daha mantıklı çözümlere yönelik denenmiş genel uygulama ve ölçme/değerlendirme paternini takip etmek daha mantıklıdır. Daha mantıklı bir yönteminiz varsa daha az mantıklı bir test yöntemini uygulamak aptalca bir öne çekme ve zaman kaybı olurdu. Çünkü bu tip fonetik-istatistik sayımları doğru biçimde (300 harfli sistem için) yaparak doğrulama işi Bay Koen tarafından yapılmalıydı. Çünkü bu iddiayı test etmenin metotlarından birisidir. Fakat bu metot çalışmamızın doğru alfabe transkripsiyonu yapmasına yardımcı olacak yöntemi içinde değildir. Bay Koen kendisi eleştirmen olarak doğru biçimde yapamadığı belirli bir istatistik önermeye dayalı doğrulamayı bize dikte etmeye çalışıyor ki bu tip bir eleştirme usulü de bilimsel değildir. Öyle ki eleştirme işinin de bilimsel yöntemleri vardır.

Bay Koen ona akıllı gelen fakat dil biliminde değeri düşük olan ve daha önce başkaları tarafından denenmiş testlerde başarıya ulaşmamış olan yöntemleri denemek istiyorsa kendi çalışmalarında denesin. Fakat bu tip deneme yapmak için öncelikle bir alfabe transkripsiyonu olmalıdır. Daha sonra o transkripsiyona dayalı transliterasyon çeviriler olmalıdır. İşte bu aşamalar geçildikten sonra Bay Koen tarafından önerilen istatistik doğrulama testi yapılabilir. Fakat bunu eleştirmen yapmalı ve bunu yaparken de iddiamızda olduğu gibi 300 harfli ses sistemine göre bunu yapmalıdır.

Kendine mantıklı görünen bir yöntemi ileri sürerek bizim makalemizde iddia etmediğimiz detayları "sanki böyle bir iddiamızı test etmiş de sonucu görememiş gibi" sunması ve bunu ileri sürerek bizim kullandığımız yöntemlerden de videosunda hiç bahsetmemesi ayrıca anlaşılmazdır. Bu yaklaşım biçimi bilimsel kıyaslamanın mantığından ve yöntemlerinden uzak olduğu gibi etik de değildir diye düşünüyorum.

Burada söylediklerimizi kanıtlayan unsurlardan bazıları şunlardır:

a- Türkçede Hint Avrupa dillerinden farklı biçimde olmakla sözcükleri sondan-eklemli bir dil olarak tanımlanır. Türkçede çok sayıda sözcüğün Hint Avrupa dillerinde çevirileri birer cümle olabilmektedir. Türkçede kelime köküne çok sayıda sözcük-eki eklenebilmektedir. Öyle ki pek çok durumda Türkçedeki tek bir sözcük Hint Avrupa dillerinde bir tam cümleye karşılık gelebilir.[96]

Fakat IE dillere kıyasla buradaki en önemli yapısal fark Türkçenin sözcük ekleri her zaman belli bir sırayı takip ederek sözcük-köküne veya diğer eklere eklenebilirler. Bir sözcük-ekinin sıralamadaki yerini değiştirirsen o sözcük çöp olur, anlaşılmaz olur.

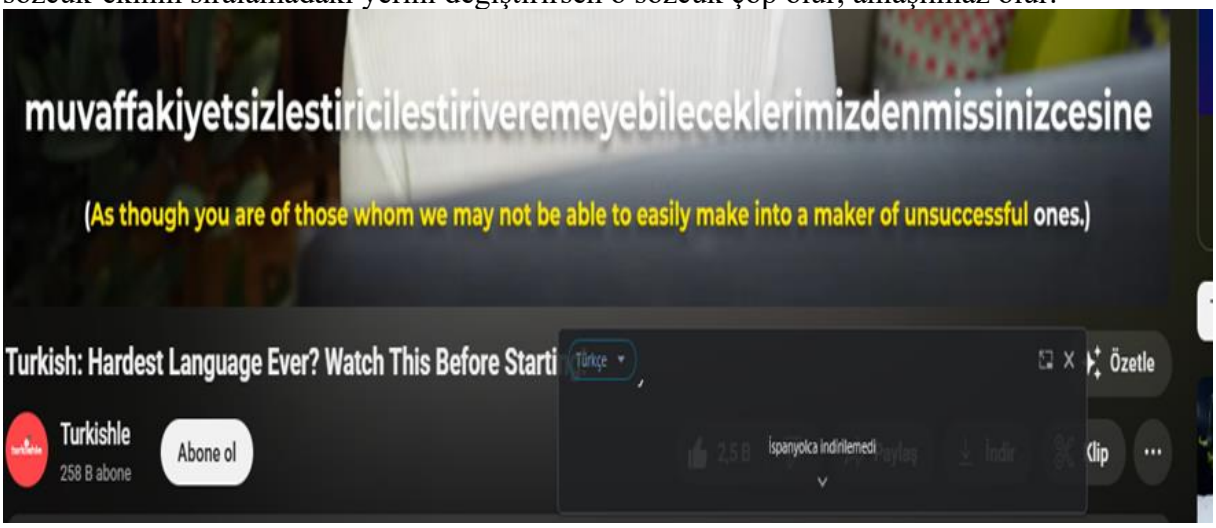

Türkçede sözcüklerin kelime kökleri ve ekleri yer değiştirildiğinde de anlamlı kelimeler oluşmaz. Aynı biçimde harflerin sıralaması değiştirilemez çünkü fonetik harmoni kırılabilir ve anlam oluşmaz çünkü harflerden ikisi bile yer değiştirse sözcük Türkçe olmaktan çıkabilir. Aynı zamanda eklerin sırasındaki herhangi bir değişiklik kelimeyi Türkçeden uzaklaştırır. Bunun nedeni Türkçe kelime yapısının belli bir düzene sahip olmasıdır. Bu nedenle hem cümle hem de kelime yapısıyla Türkçede transliterasyona tabi eski ve modern biçimlerin her ikisinde de rastgele veya anagrama dayalı yapılar oluşturmak çok daha zordur. Alfabetik transkripsiyon ve fonetik kısıtlamalar da araştırmacının "anagram-okuma yapma özgürlüğünü" kısıtlar. Cümle ve sözcük fonetik dizilimi içinde tek bir yanlış yere tek bir hatalı hece veya ek eklenmesi kelimenin veya cümlenin Türkçe olarak değerlendirilmemesine neden olabilir.

Bu nedenlerle, Sayın Koen'in videosunda bahsettiği "sonsuz fonetik seçim özgürlüğü alanında özgürce çalışmak" Türkçe için oldukça zordur. Böyle bir özgürlük alanı Türkçe kelime oluşum yapısını bilen biri tarafından dile getirilemez ama bu dilin fonetik oluşumunu bilmeyen biri tarafından Türkçe için söylenebilir.

b- Bir sözcüğü, fonetik kısıtlaması oldukça net belirlenmiş bir fonetik alfabe transkripsiyonuna göre okumuşsanız (ki biz öyle yaptık), burada okumayı yapanın seçebileceği ses-değerleri esasen sonsuz sayıda değildir. Fakat bunun tam tersine olmakla yapılmış alfabe transkripsiyon anahtarı tarafından (dil bilimi tarihinde kabul

[96] Bakınız "Turkishle" adlı youtube sayfasındaki video: https://www.youtube.com/watch?v=dix1XQNB2yA

görmüş çok sayıdaki örneğinde olduğu gibi), okumayı yapan kişi, olabilecek en dar (aynı işareti hep aynı sesle okuyan) önceden belirlenmiş/tanımlanmış fonetik alan içinde seçim yapmaya zorlayıcı biçimde kısıtlanmıştır.

c- Bir sözcüğü önceden belirlenmiş fonetik değeri ile seçerek okuyan araştırmacı, o sözcüğü eski ve yeni sözlüklerde gösterebiliyorsa zaten o sözcük için ön doğrulamayı yapmış olur. Nihai doğrulama bu sözcüklerin bütün bir tümce çözümlemesi içinde değerlendirilmesi ile yapılır. Bu tip bir yöntemle bütün tümce yapısı ve anlam içeriği iddia-konusu-dille örtüştüğünde bu dil biliminin son noktada görmeyi beklediği sonuca ulaşıldığı anlamına gelir. Daha sonra tam sayfa çözümlemeleri başlar. Ve burada da tam sayfalar bütün tümceleri ile doğrulanmış biçimde okunuyorsa çalışmanın iddia ettiği dil VM için en güçlü aday dillerden birisi olmuş demektir. Bu yöntem kesinlikle ve kesinlikle "sonsuz anagram seçimler yapma alanı" demek değildir. Çünkü aynı işareti kitap boyunca aynı ses anahtar tablosuyla okuma zorunluluğu olması yanı sıra, her sözcük ve her cümlenin ve de her sayfanın sözlüklerde gösterilmesiyle iddia-edilen-dilin bütün yapısal özelliklerinin ve anlam-oluşturma-dizini sınırlamalarının gözetilmesi işi gerçekleşmiştir. Böyle bir bilimsel çalışma tam da yapılması gereken çalışmadır ve Bay Koen tarafından iddia edilen sonsuz anagram uzayından sonsuz seçim gibi bir durum söz konusu bile değildir.

d- Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda, bizim bir sözcük karşılığı önerdiğimiz çok sayıda fonetik biçime örnek olarak sunulmuş olan bilgi, onun bizim araştırma yöntemimizi yanlış biçimde anlamış ve yorumlamış olmasından kaynaklanmaktadır. Biz çalışmamızın erken aşamasında hem bazı harflerle ilgili olarak hem de bazı sözcüklerle sınırlı olmak üzere, çoklu fonetik olasılıkları bunların karşılıklarına yerleştirmiştik. Çünkü yazarın lehçesi belirsizdi. Lehçeler açısından, farklı coğrafyaların aynı sesi ve sözcüğü nasıl seslendirdiği bilgisini edinerek olası seçenekleri tablolar halinde sıralamıştık. Çalışma boyunca aynı seslerin ve aynı sözcüklerin farklı cümlelerde kullanılma biçimini inceleyerek fonetik seçeneklerden büyük bölümünü zamanla eledik ve fonetik seçeneklere ait tabloları sadeleştirme yoluna gittik. Yani bu çalışma yöntemimizin bir parçası idi. VM-yazarının lehçesini anlamaya ve alfabe transkripsiyonunda birden çok sese karşılık olabileceğine ihtimal verdiğimiz (araştırmamızın erken dönemlerinde) bir aşamada listelediğimiz olasılıkları devam eden süreçte çalışma planımıza uygun biçimde azaltarak fonetik seçenekleri de oldukça eleyerek kısıtladık. Sadece bazı harfler ve hece karakterleri için olmakla; mesela 2017 yılında belirli bir harfe karşılık sekiz veya on adete kadar fonetik olasılık tablomuza dahil etmiştik. 2018 yılından 2021 yılı arasında yaptığımız alfabe transkripsiyon tablosunda ise aynı harflere karşılık gelen fonetik varyantları üç adetten altı adete indirgendi. 2021 ve 2024 yılında bu sayılar daha da azaltılmıştı. Yani, araştırmamızın bir yöntemi dahilinde olmakla, harflerde ve sözcüklerde fonetik varyasyonları zaman içinde eleyerek azaltmış olmamıza karşın 2017 yılından bu yana okunan sözcük sayısını 10 adetten yaklaşık 1000 adete çıkarttık. 2017 yılında elimizdeki fonetik seçenekler daha çokken net bir cümle okuması analizi sunamamıştık. Fakat 2023 yılından itibaren ve 2025 yılında bugün fonetik varyantlar önemli ölçüde elenmiştir ve bugün fonetik seçenekler oldukça nettir. Yaklaşık 300 harfin %100 kadarı aynı fonetik yapı kuralıyla okunur biçimde ve sadece tek veya iki fonetik varyantta okunmaktadır.

Günümüzde, ATA alfabesi transkripsiyonunda, genellikle bir VM-harf-işareti için yalnızca bir ses eşdeğeri vardır. Çeşitlilik, bitişik çift ünsüzlerle oluşturulan hece harflerindeki dil-özgü fonetik uyum ve ünlü-uyumu yapısından kaynaklanmaktadır.

Yani bizim çalışmamızda bir yazı işareti karşılığında başlangıçta farklı lehçeleri düşünerek çok sayıda fonetik olasılığı denemek için listelere katmışken az sayıda sözcük okumuştuk fakat fonetik varyantları[97] eleyerek azalttıkça daha çok sayıda sözcükler, tam cümleler ve tam sayfalar okumuş olduk.

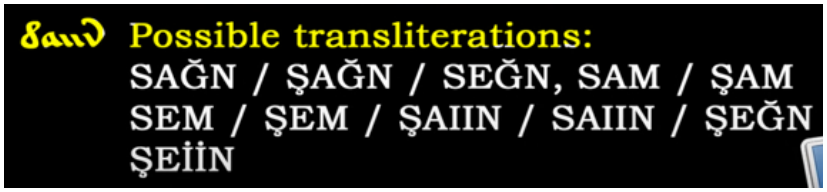

Buna karşın Bay Koen 2025 yılında yayınladığı videosunda bizim oldukça eski (2017, 2018) fonetik deneme tablomuzdan bir kesiti ekranına yansıtarak "bakınız bir sözcüğü kaç farklı şekilde okuyorlar ve kendilerine sonsuz fonetik seçim özgürlüğü alanı yarattılar" anlamına gelecek açıklamalar yaptı. Bu da tam bir gerçeklerden-saptırılmış açıklama idi çünkü Bay Koen araştırmamızın metodu dahilindeki fonetik deneme tablomuzda bulunan bir bölümü ekrana yansıtarak bunu VM alfabe transkripsiyonumuzmuş gibi sundu. Oysa Bay Koen'in yapması gereken şey dürüstçe bir açıklama olarak; benim çalışmamda "lehçe olasılıklarını eleyecek seçenekler olan fonetik olasılıkların hepsini listeye katarak, bunları zamanla azaltmak üzerine bir çalışma biçimini araştırmanın en başında belirlemiş olduğumdan" bahsetmeliydi. Yani bunun çalışmanın bir parçası olarak deneme-yanılma-yöntemi ile olasılıkları indirgeme işi olduğunu söylemeliydi. Bay Koen bundan hiç bahsetmediği gibi bu yönteme ait tablomuzun bir bölümünden alıntı yaparak bunu bizim nihai alfabe transkripsiyonumuzmuş gibi sundu.

Üstelik eski bilgileri manipüle ederek sunuş biçimi de oldukça alaycı biçimde idi ki aslında bilimsel yaklaşımda bu tip davranışlara yer yoktur. Kendisinin bu

[97] Ancak Eski Türkçe yazı sisteminde hece harflerinin varlığı ve tek bir harfin iki ayrı ses için kullanılabilmesi dilbilimde zaten belgelenmiş bir gerçektir. Örneğin, A ve E sesleri genellikle tek bir harfle temsil edilir. Benzer şekilde, I/İ, U/Ü ve O/Ö ünlüleri de çoğunlukla farklılaştırılmaz. Bu olgu bazı ünsüzlerde de gözlemlenir. VM yazarı, S/Ş harflerini tek bir yazım sembolüyle temsil eder. Bu ve benzeri yazım kuralları, dilbilimcilerin çeviribilim çalışmalarında sıklıkla karşılaştıkları tarihsel olarak sık karşılaşılan zorluklardır ve sıklıkla transkripsiyon çabalarını karmaşıklaştırır. Böyle bir yazım stili benim icadım değil. VM'deki duruma benzer birçok eski yazıt vardır.
Ancak, Türkçeye özgü olan şey, dilimizin fonetik uyum yapısının bir hecenin SAM veya SEM olarak mı okunması gerektiğini dikte etmesidir. Dahası, aynı durum VM metinlerinde de gözlemlenir. Burada, SAIIN / SEIIN / ŞAIIN / ŞEİİN yazımı bir lehçe varyantı girişimi olarak test edildi ancak elendi. Diğerleri ise, kelimenin kökünün fiil mi yoksa isim mi olduğuna göre belirlenen ve dilin uyum kuralı tarafından yönetilen, 240 sayfa boyunca sürekli olarak aynı biçimde görülen fonetik yapılardır.
Dolayısıyla, konu Türk yazı sistemi olduğunda, bunlar ne şaşırtıcıdır ne de davacının uydurmalarıdır. Buradaki sorun, eleştirmenin analiz edilen dili inceleme veya davacının son makalelerine dalma konusundaki isteksizliğinden kaynaklanmaktadır.

yaklaşımının ve yalan ve çarpıtma açıklamalara yeltenmiş olmasının mesleki, etik ve ahlaki açıdan uygun olmadığını düşünüyorum.

Üstelik Türkçe yazı tarihinde özellikle Eski Türkçede de kullanılmış bazı hece sesi veren harfler mevcuttur. Bunların bazılarının yazımında ikili sessiz fonetiği sunan harfler içerebildiği bilinmektedir. Yani ikili sessiz hece-sesi harfleri olduğunda Türkçenin sesli-uyum fonetik kuralına uygun sesler transliterasyon aşamalarında muhtelif varyasyonlarda denenebilirler.
Mesela bizim ATA çalışma grubu olarak yaptığımız VM okuma çalışmalarının erken/yeni-başladığı dönemlerde olmakla, **ÇN >** sesi verdiğini öngördüğümüz bir harf vardı. Bu harfin geçtiği sözcük ve cümlelerde yapabileceğiniz okuma denemelerinde (önce sözcük çizim eşlemeleri denemelerinde ve daha sonraki süreçte cümle içinde okuma denemelerinde olmakla) bu **Ç** ve **N** sessiz harfleri arasına bütün olası sesli-harf seçeneklerini koymaktaydık. Yani araştırmamızın erken dönemlerinde bu harfin fonetik varyantları eleme tablomuzda; "ÇUN, ÇÜN, ÇAN, ÇEN, ÇON, ÇÖN, ÇIN, ÇİN" seslerini sözcük ve cümle içinde okuma çalışmalarımızda denemekteydik.

Sonraki süreçte aynı harfin farklı sözcüklerde ve cümlelerde değerlendirilmesi neticesinde bu fonetik seçenekler de azaltıldı ve çoğunlukla da bu harfin karşılığı tek bir seçenek veren biçimde ÇN fonetiğine eşlenmiş oldu. Yani sesli varyantlarını lehçeyi anlamak için kullandık fakat 600 yıl önce bu harf ÇN idi ve bugün de biz sonuçta bu harfi ÇN sesiyle okuyoruz.

Esasen bu tip bir yazım biçimi tarihsel olarak Türkçenin bütün dönemlerinde zaten olmuştu ve bu yapı Türkoloji bilimine tanıdık bir yapıdır. Özellikle de Arap alfabesiyle oluşturulan metinlerde aynı biçimde yazıldığı halde farklı biçimde okunarak Transliterasyona katılması gereken sözcükler Eski Türkçe uzmanlarınca bilinmektedir ve bu konular akademik makalelere de konu olmuştur.

Ayrıca burada bu örnekte "ÇUN, ÇÜN, ÇAN, ÇEN, ÇON, ÇÖN, ÇIN, ÇİN" seçenekleri 8 farklı biçim gibi görünse de Türkçenin sesli uyum kuralı sebebiyle aslında bunlar 4 farklı biçim sayılırlar. Çünkü bir sözcük köken olarak Türkçe ise A, O, U, I sesleri ve E, Ö, Ü, İ sesleri ayrı ayrı guruplarda sözcükler oluşturabilirler. Yani herhangi bir sözcüğün içinde bu iki gruptan sesler karıştırılmadan bulunur. Mesela GEÇİNMEK sözcüğünü GEÇNMK biçiminde yazmış olan bir eski metin gördüğümüzü varsaymış olsaydık bu metinde buradaki GEÇNMK sözcüğünü günümüz diline çevirirken ve okurken bu sözcük içindeki ilk sesli harf E olduğu için sessiz harfler arasına asla A, O, U, I grubundan bir ses atayamazdık. Bu da ÇN ve MK hece harfleri için aslında bu sözcük okunurken sadece 4 seçeneğimiz olduğu anlamına gelir. Dolayısıyla Türkçenin sesli-harf uyum kuralını bilen birisi "ÇUN, ÇÜN, ÇAN, ÇEN, ÇON, ÇÖN, ÇIN, ÇİN" seçeneklerinin aslında 8 adet farklı alternatif gibi görülmelerine karşın gerçekte bize 4 seçim alternatifi tanıdığı anlamına geldiğini de bilir.

Buna karşın Bay Koen yaptığı videoda bizim eski "ses-biçimi-eleme" tablomuzdan seçenekleri sunarken bu kuralın bizim seçenekleri doğrudan doğruya yarı yarıya kısıtlamış olduğundan da hiç bahsetmedi. Dolayısıyla kendisi, Hint Avrupa dilli izleyicide gerçeklerle uyuşmayan biçimde bu sekiz alternatifin tamamının her

> sözcükte tatbik edilebilir olduğu gibi bir algı oluşturdu. İşte ben böyle bir algı oluşturan açıklama yapılabilmiş olmasını da dürüst bir davranış olarak görmüyorum ve bu tip bir yaklaşımın hem etik hem de bilimsel olmadığını düşünüyorum.

Bay Koen burada bir dil bilimci olarak Türkçeyi bilmek zorunda değil fakat incelediği konunun ve dilin fonetik yapısı veya dilsel özelliklerini öğrenmek durumunda olmalıydı.

Zaten biz Türkçe bilmeyen araştırmacılara pek çok detayda olmakla Türkçenin özelliklerinden de bahsetmekteyiz. Çünkü her araştırmacı dil bilimi tahsili almamış veya kendisini bu konuda geliştirmemiş olabilir ve bu oldukça normaldir. Dolayısıyla birisi bizim çalışmamızı değerlendirmek istiyorsa ve bize bazı sorular sormuşsa biz incelenecek dili nasıl araştırdığımızı ve kıyaslamalarda nelere dikkat edileceğini söylüyoruz. İşte bu dilsel kuralların bulunması dahi bizim VM okuma çalışmalarımızda sonsuz fonetik seçim özgürlüğü alanında olmadığımızın diğer bir göstergesidir. Durum Bay Koen tarafından yapılan videoda açıklananın tam tersidir. Biz yaptığımız çalışmada VM çözümleme tarihinde uygulanmış en zor yöntemi uygulayarak fonetik varyantları çoktan seçmeliden eleme metoduyla azalttıkça okuduğumuz sözcük ve cümle sayısını arttırdık. Bu zaten zorlu yöntemin bir parçasıydı. Onun eski tablolarımızı bu biçimde ve dile özel ses olaylarından hiç bahsetmeden sunmuş olması ve 2023 yılında elimizdeki mevcut fonetik tabloya uygun olmayan biçimde "eski deneme tablomuzu" 2025 yılında sunmuş olması, genel olarak bütün VM araştırmacılarında bizim çalışmamız hakkında olumsuz bir kanı yarattı. Fakat bu durum aslında Bay Koen'in 2018 yılından sonraki makalelerimizden ve yöntemimizden tamamen habersiz olduğunu ve sabit fikirli biçimde halen 2018 deneme tablolarımızla okuma yaptığımızı zannettiği gerçeğini bize göstermektedir. Bu durum yapacağı incelemenin özünden kopuk biçimde eleştirilerini sunduğu anlamına da gelmektedir.

Bay Koen videosunda eski (2018) deneme tablolarımızı kullanırken VM ve Türkçe arasındaki pek çok dilsel ve yapısal örtüşmelere ait bulgularımızdan hiç bahsetmedi. Kendisinin neden bu şekilde davrandığını henüz tam olarak anlamış da değilim. Elbette bu hususta da belli tahminlerim var.

Sonuç olarak sonsuz fonetik özgürlük alanı diye bir düşünce bile bizim çalışmamıza ait değildir. Mevcut ATA alfabe transkripsiyon tablomuz tamamen Eski Türkçe benzerlerinden farksız fonetik sadelikte olmakla ve fonetik karşılıkları çoğunlukla tek seçeneğe indirgenmiş kesinlikte oluşturulmuş olarak transliterasyon çalışmalarımızda kullanılmaktadır. Bunlar yayınlanmış makalelerimizde mevcuttur.

Eleştirmenin yayınladığı videosunda dakika 16:05'den itibaren; "Voynich metinlerini çözümlediğini iddia edenlerin, sözcükleri ve cümleleri çeşitli biçimde manipüle ederek orijinal metinleri bozarak transliterasyon yapmaya çalıştıkları" anlatılıyor. Bay Koen'e göre "Voyniç çözüldü iddiası ileri sürenlerin hepsi, aynı hatayı aynı biçimde yapmış olmakla bir anlamlı cümle oluşturabilmek için VM-metinlerine sözcükler ekliyorlar, sözcükler çıkarıyorlar, harfler ekliyor veya harfler çıkarıyorlar ya da harflerin fonetik değerlerini değiştiriyorlar. Üstelik bunlar gerekirse kelimelerin yerlerini değiştiriyorlar veya sözcüklerin fonetik yapısını değiştiriyorlar ve/veya metinleri farklı biçimlerde bozuyor ya da fonetik yapıyı farklı biçimlerde maniple ediyorlar.[98]

---

[98] *Bay Koen (yukarıda açıkladığım gibi) 2018 yılı videomuzda gösterilmiş olan lehçe fonetiği eleme tablomuzu izleyicilerine "sonsuz fonetik seçenek sağlayabilen" alfabe transkripsiyonum olarak gösterdi. Kendisi video boyunca esasen makalemizde göstermiş olduğumuz tek bir bulguya, hece alfabe transkripsiyonların tablolarımıza, lehçe olasılıklarını eleme çalışmamıza ve Eski Türkçenin yazım özelliklerine, Eski Türkçede de*

Bizim transliterasyon çalışmamızda metinleri her zaman aynı kurallara dayalı biçimde ve aynı ses değeri ile okumamız söz konusudur. Bay Koen Türkçenin yazılı tarihinde sözcük eklerinin ayrı yazılabildiğini bilmemektedir. Örneğin VM yazarı tarafından SAM yazılan hece öncesinde bir isim varsa bu her zaman SAIN okunmuştur. SAM yazılan hece önünde bir fiil varsa bu da her zaman SAM okunmuştur. SAM hecesinden önceki sözcük bir meslek bildiren adsa bu durumda her zaman bu SAM okunmuştur. Bazı sözcükler hem isim hem sıfat olarak kullanılmaktadır. SAM ekinin cümle başında olduğu her defa bu bir bağımsız sözcüktür. Cümle başı da VM metinleri için her zaman satır-başındaki ilk sözcük değildir.[99]

Bu durumda SAM hecesinden önceki sözcük ve cümlenin başı itibariyle mevcut olan anlatı hecenin SAM mı yoksa SAIN mı okunacağını veya bunun bir sözcük-eki mi yoksa bağımsız sözcük mü olduğunu da belirlemektedir.[100]

Görüleceği gibi Bay Koen'in Türkçeye özgü bilgileri ve tarihsel yazım biçimini dikkate almadan ayrı yazılan bazı heceleri sözcük zannetmesi ve eksik ve zayıf dil bilgisine güvenerek yanlış değerlendirme yapması söz konusu olmuştur.[101]

Bay Koen tarafından yayınlanmış olan videoda dakika 16:40'dan itibaren; Verilen örnekte "**bebek nar**" anlamındaki sözcük üzerinden kendisi bir örnek veriyor. Burada kendisinin anlattığı şey esasen "aynı sözcüğün bu elyazması boyunca çok sayıda sayfada çok sayıda defa geçiyor olmasına yönelik" bir eleştiridir. Bay Koen demek istiyor ki; "Başka bitkilerin çizildiği sayfalarda ve esasen diğer metin sayfalarında nar bitki adının geçmesi durumu gerçekçi değil."

---

hece sesi harfleri olduğuna, tarihsel olarak yazılı Türkçenin bütün dönemlerinde bazı hecelerin (sözcük eklerinin) ayrı yazılabildiğine, Türkçenin fonetik uyum kuralı sebebi ile mesela -SAM veya -SEM sözcük-ekinin önündeki sözcüğün fonetiğine uyduğunu ve her ikisinin aynı şey olduğunu ve bu bağlamda çoklu seçenekler gibi görünen fonemlerin aslında Türkçenin yapısı gereği çoklu seçenek sayılmadığını ve Eski Türkçede de A ve E harfi gibi pek çok harfin de tek bir yazı-harfi işaretiyle gösteriliyor olduğunu söylemedi. Aslında bu bilgiler aday dilin genel yapısal özellikleri idi fakat video boyunca İngilizce gibi dillerden örneklemeler önererek Türkçeye ait olmayan yaklaşımlar açıkladı.

[99] Bu örnekten de anlaşılacağı gibi bu Türkçenin sözcüklerinin yazım biçimi ile tam olarak örtüşmektedir ve Türkçede cümlelerin anlam oluşturması yapısı ile de tam bir örtüşme gösterilmiştir. Yani metinleri okurken kendi keyfi kararımızla bu sözcük ekini canımız istediğinde SAM veya işimize gelmeyen yerde SAIN okumamız söz konusu değildir. Çünkü bu kararı 600 yıl kadar önce VM yazarı vermiş. Her defa bir fiil sözcükten sonra bunu SAM okumuş. Ayrıca SAM biçiminin SEM okunmasını da önceki sözcüğün ilk sesli harfi yönetmektedir. Yani bu da bizim kararımıza bağlı değildir ve bu "Türkçede sesli uyumu ses harmonisi yapısı/kuralı" ile yönetilir. Bu kural Türkçenin neredeyse bilinen tüm lehçelerinde ve modern Türkçede de mevcuttur.

[100] Bu dilin sözcük fonetiğini ses uyumuna göre okurken yandaki sözcüklerle bağı sebebiyle anlam oluşturma veya değiştirme yapısına özgü bil durumdur. Yani sadece VM metinlerine özgü bir durum veya ilk defa bizim ortaya attığımız bir iddia değildir bu.

[101] Öyle ki 240 sayfa boyunca yazarın yazdığı hiçbir sözcüğe veya yazım biçimine müdahale etmedik. Buna dair tek somut kanıt da hiçbir dil bilimci sunamaz ve sunamayacaktır. Buna karşın Türkçeye özgü bilgilere sahip olmayan her dil bilimci kafasındaki mesnetsiz, bilimsellik-dışı ve mantık dışı "sözde-bilgilere" aşık biçimde bir tutarlı ölçüm veya değerlendirme yaptığını sanabilir. Bu yanılgıya aynen bu şekilde düşen Bay Koen tam da en zayıf be bilim dışı ve gerçeklerle bağdaşmayan bir değerlendir işi yapmıştır.

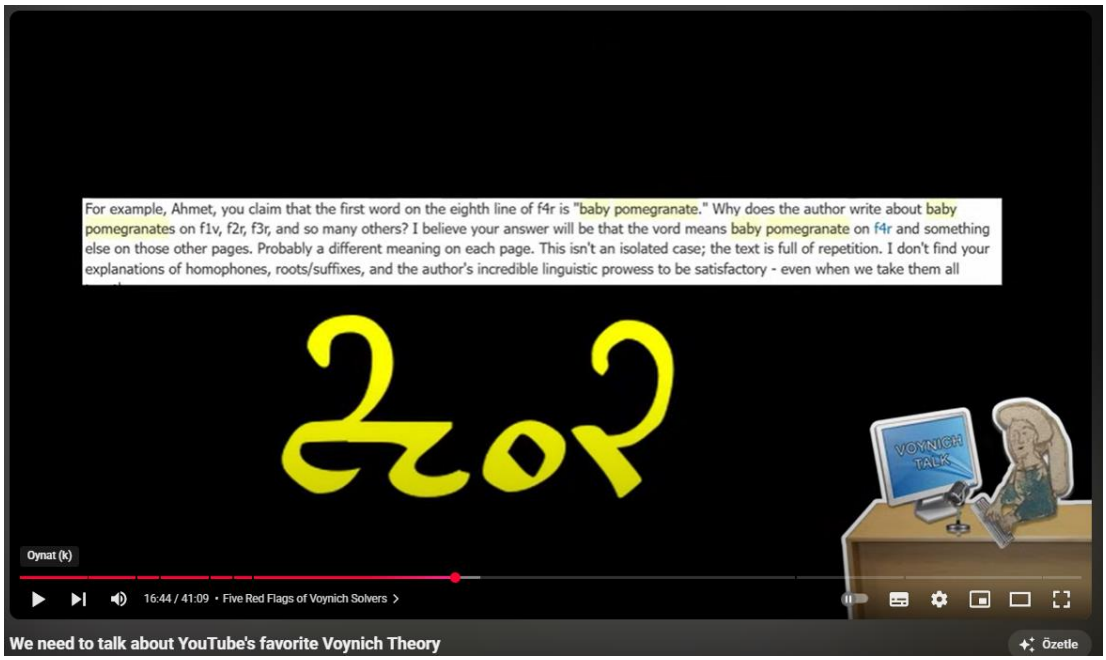

Şimdi, Bay Koen tarafından ortaya atılan ve "gerçekmiş gibi görünen" bu iddianın gerçekten de benim makalem bağlamında geçerli olup olmadığına birlikte bakalım.

Öncelikle VM araştırmacıları yaklaşık 240 VM-sayfası boyunca aynı kelimelerin bu kitabın içeriğinde kaç defa geçtiğini anlamak için (genellikle) bütün sayfalara tek tek bakarak bir sayım yapmıyorlar. Bu kelimeleri bir uygulamanın yazılımı sayıyor. Yani bu çoğunlukla bir makine sayımı.[102] Yani, VM araştırmacıları kelimeleri sayan "voynichese.com" uygulamasını kullanıyorlar. VM-araştırmacıları fonetik olarak hangi metotla 300 harfli sistemi 26 harfli sisteme denkleştirebileceklerini bilmedikleri gibi içerikte 300 harfli yazım sistemi olduğunun dahi farkında değiller. Fakat onlar makine sayımına güveniyorlar ve makine de sınırlı sayıda harfi doğru biçimde görebiliyor/seçebiliyor.[103]

Dolayısıyla her defa nar anlamına geldiği varsayılan sözcükler aslında öncelikle her defa aynı fonetik değerde değildir. Yani aynı sandıkları sözcükler bazı örneklerde aynı değil.

Zaten aşağıda voynichese.com (yazılımına) seçtirdiğimiz sözcüklere bakacağız ve net biçimde bunların aynı sözcük olmadıklarını göreceksiniz.

Yani Bay Koen yine doğru söylemiyor. Nar sözcüğü ve aynı durumda olduğunu zannettiği pek çok sözcük aslında aynı fonetik değerde okunmamalıydı çünkü onlar farklı harflerle yazıldılar.

Lütfen aşağıdaki tablolardaki örneklerde sözde "nar" sözcüğünün geçtiği farklı sayfalardan "makinanın aynı sözcük olduğunu söylediği" örneklerden rasgele bazılarına bakalım.

---

[102] Az sayıda araştırmacı kendisi de bu incelemeleri yapıyor olabilir fakat onların kendini kısıtladığı alfabeler 24 ila 33 harf içeren harf-transkripsiyon-fonetikleri içeriyor. Gerçekte ise VM metinlerinde toplam 300 kadar harf mevcuttur. Dolayısıyla 300 harfle yazılmış metinleri en çok 33 veya 34 harfli dillere fonetik olarak eşitlemeye çalışmak gibi çok temel ve bilimsellik dışı bir hata yapılıyor.

[103] Bilim kendi tahminine aşık veya inanmış biçimde fonetik karşılaştırma yapmanızı istemez. Bilim önceden denkliğin ve usulün mantık ve bilimsel-kabullere uygun biçimde seçilmiş olduğunun gösterilmesi ile araştırmaya veya incelemeye yön verir.

(Lütfen görsellerdeki açıklamaları okuyunuz ve VM sözcüklerinin harflerinin yazılış biçimine dikkatlice bakınız.)

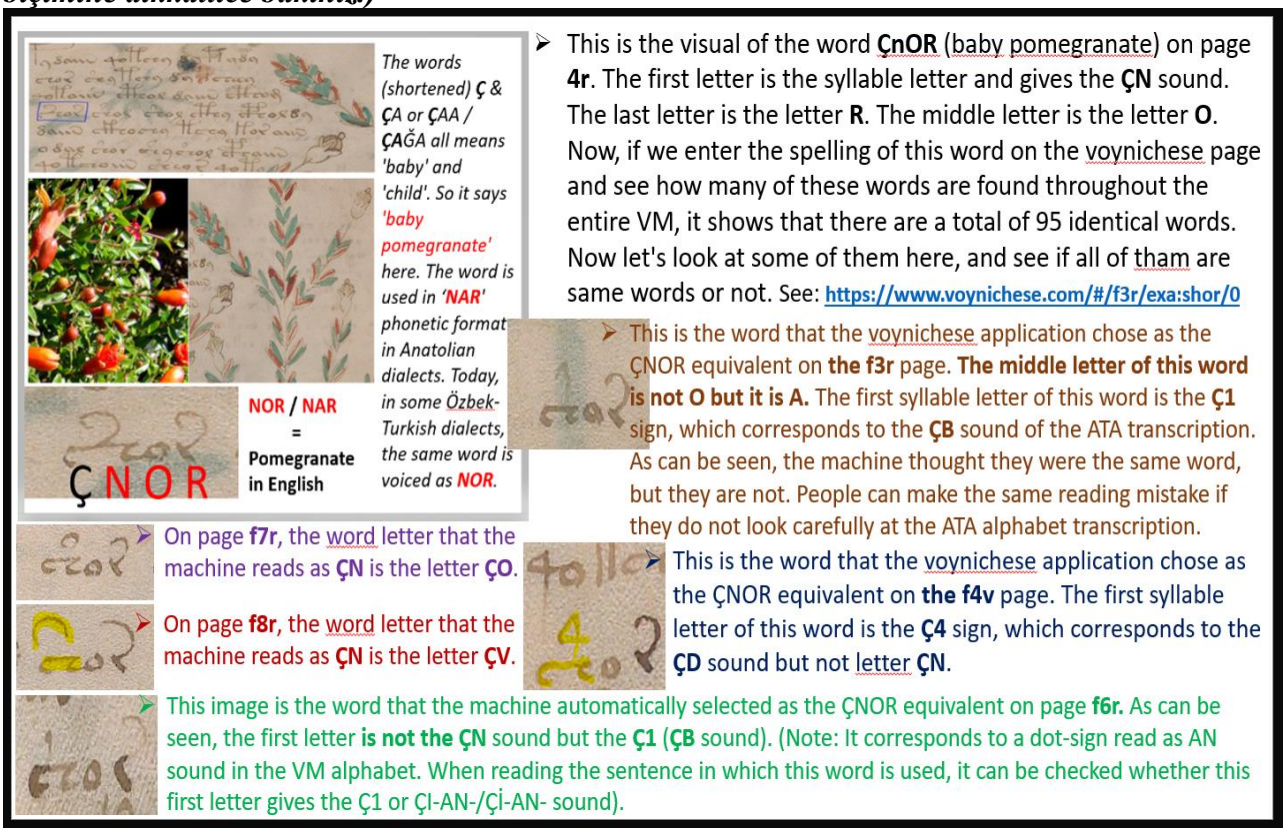

Bu görselde Bay Koen tarafından nar bitkisi adının geçtiği söylenen başka sayfalarda bu adın her defa aynı harflerle yazılmamış olduğunu dikkatli bir bakışla görebilirsiniz. Ayrıca devam eden görsele de dikkatlice bakınız lütfen. Çünkü bu görselde makinanın nar bitki adını seçtiği her kelimede bulunan ilk harfe odaklanmanız tabloda görselleri paylaşılan ilk harflerin aynı olmadığını fakat VM araştırmacıları ve makine tarafından bunların aynı fonetik değerde olmakla istatistik-hesaplara ve tutarsız iddialara konu edildiğini görebilirsiniz.

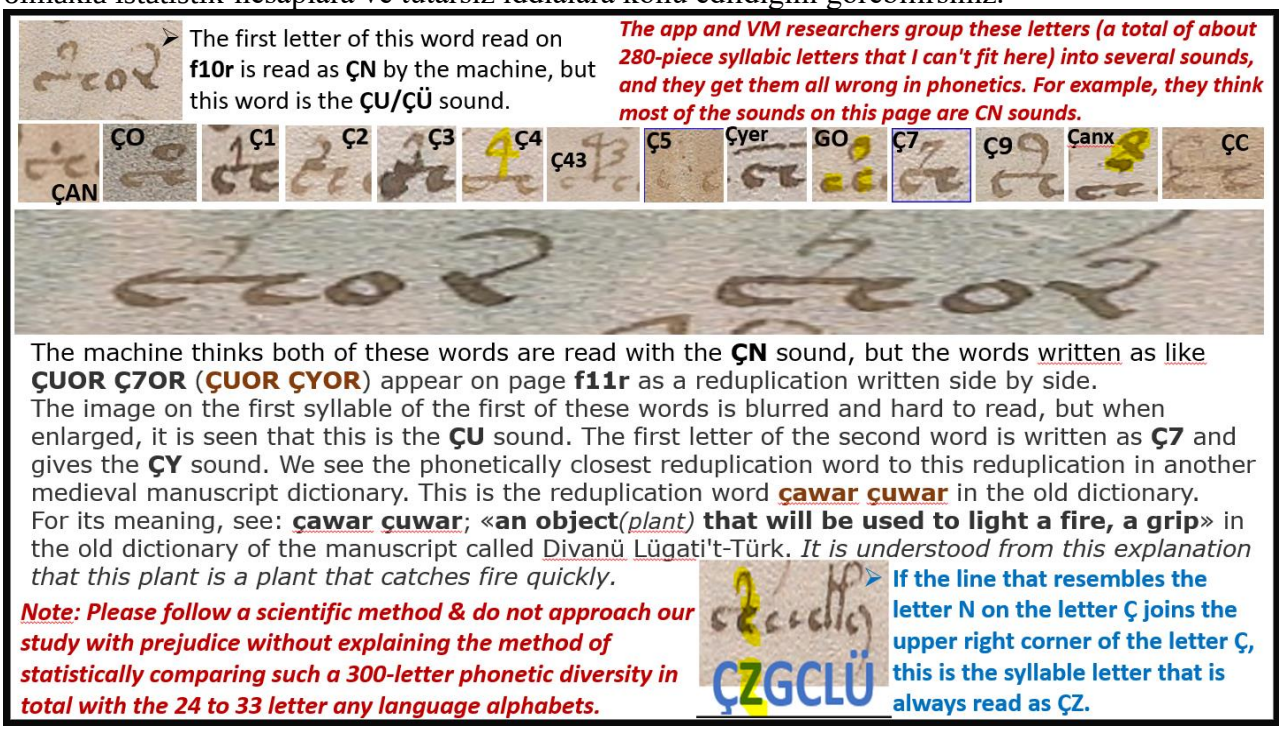

Şimdi Bay Koen ve voynich araştırmacılarına bu görselleri incelemelerini isteyerek şu soruyu sorunuz: Şu hece harflerinin fonetik karşılıklarını neden her defa aynı ses ile ifade ediyorsunuz? Bunlar aynı işaretler mi? Eğer bunlar aynı harfler değilse, lütfen sizin bütün EVA ve alfabe-transkripsiyon varyasyonlarınızla bunları hangi ses karşılıklarıyla okuduğunuzu tekrar düşünün.

İşte Latin harfleri ile fonetik değerlerini yazmanızı istediğim harflerden bazıları:

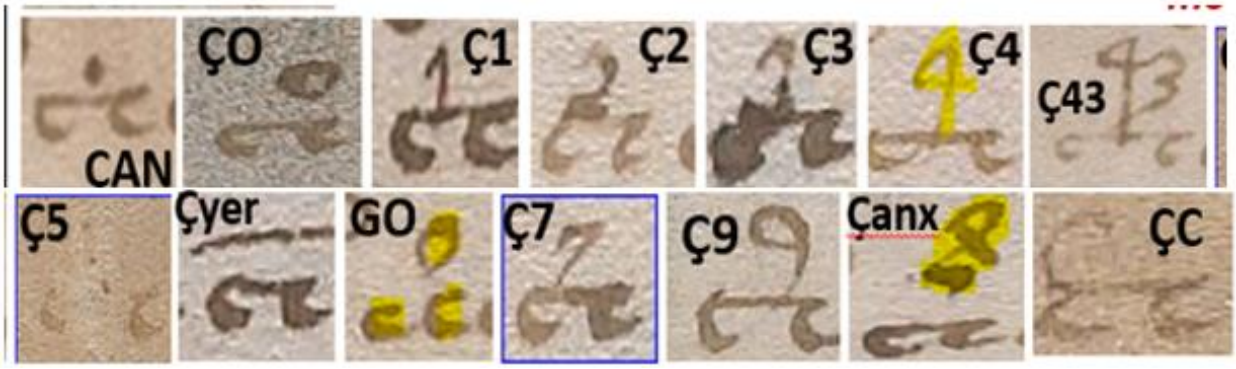

Bay Koen bir dil bilimci olarak makalemizde bulunan hece karakterlerini neden bizim alfabe transkripsiyonumuza göre değerlendirmiyor. Çünkü, mesela biz Bay Koen'in her defa nar anlamına geldiğini zannettiği sözcüğün aslında farklı yazım ve fonetik biçime karşılık geldiğini makalemizde sunduğumuz "VM hece karakterlerinin yaratılması mantığı" tablomuzda göstermiştik.[104]

İşte örneklerden gördüğünüz gibi öncelikle makine sayımının ve Bay Koen'in her defa nar bitkisi adı sandığı sözcük her defa nar anlamına gelmiyor çünkü aynı sözcük zannettikleri harfler aslında aynı değil. Dolayısıyla bunların sayıca önemli bir bölümünün fonetik-değeri farklı. Çünkü bunlar farklı sözcükler ve bunların aynı sözcük olduğunu bizim makalemizde ve hece-işareti-ses tablomuzda iddia etmiyoruz. Dolayısıyla, eleştirmen iddia sahibinin iddia ettiği VM ile ilişkili olan detayları eleştirmelidir. Eleştirmen iddia sahibinin iddiasında olmayan detayları (sanki bunlar iddiamıza aitmiş gibi bir algı oluşturarak) eleştirmemelidir. Çünkü bu bilimsellikte uzak bir yaklaşım olacaktır.

Peki VM yazması boyunca nar anlamına gelen (bebek nar (nar fidanı)) kelimemiz iddia edildiği gibi çok yerde aynı kelime değilse bile aynı kelime olarak geçtiği farklı sayfalar yok mudur? Evet bu kelime eleştirmenin iddia ettiğinden daha az sayıda olmakla birden çok defa olmakla bazı sayfalarda var. Şimdi bunun nasıl olduğunu açıklayalım.

---

[104] Daha önceden de belirttiğim gibi, ben bir araştırmaya dayalı olarak bir VM dili iddiasında bulunmuş birisiyim. Ben iddia ettiğim konuda çeşitli dil yapısındaki (tam ve net) istatistik örtüşmeleri gösterdim. Bunlar VM ve Türk dilinin neredeyse bütün lehçelerinin ortak yazım biçimine ait yapısal örtüşmelerdi. Daha sonra fonetik örtüşmeleri bir ses-seçimi-sınırlayıcı alfabe transkripsiyonuna dayalı biçimde nasıl okuduğumu gösterdim. Araştırma makalemi yazmış durumdayım ve bu makalem Eski Türk dili uzmanı Profesörlerin bulunduğu uluslararası ("Türk Dil Kurumu" katılımı olan) sempozyumda hakemli/bilim-kurullu bir elemeden geçtikten sonra dil bilimi dünyasına bildiriler amaçlı basılan kitapta yayınlandı. Üstelik uzun yıllar yaptığımız çalışmanın en güncel bulguları en son yayınlanan makalemizde bulunmaktadır. Dolayısıyla, prestijli bir uluslararası çalışmada dil bilimi (Türkolog) profesörlerinin elemesinden geçerek yayınlanmış makalemizi yeterince ciddi ve gerçekçi iddialar yansıtan bir makale olarak görmüyorsanız bu durumu açıklamak için makalemizde gösterilen kanıtları yermeniz ve çürütmeniz gerekmez mi? Bir bilimsel iddia sahibi akademik iddiasının değerlendirmeye alınmasını ister. Çünkü bilimsel yöntem bunların değerlendirilmesini dikte eder. Fakat bunu yapmak yerine haber ve söyleşi videolarımızı ele almanın ve hu yolla makalemizde ileri sürdüğümüz iddiaların çürütebileceğini sanmanın mantık düzleminde bir yeri var mıdır?

Bakınız bu aşağıdaki görselde üç kelime var ve bunu f2r sayfasından alıntıladık.

Burada "ÇNOR[105] ÇLU/ÇıLU ŞAMU" yazılmış. Daha önce bunu kendi makalelerimde kendi sayfamda ve "vounich.ninja" sayfasında açıklamış olduğumdan ve bu sözcükleri sözlüklerde göstererek fonetik-karşılık bilgisi değerlerini açıkladığım için burada bu detaylara tekrar girmeyeceğim. Kısaca söylemek gerekirse burada "bebek-nar/nar-fidanı çulunun şamı/reçinesi/mumsu-bölümü" anlamında sözcükler yazılmıştır.[106] Yani, bu kelimeleri sözlüklerde kök halinde görebilirsiniz. Bu sözcüklerin kökü ÇUL ve ŞAM sözcükleridir.

Burada ÇUL[107] (gunny, sack, bag, poke) sözcüğü bitkinin çula benzeyen kısmı veya çul biçimindeki bölümünü veya çul/torbacık ya da çul-giysi gibi görünen lifli-dış kısmı (dış kabuk) bölümü kastediliyor olabilir. Bu sözcüğün de birden çok anlamı sözlüklerde görülebilir bu sebeple cümle içinde önündeki ve sonrasındaki sözcüklerle birlikte inceleyerek yazarın hangi anlamı kastettiğini anlayabiliriz. Çünkü mesela aynı biçimde yazılan ÇULU sözcüğü var ki bu sözcük karga anlamındadır.[108]

Dolayısıyla cümle içinde incelenmemiş sözcükler için doğrulanmamış varsayımlar yapmış durumda kalırız. Yani aynı sözcük her defa aynı anlamda olmayacaktır ve 240 sayfa boyunca aynı görünen sözcüğün anlamını tayin eden şey aslında yazarın onu yazdığı cümledeki diğer sözcüklerle birlikte kullanımına göre değişmektedir.[109] **ŞAM**[110] (candle, wax) sözcüğü bazı lehçelerde mum/reçineli-yağlı-özüt ve kandil gibi anlamlara gelirken bazı lehçelerde de "**çap**" anlamında kullanılmaktadır. Sözcüğü ATA transkripsiyona göre **SAM** ve **SEM** biçiminde de okumak mümkün ve bunların da anlam içerikleri mevcut. Bu durum yazılı Türk dili ve lehçeleri tarihinde bir ilk değildir.[111]

Burada

f2r sayfasında bu üç sözcük birlikte incelendiğinde bunların birlikte olmakla "nar bitkisinin çula benzeyen kabuk veya keseli bölümünden veya dış çıkıntılarından elde edilen reçine veya mumsu/yağlı macun kıvamındaki bitkisel ürünü"/"reçineyi" kastettiği anlaşılıyor. Bu anlamda bunlar birlikte bir isim veya bir

---

[105] Bakınız: ÇNOR > Ça (Çağa) Nar > https://www.turkicresearch.com/Readings/Detail/2121?type=2

[106] ÇNOR kelimesini yanındaki iki sözcüğün her ikisinin sunundaki -U harfi sözcük ekidir. Yani, ÇUL-U ve ŞAM-U sözcüklerinin her ikisinde sonundaki -U sesi aynı fonksiyonu gerçekleştiren sözcük ekidir. ["-Ü/-U" ve "-İ/-I": Bunlar bir Nesne İşaretçisi Eki'dir (Türkçe Doğrudan Nesne Eki (accusative) örneğin İngilizce'deki "the" gibi). (Clauson, Guise)]

[107] Bakınız: ÇUL > https://sozce.com/nedir/80690-cul

[108] Bakınız: ÇULU > https://sozce.com/nedir/66602-culu

[109] Örneğin, önceki sözcük isim, sıfat veya eylem bildiriyorsa bu durumda anlam içeriği de bunlara göre değişebilir olacaktır. Üstelik aynı etkileşim bu hecenin sözcük eki veya bağımsız sözcük olduğunu da belirleyebilmektedir. Bu Türkçenin özelliğidir ve bizim icat ettiğimiz bir kural da değildir.

[110] Bakınız: > https://sozce.com/nedir/294371-sam

[111] Eski elyazmaları ve yazıtlarda aynı şeyi görmekteyiz ve buna benzer durumlara dair Türkoloji alanında Eski Türkçe çalışan uzmanların çok sayıda makalesini internette bulabilirsiniz. Yani bu sözcüğün yazım biçiminin birkaç fonetik karşılığının Türkçede bulunuyor olması Türkçe için tarihsel örnekleri ile kaydedilmiş yaygın bilindik bir durumdur ve buna itiraz etmenin anlamı yoktur. Çünkü Türkçe yazılmış cümlelerde bu sözcüğün yanında hangi sözcüklerin olduğu (Türkçenin sesli harf uyumu fonetik kuralının da katkılarıyla) okuyucu için yanlış anlam çıkarımı yapılmasını önlemiş olacaktır.

sıfat olarak kullanılmıştır denilebilir.[112] Elbette bu üç kelime tam ve anlamlı bir cümle oluşturmuyor fakat birlikte kullanıldığında nar bitkisinden elde edilen belli bir ürününü veya bölümü ifade ediyor. Durum böyle ise bazı diğer sayfalarda aynı biçimde nar sözcüğünün geçtiği yerlerde bu sözcüğün hangi anlama geldiğine ayrıca bakılmalıdır. **(Ek 4'ü makale sonunda görebilirsin ki orada ÇNOR sözcüğünün neden bütün yazma boyunca sadece birkaç defa geçtiği açıklanıyor.)**
Yazarın bitkilerden ilaç yaptığını okumalara dayalı olarak net biçimde biliyoruz. Yazarın farklı bitkileri birbirine aşılayarak (ekleyerek veya birleştirerek), yeni veya aşılanmış türler geliştirmeye çalıştığını da yine okuma çalışmalarımızdan biliyoruz. Bu durumda başka bir bitki sayfasında yazarın nar bitkisi ile bir başka bitki arasındaki benzerlikleri anlatırken bir şekilde belli bölümü ile iki bitkiyi mukayese etmek için nar sözcüğü tekrar yazması şaşırtıcı olmazdı. Ya da bir ilaç tarifi bulunan bir sayfada da bunu yazması şaşırtıcı olmazdı. Yazar nar bitkisi ile başka türleri birbirine aşılayarak nar fidanı ile başka bir bitkiyi birbirine birleştirmeye çalışıyorsa bu işlemi anlatacağı sayfada da bu bitki adını yazabilir. Yazar aynı zamanda bitkilerin reçine ve özütlerini/yağlarını muhtelif amaçlarla kullanıyor. Yazarın başka bir bitkiyi aşıladığı/eklediği noktaya nardan elde edilmiş bir çeşit macunla bir sargı veya bitki zararlılarına karşı bir uygulama yapmadığını söyleye bilir misiniz? Ya da yazarım başka bir sayfada nardan elde edilen bir özütü ilaç yapımı için veya hastalarına bir şekilde tavsiye etmediğini söylemek mümkün mü?

Bütün bu yukarıda açıklanan sebeplerle bir sözcüğü birkaç farklı sayfada görmekte şaşılacak bir durum yoktur. Üstelik makinanın her defa aynı sözcükmüş gibi seçtiği sözcüklerin her örnekte aynı sözcük olmadığını çok sayıda farklı sözcüklerde de tespit etmiştik. Dolayısıyla, VM-boyunca bir bitkinin adı sadece tek bir yerde yazılabilir diye bir koşul veya bir dil bilgisi kuralı mı var? Bütün bu soruların cevaplarını bu sayfalar tamamen günümüz dillerine çevrildiğinde alabileceğiz. Dolayısıyla Bay Koen tarafından yapılan bu eleştiri (yani, aynı sözcüğün birden çok sayfada olması durumuna işaret etme biçimi) esasen onun kişisel görüşünü veya kendi uydurduğu kıstası veya beklentisini içermektedir. Bay Koen burada kendi beklentisini sanki bunlar onun kişisel beklentisi değilmiş de çalışmamızı çürüten veya şüphe içine alan bilimsel bir kıstasmış gibi sunmuştur. Bu yaklaşımın bilimsel değeri yoktur.[113]
Anlaşılmış olduğu gibi, Bay Koen bir dil bilimci olarak bizim iddiamıza konu olan ATA transkripsiyona bu detayda da bakmamış. Bilimsel yayınlarda sunduğumuz iddialara bakmak yerine kafasında sabitlediği ve Türkçenin-özelliklerinden uzak başka fonetik inançlara kıyaslamalarında yer veriyor. Öyle ki bunlar bizim iddiamızdan oldukça uzak ve yanlış

[112] Zaten görülebileceği gibi burada SAMU/ŞAMU sözcüğü sonundaki sözcük eki kökteki SAM-/ŞAM- biçimine bitiştirilmiş olduğundan buradaki bu SAM/ŞAM bir sözcük eki değil sözcüğün köküdür. Bazen bu SAM yazımını cümle başında görebiliriz ki bu durumda da bu bir sözcük eki olamaz çünkü kendinden önce yazılmış bir sözcük de yoktur. Yani SAM hecesi cümlenin ilk hecesi ise bu durumda bu bir bağımsız kelimedir.

[113] Bu yaklaşımın bilimsel değeri olması için transkripsiyona dayalı çevirilerimizin Türk dili özelliklerini yansıtmadığını göstermesi gerekir. Bu işler de dedikodu veya beklentileri kıstas gibi göstermekle veya spekülasyonla olmaz bilimsel yöntemleri takip ederek olur. Yani yapması gereken iddialarımızda sunulan kanıtların Türkçe yapılarla uyuşmadığını göstermek ve eleştirilerinde bilimsel eleştiri yöntemleri kullanmaktır. Esasen Bay Koen'in VM sözcükleri kapsamında olmakla fonetik değer bakımından yazma boyunca aynı sözcük sanarak bize yönelttiği beklentisi bu sözcüklerin ATA alfabe transkripsiyonuna göre birbirinden farklı fonetik biçimlere sahip olduğunu gösterdiğimiz anda çürütülmüş oldu. Kendisine bu konuları daha önce de yazmıştık fakat bilimsel yöntemler yerine kafasındaki inançlara dayalı yanlış ölçümlerini devam ettiriyor. Kendisi eldeki mevcut VM verilerine bakıldığında ve VM verileri özelinde tutarsız ve mantıksız talepleri ileri sürdüğünün farkında olmasa da ve takipçilerinden bolca övücü sözler almış olsa da onun mantık ve bilim dışı beklentilerinin saçmalığını açıklamak benim için yorucu olabiliyor. Fakat dil bilim adına yine de bu tip tartışmalar faydalı olur diye ümit ediyorum.

çıkarımlardır ve kendisi iddia sahibinin iddia alanında olmayan fonetik yapıları neden değerlendirmelerine katmıştır bilinmez.

Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 17:27'den itibaren; Bizim SAM/SEM/SAĞN okuduğumuz hece geçmektedir. >

SAM/SEM konusu:

Esasen bu konuyu detaylı biçimde olmakla "voynich.ninja" sayfasında VM-araştırmacıları için defalarca açıklamıştım. Yine "voynich.ninja" sayfasında olmakla son ve detaylı açıklamam 17 Temmuz 2024 tarihinde yapılmıştı. Lütfen o açıklamaya tekrar bakınız.[114]

Şimdi burada daha fazla ayrıntı vererek konuyu tekrar yazalım. Böylece burada Bay Koen'in defalarca dikkat çektiği ve benim de defalarca açıkladığım bu -fonetik-yapısının 864 defa sayılması ile ilgili olayın; kısmen sayım hatası ve kısmen de Türkçenin fonetiğine ve yazım biçimine bağlı bazı kuralların[115] eseri olduğu anlaşılabilir.

Bay Koen bu hecenin yazmada 800 defadan çok geçtiğini söylüyor. Bay Koen bu sayımı kendisi yapmıyor fakat bir makine-programının ona verilen bilgiye esasen yapmış olduğu sayıma güveniyor. Bahsettiğim sayım rakamını Bay Koen "voynichese.com" uygulamasından elde ediyor. "Voynichese.com" sayfasında SAM hecesinin veya sözcüğünün kaç defa geçtiğini aradığımızda makine bize VM metinlerinde bu hecenin/sözcüğün tam olarak 864 defa geçtiğini gösteriyor.[116]

---

[114] SAM/SEM hecesinin VM-araştırmacıları için açıklanmasına bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60544.html?highlight=suffixes+-sem+and+-sam+are+conditional#pid60544

[115] Türkçe dilbilimde, "fonetik uyum kuralları" ve "sesli uyum kuralları" birbiriyle ilişkili ancak aynı olmayan kavramlardır.

"Sesli uyum kuralları", özellikle bir kelimedeki ünlü sesler arasındaki uyumu ele alır; burada ünlüler ön veya arka olma, yuvarlaklık veya yuvarlak olmama gibi belirli koşullara uyar. Örneğin, bir kelime ön ünlüyle başlıyorsa, onu izleyen ünlüler de ön ünlü olmalı ve arka ünlüler için tam tersi geçerli olmalıdır. Bu, bir kelime boyunca ünlülerin tutarlı bir şekilde kullanılmasını sağlayan Türk fonolojisinin temel bir özelliğidir.

Öte yandan, "fonetik uyum kuralları" yalnızca ünlü uyumunu değil, aynı zamanda ünlülerle ilişkili olarak ünsüzleri yöneten kuralları da içerebilir. Bu daha geniş kural, çevredeki ünlülere bağlı olarak ünsüzlerde belirli fonetik değişikliklerin meydana gelebileceğini kabul eder; örneğin, seslendirme değişiklikleri (örneğin, katı ünsüzler belirli ünlülere bitişik olduklarında sesli veya yumuşak hale gelebilir). Bu, morfolojik yapıların karmaşık ve birbirine bağımlı olduğu Türkçenin eklemeli doğasını yansıtır.

Örneğin, Türkçede sessiz bir ünsüzle biten bir kelime, ünlüyle başlayan bir ek aldığında, son ünsüz yumuşayabilir (örneğin, sahiplik eklendiğinde "kitap" "kitabı" olur). Bu, hem ünlü hem de ünsüz uyumunun aynı fonetik yapı içinde nasıl etkileşime girebileceğini gösterir.

Sonuç olarak, her iki uyum kuralı da Türk fonolojisi içindeki uygulamalarında birbirine bağlı olsa da, "sesli uyum kuralı" öncelikle ünlüleri ifade ederken, "fonetik uyum kuralı" ünsüzler de dahil olmak üzere daha geniş bir fonetik etkileşim yelpazesini kapsar.
Kaynaklar:
https://turkdili.gen.tr/ses-bilgisi.html
https://www.academia.edu/96727965/T%C3%9CRK%C3%87EDE_FONET%C4%B0K_SESB%C4%B0L%C4%B0M_D%C4%B0S%C4%B0PL%C4%B0N%C4%B0N%C4%B0N_%C3%96NEM%C4%B0
(MaxAI tarafından desteklenmektedir)

[116] Bakınız SAM hecesi "voynichese.com" uygulaması sayımında 864 sonucu verecek biçimde sayılmış: https://www.voynichese.com/#/exa:daiin/1730

Bay Koen bu hecenin/sözcüğün 240 sayfa ve 40000 sözcükle yazılmış bu kitapta 864 defa geçtiğini sanarak bunun aynı kelime olduğunu ve muhtemelen de bir bağlaç-sözcük olabileceğini varsayıyor. Yani, bu sebeple muhtemelen onun bir bağlaç olması gerektiğini ileri sürüyor veya her defa aynı anlamda okumamız gereken bir kelime olduğunu belirtiyor. Fakat farkında olmadığı şey öncelikle varsayımlarının yanlış olduğudur. Öyle ki Türk dili söz konusu ise, bu dilin fonetik ve anlam yaratma bağları bunu yönetmektedir ve bay Koen açıkça heceleri saymaktadır. Bu hece ise bazen bir sözcüğün kökündedir ve bazen bir cümlenin en başındadır ve bu halde daima bu bir bağımsız sözcüktür. Böyle halde bu sözcüğün anlamı yanındaki sözcükle etkileşimi ile oluşur. Yani Hint Avrupa dillerinde bu durum belki daha az sayıda görülebilir mi bilemiyorum fakat Türkçenin temel özelliklerinden birisidir.

Yani SAM/SEM yazılan hece cümle içindeki yerine ve sözcük içindeki pozisyonuna göre bazen bağımsız bir sözcük, bazen sözcük-kökü ve bazen hece olabiliyor ve makine bunların tamamını aynı şeylermiş gibi saymaktadır.

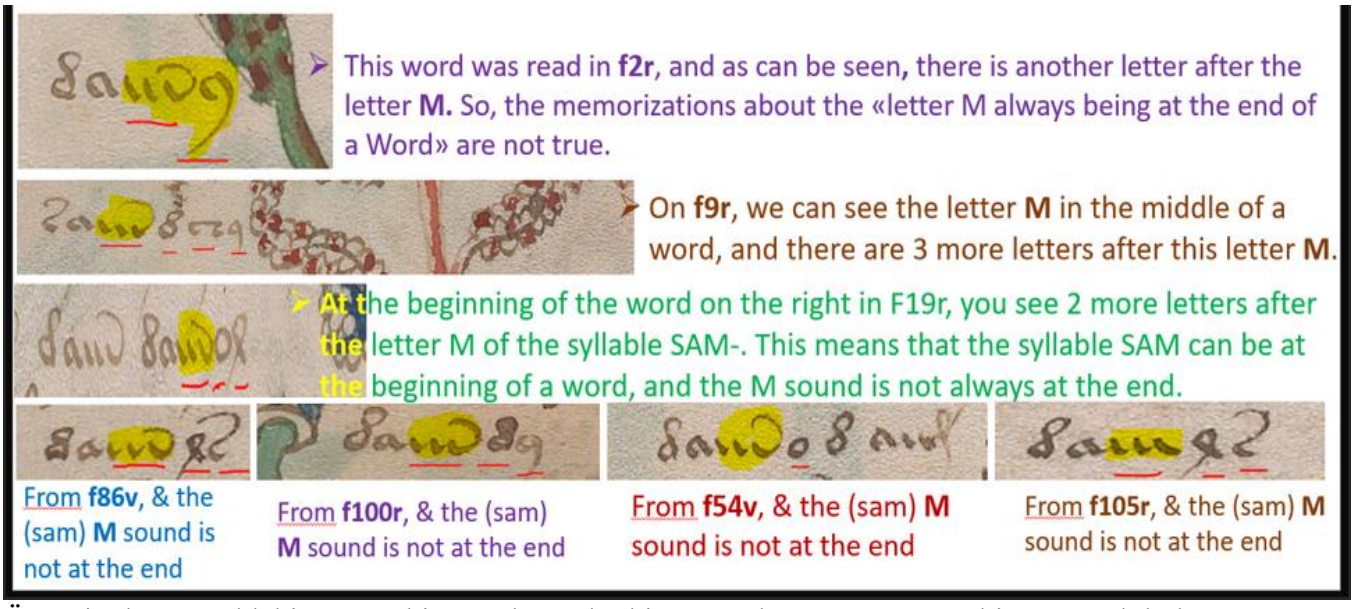

Örneğin, bu görseldeki en üstteki sözcük ve alttaki 5 sözcükte SAM-/SEM- birer sözcük kökü durumundadır. Burada sözcüğün hangi anlamda olduğunu belirleyen ve yöneten şey bu sözcüğe bitişik durumda olan sözcük-ekleridir. Bu aynı zamanda Türkçede sözcüklerin hangi anlamının algılanması gerektiğini yöneten birkaç dilsel özellikten de sadece birisidir. "Voynichese.com" uygulaması ise bunların farklı sözcükler olduğunu algılamıyor ve ayrım yapmaksızın hecelerle birlikte tek bir hece birimi olarak bunları birlikte ve sanki bunlar aynı sözcüklermiş gibi sayıyor.

Yani, **Bay Koen 240 sayfa boyunca esasen SAM sözcüğünün sayısını saymış olmuyor fakat net biçimde SAM hecesinin metinlerde kaç defa geçtiğini saymış oluyor.** İşte Bay Koen tarafından bu SAM/SEM detayı özelinde yapılan en büyük hata budur. Fakat tek hata bu değildir ve kendisi bu konuda zincirleme hatalı çıkarımlarına da devam etmektedir. Bay Koen adeta hata yapma konusunda ve yaptığı hatayı da anlamama konusunda ısrar etme durumu yaşıyor. Çünkü Bay Koen Eski Türkçe ve Güncel Türkçe'nin özelliklerine dair yazdıklarıma ve kanıtlara odaklanmak yerine kafasında yıllardır sabitlemiş olduğu önyargılara bağlı biçimde düşünmeyi sürdürüyor.

Şimdi burada paylaştığım yukarıdaki görselden de anlayacağınız gibi burada makine tarafından yapılan esasen bir sözcüğün değil bir hecenin sayımıdır. Yani, benim SAM/SEM

sözcüğünü her defa farklı okumam gibi bir şey söz konusu değildir. Burada pek çok örnekte esasen benim SAM/SEM hecesini okuyor olmam söz-konusudur. Üstelik Türkçe yazım tarihinin her döneminde ve her lehçesinde ortak olan bir diğer özellik ise yazım sırasında da esasen hece olan sözcük-eklerinin bazılarının ayrı yazılabilmesi gerçeğidir. İşte bu da benim ortaya attığım bir iddia değil fakat Türk dilinin bir gerçeğidir.

Sözcük ekleri tek başlarına bir anlam içeriğine sahip olmazlar. Türkçede sözcük-kökleri anlam içeriğini taşır. Sözcük ekleri ise kökteki anlam havuzundan belli bir anlamı seçerek onu çeşitlendirmeye yararlar.

Eski Türkçede A ve E seslerinin tek bir harf ile ve S/Ş seslerinin bir başka tek harfle karşılanmış olması gibi bir yazım biçimi vardır ve bu bazı başka harfler için de aynen gerçekleşmiştir. Eski-Türkçe dönemi yazım ve imla kurallarının belirlenmediği ve/veya yaygın uygulanmadığı bir dönemdi. Bu durum modern-Türkçede düzenlenmiş dil bilgisi kuralları ve seçilmiş olan Latin alfabesinin 8 adet sesli harfinin kullanılması ile yazım sorunlarını aradan kaldırmıştır. Fakat buna rağmen Eski Türkçe metinlerin transliterasyonları yapılırken bir harfin günümüz modern Türkçesine kıyasla iki sesi karşıladığı durumların tamamında olmakla transliterasyon çevirinin doğru biçimde yapılmasını engellemez. İşte bunların tamamı da Eski Türkçe yazımının tarihsel gerçekleridir fakat benim ortaya koyduğum veya uydurduğum şeyler değildir.

Eski Türkçe yazımı neden böyle? Mesela yazarın aynı biçimde yazdığı bu (SAM) hecesinin transliterasyon çeviri yapılırken SAM, SEM, ŞAM, ŞEM biçimlerinden hangisinin dikkate alınacağına nasıl karar veriliyor? Bu kararı veren ben miyim?

İşte burada olduğu gibi yazarın 600 yıl önce yazdığı SAM hecesinin günümüzde ve Eski Türkçede SAM, SEM, ŞAM, ŞEM seslerinden hangisi olduğuna karar veren şey benim keyfi seçimim veya transliterasyon çeviriyi yapan dil bilimcinin kişisel seçim özgürlüğü değildir. Bunu yöneten şey Türkçenin fonetik harmoni kuralı ve sesli uyum kuralı gibi dile özgü bazı kurallardır. Yani bu dile özgü bir özelliktir. Daha önce bu kuralları da detaylıca yazmıştım ve yukarıda notlar kısmında bunu tekrar görebilirsiniz.

Bir hecenin veya sözcüğün, cümle içinde SAM veya SEM veya SAĞIN ya da SEĞİN olarak kullanılması gerektiğini belirleyen diğer bir unsur bu hecenin yanındaki sözcüklerdir. Bu durum hem Türkçenin fonetik harmoni kuralı[117] ile doğmuş olarak yönetilir, hem de yandaki

---

[117] In Turkish linguistics, "fonetik harmoni kuralı" (phonetic harmony rule) and "sesli uyum kuralı" (vowel harmony rule) are related but not identical concepts.

The "sesli uyum kuralı" specifically addresses the harmony among vowel sounds in a word, where the vowels conform to certain conditions of frontness or backness, as well as roundedness or unroundedness. For example, if a word starts with a front vowel, the following vowels must also be front vowels, and vice versa with back vowels. This is a core attribute of Turkish phonology, ensuring consistent use of vowels throughout a word .

On the other hand, the "fonetik harmoni kuralı" includes not only vowel harmony but may also incorporate rules governing consonants in relation to vowels. This broader rule recognizes that certain phonetic changes can occur to consonants depending on the surrounding vowels, such as voicing changes (e.g., solid consonants may become voiced or soft when adjacent to certain vowels). This reflects the agglutinative nature of Turkish, where morphological structures are complex and interdependent .

For example, in Turkish, when a word ending in a voiceless consonant takes a suffix beginning with a vowel, the final consonant may soften (e.g., "kitap" becoming "kitabı" when adding ownership). This illustrates how both vowel and consonant harmony can interact within the same phonetic structure .

sözcüklerin anlam içeriği etkileşimi ile anlam oluşturur. Yani, bu SAM hecesinin yanındaki sözcüğe ait (anlam içeriği havuzundaki anlamlardan hangisinin geçerli olacağına da yan-yana yazılmış sözcüklerin aralarındaki fonetiğin oluşturduğu) anlam bağları/ilişkileriyle doğarak yönetilir. Yani hangi anlamın seçileceği de transliterasyonu yapanın kişisel kararı değildir.

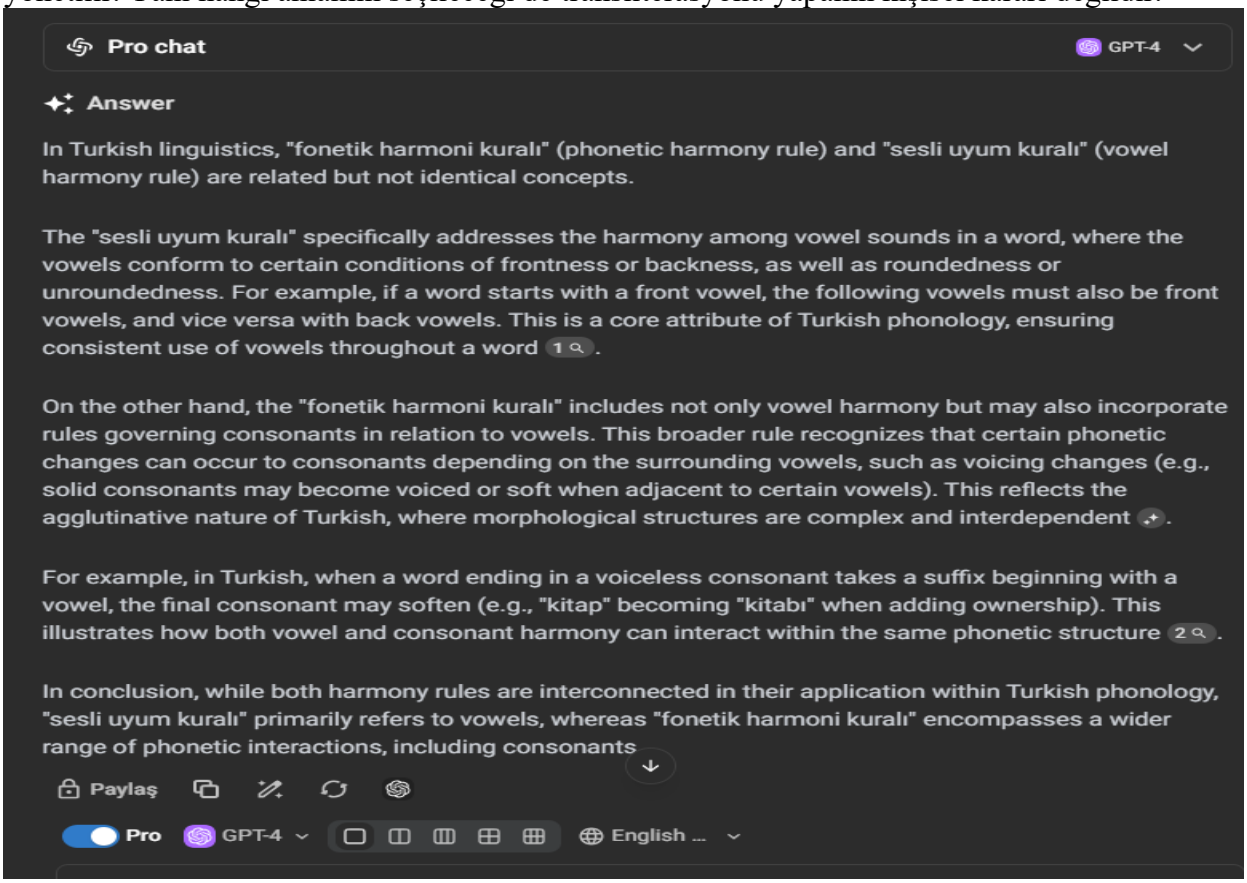

İşte, bütün bu dile özgü oluşum ve yapısal özellikler sebebi ile Bay Koen Eski Türkçeyi konu edinmişse SAM/SEM yazılan hecenim bazen sözcük bazen sözcük-eki olmasına veya bazen SAM bazen SEM veya ŞEM okunmasına karar veren transliterasyonu yapan kişi değil dile özgü fonetik-bitişim ve kurallardır. Biz her defa SAM / SEM hecesinin fonetiğini ve anlama katkısını yanındaki sözcükle birlikte cümle içinde inceleyerek transliterasyonumuzu yapıyoruz. Yani, SAM/SEM hecesinin yanındaki hece veya sözcükler aynı olduğunda bunları aynı anlam ile 240 sayfa boyunca kullanabiliyoruz. Bu da demek oluyor ki biz anlam ve fonetik değerlerle keyfi biçimde oynamıyoruz veya cümledeki seslerin sıralamasına müdahale etmiyoruz. Ne harflerin ne de sözcüklerin veya hecelerin yerini değiştirmiyoruz. Bunları Türkçe kural ve yapılara uygun biçimde birlikte değerlendiriyoruz ki bu yapılar Hint Avrupa dillerinde bu şekilde gerçekleşmezler.

Bay Koen tarafından bu detay içeriğinde yapılan diğer bir büyük hata ise VM'de ve Eski Türkçede SAM/SEM yazılan (hece olmayan) bağımsız sözcüğünün anlam içeriğini

---

In conclusion, while both harmony rules are interconnected in their application within Turkish phonology, "sesli uyum kuralı" primarily refers to vowels, whereas "fonetik harmoni kuralı" encompasses a wider range of phonetic interactions, including consonants.
Sources:
https://turkdili.gen.tr/ses-bilgisi.html
https://www.academia.edu/96727965/T%C3%9CRK%C3%87EDE_FONET%C4%B0K_SESB%C4%B0L%C4%B0M_D%C4%B0S%C4%B0PL%C4%B0N%C4%B0N%C4%B0N_%C3%96NEM%C4%B0
(Powered by MaxAI)

algılamamış olmasından kaynaklanıyor. Eski Türkçede bu bir sözcük olarak esasen "ilaç", "merhem", "tedavi etmek", "iyileştirmek", "zehir" (tedavi etmek için kullanılan zehir) ve "şifa verme" anlamına geliyor olsa da sözcük anlam içeriğinde başka anlamları da görmekteyiz ki bu anlamlar lehçeden lehçeye farklılık gösterebilmektedir. Fakat bu sözcüğün en yaygın kullanılan anlamı "ilaç", "merhem", "tedavi etmek" "iyileştirme" anlamıdır.[118] İşte bu noktada Bay Koen'in anlaması gereken şey, bitkilerin faydaları ve kadın sağlığı, hamilelik süreçleri gibi konuları içeriğinde bulunduran 240 sayfalık bir kitapta "ilaç", "tedavi etme", "merhem" anlamlarına gelen SEM sözcüğünün birden çok defa yazılmış olmasına şaşırmaması gerektiğidir.

Dahası SEM/SAM günümüz Modern Türkçesinde "ilaç" anlamında kullanımını yitirmiştir. Fakat Bay Koen ısrarlı biçimde olmakla, VM metinlerini kıyaslamak için Orta-Çağ'da yazılmış ve tercihen medikal ve bitkiler içerikli bir Eski Türkçe el yazması seçmek yerine Modern Türkiye Türkçesi metin ve sözcüklerini seçmiştir. İşte bu da Bay Koen'in bir başka mantık yoksunu seçimidir.

Ben aynı ATA alfabe anahtarını kullanarak ve her defa aynı biçimde olmakla Türk-diline özgü kurallara uygun şekilde VM metinlerini 240 sayfa boyunca ve her satırda okuyabildiğim için SAM/SEM hecesini ayrıca saymak ve Bay Koen tarafından önerilen bu yöntemi kullanarak buradaki sayıya anlam yüklemek gibi spekülasyonlara girme ihtiyacı duymadım.

Fakat bir Eski Türkçe yazım biçimi gerçeği olarak, eski tıbbi uygulamalar konusu bağlamında yazılmış elyazmalarının büyük oranda Arap alfabesi ve Uygur-Türklerinin alfabesi ile yazılmış olması durumu mevcuttur. Dolayısıyla ve her iki alfabede de okuma deneyimim olmadığı için (ve de bu elyazmalarının dijital kopyalarının olmaması ve dijitale aktarılmış olanların da Latin-alfabesi karşılık biçimleri olmaması dolayısıyla) Arap alfabeli ve Uygur alfabeli tıbbi metinler ile VM arasında mesela "ilaç" anlamına gelen SEM sözcüğü özelinde ve metinlerde bu sözcüğün kaç defa geçiyor olduğunu saymaya yönelik bir işe girişmedim. Çünkü sunduğum yüzlerce kanıta ek olarak, yaklaşık 300 harfli alfabe ile yazılmış VM metinlerinde bir heceyi saymamın benim uyguladığım çalışma metodu bakımından gereği ve anlamı olabileceğini düşünmüyorum. Üstelik, "voynichese.com" makine harf ve sözcük sayımı 300 harfli bir sistemi okuyarak otomatik sayma yapamadığı için bu işi 240 sayfa boyunca manuel olarak ve her sayfadaki her harfi tek tek inceleyerek yapmak da oldukça zaman alıcı olacaktı.

Eski Türkçede ve VM metinlerinde bir ortak özellik daha var ve bu detay da Bay Koen tarafından bilinmese de Türkçe bağlamında olmakla dil bilimciler tarafından bilinmektedir.

Bütün bunlara ilave olmakla; Türkçede bu -SAM/-SEM sözcük-eki aynı zamanda dilek ve istek kiplerini yapmak veya koşullu yapılar kurmak için de kullanırız.[119]

---

[118] Örneğin, 1072-1074 yılları civarında yazılmış bir sözlük kitabı olan tarihi el yazması "Divanü Lügati't-Türk"te bu kelime "ilaç", "merhem", "tedavi etmek", "tedavi etmek", "iyileştirmek", "zehir" (tedavi etmek için kullanılan zehir gibi) ve "şifa verme/şifa verme" gibi anlamlarda kullanılmıştır. Bu durumda, ilaç ve şifa ve iyileştirme anlamına gelen SEM kelimesinin VM metinlerinde çokça yer almasına şaşırır mıyız? SEM kelimesini sözlük sayfasında şu adreste bulabilirsiniz: https://sozce.com/nedir/276242-sem

[119] Bu yapıyı Harezmi lehçesinde de görebiliriz. Harezmi Türk lehçesinde koşullu kip -SEM / -SAM'ı görürüz. Prof. Dr. Aysu Ata'nın yazdığı bir makalede, tarihi Harezmi lehçesindeki bazı kelime ve cümlelere örnekler vermiştir.
Örn; t. kayıtlı erse men / ersem düşmÀnnı erse men (HŞ 4381), baàda ersem (HŞ 441) bar ersem (KE 144r16)
{Bu kaynakta daha fazla örnek görebilirsiniz: Harezm Türk Morfolojisi, Prof. Dr. Aysu Ata,<[url=https://www.turkcenindirilisi.com/turkce/harezm-turkcesi-sekil-bilgisi-ozellikleri-prof-dr-aysu-

Görüleceği gibi, SAM/SEM hecesinin Türkçe açısından hangi anlamı alacağı veya yanındaki sözcüğün anlamını hangi yönde değiştireceğini yöneten şey Türkçeye özgü yapılardır. Yani burada transliterasyonu yapan kişinin oldukça net dilsel kurallara bağlı olmak gibi bir zorunluluğu vardır. Bay Koen'in yayınladığı videosunda bahsettiği gibi fonetik ve anlam çeşitliliği içinde işimize gelen veya hoşumuza giden biçimi seçip kullanabiliyor değiliz.

Daha anlaşılır olması için bu SAM/SEM bağlamındaki Türkçeye özgü örnekleri arttırabiliriz. Örneğin VM'de bulunan bu SAM/SEM hecesinin öncesindeki sözcüğün bir isim olması veya bir fiil olması bile transliterasyondaki kısıtlamalar bakımından keskin fark yaratmaktadır. Yani bu heceden önce yazılmış sözcüğün isim, sıfat veya fiil özelliklerinden hangisini taşıdığı bu sözcük ekinin fonksiyonunu ve fonetiğini değişebilmektedir. Bu heceden önceki sözcüğün fonetik harmoni uyumuna göre bu hece okunuşu bakımından kendi fonetik-harmonisini-değiştirmektedir. Yani, transliterasyon çeviriyi yapan kişi bazen SAM veya keyfi olarak istediği zaman bunu SEM ya da SAĞN okuyamaz. Okumada fonetik biçimi ve anlamı yöneten Türkçeye ait bazı net ve esnetilmesi mümkün olmayan katı kurallardır. Şimdi bu detayı basit iki örnekle açıklayalım ki Bay Koen tarafından iddia edilen seçicilikte-özgürlük alanının tam tersine olmakla tarihsel olarak bu fonetik olayı Türkçeye ait kuralların yönettiği net biçimde bilinsin.

Örnek 1 > VM'de "sarı", "kırmızı", "siyah" ve "yeşil" gibi renk adları ve "sarı elma" veya "kırmızı araba" da olduğu gibi sıfat ifadeler varsa daima bu ifadeden sonra yazılmış olan bu heceyi daima -SAĞN/-SEĞN (sağın/seğin) biçiminde okuyoruz. Burada "kırmızı-sağın" veya "sarı-elma-sağın" ifadesindeki"-sağın" eki, "gibi" veya "benzer" anlamına gelen bir ek işlevi görmüş oluyor. Bu ekten önceki sözcük bir renk adı ise daima bir şeyin bu renklere benzer niteliklere sahip olduğunu belirten karşılaştırmalı bir anlam iletmek için eklenmiş oluyor. "Sarı elma" sıfatına eklenerek de "sarı elma-sağın" örneğinde olduğu gibi bir şeye "sarı elmaya benzer" anlamını vermektedir. Yani burada "-sağın" eki ayrı bir kelime değildir fakat temel renk adından bir benzetme yaratan üretken bir morfolojik unsurdur. Tüm Türk lehçelerinde evrensel olarak tanınmasa da eklenen biçimlerin anlamı geliştirebildiği Türkçe morfolojik esnekliğinin özelliklerini yansıtır. Genel olarak, "-sağın" bu örnekte olduğu gibi, sıfatlara nüanslı bir karşılaştırmalı özellik katarak "benzerlik ifadesi veren" Türk dilinin morfolojisi ve semantiğinin zenginliğini de göstermektedir.

---

h95640. Html]https://www.turkcenindirilisi.com/turkce/harezm-turkcesi-sekil-bilgisi-ozellikleri-prof-dr-aysu-h95640.html >}
Araştırmacı Gürer Gülsevin'in 1999 yılındaki sunumunda Eski (Anadolu) Türkçesindeki "isteğe bağlı çeşitler" hakkında bilgi verildi. Açıklamasında Eski Türkçeden bazı örnekler paylaştı. Bunlardan bazıları şunlardır: İstek kipi çeşitlerinde 2. tekil şahıs -sen > gele sen bunda saŋa neŋ garazum yok işidür sen / kala sen anda yavuzdur yalıŋuz kanda kalur sen (Mev.1,1) ...
İstek kipi çeşitlerinde 1. tekil şahıs -sam
senünle meşveret kılsam gerekdür / bu derde çâreler bulsam gerekdür (Işk.3565)
İstek kipi çeşitlerinde 2. tekil şahıs -sAŋ
birkaç haslet birle ârâste olsaŋ gerek (Mrzb.64b.14)

Yani, bu kelime ekinin Eski Türkçede var olduğu bilinmektedir ve birçok akademik kaynak bu bilgiyi vermektedir. Bu nedenle bazıları bu kelime ekini kök kelimeyle birleştirerek yazmışlardır. Ancak bunları ayrı ayrı yazmak da mümkündür. Bu örnekte VM metinlerinde olduğu gibi her ikisi de bir arada görülüyor.
{Kaynak: TDK-Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Osmanlı Türkçesi Öncesi : Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı, İstanbul Aralık 1999, Gürer Gülsevin,<http://www.turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TU...vin_01.pdf>}
'Koşuk'un şiir biçiminde yer alan '-sam' istek ekini sıklıkla görüyoruz.

Örnek 2 > SAM/SEM sözcük eki fiil sözcüklerin sonuna geliyorsa, bu durumda daima SAM/SEM fonetik biçiminde seslendirilir ve birinci tekil şahıs koşullu bir anlam oluşturur. Mesela "yarmak" fiili "yar-" kökü yanına "-SAM" fonetiği ile yerleşerek yapılan "yarsam" sözcüğünde olduğu gibi. Anlaşılacağı gibi burada bu hecenin fonetiğini ve anlama yaptığı katkısını ondan bir önceki sözcüğün yapısı belirlemiştir. Bu bütün VM boyunca aynı paternin devam ettiği anlamındadır ve transliterasyonu yapan birisi olarak benim kişisel tercihime göre değiştirebileceğim bir şey de değildir.[120]

Şimdi bir örnek vereceğim lütfen bunu iyi okuyun ve bu örnekte ne demek istediğimi detaylıca düşünün. Çünkü vereceğim örnek Türkçenin sözcük eklerinin anlamı değil fonksiyonu olduğunu anlamanızı sağlayacak. Bu da çok önemli çünkü anlam zaten sözcüğün kökünde yerleşmiştir. Sözcük ekleri aynı yazılsalar bile kökteki anlamı evirirler ve kendileri anlam taşımazlar.

İşte dikkat etmenizi önerdiğim örnek:

---

*Diyelim ki VM'de (ve Türkçede) "**-SAM**" sözcük ekini bir "**elma**" çizerek karşılıyor olsaydık. Bu elma biçimli sözcük eki de tamamıyla aynı fonksiyonu görecekti. Bu elmadan önce bir fiil sözcük varsa daima o fiil sözcüğü koşullu tekil şahıs ifadesine çevirecekti. Fakat önündeki sözcük mesela bir bitki adı olsaydı, bu durumda bu elma bu isim-köke "benzerlik" ifadesi katacaktı. Eğer ki bu elma çizimini bir cümlenin en başında görseydik, o durumda bu bir bağımsız sözcük olacaktı ve "ilaç" ve "iyileştirmek" anlamına gelecekti.*

Şimdi bu örneklerde her defa SAM hecesi yerine bir elma çizmiş olduğumu varsaydık. Fakat bunun cümle içinde bulunduğu yere göre anlamı biçimlendirme durumu oldu. İşte Türkçede sözcük ekleri aynen böyle çalışır. Onların tek başına bir anlamı olmaz. Onların bir hece olarak bulundukları yer cümlenin total anlamını evirir. Bu durumda bu elmanın SAM veya SAĞIN fonetiği olmasının bir önemi yoktur. VM yazarı aynı biçimde yazmış bile olsa bu fark etmez, çünkü 600 yıl önceki biçimi aynı iken modern-zaman-Türkçesindeki karşılığı sam ve sağın olarak ayrılmış demektir. Yani transliterasyonda SAM yazarız fakat transkripsiyonda günümüz sözcüklerinde ve sözcük eki karşılıklarında ayrışma olmuştur.

---

[120] Türkçe yazılı dil tarihinde her dönem ve lehçede olmakla, bazı sözcük eklerinin sözcükten ayrı yazılması durumu dil bilimciler tarafından kaydedilmiş bir bilgidir. Bunlar sadece ve sadece cümle içinde bulunduğu yere göre sözcük eki veya bağımsız sözcük olabilirler ki bu da transliterasyonu yapan kişinin keyfi kararına bağlı değildir. Yani bu hecenin cümle içinde yazıldığı yer onu sözcük veya sözcük eki yapabilir. Ve bu kararı vermiş olan 600 yıl önce yazarın kendisidir. Aynı özellik günümüz Türkçesinde ve bütün lehçelerde mevcuttur. Burada sözcük-eki olan hecelerin kendinden önceki sözcüklerle kurduğu bağ belirleyicidir.

İşte bu örneği anlamak çok önemlidir. Çünkü bu özellik dilin yapısal özelliklerinden en belirgin olanıdır.

Aşağıdaki görselde Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 17:27'den itibaren ekrana yansıtılan ve kendisinin bir beklentisine dayanarak her defa bir sözcük olduğunu sandığı hece görülmekte. Görüleceği gibi Bay Koen kendi yürüttüğü bir düz mantık ile "bu ayrı yazılmışsa bir sözcüktür ve 240 sayfa boyunca 800 defa geçiyorsa mutlaka bağlaç sözcük olmalıdır" yargısını bize ve başkalarına diretmektedir. Biz ise gösterdik ki bu 240 sayfa boyunca her zaman bağımsız bir kelime değildir. Bağımsız kelime olarak kullanımı ve sözcük-eki olarak kullanımını belirleyen şey cümle içindeki konumudur. Ayrıca "voynichese.com" makine sayımı da 300 harflik sistemi kapsamamakta ve hatalar yapmaktadır.

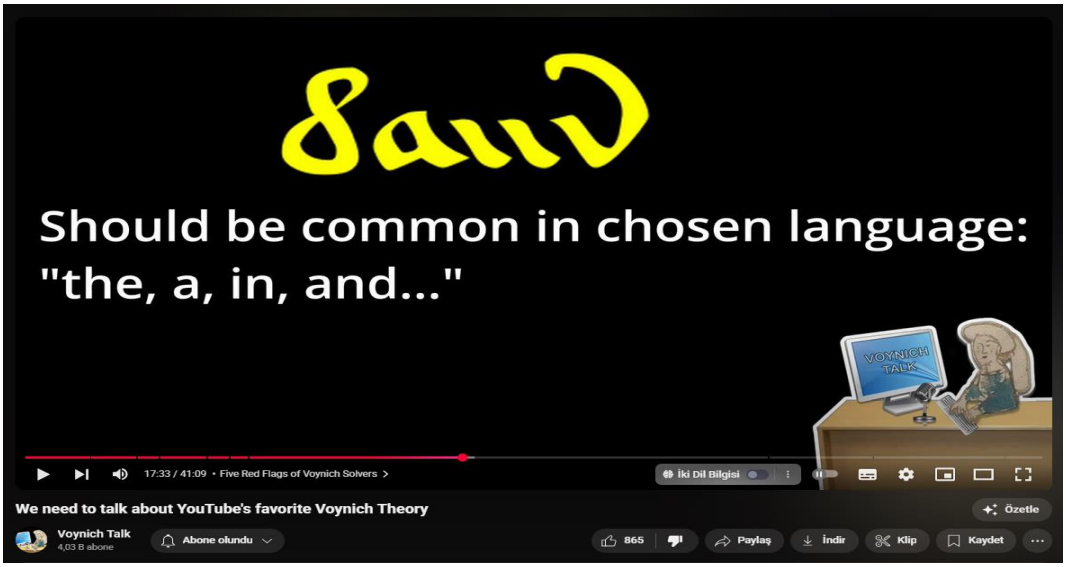

Üstelik, eleştirmenin beklentisi kapsamında olmakla kelime olmayan yapıları kelime zannetmemesi gerekirdi. Çünkü eleştirmen kendi beklentilerine göre yargılama yapamaz fakat iddia sahibinin iddiasına konu olan makalesinde gösterdiği metotlar ile ve kanıtlar ile ilgili yargılar sunabilir. Bizim makalemizde sunduğumuz kanıtları Bay Koen'in çürütmesi gerekirdi. Bir yanlış çıkarıma dayalı kişisel beklenti ile Bay Koen benim makalemde sunduğum kanıtları ve Türkçede bulunan dilsel kısıtlama ve fonetik yapı kurallarını iptal edemez veya görmezden gelemez. Bunu yapabilmek için kanıtları çürütmelisiniz ve Eski Türkçede bu özelliklerin olduğunu gösteren dil bilimcilerin sunduğu kanıtları da çürütmelisiniz.

 Şimdi bu SAM/SEM[121] hecesinin hangi durumda nasıl bir fonksiyon yüklendiğini ve buradaki seçim kısıtlamasının Türkçe ile çok net belirlendiğini net biçimde tekrar gösterelim.[122] Üstelik bunu yapmak için VM metinlerinde bu hecenin bulunduğu bazı sözcükleri de aday dilin özelliklerini açıklayan bilgilerle birlikte gösterelim.

[121] Mesela SAM hecesinden önceki sözcük bir fiil ise bu durumda SAM bir sözcük ekidir ve bunun her zaman fonksiyonu bu fiili birinci tekil şahıs (şartlı forma) dönüştürüyor olmasıdır. Bu heceden önceki sözcük içindeki sesli harflerde A, O, U, I harflerinin fonetik yapısı mevcutsa sesli uyumu kuralı bu heceyi SAM okumamızı sağlar. Fakat bu heceden önceki sözcük içindeki sesli harflerde E, Ö, Ü, İ harflerinin fonetik yapısı mevcutsa sesli uyumu kuralı bu heceyi SEM okumamızı sağlar. Yani burada transliterasyon yapanın kendi seçim özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir. Bunun tam tersine olmakla çok net dilsel, semantik ve fonetik kurallar doğrultusunda kök sözcüklerin yazım biçimi devam eden sözcüklerin veya sözcük eklerinin fonetik okunuşunu yönetir.

[122] Öyle ki aynı konuya "voynich.ninja" sayfasında da defalarca ve farklı örnekler üzerinden değinmiştim.

GPT-4

Here are the meanings of the listed Turkish words having the conditional first-person singular verb form ending in "-sam/-sem," along with the explanations in English as requested:

- **Sarsam** (Derived from the verb root "sar-" of wrapping or hugging) - "If I were to wrap/hug"
- **Öpsem** - "If I were to kiss"
- **Uyusam** - "If I were to sleep"
- **Örsem / Orsam** (In Turkish, the word "ormak" is cognate with the word "orak" (scythe), and these words are derived from the verb root "or-" meaning to cut/reap with a scythe, with the addition of the suffix -sem/-sam.) - "If I were to reap/cut with a scythe"
- **Çönsem** (The verb "çönmek" means to urinate in some dialects and to crouch in others.) - "If I were to urinate/crouch"
- **Sağınsam** (Derived from the verb meaning to milk or benefit from the produce.) - "If I were to milk/benefit from the produce"
- **Oysam** (Derived from the verb meaning to carve or hollow out.) - "If I were to carve/hollow out"
- **Hastaysam** (çor = sick, barren, infertile) - "If I were sick"

Note: In Old Turkish, the word "çor" was used to mean sick, barren, infertile, among others. Today, in modern Turkish spoken in Turkey, we use the word "hasta" instead of "çor".

- **Hastaysam** (çor = sick, barren, infertile) - "If I were sick"

Note: In Old Turkish, the word "çor" was used to mean sick, barren, infertile, among others. Today, in modern Turkish spoken in Turkey, we use the word "hasta" instead of "çor".

GPT-4

The use of "-sem/-sam" to indicate a conditional mood in Turkish, particularly with a word like "hastaysam" (if I am sick), provides a fascinating glimpse into the flexibility and complexity of Turkish grammar. In this context, "hasta" primarily functions as an adjective meaning "sick" or "ill." However, when combined with the conditional "-sem/-sam," it creates a phrase that might seem to violate the rule that conditionals are typically attached to verbs, not adjectives or nouns.

In Turkish, the transformation of "hasta" into "hastaysam" involves a two-step process. First, the adjective "hasta" (sick) combines with the copula "-yım" for first-person singular present tense, turning it into "hastayım" (I am sick). The copula, albeit often implicit and not always visually present in English translations, is crucial for linking subjects with their descriptors or states. Then, the conditional suffix "-sem/-sam," which corresponds to the English "if," attaches to this form, resulting in "hastaysam," meaning "if I am sick."

This construction showcases how Turkish can agglutinate and alter forms to express complex ideas through the modification of not only verbs but also adjectives and nouns. It's a clear example of how agglutinative languages like Turkish employ morphological processes to build meaning in a manner quite distinct from languages that rely more heavily on syntax than morphology.

To clarify, in Turkish, the conditional "-sem/-sam" can indeed attach to forms other than pure verbs. This is possible when adjectives or nouns undergo a transformation that includes the copula, enabling them to express conditions or hypothetical states. Thus, the meaning and function of the words before "-sem/-sam" can significantly vary, allowing for a wide range of expressions. This adaptability is a hallmark of Turkish's agglutinative structure, showcasing its capacity to embed multiple layers of meaning through suffixation and create nuanced expressions of condition, possibility, and relation.

Share

GPT-4 Türkçe

Ask AI anything

As seen here, the author uses the suffix -SAM/-SEM under the structure recorded in the Turkish. If a noun is written before the syllable (such as a flower name), the SAM/SEM part is read as "SAĞN" in every example. If the word before this syllable is a verb, then -SAM/-SEM is read every time. This situation may seem complicated to those who do not understand the way Turkish words form meaning, but for those who know it, it is a situation that completely overlaps with the structure of Turkish and here, regardless of whether this syllable is written in the same way, it is related to the way the syllable shapes the meaning of the root word written just before it. Even though the spelling is the same, the syllables establish a semantic integrity with the previous word, and here, in the case of VM, this complex structure completely overlaps with Turkish. Such an overlap cannot lead to the question of why you sometimes read the syllable SAM as SAĞN. The author wrote SAM 600 years ago, but since it is divided into these two phonetic forms in today's Turkish, we can read and use SAM/SAĞIN in this way. Moreover, although the author wrote two "ii" written side by side, it is explained in the ATA transcription table that he read it with today's "Ğ" phonetics while pronouncing it. The issue here is not that we read SAM and SAĞN with our freedom. In this particularly restrictive linguistic feature, choosing the words placed before this SAM/SEM syllable—as a predicate, noun, or adjective—means transliteration must occur within a constrained scope that we must follow according to the same rule every time.

Bu durum Türkçenin anlam oluşturma biçimini anlamayanlara karmaşık gelebilir, ancak bilenler için Türkçenin yapısıyla tamamen örtüşen bir durumdur ve burada, bu hece aynı şekilde yazılsa bile, hecenin hemen öncesinde yazılan sözcük-kökünün anlamı ve fonetik-okunuşu şekillendirme biçimiyle ilgilidir. Yazım aynı olsa bile, heceler önceki sözcükle anlamsal bir bütünlük oluşturur ve burada, VM örneğinde, bu karmaşık yapı Türkçeyle tamamen örtüşmektedir. Böyle bir örtüşme, bazen SAM hecesini neden SAĞN (-sağın/sağın-mak) olarak okuyabiliyorsunuz sorusuna yol açmamalıdır çünkü bu yazarın yaklaşık 600 yıl önce vermiş olduğu bir karardır ve cümle içindeki bağlama göre şekillenmiştir.[123]

Voynich elyazmasında ve modern-Türkçenin pek çok lehçesinde ve ağzında tam örtüşür biçimde olmakla **-sem/-sam** okunan sözcük eki fiillerden sonra ve meslek bildiren sözcüklerden sonra kullanıldığında bunları her zaman bağlama dayalı biçimde birinci şahsa ait sözcükler yapabilir. Fakat cümle içindeki bağlam değişirse bu -sağn (-sağın) ekindeki biçimiyle "gibi" anlamı verecektir. Dolayısıyla Türkçe için her defa aynı biçimde yazılan bir sözcük veya bir sözcük eki için onun anlamını her cümlede aynı anlamda tercüme edeceksin demek veya böyle bir beklentiye girmek yanlış olacaktır. Çünkü esasen bunu belirleyen bağlamdır. Mesela fiil sözcüklerden sonra bu sözcük eki her zaman -sam/-sem fonetiği ile çevrilebilir olsa da burada da cümle içindeki bağlam dolayısıyla bu durumun değişebileceği nadir durumlar olabilir. Mesela fiilden isim yapmış olan veya sıfat biçimini almış olan eylem köklü sözcüklerde -sağn (-sağın/-seğin) eki biçimini alıp almayacağı da yine bağlamla ilgilidir fakat çoğunlukla bu isim ve sıfat sözcüklerden sonra (kişi adları hariç) -sağın biçimi transliterasyon çevirilerde kullanılacaktır. Aynı şekilde olmakla, benzerlik ifade eden biçim ve bağlamda sıfat veya isimlerden sonra kullanıldığında ise "-sağın" sözcük eki biçimini alır. Buna karar veren şey çoğunlukla bir önceki sözcüğün ne olduğudur ve her zaman cümle içindeki anlamsal bağlamın ne olduğudur.[124]

---

[123] Yazar SAM'ı 600 yıl önce yazmış, ancak günümüz Türkçesinde bu iki fonetik biçime ayrıldığı için SAM/SAĞIN'ı bu şekilde okuyabiliyor ve kullanabiliyoruz. Ayrıca, yazar pek çok farklı sözcükte de yan yana yazılmış iki "ii" harfi yazmış/kullanmış olmasına rağmen, ATA transkripsiyon tablosunda telaffuz ederken bunu günümüzün "Ğ" fonetiğiyle okuduğu açıklanmıştır. Buradaki net dil özellikle ortadayken/varken esasen SAM veya SAĞN'ı kendi seçim özgürlüğümüzle karar vererek keyfimize göre okumamız mümkün olamaz. Bunu yöneten şey bu hecenin önündeki sözcüğün yapısıdır. Türkçedeki sözcüklerin kökünden anlam türetmesi biçimi ve dildeki sesli-harf uyumu özelliği, özellikle seçim özgürlüğüne dayalı olamayacak olan ve kısıtlayıcı dilsel özellik olan bir yapıdır ve VM metinlerinde de aynı yapının olması okumalarda net örtüşmeler olduğunu gösterir. Buradaki SAM/SEM hecesinden önce gelen kelimeleri seçmek - bir yüklem, isim veya sıfat olarak – kullanmış olmak yazarın 600 yıl önceki kararı idi. Bu da transliterasyon çevirilerimizde kısıtlayıcı ve ayırt edici ve gruplandıran alanda tek bir seçenek vermektedir ve her seferinde aynı kurala uymamız gereken kısıtlı bir kapsam içinde çözümlemelerde ilerlememiz gerektiği anlamına gelir.

[124] Bu sözcük ekinin hangi ismin önüne yazıldığı önemlidir. Türkçede "sarı", "kırmızı", "siyah" ve "yeşil" gibi renk adları öncelikle isim olarak kabul edilir. Ancak, "sarı elma" veya "kırmızı araba"da olduğu gibi bir şeyi tarif ettiklerinde sıfat olarak da işlev görebilirler. Bu -sağın/*-sağn eki renk adları önüne geldiğinde; örneğin; "kırmızı-sağın" veya "sarı-sağın"daki "sağın" terimi, "gibi" veya "benzer" anlamına gelen bir ek işlevi görür. Renklere, bir şeyin bu renklere benzer niteliklere sahip olduğunu belirten karşılaştırmalı bir anlam iletmek için eklenir. Örneğin, "sarı-sağın" "sarı gibi" anlamına gelir. Bu durumda "-sağın" okunması gerekecek sözcük eki bu halde ayrı bir kelime değildir fakat bu durumda kendinden sonra gelen kelimeyle de bağlı olarak anlam evrilebilir. Temel renkten bir benzetme yaratan üretken bir morfolojik unsurdur. Tüm Türk lehçelerinde evrensel olarak tanınmasa da eklenen biçimlerin anlamı geliştirebildiği Türkçe morfolojik esnekliğinin özelliklerini yansıtır. Genel olarak, "-sağın" temel renk terimlerine nüanslı bir karşılaştırmalı özellik katarak Türk dilinin morfolojisi ve semantiğinin zenginliğini sergiler.

VM metinlerinde bir kural olarak ve her defa aynı biçimde uygulanmak üzere; (İnsan adları hariç olmakla,) Cins isimler, tekil isimler, çoğul isim ve topluluk isimleri, somut isimler (beş duyu organımızdan herhangi bir tanesiyle algılayabildiğimiz, yani elle tutup gözle görebildiğimiz, koklayıp tadabildiğimiz ve duyabildiğimiz varlıkları karşılayan isimlerde) ve soyut isimler ("sevgi" ve "mutluluk" gibi kavramlar) olan isimlerin

Ayrıca bu SAM/SEM hecesinin VM sayfalarında (ve Türkçede) bir cümlenin ilk sözcüğü olduğu durumları da görmek mümkündür. Bu durumda cümle içindeki bir ara sözcükte olmakla o sözcüğün başında SAM/SEM kök-sözcüğü görülmüşse veya cümlenin ilk sözcüğü

---

tamamından sonra bu hece geldiğinde bunun bir bağımsız veya bir sözcük eki olup olmadığına cümle içinde bulunduğu yere göre karar verilir. Bu tip isimlerin sonunda sözcük eki olduklarında -sağn/-seğn (-sağın/-seğin) fonetik-değeri ile okunurlar.

Fayda anlamındaki "yarar" sözcüğü, Türkçe dil bilgisi açısından soyut isimler grubuna girer. Bu sözcüğe "-sağın" ekini eklersek "yarar-sağın"ı kavramını oluşturduğunuzda, bu sözcük faydalı olma veya fayda potansiyeline sahip olma ile ilgili anlamları iletir. Bu yapı, çeşitli bağlamlarda "elverişli" veya "avantajlı" gibi nitelikleri ima eder ve sizin Türkçede "faydalı" veya "yarar elde edilmesi mümkün olan" anlamına geldiği yorumumuza uygundur. Bu, eklerin eklenmesinin kökteki anlamını etkili bir şekilde evirdiği Türk morfolojisinin eklemeli doğasını yansıtır.

Türkçe dil bilgisi açısından, "yararlı-sağın" (yararlı-gibi) ifadesinin türü, cümledeki kullanım ve bağlamlarına göre değişir. Ancak genel bir değerlendirme yapacak olursak: "Yararlı-sağın" ifadesinin bir dil bilgisel sınıflandırmaya tabi tutulabilmesi için kullanıldığı bağlam incelenmelidir. Eğer "yararlı-sağın" bir kavram veya nesne adı olarak kullanılmışsa, isim olabilir. [Örneğin: "Yararlı-sağın, bu projede önemli bir rol oynadı." (Burada, bir isim görevi üstlenmiş.)] Eğer bir özelliği nitelemek için kullanılırsa, sıfat görevini üstlenebilir. Burada -sağın eki "Yararlı-gibi" İfadesinde olduğu gibi "gibi" edatı fonksiyonunu üstlenmiş sayılabilir. Edatlar, isimleri veya sıfatları çeşitli anlamlar ve ilişkilerle bağlar. Eğer "yararlı-gibi" ifadesi bir başka ismi niteliyorsa, sıfat görevinde olabilir. [Örneğin: "Yararlı-gibi öneriler sundu." (Burada, "öneriler" isimdir ve "yararlı-gibi" onu niteliyor, yani sıfattır.)]

Genel olarak görüleceği gibi, bu tür ifadelerde dil bilgisel işlevi belirlemek için her zaman cümledeki konum ve görevine bakmak gerekir. Her durumda olmakla VM metinlerinde her zaman aynı tür sözcükler için aynı biçimde fonetik ve işlev cümle içinde kullanıldığı yere göre aynı biçimde veya fonksiyonda işlevi olacaktır. Yani burada transliterasyonu yapan kişinin kişisel tercihine göre fonetik yapının veya anlamın keyfi olarak tayin edilmesinden söz edemeyiz çünkü dildeki bu yapılar her defa aynı biçimde kısıtlayıcı olarak bu seçimleri dil bilgisi kuralları esasında kendisi yönetmektedir. Bir diğer değişle 600 yıl önce yazar hangi anlam içeriğinde cümleyi oluşturduysa bunu modern çağda transliterasyon yapan kişinin sonsuz özgürlük ve seçenek alanında kendi kararına uygun değiştirmesi mümkün değildir.

Türkçe ve Hint-Avrupa dilleri arasında anlam değişikliğinin mekanizmalarını etkileyen temel fark, iki dil grubunun yapı ve işleyiş farklılıklarından kaynaklanmaktadır. Türkçe, eklemeli (agglutinative) bir dil iken Hint-Avrupa dilleri bükümlü (fusional) dil yapısına sahiptir. Bu farklılıklar, sözcüklerin cümle içerisindeki konumları veya eklerle kullanım biçimlerinin anlamı değiştirmesine doğrudan etkiler. Türkçe, eklemeli bir dil olduğu için anlamlar çoğunlukla sözcüğe eklenen eklerle değişir. Sözcüğün köküne eklenen bir ek, farklı bir işlev ya da anlam yaratabilir. Eklerin sözcük anlamını değiştirmesi, aynı kökün farklı bağlamlarda kullanılmasına olanak tanır. Türkçe, kelime sırasına bağlı olmayan, özne-yüklem uyumu sağlayan bir dildir. Sözcüğün cümledeki konumu, sözcüğün işlevine göre anlamını etkileyebilir:

- "Ali kitabı okuyor." (Burada "kitabı" nesne görevinde)
- "Kitabı Ali okuyor." (Nesnenin vurgusu değişir, anlamda odak değişebilir.)

Bu serbestlik, Türkçede anlam değişimini sıkça karşılaşılır bir durum haline getirir. Çok Anlamlılık ve Bağlam bakımından Türkçede bir sözcük farklı bağlamlarda farklı anlamlar kazanabilir. Örneğin: "Yaz" sözcüğü mevsim anlamında ("Yaz mevsimi güzeldir" cümlesindeki gibi) veya "yazmak eylemi" ("Kitaba yaz." emir/önerme cümlesindeki gibi) birbiri ile hiçbir alakası olmayan anlamlara gelebilir. Dolayısıyla Türkçede bir sözcüğün aynı biçimde yazılıyor olması o sözcüğün transliterasyon çevirilerde her defa aynı anlama geleceği anlamında değildir. Burada o sözcüğün veya hecenin ya da sözcük-ekinin cümle içindeki kullanıldığı yer ve bağlam, hangi anlamın kullanıldığını belirleyen esas faktördür. Bu transliterasyonu yapan kişinin değiştirebileceği veya çeviri yapılan metinlerin anlamını maniple edebileceği bir serbestlik vermez. Bir diğer değişle, Türkçede dilin eklemeli yapısı ve kelime sırası biçimi sözcüklere çok yönlülük kazandırır. Bu, Türkçeyi bağlama dayalı bir dil haline getirir. Hint-Avrupa dilleri ise bu yapıya kıyasla nispeten çok daha yapılandırılmış ve sabit anlamlar sunar. Sonuç olarak, Türkçede anlam değişikliğinin nedeni, dilin eklemeli yapısı, sözcük sırası esnekliği ve bağlama dayalı yorumlama özellikleridir.

SAM/SEM ise bu durumda bu hece bir bağımsız sözcüktür fakat sözcük-eki değildir. Her durumda SAM hecesi cümle başında bulunabiliyorsa bu herhangi bir sözcüğün-eki olamaz.[125] Üstelik SAM/SEM hecesini önünde ona bitişik bir veya birkaç harf ile bileşik bir sözcük içinde görürseniz, bu durumda bunlar da çoğunlukla bir sözcük eki değil bağımsız sözcük veya kök sözcüğün sondaki hecesi niteliğindedir. Fakat her durumda bu cümle içindeki anlamsal bağlama dayalı biçimde yönetilir ve açıklanır.

Ayrı yazılmış SAM/SEM hecesi ise her zaman bir sözcüğün sonunda olacak diye bir kural da yoktur. Zaten VM metinlerinde de bunları ayrı yazılmış birer sözcük eki/hece ve bağımsız sözcük yapısı içinde de görebiliriz. Bu nedenle ayrı yazılmış olan SAM/SEM hecesi görünce bunların tamamına sözcük muamelesi yaparak bunların toplam sayısına bakmanıza (toplam sözcük sayısına eklemenize) gerek yoktur. Öncelikle hangisi bağımsız sözcük hangisi ayrı yazılan sözcük eki diye bir ayrımı yapmanız gerekir. Bu durum benim şahsen uydurduğum veya icat ettiğim bir şey değildir fakat Türkçe yazım tarihinde ve günümüz Türkçesinde bulunan bir özelliktir. Bay Koen bu tip bir SAM hecesi sayım yapacaksa sözcükleri mi yoksa heceleri mi saydığını öncelikle kanıtlamalıdır. Biz bunun her zaman bağımsız bir sözcük olmadığını çok sayıda cümle okumasına dayalı biçimde kanıtlamış bulunuyoruz. Bay Koen ise bağımsız bir sözcük olduğunu kanıtlayamadığı SAM hecesinin bağımsız bir sözcük olduğuna o kadar körü körüne inanmış ki bu heceden 240 sayfada 800 adet olduğuna çok emin biçimde başkasına yöntem tavsiye ediyor. Üstelik tavsiyesine uyulmaması Bay Koen için eleştiri sebebi ki bu da oldukça garip ve anlaşılmaz bir durumdur.

Bay Koen'in bu hecelerin her defa birer bağımsız sözcük olduğuna dair ve anlamca da aynı sözcük olduğunu dair kanıtları yoksa incelediği dilin tarihsel yazım biçimine uygun olmayan kişisel varsayımlarını peşinen sanki bu varsayımı doğru bilgi-imiş gibi kabul etmemelidir.[126]

Bir bilimsel ölçüm veya eleştiri, kişisel inançları, ön kabulleri / peşin hükümleri veya kafanızdaki beklentileri dikkate alarak yapabileceğiniz bir şey değildir. Bir bilimsel ölçüm veya eleştiri, kişisel inançları veya peşin hükümleri esas alırsa bu durumda kanıta bakmaz veya yeterince irdelemez ve rasyonellikten uzaklaşır. Halbuki bunun tam tersine olmakla gözlemlenebilir somut kanıtlara dayalı biçimde çalışmak gerekir. Bir bilimsel ölçüm veya eleştiriyi yapan kişi kendi kişisel inançlarını veya önyargılarını işin içine katmışsa, bu durumda o kişi bu kanılarını veya peşin fikirlerini eski yazı transkripsiyon çevirilerin doğruluğunu gösteren kıstaslar olarak kabul edemez. Bir bilimsel çalışma ancak kıstasların doğru ölçüm yapabilecek biçimde belirlendiği ölçüde doğru sonuçlar sunabilir.[127] Kıstaslar kanıtlanmamış varsayımlardan ve hayal gücündeki ön kabullerden seçilmişse, bu durumda değerlendirmeyi kim yaparsa yapsın ölçüm neticeleri gerçekleri yansıtmayacaktır.

---

[125] VM metinlerinde cümle sonlarında nokta işareti veya cümle başlarında büyük harf kullanımı yoktur. Zaten VM harflerinde büyük harf küçük harf ayrımı da yapılmamıştır. Cümlelerin çoğu bir satırda bitse de her cümle tek satırda bitmez ve bazıları sonraki satıra uzarken bazen de aynı satırda iki veya üç cümle bulunabilmektedir.

[126] Öyle ki İngilizce yazılmış eski metinleri inceliyor olsaydı belki bu yaklaşımı işe yarar bir yaklaşım olabilirdi. Açıkçası İngilizce eski metinleri neredeyse hiç derinlemesine incelemedim ve bunları analiz edecek bilgiye sahip değilim. Fakat kim hangi dili inceliyorsa o dilde sözcüklerin anlamlarının nasıl oluşturduğunu ve fonetik yapıları öğrenmiş ve kıyaslamaları bu bilgiler ışığında yapmış olmalıdır.

[127] Ben Bay Koen'e Türkçe spesifik bazı önemli bilgileri iletmiştim. Kendisine inceleme çalışmasından önce ilettiğim elektronik postalarda ve voynich.ninja sayfasında Türkçeye özgü durumlar hakkındaki açıklamalarım oldu. Bunları elbette başka VM araştırmacıları da gördüler. Türkçeye özgü ses, sözcük ve yazım tipi özellikleri gibi konularda dile özgü kural ve bilgiler anlamayan kimselerin iddiamızı değerlendirmeleri güç olacaktır. Bu kişiler Türkçe bilebilir veya bilmeyebilir. Her durumda iddiamıza konu olan Türkçeye özgü özel bilgileri edinmeleri gerekecektir.

Aşağıdaki ardı ardına dizilmiş birkaç görselde görülen açıklamalara bakınız. Bunlarda AI GPT-4 tarafından verilen bilgi ve araştırmacılara yönelik önerileri bulabilirsiniz.

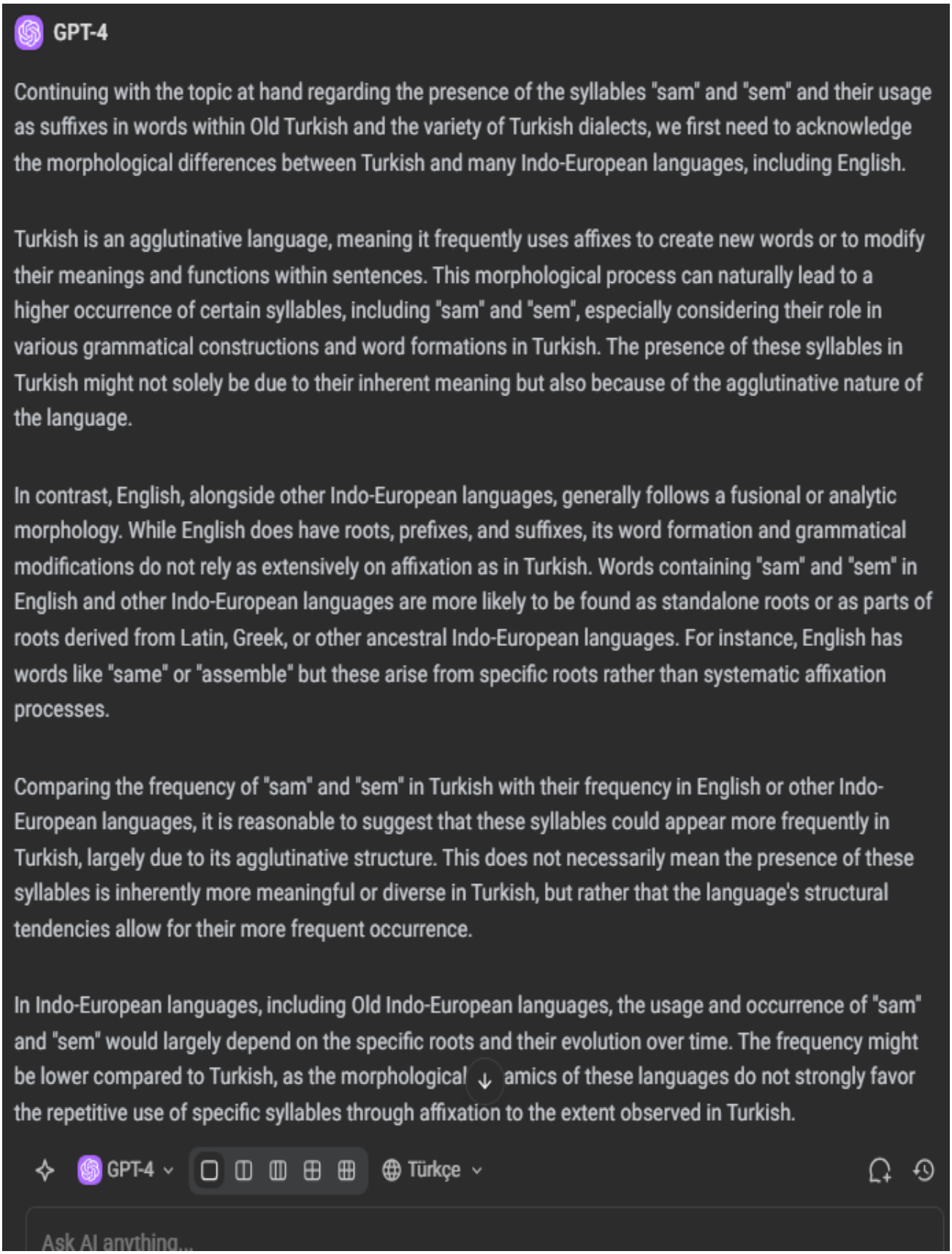

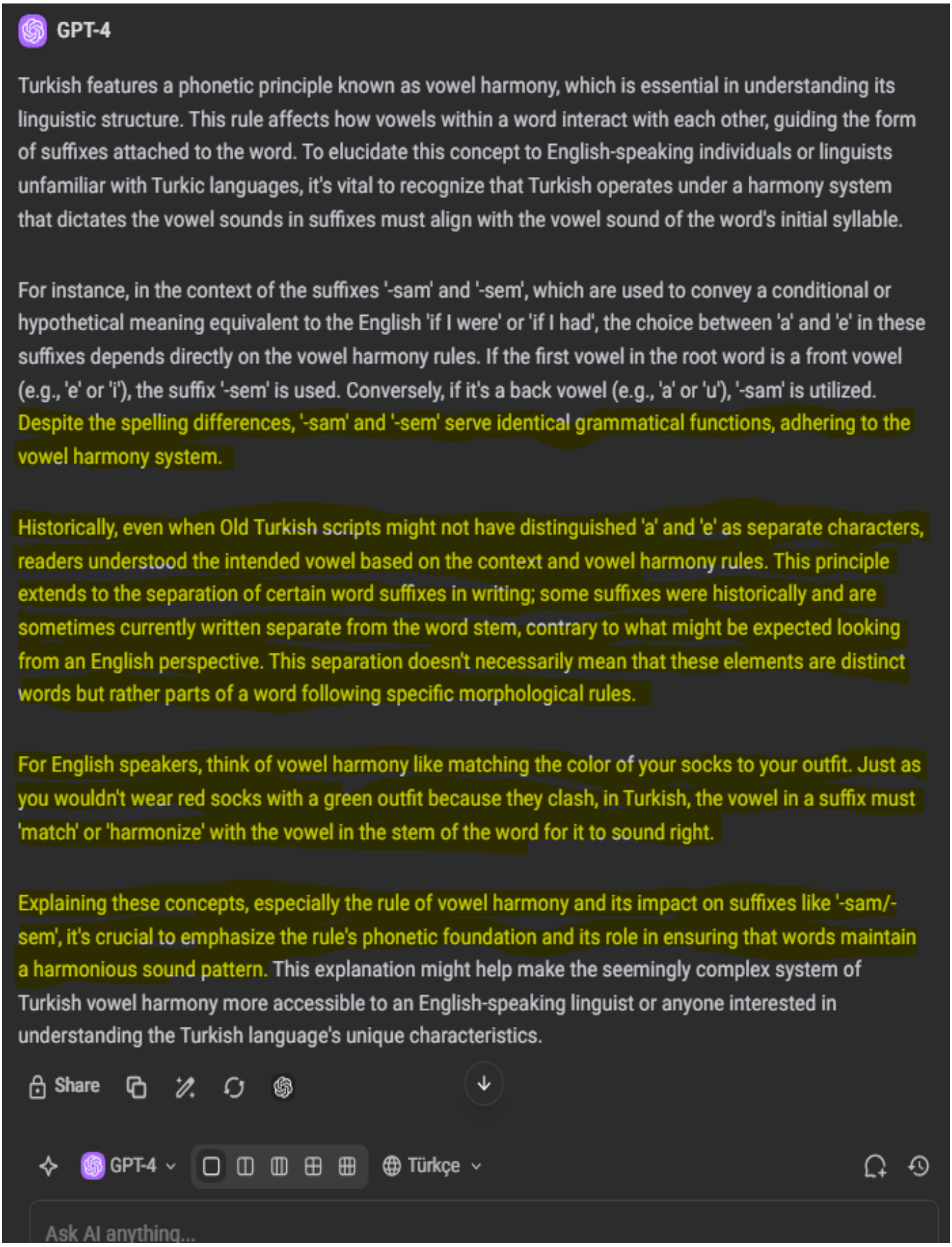
GPT-4
Turkish features a phonetic principle known as vowel harmony, which is essential in understanding its linguistic structure. This rule affects how vowels within a word interact with each other, guiding the form of suffixes attached to the word. To elucidate this concept to English-speaking individuals or linguists unfamiliar with Turkic languages, it's vital to recognize that Turkish operates under a harmony system that dictates the vowel sounds in suffixes must align with the vowel sound of the word's initial syllable.
For instance, in the context of the suffixes '-sam' and '-sem', which are used to convey a conditional or hypothetical meaning equivalent to the English 'if I were' or 'if I had', the choice between 'a' and 'e' in these suffixes depends directly on the vowel harmony rules. If the first vowel in the root word is a front vowel (e.g., 'e' or 'i'), the suffix '-sem' is used. Conversely, if it's a back vowel (e.g., 'a' or 'u'), '-sam' is utilized. Despite the spelling differences, '-sam' and '-sem' serve identical grammatical functions, adhering to the vowel harmony system.
Historically, even when Old Turkish scripts might not have distinguished 'a' and 'e' as separate characters, readers understood the intended vowel based on the context and vowel harmony rules. This principle extends to the separation of certain word suffixes in writing; some suffixes were historically and are sometimes currently written separate from the word stem, contrary to what might be expected looking from an English perspective. This separation doesn't necessarily mean that these elements are distinct words but rather parts of a word following specific morphological rules.
For English speakers, think of vowel harmony like matching the color of your socks to your outfit. Just as you wouldn't wear red socks with a green outfit because they clash, in Turkish, the vowel in a suffix must 'match' or 'harmonize' with the vowel in the stem of the word for it to sound right.
Explaining these concepts, especially the rule of vowel harmony and its impact on suffixes like '-sam/-sem', it's crucial to emphasize the rule's phonetic foundation and its role in ensuring that words maintain a harmonious sound pattern. This explanation might help make the seemingly complex system of Turkish vowel harmony more accessible to an English-speaking linguist or anyone interested in understanding the Turkish language's unique characteristics.
Share
GPT-4
Türkçe
Ask AI anything...

GPT-4

Turkish grammar can seem complex to those not familiar with agglutinative languages, but it unfolds in a logical and consistent manner, rich in both brevity and elaboration. In Turkish, words gain new meaning through the addition of suffixes, a process that heavily relies on vowel harmony for fluid pronunciation. Vowel harmony ensures that the vowels in suffixes blend well with the root word's last vowel, following the rules of frontness and backness. This not only includes forming plurals or showing possession but extends to conveying various grammatical nuances.

For a non-Turkish-speaking linguist, understanding the translation process from Turkish to languages like English can be intriguing due to the agglutinative nature of Turkish. Here's a simplified explanation along with an example and the necessity of adding conjunctions in translations:

Simplified Explanation of Agglutination and Vowel Harmony:

Turkish words transform through the addition of suffixes, adapting to convey different meanings. Vowel harmony, dividing vowels into front and back categories, ensures the suffixes harmonize with the root word's last vowel, creating a fluid sound. This can be seen in how "kitap" (book) changes to "kitaplar" (books), using a matching vowel in the suffix to maintain harmony.

Turkish's Richness in Word Formation:

One way to showcase Turkish's capability to form lengthy words is by constructing an example that also illustrates its translational complexity. Consider the hypothetical word "Çalışıveremişlerdir," which, despite not being commonly used in daily conversations but perfectly understandable and possible within the Turkish language structure, showcases Turkish's flexibility. Breaking down this word:

- **Root:** "Çalış-" (to work)
- **Suffixes:**
  - "-ıver-" (denoting an attempt or a sort of sudden action)
  - "-emiş-" (a past tense marker indicating hearsay or uncertainty)
  - "-ler" (plural marker)
  - "-dir" (a suffix implying certainty or assumption)

Translation into English: "They presumably have suddenly tried working." Here, notice the addition of

Turkish's Richness in Word Formation:

One way to showcase Turkish's capability to form lengthy words is by constructing an example that also illustrates its translational complexity. Consider the hypothetical word "Çalışıveremişlerdir," which, despite not being commonly used in daily conversations but perfectly understandable and possible within the Turkish language structure, showcases Turkish's flexibility. Breaking down this word:

- **Root:** "Çalış-" (to work)
- **Suffixes:**
  - "-ıver-" (denoting an attempt or a sort of sudden action)
  - "-emiş-" (a past tense marker indicating hearsay or uncertainty)
  - "-ler" (plural marker)
  - "-dir" (a suffix implying certainty or assumption)

Translation into English: "They presumably have suddenly tried working." Here, notice the addition of conjunctions like "have" and "presumably" to link ideas, which are not explicitly present in Turkish. Such conjunctions are necessary for the translated sentence to flow naturally in English, highlighting the disparity in construction between Turkish and English sentences.

Why Conjunctions and Similar Elements Are Added in Translations:

When translating from Turkish, especially from archaic texts to modern Turkish and then to English, conjunctions are often inserted to ensure coherence and fluidity in the target language. This stems from the agglutinative nature of Turkish, where complex ideas are compacted into single words without the need for conjunctions. However, in languages like English, these ideas must be unpacked and connected using additional words to form coherent sentences. This necessity arises from structural and functional differences between languages, particularly in how they convey relationships between ideas.

In summary, Turkish's agglutinative nature allows for the compact expression of complex ideas, often requiring adjustments like the addition of conjunctions when translating into languages with different structures, such as English. This adjustment ensures the translated text remains coherent and faithful to the original meaning, despite the absence of direct equivalents for certain grammatical structures. Understanding this process is crucial for linguists, especially when working with ancient texts and their translations, where maintaining accuracy and coherence is key.

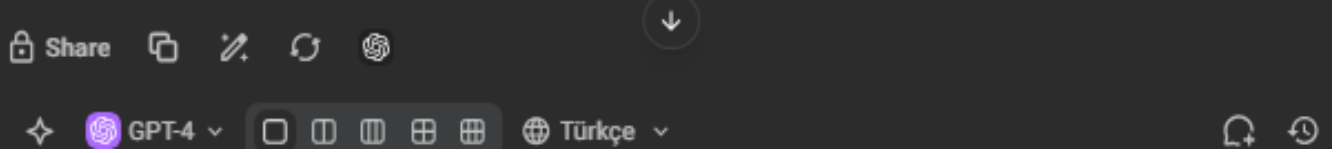

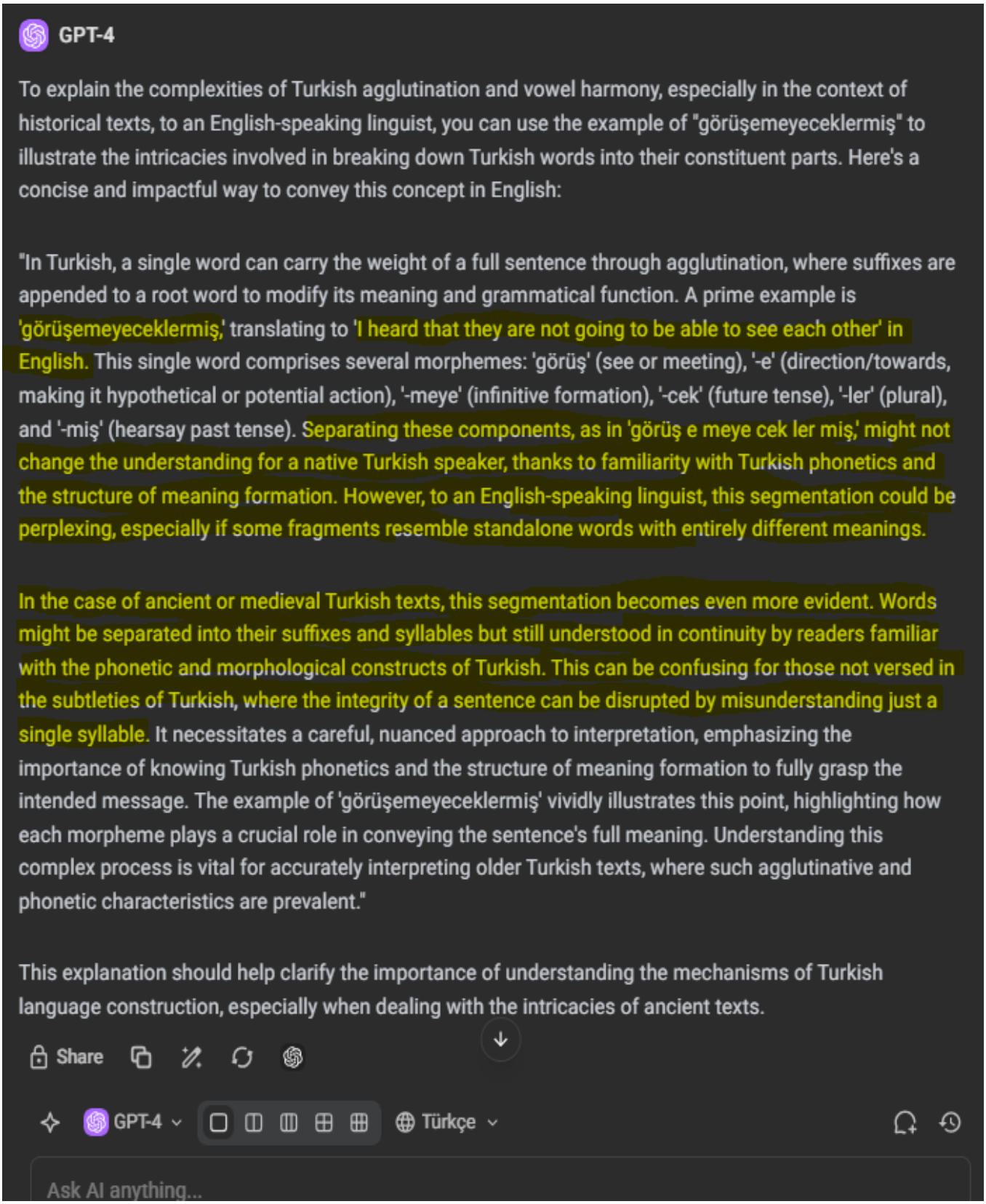
GPT-4
To explain the complexities of Turkish agglutination and vowel harmony, especially in the context of historical texts, to an English-speaking linguist, you can use the example of "görüşemeyeceklermiş" to illustrate the intricacies involved in breaking down Turkish words into their constituent parts. Here's a concise and impactful way to convey this concept in English:
"In Turkish, a single word can carry the weight of a full sentence through agglutination, where suffixes are appended to a root word to modify its meaning and grammatical function. A prime example is 'görüşemeyeceklermiş,' translating to 'I heard that they are not going to be able to see each other' in English. This single word comprises several morphemes: 'görüş' (see or meeting), '-e' (direction/towards, making it hypothetical or potential action), '-meye' (infinitive formation), '-cek' (future tense), '-ler' (plural), and '-miş' (hearsay past tense). Separating these components, as in 'görüş e meye cek ler miş,' might not change the understanding for a native Turkish speaker, thanks to familiarity with Turkish phonetics and the structure of meaning formation. However, to an English-speaking linguist, this segmentation could be perplexing, especially if some fragments resemble standalone words with entirely different meanings.
In the case of ancient or medieval Turkish texts, this segmentation becomes even more evident. Words might be separated into their suffixes and syllables but still understood in continuity by readers familiar with the phonetic and morphological constructs of Turkish. This can be confusing for those not versed in the subtleties of Turkish, where the integrity of a sentence can be disrupted by misunderstanding just a single syllable. It necessitates a careful, nuanced approach to interpretation, emphasizing the importance of knowing Turkish phonetics and the structure of meaning formation to fully grasp the intended message. The example of 'görüşemeyeceklermiş' vividly illustrates this point, highlighting how each morpheme plays a crucial role in conveying the sentence's full meaning. Understanding this complex process is vital for accurately interpreting older Turkish texts, where such agglutinative and phonetic characteristics are prevalent."
This explanation should help clarify the importance of understanding the mechanisms of Turkish language construction, especially when dealing with the intricacies of ancient texts.
Share
GPT-4
Türkçe
Ask AI anything...

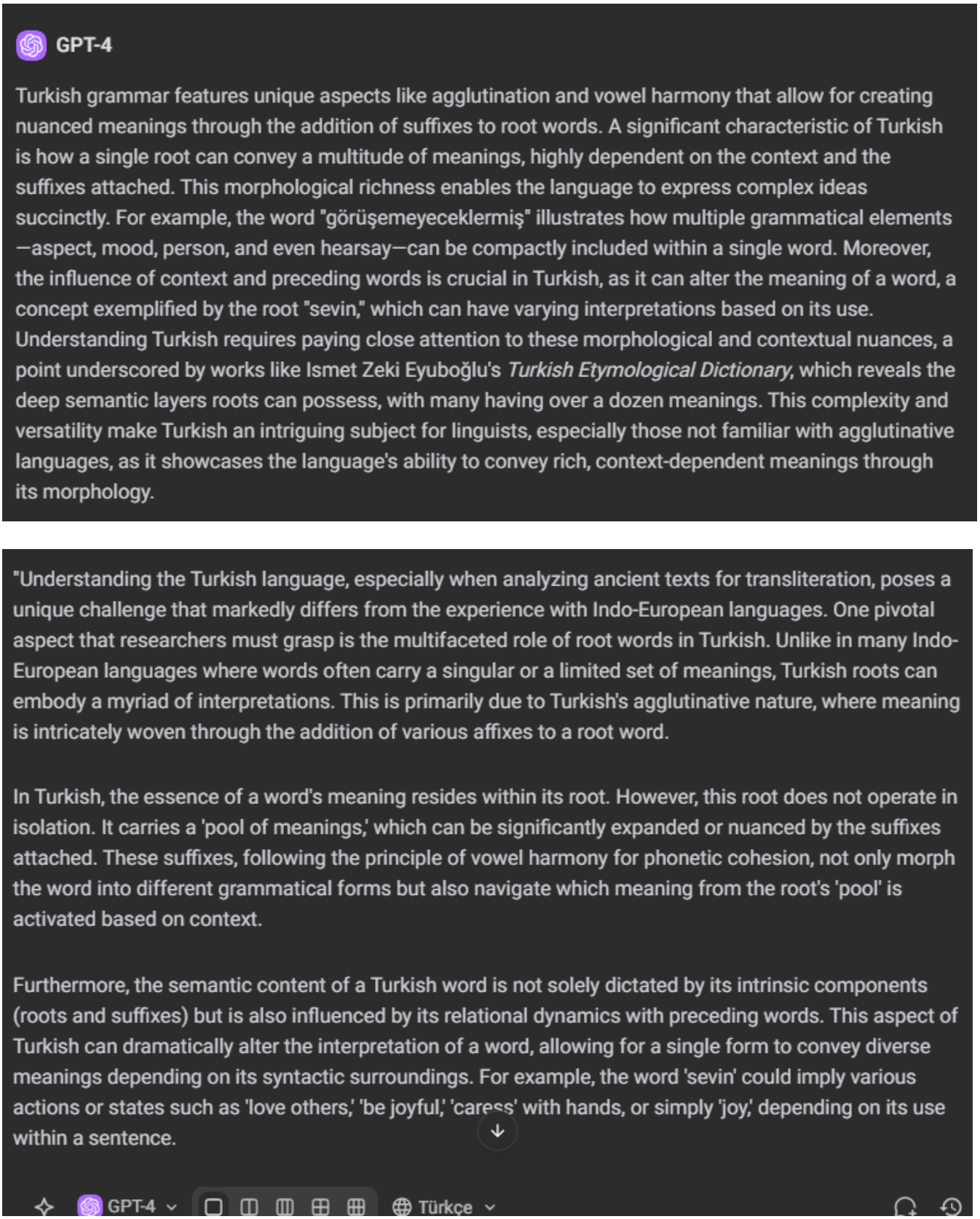

Görselle ilgili açıklama: Bu görselde yapay zekâ İsmet Zeki Eyüboğlu tarafından yazılmış "Türkçe Kökler Sözlüğü" isimli sözlüğün adındaki "kökler" kelimesini "kelime-kökü" yerine "kelimelerin kökeni" anlamındaki "etimoloji" sözcüğü ile karşılamaya çalışan bir çeviri hatası yapmıştır. Bunun dışında olmakla verilen bilgilerde herhangi bir hata mevcut değildir.

sam—,

Kâş. sözlüğünde, Uygur Türkçesinde bu kökten türemiş beş on sözcük varsa da, kökün Türkçe olduğunu kanıtlamaya yetmez. Bu sözcüklerin kimi ses değişmesi, ses düşmesi nedeniyledir: *samursak* (sarımsak, sarmısak, Kâş.), *samlamak* (ilaç yapmak, Kâş.), *samda* (ayağa giyilen sandal, Kâş.), *sam* (ilaç, Uyg.) örneklerinde *samursak* (ses değişmesi sonucudur, doğrusu *sarımsak*'tır) dışında hepsi el kökenlidir, Türkçe değildir. Anadolu halk ağzında *sam* köküyle başlayan Türkçe sözcükler *n/m* dönüşmesi ürünüdür.

Yukarıdaki görselde İsmet Zeki Eyüboğlu tarafından yazılmış "Türkçe Kökler Sözlüğünde "SAM- sözcük kökü anlam içeriği açıklaması görülebilir. görüleceği gibi SAM ile başlayan sözcüklerin anlam içeriğinde "ilaç" anlamı mevcut. Ayrıca, bu açıklamadan anlaşılacağı gibi SAM kökü ile başlayan sözcüklerde (lehçeler arasında) N/M ses dönüşümü tespit edilmiş. Daha önce başka sözlüklerin sayfalarında SEM sözcüğünün de "ilaç" anlamında kullanıldığını göstermiştik. Buradan da anlaşılacağı gibi, SAM ve SEM sözcükleri birbirinin farklı ağızlardaki fonetik biçimidir ve her ikisi ilaç anlamında kullanılmaktadır. SE/SAM sözcüğünün "ilaç" anlamında kullanımı Modern Türkiye Türkçesinde mevcut değildir. Öyle ki Koen VM ile modern Türkiye-Türkçesi sözcükleri kıyaslamıştır. Şimdi aynı şeyi yapmak istiyorsa VM SAM sözcüğü ile modern Türkçede "ilaç" sözcüğünün metinlerde geçme yoğunluğunu kıyaslaması daha yakın sonuç verecektir. Fakat VM ilaç yapımı ve tıbbi uygulamaları içerdiği için, Koen kıyaslama yapacaksa modern Türkçede de aynı konularda bir kitap bulup kıyaslayabilir.

Görüleceği gibi, Türkçe sözcüklerde anlam oluşması (özellikle de transliterasyon çeviri çalışmaları sırasında okunan sözcüklerin fonetik ve anlam biçimlerini karşılaştırırken bunların her defa aynı Türkçe kural ve sıralama içinde bulunmasını ve bunların da tam cümleler içinde ve tam sayfalar içinde örtüşür biçimde olması gereken cümle yapısı sırasında görülmüş olması durumu) incelendiğinde anagram yaparak ortaya atılabilecek uydurmalar biçiminde olmadıkları net biçimde görülmektedir.[128]

Tam olarak fonetik örtüşme ve sözcük kuruluş yapısına dayalı olan ve dile özel durumları gösteren kanıtlarımız incelenen ve karşılaştırılan dillerin her ikisinde olmakla sözcük fonetiği ve anlam oluşturma yapılarındaki örtüşmeleri sunmuştur.

Böyle çok sayıda bulgu ortadayken çalışmamızı eleştirmek isteyecek dil bilimcilere tavsiyemiz inceleyecekleri dile özel kuralları ve unsurlarını dikkate almalarıdır.

Bir diğer deyişle, bu fonetik özelliklerin ve sözcük yapılarına özgü tam örtüşmelerin tamamı transliterasyon çeviri yapan kişiyi oldukça sınırlayacak olan bir özelliktir.

Dolayısıyla Bay Koen'in ileri sürdüğünün tam tersi bir durum söz konusudur ve bu kısıtlayıcı olan durum Türkçenin bütün lehçeleri için aynı biçimde olmakla, transliterasyon yapan kişileri oldukça kısıtlamaktadır.

---

[128] Buna karşın yapılan cümle transliterasyon çözümlemelerde herhangi bir sözcüğün birden çok anlamı cümle anlam bütünlüğünü bozmadan bulunabiliyorsa burada o belirli sözcük için çeviride hangi anlamı seçtiğimizi not ediyoruz. İleride aynı sözcükleri başka cümlelerde başka anlamda görürsek bu noktada önceki açıklamamıza geri dönerek o eski çevirileri de tekrar ele alıp düzeltmeliyiz. Çünkü halen devam eden bir çalışmanın süreçlerini anlatıyoruz burada ve çalışma tamamlanmış olsaydı çevirilerin de tamamı yapılmış olacaktı. Bu bağlamda dil bilimcilerde beklentimiz çeviri işine katılmalarıdır.

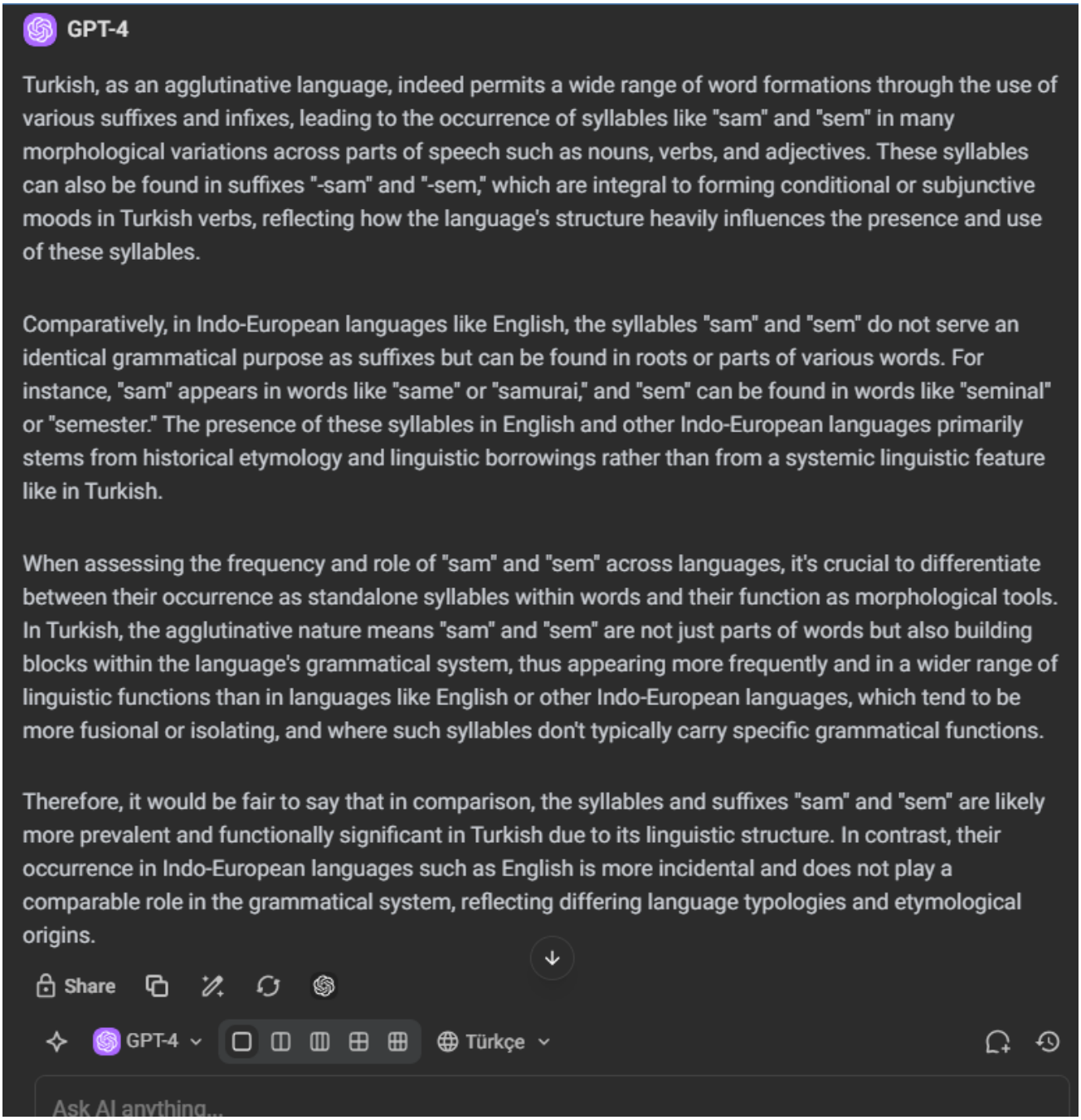

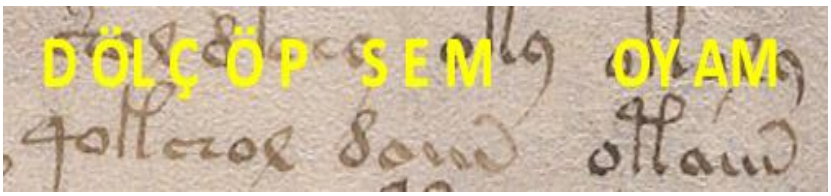

> Burada **DÖLÇÖP SEM OYAM** yazılmış. İlk sözcük olan **DÖLÇÖP** sözcüğü bileşik bir isim sözcük olarak **DÖL**[129]

[129] Bakınız **DÖL** (**progeny, offspring, seed, semen, race, spawn, fruit, progeniture**) sözcüğü anlam içeriği: > https://sozce.com/nedir/100472-dol

(progeny, offspring, seed, semen, race, spawn, fruit, progeniture) ve **ÇÖP**[130] (straw/sediment or sediment of the extract part of a plant) sözcüklerinin bitiştirilmesiyle oluşturulmuş. Bitkiler için bu sözcükler kullanıldığında onların belirli bir bölümünün genel adıdır.[131] Bu durumda burada ortadaki **SEM** hecesi bir sözcük eki olamaz çünkü önünde bir isim var. **OYAM** sözcüğü **OY**- (oymak/deşmek/delik-açmak) fiiline "**-am**" birinci tekil şahıs sözcük-eki getirilerek oluşturulan sözcüktür. Bu sözcüklerin fonetik değeri aradan geçen 600 yılda hiç değişmemiştir ve sözlüklerde halen görülürler. Burada **DÖLÇÖPÜ** sözcüğünde **Ö, Ö, Ü** sesli

---

[130] Bakınız **ÇÖP** (**straw, cane-part, reeds, sediment or sediment of the extract part of a plant**):
Orta-Çağ elyazması sözlük olan "Divanü Lügati't-Türk" sözlüğünde **ÇÖP** sözcüğü "tutmaç parçası, şarabın tortusu, her şeyin çökeli (bitki için özütün çökeltisi veya tortusu anlamında sıfat olarak kullanılmış olabilir.

ÇÖP > In the Middle Age manuscript dictionary "Divanü Lügati't-Türk" the word **ÇÖP** may have been used as an adjective meaning "handle piece, wine sediment, sediment of everything (sediment or sediment of the extract part of a plant)
See: https://sozce.com/nedir/79934-cop

[131] Bitkilerde döllenme süreci, erkek gametlerin (polenlerin) dişi gametofite (yumurtalık) ulaşarak döllenmeyi sağlaması işlemidir.
"**DölÇöp**" olarak adlandırılan terim, günümüz Türkçesinde yaygın bir şekilde kullanılmaz. Buna karşın **DÖL** ve **ÇÖP** sözcükleri ayrı sözcükler olarak ve bitiştirilerek bileşik sözcük yapılmadan kullanılabilir ve bunları canlıların üremesi terminolojisi dahilinde ve bitkilerin bölüm adlandırmalarında kullanmaktayız.

The term combines "döl" (seed or semen, here referring to its function in fertilization, likely representing pollen or germinating element) and "çöp" (which can mean "stalk," "straw,"). In the context of plant pollination, this term likely refers to a part of the plant involved in the reproduction process.

Ancient Turkish or Ottoman Turkish, language uses a lot of compound words formed by combining two distinct words to create a new meaning, which appears to be the case with "dölçöp". The term combines "döl" (seed or semen, here referring to its function in fertilization, likely representing pollen or germinating element) and "çöp" (which can mean "stalk," "straw," or more generally, "waste"). In the context of plant pollination, this term likely refers to a part of the plant involved in the reproduction process.

Given your description from the VM manuscript and considering the basic principles of botany, "dölçöp" could refer to any part of the plant directly involved in the pollination and fertilization process. However, without more specific context, it is challenging to pinpoint exactly which part. Here are a few possibilities:

1. **Pollen Tube (Polen Tüpü):** This might be the most relevant interpretation, as the pollen tube is a critical component for the sperm cells to reach the ovule. The term "çöp" could figuratively refer to the tube-like structure growing from the pollen once it lands on the stigma.

2. **Stamen (Erkek Organ):** The stamen is the pollen-producing part of the flower, consisting of the anther and filament. It's a less likely candidate for "dölçöp," but the term could conceptually encompass the role of the stamen if focusing on its function of generating and delivering pollen.

3. **Pollen (Polen):** Simply referring to pollen itself is also a possibility, though "çöp" doesn't directly relate to pollen's form or function. However, given the compound nature of the word, it might be an allegorical reference to pollen's role as a "seed" that is carried away, like "chaff in the wind," to fertilize other flowers.

In the absence of additional context from the VM manuscript, it would be speculative to definitively identify which part of the plant "dölçöp" refers to. Yet, it's clear the term pertains to the pollination and fertilization mechanism within plants. To convey the nuances and specific roles of different plant parts in this process to linguists unfamiliar with Turkish or botany, you would likely benefit from drawing parallels to Latin or Greek terms used in scientific nomenclature, as these may be more familiar to them. Additionally, explaining the compound nature of Turkish words and how they can abstractly represent complex processes might provide clearer insight into the formation and usage of such terms in historical and scientific contexts. *(Buradaki ingilizce görüş DÖLÇÖP sözcüğünün bileşeni DÖL ve ÇÖP sözcüklerine referans verdiğim ve bitkilerin hangi bölümünün adı olabilir sorum üzerine AI GPT4 tarafından açık kaynaklardan derlenerek iletilmiş açıklamalarıdır.)*

harfleri olduğu için *(öyle ki ilk sesli harf **Ö** olduğu için yanındakilerin **O** veya **U** olmasına sesli uyumu kuralı izin vermez)*[132] buradaki ikinci sözcük sadece **SEM** biçiminde okunabilecektir. Bir orta çağ elyazması sözlüğü olan Divanü Lügati't-Türk adı sözlükte **SEM** sözcüğü anlamı "ilâç, ilâç etmek (bir şeyi kullanarak ilaç yapmak ya da ilaç gibi kullanmak), sağaltmak/iyileştirme-işi" anlamlarında açıklanmıştır.[133] Bitkiler için bu sözcük ilaç yapımında kullanılabilecek bitki bölümü veya ilaç yapımı için seçilen polenleri ya meyvenin bulunduğu bölgenin adı olarak kullanılmış olmalıdır.

Dolayısıyla "+**Çöp**" terimi mecazi olarak polen stigma üzerine konduğunda büyüyen tüp benzeri yapıya atıfta bulunabilir ve **DÖL+ÇÖP SEM OYAM** ifadesinin birlikte; ***"döllemek için spermlerin/polenlerin bulunduğu stigma kısmındaki ilacı/özütü/polenleri oyarak/deşerek çıkartayım"*** anlamında birinci tekil şahıs olarak yazar tarafından ilacın/faydalanılacak-kısmını işaret ederek bunun bitkinin neresinden ve nasıl alınacağını anlatan bir açıklama olarak yazılmıştır.[134]

Bu durumda çok sayıda bitki çiziminin yapıldığı VM elyazmasında çok defa bu SEM sözcüğünün ilaç ve hasta-iyileştirme anlamında kullanılmasına şaşırmamak gerekecektir.

VM konusunu araştıran bazı araştırmacılar içerikteki sözcükleri ve alfabeyi detaylı bir biçimde incelemeden topyekûn ve önyargılı biçimde VM metinleri için bazı inançlara kapılıyorlar. Böylece bu inançların pek çoğu doğru veya kanıtlanmış olmadığı halde bunlara sarılarak diller arası kıyaslamalarda ve phonestatistic sayım ve denemelerde bunları veri olarak ölçümlerine dahil ediyorlar. Bir bilimsel ölçüm ve mukayeseye ancak ölçülen unsurlar için geçerli parçalar/veriler olduğu kanıtlanmış değerleri katmanız gerekir. Aksi halde yapacağınız iş bilimsel olmaz.

Bununla ilgili net örneklerden birisi, Bay Koen"in bağımsız kelime oldukları kanıtlanmamış unsurların birer kelime olduğunu kanıtlayamadan fakat buna inanmış biçimde konuyu ele alarak bunları kelime gibi saymış olmasıdır. Üstelik sayım sonucundan emin biçimde kelime zannederek çoğunlukla heceleri saymış olması güzel bir örnektir.

Bay Koen gibi "voynichese.com" uygulamasının sınırlı harf ile uyguladığı makine sayımına güvenerek, 300 harften fazla sayıda harfleri bulunan yazı sisteminde SAM/SEM hecesini her defa kelime zannederek ve bunu doğru biçimde saydığına inanarak incelemelerinde bu bilgiyi rasyonel ve kanıtlanmış net bilgi olarak almaları durumu sadece SAM/SEM hecesi için geçerli değildir. Yazma boyunca bunun çok sayıda farklı örnekleri bulunmaktadır. Mesela AM/EM hecesi de her defa tek başına bir sözcük zannedilerek VM-araştırmacıları tarafından sayılmaktadır. Gerçekte SAM/SEM hecesi yapısına benzer durum AM/EM hecesi için de geçerlidir. Bu AM/EM hecesi yanındaki sözcüklerle birlikte değerlendirilerek okunmalıdır.

---

[132] Ayrıca, sözcüğü neden transkripsiyonda **DOLÇOP** biçiminde yazmadığımızı soracaklar olabilir. Esasen bunun cevabı çok basittir. Yazarın **DÖLÇÖP** değil de **DOLÇOP** yazdığını varsayalım. Yazarın lehçesini belirli bir dar coğrafyaya indirgemiş olsak da henüz tam olarak hangi lehçe olduğunu (devam eden çalışmalarımızın bugünkü aşamasında) net biçimde söyleyebilecek durumda değiliz. Dolayısıyla yazar bu sözcüğü DOLÇOP biçiminde seslendirmiş olsa bile fonetik değer olarak bu sözcüğe en yakın Türkçe sözcük yine DÖLÇÖP (DÖL + ÇÖP sözcükleri) olacaktı.

[133] Sözlükte SEM sözcüğü anlam içeriğine bakınız: > https://sozce.com/nedir/276242-sem

[134] Elbette bu çıkarımımı Eski Türkçe uzmanı bitki bilimcilerle birlikte bu sözcükleri farklı cümleler içinde tekrar değerlendirmek üzere incelemek daha uygun olur. Bu bağlamda son sözü yine ET-uzmanı dil bilimciler söyleyecektir.

Bu benim kararım da değildir üstelik çünkü bu Türkçenin yazım ve anlam oluşturma biçimi bağlamındaki özelliğidir.

Bu görselden de anlaşılacağı gibi AM/EM hecesi tek başına bir sözcük olabileceği gibi sözcük eki de olabiliyor. Yani SAM/SEM hecesindeki yapı burada da geçerlidir.

AM/EM hecesi için de örnekleri arttırmak ve cümle içinde bu heceyi göstermek mümkündür. Aşağıdaki görsellere bakıldığında (aynen yukarıdaki görselde olduğu gibi) AM/EM hecesinin önündeki sözcük-köküne bağlanarak sözcük eki halini almış biçimini de görmek mümkündür.

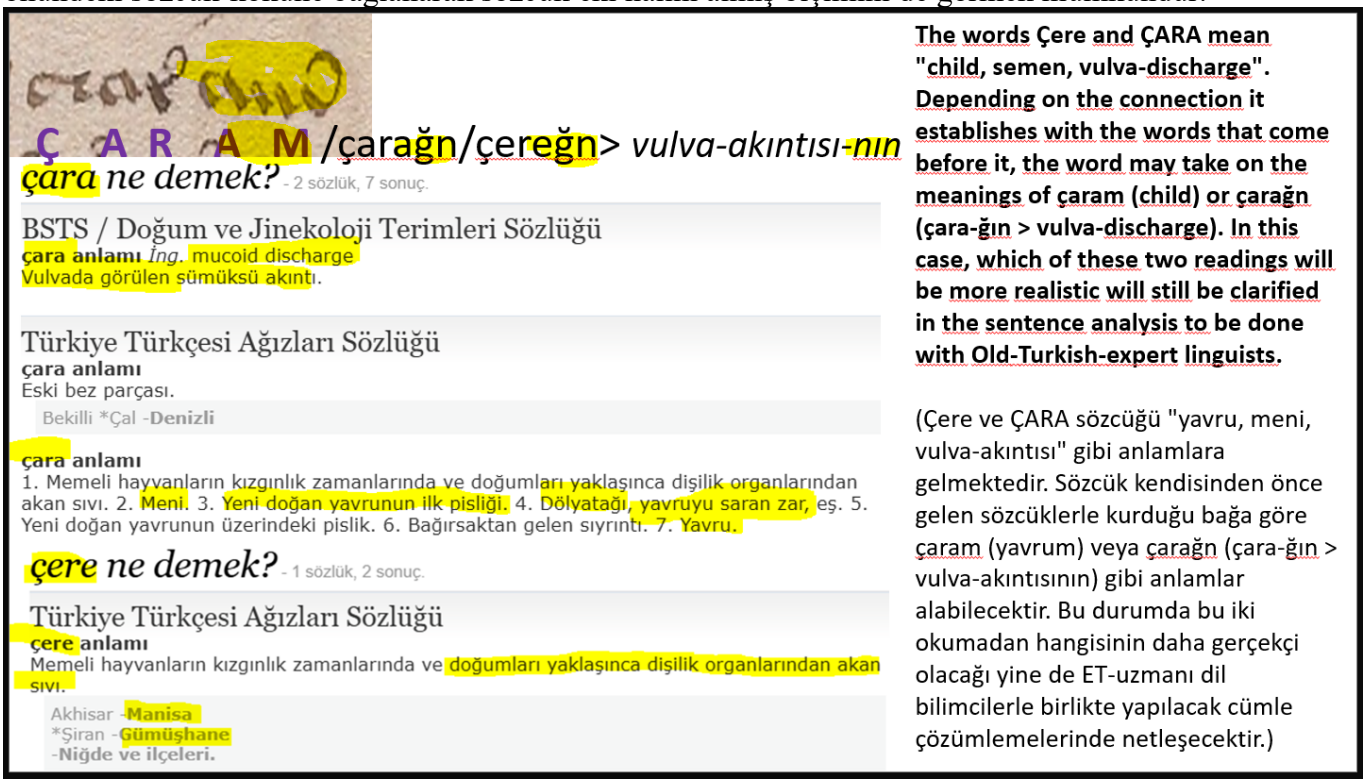

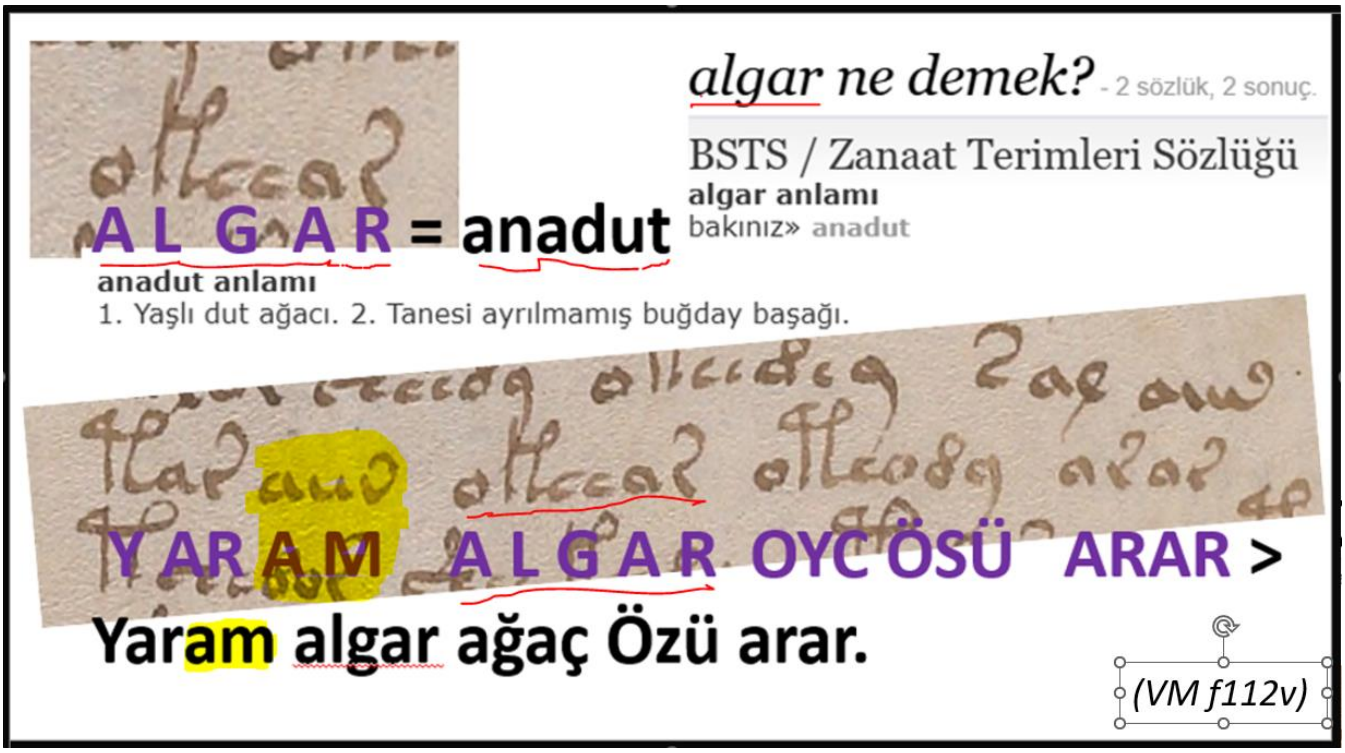

Görseldeki cümlede YARAM sözcüğü YAR- sözcük köküne birinci tekil şahıs eki getirilerek yazılmıştır. Hatırlayacağınız gibi VM-33v sayfasında ilk sözcük YARARSAM sözcüğü idi. Orada fiil olan sözcük köküne -SAM sözcük eki gelmişti. Burada kök fiil olduğu için bu eki -SAĞN (-sağın) biçiminde okumamıştık. İşte aynı durum -AM/-EM sözcük eki için de geçerlidir. Bir sonraki görselde -AM sözcük eki PÇOR-/PÇÖR- biçiminde yazılmış olan "biçmek" (BİÇER-) fiiline bitiştiği için bunu da aynı biçimde -AĞN (-ağın/-eğin) biçiminde okumuyoruz. Ayrıca şunu da anlıyoruz ki, benzeri çok sayıda örnekte olduğu gibi, pek çok sözcük örneğinde kaydettiğimiz gibi VM-yazarının ağzındaki P sesinin günümüz Türkiye-Türkçesinde B sesine dönüşmüş olması durumu gözlemlenmektedir.

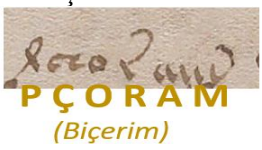

Çünkü sözcük kökü fiil ise sonraki harfi -ĞN biçiminde değil her örnekte M biçiminde okuyoruz. Yani bu düzen tek bir örnek için geçerli değildir ve bütün 240 sayfa boyunca bütün fiillerde geçerlidir.

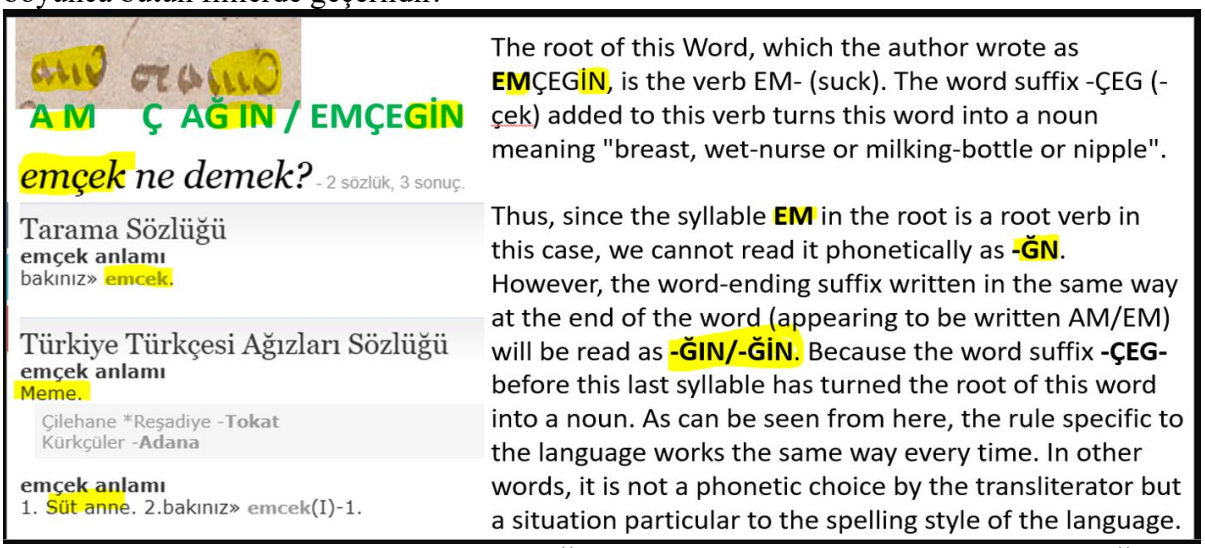

Görselde Yazar tarafından yazılmış EMÇEĞİN sözcünün hem kökü hem ekinde AM/-ĞIN

biçimleri bulunmaktadır. Yazarın EMÇEĞİN biçiminde yazdığı bu sözcüğün-kökü EM- (emmek) fiilidir. Bu fiile gelen -ÇEG (-çek) sözcük eki bu sözcüğü "meme, süt-anne veya biberon ya da meme-ucu" anlamında bir isim haline getirir. Böylece kökteki EM hecesi fiil köklü olduğu için bunu -ĞN biçimindeki fonetikle okuyamayız. Fakat sözcük sonunda aynı biçimde yazılmış olan (AM/EM yazılmış görünen) sözcük sonu eki -ĞN biçiminde okunacaktır. Çünkü bu son heceden önceki -ÇEG- sözcük eki bu sözcüğün kökünü isim haline getirmiştir. İşte buradan da görüleceği gibi dile özgü kural her defa aynı biçimde çalışmaktadır. Yani transliterasyonu yapanın seçim özgürlüğü değil fakat dilin yazım biçimine özgü bir durumdur.

doyamaz / döyemez İşte bu örnekte de AM hecesi sözcük ortasında ve sözcük kökü de bir fiil. Bu bir fiil olunca ona eklenmiş olan -AM sözcük-ekini de hiçbir zaman -AĞN biçiminde okuyamayız. Bu aynı harfle yazılan fonetiğin her defa nasıl okunacağını seçen aslında 600 yıl önce yazarın kendisiydi.[135]

Dahası Türkçeyi doğal olarak bilen, konuşan ve yazan birisi 600 yıl önce bile olsa dilin eklemli/yapışkan sözcük oluşturarak anlamı evirme biçimine dayalı olarak sözcük kökündeki anlamı ve fonetiği sözcük ekleri ile bağlı biçimde ve otomatik olarak (düşünmeksizin) yönetir ve algılar. Bu durum başka dillerde de kısmen böyle olabilir fakat okuma sırasında dildeki fonetik harmoninin oluşumu ve eklere göre anlamın evrilmesi insan beyni tarafından aynı anda algılanır. Bu durumun, yani okuyucunun beyninde fonetik ve anlamın otomatik biçimde algılanması olgusunun bilimde açıklaması mevcuttur. Türkçe gibi bir dilde bu okuyucu açısından kısmen “neuroplasticity” kavramı ile açıklanabilir.[136]

---

[135] Türkçede "doymak", "doyamaz" ve "doymaz" kelimeleri eylemlerle ilgilidir, bu yüzden fiil (fiil) olarak sınıflandırılırlar.
1. "Doymak" (doymak/doymak) temel fiildir.
2. "Doyamaz" (doymak/doymak olamaz) yetersizliği belirtir ve "doymak"tan türemiştir.
3. "Doymaz" (doymak/doymak değildir) eylemin olumsuzluğunu belirtir.
Bu nedenle, üçü de aynı kök fiilin farklı yönlerini gösteren fiil biçimleri olarak kabul edilir.

In Turkish, the words "doymak," "doyamaz," and "doymaz" are all related to actions, so they are classified as verbs (fiil).
1. "Doymak" (to become full/satiated) is the base verb.
2. "Doyamaz" (cannot become full/satiated) indicates inability and is derived from "doymak."
3. "Doymaz" (does not become full/satiated) indicates negation of the action.
Therefore, all three are considered verb forms, showcasing different aspects of the same root verb .

[136] Deneyimlediğimiz olgu, Eski Türk lehçesinde ekleri otomatik olarak tanıma ve telaffuz etme, öncelikle dil işleme ve nöroplastisiteyi içeren çeşitli bilişsel ve nörolojik kavramlarla ilgilidir.
1. Örtük Öğrenme ve Otomatiklik: Bilinçli düşünce olmadan dilsel bilgileri otomatik olarak işleme yeteneği genellikle örtük öğrenmeyle bağlantılıdır. Bu tür öğrenme, maruz kalma ve uygulama yoluyla gerçekleşir ve bağlam içinde ekleri tanıma gibi belirli uyaranlara otomatik yanıtların geliştirilmesine yol açar.
2. Nöroplastisite: Bu terim, beynin deneyimlere ve öğrenmeye yanıt olarak kendini uyarlama ve yeniden yapılandırma yeteneğini ifade eder. İnsan beyni muhtemelen belirli eklerin tanınması ve telaffuzuyla ilişkili sinirsel bağlantılar oluşturuyor ve güçlendiriyor. Nöroplastisite hem yapısal değişiklikleri (yeni sinapslar oluşması gibi) hem de işlevsel uyarlamaları (dil işlemede gelişmiş verimlilik gibi) kapsar. Nöroplastisite beynin genel değişim kapasitesini tanımlarken, belirli fonetik biçimlerin otomatik olarak tanınmasıyla sınırlı değildir, bunun yerine dil maruziyetine yanıt olarak öğrenme ve adaptasyonun daha geniş bağlamını içerir.
3. Bilişsel Dilbilim: Bu alan, dilin zihinde nasıl işlendiğini inceler ve bilişte dilin yapısının ve işlevinin önemini vurgular. Kelime türüne bağlı olarak eklerin nasıl telaffuz edildiği arasındaki fark, dilin yapısının doğrudan kavrayışı ve üretimi etkilediği bilişsel dilbilim ilkelerini yansıtır.

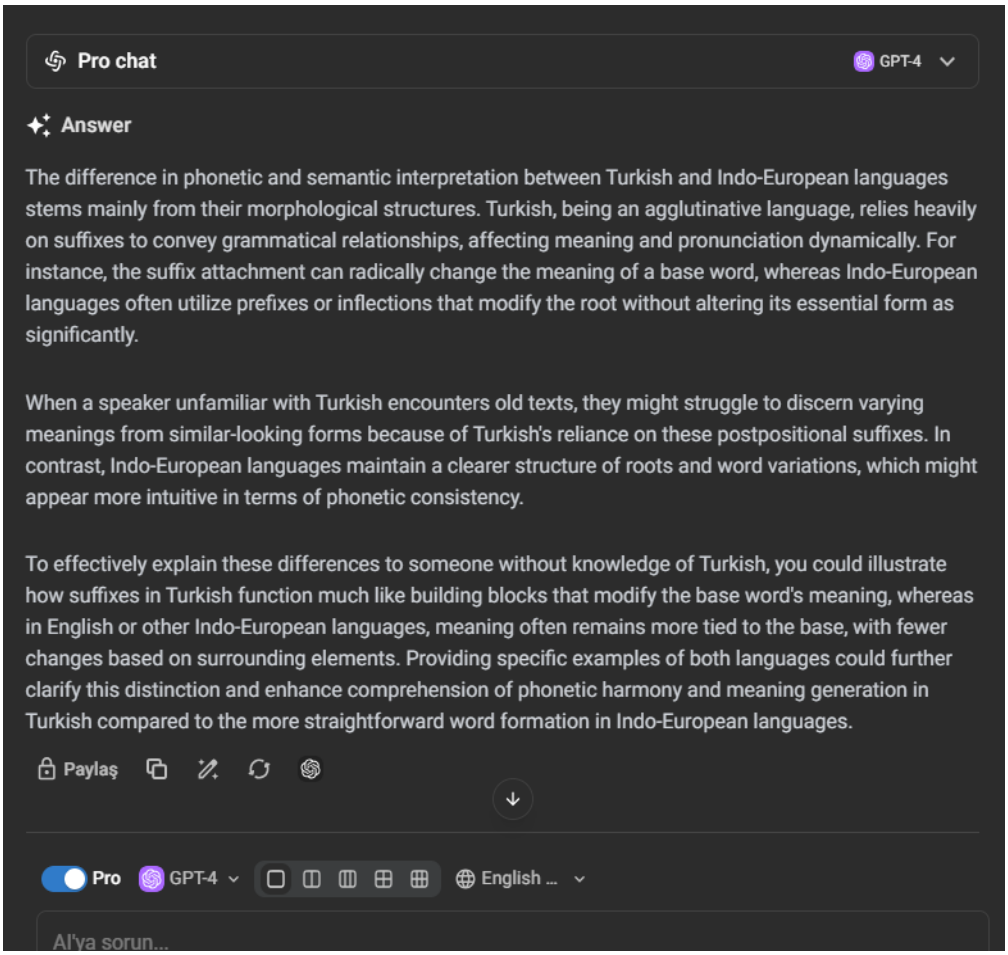

Görüleceği gibi, Bay Koen tarafından yapılmış olan SAM/SEM hece sayımındaki yanlışlığın bir benzerini VM araştırmacıları sıklıkla AM/EM hece sayımında da yapmaktalar. Fakat her

---

Özetle, 'nöroplastisite' ilgili bir kavram olsa da, 'örtük öğrenme' ve 'otomatiklik' gibi terimler, çeviri görevlerinizde ekleri tanıma ve telaffuz etmede deneyimlediğimiz belirli bilişsel süreci daha doğrudan tanımlayabilir.

The phenomenon we're experiencing—automatically recognizing and pronouncing suffixes in the Old Turkish dialect—relates to several cognitive and neurological concepts, primarily involving language processing and neuroplasticity.
1. Implicit Learning and Automaticity: The ability to automatically process linguistic information without conscious thought is often linked to implicit learning. This type of learning occurs through exposure and practice, leading to the development of automatic responses to certain stimuli, such as recognizing suffixes in context.
2. Neuroplasticity: This term refers to the brain's ability to adapt and rewire itself in response to experiences and learning. The human brain is likely forming and strengthening neural connections associated with the recognition and pronunciation of specific suffixes. Neuroplasticity encompasses both structural changes (like new synapses forming) and functional adaptations (like improved efficiency in processing language). While neuroplasticity describes the brain's overall capacity for change, it is not limited to the automatic recognition of specific phonetic forms but rather involves the broader context of learning and adaptation in response to language exposure.
3. Cognitive Linguistics: This field studies how language is processed in the mind, emphasizing the importance of the structure and function of language in cognition. The distinction you notice between how suffixes are pronounced depending on word type reflects cognitive linguistic principles, where the structure of language directly impacts comprehension and production.

In summary, while 'neuroplasticity' is a relevant concept, terms like 'implicit learning' and 'automaticity' may more directly describe the specific cognitive process our experiencing in recognizing and pronouncing the suffixes in your transliteration tasks.

ikisi için Eski Türkçe yazım kuralları aynı biçimde çalışmaktadır. Yani, bu fonetik varyasyonlardan hangisinin geçerli olacağı hususu transliterasyonu yapan araştırmacının keyfi seçim özgürlüğüne göre değil VM yazım dilinin yapısına göre oluşmaktadır. Bir diğer biçimde söylersek, bu yazım biçimi fonetiği ve anlam çeşitlenmesi dile özgü olup burada ne yazıldığına 600-yıl kadar önce VM-yazarı kendisi karar vermiştir. Bay Koen ise bu dile özgü durumu kesinlikle anlayamamış ve (SAM/SEM örneği üzerinden) yayınladığı videosunda bu ve benzeri örnekleri "transliterasyonu yapanın sonsuz seçim özgürlüğü alanı" olarak sunmuştur. Bir dil bilimci incelediği dilin özelliklerini yeterince araştırmadan/incelemeden veya bilmeden bu tip çıkarımları yapıyorsa bu onun mesleğinde zayıf bilgi birikimiyle konuya yaklaştığını ve bu sebeple de gerçekçi biçimde değerlendirme yapmakta güçlük çektiğine işarettir. Oysa ki bu durum Bay Koen'in incelediği aday dilin en belirgin özellikleri ve bilimsel olarak tanımlanmış olan fonetik ve anlamın biçimlenmesi özelindeki olgularla bağlantılıdır.

Bazı VM araştırmacıları da giriştikleri phonestatistical sayım ve karşılaştırma işlerinde, VM içeriği boyunca **-M** sesinin her zaman bir sözcüğün en sonunda olduğunu iddia edebiliyorlar. Tabi yine sıklıkla sözcükler yerine çok sayıda sözcük-eklerine baktıkları halde bunları birer sözcük sanıyorlar. Bilmiyorlar ki yazılı Türkçenin tarihinde sözcük eklerini ayrı yazmak oldukça yaygın ve bilindik bir genel özelliktir. Hem Eski-Türkçede hem de modern Türk dillerinde bazı sözcük ekleri her zaman ayrı yazılır.

Üstelik, bir sözcük ekinin sonunda M harfi varsa ve o sözcük ekinden sonra bir başka sözcük eki de ona eklenmiş olduğunda M harfi sözcüklerin her zaman sonunda olmuş olmuyor. Buna ilave olmakla zaten M harfinin sözcük sonunda olmadığı çok sayıda sözcük de içerikte zaten mevcut. Bunu görmeniz için aşağıdaki görsele bakmanız da yeterlidir.

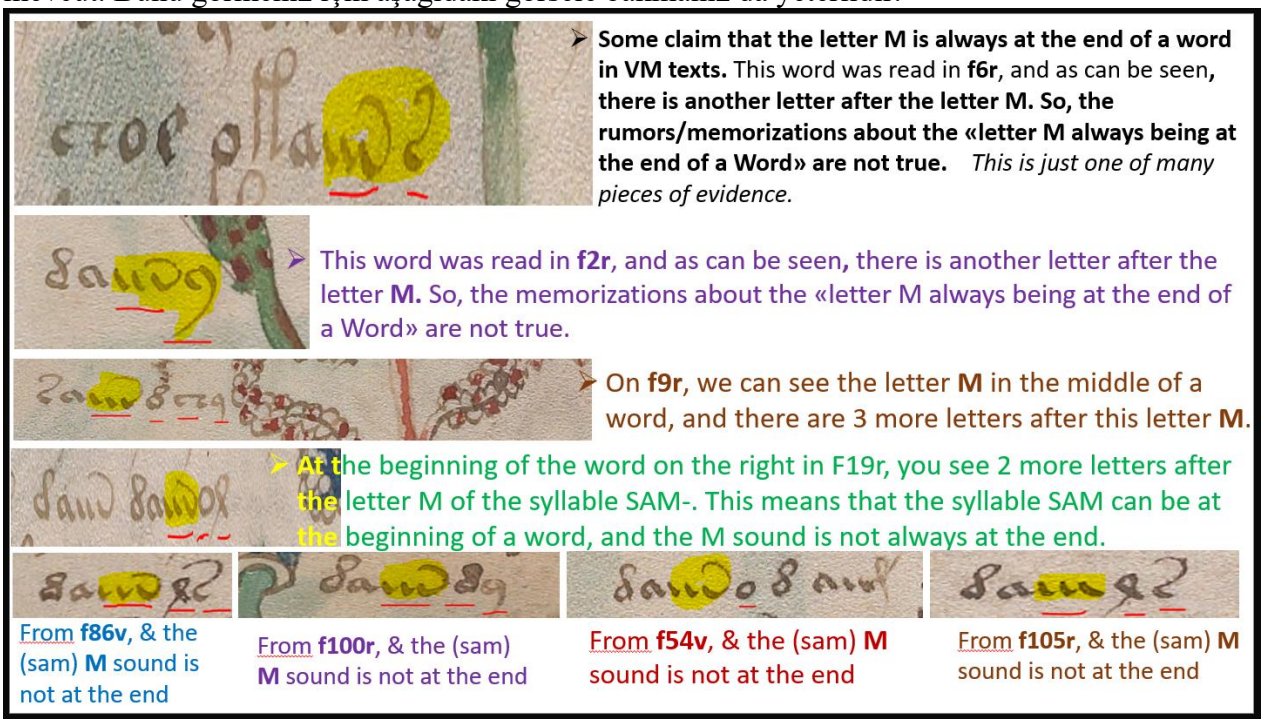

Yukarıdaki görselden anlaşılacağı gibi M harfi her zaman sözcük sonunda gelir ezberi tamamen yanlış çıkarımdır. Görüleceği gibi SAM/SEM hecesi her zaman sözcüğün başında, ortasında veya sonunda olabiliyor.[137] İlaveten **M** harfi de hem sözcük arasında hem sözcük sonunda olabiliyor. Kanıtlar ortadadır ve VM içeriğinden seçilmiş olan birinci derece

[137] Aynı durum EM/AM hecesi için de geçerlidir ve bunu da yukarıda açıklamıştık.

kanıtlardır. Bu durumda, kesinlikle ve kesinlikle "**M** harfi her zaman sözcük sonundadır" denilemez ve bu tip kalıplaşmış-ezberlere dayanan çıkarımlar tamamen hatalı bir çıkarımlardır. Bu tip hatalı çıkarımlar VM-metinlerinin yazı biçimini dikkatsizce veya yetersiz inceleme sonucunda ve Türkçenin çeşitli biçimsel özelliklerini bilmemek dolayısıyla ortaya çıkmaktadır.

VM-araştırma komünitelerinde kendilerini VM uzmanı zanneden bazı dil bilimciler kendi hatalı çıkarımlarını çevrelerindeki takipçilerine yayarak, yanlış biçimde toplanmış hatalı bilgilerin başka araştırmacılar arasında da yaygın biçimde kabul edilmiş olmasına sebep oluyorlar. Zaten Bay Koen tarafından yapılan videonun altındaki yorumlara bakacak olursanız, Koen'in videolarını takip eden kişilerin de makalemizi irdelemeden tanıtım videolarımızdaki bilgileri çarpıtarak sunan bu kişinin açıklamalarını bizim teorimizi çürüten ve dil biliminde tutarlılığı olan açıklamalar olarak görüyor/zannediyor olduklarını anlarsınız. Gerçekte ise elbette durum bunun tam tersidir ve Bay Koen videosunda açıkça yalan, eksik ve çarpıtılmış bilgiler yaymıştır. Bay Koen, Türkçe ses-biçimi, yazı ve sözcük yapıları özellikleri bakımından bilimsel tutarlılığı olmayan temelsiz çıkarımlarını dil biliminin standart-beklenti ve ölçüm kriterleriymiş gibi sunmaktadır.

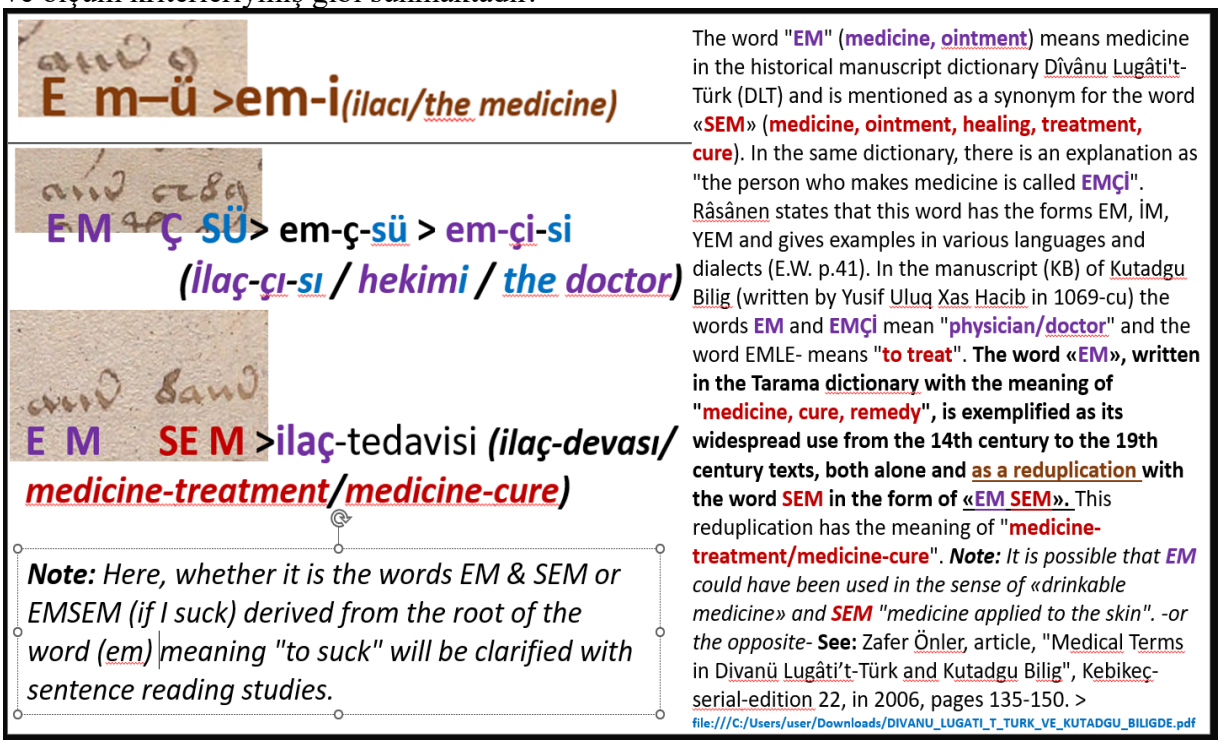

Bu görselde ise EM ve SEM bağımsız sözcük ve aynı zamanda bitiştirildiklerinde anlamı değişecek olan EMSEM sözcüğünü oluşturmaktalar. İşte böyle bir durumda bu sözcüklerin transliterasyona hangi anlamı ve biçimi ile alınacağına karar verecek olan olgu bu sözcüklerin cümle içinde birlikte kullanıldıkları yandaki diğer sözcükler olacaktır. Burada ikileme biçimi ve bu sözcüklerin Eski Türkçede görülme sıklığının çokluğu hakkında bilgi verecek olan akademik makaleye referans vermekteyim.[138] Görüleceği gibi bu sözcüklerin tamamı (240

[138] "**EM**" (**ilaç**) sözcüğü tarihi elyazması sözlük olan Dîvânu Lugâti't-Türk'de (DLT) ilaç anlamındadır ve «**SEM**» (ilaç, merhem, hastayı-iyileştirme, tedavi, deva) sözcüğünün eş anlamlısı olarak geçmektedir. Aynı sözlükte, "ilaç yapan kişiye **EMÇİ** denir" biçiminde açıklanma mevcuttur. Râsânen bu sözcüğü EM, İM, YEM biçimleri bulunduğunu belirterek çeşitli dil ve lehçelerdeki örneklerini aktarmaktadır (E.W. s.41). Kutadgu Bilig (1069-cu ildə Yusif Uluq Xas Hacib tarafından yazılmış) elyazmasında (KB) **EM** ve **EMÇİ** sözcükleri "**hekim**", EMLE- sözcüğü "tedavi etmek" anlamında geçmektedir. **Tarama Sözlüğünde "İlaç, deva, çare" anlamı ile yazılmış olan «EM» sözcüğü, gerek yalnız gerekse SEM sözcüğü ile «EM SEM» biçiminde ikileme olarak XIV. yüzyıldan XIX. yüzyıl metinlerine dek yaygın kullanımı örneklendirilmiştir.** Bu ikilemenin "**ilaç-**

sayfa boyunca ve Türkçe yapısını takip ederek) ve hecelerin birbirine tutunma sırası Türkçenin farklı sözcük-ekleri ile tam da dilin yapı ve sözcük eklerinin olması gereken sıralama dizilişine uygun olarak bulunmaktalar. Bu sıralamayı kırdığınız anda sözcükler anlaşılmaz hale gelir ve Türkçe olduklarını iddia etmek de zorlaşır.

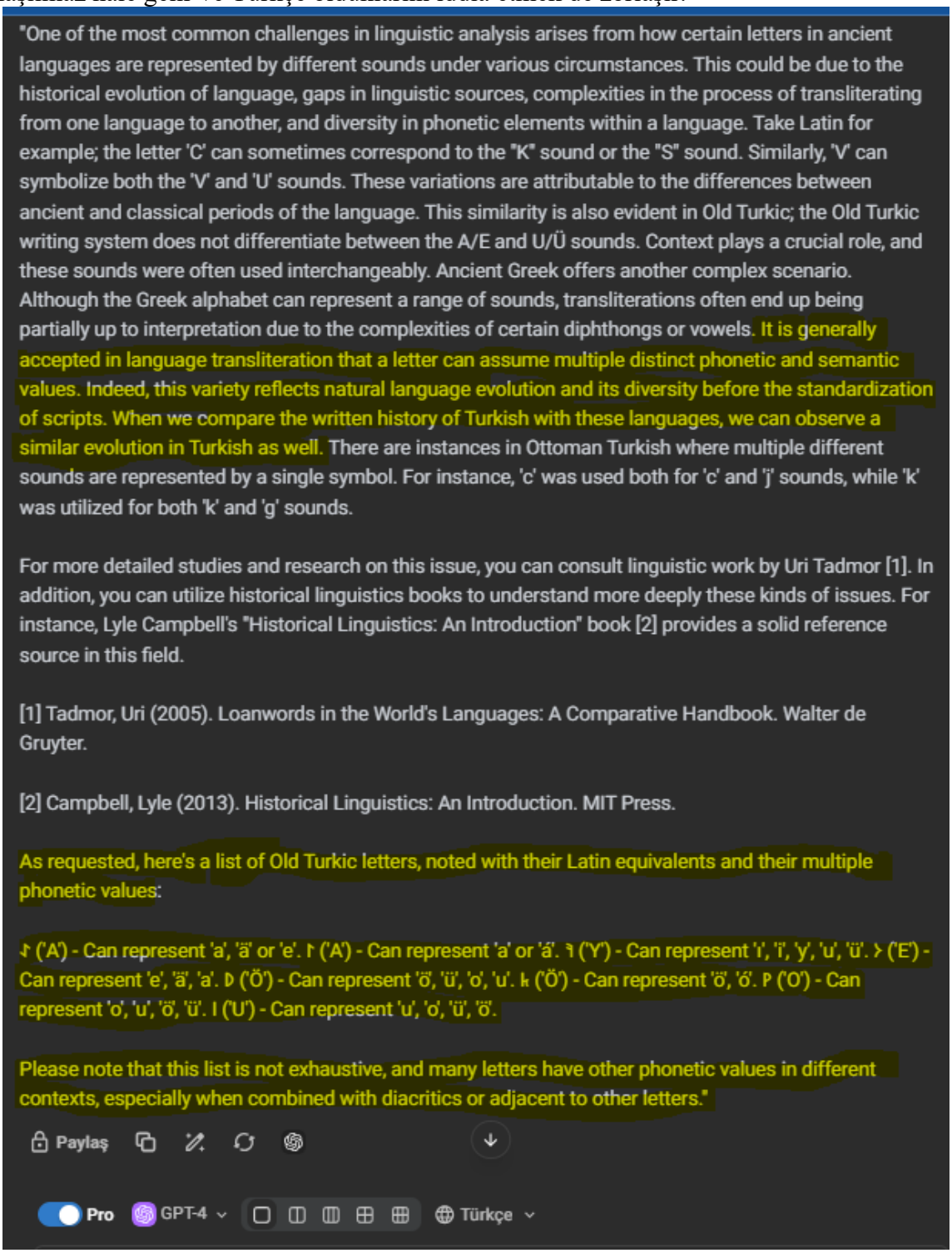

"One of the most common challenges in linguistic analysis arises from how certain letters in ancient languages are represented by different sounds under various circumstances. This could be due to the historical evolution of language, gaps in linguistic sources, complexities in the process of transliterating from one language to another, and diversity in phonetic elements within a language. Take Latin for example; the letter 'C' can sometimes correspond to the "K" sound or the "S" sound. Similarly, 'V' can symbolize both the 'V' and 'U' sounds. These variations are attributable to the differences between ancient and classical periods of the language. This similarity is also evident in Old Turkic; the Old Turkic writing system does not differentiate between the A/E and U/Ü sounds. Context plays a crucial role, and these sounds were often used interchangeably. Ancient Greek offers another complex scenario. Although the Greek alphabet can represent a range of sounds, transliterations often end up being partially up to interpretation due to the complexities of certain diphthongs or vowels. It is generally accepted in language transliteration that a letter can assume multiple distinct phonetic and semantic values. Indeed, this variety reflects natural language evolution and its diversity before the standardization of scripts. When we compare the written history of Turkish with these languages, we can observe a similar evolution in Turkish as well. There are instances in Ottoman Turkish where multiple different sounds are represented by a single symbol. For instance, 'c' was used both for 'c' and 'j' sounds, while 'k' was utilized for both 'k' and 'g' sounds.

For more detailed studies and research on this issue, you can consult linguistic work by Uri Tadmor [1]. In addition, you can utilize historical linguistics books to understand more deeply these kinds of issues. For instance, Lyle Campbell's "Historical Linguistics: An Introduction" book [2] provides a solid reference source in this field.

[1] Tadmor, Uri (2005). Loanwords in the World's Languages: A Comparative Handbook. Walter de Gruyter.

[2] Campbell, Lyle (2013). Historical Linguistics: An Introduction. MIT Press.

As requested, here's a list of Old Turkic letters, noted with their Latin equivalents and their multiple phonetic values:

𐰀 ('A') - Can represent 'a', 'ä' or 'e'. 𐰁 ('A') - Can represent 'a' or 'á'. 𐰃 ('Y') - Can represent 'ı', 'i', 'y', 'u', 'ü'. 𐰄 ('E') - Can represent 'e', 'ä', 'a'. 𐰅 ('Ö') - Can represent 'ö', 'ü', 'o', 'u'. 𐰆 ('Ö') - Can represent 'ö', 'ó'. 𐰇 ('O') - Can represent 'o', 'u', 'ö', 'ü'. 𐰉 ('U') - Can represent 'u', 'o', 'ü', 'ö'.

Please note that this list is not exhaustive, and many letters have other phonetic values in different contexts, especially when combined with diacritics or adjacent to other letters."

Paylaş

Pro GPT-4 Türkçe

---

tedavisi/ilaç-devası" anlamı bulunmaktadır. ***Not****: Muhtemelen EM «içilen ilaç» SEM «sürülen ilaç» anlamında kullanılmış olabilir.-ya da tersi-*
Bakınız/See: Zafer Önler makalesi, "DİVÂNÜ LÜGÂTİ'T-TÜRK VE KUTADGU BİLİG'DE TIP TERİMLERİ", KEBİKEÇ-Sayı 22, 2006, sayfa135-150. >
file:///C:/Users/user/Downloads/DIVANU_LUGATI_T_TURK_VE_KUTADGU_BILIGDE.pdf

Bütün bunlara ek olarak, eski metinlere transliterasyon yapan dil bilimciler zamanla yaygın biçimde akademik düzlemde onaylanmış olan çeşitli transliterasyon okuma çalışmalarında aynı yöntemleri farklı antik dillerin ve orta-çağ metinlerinin yazıları için uygulamışlardır.[139]

Bunlara ilave olarak, aynı biçimde yazılan sözcüklerin farklı fonetikle okunduğu varyantlar da tarihsel olarak kaydedilmiştir.[140]

Fonetik varyantlar dile özel yazım biçimlerinde olmakla birlikte, dil bilimciler tarafından okunabilmektedir.[141] Bunlar, bağlam ve kullanımın yanı sıra çeşitli dil yapılarında değişiklik gösterebilir.

Dilbiliminde transliterasyon ve transkripsiyon süreçleri bir dilin yazılı metnini başka bir dilin yazılı formuna dönüştürme sürecidir. Bu süreçte, dil bilimciler genellikle fonetik değerlere dayanır, bu da aynı harflerin genellikle aynı sesleri temsil ettiği anlamına gelir.[142]

---

[139] Burada daha çok yan-yana gelen sessiz harflerle ifade edilen seslerin günümüz dillerine çevirisinde iki sessiz harfle yazılmış biçim arasına birden çok sesli harflerin bulunduğu göstermeleri ile kaydedilmiştir. Buna ilave olmakla, eski yazıtların okunmasına dair tarihsel süreçte dil bilimcilerin işlerinde aynı harfin farklı seslerle okunmasının kabul gördüğü çok sayıda yaygın-kabul-görmüş transliterasyon çeviriler bulunmaktadır.

[140] Bunların bazılarında ses biçimi değişse de sözcük aynı anlamda kabul edilir. Bazılarında ise aynı harflerle yazıldığı halde cümle içinde bulunduğu veya bağlandığı sözcüğe bağlı olarak fonetik değeri farklı okunan biçimler kabul görmüştür. Buna ait Arapça, Latince, Yunanca, Eski-Türkçe gibi pek çok dilde örnekler kaydedilmiştir.

[141] Örneğin, Latince ‘solum’ kelimesi daha karmaşık bir anlam ağına sahip olabilir, çünkü Latin dilinde genellikle bir kelimenin olası çeşitli anlamlarını görüyoruz.

[142]VM araştırmacılarının bazıları bana neden yaptığım işe "transliterasyon" demek yerine daha çok "transkripsiyon" dediğimi sordular. Esasen VM metinleri üzerinde yaptığım çalışma her ikisini de içermektedir. Öyle ki, VM metinlerinin transliterasyon sürecinde, metni bir yazı sisteminden diğerine dönüştürme işi yapılmaktadır ve bu süreçte orijinal harfler fonetik değerlerini korur. Bu, kaynak alfabedeki her karakterin telaffuza bakılmaksızın hedef alfabedeki eşdeğer bir karakterle değiştirilmesi işidir. Örneğin, Kiril alfabesindeki "**BA**" hecesini en yakın Latin karşılığına eşleştirilme (ve orijinal harflerin tam fonetik temsilinin korunduğu) işte Latin alfabesinde "**VA**" ses biçimine çevrilmesidir. Öte yandan transkripsiyon sürecinde ise telaffuza dayalı olarak konuşma seslerini (fonemleri) yazılı forma dönüştürme işi gerçekleştirilir. Bu süreç, tek tek harfleri korumak yerine kelimelerin nasıl duyulduğunu doğru bir şekilde yansıtmayı amaçlar. Bu süreçte, fonetik biçimi kıyaslanan yapılardan, çözümlenecek dilin fonetiği aday dilin fonetiği ile dil biliminin tanımladığı biçimde (tarihsel olarak kaydedilmiş ses biçimleri) ve çözümlenecek dile en yakın aday-dil-fonetik biçimi de karşılık olarak önerilebilir. Burada esasen yazım diline özgü ses varyasyonları dikkate alınır. Örneğin çözümlenecek dilin alfabesinde A sesi ve E sesi tek bir harfle karşılanmışsa veya gösterilmişse bu durumda aday dilde buna karşılık gelen transkripsiyonda her iki sesin türettiği varyantlar dikkate alınabilir. Burada aslında Uluslararası Fonetik Alfabe (IPA) telaffuzuna dayanarak transkripsiyona tabi tutma kastedilmiştir fakat benim VM çalışmamda bana daha tanıdık geldiği için burada da Latin alfabesi karakterlerini kullanmaktayım. Esasen, transliterasyonun aksine, transkripsiyon kelimelerin ses niteliklerini dikkate alır ve bunları temsil etmek için farklı semboller kullanabilir.

Yani, transliterasyon harf-harf dönüşüme odaklanırken, transkripsiyon fonetik sesleri yakalamakla ilgili bir süreçtir. Bu ayrım, eski metinlerle çalışan araştırmacılar için kıyaslanan metinler arasındaki önemli fonetik bağları ve fonetik-evirilmeleri görmelerini sağlamaktadır ve metinlerin farklı dillerde nasıl okunduğunu ve anlaşıldığını sürece dahil ederek açıklamayı kapsar.

Nihai onaylama çoklu cümle analizlerinde okunan yapıların anlam bütünlüğü kurup kurmadığının anlaşılmasıyla ilerleyen bir süreçtir. Bu süreç uzun (çok sözcüklü) metinler için daha az anagram veya tesadüfi yaklaşım içerirken kısa metinler (birkaç sözcük veya yazı işaretinden oluşan yazıtlar) için daha fazla anagram ve fonetik seçenek alanı sunabilmektedir. Bu sebeple kısa metinlerin çevirisi sürecinde ilan edilmiş sonuçların daha az

Tarihsel örneklerinde kayıtları bulunduğu gibi, belli harflerin (bazen aynı harf dizilimlerinin) farklı ses değerleri ile yazılmış ve okunmuş olduğu bilinmektedir. Bunun bir örneği, bazen 'C' sesinin 'K' olarak okunması ve bazen 'S' olarak okunmasıdır (örneğin "cena" ve "Cicero"). Bir başka örnek de 'V' harfinin bazen 'V' sesi, bazen 'U' sesi olarak okunmasıdır (örneğin "Venus" ve "succurro"). Bunların bazılarında bir harfin hangi sesle okunacağını yöneten o harfin yanındaki seslerin yapısı olabilmektedir. İşte transkripsiyon fonetik varyantları bunların yaratacağı ses olasılıklarını hesaba alarak bunları cümle okumaları devam ettikçe elemeye tabi tutabilir. Öyle ki biz de çalışmamız kapsamında bu tip fonetik olasılıkların elenmesi yöntemi ile fonetik varyantları sadeleşmiş bir alfabe transkripsiyonuna sahip olabildik. Yani, Bay Koen tarafından alfabe transkripsiyonumuzmuş gibi sunulan “2018 yılı fonetik eleme tablomuzdaki varyasyonlar” 2023 yılında ve 2024 yılında tamamen elenerek olabilecek en sade biçime indirgenmiştir. Zaten akademik ortamlarda yayınlanmış olan makalelerimizde bu sürecin en süzme ve sade anahtarı olarak VM alfabe transkripsiyonumuz ve hece harflerinin oluşturulması kuralı gösterilmiştir. Ne yazık ki Bay Koen izleyicilerine bunlardan hiç bahsetmemiş ve ısrarlı biçimde yanlış ve çarpıtılmış bilgileri sunmaya devam etmiştir.

Eski metinlerin yazıcıları veya dinleyicileri, kendi dillerinin sözdizimsel, semantik ve pragmatik özelliklerine aşina olmuş olmalıdırlar. Aynı kelimenin birden çok anlamı olduğunda, anlatıma konu olan detaylar ve cümle içindeki bağlam genellikle hangi anlamın en uygun olduğunu belirler. Bu, tıpkı modern dillere benzer şekilde, Latincede de geçerli olmuştur eski Türkçede de geçerli olmuştur. Yani, aynı harfler bakımından, dilbilimcilerin bazen farklı fonetik değerlere sahip olarak kabul ettiği durumlar ortaya çıktı ve bu VM-Türkic iddiasına özel bir durum değildir. Çünkü antik zamandaki bir dilin fonetiğinde bulunan iki sesin tek bir harfle karşılanması durumunda veya antik zamanda tek sesle ifade edilen harfin günümüzde iki ses değerine ayrışmış sözcük biçimleri yarattığı durumlarda, transkripsiyon önerileri boyunca aynı şekilde yazılan ama farklı şekillerde okunan kelime varyasyonlarının muhtelif cümleler içinde denenmesi gerekecektir. Bu süreç esasen Bay Koen tarafından yayınlanan videoda izleyicilere aktarıldığı gibi; “240 sayfası bir haftada çözmesi gerekirdi” biçimde iletilen algının gerçek dışılığı yanında oldukça gerçekçi ve bilimsel yöntemleri takip eden belirli kurallara dayalı ve rasyonel önermelerle ilerleyen bir süreçtir. Elbette mesleki bilgileri zayıf ve hayal gücü yüksek ve matematiği zayıf olabilecek dil bilimcilerin bu süreçte akla yatkın ve rasyonel bilgiler vermesini de beklememek gerekir.

Görünüyor ki Bay Koen dilbilim tarihinde yaygın kabul görmüş tranliterasyon çevirilerin pek çoğunda aynı yazılan harf ve sözcüklerin birden çok fonetik biçime eşlenen örneklerinden haberdar değildir. Üstelik bizim VM için ileri sürdüğümüz iddiamız VM- harfleri ve sözcükleri için daha tutarlı ve sınırlı fonetik karşılıklara dayalıdır.[143]

---

güvenilir olmaması dolayısı ile bunların doğrulanması için benzer tarihsel dönem ve coğrafyadaki benzer dilin başka metinlerini de bularak birlikte çalışma ve doğrulama yapmak önemlidir.

VM transliterasyon ve transkripsiyon sürecinde her ne kadar doğrulamaları cümle ve tam sayfa okuma çalışmaları üzerinden yürütüyor olsak da nihai olan Eski Türkçe alanı uzmanı dil bilimcilerle birlikte yapılacak değerlendirme ve olası tartışmalar sonunda verilebilir. Ancak elde ettiğimiz kanıtlar kesinlikle ve kesinlikle, hem dil bilimi hem de matematik olasılık hesapları bağlamında VM içeriğinde Eski Türkçe'nin Karadeniz ve Marmara bölgelerinde görülen lehçelerinin birisinin sözcüklerini ve cümlelerini barındıran bir dili incelediğimizi göstermiştir.

[143] Üstelik bazı yazım işaretleri metinlere aynı biçimde eklendiği halde fonetiği veya anlamı her defa farklı yönde evirebilmektedir. Örneğin, Arapça'daki durumlardan biri harakat denen işaretlerin eklenmesi veya çıkarılmasıyla ilgilidir. Bu işaretler, genellikle belirgin bir şekilde seslendirilmez ve metnin okunuşunu ve anlamını değiştirebilir. Örneğin, "قلب" kelimesi, ünlü işaretleri olmadan okununca "qalb" (kalp) anlamına gelir. Aynı kelimeye ünlü işaretleri eklediğinizde "qulub" (kalpler) anlamına gelir.

Türkçenin yazılı tarihini burada (yukarıdaki dip notlar bölümünde) örneklerini verdiğim dillerle karşılaştırdığımızda, Türkçede de benzer bir evrim gözlemleyebiliriz. Osmanlı Türkçesinde birden fazla farklı sesin tek bir sembolle gösterildiği durumlar kaydedilmiştir. Eski Türkçe dönemi yazıtlarında da benzer yazım-fonetiği kaydedilmiştir. Eski Türk harflerinin bir listesi aşağıdadır *(öyle ki burada farklı tarih dönemi ve coğrafyalarında Türkçenin farklı Runik Harflere farklı sesler atayarak yazı dili oluşturulduğu ve başkaca alfabeleri de aynı biçimde kullandığını ve hece harfleri de oluşturduğunu unutmayalım. Çünkü bütün bunlar tarihsel kayıtlarda görülmüş ve dil bilimcilerce tanınmış yazım biçimleridirler)*:

√ ('A') - 'a', 'ä' veya 'e'yi temsil edebilir.
ᛚ ('A') - 'a' veya 'á'yı temsil edebilir.
ᛅ ('Y') - 'ı', 'i', 'y', 'u', 'ü'yü temsil edebilir.
ᛊ ('E') - 'e', 'ä', 'a'yı temsil edebilir.
ᚦ ('Ö') - 'ö', 'ü', 'o', 'u'yu temsil edebilir.
ᚼ ('Ö') - 'ö', 'ó'yu temsil edebilir.
ᚹ ('O') - 'o', 'u', 'ö', 'ü'yü temsil edebilir.
ᛁ ('U') - 'u', 'o', 'ü', 'ö'yü temsil edebilir.

Antik Mısırdaki Hiyerogliflerde genellikle ünlüleri belirtmeyen bir dil sistemi vardır, yani dil bilimcilerin belirli bir sembolü yorumlamak için farklı ses değerleri üzerinde anlaşmaları gerekir. Örneğin, "nfr" kelimesi genellikle "nefer" olarak transkribe edilir ve genellikle "güzel" anlamına gelir. Fakat burada nfr sessiz harfleri arasına transliterasyonda hangi sesli harfin konulacağına bu işlemi yapan dil bilimci kendisi karar vermiştir. Böylece "Nefer" adı okunmuştur ve yanlış hatırlamıyorsam bu sözcük hem bir insan adıdır (Nefer-Titi) ve hem de bir sözcük olarak "güzel" anlamına gelmektedir.

Maya hiyeroglif yazısında, aynı sembol farklı şekillerde okunabilir ve buna homofonik ikame denir. Örneğin, (yanlış hatırlamıyorsam) "B'alam" kelimesi "jaguar" anlamına gelebilir fakat aynı sözcük başka anlamlara da gelebildiği gibi farklı hiyeroglif-sembollerle yazılarak aynı fonetik-değerde de okunabilir. "B'alam" kelimesinin anlamını taşıyan bir sembol veya semboller "chaak" fonetiği ile de okunabilir. Daha doğrusu dil bilimcilerin bu tip transliterasyonlarının yaygın kabul görmesi dil bilimi tarihinde bilindik bir durumdur.

Yunan alfabesi bir dizi sesi temsil edebilmesine rağmen, çeviriler genellikle belirli ikili ünlülerin veya sesli harflerin karmaşıklığı nedeniyle kısmen yorumlamaya bağlıdır. Dil transliterasyonunda bir harfin birden fazla farklı fonetik ve semantik değer alabileceği genel olarak kabul edilir. Aslında bu çeşitlilik, yazıların standartlaştırılmasından önceki doğal dil evrimini ve çeşitliliğini yansıtır.

Belirtmek gerekir ki, çoğunda ünlülerin eksikliği veya belirsizliği nedeniyle bu dillerdeki okuma ve transliterasyon çoğunlukla dilbilimsel analiz ve kontekstual çıkarımlar gerektirir. Ancak bu, dil bilimcilerin bu dillere dair anlayışını derinleştirmeye yardımcı olur.

Hitit ve Luvi yazıtlarını okuyan dil bilimcilerin aynı sözcüğü beş farklı fonetik biçimde ve farklı anlamlarda okudukları bilinmektedir. Üstelik okunan her cümlenin her sözcüğünün anlamının tarihsel gerçekliği yansıttığını kanıtlamak her zaman güçtür. Bu anlamda bir dil bilimcinin yaptığı bir transliterasyon çeviri belli oranda gerçekleri yansıtıyor olabilir ve hatta bu durumlarda dahi başka dil bilimciler kendilerinden önceki çalışmaları düzeltecek öneriler vermişlerdir. Bu anlamda bir transliterasyon önerisini tamamen geçersiz saymak için ortaya konması gereken unsurlar yine bilimsel yöntemlerle seçilmelidir. Bir dil bilimcinin tutarsız sonuçlar vereceği ön kabullere ve kendi tahminlerine dayalı biçimde istatistik sayımlara yönelerek bütün bir cümle ve tam sayfa transliterasyon önerilerini çürütmesi dil bilimi tarihinde kaydedilmemiş bir durumdur.

Örnekler arttırılabilir.[144]

Yani, bu listenin kapsamlı olmadığını ve birçok harfin farklı diakritik işaretlerle birleştirildiğinde veya diğer harflere bitişik olduğunda, başka fonetik değerlere sahip olduğunu biliniz. Bunlar bizim icadımız değildir ve Eski Türkçeyi araştıran dil biliminin yaygın kabullerine dayanmakta olan yazım-dilimize ait bilgilerdir. Esasen bu konular yazılmış binlerle akademik makaleye konu olmuş öğretiye dayanmaktadır. Bay Koen yayınladığı videoda Eski Türkçe yazım biçiminin bir harfe karşı birkaç fonetik değer eşlediğinin yaygın olarak bilinen bir dil bilimi bilgisi olduğundan da hiç bahsetmemiştir. Bir dil bilimcinin incelediğini söylediği transkripsiyonumuz için bu bilgiyi dikkate almadan açıklamalar yapmaya kendini yetkin görmesi ayrıca komik bir durumdur ve cahilcedir.

Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 17:43'den itibaren; Kendisi tekraren **SAM** hecesini yaptığımız transliterasyona göre 11 farklı biçimde ve bunları da kendi keyfi seçimimize göre okuduğumuzu iddia ediyor. Bir başka şekilde ifade edersek, Bay Koen bize ve VM takipçilerine demek istiyor ki **"bu SAM harfleri için 11 farklı fonetik karşılık oluşturarak okuma biçiminden işine geleni kendi keyfine göre seçerek kullandılar"**. Böylece Bay Koen bana diyor ki "kendin için oldukça esnek biçimde ve anagram bir okuma alanı yarattın." İşte bu iddia tam bir zayıf değerlendirme örneği veya tam bir yalandır diyebilirim. Nedenini kısmen yukarıda yazdım fakat burada gözden kaçırılmış önemli noktalara değinelim.

- Öncelikle Türkçeye ait ses ve sesli-uyum-kuralından bahsetmeden veya bunu fonetik ile birlikte anlamı nasıl etkilediğinin anlaşılması önemlidir. Eski Türkçeye ve Modern Türkçeye özgü özellikleri bilmeden doğru bir değerlendirme yapmak mümkün olmaz.

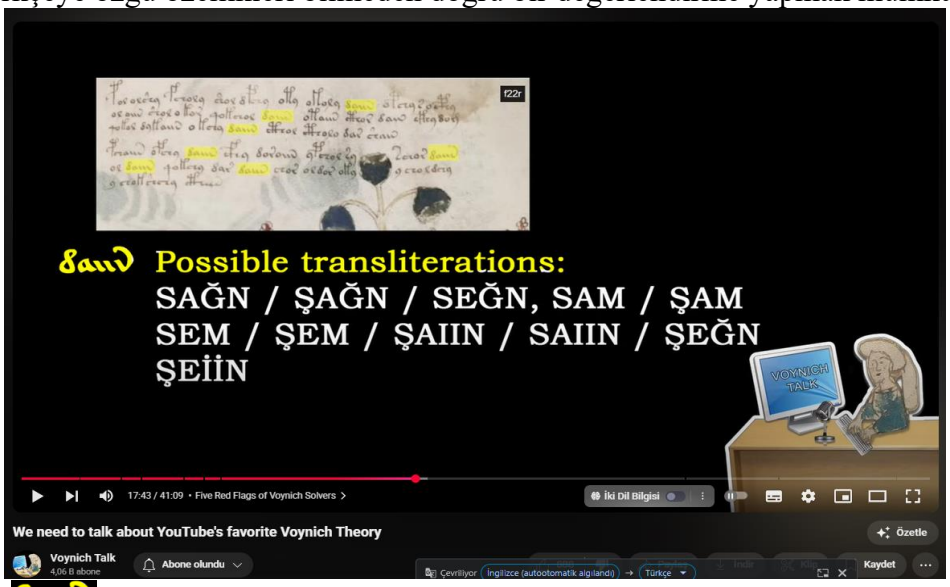

Görselde *hecesi karşılığı yaptığımız transliterasyon biçimi olarak sunulan yapı (ve benzerleri) aslında* ***Türkçe-lehçe varyasyonları ve Türkçenin fonetik harmoni kuralı gereği olası ses karşılıkları deneme tablosundan bir kesit*** *sunulmuştur.*

---

[144] Bu konularda daha ayrıntılı çalışmalar ve araştırmalar için çok kaynak mevcuttur. Bunlardan birkaçı;
> Uri Tadmor'un [1] dilbilimsel çalışmalarına başvurabilirsiniz.
> Lyle Campbell'in "Historical Linguistics: An Introduction" [2] adlı kitabı bu alanda sağlam bir referans kaynağı sağlar.
> Tadmor, Uri (2005). Dünya Dillerindeki Ödünç Kelimeler: Karşılaştırmalı Bir El Kitabı. Walter de Gruyter.
> Campbell, Lyle (2013). Tarihsel Dilbilim: Bir Giriş. MIT Press.

- Burada Bay Koen'in ekrana yansıttığı şey esasen araştırma yöntemimizin unsurlarından birisidir. Bu esasen 2018 yılında çalışmamız devam ederken kullanmış olduğumuz "çoklu fonetik değerlere karşılık gelen lehçe olasılıklarını eleme tablomuzdan bir kesit" yansıtmaktadır. Bu süreçte ilk olarak yaptığımız şey lehçe fonetiği varyasyonlarını öngörmeye çalışmak detayında bir kıyaslama işidir. 2022 ve 2023 yılında ve yayınlanmış makalelerimizde gösterdiğimiz gibi, bin adet kadar sözcük ve yüzden çok tam cümle ve bazı tam sayfalar okumamızı sağlayan güncel işimizde buradaki fonetik varyantların tamamının kullanılmış olması söz konusu değildir. Yukarıda verdiğim örneklerde dile özgü kurallarla hangi okumaların yapıldığını açıklamıştım.
- Bay Koen bizim çalışma yöntemimizin bu özelliğinden hiç bahsetmeden ve deneme-yanılma seçeneklerimizin parçası olan lehçe olasılıklarını elemeye yönelik fonetik-olasılıklar tablomuzun varlığından da bahsetmeden açıklamalar yapmıştır. Bu tip bir davranış biçimi etik değildir.

Bay Koen tarafından yayınlanan videoda dakika 18:22 den itibaren ekrana yansıtılan görselden de anlaşılacağı gibi, Bay Koen yapay zekaya-bizim transkripsiyondan bir cümle vererek bunun Türkçe olup olmadığını sormuş. Bu soruya yapay-zekanın vermiş olduğu cevap; "Türkçe ile tutarlı görülmeyen, Türkçe dil bilgisi, kelime yapısını takip etmeyen bir hece veya kelime dizisi gibi göründüğü" yönünde olmuş. Aşağıda Bay Koen tarafından yanlış biçimde sorulan sorunun ve cevabın görseli mevcut. Bir sonraki görselde ise yapay-zekaya soruyu doğru biçimde sorduğumuzda verdiği cevabı göreceksiniz.

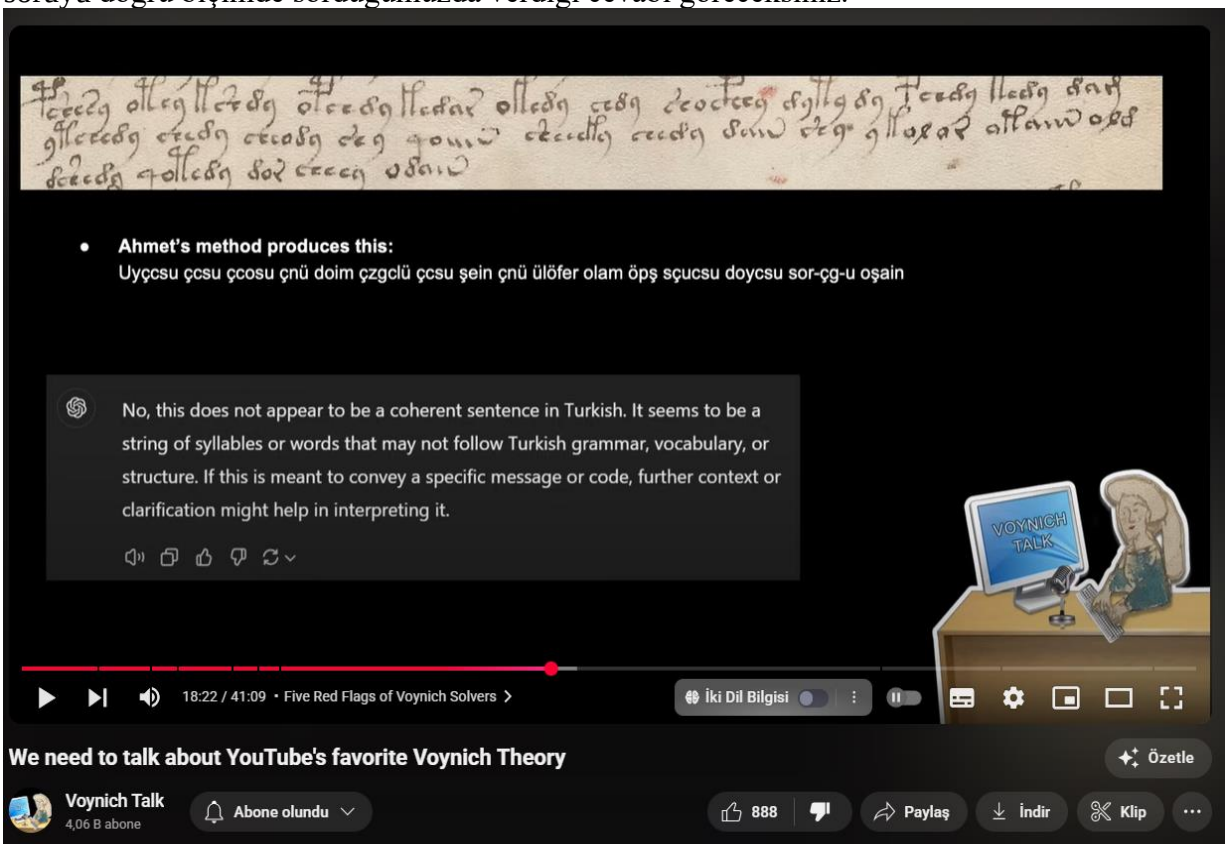

Görüleceği gibi Bay Koen bu cümleyi yapay-zekaya iletirken öncelikle cümlenin Türkçe olup olmadığını sorduğu anlaşılmaktadır. Burada öncelikle soru sorma biçimi hatalıdır. Biz VM içeriğinde modern-Türkçe olduğunu hiçbir zaman iddia etmedik. Üstelik Bay Koen bu soruyu yapay zekaya sorarken AI'ya ilettiği cümleyi yüklerken bunu Türkçenin fonetik harmonisine ters biçimde olmakla aynı sözcükte hiçbir zaman bulunmaması gereken sesli-harfleri aynı sözcük içinde bulundurduğu da görülmektedir.

*Mesela bazı sözcüklerde **“ i “** harfi değil **“ ı “** harfi yazmalıydı.*

Görüleceği gibi burada Bay Koen makinaya bu cümlenin Türkçe olup olmadığını sormuş. Çünkü bunu sorduğunu makinanın verdiği cevaptan anlıyoruz. Yapay-zekâ ve akademik dünyada Türkçe ifadesi modern Türkiye-Türkçesi için kullanılır. Zaten bizim makalelerimizin hiçbirinde VM içeriği modern Türkçedir demedik. Üstelik cümleyi veriş biçimi Türkçenin fonetik uyum kuralını ihlal etmiş.

Mesela modern Türkçede “doğum” (bazı modern lehçelerde “doum” biçiminde seslendirilen sözcük VM’de “doım” biçiminde yazılması gerekirken kendisi bunu “doim” biçiminde yazarak “ ı “ harfi kullanması gereken yerde “ i “ harfi kullanarak Türkçede bulunmayan bir fonetik biçim yaratmıştır. Aynı hata “oşaın” yazması gereken sözcüğü “oşain” yazdığı durumda da geçerlidir. Bu sözcük de modern Türkçede “uşağın” sözcüğüdür.

Elbette biz de zaman zaman haber videoları veya söyleşi amaçlı videolarımızda ve de “voynich.ninja” sayfası gibi platformlarda İngilizce klavye kullandığımız için “ ı “ yerine “ i “ yazmamız söz-konusu olmaktadır. Fakat aynı sayfalarda ve sosyal platformlarda araştırmacıların “Türkçenin fonetik harmonisini” öğrenmeden yargı dağıtmamaları veya VM konusunda akademik makalelerimizi değerlendirmemeleri gerektiği konusunda bilgilendiriyoruz. Buna karşın özellikle de dil bilimci olduğunu söyleyen birisi bu tip hatalar yapmamalıdır.

İncelenen konu VM ile modern Türkçe uyumunun karşılaştırılması değildir. İncelenen konu VM ile 600 yaşındaki eski Türk dilleri veya lehçeleri arasında ortak bağlar olup olmadığını incelemektir. Bunu yapmak isteyebilecek kimseler Türkçe bilmek zorunda değildir fakat Türkçenin fonetik uyum yapısını bilmek veya öğrenmek zorundadır. Aksi halde yaptığını zannedebileceği inceleme gerçekleri yansıtmaz ve kamuoyunda iddia sahibinin yapmadığı kıyaslamaları sanki yapmışçasına olumsuz bir algı oluşturur. Bu da uzun yıllar alan bilimsel araştırmayı yapan araştırmacıya ve eleştirmeni takip eden takipçilere karşı bir haksızlıktır.

Aşağıda Bay Koen tarafından yapay-zekaya sorulan soruyu doğru biçimde sorduğumuzda verdiği cevabı görebilirsiniz. Lütfen cevabı dikkatlice okuyun ve bu cevap üzerine birkaç dakika da olsa düşünün.

AI için bu soru doğru yazım biçiminde sorulduğunda yapay-zekâ 600 yaşındaki VM ile modern Türkçeyi (üstelik Türkçede olmayan fonetik biçimde) kıyaslamak yerine eski metni eski metin ve yazım-fonetik bilgisi ile kıyaslamış oluyor.

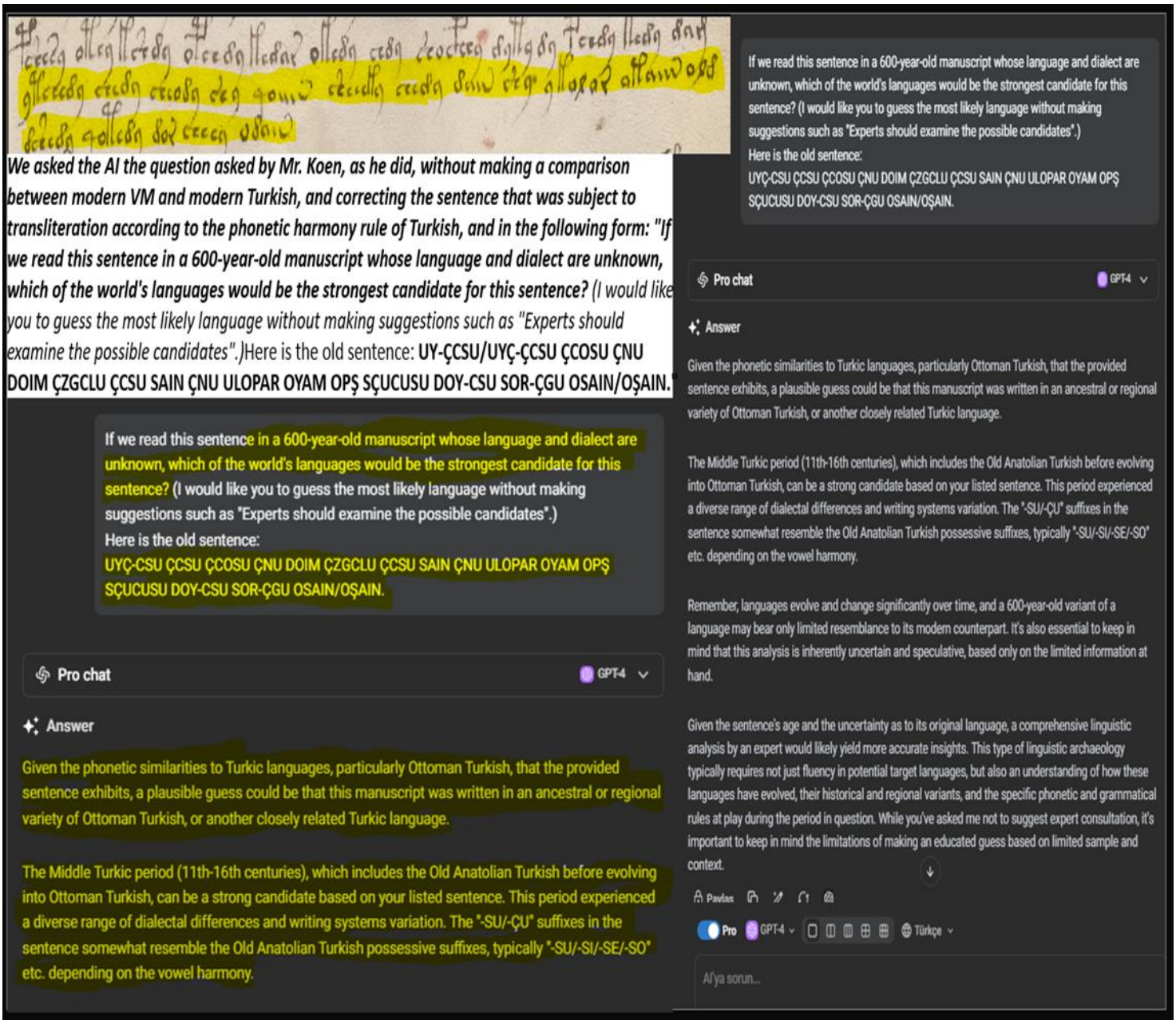

Aşağıdaki görsellerde hem Bay Koen'in AI için sorduğu soruyu doğru biçimde sorduk. Hem de başka VM sayfalarından çoğunlukla rasgele seçilmiş başka cümleler için de yapay-zekanın fikrini sorduk. Sizler vakit ayırıp bunların tamamını okursanız, aslında size Bay Koen tarafından iletilen bilginin hatalı bir soru sorma biçimi ve hatalı bir kıyaslamaya dayalı kişisel çıkarım dayalı tutarsız yorumlar olduğunu net biçimde görebilirsiniz.

İşte rasgele seçilmiş VM cümleleri için makinanın fikrini veya çıkarımını algılayabileceğiniz daha fazla örnek aşağıda:

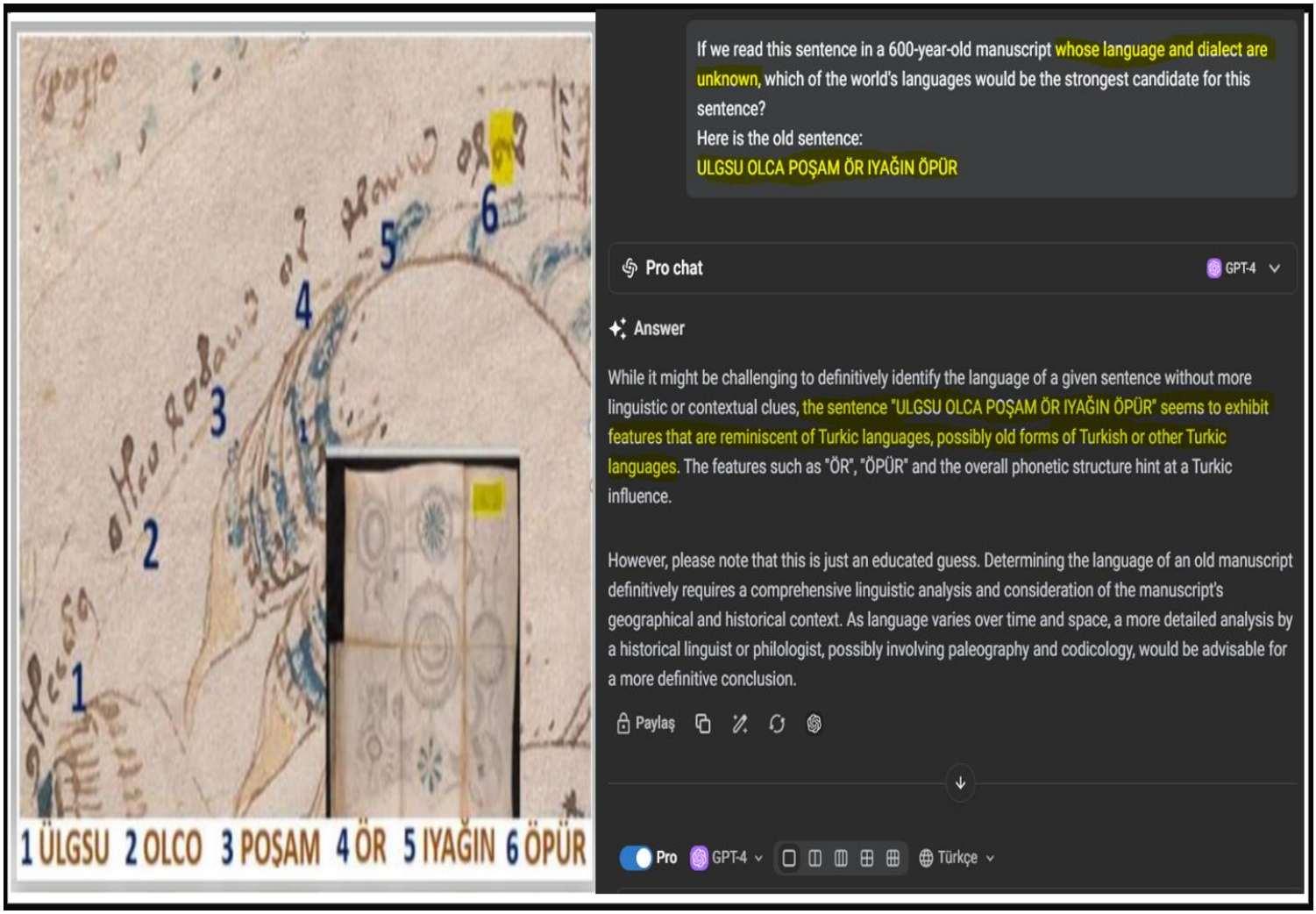
1 ÜLGSU 2 OLCO 3 POŞAM 4 ÖR 5 IYAĞIN 6 ÖPÜR
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence?
Here is the old sentence:
ULGSU OLCA POŞAM ÖR IYAĞIN ÖPÜR
Pro chat
GPT-4
Answer
While it might be challenging to definitively identify the language of a given sentence without more linguistic or contextual clues, the sentence "ULGSU OLCA POŞAM ÖR IYAĞIN ÖPÜR" seems to exhibit features that are reminiscent of Turkic languages, possibly old forms of Turkish or other Turkic languages. The features such as "ÖR", "ÖPÜR" and the overall phonetic structure hint at a Turkic influence.
However, please note that this is just an educated guess. Determining the language of an old manuscript definitively requires a comprehensive linguistic analysis and consideration of the manuscript's geographical and historical context. As language varies over time and space, a more detailed analysis by a historical linguist or philologist, possibly involving paleography and codicology, would be advisable for a more definitive conclusion.
Paylaş
Pro
GPT-4
Türkçe

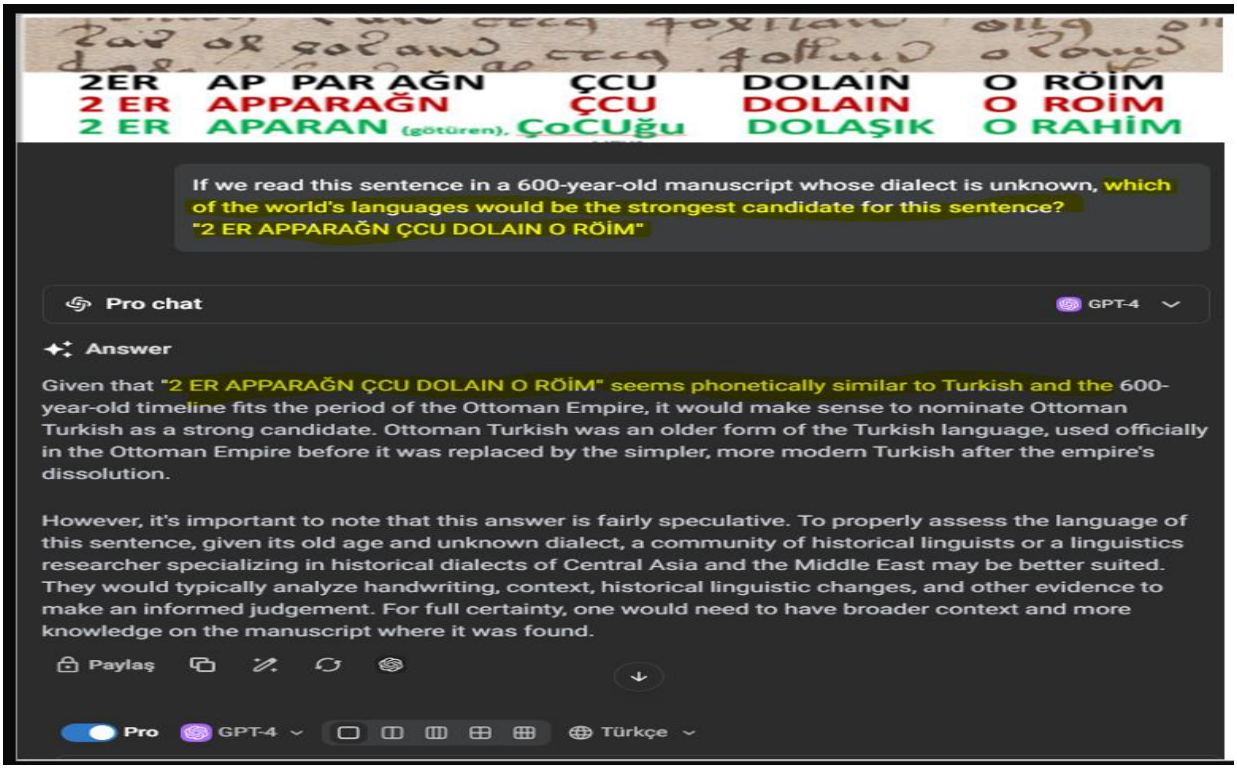
2ER AP PAR AĞN ÇCU DOLAIN O RÖİM
2 ER APPARAĞN ÇCU DOLAIN O ROİM
2 ER APARAN (götüren), ÇoCUğu DOLAŞIK O RAHİM
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose dialect is unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence?
"2 ER APPARAĞN ÇCU DOLAIN O RÖİM"
Pro chat
GPT-4
Answer
Given that "2 ER APPARAĞN ÇCU DOLAIN O RÖİM" seems phonetically similar to Turkish and the 600-year-old timeline fits the period of the Ottoman Empire, it would make sense to nominate Ottoman Turkish as a strong candidate. Ottoman Turkish was an older form of the Turkish language, used officially in the Ottoman Empire before it was replaced by the simpler, more modern Turkish after the empire's dissolution.
However, it's important to note that this answer is fairly speculative. To properly assess the language of this sentence, given its old age and unknown dialect, a community of historical linguists or a linguistics researcher specializing in historical dialects of Central Asia and the Middle East may be better suited. They would typically analyze handwriting, context, historical linguistic changes, and other evidence to make an informed judgement. For full certainty, one would need to have broader context and more knowledge on the manuscript where it was found.
Paylaş
Pro
GPT-4
Türkçe

Sayfa 28r, 2ci satır

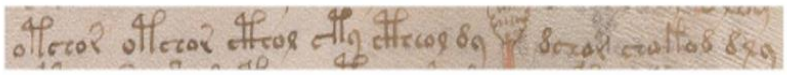

OYÇOR	OYÇOR	ÇYOP	JYU/JYanU ÇYCOP SU/SÜ/ŞU	SÇAR	ÇALOS	SPU
AÇAR	AÇAR	ÇÖP -CÜĞÜ	ÇİY CÖP/COP -SÜ/-SU	SAÇAR	ÇALAZ (calaz)	SAPI

Günümüz dilinde yazarsak:

Açar açan çöpçüğü çiy *(ham/kof)* cöpsü *(çöpsü/sopamsı)*, saçar *(çıkarır)* çalaz *(koçan)* sapı

-veya-

Açan açar çöpcüğü çiğ (kof/içi-boş), cop-su (cop/sopa-gibi) saçar (çıkar) çalaz (koçan), sapı

In your case, the sentence "OYÇOR OYÇOR ÇYOPJYU ÇYCOP SU SÇAR ÇALOS SPU" resembles, in some respects, languages from the Turkic family, specifically through the characteristic usage of "Ç" and "Ş". In addition, the double repetition of "OYÇOR" might suggest a form of verse or poetry, which is common in many Turkic languages.

For instance, Ottoman Turkish or Chagatai (an extinct Turkic language that was widely spoken in Central Asia during the 15th century) might be possible candidates. However, straightforward comparisons to these languages with the given sentence do not yield clear results. It's also important to bear in mind that many Turkic languages were heavily influenced by Persian and Arabic due to Islamic conquests and cultural exchanges, which adds another layer of complexity.

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence?
Here is the old sentence:
OYÇOR OYÇOR ÇYOPJYU ÇYCOP SU SÇAR ÇALOS SPU

Pro chat GPT-4

Answer

Deciphering languages from historical manuscripts can be quite complex due to shifts in language structures over time, including syntax, phonetics, and orthography. Furthermore, the script used and possible transcription errors also pose significant challenges.

In your case, the sentence "OYÇOR OYÇOR ÇYOPJYU ÇYCOP SU SÇAR ÇALOS SPU" resembles, in some respects, languages from the Turkic family, specifically through the characteristic usage of "Ç" and "Ş". In addition, the double repetition of "OYÇOR" might suggest a form of verse or poetry, which is common in many Turkic languages.

For instance, Ottoman Turkish or Chagatai (an extinct Turkic language that was widely spoken in Central Asia during the 15th century) might be possible candidates. However, straightforward comparisons to these languages with the given sentence do not yield clear results. It's also important to bear in mind that many Turkic languages were heavily influenced by Persian and Arabic due to Islamic conquests and cultural exchanges, which adds another layer of complexity.

Therefore, although I can offer suggestions based on linguistic features present in the sentence, definitive identification truly requires expertise in historical linguistics and specific knowledge of the culture and history associated with the manuscript. It may also require comparison with other known texts from the same period and region to cross-reference linguistic characteristics. Thus, while my preliminary suggestion points toward a Turkic language, it must be taken with the understanding that it is speculative and would require further validation by experts in the field.

Paylaş

Pro GPT-4 Türkçe

However, given your sentence "ZAĞN ÇOLU DOYÇSU O YAPU ÇCSU SAP SU ÇÇILEĞN/ÇÇLEM ÇL DOIK", there are several components that can provide clues to its possible linguistic roots.

Looking at the text, some segments do seem to loosely relate with Turkic language family characteristics, such as Turkish or Azerbaijani, among others. For instance, "ÇOLU", "DOYÇSU", "YAPU", "ÇCSU" might be erratic or archaic variations of Turkish words. But it's crucial to note that this is speculative and highly uncertain without more context, a larger sample of text, or specialized linguistic analysis.

If the manuscript indeed dates back almost 600 years, it's possible that the language it was written in may have evolved significantly over the centuries or could even be a now-extinct language. Old variants of languages might share limited similarities with their modern-day counterparts, making the task of identification challenging.

Folio 94r Alttan 4, satır son sözcükler > **ÇL DOIK / ÇIL DOIK – ÇİL DOIKI** (CILTIK/ÇITLIK)

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence?
Here is the old sentence:
ZAĞN ÇOLU DOYÇSU O YAPU ÇCSU SAP SU ÇÇILEĞN/ÇÇLEM ÇL DOIK

Pro chat GPT-4

Answer

Identifying the specific language of a text from an unknown language or dialect in a 600-year-old manuscript is a complex task and would typically require linguistic expertise, particularly historical linguistics and paleography expertise. The task is especially intricate when there are no distinct cognates or readily identifiable grammatical structures.

However, given your sentence "ZAĞN ÇOLU DOYÇSU O YAPU ÇCSU SAP SU ÇÇILEĞN/ÇÇLEM ÇL DOIK", there are several components that can provide clues to its possible linguistic roots.

Looking at the text, some segments do seem to loosely relate with Turkic language family characteristics, such as Turkish or Azerbaijani, among others. For instance, "ÇOLU", "DOYÇSU", "YAPU", "ÇCSU" might be erratic or archaic variations of Turkish words. But it's crucial to note that this is speculative and highly uncertain without more context, a larger sample of text, or specialized linguistic analysis.

If the manuscript indeed dates back almost 600 years, it's possible that the language it was written in may have evolved significantly over the centuries or could even be a now-extinct language. Old variants of languages might share limited similarities with their modern-day counterparts, making the task of identification challenging.

Lastly, the "/" in the middle of "ÇÇILEĞN/ÇÇLEM" may signify something specific in this language, such as a grammatical or phonetic feature, or it could merely be an artifact of the transcription process.

Ultimately, a thorough linguistic examination by a professional historical linguist, preferably one specializing in the languages and scripts of the regi here the manuscript was found (if known), would be necessary for a definite identification.

Pro GPT-4 Türkçe

Buraya kadar yapay-zekaya doğru biçimde sorduğumuz sorular dahilinde makinenin VM-cümleleri için yazdıklarını gördünüz. İsterseniz siz kendiniz bu soruyu sorarak 240 VM-sayfası boyunca istediğiniz herhangi bir satırı doğru transliterasyon biçiminde ve hep aynı harfi aynı biçimde yazarak makineye aynı soruyu sorarak deneyiniz. Alacağınız cevapların muhtemelen tamamında yapay-zekanın yine Türkçeye işaret ettiğini göreceksiniz.

Şimdi bir de makinaya bir tam sayfanın her cümlesi için fikrini soralım. Burada en son makalemize konu olan 33v sayfasını aldım çünkü elimizde zaten o sayfadaki tüm sözcüklerin Latin alfabesi ses karşılığı olan transliterasyonu hazır idi. Fakat mümkünse siz aynı soruyu sorarak 240 sayfadan istediğinizi seçerek bu sayfalardaki herhangi cümleleri veya tamamını aynı biçimde yapay-zekaya sorabilirsiniz.

Aşağıda 33v sayfasının tamamı için aynı şeyi yaptığımızda makinenin yanıtlarını göreceksiniz.

Bakınız:

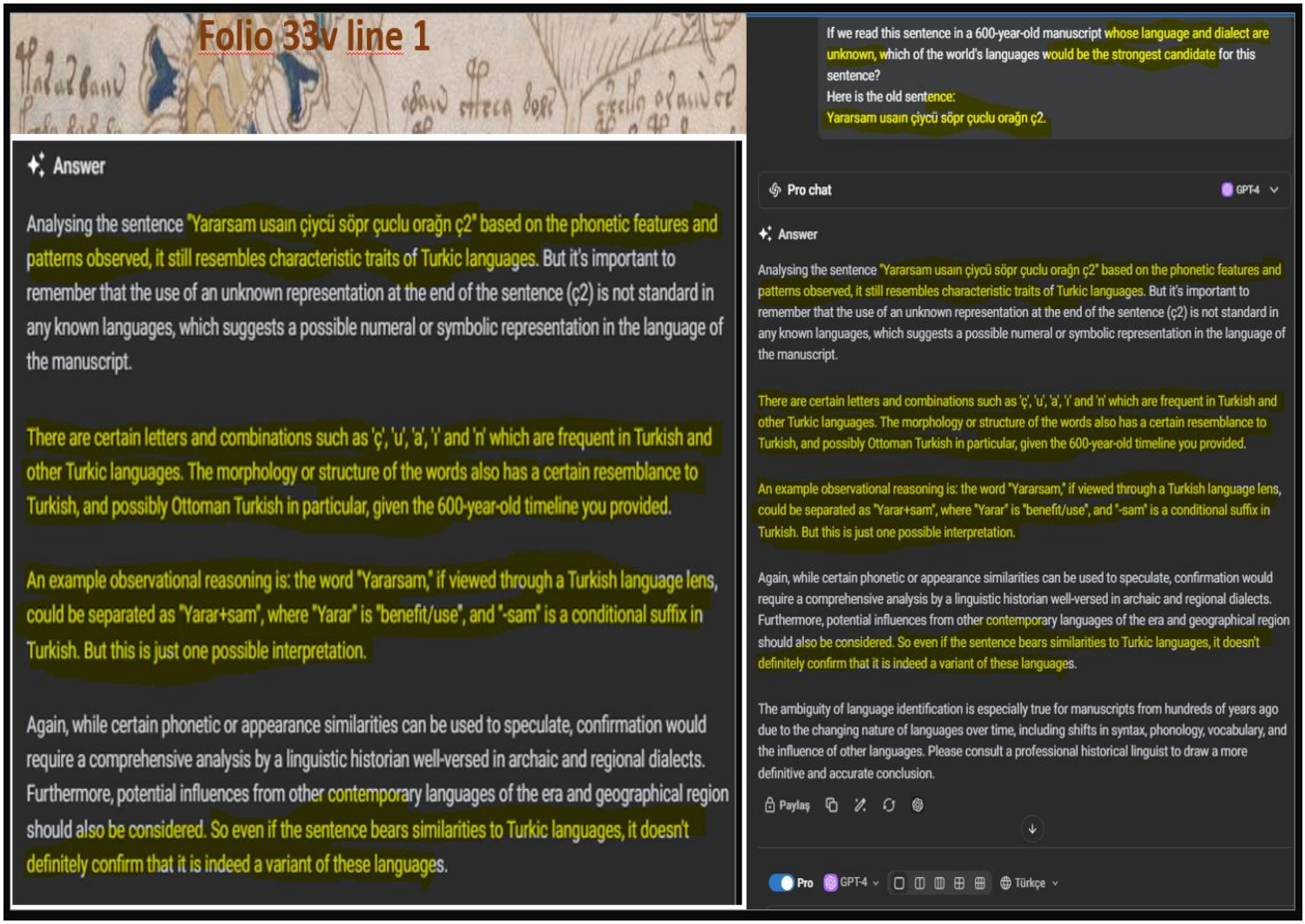

Satır 2	
Türeşkoşum:	Tçsu/Itaçsu sak-su/şek-sü olu/öl-ü oyef/oyap sain çsu/çanou uyak/uıyak oyak/öyek çak/çek
Çözüm (deşifresi):	**Taçsı** saksu/**şeksü olu ay ef sağın -çsu/çanou uyak oyak/öyek çak**[9]
Güncel-dile-çevirisi:	Taçsı saksı/şekli olur/olan ay+evi sağın *(ay evi gibi)*[10] çanağı[11] uyar/uyak *(benzer/uyanık)* ayak *(saçaklı/sarkaçlı)*[12] çak
Açıklama:	Taçsı şekli[13] olur. Ay evi gibi çanağı birbirine-benzer saçaklı/sarkaçlı saçların birleştiği yere.[14]

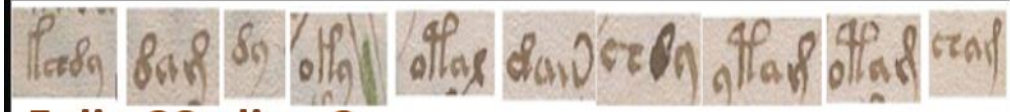

Folio 33v line 2

Answer

Based on the phonetic similarities and the given context, it seems that the strongest candidate for the language of the sentence "Tçsu saksu olu o yap sain çsu/çanou uyak oyak çak" from a 600-year-old manuscript could be from the Turkic language family.

More specifically, it bears some resemblance to Ottoman Turkish, an old form of the Turkish language that was written with a version of the Arabic script and has many loanwords from Arabic and Persian. Some words in the sentence provided seem to draw phonetic similarities with this language, like "çanou" which bears similarity to the word "çanağı" in modern Turkish. The language of the Ottoman Empire 600 years ago would be an old form of Turkish, likely Ottoman Turkish.

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Tçsu saksu olu o yap sain çsu/çanou uyak oyak çak.

Pro chat GPT-4

Answer

Based on the phonetic similarities and the given context, it seems that the strongest candidate for the language of the sentence "Tçsu saksu olu o yap sain çsu/çanou uyak oyak çak" from a 600-year-old manuscript could be from the Turkic language family.

More specifically, it bears some resemblance to Ottoman Turkish, an old form of the Turkish language that was written with a version of the Arabic script and has many loanwords from Arabic and Persian. Some words in the sentence provided seem to draw phonetic similarities with this language, like "çanou" which bears similarity to the word "çanağı" in modern Turkish. The language of the Ottoman Empire 600 years ago would be an old form of Turkish, likely Ottoman Turkish.

However, it's crucial to note that language identification based on single sentences and phonetics can be quite uncertain without a more holistic examination of the language in the manuscript and the historical, geographical context it originates from. This is especially true in the case of a hypothetical unknown language and dialect. Therefore, while Ottoman Turkish seems to be a plausible guess based on the given data, it's still speculative and theoretical. Always take such a guess with a grain of caution.

Paylaş

Pro GPT-4 Türkçe

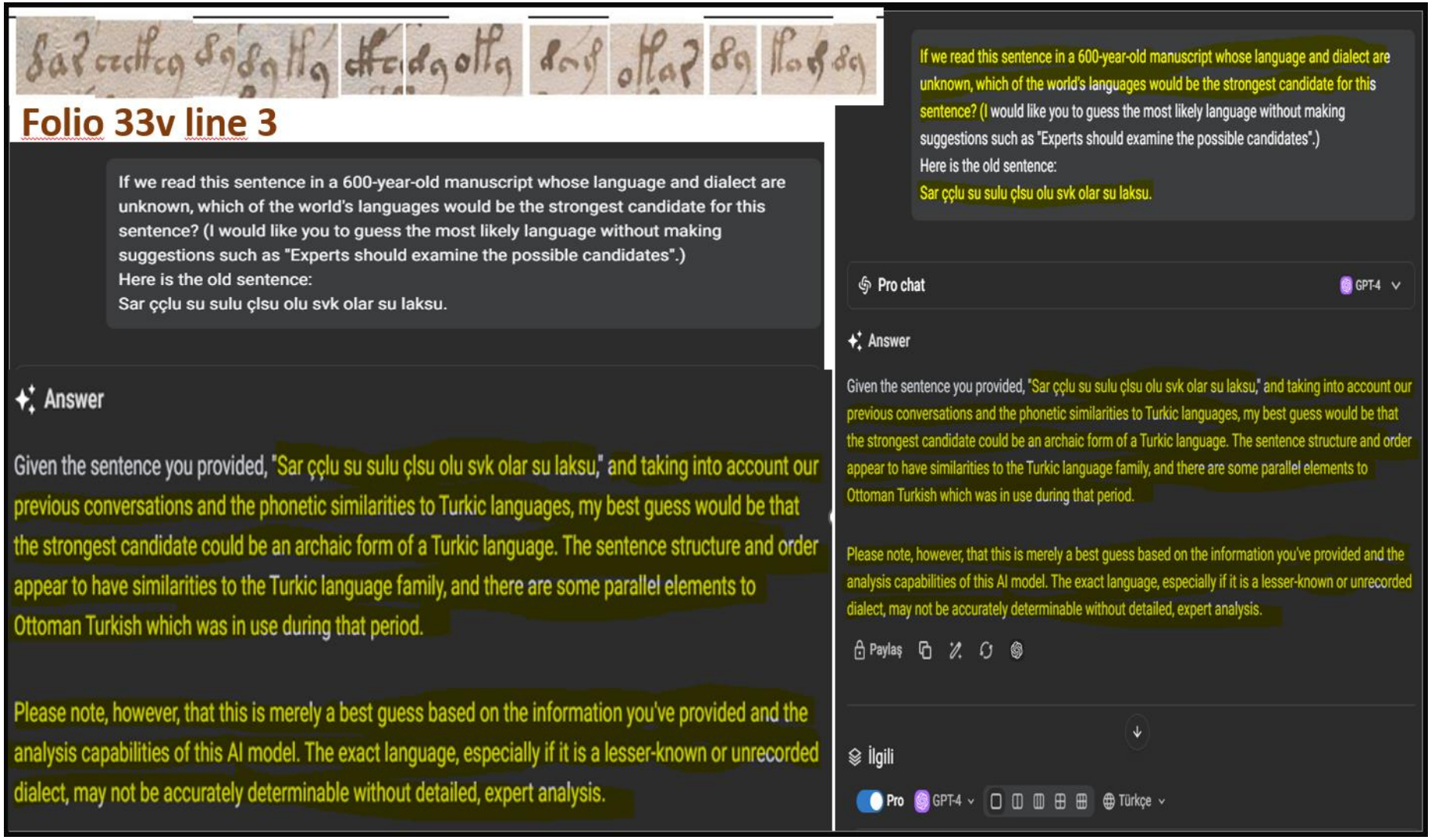

Folio 33v line 3

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Sar ççlu su sulu çlsu olu svk olar su laksu.

Answer

Given the sentence you provided, "Sar ççlu su sulu çlsu olu svk olar su laksu," and taking into account our previous conversations and the phonetic similarities to Turkic languages, my best guess would be that the strongest candidate could be an archaic form of a Turkic language. The sentence structure and order appear to have similarities to the Turkic language family, and there are some parallel elements to Ottoman Turkish which was in use during that period.

Please note, however, that this is merely a best guess based on the information you've provided and the analysis capabilities of this AI model. The exact language, especially if it is a lesser-known or unrecorded dialect, may not be accurately determinable without detailed, expert analysis.

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Sar ççlu su sulu çlsu olu svk olar su laksu.

Answer

Given the sentence you provided, "Sar ççlu su sulu çlsu olu svk olar su laksu," and taking into account our previous conversations and the phonetic similarities to Turkic languages, my best guess would be that the strongest candidate could be an archaic form of a Turkic language. The sentence structure and order appear to have similarities to the Turkic language family, and there are some parallel elements to Ottoman Turkish which was in use during that period.

Please note, however, that this is merely a best guess based on the information you've provided and the analysis capabilities of this AI model. The exact language, especially if it is a lesser-known or unrecorded dialect, may not be accurately determinable without detailed, expert analysis.

Pro chat GPT-4

Paylaş

İlgili

Pro GPT-4 Türkçe

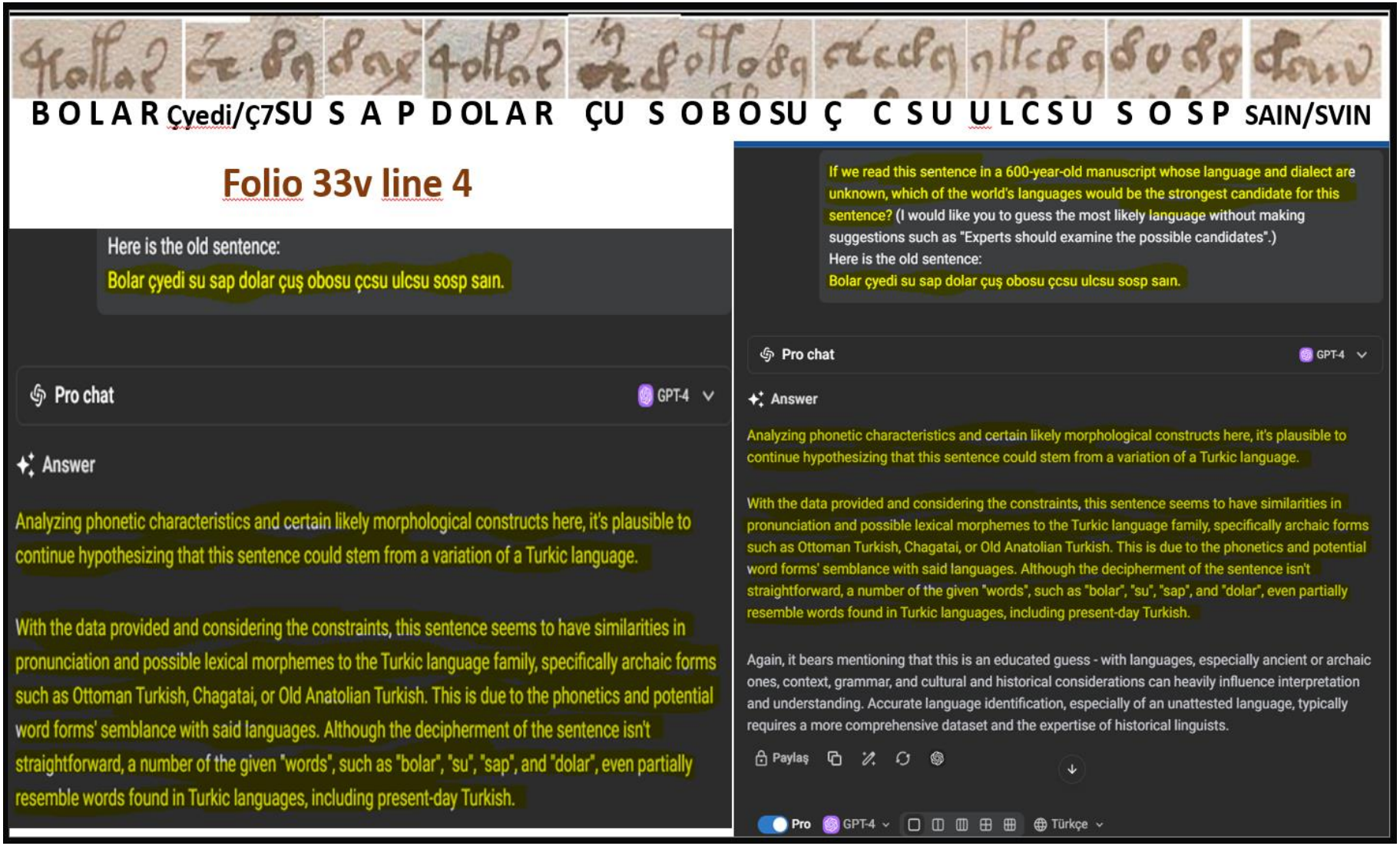
B O L A R Çyedi/Ç7SU S A P D OL A R ÇU S O B O SU Ç C S U U L C S U S O S P SAIN/SVIN
Folio 33v line 4
Here is the old sentence:
Bolar çyedi su sap dolar çuş obosu çcsu ulcsu sosp sain.
Pro chat
GPT-4
Answer
Analyzing phonetic characteristics and certain likely morphological constructs here, it's plausible to continue hypothesizing that this sentence could stem from a variation of a Turkic language.
With the data provided and considering the constraints, this sentence seems to have similarities in pronunciation and possible lexical morphemes to the Turkic language family, specifically archaic forms such as Ottoman Turkish, Chagatai, or Old Anatolian Turkish. This is due to the phonetics and potential word forms' semblance with said languages. Although the decipherment of the sentence isn't straightforward, a number of the given "words", such as "bolar", "su", "sap", and "dolar", even partially resemble words found in Turkic languages, including present-day Turkish.
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Bolar çyedi su sap dolar çuş obosu çcsu ulcsu sosp sain.
Pro chat
GPT-4
Answer
Analyzing phonetic characteristics and certain likely morphological constructs here, it's plausible to continue hypothesizing that this sentence could stem from a variation of a Turkic language.
With the data provided and considering the constraints, this sentence seems to have similarities in pronunciation and possible lexical morphemes to the Turkic language family, specifically archaic forms such as Ottoman Turkish, Chagatai, or Old Anatolian Turkish. This is due to the phonetics and potential word forms' semblance with said languages. Although the decipherment of the sentence isn't straightforward, a number of the given "words", such as "bolar", "su", "sap", and "dolar", even partially resemble words found in Turkic languages, including present-day Turkish.
Again, it bears mentioning that this is an educated guess - with languages, especially ancient or archaic ones, context, grammar, and cultural and historical considerations can heavily influence interpretation and understanding. Accurate language identification, especially of an unattested language, typically requires a more comprehensive dataset and the expertise of historical linguists.
Paylaş
Pro
GPT-4
Türkçe

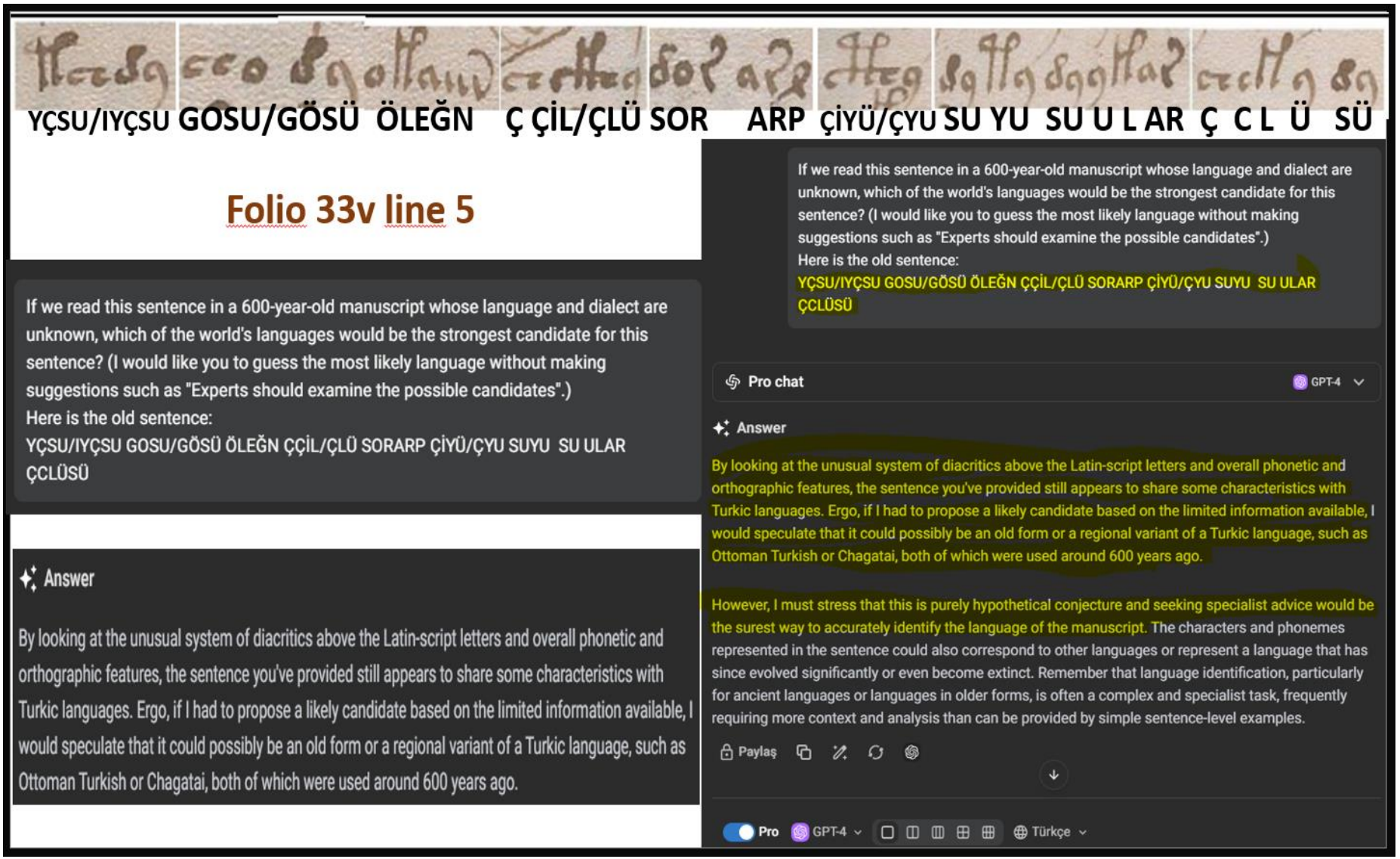
YÇSU/IYÇSU GOSU/GÖSÜ ÖLEĞN Ç ÇİL/ÇLÜ SOR ARP ÇİYÜ/ÇYU SU YU SU U L AR Ç C L Ü SÜ
Folio 33v line 5
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
YÇSU/IYÇSU GOSU/GÖSÜ ÖLEĞN ÇÇİL/ÇLÜ SORARP ÇİYÜ/ÇYU SUYU SU ULAR ÇCLÜSÜ
Answer
By looking at the unusual system of diacritics above the Latin-script letters and overall phonetic and orthographic features, the sentence you've provided still appears to share some characteristics with Turkic languages. Ergo, if I had to propose a likely candidate based on the limited information available, I would speculate that it could possibly be an old form or a regional variant of a Turkic language, such as Ottoman Turkish or Chagatai, both of which were used around 600 years ago.
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
YÇSU/IYÇSU GOSU/GÖSÜ ÖLEĞN ÇÇİL/ÇLÜ SORARP ÇİYÜ/ÇYU SUYU SU ULAR ÇCLÜSÜ
Pro chat
GPT-4
Answer
By looking at the unusual system of diacritics above the Latin-script letters and overall phonetic and orthographic features, the sentence you've provided still appears to share some characteristics with Turkic languages. Ergo, if I had to propose a likely candidate based on the limited information available, I would speculate that it could possibly be an old form or a regional variant of a Turkic language, such as Ottoman Turkish or Chagatai, both of which were used around 600 years ago.
However, I must stress that this is purely hypothetical conjecture and seeking specialist advice would be the surest way to accurately identify the language of the manuscript. The characters and phonemes represented in the sentence could also correspond to other languages or represent a language that has since evolved significantly or even become extinct. Remember that language identification, particularly for ancient languages or languages in older forms, is often a complex and specialist task, frequently requiring more context and analysis than can be provided by simple sentence-level examples.
Paylaş
Pro
GPT-4
Türkçe

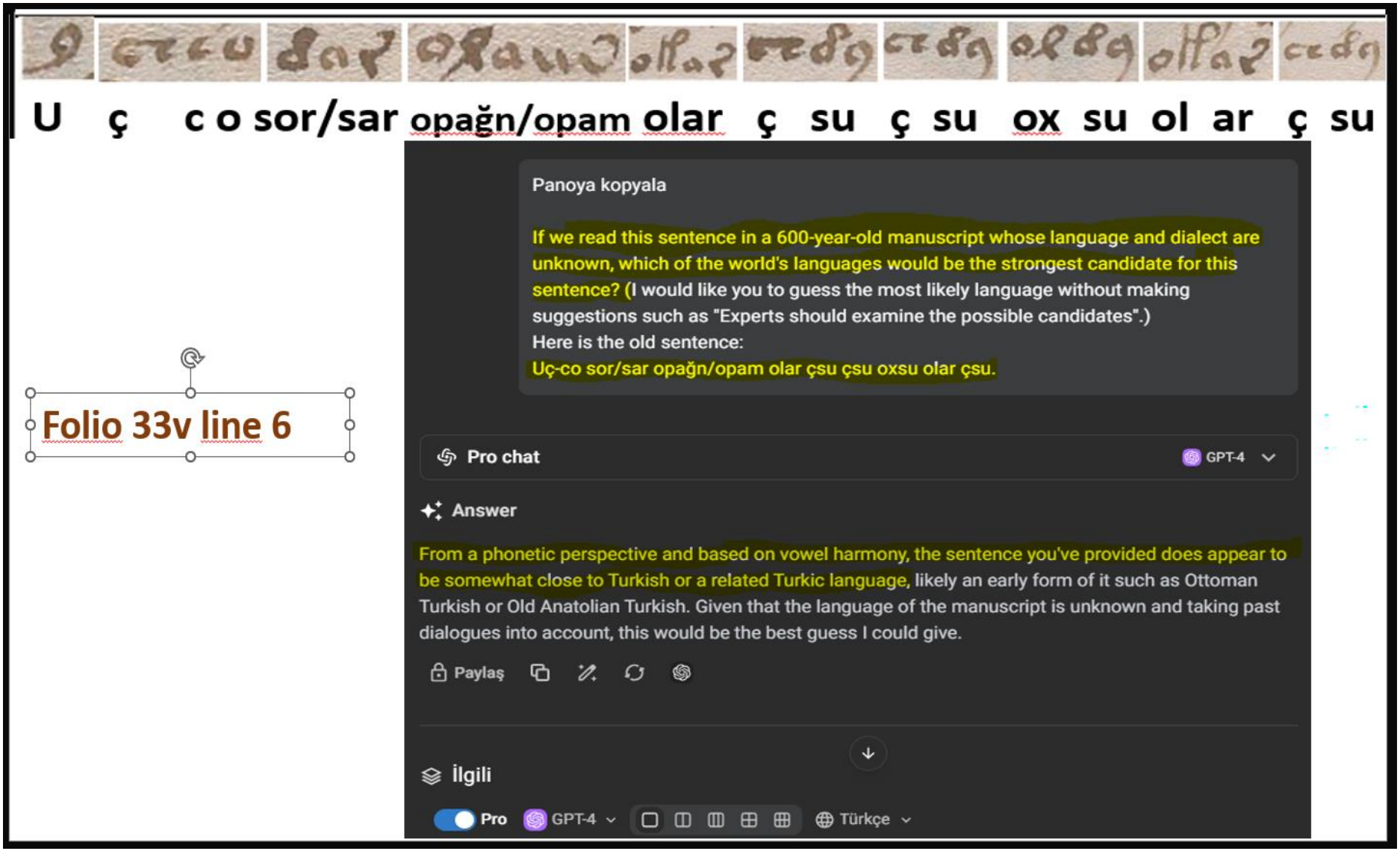
U ç c o sor/sar opağn/opam olar ç su ç su ox su ol ar ç su
Folio 33v line 6
Panoya kopyala
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Uç-co sor/sar opağn/opam olar çsu çsu oxsu olar çsu.
Pro chat
GPT-4
Answer
From a phonetic perspective and based on vowel harmony, the sentence you've provided does appear to be somewhat close to Turkish or a related Turkic language, likely an early form of it such as Ottoman Turkish or Old Anatolian Turkish. Given that the language of the manuscript is unknown and taking past dialogues into account, this would be the best guess I could give.
Paylaş
İlgili
Pro
GPT-4
Türkçe

Iyçekisü/yç2sü ç1cikçsü/çabircikçsu ç2çlsü/çekiçilsü opycsu sağn/sem ölü çcöp/çiöp oraın çsu ç2sü/çekisü iygörer/iygorar

Folio 33v line 7

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Iy-çekisü çbircikçsü/çabırcıkçsu çeki-çl-sü/çekiçilsü opycsu sağn/sem olu/ölü çcöp/çiöp oraın-çsu çeki-sü iy-görer/iy-gorar.

Pro chat GPT-4

Answer

Given the phonetic harmony rules and the use of specific diacritic symbols like the ç (which is primarily used in Turkish and related Turkic languages), this sentence seems reminiscent of a Turkic language, possibly Old Anatolian Turkish or Ottoman Turkish as previously suggested. There's also a visible pattern of agglutination which is a characteristic feature of Turkic languages.

However, please remember this is an educated guess based on the information provided and the artificial intelligence's knowledge up to September 2021, and detailed linguistic analysis may yield a more accurate assessment. The exact dialect or specific language might be different, especially considering the complexities of historical linguistic change.

Paylaş

Pro GPT-4 Türkçe

Sarar/Serer/Servr[36] çekigü/ançekigü[37] tccsü/ilgsü[38] ölçü olar olcusu çu şeğn süysü sarağn ölerü
Folio 33v line 8
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Sarar/Serer/Ser-vr çeki-gü/ançeki-gü tccsü/ilgsü ölçü olar olcu-su çu şeğn süysü sarağn ölerü.
Pro chat
GPT-4
Answer
Given the phonetics, structure, and the noted vowel harmony and agglutination, the presented language still closely resembles the Turkic language group. Specifically, it appears to bear a striking resemblance to Old Anatolian Turkish or Ottoman Turkish.
Words like "çeki-gü", "anolçü", and "olar" could potentially be variant forms of old Turkish or early Ottoman Turkish words, reminiscent of "çekmek" (to pull), "ölçü" (measure), "olar" (becomes). Similarly, agglutinative markers "-su" and "-sü" can also be seen, which are familiar in Turkish languages.
If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Sarar/Serer/Ser-vr çeki-gü/ançeki-gü tccsü/ilgsü ölçü olar olcu-su çu şeğn süysü sarağn ölerü.
Pro chat
GPT-4
Answer
Given the phonetics, structure, and the noted vowel harmony and agglutination, the presented language still closely resembles the Turkic language group. Specifically, it appears to bear a striking resemblance to Old Anatolian Turkish or Ottoman Turkish.
Words like "çeki-gü", "anolçü", and "olar" could potentially be variant forms of old Turkish or early Ottoman Turkish words, reminiscent of "çekmek" (to pull), "ölçü" (measure), "olar" (becomes). Similarly, agglutinative markers "-su" and "-sü" can also be seen, which are familiar in Turkish languages.
However, without an exact translation or a known vocabulary of the supposed language, it's impossible to make a precise identification. The scenario itself - dealing with unknown languages - is a task for linguists and cryptographers, nevertheless, I tried to provide the most plausible estimation based on the given limited data. The veracity of this guess, however, needs a proper academic scrutiny to be conclusive. It's important to note that language identification requires expertise in etymology, morphology, phonetics, and other aspects of linguist
Paylas
Pro
GPT-4
Türkçe

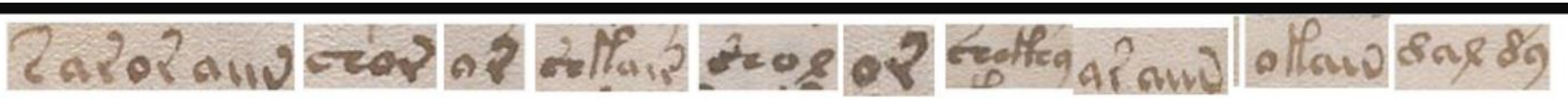

Zar/zer[40] orağn/öreğn[41] çor/çör[42] ör[43]/or ç2leir/anç2leir, an3çöp[44] or/ör çılçu/çilçü/çançılçu[45] ereğn[46]/erem[47] olaın[48] sapsu

Folio 33v line 9

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Zar/zer or-ağn/ör-eğn çor/çör ör/or çeki-le-ir/ançek-ile-ir, anuç-çöp or/ör çıl-çu/çil-çü/ çan-çıl-çu ere-ğn/erem/aram ola-ın sap-su.

Pro chat GPT-4

Answer

Based on the presence of vowel harmony, agglutination, and certain phonetic similarities to Turkic languages observed in the sentence provided, the strongest candidate for this sentence would likely be an old form of a Turkic language, such as Ottoman Turkish or Old Anatolian Turkish. It's important to note, however, that a definitive determination would require in-depth linguistic analysis and comparisons with known language structures. Nevertheless, considering the similarities and patterns observed so far, an archaic form of Turkish seems to be the most lik andidate.

Pavlas

Pro GPT-4 Türkçe

Pçöer/pçoar or-çcu/ör-çcü poşağn/ponşağn o+ör/ öör/oğr/oor[51]/
olccsu/ölccsü[52]/oılgsu/olgsu olafu[53]/olapu/o+lep-ü

Folio 33v line 10

If we read this sentence in a 600-year-old manuscript whose language and dialect are unknown, which of the world's languages would be the strongest candidate for this sentence? (I would like you to guess the most likely language without making suggestions such as "Experts should examine the possible candidates".)
Here is the old sentence:
Pçöer/pçoar or-çcu/ör-çcü poşağn/ponşağn o+ör/ öör/oğr olccsu/ölccsü/oılgsu/olgsu o+lafu/olap-u/o+lep-ü.

Pro chat GPT-4

Answer

Given the distinctive characteristics such as vowel harmony, agglutination, and phonetic similarities, the sentence you provided aligns most closely with an older form of a Turkic language. Specifically, it appears to resemble Old Anatolian Turkish or Ottoman Turkish.

Paylaş

Pro GPT-4 Türkçe

Al'ya sorun...

Şimdi f-33 son satırda ses/lehçe varyasyonlarından fonetik harmoni seçeneklerinden sadece birisini alalım ve yapay zekanın cevabına (aşağıdaki görselde) tekrar bakalım.

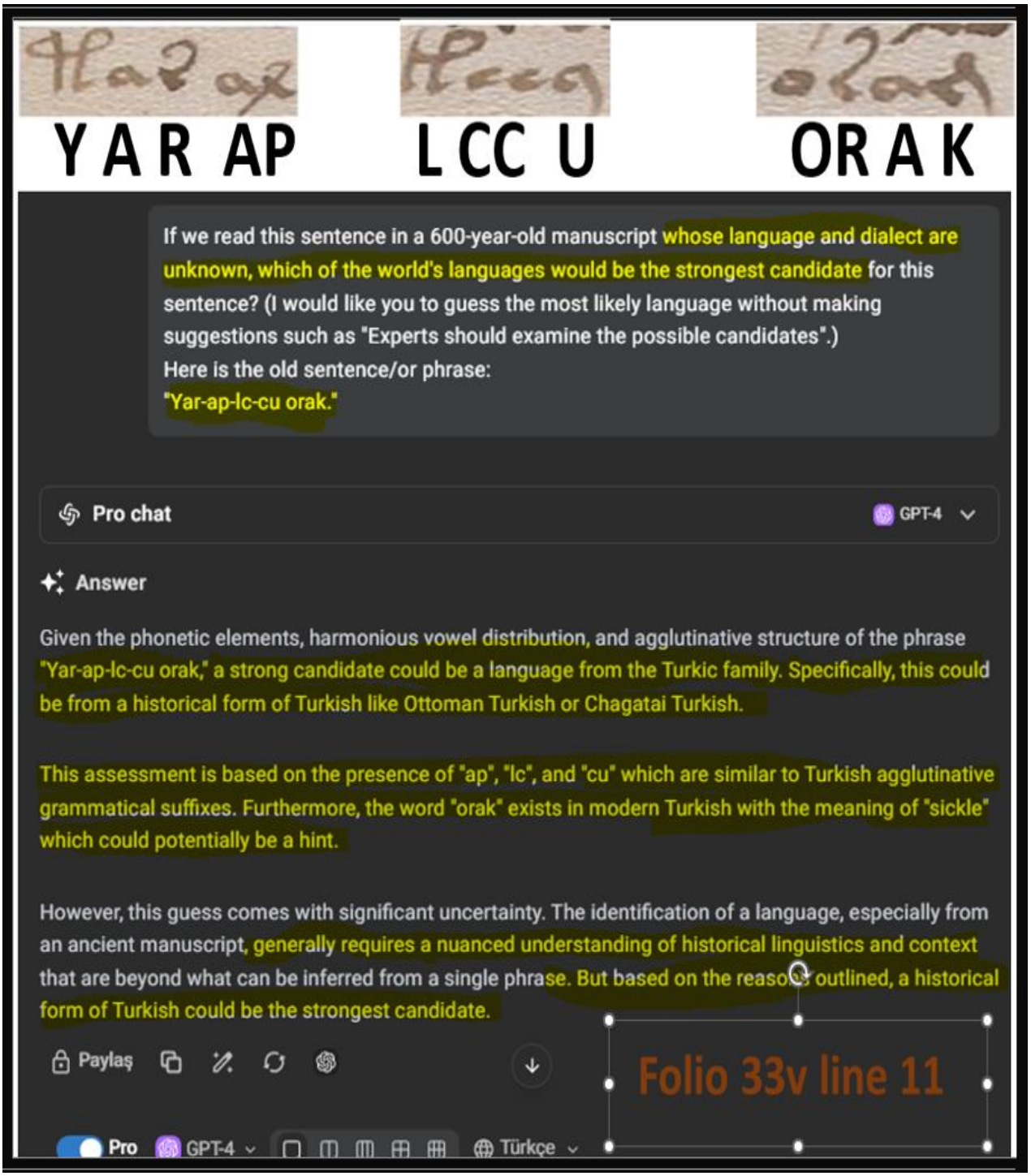

Görülebileceği gibi AI'a soruyu doğru biçimde ve doğru Türkçe fonetiğe uygun klavye ile yazarak sorduğunuzda cevap her defa VM dilinin Türkçe olduğuna işaret eder biçimde gelmektedir.

Bay Koen tarafından yayınlanan videoda dakika 18:40'dan itibaren ekrana yansıtılan transliterasyon ve orada açıklanan bilgiye tekrar bakalım.

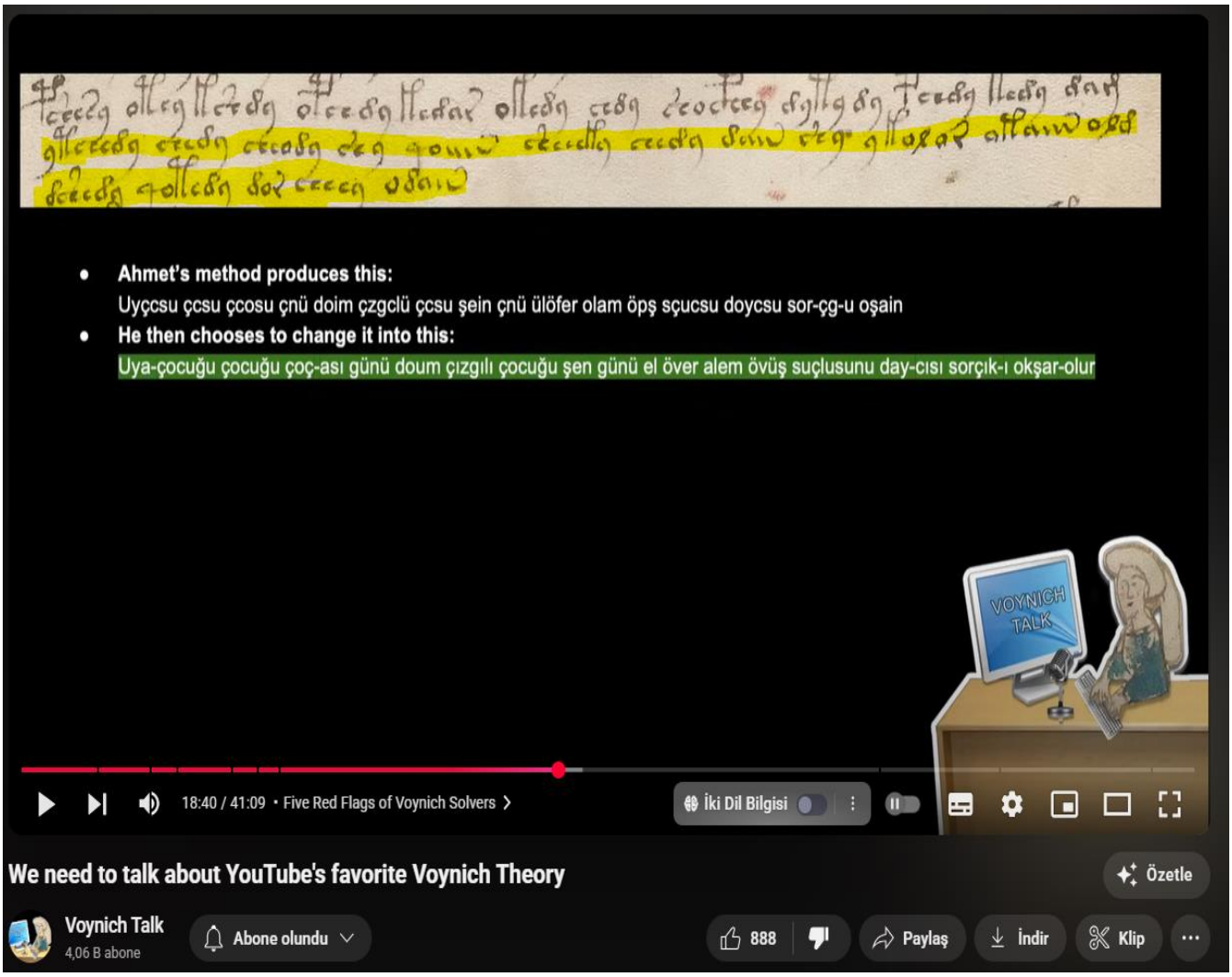

Yukarıdaki açıklamamdan hatırlayacağınız gibi, görselde gösterilen uzunca VM-cümlesinin yapay-zekâ tarafından Türkçe olmadığının açıklanması Bay Koen tarafından duyurulmuştu.

(Fakat yukarıda açıkladığım gibi yapay zekaya soru sorma biçimi modern Türkçeye dönüktü ve harfleri yazma biçimi de Türkçe fonetik harmoniye ters biçimde idi. Bu yüzden yapay-zekâ metnin Türkçe olmadığını söylemişti ve ben aynı cümleyi doğru biçimde yazdığımda yapay-zekâ Türkçe ile ilişki kurdu. Yukardaki görsellerde bu bölümü paylaşmıştım).

Bu görselde ise Bay Koen kendisi benim cümleyi ilk yazım biçimimden dolayı Türkçe ile bir fonetik veya anlamsal ilişki bulamadığımdan dolayı "He then chooses to change it into this:" açıklaması ile cümlenin fonetik yapısını kendi isteğime göre değiştirdiğimi iddia ediyor.

Gerçekte benim yaptığım şey ile Bay Koen'in burada izleyicilerine anlattığı şey tamamen farklıdır. İlk cümle orijinal VM-cümlesinin Latin harfleri ile yazılmış transliterasyon biçimidir *(fakat kendisi bu ayrıntıyı da ekrana aktarırken doğru biçimde yazmamış ya neyse*). Alttaki cümle de *(Yani; "He then chooses to change it into this:" açıklamasından sonra yazdığı biçimi)* ilk cümlenin sözcüklerinin günümüz Türkçesinde belli bir lehçenin bölgesindeki sözcüklerle kıyaslamada fonetik olarak en yakın değerdeki mevcut sözcüklerdir. Yani burada

tam olarak yapılan şey, bu cümledeki sözcüklerin eski (orijinal) yazım biçimlerinin fonetik değerine en yakın güncel (mevcut kullanımda olan) sözcükleri bularak aynı cümleyi tekrar kurmak biçiminde bir fonetik transkripsiyon varyantı karşılaştırma sonucunu ifade etmektedir.

Yani Bay Koen'in anlattığı gibi; güya ilk cümle Türkçe çıkmayınca ben sözcüklere müdahale ederek bunları değiştirdim ve böylece güya anlamlı cümle oluşturmak için anagram bir girişimde bulundum diye bir keyfi durum söz-konusu değildir. İlk cümle geçerlidir ve yaklaşık 600 yıl önceki (henüz tanımlanamamış fakat Karadeniz ve Marmara coğrafyasına ait edilmiş lehçenin) orijinal fonetiğini yansıtmaktadır. Bu şekli ile bu transliterasyonda gösterilen orijinal fonetik biçimle bu cümlenin yazımıdır. İkinci cümlede ise, bu ilk cümledeki her sözcüğün (aynı sıraya bağlı kalınarak) orijinal fonetik biçimine en yakın fonetik değere sahip güncel sözcüklerle oluşturulmuş transkripsiyon önermedir. Bu tip önermeler dil biliminde sık karşılaşılan fonetik-değerce mukayese ile yakın-değerdeki-sözcüğü sözlükten alarak seçimi yoluyla yapılan bir önerme olup, dil bilimcilerin tartışmasına ve yorumuna açma amaçlıdır. Çünkü aslında şu an benim bilemediğim veya bulmuş olamadığım başka bir veya birkaç sözcük de hem fonetik değer açısından hem de anlam bütünlüğünü bozmadıkları biçimde bu cümle içindeki sözcüklerden biri veya birkaçı için aday olacak biçimde önerilebilir.

Görüleceği gibi yöntem dil biliminin kullandığı bir yöntemdir ve güya ilk cümle Türkçe çıkmayınca ben ilk cümleyi iptal ederek veya göz ardı ederek buradaki sözcükleri bozmak suretiyle manipülasyonlar yaparak ikinci cümleyi keyfime göre seçmiş veya yaratmış değilim. Fakat açıkça görülüyor ki bunun yerine Bay Koen'in Eski Türkçe için transliterasyon ve transkripsiyon çalışmaların nasıl yapılması gerektiği ile ilgili bilgisi yoktur ancak muhtemelen Hint Avrupa dilleri için bu işlerin nasıl yapıldığına dair kişisel bir anlayışı mevcuttur.

Bu durumda, Bay Koen neden dil biliminde transliterasyon uygulamalarda sıklıkla seçilen bu yöntemden bahsetmeyerek konuyu bir keyfi seçim özgürlüğü alanı gibi sunmuş olabilir?

Bunun iki cevabı var.

İlki, kendisi de dil biliminin fonetik değer karşılaştırması neticesi bir yöntem olarak (transliterasyon ve transkripsiyon ayrımını da tam yapamadığını düşündürecek biçimde) transkripsiyonda güncel fonetik-yakın-sözcükleri (eskisinin fonetiğine yakın olanlardan) seçebildiğinin farkında değil.

İkinci olarak da şu denilebilir ki; kendisi bunları biliyor fakat buna rağmen izleyiciye yanlış bilgi iletiyor.

Dolayısıyla burada izleyiciye yanlış bilgi olarak iletilen şey; her ikisi de geçerli olan ve biri eski biçimi ve ikincisi eski-biçimin-fonetik-değerce yakını olan güncel dildeki sözcük biçiminden kurulu cümlelerden ilkinden sonuç alınamamış da ikincisi ortaya atılmış gibi bir gerçek dışı algı oluşturdu. Hatırladığım kadarı ile burada konu edilen cümleye yine "voynich.ninja" sayfasında verilen bir soru üzerine değinmiştim. Fakat kendi sosyal medya sayfamda ve makalelerimde bu biçimi ile bu cümleye yer vermedim. Bu detayda daha önce yaptığım açıklamayı merak eden araştırmacılar "voynich.ninja" sayfasında yaptığım açıklamaları okuyabilir. Öyle ki o sayfada zaten bu sözcüklerin ve cümlelerin fonetik yakınlığa esasen nasıl seçildiğini ve transkripsiyondaki yaklaşımımı anlatmıştım. Fakat, Bay Koen "voynich.ninja" sayfasında da yaptığım muhtelif açıklamaları muhtemelen okuyorsa da okuduğunu veya yazdıklarımı anlamadığı açıkça anlaşılabilmektedir. Zaten anlamış olsaydı

burada seçilen yöntemin dil bilim tarihinde binlerce sözcük için transliterasyonlarda ve transkripsiyonlarda uygulanmış örnekleri olduğunu da bilmesi gerekirdi.

Videoda dakika 19:00'da (bir sonraki görselde görülebileceği gibi) Bay Koen yapay zekaya benim burada bahsedilen "ikinci cümlemi" de soruyor (bunun Türkçe olup olmadığı bakımından) ve sorma biçimi ve aldığı cevabı görebilirsiniz.

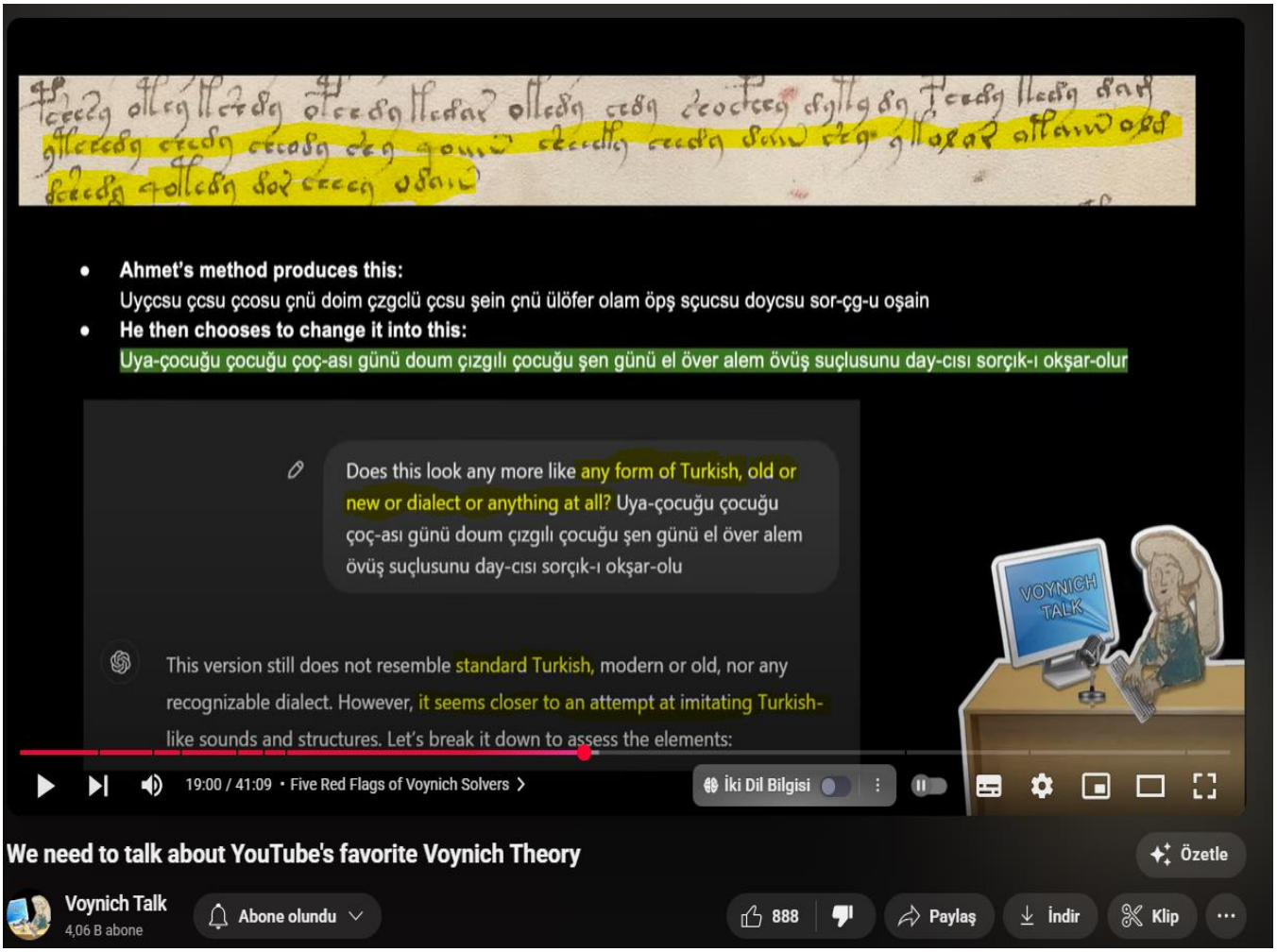

Elbette soru sorma biçimi yine yanlış.

Bir dil bilimci yapay zekaya bu tip bir soru sorduğunda makine bunu sadece günümüz Türkiye Türkçesi ve onun günümüzdeki güncel lehçeleri ile mukayese etmesi gerektiğini anlayacaktır. Dolayısıyla bu noktada AI soruyu cevaplamak üzere sadece ve sadece Türkiye Türkçesi sözcük dağarcığına başvurarak cevabını oluşturacaktır.

Halbuki kendisi yapay zekaya bunun 600 yaşında ve bilinmeyen bir lehçe ve dil olduğunu belirterek günümüzdeki dillerden hangisine daha çok benzediğini sorabilirdi.

Aslında bundan daha önemli olmakla, Bay Koen İngilizce sorduğu sorular için yapay-zekadan sadece veya çoğunlukla İngilizce olarak yazılmış genel (Wikipedia veya web araması neticesi fonetik kıyaslamalarla ve bunlar gibi yüzeysel olarak derlenmiş) kaynaklardan faydalanarak ona yanıt vereceğini tahmin etmeliydi. Bu yüzden de Bay Koen AI taramasını yönlendirecek biçimde, makine okumasının sadece dil bilimi alanındaki akademik makalelerden faydalanmasını istemeliydi veya makine taramasını doğru kaynaklara yönlendirmeliydi.

Bir bilim insanı olarak kendisi de sadece akademik bilgilerden, gerçek sözlüklerden (öyle ki Eski Türkçe ve sözcük varlığı hakkında kâğıda baskı ve Türkçe yazılı kitap ve makale sayısı dijital ortamda bulunabileceklerin belki yüz katı kadar çok sayıda olmalıdır) akademik makale ve kaynaklardan faydalanarak bilgi derlemeli ve bu yolla sözcüklerin fonetiğini mukayese yapmalıydı.

Orta-çağ ve günümüz Türkçe lehçeleri sözcük varlığı ve fonetik yapıları hakkında bilgi edinmeden veya Eski Türkçe konusunda derin fonetik bilgiye sahip başka bir dil bilimcinin literatür vb konularda fikrini almadan yapay zekaya böyle yanlış bir soru sorarak yargıya varmamalıydı.

Sorarım size, Bay Koen'in bu yolla mukayese yapma ve yargı veya sonuca varma yöntemi bilimsel olabilir mi?

Dil bilimi metotlarını ve kabul görmüş yaklaşım ve bilgi toplama süreçlerini kullanmadan makineye bir soruyu yanlış biçimde sorarak yargıya varmanın bilimsel yanı nedir?

Videonun altında kendisini alkışlayan veya öven yorumlara bakarsanız izleyicilerin de çoğunun Bay Koen tarafından yapılan mukayese ve çıkarımların hiçbir tutarlılığı ve bilimsel tarafı olmadığından haberleri yok gibi görünüyor. Elbette dil bilimi alanında uzmanlığı veya çalışmaları olmayan kimseler bu yaklaşımlarla varılan sonucun güya bir bilimsel değer ifade ettiği gibi yanılgıya düşmeleri mümkündür. Fakat aklı başında her dil bilimci bu yöntemleri kullanmaması gerektiğini bilir.

Ayrıca mantığı hayatından soyutlamamış her dil bilimci bilir ki dillerin lehçelerinin arkaik fonetik biçimleri ile ilgili bilgiler uzmanlık konusudur ve bunları çoğunlukla akademik makalelerde (ve daha çok Türkçe yazılmış makalelerde) bulabilirler ve bu tip bilgiler tek bir belirli makaleden değil çok sayıda akademik makalenin okunması ve derlenmesi ile edinilir.

Daha sonra Bay Koen videosunda dakika 19:32'de benim aynı cümleyi tekrar değiştirdiğimden bahsediyor.

Üstelik bunu da yapay-zekaya soruyor ve aldığı yanıtı ekrana yansıtıyor.

Burada Bay Koen'in konu ettiği üçüncü cümle biçimi de benim sözcükleri tekrar değiştirmem neticesi ortaya çıkmadı. İlk cümle orijinal fonetik biçimi ikincisi eski ve belli coğrafi alandaki fonetik yakını olan sözcük fonetiği olasılıklarını gösteriyordu ve bu üçüncü cümlede ise bu sözcüklerin her birisinin sözlüklerde ve makalelerde açıklanan anlam karşılıkları yazıyordu.

Üstelik bu anlam karşılıkları ile sıralanmış sözcükler tam cümle de değil.

Anlam karşılıklarının sıralanması ile oluşan satırların bir veya birkaç tam cümle olması için öncelikle noktalama işaretlerinin kullanılması gerekir.

Yani virgül ve nokta gibi işaretler kullanılmalıydı.

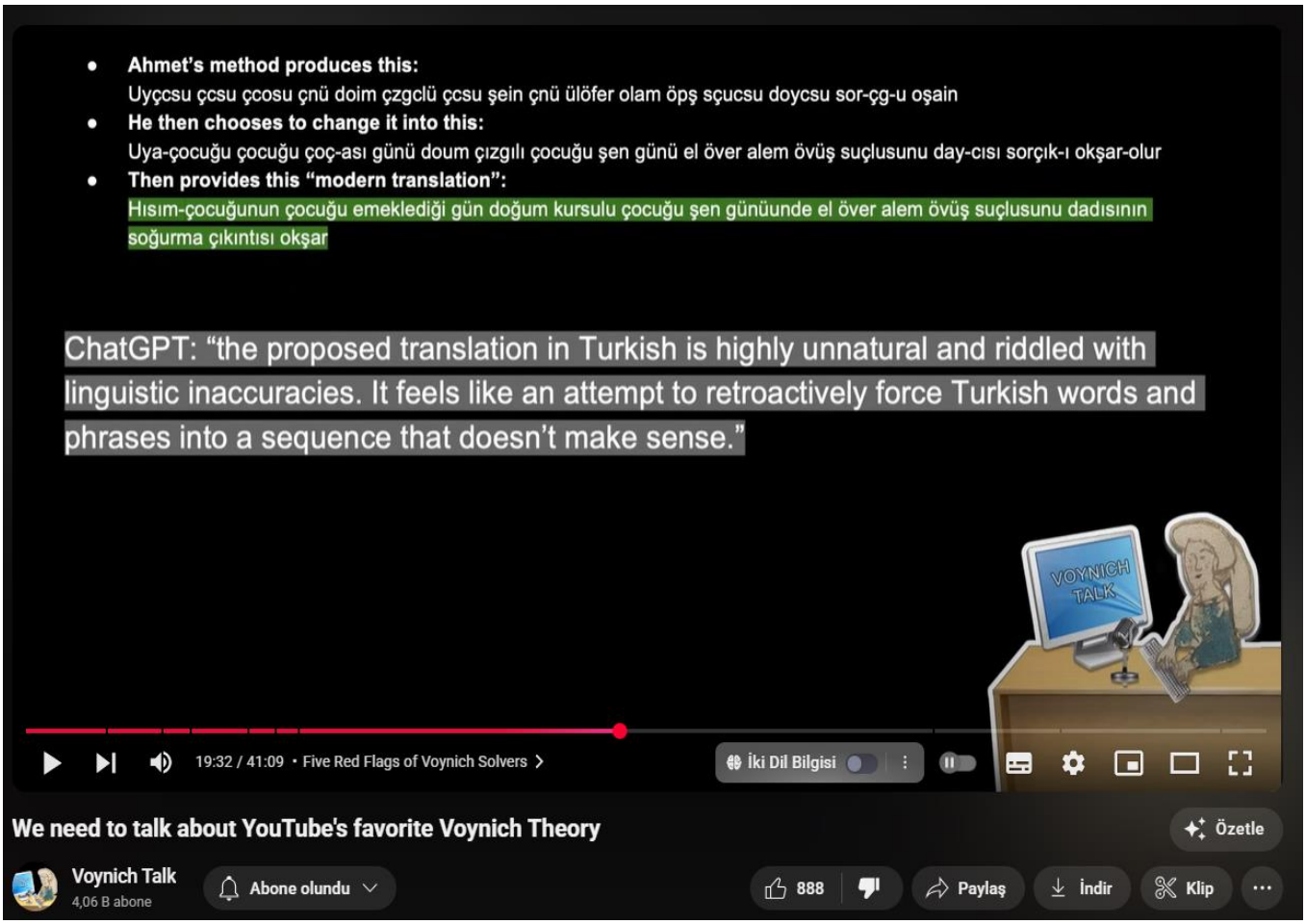

Bir örnek verelim. 600 yıl önce VM yazarı burada gösterilen ilk sözcüğü UYÇCSU/UYÇoCSU biçiminde yazmış. Ben bunun fonetik yakını olan sözcük varlığını lehçe bilgisi ile taradım ve bu sözcüğün iki sözcüğün bileşimi ile bir bileşik sözcük gibi yazılmış iki sözcüğe fonetik olarak yakın olduğunu açıkladım. Bu sözcükler UYA ve ÇOCUSU (çocuğu) sözcükleridir.[145]

Divanü Lügati't-Türk adlı Orta-çağ elyazması olan Türkçe sözlükte bu sözcük UYA biçiminde yazılmış ve anlamı da "hısım" ve "kardeş". ÇCSU/Çocusu sözcüğünün fonetik yakını günümüz sözcüğü "çocuğu" sözcüğüdür. Biz bu ÇCSU sözcüğünü 240 sayfa boyunca aynı biçimde olmakla ÇOCUĞU sözcüğü fonetik yakını olarak alıyor ve farklı cümlelerde de inceliyoruz.

Dolayısıyla Bay Koen'in cümlenin üçüncü varyantı gibi ekrana yansıttığı, "sözde yeni sözcüklerle kurulu biçimi" aslında bir önceki cümledeki her sözcüğün gerçek (baskı) sözlüklerde bulunarak anlamlarının yan-yana dizilmesi ile oluşan sözcüklerdir. Yani yazarın UY biçiminde yazdığı sözcüğün fonetik yakını olan sözcüğü bir orta çağ sözlüğünde UYA fonetik-biçiminde görüyoruz.

Orta çağ Türk yazım biçiminde sessiz harflerin yanına sesli harflerin konulmadığı çok sayıda örnekler Türkoloji alanında transliterasyon yapan dil bilimcilere oldukça tanıdıktır. Ben 600

[145] Daha önce bu detayı voynich.ninja sayfasında diğer sözcüklerle birlikte açıklamıştım. Lütfen ona bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60431.html?highlight=%C3%B6v%C3%BC%C5%9F#pid60431

yıl UY biçiminde yazılan sözcüğün fonetik yakını olabilecek sözcükleri dil bilimcilere de sordum ve birçok Türkolog ile bu detayda da aynı kanıya vardık. Dolayısıyla VM yazarının UY biçiminde yazdığı sözcük transkripsiyonumuza göre UYA sözcüğü fonetik yakını olduğu için bu UYA sözcüğünün eski sözlükteki anlamı olan "hısım" anlam karşılığını üçüncü dizinde yerleştirdik.

Görülebileceği gibi Bay Koen izlediğimiz yöntemleri ve yaklaşımı bilimsel basamaklarını anlamamış veya izleyicilerine açıklamak istememiş diyebiliriz. Kendisi bunun yerine; "Ahmet Ardıç bir cümle yazdı ve Türkçe ile bağ göremeyince ve sözcükleri bozdu ve yine bir şey bulamayınca tekrar fonetiğe müdahale ederek ilerledi" gibi gerçek dışı bir algı yaratan açıklamalar yapma yolunu seçmiş görünüyor.

Bakınız, "UYA"[146] sözcüğünün anlamının Divanü Lügati't-Türk elyazması eserde "hısım" olarak açıklandığını görebilirsiniz.

Bu sözlük sayfasında UYA sözcüğü muhtelif anlam içeriği dahilinde eskiden "hısım", "kardeş" ve "organ" anlamında kullanıldığı yazılmıştır.

İşte bu şekilde ilk cümlenin fonetik yakını olan sözcüklerdeki açıklamaları aynı sıralamada sunan (ikinci cümlenin sözcüklerinin anlam karşılıklarının aynı sıra ile yerleştirildiği) bir dizi sözcük üçüncü cümle gibi ekrana yansıtılmış. Fakat bunların cümle olabilmesi için doğru biçimde yazılması ve noktalama işaretleri kullanılması gerekirdi. Çünkü Bay Koen yapay zekaya modern Türkçe açısından bu "anlam karşılıkları sözcük dizinini" olan üçüncü biçimi sunduğunda noktalama kullanmazsa makinenin doğru sonuç açıklaması güç olacaktır.

Elbette kendisi baştan sona hem yöntemimizi/yaklaşımımızı anlamadan hem de makineye yanlış biçimde soru sorunca, makineden aldığı cevap bizi şaşırmadı. Zaten bu yaklaşıma bakılırsa makine doğru olanı yapmış görünüyor. Şimdi biz makinaya bu cümlelerin üçünü de tek tek iletelim. Bakalım makine bize iki fonetik varyant için ve bir sözcük-anlamları dizini için ne cevap verecek.

---

[146] Bakınız: UYA (hısım, kardeş) > https://sozce.com/nedir/322422-uya

Ayrıca lütfen aşağıda linkini paylaştığım “voynich.ninja” sayfasında[147] bu konuyu açıkladığım bölümü de açarak okuyunuz. Bunu yaparken “voynich.ninja” sayfasına üye olunuz çünkü üye olmadığınızda orada paylaştığım görselleri göremeyebilirsiniz.

İşte aşağıdaki görselde soruyu sorma biçimimizi ve makinanın verdiği cevabı görebilirsiniz. Burada VM orijinal (600 yaşındaki ses biçiminin Latin alfabesi transkripsiyonuna bağlı kalınarak yazılmış olan) metni göreceksiniz.

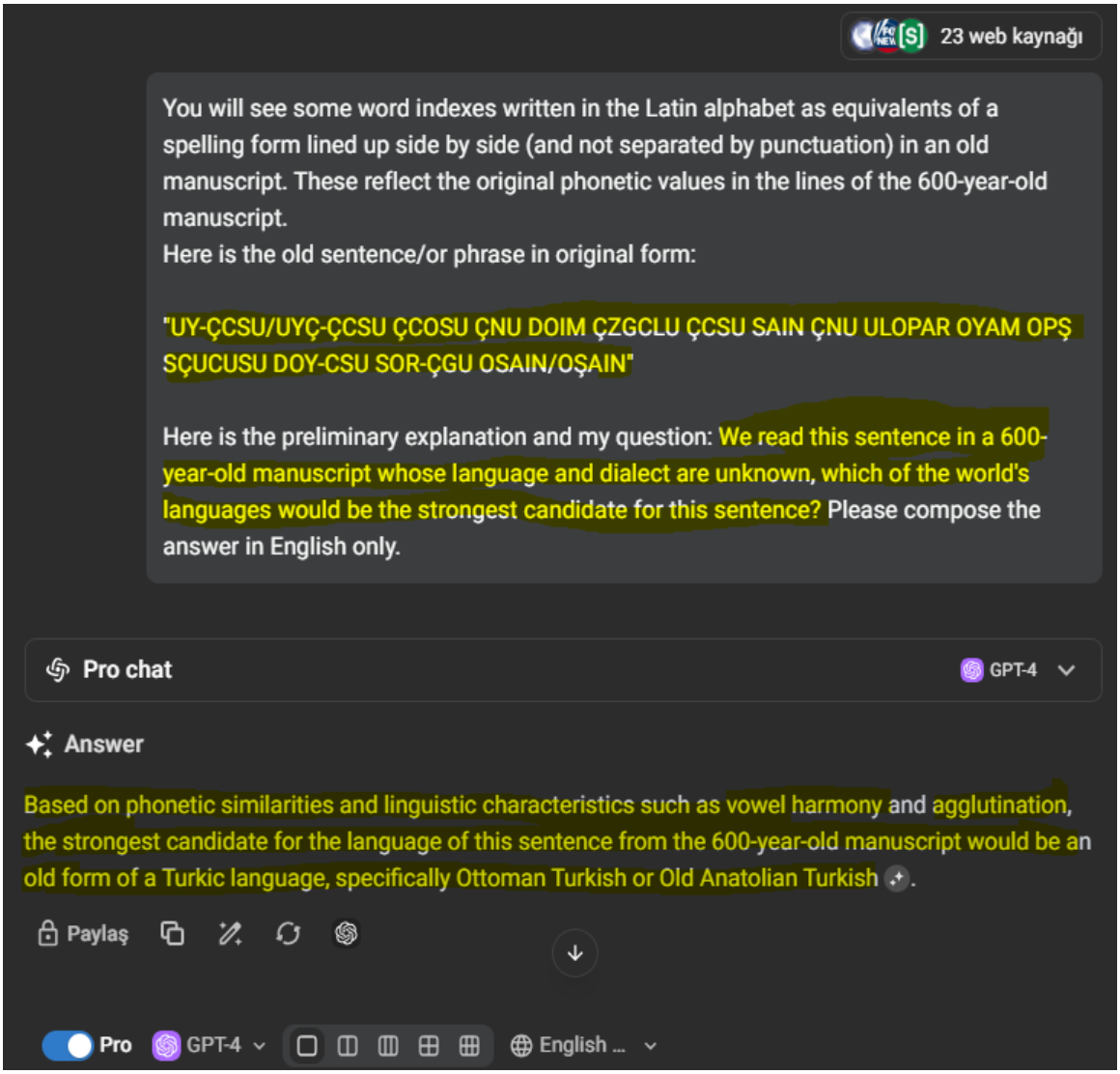

Şimdi bu metnin sözlüklerde/lehçelerde bulunan fonetik yakını sözcükleri (ikinci cümle biçimi olarak sunulan fonetik yakın biçimiyle) aynı sıra ile yapay zekaya iletiyoruz. Bakalım

[147] Bakınız Voynich.ninja sayfasında bu cümlede geçen sözcüklerin sözlük linkleri ve detaylı açıklamalarım: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60431.html?highlight=%C3%B6v%C3%BC%C5%9F#pid60431 Bahsettiğim bu sayfada bu cümlelerin nasıl okunduğunu ayrıntılı biçimde anlatmıştım. Mesela bu örnekte geçen bütün kelimeleri nasıl seçtiğimizi ve sözlüklerde anlam karşılıklarının nasıl yazıldığını açıklamıştım. Burada tekrar bütün bu açıklamaları tekrar etmemek için burada linkini verdiğim sayfada tekrar bakmanızda fayda olacaktır. Çünkü konu edilen sözcük dizininin üçüncü hali (ya da cümle yapısı) ikincide bulunan fonetik yakını eski sözcüklerin anlam karşılıklarıdır fakat üçüncü sıralama ikincinin fonetik biçimi değildir. Sözlüklerde görülen anlamların yan yana dizilmesiyle oluşmuş bir okuma biçimi önerisidir.

makine soruyu doğru biçimde sorduğumuzda buna ne cevap verecek? İşte bir sonraki görselde bunun cevabı:

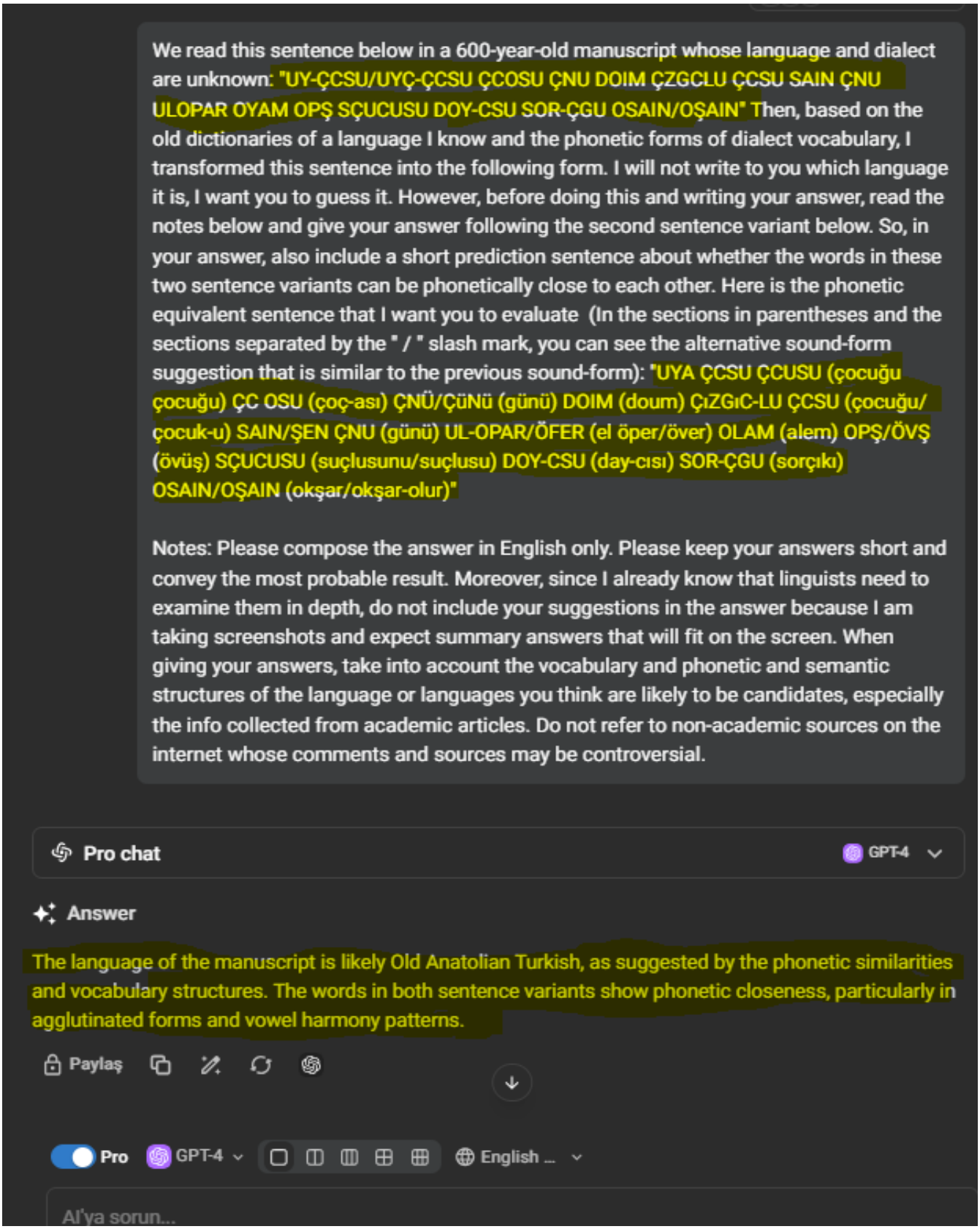

Şimdi bu metnin sözlüklerde/lehçelerde bulunan fonetik yakını sözcüklerin anlam karşılıklarını aynı sıralama ile yazacağız.

Bunu yaparken noktalama işaretleri ekleyeceğiz.

Ayrıca önceki iki cümle varyantı arasında fonetik yakınlık olup olmadığını da soracağız.

(Sorunun tamamını sayfa dip notunda buraya[148] kopyalıyorum çünkü ekran görüntüsüne tam olarak sığmayabilir ve bu sebeple aşağıda soru ve cevabı iki ayrı görsel olarak kopyalamış biçimde sizlere sunmaktayım.)

Bakalım makine soruyu doğru biçimde sorduğumuzda buna ne cevap verecek?

---

[148] We read a sentence below from a 600-year-old manuscript (which language and dialect are unknown**): "UY ÇCSU ÇCOSU ÇNU DOIM ÇZGCLU ÇCSU SAIN ÇNU ULOPAR OYAM OPŞ SÇUCUSU DOY-CSU SOR-ÇGU OSAIN/OŞAIN"** Then, based on the old dictionaries of a language I know and the phonetic forms of dialect vocabulary, I transformed this sentence into the following form (In the sections in parentheses and the sections separated by the " / " slash mark, you can see the alternative sound-form suggestion that is similar to the previous sound-form):

"UYA çocuğu çocuğunun çoç-ası ÇNÜ (günü) DOIM/DOUM ÇıZGıC-LU çocuğu ŞEN ÇNU (günü) ÜL-ÖFER (el över) OLAM (alem) ÖVŞ (övüş) SÇUCUSU (suçlusunu) DOY-CSU (day-cısı) SOR-ÇGU (sor-çıkı/sour-çıkı) ÖŞAIN"

Now, I will write the words that are the dictionary equivalents of the words in the same word index in the same order, but I will add the dots and commas. (Note: Of course, there are multiple meanings for a word in dictionaries, but I wrote the meanings of the words in the old (medieval) vocabulary by taking into account the phonetic and semantic connection it establishes with the previous word, and I will not tell you which language these dictionaries and words belong to. Here is what you can see when the meanings are written in the third stage:

"Hısım çocuğunun çocuğu emeklediği gün, doğum kusurlu (doğum çizgili) çocuğu/çocuğun şen gününde el över, alem övüş suçlusunu (sebepkarı-olarak) dadısının "soğurma çıkıntısı" (meme-ucunu) okşarmış."

Question 1: If you were to evaluate the phonetic form of 600 years form in the first sentence and the phonetic variant of it in the second sentence-like form. The words in these may be words that are close to each other in terms of phonetic value would you consider them?

Question 2: In the third stage, list the meanings of the words If so, to which language do you think the sentence I wrote, using the same order and adding punctuation marks, might be closest? In this form, if you were to translate this from the candidate language into English as a regular or inverted sentence, what would your translation likely be like?

Notes: Please keep your answers short and convey the most probable result. Moreover, since I already know that linguists need to examine them in depth, do not include your suggestions in the answer because I am taking screenshots and expect summary answers that will fit on the screen. When giving your answers, take into account the vocabulary and phonetic and semantic structures of the language or languages you think are likely to be candidates, especially the info collected from academic articles. Do not refer to non-academic sources on the internet whose comments and sources may be controversial.

İşte bir sonraki görselde bunun cevabı:

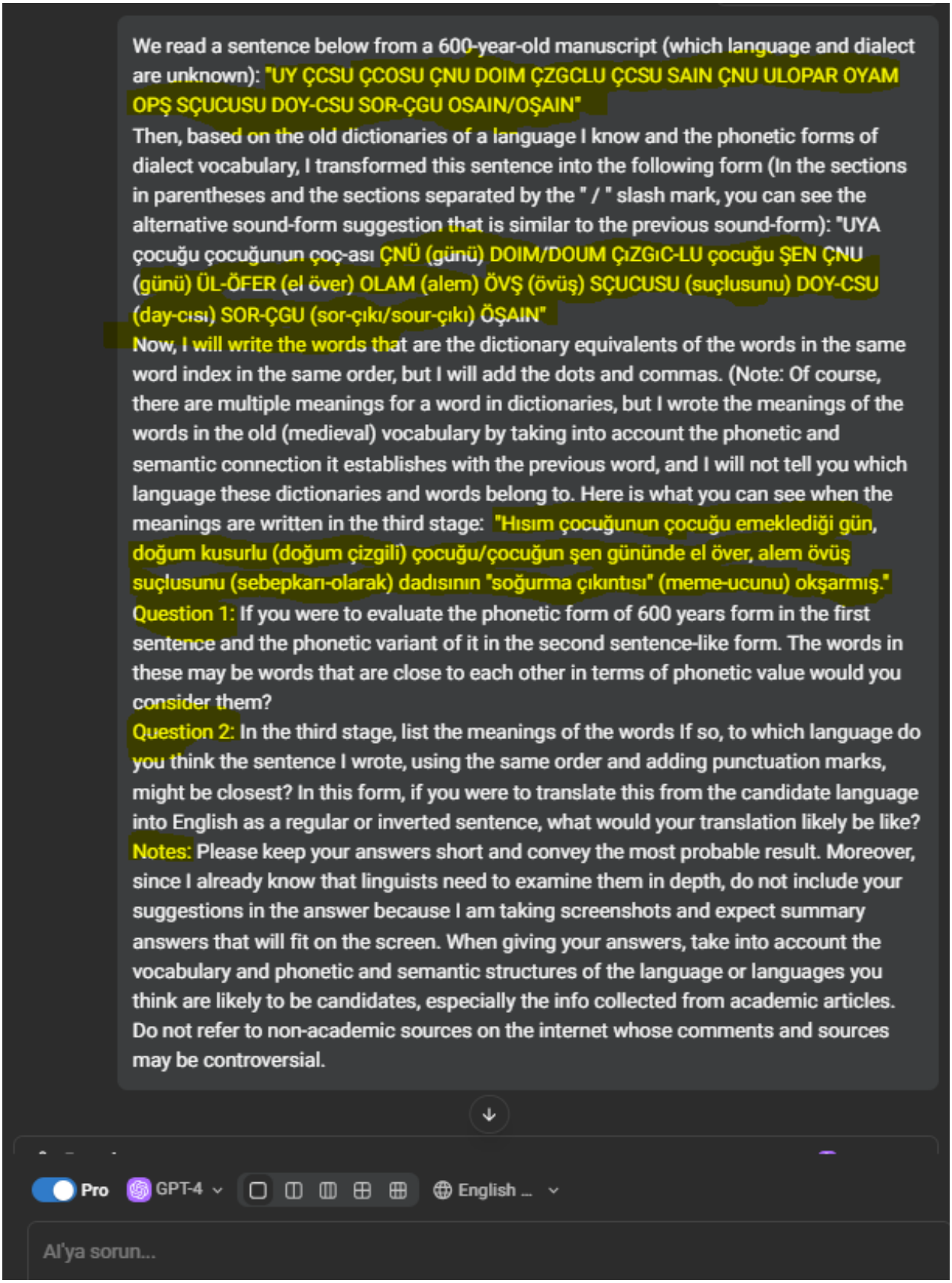

Yapay-zekâ için ön açıklama ve açıklamaya dayanan sorular görselde görülebilir.

Makinanın verdiği cevap ise aşağıdaki görselde görülebilir:

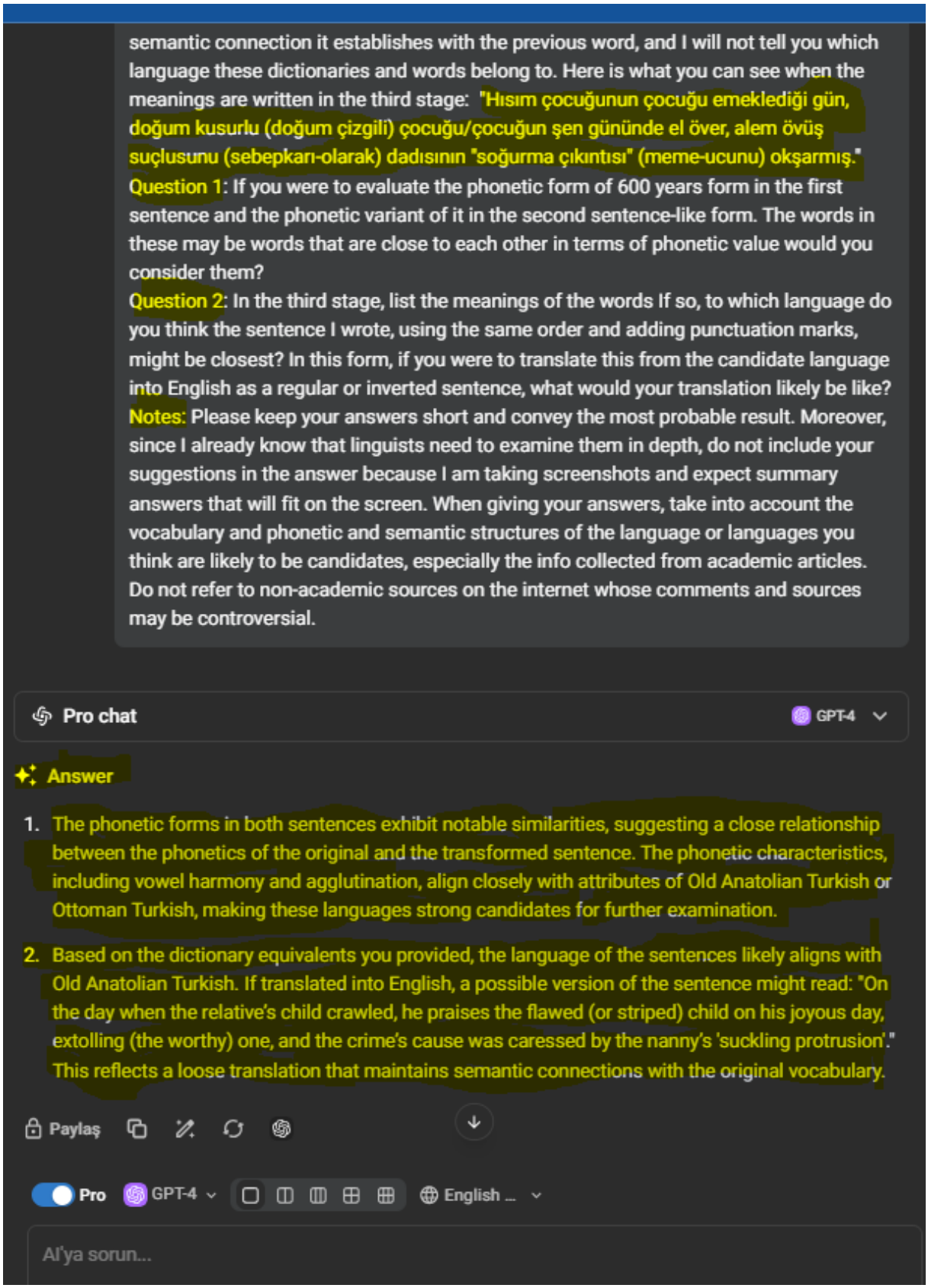

Görüleceği gibi Bay Koen tarafından yayınlanmış olan videoda dakika 19:00'da ekranda gösterilmiş olan cümle biçimindeki sözcük dizinleri, birbirine alternatif olmakla sözcüklerinin fonetik biçimleri bozularak yaratılmış cümle varyantları değildir.

Bunlardan ilki VM'de bulunan orijinal fonetiği, ikincisi orijinal fonetik biçime en yakın sözcüklerin incelenmesi ile önerilen (fonetik yakınlık bulunan) eski ve bilindik lehçelerden alınmış sözcükleri ve sonuncusu da sözlüklerden derlenen bu sözcüklerin açıklanmış anlamlarını aynı sıra içinde göstererek oluşmuştur.

Yani üçüncü biçim, fonetiği en yakın olan ulaşabildiğimiz sözcüklerin anlam içeriği ile ilgilidir.

Bunların her üçü, Bay Koen'in ekrana yapay-zekâ cevabını yansıttığında göreceğiniz makine cevabında belirtilen "standart Türkçe" zaten değildir.

Standart Türkçeye en yakın olabilecek üçüncü biçimin dahi (sözlüklerdeki anlam karşılıklarını) noktalama işaretleri eklenmeden ve fonetik harmoni kuralına uygun biçimde Türkçe klavyenin bazı harfleri ile yazılmadan makine tarafından standart Türkçe olarak görülebilmesi, algılanabilmesi güç olabilir.

Dil bilimi alanında ve VM özelinde olmakla yaptığımız her okuma ve anlamlandırma çalışmaları işinin, en küçük detayına kadar olmakla sadece en doğru ve kati sonuçları yansıttığını zaten iddia etmiyorum. Fakat bu çalışmaların amacı özgür bir biçimde çalışmalarımın yöntem ve fikirlerini dil bilimcilere ve Türkologlara duyurmakla ilgilidir.

Benim, büyük oranda doğru olduğuna inandığım yöntem ve önerilen VM-transliterasyonlarımızı ve transkripsiyonlarımızı dil bilimcilerin yorum ve eleştirilerine açmak esas amaçtır.

Çektiğim tanıtım ve söyleşi videolarının ve "voynich.ninja" sayfasında yapmış olduğum yorum ve paylaşımların da esas amacı budur. Bu tip tanıtım, söyleşi ve sosyal medya paylaşımlarımız yayınlanması için titizlikle özen gösterdiğimiz yazım klavye hataları kaygısı gütmeden serbestçe konuların belli detaylarını irdeleme ve tartışmaya açmayı zaten içerir. Fakat bir dil bilimcinin bunları (tanıtım ve haber amaçlı videolarımızı ve sosyal platformlardaki notlarımızı) konu alması fakat akademik makalelerimizi eleştirileri çalışmasında kullanmak üzere konu almaması anlaşılabilir bir yaklaşım değildir. Bay Koen'i bu yaklaşımı dolayısıyla kınıyorum.

Böylece cümle çözümlemelerine daha çok Türkolog ve dilbilimciyi celp edebileceğimi düşündüğüm için bulgu ve görüşlerimi paylaşmamın önemli olduğunu düşünüyorum. Fakat eleştirmenlerin de eleştiri işlerini bilimsel yöntemler kullanarak ve akademik makalelerimize yönelik olarak yapması gerekir. Akademik makalelerimiz yerine sosyal medya paylaşımlarımız üzerinden çalışmamızı eleştirmeye yeltenmiş olmak konunun ve kullanılan yönteme ait adımların çarpıtılarak veya başvurulmamış yönteme başvurulmuş gibi gösterilmiş olması algısını doğurmuştur.

Burada videoda dakika 19'da ekrana sunulan üç farklı cümle varyantı olarak gösterilen sözcük dizinleri arasındaki bağlamın nasıl kurulduğu konusu önemlidir. Çünkü bu üçü yöntemle ilgili notlarımız niteliğinde bilgi sağlayabilir ve burada anagram fonetik girişimlerden bahsedemeyiz çünkü yöntem dil biliminin en bilindik ve geçerli yöntemlerinden birisidir. Eleştirmen, yöntemde bilimsel yaklaşım bakımından hatalar varsa bunları göstererek ve doğru yöntemleri açıklayarak eleştirebilir, fakat dil biliminin de kullandığı bu yaklaşım veya yöntemi dil bilimi dışındaki anagram denemeler gibi göstermek etik değildir.

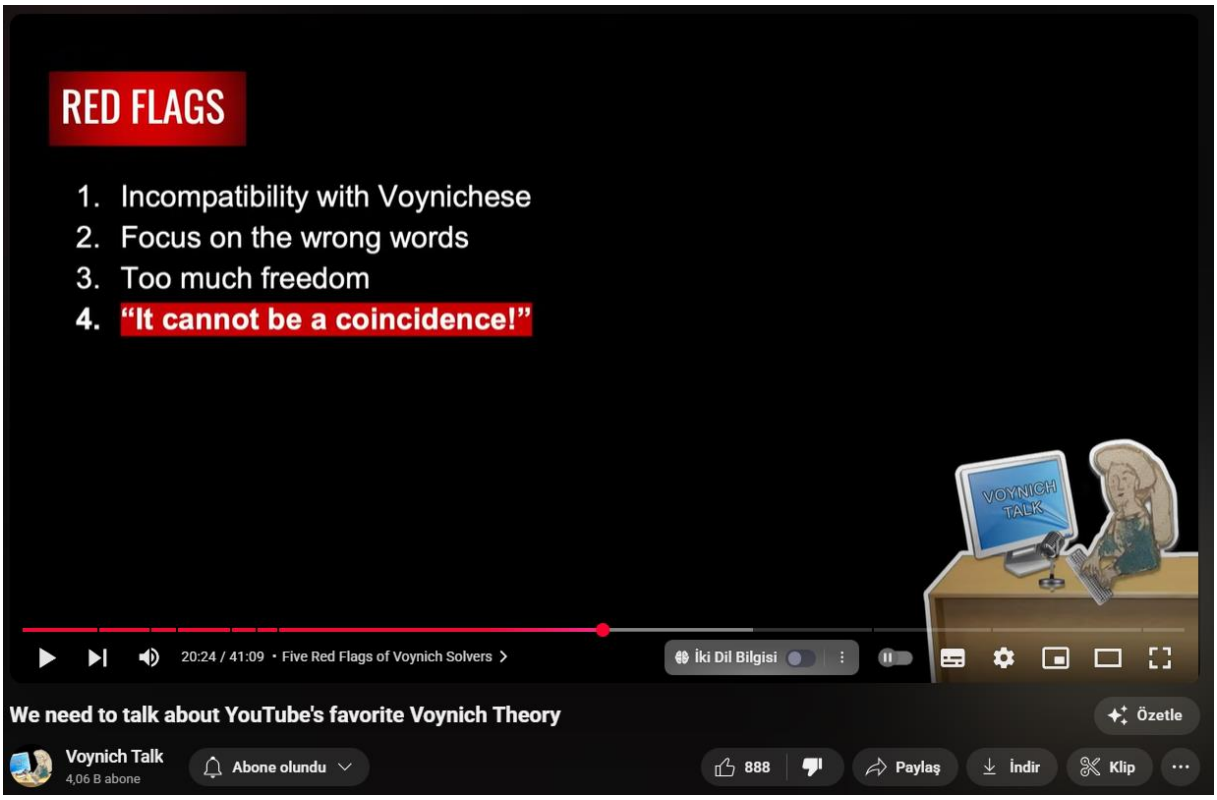

Bay Koen tarafından yayınlanmış olan videoda dakika 20:24'den itibaren "it cannot be a coincidence!" başlığı ile açıklamaya başladığı bir konu var.

Bay Koen burada dakika 22:55'e bu konuyu ele alıyor ve "voynich metinlerini çözümlediğini söyleyen ve metinlerde bazı sözcükleri okuduğunu düşünen araştırmacıların ileri sürdüğü matematik olasılıkları" konu ediyor. Ayrıca benim matematik olasılıklarla ilgili "voynich ninja" sayfasında paylaştığım bir yorumumun bir bölümünü de ekrana yansıtıyor. Burada kendisinin söylediği şey VM çalışmamızdaki örtüşmelerin tesadüf olabileceği ve ihtimal hesaplarımızın yanlış olduğu yönündedir.

Matematik olasılıklar açısından sadece bir kelime veya 4 sözcükten oluşan bir cümlenin bize umut verdiğinden bahsetmiyorum aslında. Akademik elekten geçerek yayınlanmış makalemizde de gösterdiğimiz gibi burada Eski Türkçenin yazım biçimi ile VM yazım biçimi arasında istatistik ve sayısal olarak 1/1 örtüşen ve diğer hiçbir dilde olmayan yazım biçiminde birkaç yapısal örtüşme mevcut. Ben de bunları makalelerimde sunmuştum.

Mesela kelimelerin yan yana üçlü, dörtlü ve beşli tekrarlarının birlikte görülmesi, Eski Türkçede sözcüklerin bazı seslerle/harflerle başlamaması ve bitmemesi durumunun aynı ses ve harfler için olmakla VM metinleri için de geçerli olması gibi örtüşmeler elde etmiştim.

Çizimlerle örtüşen 112 (şimdilik) adet çizim sözcük eşleşmesi bulunmuş olması ve bunların bir kısmının 600 yıl içinde fonetik biçimini değiştirmemiş olarak sözlüklerde bulunması ve gösterilmesi gibi örtüşmeler. Ayrıca yüzden fazla cümleler ve tam sayfalar boyunca sözcük cümle kuruluş yapısı ile sözcük ekleri ve köklerindeki örtüşmelerle ilgili bulgular. Sözcük eklerinin fonetik biçimi ve kullanılma şekli arasındaki benzerlikler. Sözcük eklerinin bazılarının ayrı bir sözcük gibi yazılabiliyor olması durumu. Bin adet kadar farklı sözcüklerin okunmuş olması. 240 sayfanın her satırı boyunca transliterasyon fonetiğinin ve sözcükler ile sözcük ekleri sıralamasındaki benzersiz dizilimin Türkçeyle örtüşmesi (öyle ki yapay-zekâ da

bunu algıladı). Ve bunlar gibi çok sayıda örtüşmeler sunan bulguların sayısal çokluk dışında niteliklerinin de zenginliği Eski-Türkçeyi en yakın VM dili adayı yapmaktadır.

Bay Koen ise bizim bulguları başka çalışmalardaki bulgu ve olasılıklar ile aynı potaya koyma yolunu seçti ve okuduğumuz sözcüklerin toplam sayısını ve niteliğini ve tam sayfa okumalarını kendi ifadesi ile "birkaç sözcük benzetmesi" algısı oluşturacak biçiminde sundu. Burada açıkladığım ve makalelerimde yayınladığım nitelik ve niceliklere haiz çalışmayı "birkaç sözcük" biçiminde nitelemek öncelikle gerçeklerle bağdaşmayan bir açıklamadır.

Bunların arasındaki farkların incelenmesi ve makalelerimizin kanıtları ile birlikte irdelenmesi işini başka dilbilimcilerin de yapması gerektiğini söylemeliyim. Çünkü Bay Koen tarafından yapılan iş bir bilimsel inceleme değildir fakat kişisel yargılarla bir dedikodu yapmaya benzer algı yaratma çabasıdır.

Bay Koen yayınladığı videoda dakika 22:54'de şunları yazmış;

- "Starting a Voynich theory is easy"
- "Collecting many words over time is easy"

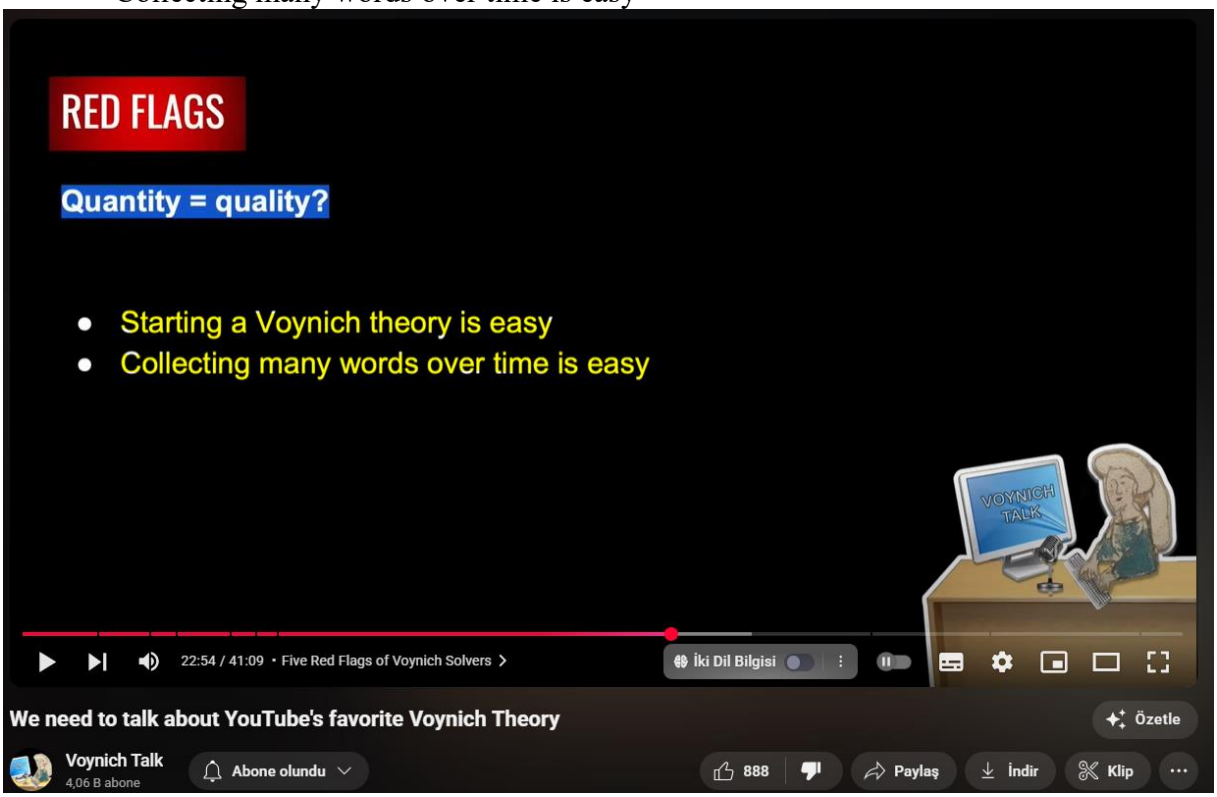

Bay Koen burada esasen "Voynich teoriye başlamak kolaydır" ve "uzun zaman içinde de sözcükleri toplayıp bunları benzetecek başka sözcükler bularak bunlara dayalı okuma iddiaları yapmak kolaydır" anlamında bir açıklama yapmış.

Videonun altındaki yorumlara bakılırsa kimse Koen'e şu soruları sormamış görünüyor;

1- Daha önce "birkaç tesadüfi kelime okumasına güvenmek" diye tanımladığın bu süreci aynı videoda birkaç dakika sonra nasıl oluyor da ""collecting many words is easy" şeklinde açıklayabiliyorsun? Karar vermelisin! Burada VM-Eski-Türkçe iddiasıyla bağlı olarak sen birkaç tesadüfi sözcük okunmuş olmasından mı yoksa toplanmış çok sayıda sözcükten mi bahsediyorsun?

2- Zaman içinde VM içeriğinden çok sayıda sözcük toplamak kolaysa *(mesela 112 çizim-sözcük eşleşmesi, vb. aynı nitelikte okumalar için),* bunu 1912 yılından beri neden yapan olmamıştı da şimdi birdenbire böyle bir iddia ortaya çıktı? Birkaç sözcüğe dayanarak çeşitli dillerle ilgili iddialar sunan çok kişi var, fakat neden son 112 senede (VM okuma tarihinde bir ilk olarak), Eski Türkçe iddiası dışında bu kadar çok sayıda sözcük toplamak mümkün oldu?
3- Nicelikler bir yana, nitelik özellikleri bakımından "VM-Eski-Türkçe" iddiasında sunulanlara benzer nitelikte kanıtlar daha önce başka herhangi bir dil için sunulmuş muydu? Sunulmuş ise o durumda bahse konu iddiayı taşıyan makaleyi paylaşın biz de inceleyelim Bay Koen!
4- Bay Koen, dediğiniz gibi anagram veya benzetme şeklinde olmakla çok sayıda sözcüğü VM içeriğinde bulmak mümkünse bunu kanıtlamak için aynı şeyi siz yapıp göstermek istemez misiniz? İnsanlara iddialarını doğrulamak için tutarsız metotlar önereceğinize siz kendi söylediklerinizin gerçekleşebilir olduğunu doğrulamak adına buyurun ve aynı şeyi siz yapın. VM içeriğinden çok sayıda sözcüğü istediğiniz dilde okuyun ve bunun anagrama sapılarak yapılabilir bir şey olduğunu kanıtlayın.
5- Bay Koen madde 4'de bahsedildiği gibi anagrama saparak çok sayıda sözcük okunabildiğini siz kanıtlarken, lütfen aynı zamanda dörtlü ve beşli sözcük tekrarları ve sözcüklerin bazı harflerle asla başlamaması ve bazı harflerle de asla sonlanmaması gibi nitelikli örtüşmeleri de iddia ettiğini dile uyarlayarak bunların da yapılabilir olduğunu kanıtlayınız. Bunu yapabilir misiniz? Çünkü yapamazsanız "izleyicilerinize yapılabilir şeyler olarak sunduğunuz" bu durumun tamamen sizin uyduruk fikirlerinize dayanan görüşleriniz olduğunu itiraf etmeniz gerekecektir.

Öncelikle bu kendisinin kişisel görüşüdür. Fakat Avrupa dillerini yaklaşık olarak yüz-yıldır VM metinlerinin diline aday olarak gören yüzlerce araştırmacı ve akademisyenler zaman içinde VM metinlerinde okuma yapmalarını sağlayacak bir alfabe transkripsiyonu bularak her defa aynı ses değeri ile 240 sayfa boyunca sözlüklerde gösterebilecekleri ve fonetik değeri değişmemiş olarak çalışabildiğini kanıtlamış bir transliterasyon çalışma mı yapmışlar?

Mesel VM ile aday dil arasında yapısal ve istatistik bağları göstererek yüzden fazla cümle bin kadar sözcük ve bazı tam sayfa okumaları yaparak bunlardan bazılarını aynı harfi aynı fonetik biçimde okuyarak transliterasyon mu yapmışlar? Bütün bunları uzun zaman içerisinde yapabilmiş ve makalesini aday olan eski dilin uzmanlarının katıldığı uluslararası bilim kurulu elemesinden geçirerek bir dil bilimi ortamında kabul mü ettirerek yayınlamışlar mı?

Sanırım Bay Koen Eski Türkçe konusundaki bilimsel makalemizi incelemediği halde fakat bunun yerine haber ve söyleşi amaçlı videolarımızdan çıkarımlar yaparak dedikodu niteliğinde değersiz yaklaşımlarını da sunarak yaptığı eleştiri işinde kendisini, makalemizi yayınlamaya karar vermiş olan bilim-kurulu/hakemli biçimde akademik makalemizi incelemiş aday dilin uzmanlarından daha yetkin ve bilgili görüyor.

Burada Bay Koen'in anlamadığı şey tam olarak farklı iddiaların nitelik ve nicelik bakımından birbirine eş veya aynı hataları tekrarlayan transliterasyonlar sunmadığıdır. Bizim çalışmamız hem nitelik hem nicelik hem de yaklaşım bakımından VM çalışmaları tarihinde en farklı ve gerçekçi sonuçları sunmuş olan çalışma durumundadır. Çalışmamızın sunduğu sonuçlar Türkoloji ve Eski Türkçe konusunda uzman olan akademik kadrolar ve otoriteler tarafından incelenmiş ve beğenilmiştir. VM metin okuma tarihinde Voynich elyazmasının alfabesinde çok sayıda hece işaretleri olduğunu söyleyen ve bu işaretlerin tamamını aynı biçimde okuyan sistemle izah eden çalışma tarafımızca yapılmıştır. VM/ATA transkripsiyon alfabemizde

bugüne kadar sunulan en çok sayıda Latin alfabesi karşılığı eşleştirilmiş VM harfleri gösteren çalışma bize aittir. Bunlarda fonetik seçenekleri kabul görmüş benzerlerinde olduğu biçimde (hatta pek çoğundan çok daha dar fonetik-varyant-seçim özgürlüğü alanında) daraltılmış bir kurallar bütünüyle sunulan transliterasyon karşılıkları sunmaktadır.

Öyle ki, VM metinlerinde temel 24 işareti ve rakam imgelerinin fonetik okunuş değerini hep aynı biçimde ve aday dilin ses-harmonisi kuralına uygun biçimde kullanarak belli bir sıra, düzen ve sisteme bağlı olarak bütün harfleri aynı yöntemde/tarzda okuyan tek çalışma da bizimkidir.

Üstelik biz ATA çalışma grubu olarak bu çalışmalarımızı diğer gündelik iş ve sorumluluklarımızdan arta kalan boş zamanlarımızda yaptık ve yapmaktayız. Transliterasyon çalışmaları ve bunlara dayanan okuma önerileri Türkoloji bilimi dikkatine ve eleştirilerine tarafımızca sunulmaktadır. Öyle ki, içinde bulunduğumuz 2025 yılında bu satırları yazdığımız güne kadar henüz makalelerimizi inceleyen Eski Türkçe uzmanlarının tamamı VM içeriğinde Türkçenin 600 yıllık bir lehçesinin veya azınlık ağızlarından birisinin bulunduğu çıkarımı yaparak Türkçe içeriği onaylamışlardır.

Bay Koen burada kişisel düşüncelerini sunmuştur fakat bu düşünceleri bilimsellikten ve rasyonellikten uzaktır. Her akademik iddia değerlendirilme aşamasında değerlendiren/eleştiren kişinin kişisel görüş ve çıkarımlarına dayanacak biçimde değerlendirilmemelidir. Öncelikle, aday dil hakkında teknik bilgiler edinilerek, bu dilin ses özelliklerini dikkate alarak, incelenen aday dil ve VM arasındaki benzerlikler bilimsel yöntemlerle aday dile göre belirlenecek kıstaslara göre değerlendirilmelidir. Çünkü kişisel çıkarımlar ve beklentiler (özellikle de ölçme kriteri olamayacakları değersizlik seviyesinde olduklarında) bilimsel metotların önüne ve bunları önceleyecek konuma getirilemezler.

Bay Koen aday dilin ses özellikleri ve dil bilimsel özelliklerinden habersiz durumdadır. Öyle ki sessiz-harflerin bitişimi ile yaratılmış herhangi bir hece harfi veya bir sözcük okumalar sırasında 4 farklı fonetik varyant ile değerlendirilmişse bunun aday dil Türkçe olduğunda aslında 2 ayrı ses varyantı anlamına geldiğini “sesli-harf-uyum-kuralını” bildiğinde anlayabilir. Bay Koen incelemelerinde bu tip dile özgü kural ve özellikleri göz ardı ederek bunlara hiç değinmemiş ve fonetik karşılıkları seçen asıl etkenin dildeki ses düzeni olduğunu da fark etmemiştir. Öyle ki kendisi bu fonetik seçimi yöneten kişi olarak iddia sahibinin seçim özgürlük alanını görmüştür. Gerçekte ise önceki sözcük bir sonrakini ve fonetik harmoni kuralı sözcüklerin okunuş fonetiğini yönetir fakat tarihsel olarak buna maruz kalan harfler yine de aynı biçimde yazılabilmiştir. Bay Koen aday dile ait bu ses olaylarının ve yazım biçimi özelliklerini incelemesi kapsamından tamamen soyutlamıştır ve bunlara hiç değinmemektedir.

Yayınladığı video dakika 23:30’dan itibaren Bay Koen yine bir sözcük seçimi biçimi eleştirisi yapıyor.

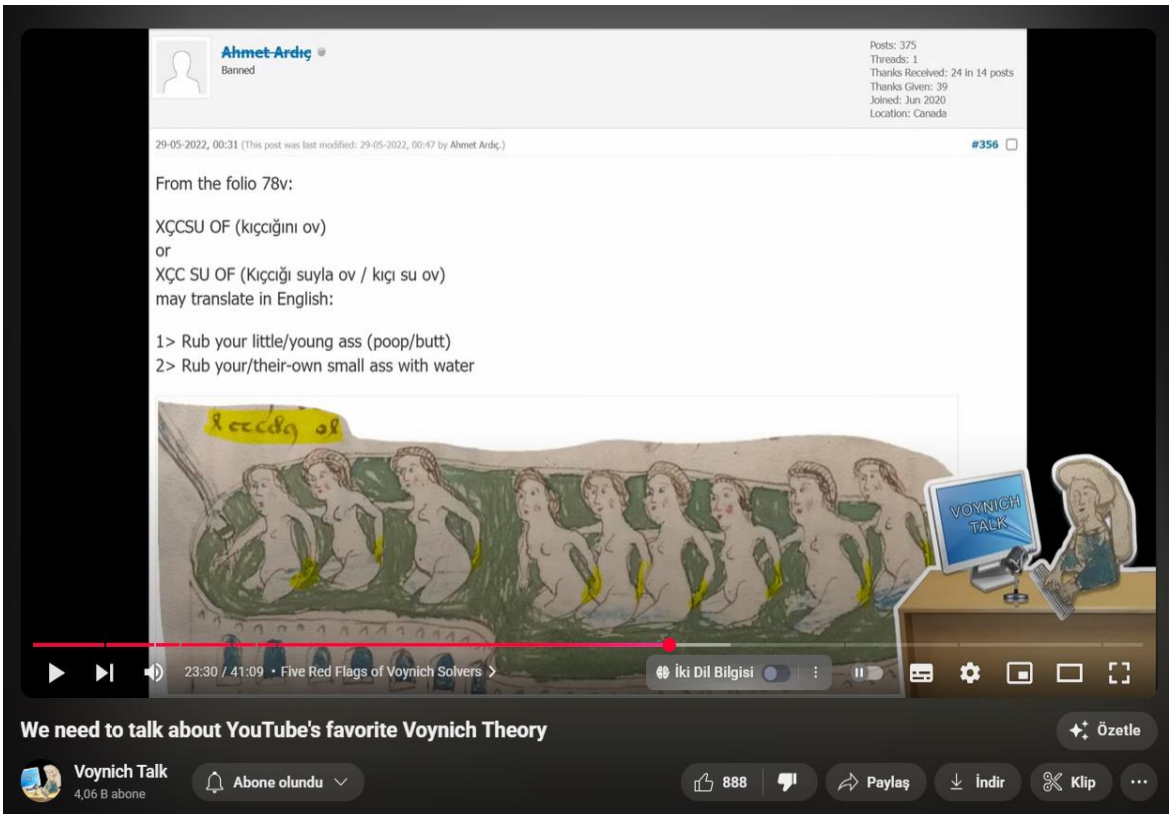

Buna göre bu görselde sarı renkle işaretlediğim harflerden soldaki bizim yapmış olduğumuz ata alfabe transkripsiyonuna göre (600 yıl önce yazar tarafından Latin alfabesinde) "**X**" sesine karşılık gelecek biçimde yazılmıştır ve **X** fonetik-değerinde seslendirilmekteydi. Aynı şekilde yine bizim ATA alfabe transkripsiyonumuza göre sağdaki (sarı fonda işaretlediğimiz) harf yazar tarafından **P/F** sesleri arası bir ses ile seslendirilmekteydi. Yani yazar bunları muhtemelen günlük hayatında soldakini hep **X** sesiyle ve sağdakini de hep **P/F** arası bir sesle okuyordu.

Fakat günümüzde modern Türkiye Türkçesinin bazı sözcüklerinde bu harflerden **X** evrilerek **K** ve **H** sesi içeriği olan sözcüklerin yazımında ve sözlü olarak ifade edilmesinde kullanıldı. VM-Yazarının ağzındaki **P/F** arası ses ise günümüzde bazı sözcüklerde **P** bazılarında **B** veya **F/V** biçimine evrilmiş kelimelerde görülebilir.

Fakat bu detayları açıklarken ben burada yazarın 600 yıl önceki seslendirme biçiminde farklar vardı demiyorum. Burada 600 yıl önceki bir ses olayından bahsetmiyoruz ki. Bu **P/B** veya **F/V** seçeneği aslında 600 yıl sonra günümüzdeki sözcük varlığına baktığımızda ses evrimi sürecinde ayrışma ile ilgili bir durumdur. *(Öyle ki zaten tüm VM sözcük varlığında bu ayrışma günümüz sözcüklerine taşındı demiyorum. Çünkü bu harflerle 600 yıl önce yazıldığı halde aradan geçen uzunca zamanda fonetik biçimini değiştirmeden günümüzde de aynı biçimde sözlüklerde bu harflerin oluşturduğu sözcükleri görebiliyoruz ve konuşma dilimizde de bunları aynı biçimde kullanabiliyoruz.)* Bu ses değişimleri Eski Türkçe ve modern Türkçe lehçeler arası sözcük fonetik yapılarının karşılaştırılması süreçlerinde dil bilimciler tarafından çok net biçimde kaydedilmiştir. Bu fonetik evrimleşme olayı Eski Türkçe uzmanı dil bilimcilere oldukça tanıdık bir olaydır ve yüzlerce makalede bu sesler arası geçişkenlik makalelerin konusu veya örnekleri içinde yer bulmuştur. Yani bu bizim icat ettiğimiz veya ilk defa bizim çalışmamızla ileri sürülen bir olgu veya bulgu değildir.

Yazarın burada (yukarıdaki görselde) **XÇCSU OF** biçiminde yazdığı bu sözcüklerin günümüz Türkçe sözcük varlığındaki ve eski sözlüklerdeki fonetik yakını olan sözcükler cümle okuma transkripsiyonları ile değerlendirilmelidir. Burada ilk sözcük bir bileşik sözcük değilse bu durumda bu günümüz Türkçesinde KIÇI-SI (KIÇI) sözcüğüne karşılık gelecektir. Fakat cümle içinde kullanımı incelendiğinde bu sözcüğün bir bileşik sözcük gibi yazılmış iki sözcükten ibaret olduğu anlaşılırsa bu durumda bunlar **XÇC** + **SU** (kıçı su) sözcükleri olacaktır. Burada **SU** sözcüğü İngilizcede (water) karşılığı olabilir ve **XÇC** sözcüğünün günümüz Türkiye Türkçesindeki fonetik değer yakını olan sözcük de KIÇCIĞI sözcüğüdür.

Yazarın **OF/OP** biçiminde yazdığı sözcük ise günümüzde "**ovmak**" fiilinin kökü olan "**OV**" sözcüğü olabilir. Tabi erken bir eleştiri olarak "**öpmek**" fiilinin kökünün de yazar tarafından aynı biçimde (OF/OP/ÖP) okunabilen biçimde yazıldığı ileri sürülebilir. Bu gerçekten de tarihsel olarak Eski Türkçe yazım ve transliterasyon çalışmalarında çok defa karşılaşılan bir durumdur. Burada sözcüğün anlam içeriğini ondan önceki sözcükler fonetik biçimi ve anlam oluşturma bağlamı belirleyecektir. Çünkü bu Türkçenin fonetik dizilim ve anlam yaratma özelliğidir.

Hatta bu **OF/OP** yazılan sözcük zaman zaman (kullanıldığı yere ve bağlama göre) bir sözcük eki bile olabilir. Öncelikle, bu seçeneklerden istediğimizi seçmek bizim bir araştırmacı olarak özgürlük alanımızda değildir. Bunu yöneten Türkçenin fonetik harmoniğidir ve bundan önceki sözcüğün yüklem, özne veya sıfat olup olmadığına bağlı bir durumdur ve aynı zamanda anlam oluşturma bağlarının yapısı ve fonetiği ile ilgili dile özgü bir yapıdır. Yani seçim çoğu zaman önceki sözcük tarafından otomatik olarak yapılmaktadır. Orta çağ Türkçe yazım biçiminde harflerin okunmasında benzer karışıklıklar olduğu bu metinleri incelemiş olan dil bilimciler tarafından halen tartışılan bir yaygın iddiadır. Diğer yandan orta-çağda yaşamış olan bir metin okuyucusu muhtemelen yukarıda açıkladığım dile özgü yapı içinde ve anlam bütünlüğü içinde aynı fonetikle okuduğu sözcüklerin farklı anlamları arasındaki ayrımı bir düşünme sürecine gerek duymadan yapabilmekteydi. *(Bunun nasıl olduğunu yukarıdaki sayfalarda açıklamıştım.)* Bunlara ilave olarak Eski Türkçede bazı farklı sözcüklerin aynı ses biçiminde yazıldığı örnekler de kaydedilmiştir.

Burada Bay Koen, VM yazarının yazmış olduğu bu XÇCSU biçiminde yazılmış sözcüğün yazma boyunca başka sayfalarda da geçtiğini söylüyor.

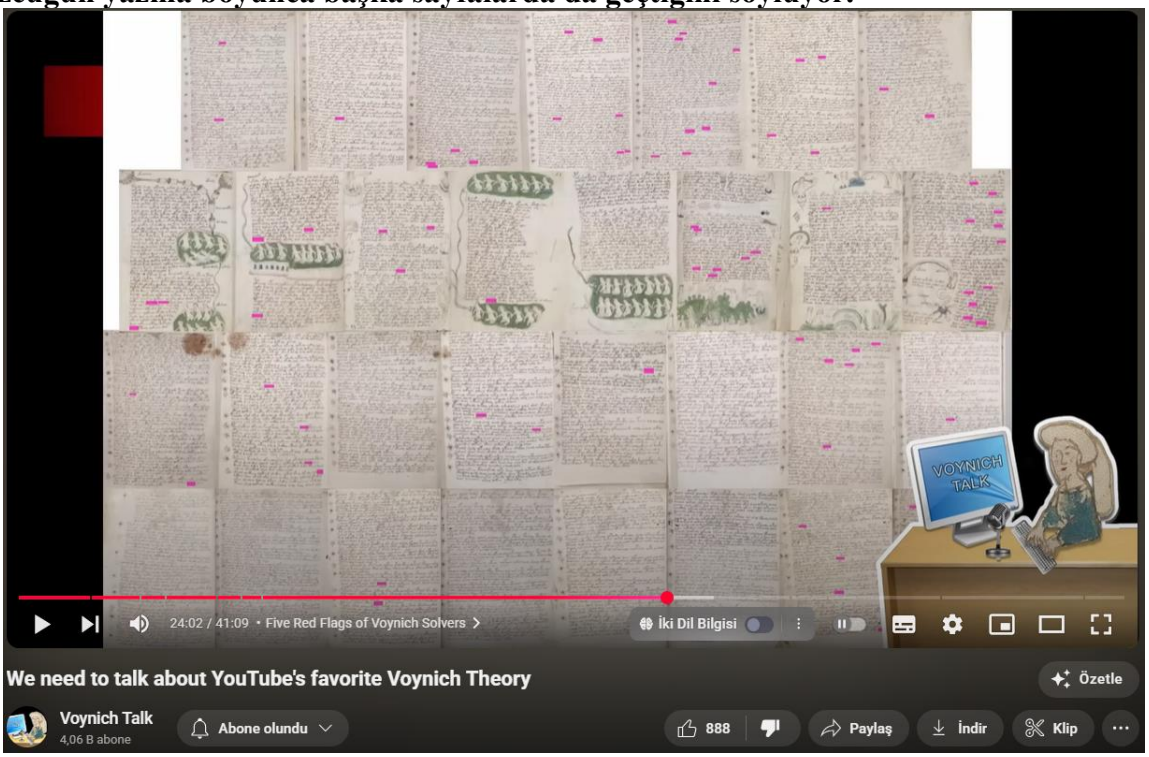

Öyle ki dakika 24:02'de ekrana yansıyan görüntüde, Bay Koen bu sözcüğün yazma buyunca yüz adetten fazla sayıda geçtiğini ileri sürüyor.

Şimdi bakalım acaba bu detayda da Bay Koen izleyicisine doğru bilgi veriyor mu?
Burada *(VM f-78v)* bu görselde sarı renk-fonla işaretlenmiş harflerin görünümüne dikkatli bakınız.

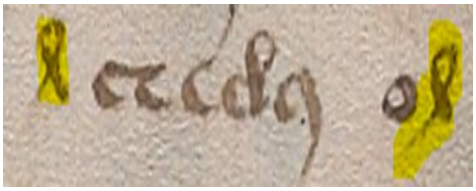

Bunlara dikkatli bakarsanız sarı fon rengiyle işaretlediğim harflerden sol taraftaki **X** biçiminde yazılmışken, sağ taraftaki sözcükteki harf **F/P** biçiminde yazılmış olduğu açıkça görülür. Her ikisi Latin alfabesinin **X** ve F/**P** harflerinin yazarın elyazmasındaki yazım biçimidir.

Yani, orijinal yazım biçimine bakarsanız görürsünüz ki soldaki **X** sağdaki **F**/P harfidir. Çünkü sağdakinin (F/P harfinin yazı biçiminde) çizilmesi sırasında bir-ayağı/kolu alt kısma doğru uzatılmış bir çizgi ile tamamlanmıştır. VM-yazarı X harfini yazarken çizgisel olarak alttaki iki ucu birbirine eşit veya çok yakın mesafede çiziyorken, F/P harfini yazarken alttaki uçlardan birisini görünümünde fark yaratır biçimde uzatarak çiziyor.

Bay Koen ve Voynich araştırmacılarının neredeyse tamamı ve "voynichese.com" uygulaması **X** ve F harfleri ayrımını bu bağlamda yapamıyor veya yapmıyor. Durum böyle olunca da hem phonestatistic değerlendirmeleri ve sayım/ölçüm verileri zaten hatalı bilgiyi hesaba katarken bunu sanki gerçekçi bilgi gibi ölçüm ve karşılaştırmalarına katmış oluyor.

Daha önce de açıkladığımız gibi aynı hatalı durum çoğu hece harflerinin fonetik karşılıklarında da görülmüştür.

Daha net biçimde Bay Koen'in ve VM araştırmacılarının bu ve benzeri örneklerde yaptığı yaygın hatayı anlatmamız gerekirse; Bay Koen (ve ATA alfabe-transkripsiyonunu dikkate almadan çalışmamızı değerlendirmek isteyen diğer araştırmacılar), VM içeriğinde **X**ÇCSU biçiminde yazılmış olan sözcüğü her defa **P**ÇCSU sözcüğü sanıyorlar.

X harfi yazma boyunca başka kelimelerin içinde de görülmüştür ve az sayıda da değildir. Bu sözcük (XÇCSU) Bay Koen'in iddia ettiği gibi 240 sayfa boyunca yaygın olmayıp, esasen 240 VM-sayfa boyunca yaklaşık olarak sadece **3** veya 4 defa geçmektedir. Bunların iki tanesi zaten f-78v sayfasında bulunmaktadır.

VM f-78v sayfasında sadece bir defa olmakla **P/F-ÇCSU** biçiminde yazılan diğer sözcüğü de görmekteyiz. Bu sözcük ise (yani **P/F-ÇCSU** biçiminde yazılmış olan) sözcük ise hem fiil hem de eylem oluşturan bir PÇ- (biçmek ve kesmek anlamındaki) sözcük köküne sahip. Türkçede "biçmek", "kesmek" anlamındaki sözcük kökü PÇ- den Türetilmiş olan fiiller ve isimler mevcuttur ve "kesicisi" ve "biçici" anlamına gelen bu sözcüğün Türkçede alabildiği anlamlar mesela İngilizcede her defa farklı sözcüklerle karşılanmaktadır.

Örneğin Eski Türkçede "kesici" ve "biçici" anlamındaki sözcükler bir cerrah-hekimi ifade eden sıfat veya isim olarak kullanılabileceği gibi, tarladaki ekinleri kesen kişiyi ifade de edebilir.

Aynı biçimde olmakla aynı anlamdaki bu sözcük bir su borusunda suyun akışını kesen vana veya su kanalındaki bent için de isim olabilir.

Çünkü birbirinden farklı görünen bu anlamlar ve isimler Türkçede aynı sözcük-kökünden türetilebilmektedir. Yani hem cansız araç ve aletlerde (kesme işini yapmaya yarayan) hem de kişi meslek adı olabilen veya yapılan eylemi ifade eden sözcük Türkçede hep aynı biçimde yazılır. Burada ekini kesen alet, ekini kesen kişinin meslek adı, su kanalında suyun akışını kesen alet ve ameliyatta hastanın karnını kesip açan (cerrah anlamındaki biçici sözcüğü) hep bu fiil sözcük-kökünden türetilmiştir. İngilizcede ve diğer Hint Avrupa dillerinde ise bunların tamamı bildiğim kadarı ile farklı sözcüklerle ifade edilmektedir. İşte tam da bu sebeple Eski Türkçede ve günümüz Türkiye-Türkçesinde bulunan tek bir fiilden Türetilmiş sözcük Hint Avrupa dillerinde birden çok sözcükle karşılanan anlamları ifade etmek için kullanılır.

İşte Türkçede sözcüklerin anlam türetmedeki bu yapısı bilmeyen kimseler VM sayfalarında neden bu sözcüğün 240 sayfa boyunca yüz defa kullanıldığını sorabiliyorlar. Aynı şekilde, Türkçe sözcüklerin anlam türetme yapısının, o sözcüklerin cümle içi kullanımı ile ilgili olarak değişebilen ve dile-özgü bir durum olduğunu anlamak oldukça önemlidir.

Dile özgü bu yapıları ve olayları anlamamış olan araştırmacılar her defa bize bu sözcüğü bir yerde su akışını kesen bir alet veya bir tıkaç veya vana adı olarak tercüme ederken başka bir yerde nasıl olup da "cerrah" veya "ekini-biçen-kişi" olarak transliterasyonda yer alabildiğini

sorabilmektedir. Oysa “biçici”, “kesici” gibi pek çok sözcük Türkçede hem alet adı hem meslek adı olarak kullanılabilir. Üstelik hem ot hem insan-derisi, hem de su-akışını kesen aletleri aynı adla adlandırmak mümkündür.

Görüleceği gibi bu durum, bu bizim anagram özgürlüğü alanına saparak aynı sözcüğe farklı anlamlar seçmemiz meselesi değildir fakat bu dilin sözcük yaratma yapısıyla ilgili bir özelliktir. Ancak bunun tam tersine olmakla **PÇCSU** (biç-ici-si *(kesicisi)*) sözcüğü her defa aynı sözcüktür fakat onun anlam içeriğinde zaten bu isimlendirme çeşitliliğinin hepsi mevcuttur ve cümle içinde bu sözcüğün kullanıldığı yer ve anlam bütünlüğü oluşturma biçimi ile açıklanabilecek Türk dilinin bir özelliği olarak bu böyledir.

Bu sebeple, *“her defa aynı sözcük kullanılırken bunlar transliterasyon karşılıklarda neden farklı anlamlara gelebiliyor?”* sorusu, konu Türkçe olduğunda saçma bir soru olacaktır.

Eğer siz sahip olduğunuz İngilizce veya Hint Avrupa dilleri dil bilginizle (ya da başka dillere ait detaylı bilgilerle) Türk dilindeki bu yapıyı anlamaya veya yargılamaya çalışıyorsanız, bu durumda Türkçenin nasıl bir dil olduğunu öğrenmelisiniz. Mesela, Türkçe ve Eski Türkçe dilinin, çağdaşı olan diğer dillerden fonetik ve sözcüklerin kullanımının anlam türetme yapısı bakımından nasıl ayrıştığını bilmeniz gerekir. İşte yayınladığı video boyunca Bay Koen’in Türkçeye ve Eski Türkçeye özgü özel bilgileri edinmeden eleştiri işini gerçekleştirdiği net biçimde anlaşılmıştır. Kendisinin yayınladığı videosunda komik ve bilgisiz olduğunu gizleyecek derecede kendinden emin bir ses tonuyla ve alaycı üslupla eleştirdiğini sandığı her ayrıntıda ve değerlendirmede, aslında Türk dilinin yapısını hiç anlamadığı ve VM sayfalarındaki sözcükleri de sayamadığı net biçimde anlaşılmıştır.

Bizim makalelerimizde gösterdiğimiz ATA alfabe transkripsiyonumuzda bunların (X ve P harfi yazılış biçiminin) her ikisi farklı harfler olarak gösterilmiştir ve fonetik değerleri de birbirinden farklı biçimde okunmaktadır.

Yani birisi **X** iken öbürü **F/P** ara sesidir.[149]

Burada bahsettiğim konu aynı zamanda Bay Koen tarafından sözcük saymak için kullanılan “voynichese.com” web-aplikasyonu programının sayım hatalarıdır. Bu yazılım **X** ve **P/F** ayrımını yapmıyor.

Mesela yazma boyunca **PÇCSÜ** (Pçıcusu/piçicisü (the reaper/its harvester)) kullanılan sözcük ile **XÇCSU** sözcüğü ayrımını makine sayımı yapamamaktadır.

Bu nedenle dil bilimci ve araştırmacılar öncelikle “bu sözcükten yazma boyunca 100 tane kadar var” gibi bir açıklama yapmadan önce, bir makineye güvenmeden kendisi sayım yapmalıdır. Tabi Bay Koen bunu yapmak istese idi öncelikle makalemizi okumalıydı ki X ve F sesini aynı VM-harfine atamadığımızı algılamış olsun.

Makine sayımında X sesi karşılığına denk gelen harflerin ayrımı yapılamamaktadır ve her defa X sesi F/P ile aynı harfmiş gibi seçilmektedir. Biz ise aynı sözcüğü sayarken (konu Eski

[149] Aslında bunun yazarın ağzında bir ara ses olduğunun net bir kanıtı da elbette yoktur. Gelecekte dil bilimciler bunun sadece **F** veya sadece **P** sesi verdiğini ileri sürse, bu açıklamamız bir tartışma konusu haline gelebilir. Eski Türkçe yazım biçimi üzerine benzer tartışmalar zaten dil biliminin çalıştığı pek çok yazıt veya elyazması özelinde de yüz yıllardır devam etmektedir.

Türkçe olduğu için) onun her defa nasıl yazıldığını, yanındaki sözcüğün bir isim mi yoksa bir eylem mi ifade ettiğini ve cümle içinde fonetik harmoni kuralına göre doğru transliterasyonunun nasıl yapılması gerektiği gibi incelemeleri yaparak bu sözcüğün her defa hangi anlama geldiğini söyleyebiliyoruz.

Kaldı ki biz bu sözcüklerin belli bir cümlede hangi anlamda kullanıldığını ve X harfinin varlığını farklı örnekler üzerinden defalarca yazmıştık.

Biz makalelerimizle, aday dil özelinde yapılmış bütün teknik açıklamalarımızı ve transliterasyon ve transkripsiyon okumalarımızı ve sözcükleri ve cümleleri anlamlandırma biçimimizi de göstererek Eski Türkçe uzmanlarının eleştirisine açmış olduk.

Elbette Eski Türkçe konusunda yargı dağıtmaya veya yetkin bir eda ile sonuç ilan etmeye kendini yeterli gören bütün dil bilimciler Eski Türkçe metinler için kendi görüşlerini sunabilirler ve aynı detayda farklı fikirlere sahip olmak da önemli bir kazanç sayılabilir. Çünkü bilim doğru biçimde yapılan tartışmalarla ve önermelerle ilerlemektedir.

Fakat, aday dilin özelliklerini bilmeden, kendi günlük dilinin özelliklerini bilerek veya düşünerek bu tip çıkarımları yapmaya kalkan dil bilimciler olursa, elbette onların bu yaklaşımları gerçekçi ve bilimsel sonuç ilan etmek için faydalı olmayacaktır.

Eleştiri yapan kişi aday dilin eleştiriye tesir edebilecek tüm özelliklerini de bilmelidir. Üstelik akademik değeri olabilecek türde eleştiri yapmanın da bilimsel yöntemleri belirlenmiştir ve bunları eleştiriyi yapan önceden açıklamalıdır. Tabi eleştiri yerine dedikodu veya spekülatif algı yaratma işine girmişseniz bunlara da ihtiyacınız olmayacaktır.

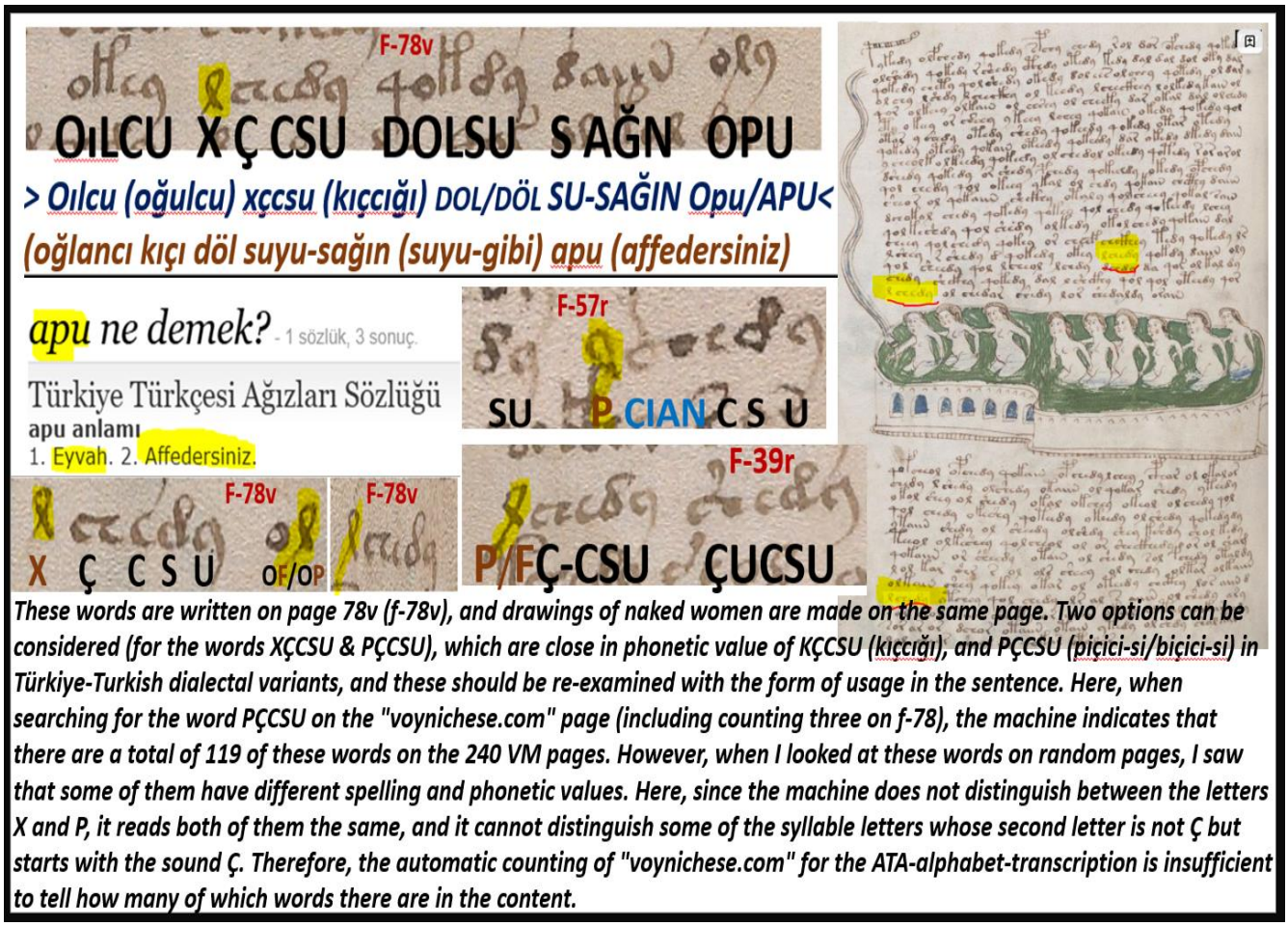

These words are written on page 78v (f-78v), and drawings of naked women are made on the same page. Two options can be considered (for the words XÇCSU & PÇCSU), which are close in phonetic value of KÇCSU (kıççığı), and PÇCSU (piçici-si/biçici-si) in Türkiye-Turkish dialectal variants, and these should be re-examined with the form of usage in the sentence. Here, when searching for the word PÇCSU on the "voynichese.com" page (including counting three on f-78), the machine indicates that there are a total of 119 of these words on the 240 VM pages. However, when I looked at these words on random pages, I saw that some of them have different spelling and phonetic values. Here, since the machine does not distinguish between the letters X and P, it reads both of them the same, and it cannot distinguish some of the syllable letters whose second letter is not Ç but starts with the sound Ç. Therefore, the automatic counting of "voynichese.com" for the ATA-alphabet-transcription is insufficient to tell how many of which words there are in the content.

Yukarıdaki görselde, “voynichese.com” uygulamasının otomatik biçimde PÇCSU sözcüğünün 240 sayfa boyunca kaç defa geçtiğini sayarken, f-57r sayfasında PÇIANCSU sözcüğünü de bu sayıma PÇCSU yazılmışçasına kattığını ifade ediyoruz. Aynı zamanda bu görselde her defa PÇCSU biçiminde ve XÇCSU biçiminde yazılmış olan sözcükleri gösteriyoruz ve bunların yanındaki sözcüklerle birlikte anlamı nasıl oluşturduğunu detaylı biçimde incelediğimizi ifade etmeye çalışıyoruz.

Ben, Bay Koen ile e-mail yazışmalarımızda, kendisi arzu ederse birkaç dil bilimci arkadaşıyla bir inceleme grup oluşturmasını ve benimle birlikte çalışmamızın fonetik ve anlamsal örtüşmelerini değerlendirmeyi önermiştim. Bunun önemli sebeplerinden birisi elimdeki çok sayıda gerçek sözlük kitaplarının internet ortamında PDF olarak bulunmamasıdır ki bu kitaplar çok sayıda lehçe fonetiği bilgisi içermektedir. Burada yüz adetten çok sayıda sözlük ve kitaplardan bahsediyorum. Kendisine bir çalışma grubu oluşturarak konuyu birlikte irdelemeyi ve tartışmayı önerdim fakat kendisi bunu kabul ettiğini bildirmedi.

Benim bu öneriyi yapmamdaki diğer bir neden ise Bay Koen’in VM metinleri ve Eski Türkçe arasındaki bağlara dair yazdığım dile özgü detaydaki bilgileri defalarca açıklamış olmama rağmen kendisinin izah edilenleri anlamamış olması durumu var diye düşünmüş olmamdı. Böylece birden çok kişi ve mümkünse içinde Eski Türkçe uzmanlarının bulunduğu ortamda böyle bir değerlendirmeyi elimizdeki literatürle birlikte yapabilseydik benim fonetik seçim özgürlüğüm olarak nitelendirdiği özelliklerin aslında Eski Türkçede bir dilsel ve yazım biçimine ait gerçeklik olduğunu da anlama şansı artacaktı. Elbette aday dilin özelliklerini

kendisi de istese öğrenebilir ki o zekaya/akla sahip olduğunu ve dil bilimi ile derin biçimde ilgilendiğini düşünüyorum.

Dediğim gibi VM iddialarımızı içeren makalelerimizi eleştirmek için Türkçe bilmeye gerek yoktur fakat Eski Türkçe ve onun lehçe ve fonetik özelliklerini ve yazım biçimi özellikleri hakkındaki bilgileri edinmek gerekmektedir. Araştırmacılar yapay zekaya yanlış biçimde sorabilecekleri sorular için alacakları cevaplara güvenmemelidir. Araştırmacılar basitçe gerçekleştirilebilen Google aramaları ve makine dil çevirilerine ve de mevcut bilgileri ile ön-yargılarına da güvenmemelidir. Bunun yerine aday dil ile ilgili özellikleri öğrenebilecekleri kaynaklara güvenmeleri gerekir. Daha sonra kaynaklardan edindikleri bilgileri mukayese etmek için bizim yayınlanmış makalemizdeki bilgi ve kanıtlara şüpheci biçimde bakarak bunları irdelemeleri gerekir. Fakat makalelerimizi göz ardı ederek ön yargılarla eski tanıtım videolarımızı ele alarak bunu yapmaları mümkün olmaz.

Bay Koen sadece kendisi hata ve yanılgıya düşmekle kalmıyor, bütün bir VM araştırma (voynich.ninja) topluluğunu da yanlış bilgileri ve kişisel seçimleriyle ya da onun aklına yatan (fakat aday dile ait olmayan) öneriler getirerek etkileyebiliyor.

Yayınladığı videoda dakika 24:51'den hemen önce Bay Koen Voynich çözüm iddiası sahiplerinin genel olarak yaptıkları bir hata olarak onların "VM çizimlerini kendi hayal güçlerindeki benzetmelerle yorumlamalarından" bahsediyor. Bay Koen tarafında verilen örnekte, mesela, VM-harita sayfasındaki bir volkan çizimine benzetilen sayfada herhangi bir eski dilde "volkan" anlamına geldiği ileri sürülen sözcüğe veya sözcüklere dayanarak açıklamalar yapılması kastediliyor.

Buna göre, insanlar VM-çizimlerine bakarak ve bunları bazı şeylere benzeterek aynı sayfalarda okuyabildiklerini söyledikleri bazı sözcüklere atıfta bulunuyorlar ve benim VM ile Türkçe arasındaki bağlantıya kanıt oluşturmak için aynı yöntemi tercih ettiğim anlatılıyor.

Bu şekilde olmakla Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 24:50'de ekrana gelen görüntü aşağıdaki gibidir:

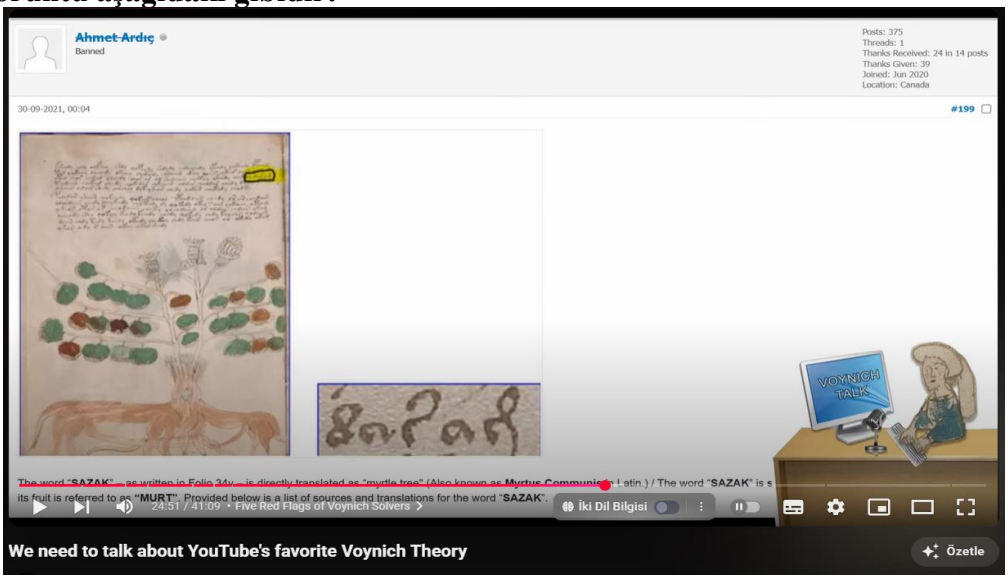

Bay Koen burada demek istiyor ki; "Ahmet Ardıç bu bitkiyi kendi hayal gücü ile belli bir bitkiye benzetti ve benzettiği bitkinin adını da aynı sayfada okuduğunu zannediyor".

Bay Koen tarafından açıklanan bu yaklaşımın araştırmacılar tarafından yaygın olarak benimseniyor olması gayet doğru bir çıkarımdır.

Gerçekten de bu noktada Koen tarafından söylendiği gibi pek çok insan çizimleri hayal gücü ile yorumluyor ve aynı sayfadaki bir kelimeyi de anagram veya tesadüf örtüşme biçimde okuyarak bazı iddialarda bulunabiliyor. Üstelik sıklıkla sözcüklerdeki harflerin yerini değiştirmek veya fonetik yapıyı bozmak gibi çabalara da girilebiliyor. Elbette akıllı bir araştırmacı böyle zorlama çabalarla 40000 kelimeyle yazılmış 240 sayfa içerikte birkaç tesadüfi veya anagram okuma yapabilir fakat bundan öteye gidemez. Akademik kimlikleri olan çok sayıda dil bilimcinin VM-konulu makalelerinde ele aldıkları örneklerinde de görüldüğü gibi aynı aday dilde olmakla 10 taneden fazla (ya da fonetik manipülasyonlara saparak en çok 40 adet olabilir diyelim) sözcük okumaları mümkün olmadı. Bu olabilseydi ikinci aşamada cümle kuruluşları içinde bu sözcükleri test etme aşamasına geçilebilirdi ki bu da tutarlı biçimde başlatılamadı/yapılamadı.

Fakat bizim bu örnekte (ve çok sayıda benzeri okumalarımızda) görüleceği gibi burada SAZAK bitki adı tarafımızdan okunmuştur. Bu okumayı yaparken harflerin yerini değiştirmedik ve fonetik anahtara müdahale de etmedik. Bir başka deyişle biz VM-deki görselleri benzeterek içerikte sözcükleri anagram biçimde hayal gücümüze uydurmuyoruz. Biz sözcükleri doğru alfabe transkripsiyonu (ATA) ile okuyabildiğimiz için okuduğumuz sözcüklerin anlamına sözlüklerde bakarak bu bitki adını (ve diğer örtüşmeleri) görüyor ve daha sonra bu bitkinin nasıl bir bitki olduğunu araştırarak VM çizimleri ile benzeyip benzemediklerini görmekteyiz.

Yani biz, önce yazıları okuyor sonra bu bitkinin adını sözlüklerde buluyoruz ve daha sonra bitkinin neye benzediğini merak edip bakıyoruz. Yani önce çizimlere bakıp buradaki bitkiyi tanıyarak onun adına bir sözcük benzetmek gibi bir zorlu sürece girmiyoruz ki bu aptallığa ayıracak zamanım da hiç olmadı.

Mesela, ben **SAZAK** bitki adının hangi bitkiye ait olduğunu daha önce bilmiyordum ve sözlükte yapılan açıklamaya baktığımda bu adın eşanlamlısı olan "**murt**" bitki adını gördüm. Daha sonra **murt** (sazak) bitkisinin görsellerine baktığımda bunların VM çizimine benzerliğini fark ettim. Üstelik aradan geçen 600 yılda bu bitki adının yazımının fonetik-biçiminde bir fark olmadığını somut kanıtlarla gösterebildim. İşte tam da bu noktada anlaşılıyor ki, eleştirmen Koen, hayal gücüne ve anagram okumalara dayalı soyut iddialar ile gerçek sözlüklere başvuran ve bunlardaki fonetik biçim ve anlam açıklamasını sunabilen somut kanıtlara dayalı açıklama arasındaki ayrımı yapamıyor.

Dahası, anlaşılabileceği gibi, Bay Koen, tarafımca sunulmuş olan 112 adet çizim sözcük örtüşmesinin sunduğu somut kanıtlardan da hiç bahsetmiyor. Böylece anlaşılıyor ki Bay Koen bir dil bilimci olarak aslında, sözlüklerde gösterilebilen somut kanıtlara dayalı 112 farklı sözcük için bunların çizimlerle aralarındaki örtüşmeleri sunan bulgularla soyut birkaç iddia arasındaki ayrımı da yapamamıştır. Yani hem nitelik hem de nicelik olarak güçlü bir iddiayla, anagrama ya da fonetik-benzetmelere dayalı olarak ileri sürülen tesadüflere dayalı soyut yaklaşımlar arasındaki farkı görememe durumu Bay Koen açısından söz konusu olabilmektedir.

Ben çalışmalarımda bazı tam sayfa transliterasyon ve transkripsiyon okuma ve cümle analizlerine dayalı biçimde çoklu kanıtlar sunabildim. Bu şekilde olmakla somut dilsel-kanıtlar sunarak belli bir alfabe transkripsiyonunun sınırladığı fonetik eşitliklere dayalı

ilerleyen araştırma sonuçlarını makale içeriğinde ve kendi web-sayfamda yayınladım. Böylece dil biliminde kabul görmüş ve defalarca kullanılmış yönteme dayanarak çoklu örtüşmeleri çoklu kanıtlar sunarak göstermiş oldum. Buna karşın bütün bu detaylara değinmeyen Bay Koen birkaç anagram ve hayali soyut yaklaşıma dayalı iddia ile bilimsel yöntemi ve çoklu somut kanıtlara sahip çalışma arasındaki ayrımı yapamamaktadır.

SAZAK: MERSİN-AĞACI, MURT «Myrtus Communis»

Fotoğrafın alıntılandığı kaynak: https://www.bulmacacevap.com/2010/06/mersin-agacnn-nohut-buyuklugunde-ve.html

Görsel no-23, [Voynich Manuscript, Folio 34v, Yale University Beinecke Rare Book & Manuscript Library]

Kelimenin Türkçe SAZAK olarak yazıldığını, farklı dillerde söylenişini ve aynı zamanda görselleri 'medplants.blogspot' sayfasında görülebilir. ATA El yazmasında sayfa 34v'de SAZAK ağacı yaprakları gösterilmeden sadece meyveleri ile çizilmiştir. Aslında bu ağaca "**mersin ağacı**" veya "**sazak**" denirken, halk arasında bu ağacın meyvesine "**murt**" denilmesi daha sık rastlanan bir durumdur.

Finnish: Välim**eren**myrtti

French: Myrte commun

German: Braut**myrte**

Hindi: **Bara**gasha, **Murad**

Hungarian: **Mirt**usz

Kannada: **murukulu gida** *(buruklu gıda, yani buran (ağzı buran anlamında kullanılmış olmalı))*

Marathi: **fira**ngimethi, **murt**

Russian: **мирт**

Spanish: **Mirto**

Turkish: **Sazak, Murt, Mersin ağacı**

Urdu: **barg**-e-**maurid**

*[The word "**SAZAK**" – as written in Folio 34v – is directly translated as "a white-flowered, fragrant wood, myrtle tree (also known as **Myrtus Communis** in Latin), its extract can be used as a raw material in the preparation of perfume". Furthermore, the word "SAZAK" is synonymous to the "MERSIN" tree, while its fruit is refered to as "MURT". Provided below is a list of sources and translations for the word "SAZAK".]*

[SAZAK <http://medplants.blogspot.com/2014/12/myrtus-communis-true-myrtle.html>]

VM yazarı yaklaşık 600 yıl kadar önce bu bitkinin adını **SAZAK** biçiminde yazdı. Bugün sözlüklerde, bu bitki adını tek bir harfi bile değişmemiş olarak, aynı fonetik değerde (**SAZAK** biçiminde) görmekteyiz. SAZAK sözcüğünün anlam içeriğini açıklayan Türkçe sözlük sayfasını/linkini[150] aşağıdaki notlarda görebilirsiniz.

Görüleceği gibi ne harflerin yerini değiştirdik ne de hecelerin yerini, ne de fonetik değeri değiştirdik. Ortalama olarak, bitki çizimi yapılmış VM sayfaları 80 ila 140 sözcükle yazılmıştır. Bu kadar az sözcük varken bunlardan birisinin (1/80 veya 1/140 kadarının) aynı sayfada çizilmiş bitki adı ile 1/1 aynı fonetik biçimde örtüşmüş olması ve buna benzer nitelikteki örtüşmelerin VM-boyunca çok defa tekrarlanmış olması Bay Koen için sadece bir tesadüf. Dahası, Bay Koen diyor ki, yeterince zaman olursa her dilde olmakla bunlar bulunabilir. Öyle ise buradan Koen'e seslenelim ve ona bir yıl zaman verelim bakalım 40 bin kelime 240 sayfa hacmindeki VM içeriğinden, mesela İngilizce olarak kaç tane sözcük çizim eşleşmesini aynı nitelikte bulacak ve sözlük sayfalarında da (1/1 fonetik değerde) gösterebilecek.

Lütfen şu soruyu Bay Koen ve diğer VM araştırmacılarına sorunuz:

Benim makalemde sunduğum kanıtların nicelik ve nitelikli açısından somut dayanakları ortadayken, VM-Eski-Türkçe iddialarımı dayadığım örtüşme ve kanıtlara benzer biçimde olmakla, VM araştırmaları tarihinde hangi VM araştırmacısı iddiasıyla benzer nitelikte somut

[150] SAZAK > https://sozce.com/nedir/274622-sazak

kanıtlara dayalı aynı nicelik ve nitelikte iddialara sahiptir? Yani tam olarak benim yaptığımı yapan diğer iddiaların somut kanıtları nelerdi ve bunlar sayıca kaç adet ve kaç farklı biçimde kanıtlar sundu ve bunların kaçı dil bilimi yöntemleri kullanarak cümle ve tam sayfa analizlerini akademik elemeden geçirerek yayınladı?

Bay Koen bizim iddiamızı diğerleri ile aynı değerde gördüğüne göre bir tablo hazırlayarak bütün diğer iddialar ile bizim iddiamızı sunduğu kanıtların soyutluğu ve somutluğunu da inceleyerek aynı tablo içinde bilimsel biçimde yazarak kıyasladı mı? Böyle bir kıyaslama tablosu varsa yayınında keşke o tabloyu sunan çalışmasına da atıfta bulunsaydı. Kendisi haber ve söyleşi amaçlı videoları eleştirmek yerine keşke dil bilimi uzman elemesinden geçmiş olan ve en güncel bilgiler sunan makalemizi eleştirme ve kıyaslamayı tercih etseydi. Maalesef bunu yapmadı veya yapacak yetkinlikte bilgi birikimi yoktu.

Bir çizim sözcük örtüşmesi iddiasında bulunarak kendi iddiasını destekleyecek kanıt olarak aday gördüğü dilin eski ve yeni sözlüklerinde iddiaya konu sözcüğü bularak göstermiş kaç adet VM iddiası gördünüz? Aynı nitelikte ve benim iddiama benzer biçimde, herhangi bir somut iddia var mı? Ve varsa bu iddiaların sahipleri/sahibi, iddiasını desteklemek için aday dil ile VM dili arasındaki yazım biçiminin yapısal örtüşmeler sunan istatistik kanıtlarını ve tam sayfa okuma analizlerini sunmuş mu? Bunu yapan bir çalışma VM tarihinde görülmedi ise Bay Koen neden ısrarla bütün diğer iddiaları attığı kutuya bizimkini de atma çabasına girmiştir? Üstelik nicelik ve nitelik açısından bu kadar güçlü kanıtlara dayalı bir iddiaya "birkaç sözcük benzemesine dayanarak aday dil öneren" iddia yakıştırması yapılabilir mi?

Sizce, Bay Koen neden benim somut ve çoklu kanıtlara dayanan VM iddiamla ilgili gerçekleri çarpıtmanın onlarca yolunu deniyor ve bunu becerebilmek için de yalan söylemekten bile kaçınmıyor?

Bu son sorunun cevabını tahmin edebilirim.

Tahminim büyük oranda gerçekleri yansıtacaktır diye düşünüyorum ve elbette bu spekülasyonda az da olsa yanılma payımı kabul de ediyorum.

Öyle ki Bay Koen muhtemelen uzun yıllar önce Batılı bir üniversitenin bir yayın organına gönderdiğimiz (ATA aile çalışma grubu olarak yazdığımız) ilk makalemizi değerlendiren iki kişiden birisi idi. Biliyorsunuz ki Youtube'da çok izlenen VM konulu haber içerikli 2018 yılı videomuzda bir Batılı Üniversitenin kuruma makalemizi gönderdiğimizi açıklamıştım. İşte bu açıklamamdan (ilk olarak yayınladığım haber niteliğindeki videomdan) sonra muhtemelen Bay Koen kendisi gönüllü olarak (veya daha küçük bir olasılıkla başka birisinin öneride bulunmasıyla) ilk makalemizi değerlendirmek için aday olmuş olan iki dil bilimciden birisi idi.

Bu kanıya nasıl vardım? Bu tahmini neden burada ilk defa açıklıyorum?
Çünkü ilk makalemizi kimin değerlendirdiği (ve yaygın ve adil olan uygulama böyle olduğu için) bir isim olarak elbette bize herhangi birisi tarafından verilmemişti. Fakat makalemizin iki kişi tarafından incelendiği ve yayınlanmasının da hangi gerekçelerle reddedildiği bize bir yazı ile e-mail yoluyla iletilmişti. İşte o eleştiri listesinde görmüştük ki incelemeyi yapan kişi Eski-Türkçenin fonetik ve yazım biçiminin yapısal özelliklerinden net biçimde habersizdi. Üstelik eleştiri maddelerinden birisinde belli bir sözcük özelinde olmakla bizim makalemizde iddia etmediğimiz fonetik biçimden bahsediyor ve bu biçimin içerikte olmadığı anlamına

gelecek eleştirel yaklaşımını gösteriyordu. İşte tam da bu nedenle ilk makalemiz için yapılan eleştiriler oldukça zayıf bir değerlendirmeye tabi tutulduğunun açık kanıtlarıydı.

İşte ben Bay Koen'in o değerlendirmeyi yapan iki kişiden birisi olduğu yargısına/tahminine bu şekilde vardım. Hem ilk makalemizi eleştiren kişi hem de Bay Koen tamamen aynı hatalı yaklaşımları sergiliyorlar. Öyle ki ben bu tahminimde %99 kadar oranda bir gerçekçi sonuca varmış olabileceğimi düşünüyorum. Fakat, zayıf eleştiri ve zayıf-değerlendirme yapılmasına sebep olan ilk makalemizi eleştiren kişilerden hiç birisinin Eski Türkçeye özgü yapılar hakkında çalışmaları olan kimseler olmadığına %100 netlikte eminim. Buna hiç şüphem yok fakat elbette bu yazılarımı belki o derginin benimle vaktiyle muhatap olmuş olan yetkilisi doğrulayabilir. Eminim o kişi böyle bir doğrulamayı sosyal medyadan açıklamasa bile, kendisi benim haklı olduğumu bu yazımı okursa düşünecektir/görecektir.

Ayrıca son makalemin Eski Türkçe uzmanı profesörlerin bilim-kurulunda/hakem-heyetinde olduğunu uluslararası bir sempozyuma (bildiğim kadarı ile dört Eski Türkçe uzmanının incelemesinden tam biçimde geçerek) kabul edilerek sempozyumun bildiriler kitapçığında yayınlandığını ben "voynich.ninja" sayfasında duyurduktan sonra, Bay Koen'in kanıtlarımı incelemekten kaçınan ve açıklamalarımı "milliyetçilikle yapılan açıklamalar" olarak göstermeye çalışan özel bir çaba içine girdiğini gözlemledim. Buna ilave olarak kendisi sürekli olarak sunduğum her açıklamayı çarpıtma ve diğer takipçiler üzerinde bir algı yaratma çabasına da "voynich.ninja" sayfasında girişmişti. Bir dil bilimci olarak yayınladığım makalede sunduğum çoklu kanıtları çürütmesi gerekeceğini defalarca yazmış olmama rağmen makalemle hiç ilgilenmek bile istemedi. Bunun tersine olmakla sürekli olarak eski tanıtım videomdaki bazı detayları cımbızlayarak bunları çarpıtmaya ve itibarsızlaştırmaya çalışıyordu.

İşte bütün bu nafile çabaları bana Bay Koen'in yaptığı hatayı iyi anladığını ve "voynich.ninja" sayfasındaki araştırmacılara rezil olmamak adına çalışmamızı odağından çarpıtmaya çalıştığını düşündürdü. Elbette yayınladığımız son makale Türkoloji alanında VM içeriğinde kesinlikle Türkçe olduğunu kanıtlamıştır ve bu Bay Koen'in çabaları ile değiştirebileceği bir şey değildir. Bay Koen elbette Lisa Fagin Davis dahil olmakla bütün VM-araştırma komünitesinin fikrini etkileyebilir veya yönetmeye çalışabilir. Fakat çabası nafiledir ve yapılan yayın Türk Dil Kurumu desteğinin olduğu uluslararası ve tanınmış Eski Türkçe profesörlerinin incelemesi neticesinde Türkoloji dünyasının görüşlerine açılmıştır. Şu ana Eski Türkçe uzmanlarından gelen bütün yorumlar olumludur ve ara ara tanımadığımız ET uzmanlarından da tebrik mesajları almaya devam ediyoruz. Yani, ok yaydan çıkmıştır ve geri döndürmek mümkün olmayacaktır. Bay Koen etik dışı yollara başvurmak pahasına kendi bahçesindeki araştırmacıları oyalasa bile, bu oyalama işini de sonsuza kadar sürdüremeyeceğini bilmelidir. Çünkü o bahçedekilerin farkında olmadığı akademik dünyanın Türkoloji alanında bundan sonraki yıllarda yayınımızın önemi daha çok anlaşılacaktır ve her geçen yıl VM sayfalarının Türkçe okunuşunu konu eden yeni makaleler yayınlanmaya devam edilecektir. Bu bağlamda artık VM araştırmacıları esasen iki gruba bölünmüş oldular ve her iki grubun birbirinden haberi de yok. Bu gruplardan birisi artık Türkoloji alanında çalışan Eski Türkçe uzmanları ve diğeri "voynich.ninja" sayfasındaki değerli araştırmacılar. Ben ise her iki gruptan ve çabalarından haberdar olan ve bu çabaları boşa kürek çekilmemesi açısından önemseyen birisi olarak VM konusundaki iki dünyanın kesişme bölgesinde bulunmaktayım. Bay Koen ve etki alanındakilerin bu konularda bilimsel yaklaşımlara dayalı somut kanıtlara mı yoksa dedikodu niteliğinde soyut basitleştirme biçimindeki bilim dışı açıklamalara mı inanacakları artık beni gerçekten hiç ilgilendirmiyor.

Burada, Bay Koen tarafından ve bir dilbilimci olarak, yayınlanmış olan videosunda sunduğu (ve "voynich.ninja" sayfasında sunduğu) eleştirel yaklaşımın neden bilim dışı ve neden tutarsız olduğunu madde madde ve her iddiayı ayrıca konu alarak geniş bir detayda yazıyorum. Çünkü VM araştırma tarihinde bunlar bulunsun istiyorum. Bunu bir video çekerek de yapabilirdim fakat makale veya mektup biçiminde yapmayı tercih ettim. Çünkü VM araştırmaları tarihini ve ATA çalışma grubu ve benim iddialarımı zamanla başka dil bilimciler de değerlendirsinler istiyorum. Yani burada bu kadar farklı konu başlıkları altında oldukça detaya girmiş olmamın ve bazı tahminlerimi de içeriğe katmış olmamın esasen başka dil bilimcilere bilgi vermeyi amaçlamam sebebiyle olduğunu not etmeliyim.

Çalışma ve iddia konuma yaklaşımımı ve metotları ve nicelik ve nitelik açısından somut kanıtları başkaları da görebilsinler ve bu tartışmalara katılsınlar istiyorum. Bu amaçla burada başkaları da Bay Koen'in yaklaşımını ve eleştirilerine verdiğim cevapları görsün diye ve başkaları da bulgularımızı incelesinler diye bu zayıf ve tutarsız eleştirilerin bilim dışılığını yazmaktayım. Bu bilgiler yayılsın ve tartışmalara daha çok dil bilimci katılsın diye Bay Koen tarafından yayınlanmış eleştiri videosunu dahi tanıdığım insanlarla paylaşıyorum. Elbette benim bu yazımı da aynı kişilerle paylaşacağım. Öyle ki bu detaylar gelecekte muhtemelen "bilim dışı yaklaşım ve bilimsel eleştirinin metotları" konusunda olmakla dil bilimi derslerinde akademilerde ve sınıflarda konu edilebilecektir. Bu anlamda Bay Koen'in yaklaşımının bilimsellikten uzak yapısı gelecekte dil bilimi-adamı olacak olan talebelere de ışık tutacaktır diye düşünüyorum.

Yayınladığı videosunda dakika 24:57 itibariyle beşinci bir başlık altında "saçma çeviriler" başlığının Bay Koen tarafından konu edildiğini görüyoruz.

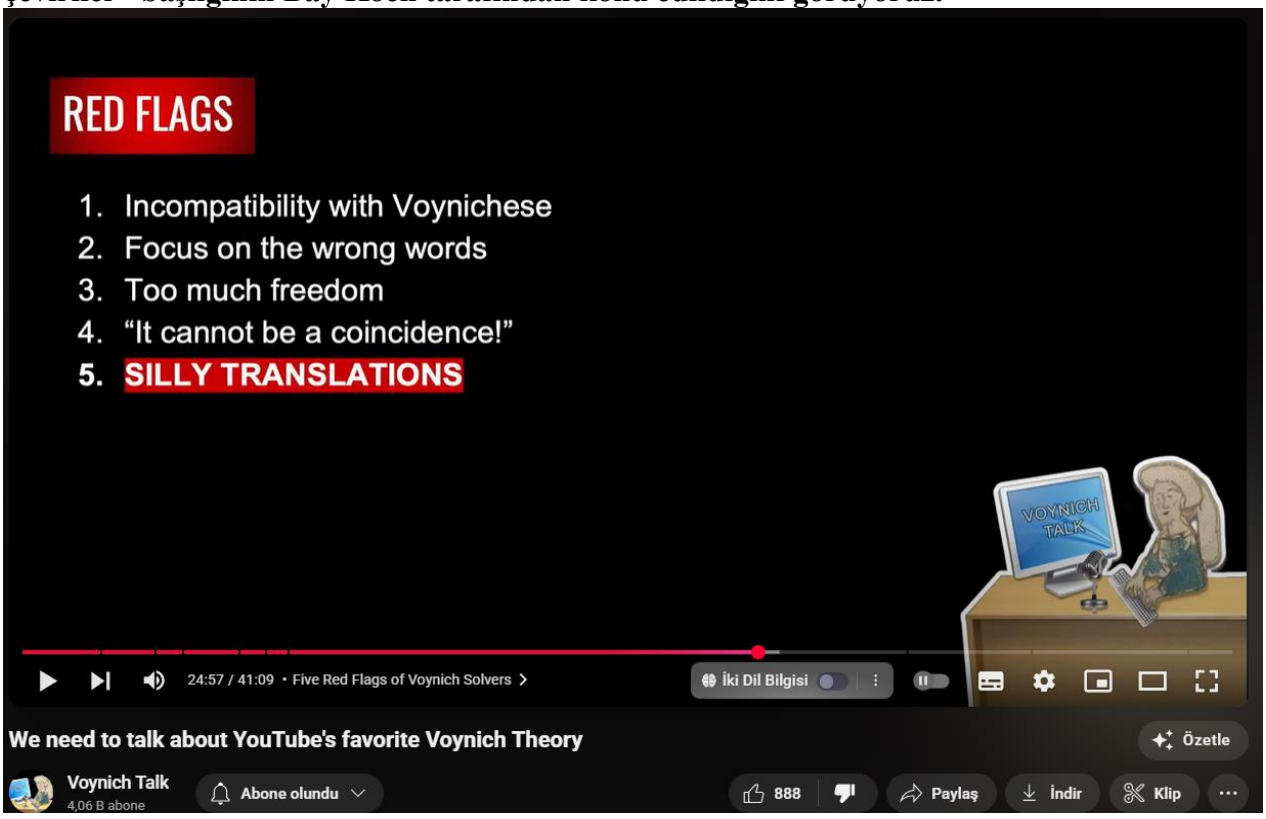

Şimdi bir bakalım Bay Koen videosunda *"Saçma Çeviriler"* (Silly Translations) derken bizim çalışmamızın saçma çeviri olarak nitelenen kısmı tam olarak neresi imiş?

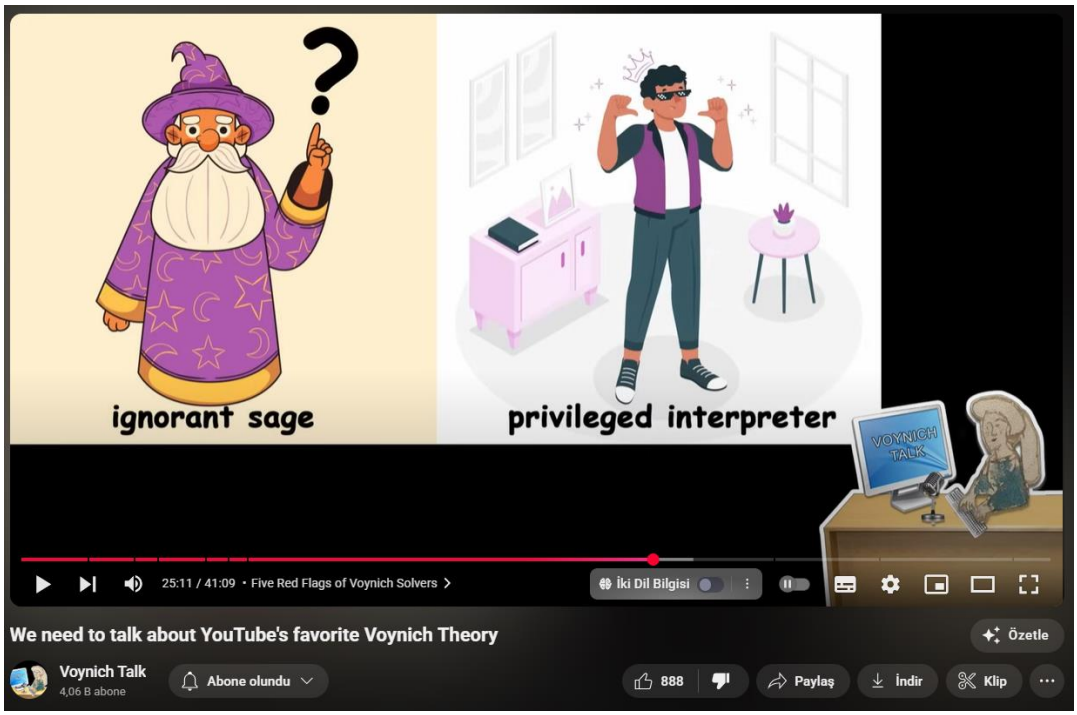

Bey Koen bu noktada açıklamalarını sıralamadan hemen önce, ekranda; "Ignorant sage" (**cahil bilge**) olarak görülen bilge kişi ve "privileged interpreter" (*iddia sahibi olarak* "**ayrıcalıklı** *olduğunu düşünen* **tercüman**") hatırlatması yapan bir görsel yansıtıyor.

Bu görselin verdiği mesaj; Bay Koen'in bakış açısı ve yargısına göre benim durumundaki, (iddia-içeriğim ve çalışmanın karşısında duran) benim tarafımdan kendisinin "cahil bilge" olarak gördüğüme atıfta bulunan ve benim kendimi ise "ayrıcalıklı tercüman" olarak görmüş olduğuma yönelik bir benzetmedir. Şimdi bakalım burada Koen tarafından ileri sürülmüş argümanlar bilimsel açıdan değer taşıyor mu ve bilimsel kıstaslar bakımından somut açılardan birer eleştiri konusu edilebilir miydi?

Bu görselden de anlaşılacağı gibi Bay Koen iddia ediyor ki ben Ahmet Ardıç, bir VM araştırmacısı olarak, güya; "**Ben doğru sistemi kurdum, gerisini siz halledin**" demişim veya Bay Koen'in bu tip bir yargıya varabileceği bir yaklaşım sergilemişim.

Şimdi bakalım; ben Bay Koen tarafından iddia edilen ve onun böyle düşünmesini sağlayacak yaklaşımı nasıl gerçekleştirmişim?

Öncelikle "**Ben doğru sistemi kurdum, gerisini siz halledin**" yaklaşımı kesinlikle bana ait olamaz. Çünkü ben ortaya (Bay Koen tarafından söylendiği gibi birkaç sözcük atarak) gerisini siz halledin diye kimseye söylemiyorum. İşin en önemli kısmını halletmişim. Gerisini neden başkasına bırakayım? Elbette VM konusunda yaptığım çalışmalar devam ediyor ve edecek. İşin gerisini halletsin diye kimseye topu atmıyorum. Ben çalışmalara devam ettiğim her ay yeni bulgular ve her yıl yeni tam sayfa okumalar ortaya koymaktayım. Makaleleri Eski Türkçe uzmanlarına gönderiyorum ve onların eleştirmesini istiyorum. Bu çabam ve dil bilimi içinde olmakla yapmak istediğim araştırmalar yaşadığım sürece de devam edecek. Başka araştırmacılar gönüllü olarak ATA alfabe transkripsiyonunu kullanarak çalışmalar yapmak isterlerse daha fazla sayıda sonuca ve çeviriye daha hızlı ulaşmak mümkün olabilecektir. Ama başkaları bu çalışmalara katılmasa dahi zaten daha önceden belirlediğimiz bilimsel yöntemlerle en azından ben her geçen yıl daha çok okuma yapmayı amaçlamış olarak çalışmalarımı sürdürüyorum. Esas amacım ölmeden önce 240 sayfanın çevirisinin tamamını görmektir. Öyle ki tarihsel olarak eski Türkçenin benzer örnekleri de çok uzun yıllar alan transliterasyon ve transkripsiyon çabaları ile bugün Türkoloji ve dil-bilimi dünyasının hizmetine sunulmuş durumdadır.

Şimdi biraz daha detaya girerek Bay Koen tarafından yaratılmaya çalışılan algıya yönelik yanıtlarımı yazmaya devam edeyim.

Videosunda dakika 22:45'de Bay Koen benim tercüme ettiğim sözcüklerin çoğunun seçilerek izole edilmiş sözcükler olduğunu söylüyor. Bay Koen burada ekrana yine **SAZAK** bitki adını okuduğum sayfayı yansıtarak diyor ki güya "benim okuduğum sözcükler izole edilmiş biçimde seçildi."

Bu açıkça gerçek dışı bir açıklamadır. Çünkü okuduğum sözcüklerin çoğu izole edilerek seçilmedi. Bu sözcüklerin çoğu rasgele seçilen sayfalarda okunurken sözlüklere başvurduğumda ortaya çıktı.

Çünkü ben çok büyük oranda olmakla okuyacağım sözcükleri, cümleleri ve sayfaları VM içeriğinden rasgele seçmekteyim. Henüz VM sayfalarının metinlerinin kabaca %10 kadarını detaylı inceleyebildim ve okuduğumu iddia ettiğim 1000 adet kadar sözcüğü zaman buldukça ve cümleler içinde gördükçe, bunların çalışmamla doğru okuma ve doğru anlamlandırmaya ulaşıp ulaşmadığını cümle çözümlemeleriyle deneme yöntemlerini uyguluyorum. Üstelik okumuş olduğumuz sözcüklerin %21 kadarı 600 yıl içinde fonetik değerini korumuş ve okuduğumuz sözcükler 240 sayfanın tekrar eden sözcükleri ile birlikte toplam-sözcük-sayısının %33 ila %35 kadarına denk geliyor. Yani, yaklaşık 10000 farklı sözcüğün %10 kadarını okumuş olsak da bu sözcükler VM kitabının yazılarının %33 kadarını kaplıyor.

Okuduğum bin adet sözcüğün tamamını doğru okuduğumu iddia etmiyorum. Bunların gerçekçi okumalar olup olmadıklarını yine dil bilimi metot ve yaklaşımları ile sınamaya çalışıyorum. Dolayısıyla ben şu an devam eden bir çalışmanın erken bulgularından ve bu bulguların düşündürdüklerinden bahsediyorum. Çünkü yazdıklarımı doğrulayarak sözcüklerin transliterasyonunun doğru yapıldığını onaylayacak şey aynı sözcüklerin farklı cümleler içinde aynı fonetik değerde ve anlam içeriğine uygun biçimde kullanıldığını göstermektir. Bu yöntem ve yaklaşımımla okuduğumu düşündüğüm sözcüklerin çoğunu cümle içerisinde sınamaya çalışan yaklaşımla çalışmalarım devam eden çalışmalardır. Bu anlamda çok sayıda

sözcüğü farklı cümleler içinde incelemiş durumdayım. VM konusundaki çalışmalarımı sonlandırmış değilim ve okuduğumu düşündüğüm sözcüklerin çoğunu izole ederek de seçmiyorum. Ben buraya kadar yapabildim ve gerisini başkası halletsin düşüncesi oldukça komik bir düşünce. Benim durumumda ve elde yüzlerce sağlam bulgular ve yüzlerce kanıt varken böyle düşünecek birisinin aptal olması gerekirdi.

Daha sonra; Ben, Bay Koen'in ekrana yansıttığı bir açıklamam olan (videoda dakika 28:15'de ekrana yansıtılan açıklamamı) esasen transliterasyon okumalarımın doğruluğunun bir kanıtı olarak sunmamıştım. Bay Koen burada "voynich.ninja" sayfasındaki yorum ve görüşlerimden birisinden seçtiği bir hoşlanacağı bölümünü kopararak ekrana yansıtmıştır.

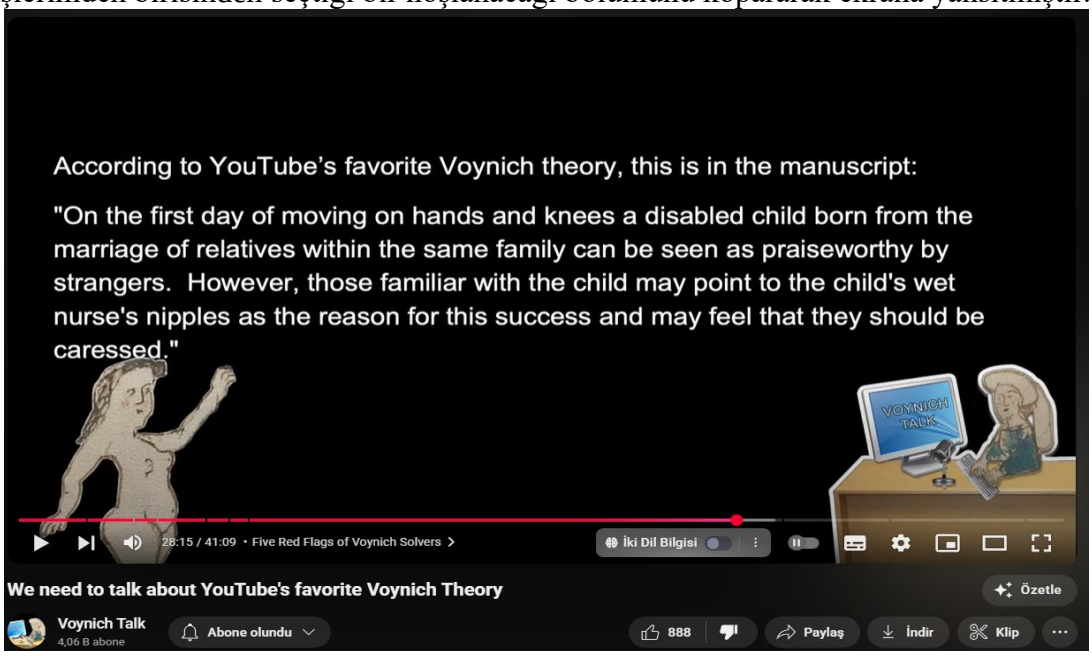

Bay Koen tarafından bahsedilen (ve ekrana yansıtılan) bu yorumum "voynich.ninja" sayfasındaki çok sayıdaki paylaşımlarımdan birisi olarak ve İngilizce hatalarımı düzeltme kaygısı duymadan paylaşmış olduğum günlük/informal açıklamadan küçük bir alıntıdır ve VM içeriğindeki bir alegorik cümle ile ilgilidir. "Burada bahsedilen alegorik cümle esasen anlam bakımından (The English equivalent of this allegorical sentence in meaning is):" başlığı altında sunduğum bir görüşüm idi.[151]

Gerçekte bu sözcük dizininde, ATA-alfabe transkripsiyonunun tanımladığı harf-fonetik değerleri kullanarak VM sözcüklerinin transliterasyonlu fonetik eşdeğerlerini oluşturdum. Bu bağlamda, sözcüklerin eski fonetik biçimlerine göre düzenlenmesini, günümüz kelime dağarcığındaki fonetik karşılıklarıyla sundum. Daha sonra, bu sözcüklerin anlamlarını, orijinal sözcük dizilimi ile aynı dizilime bağlı kalarak, modern fonetik biçimleriyle analiz ettim.

---

[151] Bay Koen tarafından bahsedilen (ve ekrana yansıtılan) bu yorumumu "Burada alegorik cümlenin anlam bakımından İngilizce karşılığı şudur (The English equivalent of this allegorical sentence in meaning is):" açıklaması yaparak paylaştığımı (ve açıklamamın diğer detaylarını) şurada görebilirsiniz: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60431.html?highlight=%C3%B6v%C3%BC%C5%9F#pid60431

Burada izlediğim yöntem bilimsel olmayan bir yöntem değil; aksine, eski el yazmalarını okumak için kullanılan en yaygın bilimsel yöntemlerden biridir.

Bahsi geçen informal açıklamamda VM içeriğinde belli bir orijinal cümlenin fonetik biçimini günümüz Türkçesindeki sözcüklerin fonetik biçimiyle karşılaştırmıştım. Böylece, bu cümlenin 1/1 günümüz diline tam bir transkripsiyon çevirisini yapma kaygısından uzak biçimde fakat cümledeki kelimelerin her birisinin sözlüklerdeki anlamlarını aynı sıraya dizerek bir açıklama yapmıştım.

Buna göre burada yaptığım iş, ortaya çıkan anlam dizininin sıralı diziliş biçiminin ortaya çıkaracağı (ve tam cümle olma kaygısı gütmeden) sıralı dizindeki genel anlamın tarafımdan yorumlanmasıydı. Sonuçta ortaya çıkan dizin anlamının alegorik içeriği olduğunu düşündüğümü açıklamıştım. Bu tip bir düzensiz çeviri esasen 240 sayfa boyunca her satırda okunabilen kelimeleri yorumlayacak kadar sözlüklerde bu transliterasyon fonetiğine en yakın sözcüklerin bulunduğu hakkında bilgi vermek amaçlı idi. Ve bu örnekte VM yazarının kastettiği veya vermek istediği mesajın ne olduğuna dönük bir yorum idi. Buna karşın burada geçen kelimelerin sözlüklerdeki açıklama sayfalarını paylaşmıştım.

Bu yorumum ve bu bağlamda "voynich.ninja" sayfasında yaptığım informal (akademik yayında yazar gibi düzenli ve detaylı açıklama kaygısı gütmeden) anlamsal açıklamalar içeriğinde kesinlikle ve her detayda hatasızım anlamında bir iddiam yok. Buna karşın yapılan bu açıklama ile içeriğin Türkçe olduğunun anlaşılmasına yeteceğini göstermek amacı gütmüştüm. Bu bağlamda bir açıklama olarak yeterli ve çıkarımlarıyla da gerçekçi olduğunu düşünüyorum. Büyük oranda hata yapmadığımı varsayıyorum.[152] Çünkü sözcüklerin eski ve yeni fonetik biçimleri arasında fonetik yakınlık ve sözcük eklerinin olması gerektiği biçimde ve yerde olması durumu mevcuttur. Üstelik bu VM-satırının gerçek sözlüklere dayalı olarak anlamının açıklanması bağlamında bir açıklamadır.[153]

Elbette bu detayda da son sözü yine Eski Türkçe uzmanları gelecekte söyleyecektir fakat öncelikle bu dizin üzerinde yaptığım informal açıklamaları düzenli bir akademik makale formatında ve açıklamalı biçimde tekrar yazmam gerekecektir. Bu bağlamda bahsedilen detaydaki açıklamalarımın ikincil amacı esasen bu yorumları okuyabilecek dil bilimi araştırmacılarını belli bir konunun belli detaylarını tartışmaya yöneltmektir.

Fakat Bay Koen bu tip informal açıklamaları ve eski tanıtım videolarını eleştiri malzemesi yaptı. Bay Koen bu tip informal açıklamalardaki manaların beğendiği kısımlarını cımbızlayarak seçip (içeriğin gerçek özüne de değinmeden) yorumlayabileceği bir fırsat alanı gibi görmemeliydi. Bunun yerine yayınlanmış en güncel akademik makalemizdeki kanıtları çürütmeyi denese daha iyi bir iş yapmış olurdu. Elbette bunu yapmadı çünkü bu durumda aday dile özgü bilgi ile donanması gerekecekti. Oysa ki yorumları ve informal açıklamaları ve

[152] Bu çeviriyi maksimum doğrulukta yaptığımı varsayıyorum çünkü kelimelerin eski ve yeni fonetik biçimleri arasındaki fonetik yakınlık ve kelime eklerinin nerede ve nasıl olması gerektiği açıktır.

[153] Bu dizinde geçen VM sözcüklerini transliterasyon ses karşılığını yine ATA-alfabe transkripsiyonu harf-fonetik değerlerine bağlı olarak oluşturmuştum. Bu bağlamda olmakla sözcüklerin eski fonetik biçimine dayalı olarak bunların günümüz sözcük dağarcığındaki fonetik-yakını olan sözcüklerle dizimini sundum. Daha sonra yeni fonetik biçimiyle sözlüklerdeki anlamları aynı orijinal sözcük dizini sırasına bağlı kalarak inceledim. Burada izlediğim yöntem bilim dışı değildir fakat tam tersine olmakla bilimin eski yazıtları okumak için en yaygın biçimde uyguladığı yöntemdir.

tanıtım videolarını dedikodu ayarında yorumlamak o kadar da zahmete girmesini elbette gerektirmemektedir.

- Bay Koen burada bulunan sözcüklerden herhangi birisinin kaynak gösterdiğim sözlüklerde bulunmadığını söyleyebilir mi?
- Bay Koen bu yöntemle sözlüklerde gösterdiğim sözcüklerin anlam içeriklerinin aslında benim hayal ürünüme ait olduğunu ve bu anlam içeriklerinin kaynak gösterdiğim sözlüklerde bulunmadığını söyleyebilir mi?
- Bay Koen ele aldığım cümle veya sözcük dizinlerinin sırasını değiştirdiğimi yani bir sözcük ile herhangi başka sözcüğün VM yazarı tarafından yazıldığı sırayı/sıralamayı değiştirdiğimi gösterebilir mi?
- Bay Koen sözlüklerde bu sözcüklerin anlamını bularak bu anlamları aynı sıralamada incelemediğimi gösterebilir mi?
- Bay Koen bunları bu şekilde gösterebilmiş ve bu biçimde dil bilimciden beklenmesi gereken biçimde incelemiş mi? Böyle bir inceleme yapmadan ve açıklamamdaki dilsel süreçlerden bahsetmeden VM-yazarının vermek istediği mesajı yorumladığım kişisel çıkarımımın tutarlı olup-olmadığını ileri sürebilmesini sağlayacak bilimsel eleştiri yaklaşımını tanımlamış mı?

Hayır bunların hiç birisini Bay Koen yapmamış veya yapamamıştır.

Açıkça söylemek gerekirse Bay Koen'in bu eleştiri biçimi esasen, işin özünü saptıran nitelikte ve bilimsel-eleştiri yaklaşımından uzak kişisel yorumlarından ibarettir. Üstelik eleştirel açıklamalarımda, Eski Türkçeye ait dilsel yapılara ve yazım biçimine değinmemiştir.

Bay Koen ekrana yansıttığı bir sonraki örnekte de aynı yaklaşımı göstermiştir. Bu sebeple ayrıca bu devam eden görseldeki yansıyı yorumlamayacağım. Çünkü, Bay Koen burada da eleştirel açıklamalarına konu olan Türkçeye özgü dilsel özellikleri göz-ardı ederek bilim dışı yaklaşımını sürdürdü.

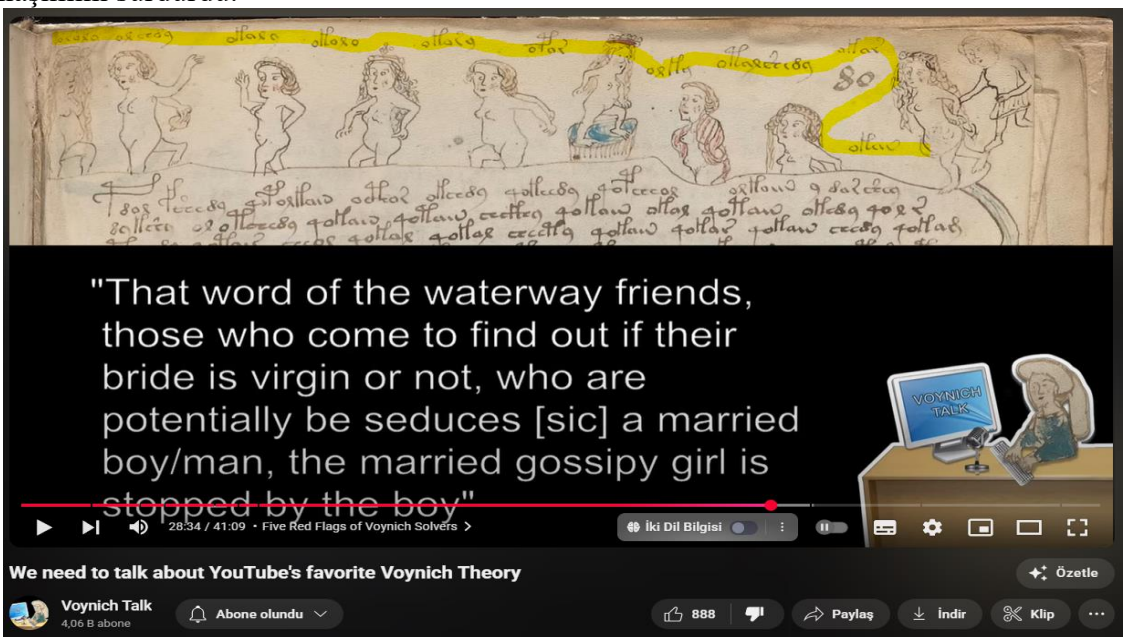

Bay Koen tarafından ekrana yansıtılan bu görsele konu edilmemiş olan (benim fonunu sarı renk ile işaretlediğim dizindeki) sözcüklerin, VM yazarı tarafından yazılan biçimlerinin fonetik değerce yakını olan karşılıklarını gerçek sözlüklerde bularak ve bütün bu sözcükleri aynı sıra ile tekrar yazarak bunların anlam içeriklerinden bahsetmiştim.

Bu bağlamda olmakla burada, çok sayıda açıklama ve sözlük sayfası paylaşımına dayanarak yaptığım açıklamaları aşağıdaki linkte[154] okuyabilirsiniz.

> *Özellikle dil bilimcilerin bu sözcüklerin gerçekten de birbirinin fonetik yakını olup olmadığını ve bunların sözlüklerdeki anlamlarının ne olup olmadığını ve bunların aynı sırayla incelenmiş olup olmadığını bakmasını öneririm. Böyleye Bay Koen tarafından bu videoda yapılan bu açıklamaların videoda ima edilen niyet-okuma çabasından uzak olduğu ve tutarsızlığı da görülecektir.*

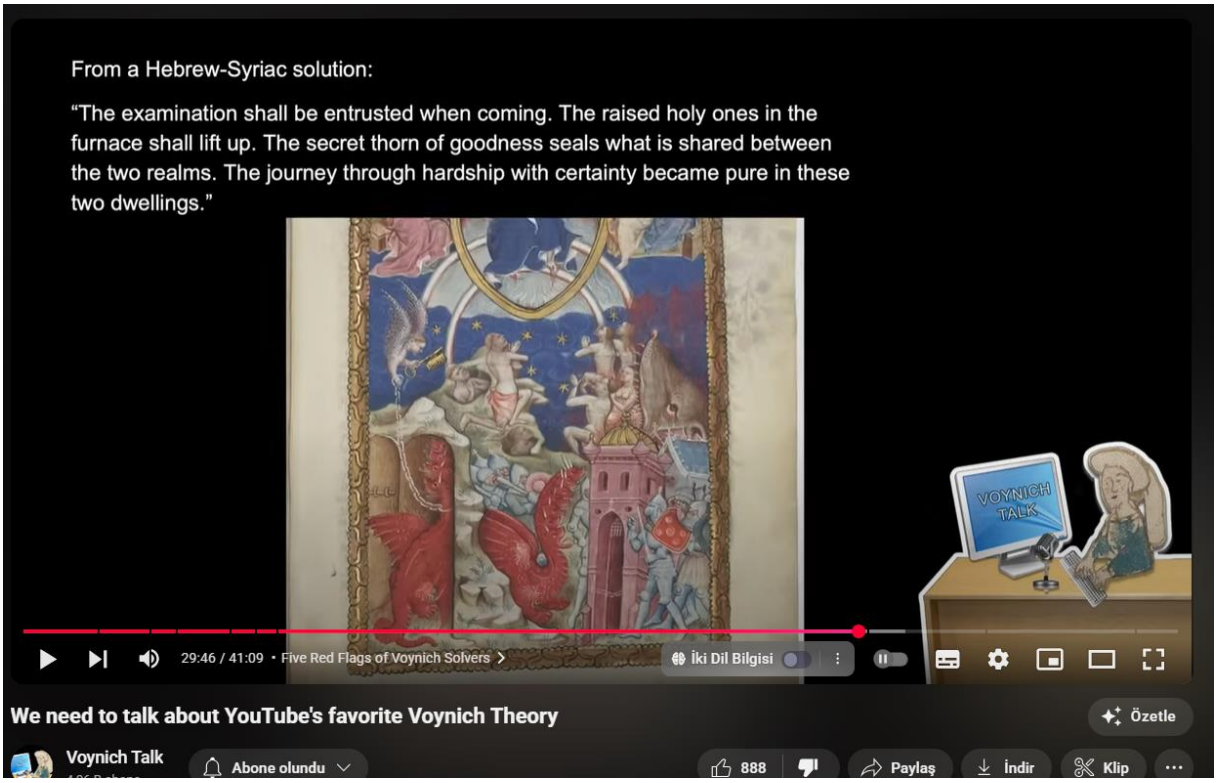

Bay Koen yayınladığı videosunda dakika 29:46'da kullandığı *(yukarıdaki)* **görselde** başka bir elyazması sayfası görünüyor. Kendisi burada benim metodumla burada bir Hebrew elyazması sayfasındaki görseli yorumlayan başka bir araştırmacının çalışmasını aynı kategoriye yerleştiriyor.

Burada Bay Koenin izleyiciye verdiği mesaj şudur:
"Bakınız, başkaları da Ahmet Ardıç ile aynı şeyi zaten yapmıştı. İnsanlar sayfalarda yapılmış çizimleri hayal güçleri ile yorumluyorlar. Bu tarihte ilk defa yapılmadı. Başkaları da çizimleri yorumlamıştı."

Hatırlayacağınız gibi ben transliterasyon ve transkripsiyon çalışmasına dayalı biçimde ve fonetik örtüşmelere dayalı biçimde sözcükleri sözlüklerde bularak bunları VM yazarının dizinine uygun sırada sözlüklerde bulunan anlam içerikleri ile ve yine aynı sırada dizerek

[154] Bakınız: https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-50610.html?highlight=waterway#pid50610

ortaya çıkan total anlama işaret eden açıklamalar yapmıştım. Yani sırf görselleri yorumlamaya dayalı bir bilim dışı yaklaşım sergilemedim. Tam tersine olmakla VM orijinal sözcük dizinlerini veya cümleleri irdeleyen bir metodu kullanıyorum. Bunu yaparken açıklamalarda daima önerdiğim sözcükler için gerçek sözlük sayfalarına referanslar veriyorum. Dolayısıyla burada Bay Koen tarafından izleyicilere verilen bu gerçek dışı mesajdakine benzer biçimde çizimleri yorumlamam söz konusu bile değil. Benim bu detayda yaptığım iş, okumalara dayalı olarak ortaya çıkan anlam toplusunu göstermektir. Burada benim, sırf çizimleri yorumlamaya dayalı açıklama oluşturmamış. Buna rağmen, videoda verilen mesajla bu algı yaratılmaktadır. Bay Koen resimleri yorumladığım tek bir çalışmamı gösteremez. Burada VM sayfalarında yaptığım transkripsiyonlara dayalı tercümelerde çıkan anlamların aynı sayfadaki çizimle örtüşüp örtüşmediğine bakmak farklı bir şeydir. Çizimleri yorumlamak veya çizime bakarak orada yazan uzunca cümleyi o çizimi anlatan fonetik kelimelere çevirerek bu sözcükleri de sözlüklerde bularak göstermek gibi bir tesadüfle hiç ilgilenmedim. Zaten, böyle bir tesadüfü isteyerek yaratabilme ihtimalim sanırım arabamla aya gitme ihtimalimle lotodan büyük ikramiye kazanmam arasında bir yerde olurdu.

Sırf görsellere dayalı açıklamalar yaptığım algısını izleyiciye vermek gerçeklerle bağdaşmadığı gibi bir tür etik dışı terbiyesizliktir ve bilimsel eleştirilerde gerçekliği çarpıtmaya ve bunlara yer olmamalıdır. Bu yaklaşım 112 çizim sözcük eşleşmesi ve çok sayıda cümle ve tam sayfa çözümlemelerini dil bilimi metotlarıyla göstermiş birisine karşı "birkaç tesadüfi kelime okuması" biçimindeki genellemeden daha terbiyesizce bir açıklamadır. Benim çalışma metodumdan bahsetmeden ve kendi eleştiri metotlarını açıklamadan ve sunduğum kanıtları ve makalelerimin içeriğini gündeme getirmeden "sırf çizimleri yorumladığım algısı oluşturmak" bilimsel eleştiri düzleminde olmaması gereken uygunsuz bir davranış biçimidir ve tam bir yalandır.

Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 30:28'de bizim 2018 yılında yayınladığımız tanıtım amaçlı videoyu tekrar konu ediliyor ve aşağıdaki görseldeki açıklamalar ekrana geliyor.

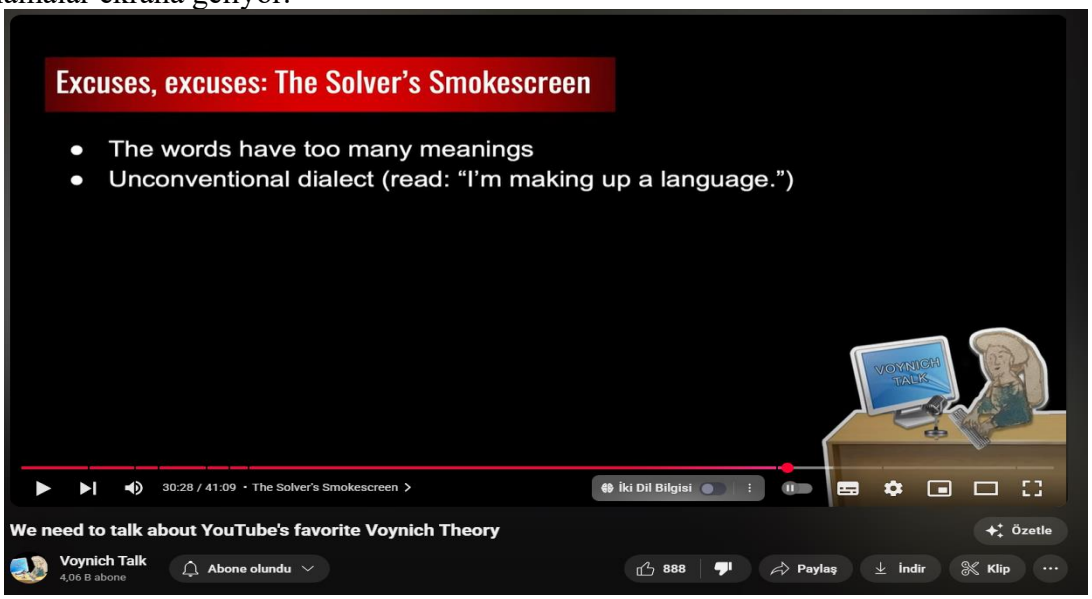

Buna göre Bay Koen yine alaycı üslubuna devam ediyor (fakat komik duruma düşenin kendisi olduğunu geç fark edecek sanırım) ve burada benim pek çok bahaneye sığındığım algısını yaratıyor. Burada "The Solvers's Smokescreen" (çözücünün sis perdesi) açıklamasını ileri sürüyor. Buna göre ben "alışılmadık lehçe" açıklamasına sığınırken aslında "kendi kafamdan bir dil uydurduğumu" söylüyor.

Diğer bir bahane olarak "sözcüklerin" *(öyle ki hangi sözcükler belli değil)* çok anlamı olmasını bana özel bahanelerden bir diğeri olarak gösteriyor. Gerçi başkaları da benzer sahte yollara ve bahanelere başvurmuştu anlamında açıklamalar da yapmış.[155] Yani okumalarda başarısız olduğumu fakat bunu perdelemek için bu ve benzeri bahanelere sığındığımı izleyicilerine duyuruyor.

Burada araştırmada ilk günden itibaren başvurduğum yöntemleri ve sorulan soruların nasıl yanıtlandığı ve ATA alfabe transkripsiyonunun fonetik varyantlar elenirken nasıl yapıldığı gibi detaylardan tekrar bahsetmeyeceğim. Burada yazmak istediğim şey Bay Koen'in içine düştüğü algı yaratma çabasıdır. Öyle ki Bay Koen 2018 yılındaki tanıtım videomuzdan bilimsel eleştiri için çıkarımlar yapabileceğini zannetmiş. Elbette bu videodan ve diğerlerinden alıntılar yaparak fikirlerini açıklayabilir. Fakat yaptığı iş benim dil bilimsel metotlar kullanarak yaptığım çalışma ve yayınladığım makaleyi çürütmeye yaramayacaktır. Bunu yapabilmesi için dil bilimi tarafından kullanılan karşılaştırma metotlarını kullanarak sunduğum kanıtları çürütmesi gerekir ki bunu yapamayacağını sanırım çok uzun süre önce tam olarak anladı. Kendisi bilimsel yaklaşımla iddialarımı boşa çıkarmayı başaramayınca dedikodu kıvamında bilim dışı yaklaşımla olmayan bir algı yaratmaya çalışmaktadır.

Böyle bir gerçek kıyaslama ve aday dil hakkında dil bilimsel değeri olan bilgi sahibi olmayı gerektiren çalışma yapmak yerine, Bay Koen spekülasyon ve dedikodu değerinde açıklamalara sığınma yolunu seçmiştir. Bay Koen böyle bir açıklamayla izleyici kitlesinde ve "voynich.ninja" sayfası takipçileri arasında, "bizim başarısın bir çalışma yaptığımız" algısı yaratma hevesiyle "bazı bahanelere[156] sığınıyor olduğumuz gibi" gerçek dışı bir algı yaratma işine girişmiştir ve bu yaklaşımın bilimsel alanda bir değeri de yoktur.

Bay Koen halen anlamadı ki en son makalemizi hakemli/bilim-kurullu heyetlerinde inceleyerek yayınlayan Eski Türkçe uzmanları "çizimleri yorumlayan" ve "birkaç anagram sözcük okuması" kıvamındaki bir işi yayınlamak için gündeme bile almazlardı. Bu durumda Bay Koen sanırım Eski Türkçe uzmanlarının Eski Türkçeden anlamadığını keşfetmiş olmalı. Ya da muhtemelen Koen Eski Türkçe uzmanı profesörlerin baktığı yere ve detaylara bakmamış olabilir. Öyle ki zaten aynı yere aynı biçimde bakmadıkları çok belli. Çünkü iddianın içeriğine bakmadığı kendi yaptığı eleştiri videosunda baştan sona tek bir tutarlı ve gerçekçi açıklama olmamasından da gayet bellidir.

Türkçe sözcüklerin birden fazla anlam içeriği yok mu? (Elbette var ve bu bir bahane değil durum tespiti.) Veya Türkçenin 600 yaşında ölü ve yazılı kayıt bulunamamış lehçeleri yok

---

[155] Bu arada, video boyunca sürekli olarak diğer insanların hataları ile benim sözde hatalarım arasında bağlantılar kurmasına rağmen, elbette bu yaklaşımla verdiği örnekler bilimsel incelemenin temelini oluşturmamalıdır. Bilimsel bir inceleme ve eleştiri, öncelikle sunduğum dilsel kanıtların var olmadığını kanıtlamak için yapılmalı ve eleştiri yöntemi bilimsel yöntemlerle açıklanmalıydı. Aksi takdirde, başkalarının var olan veya olmayan hatalarını neden umursayalım? Başkasının hatalarına dayanarak benim çalışmamı çürütemezsiniz? Bu yaklaşım zaten etik dışı ve bilimsel değildir.

[156] Metinleri okuma çalışmalarım sonlanmadı. Bahanelerim yok ve bahaneye ihtiyaç da yok. VM içeriğinde Eski Türkçe bulunduğu bilimsel yöntemlerle kanıtlanmıştır. Bu süreçte her fırsat bulduğumda ve her ortamda veya platformda bu konunun muhtelif detaylarındaki bazı görüşlerimi dil bilimi adamları ile paylaşıyor ve tartışıyor olduğum bir süreç içindeyim. VM-transliterasyon okuma çalışmalarım devam ediyor. Amaç 240 sayfanın tamamında kullanılmış sözcükleri ve cümleleri okuyabilmektir.

mu? (Elbette var ve bu yaygın bilindik bir dil bilimi olgusu ve Türkoloji alanının da bir gerçeğidir.)

Benim 2018 yılı tanıtım videomdaki içerikte sunulan bilgilerin bilimsel düzlemde bir değeri var mı? (Elbette yok.)

Öyle ise, Bay Koen'in takipçilerine benim bahanem[157] olarak sunduğu detaylar aslında aday dilin gerçekleridir.

Bay Koen'in videosunda anlattığı şeyler gerçeklerle uyuşmuyor. Kendisi izleyiciye ilettiği bilgide, "sanki ben VM metinlerini tercüme ederken, Azeri, Türkiye-Türkçesi, Peçenek, Özbek *(vb.)* lehçelerinin hepsinden seçtiğim uygun gelen sözcüklerle anagram kurmacalarla okuma çalışmaları yapıyorum" gibi bir algı yaratmaya çalışıyor.

Gerçekte ise olan şey aslında tam da bu farklı lehçelerin VM aday lehçesi olarak incelenmesi ve bunlardaki sözcük varlığının VM ile kıyaslanmasıyla ilgili. Yani yöntemin bir bölümü izleyiciye "VM metinlerini okumak için on farklı lehçeden sözcükler seçiyorlar" gibi bir gerçek dışı biçimde sunuluyor. Bu da bir tür yalancılık değil mi?

Bir örnek verelim: VM yazarının OLAR biçiminde yazdığı sözcük Anadolu'da ve Azerbaycan'da belli bölgesel ağızlarda mevcut. Biz bunu 2017 yılında not ettik. Sonra baktık ki bu sözcük Anadolu'da (veya çok yakın fonetik biçimleri) Balkan, Trakya, Rumeli ve Karadeniz ağızlarında mevcut. Daha sonra OLAR sözcüğü bu fonetik biçimi ile 8 farklı coğrafyada kullanılmıştır diye bir yargıya varacak bilgiyi not ettik. Daha sonra okuduğumuz her sözcük için aynı şeyi yaptık. Daha sonra 1000 adet kadar VM sözcüklerinin eski fonetik biçiminin hangi coğrafyalarda kullanıldığı hakkında ulaşabildiğimiz bütün fonetik bilgileri not ettik. Daha sonra gördük ki bunların kesişme alanı (yani tamamının kullanılmış olabileceği coğrafya Karadeniz ve Marmara bölgesi yoğunluklu bir alana işaret etmemizi sağlıyor.

Böylece 2025 yılında bugün yazarın lehçesini çok dar bir coğrafyaya net biçimde indirgeyecek bir fonetik karşılaştırmaya sahip olduk. Bu şu anlama geliyor: VM içeriğindeki sözcüklerin tamamını bile okumuş olsak bunların hiç birisi sonuçta farklı ve birbirinden uzak coğrafyaların lehçesine ait olamaz.

Bu açıklamalarımızdan anlayacağınız gibi biz okunan sözcük sayısını arttırdıkça yazarın lehçe alanını daraltıyoruz. Yani, Bay Koen tarafından onun videosunda yayınlanan bilginin tam tersi bir durum söz konusu. Bay Koen kendisi sanki, ben Türkçenin bütün lehçelerinde sözcükleri alıp bunlardan işime gelenleri seçerek bir cümle içinde birden çok lehçenin sözcüklerini kullanabiliyormuşum gibi sundu. Fakat bu tam tamına bir yalandır. Gerçekte olan şey, bilimsel yönteme dayalı biçimde lehçe ile ilgili eleme çalışmasının nasıl yapıldığıyla ilgilidir. Aynı cümlede birden çok Türk dilini ve farklı coğrafyaların sözcüklerini seçerek kullanıyormuşuz gibi sunulabilecek bir durum yapılan çalışmada mevcut değildir. Bunun

[157] Eski Türkçe metinlere transliterasyon çalışmalar yapan kişiler doğru çıkarımlar yapmak için öncelikle lehçeyi anlamaya çalışırlar. Biz yaklaşık 300 sözcük okuyabildiğimiz 2018 çalışmamızda yazarın lehçesini çok daha geniş bir coğrafyadaki lehçelerde aramaktaydık. Fonetik tablolarımızı aradan geçen yıllarda cümle anlam bütünlükleri bakımından ve başka örtüşmeleri dikkate alarak eleye eleye sadeleştirdik. Bugün 2025 yılında binden fazla sözcükle tam sayfalar okuyabilir duruma geldik. Mevcut süreçte VM-yazarının lehçesini çok daha dar belli bir bölgeye indirgemeyi başardık. Henüz devam eden çalışmalarımız nihai amacı 240 sayfanın tamamının detaylı biçimde transliterasyon ve güncel dile transkripsiyon çevirilerinin yapılmasıdır. Bütün bu sebeplerle, yaptığım iş ile bahane sözcüklerini yan yana getirebilmek bile akıl tutulması olsa gerek.

yerine dar bir coğrafyaya indirgenmiş sözcük varlığına ulaşmış olmamız ve bunları kullanmamızın söz-konusu oluyor durumu vardır.[158]
Bay Koen yayınladığı videoda dakika 32:29'da izleyicilere bildiriyor ki Voynich metinlerini çözdüğünü iddia eden araştırmacılar iddialarını kanıtlamak için çözümlerinin dilini "Voynichese" (voynichese.com) metinlerine dönüştürmekten kaçınıyorlar.

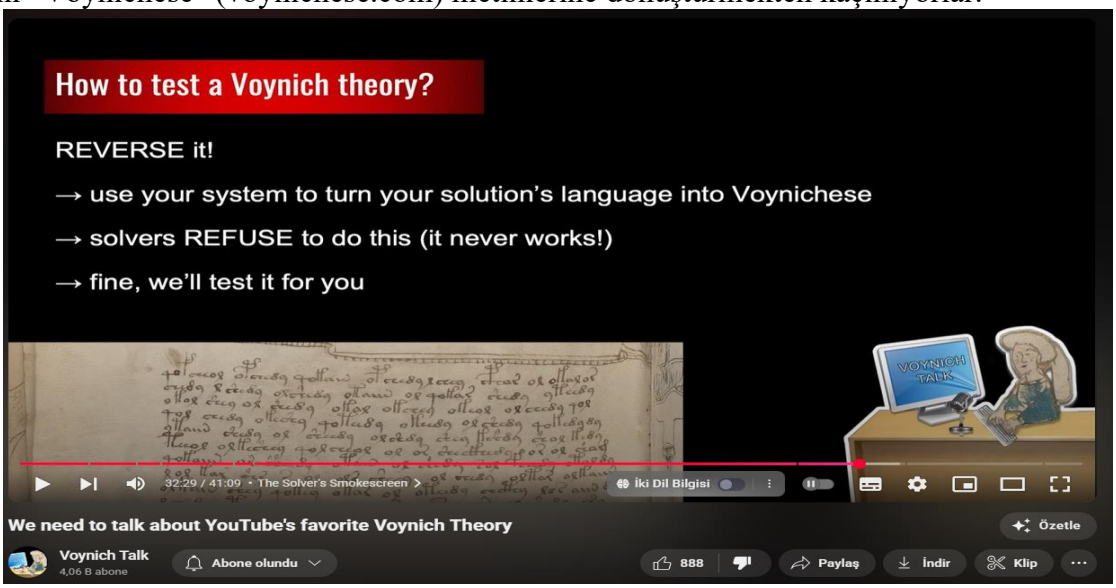

İşte Bay Koen bu detayda da izleyicilere doğru bilgi iletmiyor.

Çünkü onun bir test yöntemi olarak gördüğü "voynichese metinlerine-dönüştürme" olarak bahsettiği yöntem benim iddiamı kanıtlamak bakımından bilimsel kıstaslara göre doğru bir ölçüm yapamaz.

Öyle ki çözümümüz yaklaşık 300 harflik bir VM alfabesine bağlı olarak sunulmuştur fakat "voynichese" yazı sistemi sayıca 30 adet harften daha az metinler için geliştirilmiştir. Dolayısıyla, Bay Koen'in iddia ettiği bu ölçüm önerisini uygulamaktan kaçınmak diye bir durum söz konusu değildir ancak yirmi-küsür harfi okuyabilen makine kabiliyeti ile 300 harfli metinleri okumaya çalışmak tam bir aptallık olacaktır.

Voynichese metinleri tanıma ve okuma yazılım programı ATA alfabeye göre ayarlansaydı ve doğru çalışabilseydi elbette bu durum sözcük-fonetiklerini saymayı ve okumayı kolaylaştırırdı. Fakat benim şahsen böyle bir yazılımı yapacak veya düzeltecek bilgim olmadığı gibi vaktim de olmadı. Ancak elbette dil biliminin daha bilindik yöntemlerini tatbik ederek sonuca ulaştık. Çünkü istatistikte tutarsız "Koen-tavsiyesi yaklaşımı" dışında çok farklı yöntemler de mevcuttur.

Bizim çalışmamızı sınamak isteyebilecek VM-araştırmacılarının, mevcut "voynichese" sisteminin fonetik çeşitliliğine kıyasla on kat daha fazla fonetik varyasyonla okuma yapabilme kabiliyeti olan yeni bir ölçüm yöntemine ihtiyacı olacaktır. Öyle ki ATA alfabe transkripsiyonuna uygun gelecek biçimde "voynichese-ATA-300-phonetic-varyasyon"

[158] Elbette bazı sözcükleri aradığımız coğrafya dışında bulduğumuzda bunu dil bilimcilerin okuyabileceği platformlardaki yorumlarımızda kullanıyoruz. Bunu yapma amacımız lehçe fonetiği ve sözcük varlığı hakkında karşıt görüş, öneri ve fonetik çeşitlilik bilgisi içinde yardımcı bilgi alma çabamızdır. Elbette Eski Türkçe lehçe bilgisini bize sunabilecek olan bütün uzman ve kaynakların yardımına ihtiyacımız var. Fakat gerçeklerin çarpıtılarak lehçe konusundaki araştırma kısmının gerçek dışı biçimde izleyiciye sunulmuş olması açıkça etik dışı bir ayıptır. Açıkça bir yalandır veya yanıltma girişimidir.

modelini geliştirebilirlerse, bu durumda bizim çalışmamızı bu gelişmiş modele uygulamak mümkün olabilir. [159]

Biz 240-VM-sayfası içerisinden rasgele seçtiğimiz herhangi bir cümleyi ve sayfayı okuyabilecek durumdayız. Bizim en büyük eksikliğimiz Eski Türkçe lehçeleri (özellikle Karadeniz, Marmara, Trakya ağızlarının eski) fonetik-çeşitliliği ve yazım biçimine dair bilgilerimizin bu konuları iyi bilen dil bilimcilere göre zayıf olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, bizim, henüz sözlüklerde bulamadığımız bazı eski VM-sözcüklerinin modern dildeki fonetik ve anlamca karşılıklarını bulabilmemiz için daha fazla sayıda dil bilimi makalesi okumamız/taramamız ve daha çok çalışmamız gerekecektir. Ya da daha fazla sayıda Eski-Türkçe uzmanı ile birlikte bu araştırmayı ilerletmemiz gerekecektir. Mevcut çabamız da zaten Eski Türkçe konusunda çeşitli ve derinlemesine bilgi sahibi olabilecek dil bilimcilere, dünya üzerinde Voynich elyazması adı verilen bir eski eserin var olduğunu duyurmak yönündedir.

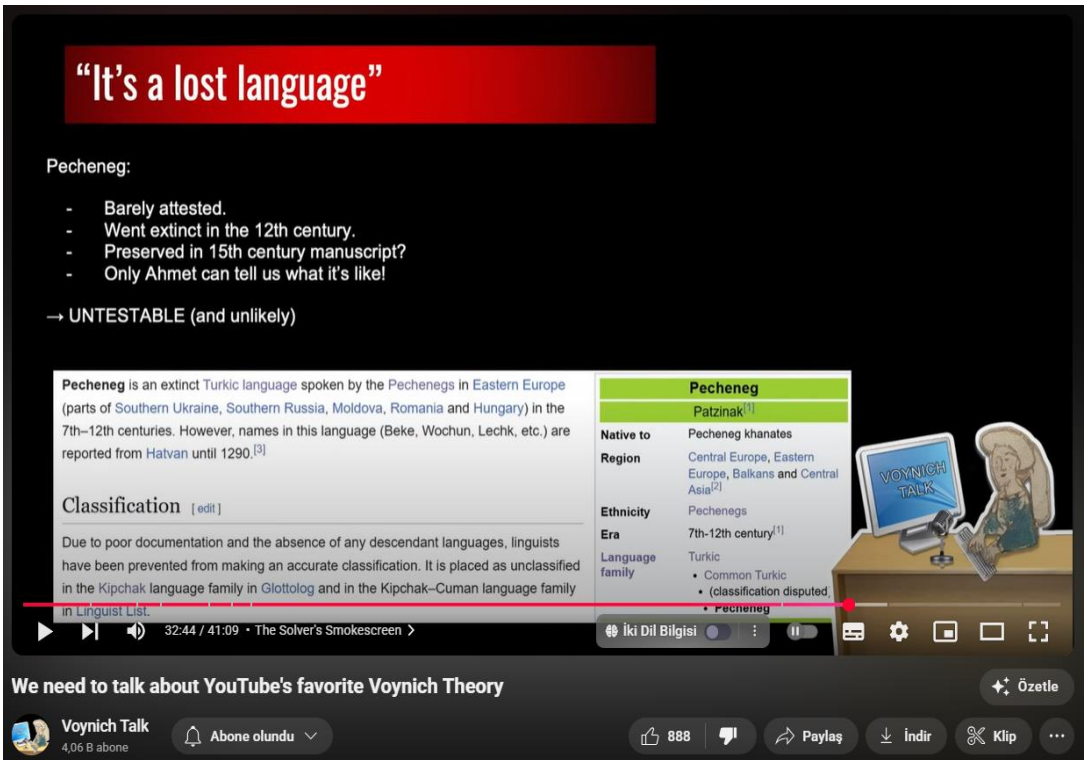

Bay Koen videosunda dakika 32:44'den itibaren benimle yazışmalarına esasen bana ilettiği soruya verdiğim bir yanıta atıfta bulunarak VM-yazarının lehçesine yönelik bazı açıklamalar yapıyor. Ayrıca kendisi bu görselle paylaştığı bilgi içeriğinde "untestable (and unlikely)" ibaresini kullanarak "test etmesi mümkün olmadığı için VM yazılarını ölü bir Türk lehçesi olan Peçenek lehçesi olarak sunduğumuzu" belirtmiş oluyor.

[159] Yani, mevcut durumda, Bay Koen tarafından bu detayda ortaya atılan öneri, adeta içi dolu bir paketin ağırlığını metreyle/mezurayla ölçmeye çalışma çabasına yakın biçimde absürt ve bilim dışı, mantık dışı bir yaklaşımı benimsemektedir. VM-araştırmacılarının yaratmış olduğu "voynichese" sisteminin ölçüm-kapsama-alanı VM metinlerinin fonetik varyasyonlarının kabaca %10 kadarını kapsayabilir durumdadır. Dahası, burada bahsettiğim %10 bile, Voynichese makine sayımının, iddiamızın temelini oluşturan ATA alfabesi transkripsiyonunun fonetik değerlerini aynı oranda görebileceğini/bulabileceğini göstermekten uzaktır. Üstelik daha önce bu durumu Bay Koen'e ve başka araştırmacılara "voynich.ninja" sayfasında çeşitli defalarda ve biçimlerde anlatmış olsamda, bu durum kendisinde ve onun "parlak" görünen fikirlerini takip eden grupta ileri sürdükleri "voynichese" ile örtüşme gösterme şartının absürtlüğünü anlamalarını henüz sağlayamamıştır.

Öncelikle, Peçenekçe bir dil değil fakat Eski Türkçenin bir lehçesi. Wikipedia gibi sayfalardaki bazı kısaltma veya yorumlanmış açıklamalar güvenilir değildir. Peçenek dili hakkında doğru bilgilere akademik makalelerden ulaşmak mümkündür. Bu dille bağlantılı bazı bilgiler var ancak Peçenek lehçesiyle ilgili hiçbir bilgi yok anlamında bir algı yaratmak doğru bir yaklaşım olmaz.

Üstelik VM yazarı mutlaka Peçenek lehçesi kullanıyordu demiyoruz. Bu noktada başka varyantlardan da bahsediyoruz. Fakat bu varyanların ve Türkçenin ölü lehçelerinin ortak özellikleri var ve bunlar esasen tarihsel olarak bütün farklı Türk lehçelerinin ortak özellikleridir. Buna ortak kelime dağarcığı dahildir ve bu lehçelerin tamamı aynı dildeki aynı sözcükleri farklı ve birbirine çoğunlukla çok da uzak olmayan fonetik biçimde seslendirirler. Yani burada bir ölü dili diriltmiyoruz veya yeni bir dil icat etmiyoruz.

Burada mesela modern Türkiye Türkçesinde KALIR biçiminde yazılmış olan sözcüğün aday lehçede GALIR biçiminde yazıldığını görmemiz gibi bir durumdan bahsedebiliriz. Her iki sözcün aynı sözcük olduğu Eski Türkçe uzmanlarınca bilinir ve sözcüğün anlamı da bilinmektedir. Fakat K sesinin G sesine dönüştüğü lehçeleri tartışıyor olmak veya incelemek GALIR sözcüğünü bizim yarattığımız veya icad ettiğimiz anlamına gelmez. Zaten VM metinlerinde olan sözcükleri inceliyoruz ve metinlere yeni bir sözcük de eklemiyoruz.

Dolayısıyla Bay Koen tarafından ileri sürülen bu argüman tamamen saçmadır ve gerçeklerden uzak bir algı yaratmaya yöneliktir.

Burada ekrana yansıttığı alaycı açıklamada “Only Ahmet can tell us what it’s like!” *(yalnızca Ahmet bize bunun ne olduğunu söyleyebilir)* biçiminde Koen’in kendi görüşünü izleyicide algı yaratmak için empoze etme biçimindeki yaklaşımını yansıtıyor.

Ne var ki kendisi bir dil bilimci olarak yine benim paylaşımlarımda ve makalelerimde yazarın lehçesi hakkında vermiş olduğum bilgileri çarpıtarak eksik biçimde izleyiciye iletiyor.

Öncelikle ben (2022 - 2025 yılları itibariyle yazarın lehçesine ait olasılıkları VM-transliterasyon-çalışmamıza dayalı biçimde) VM-yazarının lehçesini Marmara ve Karadeniz yöresi lehçeleri arasında aramak gerektiğini söylüyorum.

Yani, yazar kesinlikle Peçenek lehçesinde konuşuyordu demiyorum, fakat bazı olasılıklar arasında Peçenek lehçesinin öne çıktığını düşünüyorum. Öyle ki bu konuda son sözü söyleyebilmek için Eski Türk lehçeleri uzmanı dil bilimcilerin fikirlerini alıyorum ve lehçe fonetik biçimleri konusundaki bilgilerimi arttırmaya çalışıyorum.

Öyle ki VM yazarının lehçesi hakkında başka olasılıklar da var ve belli bir dar coğrafyada birbiri ile iç içe yaşayan bazı lehçe gruplarından bahsediyoruz. Peçenek lehçesi bunlardan birisi olabilir ki çalışmalarımız devam ettikçe seçeneklerin tam biçimde daralıp tek bir sonuç sunacağını düşünmekteyim.

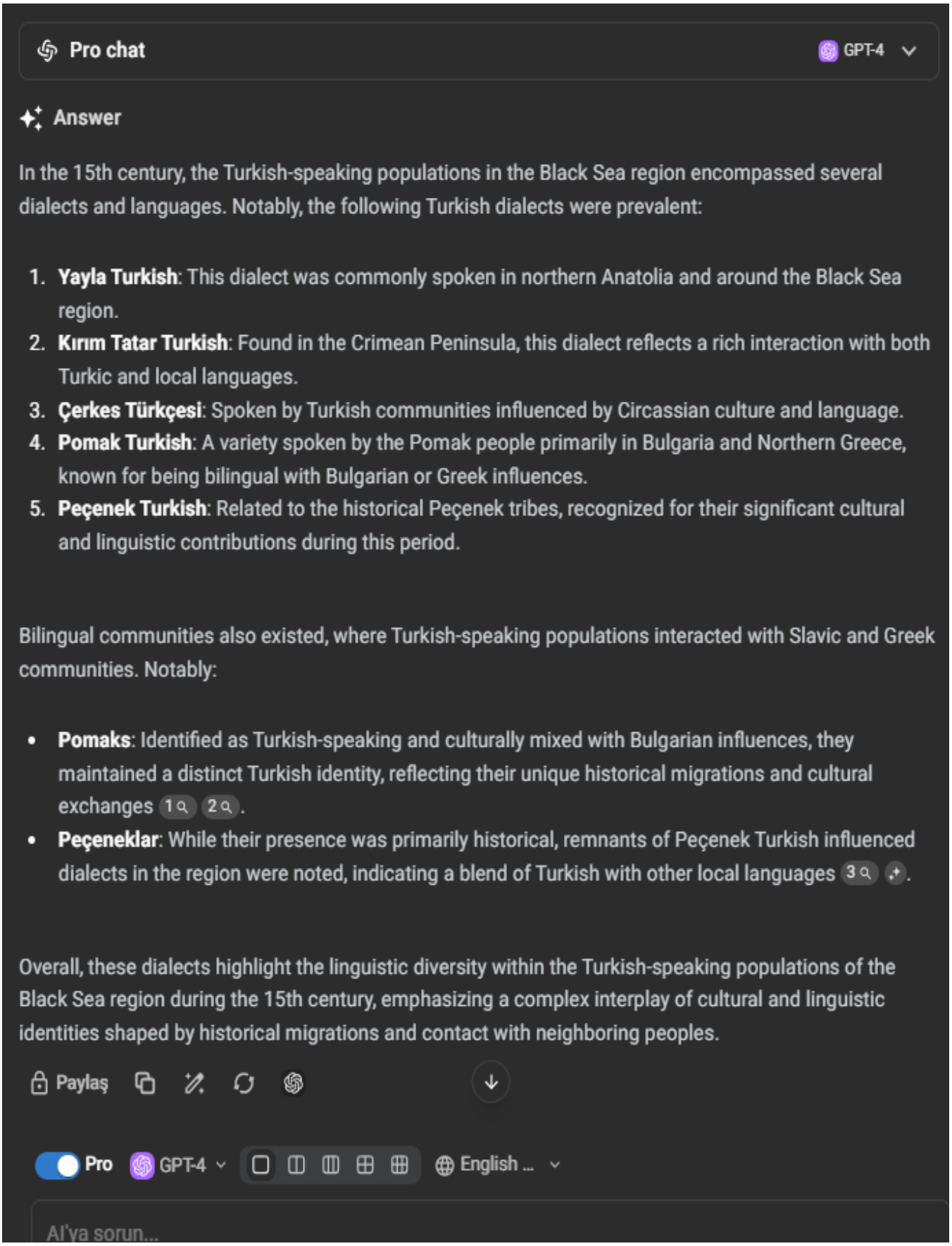

Bay Koen'in bu noktada yaptığı ikinci en önemli hata izleyicilere Peçenek lehçesi hakkında bilgi iletirken tarihsel gerçeklikle uygun olmayan güvenilir ve doğru bilgi iletmeyen

"vikipedia" açıklamaları gibi kaynaklara başvurmuş olmasıdır. Öyle ki Peçenek lehçesinin Kıpçak-Kuman lehçesinin bir türü olduğundan tutun da bu dilin on-ikinci yüzyılda ortadan kalktığına dair ileri sürülen pek çok ihtimalin tartışmalı olduğu ve gerçeklerle de büyük oranda uyuşmadığı bilinmektedir.[160]

---

[160] There are significant academic discrepancies regarding the Pecheneg language and its historical continuity. Contrary to claims that the Pecheneg language became extinct by the 12th or 13th century, evidence suggests that Pechenegs were still present in the Byzantine territories during the first half of the 15th century, particularly during the reign of Fatih Sultan Mehmet in Constantinople (Istanbul) .

[Scholars have highlighted that some Pecheneg communities likely assimilated or maintained their linguistic elements well into the Ottoman period, challenging the assertion of a definitive end to the Pecheneg language at an earlier date. Additionally, linguistic analyses have suggested that the Pecheneg language shares features with both Oghuz and Kipchak dialects, indicating a degree of linguistic intermixing .

Key historical sources that could support the claim of Pecheneg presence in Byzantine lands include 15th-century Ottoman documents, census records from the period, and accounts from historians like İbn Bibi, who recorded the interactions between different Turkishgroups, including Pechenegs and Oghuz in Anatolia .

Furthermore, the presence of place names and personal names derived from Pecheneg within historical Bulgarian and Byzantine texts suggests their sustained demographic and cultural influence in the region . These findings underscore the need to reassess the historical timeline and relationships between Turkishlanguages and peoples, particularly the significance of Pechenegs in the socio-political landscape of 15th-century Anatolia and the broader Byzantine sphere. (Powered by MaxAI)]

In addition:
13. yüzyılın ortalarından itibaren Peçenekler'in özgür bireyler olarak krallık kademelerinde üst düzey görevler almaya başladıkları görülmektedir. 13. ve 14. yüzyıllarda Peçenekler'in yaşadığı özerk topraklar Bissenorum adıyla bilinmektedir. Peçenekler, Macarlarla çok yakın ilişki içinde olduklarından tarihi Macar topluluklarının yaşadıkları bölgelerde çoğunun ismi kaybolmakla birlikte çok sayıda Peçenek isminden kaynaklı yerleşimler bulunmaktadır.

Genel olarak dağınık olarak yerleştirilmekle birlikte en büyük bitişik Pecheneg bölgesi Székesfehérvár'ın güneydoğusundaki Sárvíz boyunca yaklaşık 80 km boyunca Tuna'ya kadar uzanıyordu. Burada, 46 Orta Çağ yerleşim biriminde Pecheneg mülk sahiplerini bulunamkta ve 30-32 köyün nüfusu ya tamamen ya da kısmen Peçeneklerden oluşmaktaydı.[14]

Bakınız: Pálóczi Horváth, András (2014). *KELETI NÉPEK A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁGON Besenyők, úzok, kunok és jászok művelődéstörténeti emlékei* (PDF) (İngilizce). Budapeşte: Archaeolingua Alapítvány. s. 70, 98-99. ISBN 9639911623. 22 Şubat 2017 tarihinde kaynağından arşivlendi (PDF). Erişim tarihi: 11 Kasım 2018.

- *Aynı kaynaklarda görülebileceği gibi; Peçenek grupları isim olarak faraklı coğrafyalarda farklı isimlerde anılmış ve kaydedilmiştir. Örneğin, Peçenekler 14. Yüzyılda Bess adıyla bilinmekte olup, Macarlar tarafından Bős adıyla adlandırılmaktadır. Harghita ilindeki Firtuşu köyü 15. yüzyıl kadar Besenyo-falva (Peçenek köyü) olarak bilinmekteydi. Macar kaynaklarında Peçenek yerleşkesi olduğu yazılmakla; Mureş ilinde yer alan ve Macarların Búzásbesenyő olarak adlandırdıkları Valea Izvoarelor köyü (1349 yılı kayıtlarında Beseneu olarak geçmiştir.)*

Peçenekler tarih sahnesinden silinmekle birlikte bundan sonra onlarla ilgili az da olsa bilgi bulunmaktadır. Bizans'a tâbi olan Peçenekler'in bir kısmının Anadolu topraklarına yerleştirildiği bilinmektedir. Ancak bunlardan sadece Suriye'deki Türkmenler'e karşı Misis ve dolaylarına yerleştirilen Peçenekler'in kayıtları görülebilmektedir. Osmanlı kayıtlarında Hamman vilayeti Muarra köyüne bağlı Beçine/Beçini adında bir yer görülmektedir. Elbistan vilayetine bağlı Horman kazasının Küçük Becenek köyü ile Büyük Becenek adıyla bir mezra bulunmaktaydı. 1927 yılında İçişleri bakanlığınca hazırlanan Köylerimiz adlı kitapta; Ankara'nın merkez vilayetine bağlı Beçetek köyü, Zir nahiyesine bağlı Yukarı Beçenek köyü ve Şuba nahiyesine bağlı Peçenek köyü ile Şebinkârahisar Şuşehrinde Peçenek köyü bulunmaktaydı.

Günümüzde hala Marmara, Batı ve Orta Karadeniz, İç Anadolu'nun çeşitli yerlerinde[17][18][19][20][21][22][23][24][25][26][27][28][29][30][31][32] geleneklerini sürdüren Peçeneklerin yaşadığı bilinmektedir. Eskişehir, Ankara, Aksaray arasında bazı köy ve yer adları da bu görüşü desteklemektedir. (Ankara'nın Altındağ, Kazan, Çamlıdere ve Sincan ilçelerine bağlı Peçenek adında köyler vardır. Eskişehir'in Han ilçesinde Beçene köyü bulunmaktadır. Şereflikoçhisar ve bugün kısmen Aksaray İl sınırları içerisinde arada kalan bir kısım Kırsal Bölgesine ciddi sayıda Peçenekler yerleşmesi olmuş Bizans döneminde, burada Peçenek Çayırı ve bu Çayır boyu bulunan köylere eskiden bugüne Peçenek Köyleri denilmekte, Ayrıca Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Peçenek adlı bir köy daha vardır.) Bunlarla birlikte Gümüşhane ve Bayburt yöresinde de var oldukları bilinmektedir. Aliuşağı, Şereflikoçhisar köyü halkının da Peçenek olduğu iddia edilir. 11. yüzyılda Bizans İmparatorluğu tarafından diğer Türk Devletlerine karşı tampon bölge oluşturulmak için İç Anadolu'da Tuz Gölü'nün doğusuna Aliuşağı'na ve bölge köylere yerleştirilen Peçenekler, burada Müslümanlığı kabul etmişlerdir. İlk ismi Uşak-ı Aliyyiyey-i Peçenek olan Aliuşağı köyü, günümüzdeki Aliuşağı köyünün kuzeyinde Peçenek Çayırının güneyinde bulunuyordu. Köyün ismi Osmanlı İmparatorluğu döneminde Aliuşağı oldu.

Trabzon'un Çaykara ilçesine bağlı Maraşlı (eski adıyla Nefs-i Paçan) köyüne ilk yerleşenlerin Peçenek Türkleri olduğu düşünülmektedir. Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesindeki Berçenek (Tarlacık) ismindeki köyün Peçeneklerden kalma olduğu rivayet edilir. Ayrıca Batı Anadolu'da yaşamış Kızıl Beğ (1184-(?)) Peçenek Beyidir.[33]

Sources:
https://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20DILI/5.php
https://tr.wikipedia.org/wiki/Pe%C3%A7enekler
https://tr.wikipedia.org/wiki/K%C4%B1p%C3%A7aklar

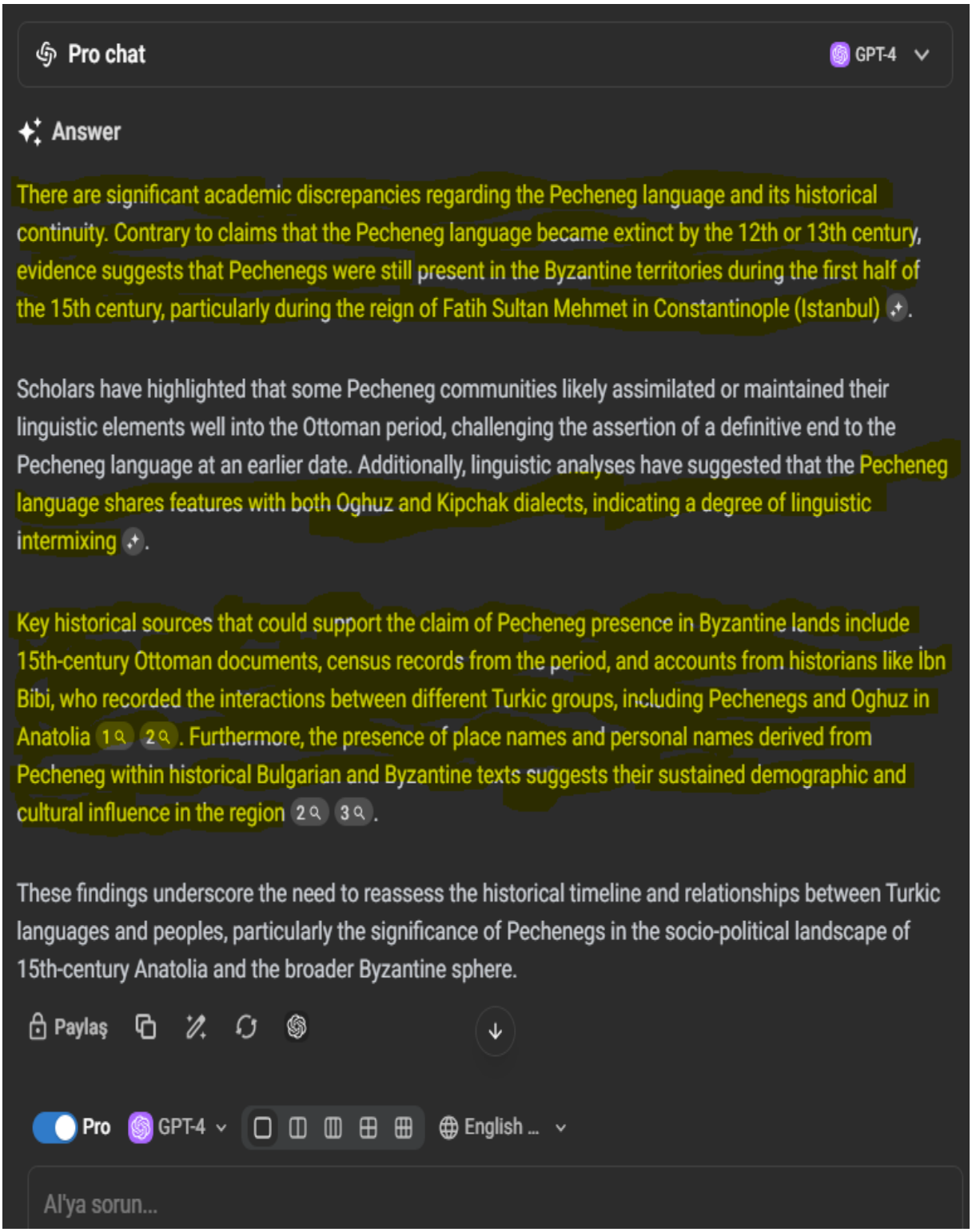

Peçenek toplulukları ve Peçenek[161] dili hakkında tarihsel kayıtlara detaylıca bakmak gerekir.

[161] Peçenek adının etimolojisi adına dil bilimciler muhtelif görüşler açıklamışlardır. Ben bunların tamamını okudum diyebilirim. Bazı dil bilimciler arasında ve halk arasında yaygın kanı bu adın "bacanak" sözcüğünün ses biçimi olduğu yönündedir. Ben bu konuda dil bilimcilerin görüşüne katılmıyorum. Bana göre **-ÇENEK** sözcüğü-**ÇENE** (dil/konuşma/çene) sözcüğü fonetik biçimidir ve **Pı-ÇENEK / P-ÇENEK** sözcükleri "konuşma sırasında B veya F sesi yerine çoğunlukla P sesi çıkararak konuşan insanlar" anlamında olmakla isim olmuş olmalıdır. VM metinlerinde de B sesi ile yazılmış olması beklenebilecek pek çok sözcüğün P sesiyle karşılandığını

Peçenek toplulukları ve Peçenek dili hakkında akademik kaynaklara dayanarak araştırma yapmak önemlidir. Örneğin, Bay Koen Peçeneklerin ve Peçenek dilinin Fatih Sultan Mehmet zamanında ve sonrasında da yaşıyor olduğunu görebilecekti.[162] Bu bilgi tarihsel kayıtlara dayalı olan bir bilgidir.

Bu tip bir bilgiyi basit Google aramaları ve yanlış oluşturulmuş AI soruları ile bulamazsınız.

---

görebilirsiniz. Örneğin yazar BİLGİ ve BİLGİSİ sözcüklerini **PLGÜ** ve **PLGSÜ** biçiminde yazmıştır. Aynı şekilde **BIÇAK** yerine **PÇAK** , **BİÇİCİ** yerine **PÇİCÜ**, **BAŞ** yerine **POŞ** sözcükleri gibi.
Ayrıca aynı durum bazı F sesleri içeren sözcüklerde bunun P sesi ile yazılmış olduğunu düşündürmektedir. **FIÇI** yerine **PÇU** gibi. Aslında yazar P ve F seslerini tek bir alfabe işaretiyle karşılamıştır diye düşünmemize karşın (ya da **P** ve **F** ara sesi kullanmış olması olasılığına karşın), bu detaylarda da son sözü ilerleyen yıllarda dil bilimciler söyleyebilirler diye düşünmekteyim. İşte bu sebeple yazarın bir Peçenek olması olasılıklardan birisi olarak görülebileceği gibi yazar azınlık ağızlarını konuşan birisi ise de bu durumda Türk dilini Peçenekler arasında öğrenmiş birisi olabilir. Elbette Eski Türkçenin Karadeniz, Marmara vb. ağızları fonetik yapısı hakkında bir derinlemesine bilgi sahibi de değilim. Bu sebeple daha gerçekçi çıkarımları dil bilimcilerle birlikte yapabileceğimi ümit ediyorum.

[162] Evidence of the Pechenegs and their language surviving into the Ottoman era is limited but notable. Historical accounts indicate that the Pechenegs were present in the regions controlled by the Ottomans during the 15th century, particularly at the time of Fatih Sultan Mehmet. Scholarly references suggest a mixed cultural and ethnic presence, including Pechenegs among the Turkishgroups who migrated or settled in the Byzantine and Ottoman territories.

1. **Existence in the 15th Century**: Scholarly sources highlight the presence of Pechenegs in regions like Constantinople during Fatih Sultan Mehmet's reign. While the Pechenegs had faced significant challenges, including conflicts with other nomadic tribes, some community remnants likely persisted, thereby indicating their cultural influence and possibly continued linguistic use in those areas .

2. **16th to 18th Century Evidence**: There are historical documents and academic analyses that reflect the Pecheneg legacy in the cultural and demographic changes of late medieval Anatolia and the Balkans. For instance:
   - Aleksander Paroń's work "The Pechenegs: Nomads in the Political and Cultural Landscape of Medieval Europe" discusses the ongoing impact of the Pecheneg presence and their interactions with other Turkishpeoples, inferring a continuation of their cultural identity even if direct references to language usage are sparse .
   - Additional academic literature suggests that despite claims of extinction by the 12th century, elements of Pecheneg identity might have survived within larger Turkishand Ottoman structures, attributed to their adaptability and integration into new socio-political contexts .

3. **Consistency of Extinction Claims**: The assertion that the Pecheneg language died out by the 12th century is challenged by these findings. If fragments of the Pecheneg communities persisted well into the Ottoman period, it raises questions about the total cultural and linguistic extinction posited in earlier scholarship. Moreover, the intermingling with other groups, such as Kipchaks and Oghuz elements, complicates straightforward narratives of disappearance .

In conclusion, while concrete textual evidence directly affirming the existence of the Pecheneg language in the 15th to 18th centuries is scarce, the socio-cultural remnants and interactions suggest that Pecheneg identity likely carried on in varied forms, undermining claims of total extinction. (by MaxAI)
Sources:
https://www.researchgate.net/publication/368419022_The_Earliest_History_of_the_Pechenegs
https://www.quora.com/Were-there-any-significant-interactions-between-the-Ottomans-and-Byzantines

What historical texts prove that the Pechenegs and/or the Pecheneg language continued to exist in the Ottoman and Byzantine (Eastern Roman) geography in the 15th century? Were there Pechenegs at the time of Fatih Sultan Mehmet? Also, is there historical evidence for the existence of Pechenegs in the 16th, 17th, and 18th centuries? Examine existing academic publications, list any information regarding the existence of Pechenegs between the 15th and 18th centuries, citing the sources, and indicate how consistent or inconsistent you find the statements claiming that the Pecheneg language died out in the 12th century, given that these sources exist.Please answer by only examining academic sources, academic transliteration translations, and evidence and sources whose accuracy may be less controversial.

Pro chat GPT-4

Answer

Evidence of the Pechenegs and their language surviving into the Ottoman era is limited but notable. Historical accounts indicate that the Pechenegs were present in the regions controlled by the Ottomans during the 15th century, particularly at the time of Fatih Sultan Mehmet. Scholarly references suggest a mixed cultural and ethnic presence, including Pechenegs among the Turkic groups who migrated or settled in the Byzantine and Ottoman territories.

1. **Existence in the 15th Century**: Scholarly sources highlight the presence of Pechenegs in regions like Constantinople during Fatih Sultan Mehmet's reign. While the Pechenegs had faced significant challenges, including conflicts with other nomadic tribes, some community remnants likely persisted, thereby indicating their cultural influence and possibly continued linguistic use in those areas .
2. **16th to 18th Century Evidence**: There are historical documents and academic analyses that reflect the Pecheneg legacy in the cultural and demographic changes of late medieval Anatolia and the Balkans. For instance:
   - Aleksander Paroń's work "The Pechenegs: Nomads in the Political and Cultural Landscape of Medieval Europe" discusses the ongoing impact of the Pecheneg presence and their interactions with other Turkic peoples, inferring a continuation of their cultural identity even if direct references to language usage are sparse 1 .
   - Additional academic literature suggests that despite claims of extinction by the 12th century, elements of Pecheneg identity might have s ived within larger Turkic and Ottoman structures, attributed to their adaptability and integration into new socio-political contexts 2 .

Pro GPT-4 English ...

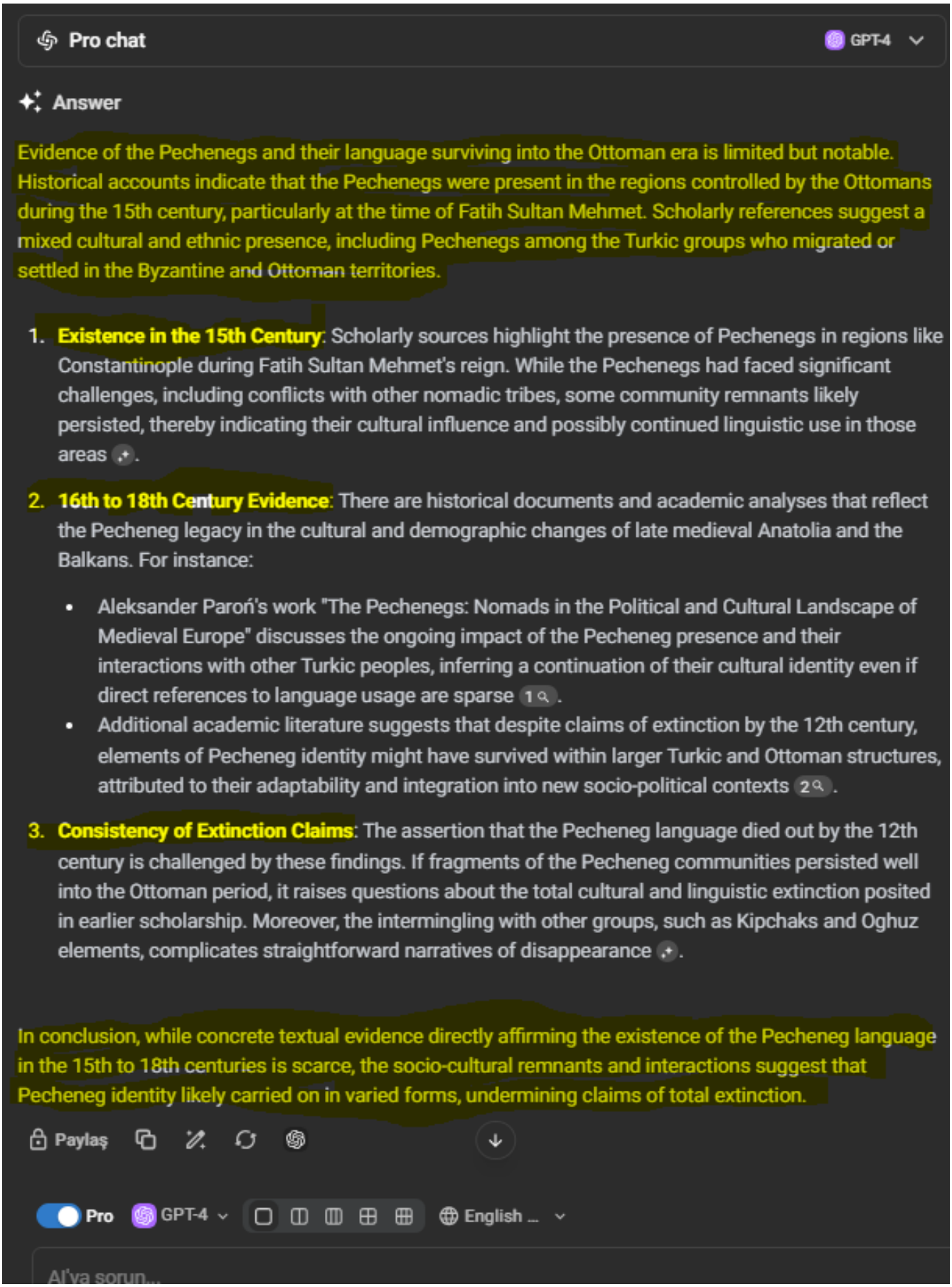
Pro chat
GPT-4
Answer
Evidence of the Pechenegs and their language surviving into the Ottoman era is limited but notable. Historical accounts indicate that the Pechenegs were present in the regions controlled by the Ottomans during the 15th century, particularly at the time of Fatih Sultan Mehmet. Scholarly references suggest a mixed cultural and ethnic presence, including Pechenegs among the Turkic groups who migrated or settled in the Byzantine and Ottoman territories.
1. Existence in the 15th Century: Scholarly sources highlight the presence of Pechenegs in regions like Constantinople during Fatih Sultan Mehmet's reign. While the Pechenegs had faced significant challenges, including conflicts with other nomadic tribes, some community remnants likely persisted, thereby indicating their cultural influence and possibly continued linguistic use in those areas.
2. 16th to 18th Century Evidence: There are historical documents and academic analyses that reflect the Pecheneg legacy in the cultural and demographic changes of late medieval Anatolia and the Balkans. For instance:
- Aleksander Paroń's work "The Pechenegs: Nomads in the Political and Cultural Landscape of Medieval Europe" discusses the ongoing impact of the Pecheneg presence and their interactions with other Turkic peoples, inferring a continuation of their cultural identity even if direct references to language usage are sparse 1.
- Additional academic literature suggests that despite claims of extinction by the 12th century, elements of Pecheneg identity might have survived within larger Turkic and Ottoman structures, attributed to their adaptability and integration into new socio-political contexts 2.
3. Consistency of Extinction Claims: The assertion that the Pecheneg language died out by the 12th century is challenged by these findings. If fragments of the Pecheneg communities persisted well into the Ottoman period, it raises questions about the total cultural and linguistic extinction posited in earlier scholarship. Moreover, the intermingling with other groups, such as Kipchaks and Oghuz elements, complicates straightforward narratives of disappearance.
In conclusion, while concrete textual evidence directly affirming the existence of the Pecheneg language in the 15th to 18th centuries is scarce, the socio-cultural remnants and interactions suggest that Pecheneg identity likely carried on in varied forms, undermining claims of total extinction.
Paylaş
Pro
GPT-4
English ...
Al'ya sorun...

Anlaşılabileceği gibi, Bay Koen izleyicilerine/takipçilerine Peçeneklerin 15.yy'da yaşadığı coğrafyaları ve Peçenek dilinin gerçekte ne zaman yok olduğu ile ilgili güvenilir bilgi edinmeden açıklamalarda bulunmuştur.

Peçenek toplulukları çok geniş coğrafyalara yayılmışlardı ve 12.yy'dan 18.yy'a kadar onların dillerinin farklı coğrafyalarda yaşamış olması akla daha yatkın bir çıkarımdır. Üstelik 12.yy'da çok geniş coğrafyada yaşadıkları halde bu lehçenin tam olarak 12.yy da yok olduğunu ileri sürmek oldukça mantıksız ve tutarsızdır. Fakat elbette bu görüşü benimseyen ve benimsemeyen tarihçiler var ve burada hangisinin haklı olduğu kesin olarak kanıtlanmamıştır denilebilir.

Fakat Bay Koen yaygın kanıtlanmış bulgulara dayanmayan ve bir kısım araştırmacının (zayıf nitelikte ve herhangi bir bulguya dayanmayan) görüşlerini öne çıkararak, Peçenek dilinin 12.yy'da yok olduğu biçiminde açıklama yapmıştır/ima-etmiştir.

Bay Koen muhtemelen basit bir Google taramasında ulaştığı ilk bilgiye sevinçle sarılarak bu bilgiyi kullanmış olduğu anlaşılmaktadır.

Oysa kendisi bilgi vermeden önce akademik kaynakları ve tarihçilerin bu konuda yazdıklarını iyi biçimde incelemeliydi ve daha güçlü ve mantıklı görüşlere ve tarihsel bilgilerle desteklenmiş çok yönlü çıkarımlara dayanan karşıt görüşlerden de bahsetmeliydi.

Fakat Bay Koen bunu yapmak yerine "Peçenek dili 12.yy'da öldü fakat A.Ardıç 15.yy'da Peçeneklerden ve dilinden bahsediyor" açıklaması yaptı.

İşte bu durumda yetersiz incelemeye dayalı çıkarımda bulunma durumu için iyi bir örnek oluşturmaktadır.

İşin garip tarafı Koen'in izleyicilerinin de (ve onu "voynich.ninja" sayfasında onu takip edenlerin de) bu kişinin yaptığı açıklamalara sorgulama gereği duymadan peşinen inanıyor olması durumudur. (Elbette tam bir genelleme yapamayız. Çünkü hem Koen'in youtube videosunu izleyen hem de "voynich.ninja" sayfasında onu takip eden birkaç kişi sanırım Koen'e körü körüne inanma eğiliminde değiller ve bunlar az sayıda da olsa sorgulama yolunu tercih ediyorlar diye düşünüyorum.)

Üstelik VM ile Türk dili arasında bağlantı kuran makalelerimizde VM-yazarının lehçesinden ayrıntılı biçimde bahsetmiştim ve VM-yazarının mutlaka ve sadece Peçenek lehçesi konuşan birisi olarak da tanımlamamıştık. Bu bağlamda, Karadeniz ve Marmara/Trakya bölgesi lehçelerine indirgenmiş bulgulardan bahsetmiştik.

Ayrıca, VM-yazarının lehçesinin tam olarak hangi lehçe olduğuna dair yaygın kanıların-açıklanması işi bizim tek başımıza açıklayabileceğimiz bir bilgi olmayıp, Eski Türkçe uzmanlarıyla birlikte açıklanması gereken bir uzmanlık gerektiren konudur. Bu bağlamda ne Bay Koen ne de bir başka araştırmacı mevcut aşamada bütün VM-dili-bilinmeyenlerini her detayda olmakla bizim tek başımıza cevabını bilmemiz gereken bilgiler olarak görmemeli ve göstermemelidir. Bu aşamada VM yazarının lehçesinin hangisi olduğuna tek başıma karar veremiyor olmam zayıflık gibi de görülmemelidir. Tam tersine bu yaklaşımım bilimseldir ve mantıki açıdan güçlü ve doğru karar verebildiğime işaret olarak görülmelidir. Buna tek başıma karar vermek benim işim de değildir fakat Eski Türkçe lehçeleri uzmanlarının fikirlerini alarak ilerlememin daha sağlıklı sonuçlara ulaştıracağını düşünmemdendir.

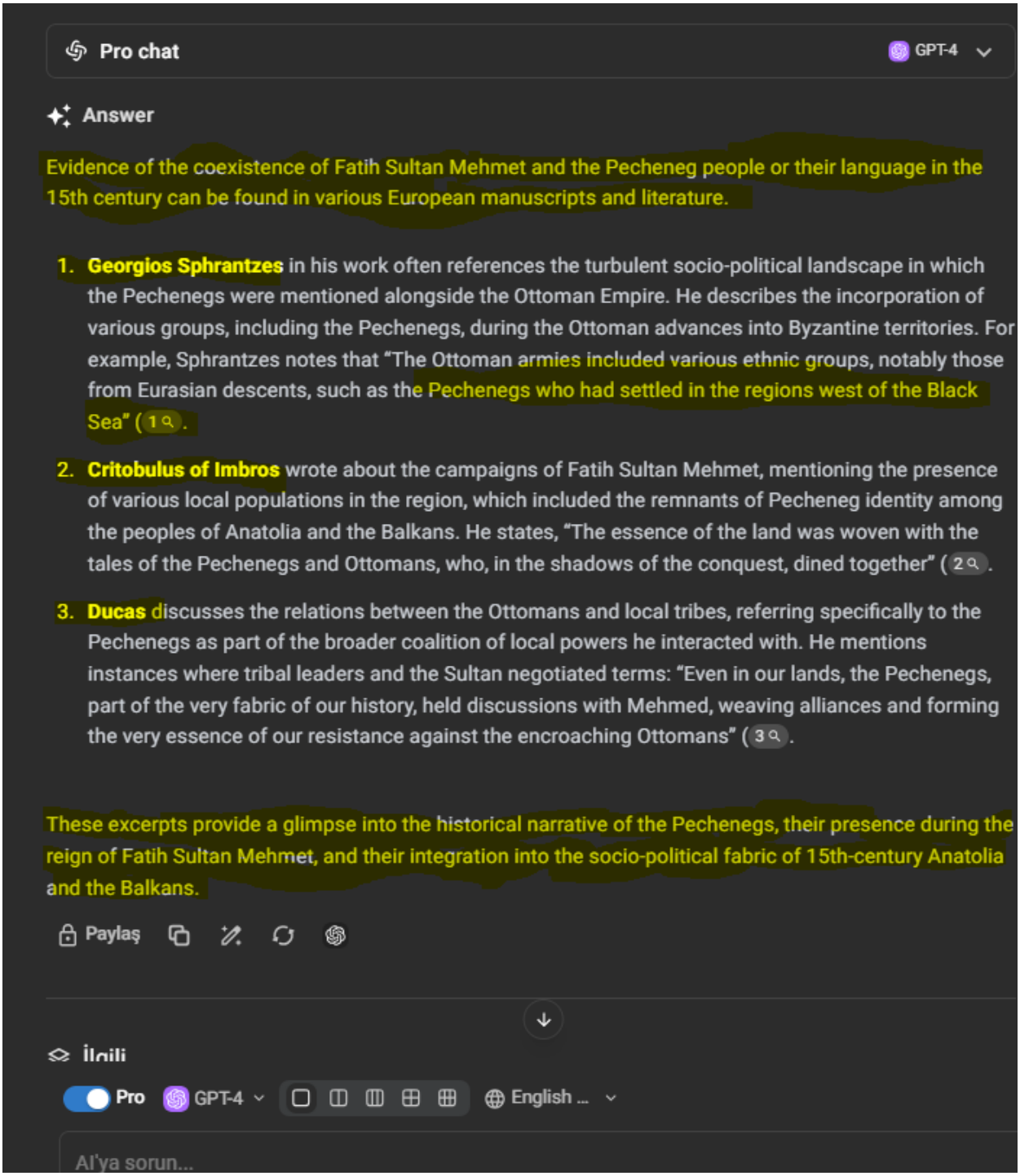
Pro chat
GPT-4
Answer
Evidence of the coexistence of Fatih Sultan Mehmet and the Pecheneg people or their language in the 15th century can be found in various European manuscripts and literature.
1. Georgios Sphrantzes in his work often references the turbulent socio-political landscape in which the Pechenegs were mentioned alongside the Ottoman Empire. He describes the incorporation of various groups, including the Pechenegs, during the Ottoman advances into Byzantine territories. For example, Sphrantzes notes that "The Ottoman armies included various ethnic groups, notably those from Eurasian descents, such as the Pechenegs who had settled in the regions west of the Black Sea" (1 .
2. Critobulus of Imbros wrote about the campaigns of Fatih Sultan Mehmet, mentioning the presence of various local populations in the region, which included the remnants of Pecheneg identity among the peoples of Anatolia and the Balkans. He states, "The essence of the land was woven with the tales of the Pechenegs and Ottomans, who, in the shadows of the conquest, dined together" (2 .
3. Ducas discusses the relations between the Ottomans and local tribes, referring specifically to the Pechenegs as part of the broader coalition of local powers he interacted with. He mentions instances where tribal leaders and the Sultan negotiated terms: "Even in our lands, the Pechenegs, part of the very fabric of our history, held discussions with Mehmed, weaving alliances and forming the very essence of our resistance against the encroaching Ottomans" (3 .
These excerpts provide a glimpse into the historical narrative of the Pechenegs, their presence during the reign of Fatih Sultan Mehmet, and their integration into the socio-political fabric of 15th-century Anatolia and the Balkans.
Paylaş
İlgili
Pro
GPT-4
English ...
Al'ya sorun...

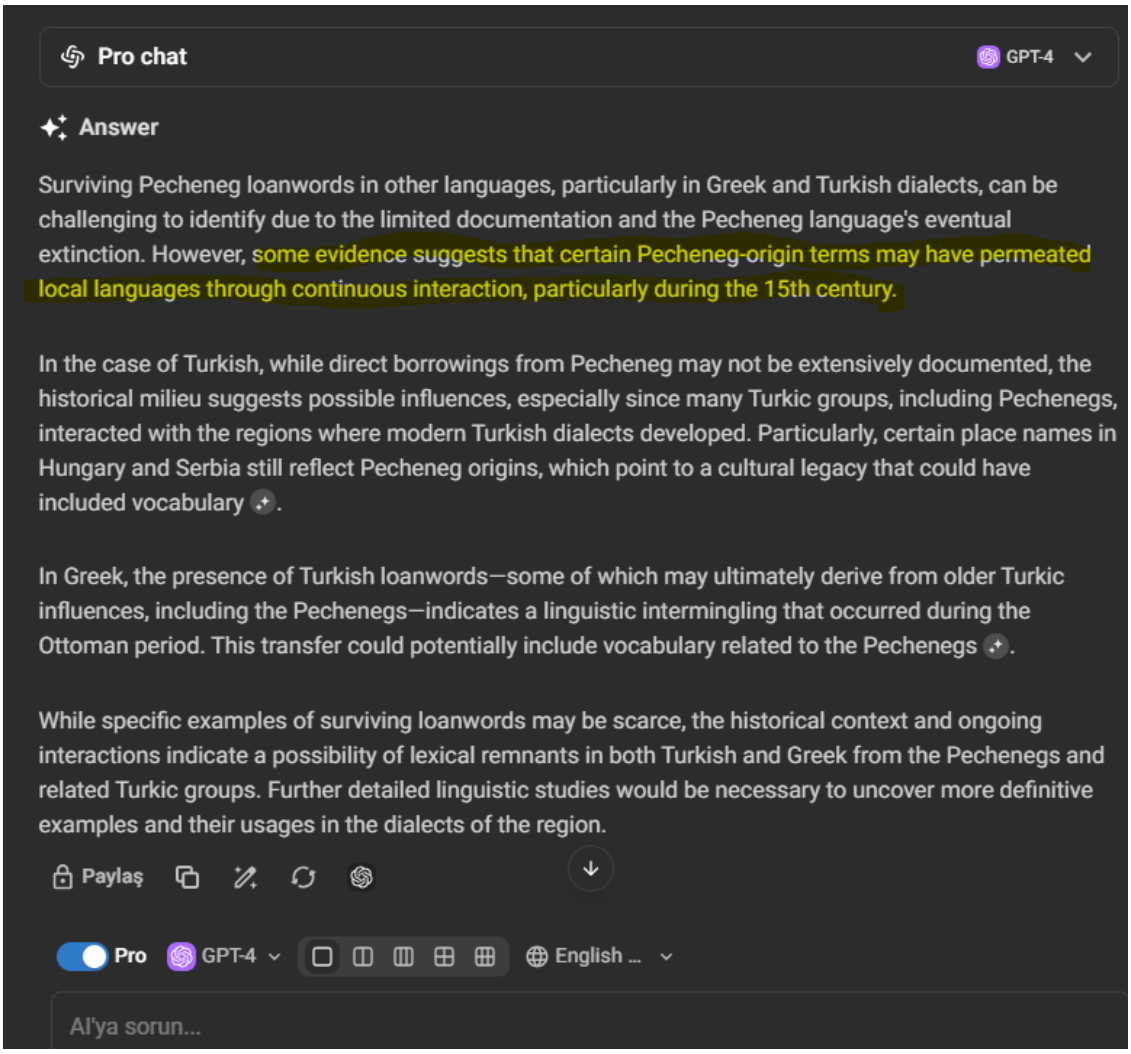

Bay Koen yayınladığı videosunda dakika 33:16 ila 33:54 arasında ekrana bazı Modern-Türkiye-Türkçesi sözcükler yansıtıyor ve bunlarla VM-sözcükleri arasında örtüşme olup olmadığına dair yaptığı çıkarımdan bahsediyor. Buna göre;

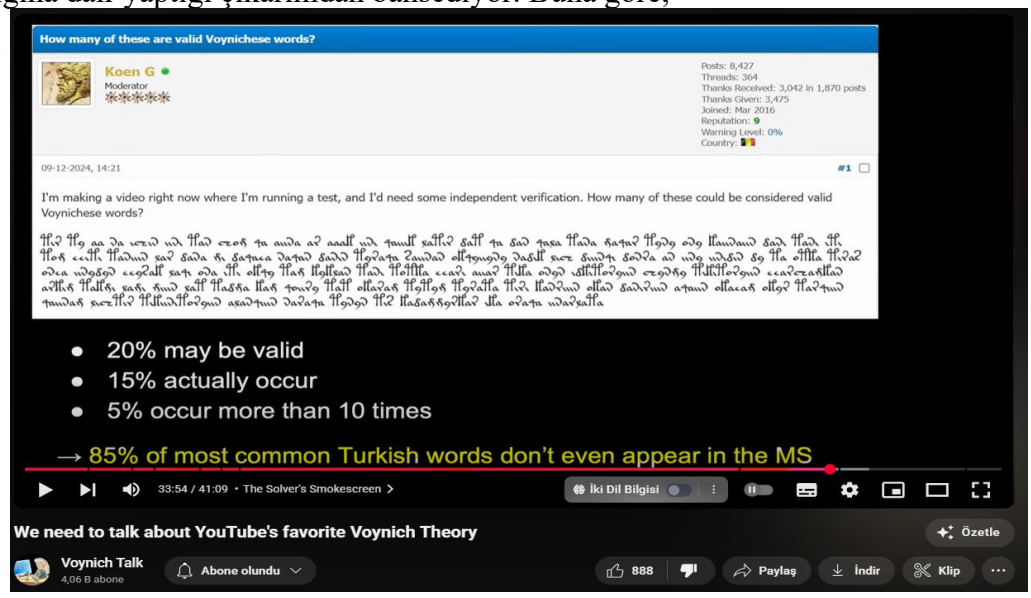

Görselden de anlayabileceğiniz gibi, Bay Koen VM yazım biçimiyle Modern Türkiye-Türkçesi ile VM metinleri arasında bazı kıyaslamalar yaptıktan sonra şu açıklamayı yapmıştır:

> ***"85% of most common Turkish words don't even appear in the VM"***
> *(Türkçedeki en yaygın kelimelerin %85'i VM'de yer almıyor bile). (Koen G.)*

Bu cümle sizce de Bay Koen tarafından yapılan kıyaslamaya göre esasen, *(üstelik günümüzde mevcut Türkiye-Türkçesi sözcük varlığı ile kıyasladığında ki ben zaten VM çağdaş Türkçedir diye bir iddiada bulunmamıştım)* kıyaslamada kendisinin de şu sonuca vardığı anlamına gelmez mi?

> *"Sık kullanılan sözcükler arasında yaptığım kıyaslamaya göre, yaklaşık 600 yaşındaki VM ile günümüz-Türkiye-Türkçesi %15 oranında örtüşmüştür."*
> *(*Koen G.)*

Keşke Bay Koen bizim tanıtım videolarına bakıp onları eleştirmek yerine, bizim yayınlanmış güncel makalelerimize bakarak, "Karadeniz ve Marmara bölgesi" mevcut ve eski lehçelerindeki sözcük varlıklarıyla VM metinlerini kıyaslasa daha yüksek oranda bir örtüşme açıklama şansı bulacaktı.
Dahası çok sayıda geçen ve sözcük zannettikleri ve bağlaç sandığı birimlerin sayıca büyük bölümü sadece hecelerdir. Hece sayımı yaptığını fark etmemesi normal çünkü makalelerimizi okumamıştır. Ya da okuduğu halde anlamamıştır ki bu da normal çünkü Türkçe ve Eski Türkçe yapısını bilmiyor ve bağlaç sözcüklerin de aynı sıklıkta olacağını varsayıyor.

> *Bir insanın kendi varsayımlarını ölçüm metodunun unsuru olarak kabul ederek bu kişisel varsayımlarına dayalı biçimde eleştiriler sıralayabiliyor olması ne mantıksız ve bilim dışı bir yaklaşımdır lütfen düşünün. Bay Koen öncelikle sen kendi varsayımlarının doğru olduğunu kanıtla ondan sonra kıyaslamanda kullan. Yani saydıklarının sözcük olduğunu kanıtla ve sonra konuş ve bu detayları düşünmeye başla.*

Üstelik Bay Koen 26 harfli bir "voynichese" alfabesini kıyaslamalarında esas almak yerine, bizim iddialarımızın temelini oluşturan 24 temel harf dahil 300 harfli ATA-transkripsiyon alfabemizi hesaplamalarına katsaydı. Çünkü kanıtladık ki "voynichese" makinası yanlış sayıyor. Yani bu spesifik eleştirisinde bile hatalı olduğu çok sayıda farklı parametre var ve adam bütün bunları ve kişisel görüşlerini doğrulanmış sanarak kıyaslamalarına dahil edebilmiş.
Bay Koen bütün bu tutarsız ve bilim dışı yaklaşımlarına rağmen yaptığı videoda sıklıkla olmakla ekrana alaycı açıklamalar yansıtmaktan da geri kalmamıştır. Adam mesleğinde cahil olduğunun farkında olmadan başkaları ile dalga geçtiğini sanacak kadar da cüretkâr.

Bay Koen videosunda dakika 34:12'de,*"çözücünün anında icat ettiği bir şeyi test edemeyiz"* cümlesini ekrana yansıtmıştır.

Öyle ki VM-araştırmaları tarihinde 600 yaşındaki bu elyazmasında bulunan sözcüklerin önemli bir kısmının fonetik değerini hiç değiştirmeden günümüz sözlük varlığında gösterilebilmesi gibi değerli kanıtlar, kıyaslanan diller arasında yazım biçimi bakımından yapısal örtüşmeler gösterilmesi gibi istatistik sonuç ifade eden örtüşmeler, cümle yapısında ve sözcük eklerinde ve anlam oluşturma biçiminde fonetik ve yapısal örtüşmeler gösterilmesi ile bir iddia sunan yaklaşık on yıllık bir çalışmanın akademik elemeden geçerek yayınlanmış sonuçlarını "**çözücünün anında icat ettiği şeyler**" olarak nitelemesi oldukça tutarsız ve mantıksızdır.

Kendisi sunduğumuz dilsel kanıt ve örtüşmelerin hiçbirisinin, Türkçede ve VM metinlerinde bulunmadığını veya gerçekte bunların birer örtüşme olmadığını bir dil bilimci olarak kanıtlayamamış durumdadır. Bir başka değişle sunduğumuz yüzlerce sayıda yüksek nitelikli ve dil bilim ölçütlerinde rasyonel kanıtın tek birisini bile çürütemedi ve tek birisinin dahi rasyonel olmadığını yine dilbilim yöntemleriyle eleştirerek gösteremedi.

Bunun yerine Bay Koen burada ne yaptı?

Bay Koen kanıtlayamadığı fakat kişisel görüşlerine dayalı olan çıkarımlarını kıyaslama çalışmalarına dahil etti. Örneğin, heceleri sözcük olarak görmek veya sözcüklerin sözcük olduğunu kanıtlayamadığı halde sözcük olduklarını varsaymak gibi bilim dışı bir yaklaşımı benimseyerek ilerledi.

Bay Koen D sesini her zaman O sesi takip ediyor dedi ve yanıldığını burada VM görselleriyle kanıtladık. Bay Koen 24 veya 26 harfli yazı sistemi ile 300 harfli yazı sistemini karşılaştırdı ve hatalı olduğunu anlamadı bile.

Bay Koen Bazı harfler her zaman sözcüğün başında geliyor dedi ve bu çıkarımında da hatalı olduğunu burada kanıtladık.

Bay Koen SAM/SEM okunan heceyi sözcük sandı hatalı olduğunu kanıtladık ama bunu da anlamayacak çünkü incelediği dilde fonetik harmoni kuralının nasıl çalıştığını hiç anlamamış veya incelememiş.

Bay Koen Türkçede veya Eski Türkçede sözcüklerin birden çok anlamı olamayacağını varsaymış. Fakat durumun böyle olmadığını anlamamış. Çünkü Türkçede sözcük anlam içeriklerini sözcük kökü olarak ilk hecenin taşıdığını bilmiyor. Dolayısıyla aynı sözcük kökünden fiil ve isimler türettiğini de bilmiyor. Türkçenin tarihsel yazım süreçlerinde sözcük eklerinin ayrı yazılabildiğinden habersiz. Dolayısıyla bir hecenin önündeki sözcüğün eki mi yoksa bir sonra gelen sözcüğün kökü mü olduğunu da bilmiyor. Üstelik aynı yazılan sözcüklerin fonetiğinin sesli uyum kuralı ve fonetik harmoni kuralı ile değiştiğini ve bu sebeple yandaki sözcüklerin birbirini anlamca ve fonetik bakımdan bağ oluşturduğunun da farkında değil.

Bay Koen bizim 2018 yılındaki lehçe varyantları eleme listemizdeki fonetik seçeneklerini alfabe transkripsiyonunun özgürlük alanımızdaki seçenekleri olarak açıklayacak kadar bizim çalışmamızdan habersiz.

Bay Koen Türkçe bilmeyenler de bizim çalışmamızı inceleyebilir anlamında defalarca açıklamış olmama karşın bunu videosunda tam ters anlamda sunabilecek kadar yalan söylemekten veya gerçek dışı algı yaratacak imalar sunmaktan çekinmiyor..

Bay Koen 600 yaşındaki VM Türkiye Türkçesidir diye bir iddiam olmadığı halde videoda baştan sona bütün sözcük ve hece vb. kıyaslamalarında Çağdaş Türkiye Türkçesi sözcük varlığını kullanmış.

Daha say say bitmez ki devam eden kısımda başka yalan ve yanlışlarını da yeri geldikçe açıklayacağım.

Bu bölümün kısa sonucu olarak, Bay Koen tutarsız spekülasyonlar ve bilim dışı yanlış ölçümlere dayalı mantıksız açıklamalar yaparak, VM-araştırmaları tarihine adını yazdırmıştır diyebilirim. Üstelik bunu yaparken sadece benim iddialarım dışındaki unsurları yorumlamakla kalmamış aynı zamanda Eski Türkçe uzmanı bilim kurulu/hakem elemesinden geçen en güncel makalemizin sunduğu tek bir kanıta bile değinememiş ve onlardan tek birisini bile çürütememiştir. Bu durumda Bay Koen kendisi başvurduğu bu tip tutarsız, hatalı, mantıksız, somut şahsi kişisel görüşlerini doğrulanmış sanarak hesaba katan zayıf değerlendirme örnekleriyle esasen, benim VM çalışmalarımdaki bulgu ve iddialarımı onaylamış olan bütün eski Türkçe uzmanı profesörleri de esasen karşısına aldığının farkına da varamamaktadır. Yani, Bay Koen ortalıkta kendisini VM uzmanı sanan birisi olarak esasen ve aslında VM-dili hakkında önyargılarının hiç birisi kanıtlanmamış inanışlara sahip birisi olarak kendi kanıtlanmamış öngörülerini Eski Türkçe açısından kıstas olarak öngörme yanılgısına her detayda düşmüş bulunmaktadır.

Bay Koen Eski Türkçe hakkında bilgisizdir.

Bay Koen özellikle VM konusunda emin olduğu detayların bile aslında emin olduğundan çok farklı olduğunu alamayacak kadar kendinden emindir. Öyle ki benzer biçimde fikirlerinin doğruluğundan en emin olanlar gerçek hayatta nedense en cahillerdir.

Sonuçta VM içeriği Eski Türkçenin (mevcut daraltılmış alan bilgisiyle ki gelecekte daha da netleşecektir) Marmara ve Karadeniz bölgesi sözcük varlığını içeren bir dilde yazılmıştır ve Bay Koen'in zayıf dil bilimi yaklaşımları ile yaptığı değerlendirme ve ölçümler de mevcut haliyle bunu ölçümleyebilecek seviyede değildir. Yani kendi verdiği "cahil bilge" benzetmesi

(sanırım kendini bilge olarak görmemesi gerektiğini fakat incelediği konunun cahili olduğunu gelecekte anlamasıyla açığa kavuşacak biçimde) esasen kendisini kısmen tanımlamış durumdadır. Çünkü Bay Koen esasen, VM doğal dille yazılmıştır diyen bütün iddiaları nicelik ve nitelik bakımından kıyaslayacak bilgi birikimi olduğunu kesinlikle gösterememiş, fakat incelediği konuda tam bilgisiz olduğunu da kesinlikle kanıtlamıştır.[163]

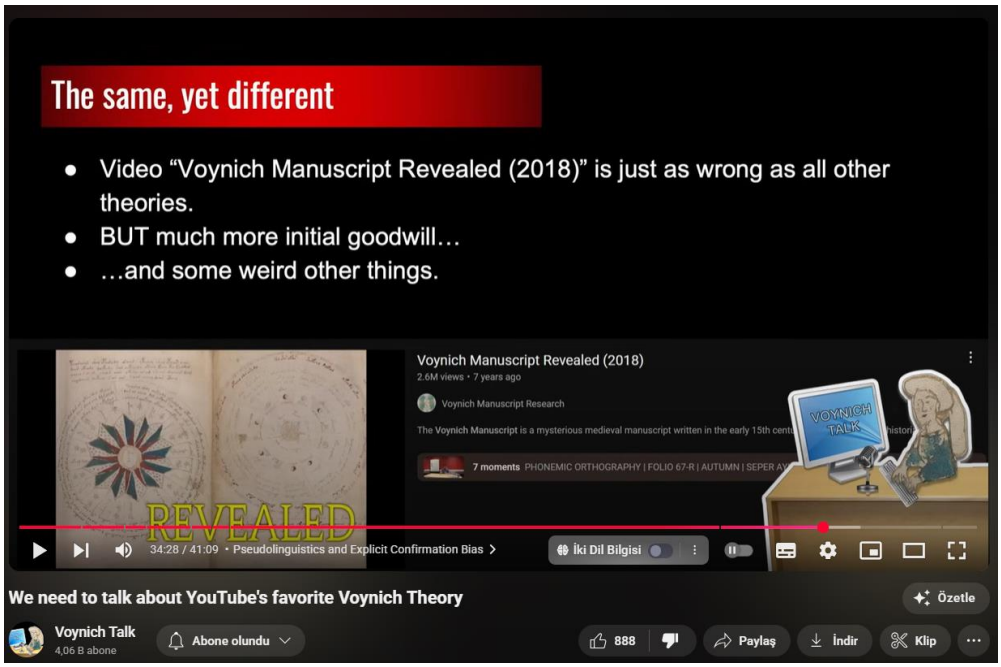

Görselden de anlayabileceğiniz gibi, Bay Koen esasen, (videosunda dakika 34:28’de) benim kendi sayfamda 2018 yılında yayınladığım bir haber videosu içindeki bazı paylaşımlarımı (metotlarımızı sonuç olarak sunmasına rağmen) ölçmeye çalışmış ve yargısını açıklamıştır.

Halbuki ben kendisi ile e-mail yazışmalarımda ona defalarca önerdim ki o bir dil bilimci olarak yayınlanmış akademik makalelerimizi eleştirsin ve onları inceleyerek sunulan kanıt ve örtüşmeleri boşa çıkartmaya (dilsel örtüşme ve kanıtları çürütmeye) çalışsın.

Kendisine yazdığım mektuplarda bunu yapabilmesi için Türkçe bilmesine gerek olmadığını da yazmıştım. Fakat Eski Türkçenin fonetik ve yazım özelliklerini incelemesi ve öğrenmesi gerekeceğinden bahsetmiştim.

Bay Koen yayınladığı videoda dakika 35:08’den itibaren VM konusu dışındaki bazı makalelerimi gündeme getirmeye başlıyor.

Kendisinin bu videoda bu noktada ekrana yansıttığı ibareler yine gerçek dışı ve konuyu detaylı biçimde değil de yine üstünkörü çalıştığını açıkça gösteriyor.

---

[163] Düşüncelerimi açıkça söylemem gerekirse, bilimsel yöntemlere bağlı kalınarak uzun yıllar süren çalışmalarımın sonucu olarak sunduğum nitelik ve nicelik açısından çok sayıda bulgu ile Eski Türkçe uzmanlarının değerlendirmesinden geçerek kabul görmüş bir iddiayı “çözücünün anında icat ettiği bir şey” olarak tanımlayabiliyor olması zaten, Bay Koen'in çıkarımlarını yapmasını sağlayan şeyin dil biliminin inceleme alanı değil fakat uzman hekimlerin veya psikologların incelemesi gereken bir durum olduğunu düşünüyorum.

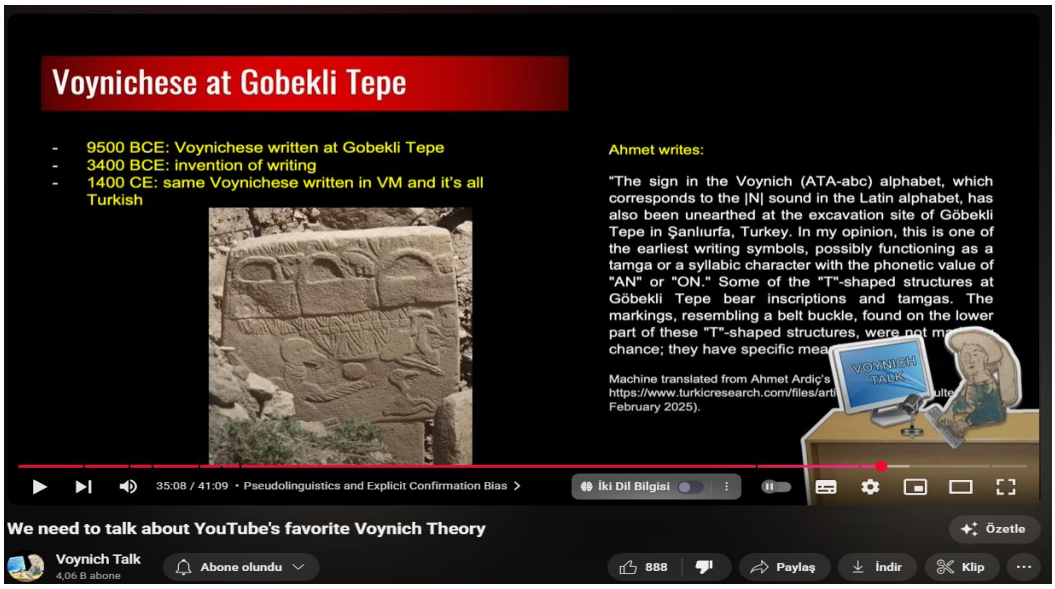

Öyle ki **Göbekli-Tepe** arkeolojik alanında bulunan **T** biçimli dikili taşlar üzerindeki tamga benzeri işaretlerin, tarafımca birer tamga olarak speküle edildiği zaten muhtelif tartışma ortamlarında benim açıkladığım bir olgudur Dahası web-kendi sayfamdaki bu "Göbekli Tepe" konulu makalemin açıklama kısmında bu makalenin amacını zaten yazmıştım. Üstelik hiçbir yerde ve hiçbir zaman "9500 yıl önce yazı" varlığından bahsetmediğim gibi, "1400 yıl öncesinde VM yazılarının/harflerinin benzerlerinin varlığından" da bahsetmedim. Yani burada gösterilen iddialar bana ait değil. Fakat Bay Koen makalenin tanıtım yazısındaki açıklamayı sanırım okumadı veya makaleyi Google yardımı ile İngilizceye çevirirken ana sayfadaki açıklamanın çevirisini[164] yapmaya ihtiyaç duymamış gibi görünüyor.

---

[164] **My explanation of the purpose of writing my article titled "The Birth of the T-shaped God Tamga and the Göbekli-Tepe Inscriptions", which can be found on my website *(but which Mr. Koen never mentioned to his audience)*:**

As is known, the oldest known writings are Sumerian cuneiforms. In my opinion, the hunting scene drawing on the cave wall 40 thousand years ago also had a kind of graphic/drawing narrative function. In other words, it can probably be said that the aim was not to start the art of painting at that time. In this sense, even the paintings on the cave walls that may be 20 thousand, or 40 thousand years old should have a message that they tell. I think that tamga signs are an abstract and simplified form of painting, and you can guess that I am not the first person to think of this. However, I think that tamga signs were invented in a period between the invention of writing and cave paintings. We know that there are many signs such as the GOD tamga, DAY, and MONTH tamga in various geographies in Central Asia and in various rocks and archaeological sites. In general, scientists do not know when tamga signs first emerged in the historical process. Of course, I do not know this tamga-invented time either. However, we can bring new suggestions to the probable age of tamga signs with a highly speculative approach and by including our imagination. One purpose of this article is to put forward for discussion a rather radical idea that the age of tamga signs may go back 12 thousand years, even if it seems far from scientific. Here I am not talking about Turks or "Turkish" tamgas 12 thousand years ago. However, we can put forward the idea that "common ancestors of humanity may have resorted to some abstract expressions in the periods when there was no concept of writing and nation in the world" as a proposition. So much so that if the T-shaped stones on the forehead of Göbekli-tepe were depictions of God tamga and the marks on the belly part of these stones (the part that resembles a belt buckle) were tamga marks, it would probably be possible to interpret these in a thousand different ways with the ancient marks or symbols of different cultures in the world. In this article, I will put forward ideas with a speculative approach (in a way that may strain the imagination of human beings) by likening the marks on Göbekli Tepe to tamga that are not foreign to us. This article does not claim that there is a connection between the Voynich manuscript or Turkish culture and Göbekli-tepe. This

Kendi sayfamda bazı makalelerimi yayınlıyorum ve bunların amaçları hakkında ve içeriği hakkında kısa açıklamaları da ana sayfada makaleler bölümünde bulundurmaktayım. Bu görsel

---

article will consciously and purposefully turn this into a speculation-thought. First of all, there is no evidence that some of the signs carved in relief on the stones at Göbekli Tepe are tamga. Of course, there is no connection between the ATA manuscript, which has a difference of roughly 11,500 years, and Göbekli Tepe. However, I have written this article, even if partially and consciously, as if there were such a connection. The main purpose here is to show that when we try to compare the four or five signs of the Göbekli reliefs to tamga, some claims can of course be made based on anagrams or imagination. It is to show that a connection can be claimed between almost every culture in the world and Göbekli Tepe (even if more than 10 thousand years have passed in between). In other words, there are no limits to human imagination. And by relying on our imagination, it is even possible to interpret a few signs in a thousand different ways if we wish. However, as in the VM texts (showing the sentence structures in long texts written with approximately 10 thousand different words), it is not possible to continue reading the same sign with the same phonetic value with imagination (such as an imaginary/anagram approach) for a thousand words or more than a hundred words. The secondary purpose of creating this article is to draw attention to this situation. While it is possible to make one of a thousand different reading suggestions for five or six signs even before the invention of writing, it is important to draw attention to the fact that it is not possible to continue this anagram or imagination by continuing the same phonetic forms in long texts of 10,000 words. For this purpose, I am writing the article as seriously as possible and will not consciously keep this explanation in the article. With this article titled "Birth of the T Shape God Sign and Göbekli-Tepe Texts", I draw criticism towards myself and open it to the discussion of linguists in which cases the transliterations of ancient texts can and cannot be based on imagination. In other words, I aim to start a discussion in the context of where transliterations can be close to imagination and coincidences and where they can be far from them, in a way that can be considered absurd (with the non-existent connection between Göbekli Tepe and VM), and to draw attention to my VM work in this way. I wish my readers an enjoyable and serious reading in advance. ;)
See: https://www.turkicresearch.com/Articles/Articles#

kendi sayfamdaki makaleler[165] bölümündeki açıklamalar kısmından alıntıladığım görseldir. (Dip not bölümünde, benin web-sayfamda bu Göbekli Tepe konulu makalenin yazılış amacının ve hipotetik kurmacasının sebebinin izah edildiğini görebilirsiniz. İşte burada dip notlarda bu Türkçe kısmın İngilizce çevirisini de paylaşmış oldum.)

Buradan da anlayacağınız gibi Bay Koen bu detayda da aynen öncekiler gibi izleyicilerine yanlış ve gerçek dışı bilgiler vermeyi seçmiş görünüyor. Fakat bunu neden yaptığını tam olarak anlamadığımı da söylemeliyim. Esasen bu makalenin bir spekülatif-düşüntü olarak bir tartışma başlatmayı amaçladığını defalarca açıklamış birisi olarak, bu makale ile (Bay Koen tarafından ileri sürülen biçimde) Göbekli tepe ve VM arasında doğrudan bir bağlantı veya Göbeklitepe ile Türk kültürü ya da milleti arasında bir bağ iddia etmeyi de amaçlamadığımı belirtmiştim. Bay Koen bu iddiayı ortaya atarken onun amacı muhtemelen beni, mantık ve tarihsel gerçeklikten uzak, hayalperest ve anagrama başvuran bir araştırmacı olarak göstermeye çalışıyor gibi görünüyor.

Burada, Göbeklitepe ve **T** biçimli dikili taşlardaki olası tamga işaret konulu makalemin dikkat çekmek istediği iki esas öz ve bir siyasi olgu mevcuttur.

Bunlar şunlardır:

- Soyut anlatım ifadeleri olan tamgaların tahmin edilen tarihinin aslında bugün genel olarak düşündüğümüzden daha eskiye gidebileceği fikrini ileri sürmek.

- Transliterasyon işleri tarihi açısından, kısa (olası) anlatım ifadelerinin oluşturabileceği yazılar için çok sayıda okuma önerileri ortaya atmak kolayken, binlerce sözcüğe sahip uzun metinlerde bunu yapabilmenin çok daha zor olduğuna dikkat çekmektir. Kısa metinler için okuma önerileri sunmak, araştırmacıların geniş bir fonetik seçim ve hayal gücü alanına başvurmasında onlara kolaylık sağlarken, uzun ve çok sözcüklü metinlerde fonetik seçim özgürlüğü alanı daralmaktadır ve transkripsiyon yapılacak metinler ne kadar uzunsa seçim varyasyonları da iyice daralmaktadır.

- Bilim insanları ilan edilen sonuca göre yaklaşım sergilememeli ve sonuçta seçicilik yapmamalıdır. Bilim kendi metotları ve rasyonel ölçümleri ile ilan edilen sonuçlar ne olursa olsun bunları araştırmacıların beğenisine veya seçimine sunamaz. Bilim insanı olsun veya olmasın araştırmacılar politik bakış açılarını araştırma işlerine karıştırmamalıdır. Öyle ki, Göbeklitepe buluntularını Ermeni halkına, Kürt halkına, Perslere bağlayan ve bu konuları ima eden biçimde kitaplar yazan Batılı araştırmacılar mevcuttur. Bu yazarların tutarsız iddialarına yine çoğunluk Batılılar ve içimizdeki batılılar itiraz etmezken, benzer iddiayı bizim Türk kültürünü hatırlatacak biçimde ileri sürmemiz halinde bu fikirlere yönelik itiraz tsunamileri gelmektedir. Bu da araştırma dünyasında bilim insanlarının iddiada seçicilik yapmadan ve siyasi görüşlerini bir kenara bırakarak aynı seviyedeki farklı iddialara farklı muamele yapmamaları gerektiğini hatırlatmalıdır. İşte makalemize gelen ve gelecek eleştirilere bakacak olursanız, bu eleştirileri yapan kimselerin neredeyse hiç birisinin daha önce benzeri eleştirileri benzeri örneklerde yapmamış olduklarını göreceksiniz. Öyle ki, iki yüzlü araştırmacılar aleminde yüceltilen veya tarihi ilkler atfedilen değerler söz konusu olduğunda, konu edilen Hint Avrupa kültürü yüceltmesi ise ikiyüzlü bakış açısına sahip kişilerin benzer eleştiriler yapmaya gerek bile duymadıkları açıkça görülecektir.

[165] Bakınız: https://www.turkicresearch.com/Articles/Articles#

VM özelinde olmakla Göbekli-Tepe tamgaları iddiası yüklenmiş olan makalemin VM ile bağlantısı doğrudan değil bir benzetme üzerinden dolaylı bir yaklaşımla ilgilidir.

Öyle ki, bu makale esasen eski yazıtlara transliterasyon yapan dil bilimcilerin kısa metinlerle uzun metinlerin onlara sağlayabileceği "fonetik özgürlük hareket alanının darlığı veya genişliği" konusunda tekrar düşünmesini ve tartışmasını amaçlamaktadır.
Göbeklitepe ifade imgeleri iddiası bir kurmaca düşüntü içerse bile esasen dil bilimcilere verdiği mesaj açıktır. Dil bilimciler ilan edilen sonuçlarda seçicilik yapmamalıdırlar. Dil bilimciler peşin hükümlerle ve içeriği incelemeden yargıya varmamalıdırlar. Üstelik, Göbeklitepe alanında bulunan işaretlerin birer tamga anlatım ifadesi olmadığı varsayımının kendisi de esasen bir tahminden ibarettir ve bu tahmini güçlendirecek bulgularla da desteklenememiştir. Araştırmacılar inceleyecekleri konuda önyargılarına göre veya önceden güdülenmiş istek ve yaklaşımlara göre hareket etmeden, sadece sunulan kanıtların nicelik ve niteliğine odaklanmalıdır.

Esasen, 3 veya 5 işaretli bir "yazıyı" bin farklı biçimde okumak mümkünken 300 harfli 40000 kelimeyle yazılmış bir kitabı anagram biçimde ve belli bir dilin cümle yapısı-kuralına uydurarak okumanın gerçekleşebilmesi daha zor bir problem olduğunu bilmek gerekir. Yani 5 harfli yazı için bir iddia oluşturmak ve buna dayalı bir makale yazmak çok kolayken 300 harfli binlerce sözcükten oluşan metinlerde de bunu yapabilmek o denli zordur.

Öyle ki bazı dil bilimciler ve araştırmacılar matematik olasılıkların burada araştırmacıya tanıdığı hareken alanını nasıl değiştirdiğinin farkında değiller. Bunlar sanıyorlar ki, "çok sözcükle yazılan metinleri okuduğunu iddia etmek kolaydır çünkü içerikte çok sayıda sözcük vardır ve bu fonetik çeşitlilik demektir ve bu durumda da iddia sahibinin hareket alanı geniştir". Gerçekte ise durum bunun tam tersidir. 5 harften veya tamgadan ibaret bir eski-yazı-okuma iddiasını, neredeyse her dilde yorumlayarak, bunların transliterasyona dayalı biçimde okuduğunu ileri sürmek mümkünken, 300 harfli ve 10000 farklı sözcükle yazılmış bir el yazması için yapılacak transliterasyonun doğru biçimde çalışma oranı o denli imkansıza yakındır.

Esasen, VM-okuma iddiaları kapsamında olmakla, bizim ATA çalışma grubu olarak ortaya koyduğumuz iddianın matematik olasılık bakımından tutarlı (tesadüfle açıklanması güç) veya tutarsız (tesadüfi veya anagram-kurmaca) olup olamaması bakımından, sayısal olarak incelenmesine ipucu sağlayacak veriler listelenebilir. Böyle bir matematik olasılığın hesabını yapmak isteyeceklerin yapılacak işlem parametreleri arasına aşağıdaki şu verileri eklemesi gerekecektir:

- 24 basit (tek ses) harfleri ve 280 adet üzeri hece harfleri olmakla yaklaşık 300 adet üzeri harfleri bulunan bir yazı sisteminde fonetik sınırları belirlenmiş bir alfabe transkripsiyonuna dayalı biçimde okunduğu hesaba katılmalıdır. Özellikle 280 adet üzeri hece harfleri ve bileşik-hece harflerinin tamamının birbirine aynı biçimde aynı yöntemle bitiştirilmesi ile aynı sıralı sistemle fonetik değerini oluşturmuş olması durumunun tesadüfi olup olamayacağı[166],

[166] 280 hece harfinin tamamının, VM-yazarı tarafından el yazısı çiziminin yapılması yazım biçimi sırasını takip eden biçimde okunması söz konusudur. Yani, her hece harfinin her defa aynı kurala dayalı biçimde okunması söz konusudur. Öyle ki, her hece harfi içindeki basit (tek ses) harfinin, birleştirildiği diğer harf veya diğer hece harfi her defa birleştiği harfe yine kendine ait aynı fonetik değeri ile katkıda bulunmuştur. Böylece 24 basit harfin bitişerek oluşturduğu karmaşık hece harfleri her defa aynı bileşenlerin aynı sesle okunması biçiminde aynı

- Oluşturulmuş olan ATA alfabe transkripsiyonu ile yapılan okumalarda, 240 sayfanın tamamının her satırında olmakla sözcüklerin okunuyor olması. Üstelik bu sözcüklerin toplamının (yaklaşık) %21 kadarının fonetik değerini aradan geçen 600 yıl içinde hiç değiştirmeden koruduğunun dil bilimcilerin yazdığı gerçek sözlüklere dayalı biçimde gösterilebilmesi, (okunan sözcüklerin geri kalan tamamının ise, fonetik değerini azca ve dil bilimince tarihsel yazım ve lehçe bilgisine dayalı olarak defalarca kaydetmiş yapıya uygun biçimde fonetik farklarda uyumluluğun gözlemlenmiş olması),
- 240 sayfa boyunca olmakla muhtelif çizimler ile bu çizimlerin yapıldığı sayfalarda okunmuş sözcüklerle arasında fonetik örtüşmeler görülmüştür. Mesela SUSAM bitkisi çizili sayfada "susam" bitki adının okunması gibi toplamda 112 adet örtüşme tespit edilmiştir. Bu örtüşmeler sadece bitki adları değil, aynı zamanda hayvan adları, gök cismi adları, meslek adları, sıfatlar, eylem ifade eden sözcükler, vücut organ adları, deyimler gibi dile ve kültüre özgü farklı unsurlara ait örtüşmeler tespit edilmiş olması,
- Sözcük eklerinin bir kısmının (-sam/-sem, -san/-sen, er-/-ar, -ler/-lar ekleri gibi) aradan geçen yaklaşık 600 yıl içinde fonetik yapısını ve fonksiyonel işlevini değiştirmemiş olması ve 240 sayfa boyunca her sözcükte Türkçeye uygun biçimde sıralı durumunu korumuş olması gibi dil özelliklerinin tam örtüşür olduğunun görülmesi ve kaydedilmesi,
- -SAM/-SEM biçiminde yazılmış olan birinci şahıs koşul ifadesi sözcük-ekinin aynı biçimde aynı fonksiyonla ve sözcük köküne aynı sıralama ile dilin yapısına uygun bağlanır biçimde okunuyor olmasıyla bunların VM yazım biçiminde ve 240 sayfa boyunca her defa bir fiil sözcükten sonra geldiği zaman (aynı biçimde) -SAM/-SEM okunurken her defa bir isimden sonra geldiğinde ise -SAĞN/-SEĞİN biçiminde okunuyor olması durumu gözlemlenmiştir. Diğer sözcük eklerinin de yine tarihsel olarak Türkçe yazım ve konuşma dili fonetik uyum paternini ve sıralamasını takip ediyor olması,
- Voynich el yazması (VM) içeriğinde ortaya çıkan metin, birçok Türkçe fonetik ve morfolojik yapıyı takip etmektedir. Örneğin hem VM metinlerinde hem de Türkçe yapıda /b/, /c/, /d/, /g ile biten kelimelerin olmaması durumu mevcuttur. Bunun aynı zamanda kıyaslanan yapıların yapısal fonetik özelliklerinde sadece bir tek dile özgü durum olarak (tam) 1/1 örtüşme göstermiş olması,
- Aynı şekilde /h/, /j/, /m/, /n/, /r/, /v/, /z/, /ğ/ ile başlayan kelimeler de hem VM'de hem de Eski-Türkçede yoktur.[167] Birbiriyle kıyaslanan VM ve Türk dilindeki yapıların her ikisinin yapısal fonetik özelliklerinden bir diğerinde de sadece bir tek dile özgü (dünya dillerin arasında aynın fonetik değer ve biçimde sadece Türkçede görülmesi) özünde (tam) 1/1 örtüşme göstermiş olması,
- İkilemeler gibi sözcük tekrarının görülmesi sıklığı ve bunların çeşitliliğinin çokluğu konusunda da VM metinleri ile Eski-Türkçe metinler arasında örtüşmeler vardır. Sözcük tekrarlarının yan yana yazıldığı örnekler ikilemeler için yaklaşık olarak her 30 ila 50 cümle aralığında bir olmakla VM metinlerinde ve Eski-Türkçe metinlerde görülmektedir. Fakat bundan daha önemli olmak üzere bir yazım biçimi yapısal örtüşmesi vardır ki bu dünya dillerinde sadece Eski Türkçeye özgüdür. Kelimelerin üçlü, dörtlü ve beşli tekrarlarının bir arada görüldüğü eski (orta-çağ) elyazmaları

---

kurala dayalı biçimde yaratılmış olarak okunmaktadır. Bu nedenle, bu okumalarda, her ayrı harf, Türkçenin fonetik uyum kurallarına uygun olarak, aynı sırayla, belirli fonetik değerle tutarlı bir şekilde okunur.

[167] Az sayıda da olsa istisnalar hem günümüz Türk dilinde hem de Eski Türkçe yazılarda ve VM metinlerinde aynı biçimde görülebilmektedir. Bu yapıyı bozan istisna sayılacak az sayıda sözcükler Arapça, Farsça gibi diğer dillerden alınmış kelimeler olabilir. Ayrıca, zaman içerisinde lehçeler genişleyip sözcüklerin ses değerleri değişime uğradıkça bazı ilk seslerin dilde kullanımının düşebileceğini ve ardından gelen ikinci sesin düşenin yerini alacak şekilde sözcüğün fonetik kuruluşunu değiştirilebileceğini hesaba katmaktayız.

Türkçe yazılı tarih dışında başka bir dilde görülmemiştir.[168] Sırf Türkçeye özgü bu yapı VM metinleri için de aynen (1/1) geçerlidir.

- Aynı fonetik tabloya uygun olarak okunan bin adet kadar sözcüğün (öyle ki okuma çalışmaları devam etmektedir ve sayı da her geçen ay artmaktadır) geçtiği cümleler içinde anlam bütünlüğü ve cümle bütünlüğünün Türkçede görülene uygun biçimde bulunup bulunmadığı kontrol edilmektedir. İşte bağlamda olmakla, cümle bütünlüğü ve yapısı (özne ve yüklemin yeri vb. açılardan) VM ve Türkçe arasında tam bir örtüşme sunan cümle yapısı örtüşmelerinin tespit edilmiş olması,
- Türkçenin fonetik harmoni ve sesli uyum kuralının VM metinleri için de geçerli olduğunun cümle çözümlemelerine dayalı biçimde kesin olarak gösterilmiş olması durumu,

İşte VM ve Türkçe arasındaki örtüşmelerin tesadüfen gerçekleşmesini formüle ederek matematiksel olasılıklardan bu bağlamda bahsetmek isteyen her matematikçi ve dil bilimci esasen formülünü yukarıdaki parametreleri dikkate alarak yaratmalıdır.

Görülebileceği gibi, Bay Koen matematik olasılıkları doğru biçimde hesaplayamazken aynı zamanda uzun yıllar alan zahmetli çalışmamın bu parametrelerin tamamının sağlandığının da farkına varmamış veya fark ettiyse bile bunlardan bahsetmekten kaçınmıştır. Fakat buna karşın Bay Koen VM konusu ile doğrudan bir bağı bulunmayan ve Türk kültürü ve diline ait başka makalelerimi çarpıtarak bunlara dayalı biçimde VM dili iddiamızı çürütebileceğini zannetmiştir.

Bay Koen en güncel ve akademik ortamda yayınlanmış olan VM makalemi eleştirmek yerine 2018 yılı VM çalışmamın tanıtım videosunu eleştirmeyi seçmişken, acaba VM konusu ile ilgisi olmayan Göbekli tepe konulu makalemi bu işin içine neden bu şekilde kattı?

Üstelik bunu yaparken Göbekli tepe makalemin esas yazım amacını neden izleyicilere açıklamadı?

Oysa ben bahse konu makalemin amacını (VM metinleri ile tarihsel bağlantısı olmadığını açıklayarak ve bunun bir hipotetik düşüntü olduğunu belirterek) kendi sayfamda (ve katıldığım her ayrı sempozyumda ve/veya dil bilimi tartışma ortamında örnek olarak sunarken) Göbekli tepe konulu makalelerimin amacını şöyle açıklamıştım:

---

[168] Hint Avrupa dillerinde ise bu durum aynı yapıda, sıklıkta ve çeşitlilikte görülememektedir. Araştırmacı yazar Doğan Aksan, "En Eski Türkçenin İzlerinde" adlı eserinde yazılı dilimizde bulunan sözcük tekrarları konusunda şunları belirtmektedir:
"Dilcilikte, Yunanca terimiyle hendiadyoin (hendiadyoin 'iki ile, iki aracıyla bir') adını alan ve koca Latin yazınında ancak birkaç örneği bulunan ikilemeler Türkçenin her döneminde ve her lehçesinde büyük bir sıklıkla kullanılmış ve kullanılmaktadır. Dilimizin hem yapı hem söz dizimi hem de anlam bilimi bakımından en önemli özelliklerinden birini, bu ögeler oluşturmaktadır. Türkçedekine yakın oranda Korece'de ve bir ölçüde Japoncada karşımıza çıkan ikilemeler Hint-Avrupa dillerinde genel olarak büyük bir sayıda değildir. ..." (Aksan 2000)
Bütün bu örneklerle işaret ettiğimiz gibi, VM metinleri ile günümüz Türkçesi arasında görülen bu tip net örtüşmelerin 1/1 aynısını başka hiçbir dilde görmek mümkün değildir. Elbette burada da istisna olabilecek diller Türk dili ile geçmiş ortak kökten ayrışmış diller olabilirler. Az sayıda da olsa ikilemeler Hint Avrupa dillerinde görülmektedir fakat üçleme(müzik notası fonetik ifadesi tekrarları hariç), dörtleme ve beşlemeler bu dillerin geçmiş ve günümüz yazılarında görülmemektedir. İşte bu özel yazım biçiminin 1/1 örtüşen benzerini burada adını çektiğimiz diğer dillerde veya dil gruplarında görememekteyiz.

"T biçimli Tanrı Tanımgasının Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları" başlıklı makalemin yazım amacını açıklayan ve web sayfamda bulunan (fakat Bay Koen'in izleyicilerine hiç bahsetmediği) açıklamam:

Bilindiği gibi tarihsel olarak bilinen en eski yazılar Sümer çivi yazılarıdır. Bana göre 40 bin yıl önce mağara duvarındaki av sahnesi çizimi de bir tür çizgi-anlatım fonksiyonuna sahipti. Yani amacın o dönemde resim sanatı başlatmak olmadığı söylenebilir. Bu anlamda mağara duvarlarındaki 20 bin veya 40 bin yaşında olabilecek resimlerin dahi anlatıyor olduğu bir mesajı olmalıdır. Ben tamga işaretlerin resimlerin soyut ve basitleştirilmiş biçimi olduğunu düşünüyorum ve bu ilk olarak düşünmüş olan kişi olmadığımı da tahmin edersiniz. Fakat ben tamga işaretlerin yazının icadı ile mağara resimleri arasındaki bir dönemde icat edilmiş olduğu düşünmekteyim. Biz Orta Asya coğrafyasında çok sayıda olmakla muhtelif coğrafyalarda TANRI tamgası, GÜN ve AY tamgası gibi işaretlerin yine muhtelif kayalarda ve arkeolojik alanlardaki varlığını biliyoruz. Genel olarak bilim insanları tamga işaretlerin tarihsel süreçte ilk olarak ne zaman doğduğunu bilmemektedirler. Elbette bunu ben de bilmiyorum. Fakat tamga işaretlerin olası yaşına, oldukça spekülatif bir yaklaşımla ve hayal gücümüzü de işin içine katarak yeni önermeler getirebiliriz. Bu makalenin bir amacı, bilimsellikten uzak görünecek dahi olsa, tamga işaretlerin yaşının belki de 12 bin yıl önceye gidebileceğine dair oldukça radikal bir fikri tartışılması için ortaya koymaktır. Burada kesinlikle 12 bin yıl önce Türklerden veya "Türk" tamlagarından bahsetmiyorum. Fakat "insanlığın ortak ataları dünyada herhangi bir yazı ve millet kavramının olmadığı dönemlerde bazı soyut anlatımlara başvurmuş olabilirler" fikrini bir önerme olarak ortaya koyabiliriz. Öyle ki eğer Göbekli-tepe alnındaki T biçimli taşlar Tanrı tamgası betimlemesi olsaydı ve bu taşların göbek kısmındaki (kemer tokasına benzetilen kısımdaki) işaretler tamga işaret olsaydı, muhtemelen bunu dünyadaki farklı kültürlerin antik işaretleri veya sembolleriyle bin farklı biçimde yorumlamak mümkün olabilirdi. İşte bu makalede, ben, Göbekli tepedeki işaretleri bize yabancı olmayan tamgalara benzeterek spekülatif yaklaşımla (insan oğlunun hayal gücünü zorlayabilecek biçimde) düşüntüler ortaya atacağım. Bu makale kesinlikle Voynich elyazması harfleri ile veya Türk kültürü ile Göbekli-tepe arasında bir bağlantı olduğunu ileri sürmemektedir. Bu makale bilinçli ve maksatlı olarak bunu bir spekülasyon-düşüntü haline getirecektir. Öncelikle Göbekli tepede taşlara kabartma biçimde işlenmiş bazı işaretlerin tamga olduklarına dair herhangi bir kanıt yoktur. Elbette aralarında kabaca 11500 yıl fark olan ATA elyazmasıyla Göbekli tepenin bir bağlantısı da yok. Fakat bu makaleyi kısmen de olsa ve bilinçli biçimde sanki öyle bir bağ varmış gibi kaleme aldım. Buradaki esas amaç, dört veya beş işareti Göbekli kabartmalarını tamgalara benzetmeye kalktığımızda elbette bu amaçla anagram veya hayal gücüne dayalı olarak bazı iddialarda bulunulabileceğini göstermektir. Öyle ki dünyadaki hemen hemen her kültür ile Göbekli-Tepe arasında (ve arada 10 bin yıldan uzun bir zaman da geçmiş olsa) bir bağ iddia edilebileceğini göstermektir. Yani insan hayal gücünün sınırları yoktur. Ve hayal gücümüze dayalı olmakla, birkaç işareti istersek bin farklı biçimde yorumlamamız dahi mümkün olabilir. Fakat VM

metinlerinde olduğu gibi (yaklaşık 10 bin farklı kelime ile yazılmış uzun metinler içinde cümle yapılarını da göstererek) hayal gücüyle her zaman aynı işareti aynı fonetik değerde okuyarak bunu (bu tip bir hayali/anagram yaklaşımı) bin kelime ve yüzden fazla sözcük için sürdürebilmek pek mümkün değildir. İşte bu makalenin oluşturulmasının ikincil amacı da bu duruma dikkat çekmektir. Esasen beş veya altı işarete yapılabilecek bin farklı okuma önerisinden birisini yazının icat edilmediği zaman için dahi yapmak mümkünken, 10000 kelimelik uzun metinlerde bu anagram veya hayal gücünü aynı fonetik biçimleri devam ettirerek sürdürmenin mümkün olmadığına dikkat çekmek önemlidir. Bu amaçla makaleyi olabildiğince ciddi biçimde kaleme alıyorum ve bu açıklamayı bilinçli olarak makale içinde tutmayacağım. Bu "T biçimli Tanrı Tanımgasının Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları" (Birth of the T Shape God Sign and Göbekli-Tepe Texts) başlıklı makale ile eleştirileri üzerime çekerek antik metinlerin transliterasyonlarının hangi hallerde hayal gücüne dayanabildiği ve hangi durumlarda hayal gücüne yaslanamadığını dil bilimcilerin tartışmasına açıyorum. Yani, absürt sayılabilecek biçimde (Göbekli tepe ve VM arasında olmayan bağ ile) transliterasyonların hayal gücü ve tesadüflere hangi durumda yakın hangi durumda uzak olabileceği bağlamında bir tartışma başlatmak ve VM çalışmama bu yolla dikkat çekmeyi amaçlamaktayım. Okuyuculara şimdiden eğlenceli ve ciddi okumalar dilerim[169]. ;)

Bay Koen ile aramda 2024 yılı aralık ayında bazı e-mail yazışmaları oldu. Kendisi bana 3 Aralık'ta bir e-mail mesajı gönderdi ve mesajdan anladığım kadarı ile 2018 yılı tanıtım videomuzda verdiğimiz içerik bilgisinden alıntılar yaparak VM çalışmamızı eleştirmeye yönelmişti. Ben kendisine bir gün sonra (04 Aralık 2024 tarihinde verdiğim yazılı cevapta bazı sorular sordum. İşte benim Bay Koen'e gönderdiğim o e-mailde sorduğum sorular şunlardı *(Bu mektubun Türkçe çevirisini[170] sayfa altındaki dip notlarda bulabilirsiniz):*

---

[169] Bakınız "T biçimli Tanrı Tanımgasının Doğuşu ve Göbekli-Tepe Yazıları" (Birth of the T Shape God Sign and Göbekli-Tepe Texts): https://www.turkicresearch.com/Articles/Articles?page=2

[170] Sevgili Koen,

Benim de sana sormak istediğim birkaç sorum var ve bunları yanıtlayabilirsen çok sevinirim.
Konuya yaklaşımın ne ölçüde bilimsel olabilir?
Bir dilbilimci olarak, VM içeriğinde Türkçenin varlığını gösteren bulgularımızı çürütmek veya doğrulamak için (veya iddialarımıza aykırı eleştirileri çeşitli bakış açılarından sunmak için) aşağıdaki iki yaklaşımdan birini seçseydin, hangi yolu seçerdin?

İzleyebileceğin ilk yaklaşım/yöntem şunları içerir:
• Sadece iddiaları incelemek ve analiz etmek.
• Dilbilim alanında sunulan iddiaların bazılarını dilbilimsel yaklaşımlarla ele almak ve bunları bilimsel olarak analiz etmek.
• VM ile Türkçe arasında var olduğu iddia edilen çeşitli örtüşmelerin dilbilimsel bir yaklaşım kullanıldığında gerçek örtüşmeler olmadığını ve kanıt veya örtüşme olarak sunulan yapıların aslında Türkçe ve/veya Voynich metinlerinde bulunmadığını gösteren kanıtlar sunmak.
• Soyut yaklaşımlarla somut kanıtları çürütme girişimlerinden kaçınmak.

İzleyeceğiniz ikinci yaklaşım/yöntem şunları içerir:

Dear Koen,
I also have some questions for you, and I would appreciate it if you could respond to them.
To what extent can your approach to the subject be scientific?
As a linguist, if you were to choose one of the following two approaches to either refute or confirm our findings, which demonstrate the presence of the Turkish language in the content of the VM (or to present critiques contrary to our claims from various perspectives), which path would you take?
The first approach/method you could follow includes:
• Examining and analyzing the claims only.
• Addressing some of the claims presented in the field of linguistics through linguistic approaches and analyzing them scientifically.
• Providing evidence to show that various overlaps claimed to exist between VM and Turkish are not truly overlaps when using a linguistic approach, and that the structures presented as evidence or overlaps actually do not exist in Turkish and/or Voynich texts.
• Avoiding attempts to refute concrete evidence with abstract approaches.
The second approach/method you could follow includes:
• Analyzing the social media news where this claim was announced and focusing on the various statements or personal opinions of the author of the claim.

• Bu iddianın duyurulduğu sosyal medya haberlerini analiz etmek ve iddianın yazarının çeşitli ifadelerine veya kişisel görüşlerine odaklanmak.
• VM ile Türkçe arasında olduğu iddia edilen örtüşmelerin ayrıntılarına veya kanıtlarına değinmeden, soyut yaklaşımlar ve genel örnekler kullanarak konuyu eleştirmek.
• VM ile Türkçe arasında örtüşme olduğunu iddia eden yayınlanmış makalelerin ayrıntılı bir dilbilimsel analizinden kaçınmak.
• İddiayı ele alan bilimsel makaleyi incelemek yerine, iddiayı duyuran YouTube haber videolarındaki cümlelere odaklanmak ve bunları analiz etmek. Bunu yaparak, çalışmanın özünü değil, çalışmanın "duyurusunu" analiz etmek ve bunun aracılığıyla konunun özü hakkında sonuçlar/ifadeler çıkarmaya çalışmak veya bu yaklaşım aracılığıyla algı yaratmak.
• Dilsel yaklaşımlar kullanarak dilsel yöntemlerle ortaya atılan iddiaları çürütmeye veya doğrulamaya çalışmak yerine, VM ile Türkçe arasındaki örtüşmelerle ilgisi olmayan konuları, konuyla ilgili her türlü spekülasyon ve yorumun yapıldığı "voynich.ninja" gibi forumlarda ele almak ve VM ile Türkçe arasındaki örtüşmelere odaklanmak yerine yazarın modern Türkçe hakkında söylediklerine odaklanmak.

Lütfen bana bu iki yoldan hangisini seçmek istediğinizi söyleyebilir misiniz?
Ya da hangisinin daha bilimsel olabileceğini belirtebilir misiniz?

Amacınız iddialarımızı bilimsel olarak test etmeden magazinvari haberler yapmak veya izleyicilerinizde önyargılar oluşturmaksa, lütfen alakasız sorularla vaktimi boşa harcamayın.

Ciddi ve düzgün bir çalışma yapmak istiyorsanız, sorularınız son derece uyumsuz.
Sizin ve izleyicilerinizin "Voynich-Türkçe" çözümümüzü anlayabilmesi için, önce iddiamızla ilgili yayınlanmış makalelerimizi okumalısınız. Daha sonra, bu makalelerde sunulan dilsel kanıtlar incelenmelidir. Bu şekilde makalelerimize dayalı dil incelemeleri yapacaksanız ve daha fazla sorunuz varsa, bunları yanıtlamaktan mutluluk duyarım. Bunu yapmak için, VM içeriğinde Türkçe dilinin varlığına dair çeşitli dilbilimsel kanıtlar sunan makalelerimizi okumanız ve anlamanız gerekecektir.

• Critiquing the topic without addressing the details of or evidence for the overlaps alleged to exist between VM and Turkish, using abstract approaches and general examples.
• Avoiding a detailed linguistic analysis of the published articles that claim overlaps between VM and Turkish.
• Instead of examining the scientific article addressing the claim, focusing on sentences in YouTube news videos announcing the claim and analyzing them. By doing this, not analyzing the core of the work but rather the "announcement" of the work, and attempting to make conclusions/statements about the essence of the matter through this, or creating perception through this approach.
• Instead of attempting to refute or confirm the claims put forward through linguistic methods using linguistic approaches, addressing topics unrelated to the overlaps between VM and Turkish in forums like "voynich.ninja" where all kinds of speculation and commentary on the subject are made, and focusing on things the author has said about modern-Turkish rather than on the overlaps between VM and Turkish.
Could you please tell me which of these two paths you would like to take? Or state which one would likely be more scientific?
If your purpose is to create tabloid-like news or to generate preconceived biases in your audience without scientifically testing our claims, then please do not waste my time with irrelevant questions. If you wish to do serious and proper work, your questions are highly off-key.
For you and your audience to understand our "Voynich-Turkish" solution, you must first read our published articles about our claim. Subsequently, the linguistic evidence presented in these articles must be reviewed. If you are going to carry out linguistic reviews based on our articles in this manner and you happen to have further questions, I would be delighted to answer them. To do this, you will need to read and understand our articles, which provide various linguistic evidence for the presence of the Turkish language in the content of the VM.

---

5 Aralık 2014 tarihinde Bay Koen'e gönderdiğim e-mail mesajımda yapmayı düşündüğü eleştiri ve değerlendirme çalışmasından beklentilerimi maddeler halinde açıklamıştım. İşte o mektubumun bir bölümü (Türkçe çevirisi[171] bu sayfadaki dip notlarda görülebilir):

---

[171] ***1.*** *Voynich el yazması makalemizi, alakasız yorumlardan, haberlerden veya önyargılardan kaçınarak ve bunun yerine yalnızca sunduğumuz dilsel örtüşmelere ve kanıtlara odaklanarak diğer konularla karıştırmadan değerlendirmek adil olabilir. Bu tür bir yaklaşım uygun bilimsel yöntem olacaktır.*
2. *Devam eden bir araştırma projesinin erken aşamalarında yazılan 2018 tarihli makalemiz size bazı bilgiler sağlasa da, en son ve gözden geçirilmiş sürümü temsil eden 2023 tarihli makalemizi değerlendirmek daha adil olacaktır. Örneğin, 2018 tarihli makalemizde, yazarın lehçesini daha geniş bir coğrafi alanda arıyorduk, oysa şimdi onu önemli ölçüde daralttık.*
3. *Makalelerimizin içeriğinden de anlayabileceğiniz gibi, kullandığımız yöntem, basit bir ifadeyle, "kelimelerin fonetik biçimlerini karşılaştırma ve karşılaştırılan diller arasındaki çeşitli dilsel yapılarda örtüşmeleri arama" yöntemidir. Bu yöntem tarih boyunca çok sayıda dilbilimci tarafından kullanılmıştır. Elbette, bu yöntemi kullanmak için bir alfabe transkripsiyonu hazırlanması gerekiyordu ve biz de bunu yaparak başladık. Transkripsiyonumuzdaki her yazı sembolüne atadığımız fonetik değerler bizim icat ettiğimiz değerler değildir. Bunlar, bizim zamanımızdan önce belirlenmiş, tarihsel*

olarak bilinen fonetik değerlerdir. Bunlar için makalelerimizde kaynaklarımıza zaten atıfta bulunuyoruz. Bu nedenle, eleştirileriniz yalnızca bu yöntemi kullanarak sunduğumuz örtüşmelerin geçerli örtüşmeler olmadığını ve sunduğumuz kanıtların Voynich el yazması metinlerinde veya Türkçe dilinde bulunmadığını göstermeyi amaçlıyorsa bilimsel olacaktır.

DİĞER ÖNEMLİ NOKTALAR ŞUNLARI İÇERİR:
Dilsel bir akademik iddiayı eleştirmek veya çürütmek, genellikle yerleşik bilimsel metodolojilere dayanan titiz ve sistematik bir yaklaşımı içerir. Süreç, deneysel kanıt, mantıksal akıl yürütme ve akran incelemesi ilkeleriyle desteklenir. Sorunuzu ele almak için, dilsel iddiaları değerlendirmek için bilimsel yöntemleri ana hatlarıyla açıklayacağım, bilimsel ve bilimsel olmayan değerlendirme yaklaşımları arasında ayrım yapacağım ve bu tür iddiaların gözden geçirenler için önemli hususları listeleyeceğim.

Dilsel İddiaları Eleştirmek İçin Bilimsel Yöntemler,
Deneysel Kanıt ve Yeniden Üretilebilirlik: *Herhangi bir iddia, bağımsız olarak doğrulanabilen veya yeniden üretilebilen deneysel kanıtlarla desteklenmelidir. İncelemeciler, veri toplama ve analiz metodolojileri de dahil olmak üzere deneysel verilerin sağlamlığını inceleyerek bir iddiayı eleştirecektir. Bir alfabe transkripsiyonu sunduk ve fonetik değerler açısından karşılaştırılan diller arasındaki örtüşmeler, çeşitli düzeylerde (kelimeler ve cümleler ve cümle yapısı düzeyinde) esas olarak ATA alfabe transkripsiyonumuzda gösterilmektedir. Buna göre, sunduğumuz kanıtların bir değerlendirmesini yapmak bilimsel olacaktır.*

Akran Değerlendirmesi: *Bu, alandaki diğer uzmanların bir iddianın geçerliliğini, önemini ve özgünlüğünü güncel Eski Türkçe ile ilgili bilimsel bilgi ve metodolojilere dayanarak eleştirel bir şekilde değerlendirdiği bilimsel değerlendirmenin temel bir bileşenidir.*

Karşılaştırmalı Analiz: *İddiayı, yerleşik teoriler ve kanıtlarla tutarlılığını veya onlardan sapmasını değerlendirmek için mevcut araştırma bağlamına yerleştirme.*

Mantıksal ve Teorik Tutarlılık: *VM Türkçesi bağlantısıyla ilgili iddianın mantıksal olarak öncüllerden çıkıp çıkmadığını ve dayandığı iddia edilen teorik çerçeveyle uyumlu olup olmadığını değerlendirme.*

Dilsel Veri Analizi: *Dilsel iddialar için fonetik, sözdizimi, anlambilim vb. gibi analiz yöntemlerinde yeterlilik gösterme ve hatalı veya yanlış yorumlanmış dilsel verilere dayalı iddiaları eleştirme.*

İstatistiksel Yöntemler: *Kullanılan istatistiksel testlerin uygunluğu, örnekleme yöntemleri ve hata analizleri dahil olmak üzere iddiaların istatistiksel geçerliliğini ölçme. Bu noktada, VM ile Türkçe arasındaki Türkçeye özgü dilsel özelliklerin örtüşmesi istatistiksel olarak 1/1 veya %100 örtüşme anlamına gelir. Bu bağlamda, verilerin doğrulanıp doğrulanmadığı gibi ayrıntılı olarak kanıtla çürütme yolu izlenmelidir. Bu noktada, çürütülemeyen iddia doğrulanmış veya "henüz çürütülememiş" olarak adlandırılmalıdır.*

Bilimsel ve Bilimsel Olmayan Değerlendirme Kriterleri:

Bilimsel Değerlendirmeler:
Deneysel olarak temellendirilmiş.
Şeffaf ve yeniden üretilebilir metodolojiler.
Akran denetimli, kolektif ve yapıcı bir eleştiriyi teşvik eden.
Mantıksal akıl yürütmeye ve yerleşik teorilerle tutarlılığa dayalı.

Bilimsel Olmayan Değerlendirmeler:
Anekdotsal kanıtlara veya kişisel tanıklıklara güvene dayalı.
Metodolojik şeffaflık veya yeniden üretilebilirliğin olmaması.

1. *It may be fair to evaluate our Voynich manuscript article without conflating it with other topics, refraining from irrelevant comments, news items, or biases, and instead focusing only on the linguistic overlaps and evidence we have presented. This kind of approach would be the proper scientific method.*
2. *While our 2018 article—written during the early stages of an ongoing research project—will provide you with some information, it would be fairer to assess our 2023 article, which represents the latest and revised version. For example, in our 2018 article, we were seeking the author's dialect over a broader geographic area, whereas now, we have significantly narrowed it down.*
3. *As you may understand from the content of our articles, the method we employ, in simple terms, is the method of "comparing the phonetic forms of words and searching for overlaps in various linguistic structures between the languages being compared." This method has been used by numerous linguists throughout history. Of course, to use this method, an alphabet transcription had to be prepared, and we began by doing this. The phonetic values we assign to each writing symbol in our transcription are not values we invented. These are historically known phonetic values that were established prior to our*

Daha geniş bilimsel topluluk veya akran değerlendirme süreçleriyle etkileşime girmemesi.
Yanlış akıl yürütmeye dayalı veya yerleşik teorilerden kopuk oluşu.

İncelemecilerin Dikkate Alınması Gerekenler:
Dilbilimsel alandaki iddianın özgünlüğü ve önemi.
İddianın metodolojik sağlamlığı ve ampirik desteği.
Argümantasyonun ve mantıksal yapının netliği.
İddianın anlayışı ilerletip ilerletmediği, geçerli teorileri kanıtlanmış bir şekilde sorgulayıp sorgulamadığı veya yeni araştırma yolları açıp açmadığı.

Dikkate Alınmaması Gerekenler:
İddia sahibine veya teorik yönelime karşı kişisel önyargılar.
İddianın geçerli teorilerle uyumu, eğer ampirik kanıtlar onu yeterince destekliyorsa.
İddianın algılanan etkisi veya popülaritesi gibi bilimsel olmayan kriterler.
Dilbilimsel iddiaları değerlendirirken, bilimsel yöntemin bütünlüğü ve bu ilkelere bağlılık en önemli unsurdur.

İncelemeciler her iddiaya açık ancak eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmalı, ampirik kanıtları, metodolojik titizliği ve mantıksal tutarlılığı vurgulamalıdır.

Lütfen VM Türkçe'nin bilimsel alandaki iddiasını ortaya koyan makalelerimizle ilgili değerlendirmelerinizi, makale hedefinin dışında Latin diline ve/veya PIE konusuna sapmadan yapın ve ek sorularınız varsa, konu alanında sorularınızı sormaktan çekinmeyin. Ayrıca, lütfen bu mektubu diğer arkadaşlarınızla paylaşın. Elbette, zamanı geldiğinde bu e-posta mektubunu/makaleyi kendim de paylaşabilirim çünkü sizinle aynı durumda olan ve ***Türkçe bilmeyen dilbilimcilerin makalelerimizi değerlendirmelerini ve ayrıntılarını incelemelerini istiyor ve teşvik ediyoruz.*** *Önyargılardan uzak, bilimin çerçevesini aşmayan adil bir değerlendirme yapacağınızı umuyorum.*

Saygılarımla,

time. We already refer to our sources for these in our articles. Therefore, your critiques will be scientific only if they aim to demonstrate that the overlaps we present using this method are not valid overlaps and that the evidence we provide does not exist in the Voynich manuscript texts or the Turkish language.

OTHER IMPORTANT POINTS INCLUDE:
Critiquing or refuting a linguistic academic claim involves a rigorous and systematic approach, often relying on established scientific methodologies. The process is underpinned by principles of empirical evidence, logical reasoning, and peer review. To address your question, I'll outline the scientific methods for evaluating linguistic claims, differentiate between scientific and unscientific evaluation approaches, and list considerations for reviewers of such claims.

Scientific Methods for Critiquing Linguistic Claims
Empirical Evidence and Reproducibility: Any claim should be supported by empirical evidence that can be independently verified or reproduced. Reviewers would critique a claim by examining the robustness of the empirical data, including the methodologies for data collection and analysis. We have presented an alphabet transcription and the overlaps between the languages compared in terms of phonetic values at various levels (at the level of words and sentences and sentence structure) are mainly shown in our ATA alphabet transcription. Accordingly, it would be scientific to make an evaluation of the evidence we have presented.

Peer Review: *This is a core component of scientific evaluation, where other experts in the field critically assess a claim's validity, significance, and originality based on the current Old-Turkish-related scientific knowledge and methodologies.*

Comparative Analysis: *Placing the claim within the context of existing research to evaluate its coherence with or departure from established theories and evidence.*

Logical and Theoretical Consistency: Assessing whether the VM Turkish connection-related claim logically follows from the premises and aligns with the theoretical framework it purports to be based on.
Linguistic Data Analysis: For linguistic claims, demonstrating competence in analysis methods such as phonetics, syntax, semantics, etc., and critiquing claims based on flawed or misinterpreted linguistic data.

Statistical Methods: *Gauging the statistical validity of the claims, including the appropriateness of the statistical tests used, sampling methods, and error analyses. At this point, the overlap of linguistic features specific to Turkish between VM and Turkish means statistically 1/1 or 100% overlap. In this regard, a path of refutation with evidence should be followed in detail such as whether the data is confirmed or not. At this point, the claim*

that cannot be refuted should be referred to as confirmed or "can not be refuted yet".

Criteria for Scientific vs. Unscientific Evaluation:
Scientific Evaluations:
Empirically grounded.
Transparent and reproducible methodologies.
Peer-reviewed, fostering a collective and constructive critique.
Based on logical reasoning and consistency with established theories.

Unscientific Evaluations:
Rely on anecdotal evidence or personal testimonies.
Lack of methodological transparency or reproducibility.
Do not engage with the broader scientific community or peer review processes.
Based on fallacious reasoning or disconnected from established theories.

Reviewers' Considerations:
To Consider:
The originality and significance of the claim within the linguistic field.
The methodological soundness and empirical support for the claim.
The clarity of argumentation and logical structure.
Whether the claim advances understanding, challenges prevailing theories in a substantiated way, or opens new research avenues.

Not to Consider:
Personal biases against the claimant or the theoretical orientation.
The claim's alignment with prevailing theories if the empirical evidence sufficiently supports it.
Non-scientific criteria, such as the perceived impact or popularity of the claim.

In evaluating linguistic claims, the integrity of the scientific method and adherence to these principles are paramount. Reviewers must approach each claim with an open yet critical mindset, emphasizing empirical evidence, methodological rigor, and logical consistency.

Please make your evaluations of our articles that present the claim of VM Turkish within the scientific field, without straying to the Latin language and/or PIE subject like out of the article target, and if you have additional questions, do not hesitate to ask your questions in the subject area. Also, please share this letter with your other friends. Of course, I can share this e-mail letter/article myself when the time comes because ***we want and encourage linguists who are in the same situation as you and do not know Turkish to evaluate our articles and examine their details****. I hope you will make a fair evaluation that is free from prejudices and does not go beyond the framework of science.*
Best regards,

to me ▾

Sure, if you want to publicly discuss our emails, here's another one you'll need to add. I would prefer if you don't publish anything from our e-mail communications unless you include this one.

Why do you speak differently about your Voynich research when you're addressing a Turkish audience?

I read some of the Turkish papers you publish on your website (which bears the header "Voynich Manuscript") hoping to learn more about your Voynich theory. But what I found frankly sent shivers down my spine. Turkish linguists who don't go along with your particular views are traitors that need to be removed? Even if by removed you mean "fired", which I assume you do, these kinds of statements are dangerous. Why do you show up to a Turkish interview *all about your Voynich theory* wearing a pin of a political figure? Why do you refuse to answer questions about your broader linguistic views, which clearly inform the way you approach the Voynich manuscript?

Your linguistic views, in my opinion, show a clear ideological bias. You want to claim as much as possible for your Turkic ancestors, or for Turkic speaking groups, and part of this effort is claiming the Voynich manuscript. In your various papers and interviews, you relate a number of unrelated ancient languages to Turkish, as well as many other languages around the world. You say that Indo-European languages would not be able to form a single sentence if all Turkish were removed from them. You go on to claim many inventions such as agriculture, numbers, mathematics and even the culture of Easter Island and Australian indigenous peoples for Turkic speakers. You think highly of an author who posits that Turks told the Egyptians how to build the pyramids. What? And I am not saying that writing and agriculture and pyramids are actually Western inventions. None of them are! They are invented by other peoples who have their own right to their history, and we should not try to take that away.

We see the same behavior in one like Graham Hancock or the authors he draws from. The underlying idea that "other" peoples were too primitive to have done what they did by themselves, so they must have gotten help. Hancock's claims are rejected by mainstream academics, just like yours. And that's because both are pseudoscientific.

Many mistakes were made by Western scientists in the past. Some of them were because of a lack of knowledge, but others were unpardonable. That does not mean that we should now try to do the same thing ourselves as some kind of revenge or reclaiming. We should do our best to understand ancient peoples in their own context and give them credit for the things they accomplished.

You seem to misunderstand how current Westerners feel about linguistic ancestry. This is not a matter of identity to them. How many Americans do you think realize that their language shares an ancestor with Latin? How many Europeans know that their language is related to Farsi (in a distant, distant past)? How many care? Do you think I feel any kind of linguistic brothership with the people of Iran, other than sharing the human experience?

Do you think any normal person in Europe goes around declaring the glory of their Indo-European ancestors? Most people don't even have an idea of what they were like, and their culture must have been so different from our own that we have lost all connection. We wouldn't understand a word they said.

The Turkish people have a rich and fascinating *actual* history of their own, with many achievements that are worth talking about. You do it a disservice by diluting it with unscientific nonsense.

Like I said before though, my video will address the problems with your Voynich solution foremost. But you cannot ask me to ignore your public appearances on YouTube, as well as most of what you publish on your website.

•••

Bu e-mail mesajı benim bir önceki sayfamda paylaştığım cevabım üzerine Bay Koen tarafından (Aralık 5, 2024, saat 15:12'de) bana gönderilen yazıdır. Bu yazıdan da görebileceğiniz gibi kendisinin odaklandığı konu benim akademik makalelerim değil. Bay Koen'in gerçekte odaklandığı şey onun makine tercümesi ile dinlediği ve "amacı sadece VM metinleri olmayan ve Türkoloji alanında bazı detayları sorgulayarak tartışma yaratmak ve haber oluşturmak amaçlı olan" bir Türkçe ikili söyleşi videomun (yarım yamalak tercümesinden) kendi yaptığı kişisel çıkarımlar. Buna odaklanmasının sebebi ise beni aşırı milliyetçi ve realiteden kopuk birisi olarak göstermek. Öyle ki video sırasında yakamda bulunan Atatürk rozetine de kafayı takmış ve ulu önderimizi "siyasi figür" olarak niteliyor.

Bay Koen'in bana göndermiş olduğu (bir önceki sayfada bir görselini paylaştığım) 5 Aralık, 2024 tarihli cevap yazısından da anlayacağınız gibi, kendisinin odaklandığı konu esasen benim VM-iddiam değil. Kendisi dolaylı biçimde olsa da açıkça benim kişiliğimi, karakterimi, siyasi görüşlerimi, aşırıcı milliyetçi olmadığımı gündeme getiriyor.

Kendisi bana gönderdiği bu elektronik postasında; ***"Voynich araştırmanız hakkında Türk bir kitleye hitap ederken neden farklı konuşuyorsunuz?"*** Sorusunu sormuş.

Ben o zaman bu soruyu cevaplama gereği bile duymamıştım. Çünkü, sorular VM özelinde değil şahsım özelindeydi. Ayrıca Koen'in videoda izlediği benim ve sayın Turgay Tüfekçioğlu'nun aramızda gerçekleşen (Türkçe) ikili söyleşi videosunu Koen'in ana diline çeviren AI-makinanın nasıl bir çeviri yaptığını da ben bilemem. Kaldı ki Bay Koen mektubunda "VM konusunda Türkçe konuşan kitleye neleri farklı söylediğimi" de tek tek yazmamış. Öyle ki VM konusu dışındaki konular ile VM arasında bağlantıyı da nasıl kurduğunu bile açıkça belirtmeliydi.

Bay Koen'in izlemiş olduğu ikili söyleşi videosunda VM konusu dışında olmakla pek çok detaya değinmiştim. O ikili söyleşi videomuz içeriğinde, bir devlet kurumu olan Türk Dil Kurumu'nun yönetiminin bazı yaklaşımlarını ve bazı dil bilimcileri (isim vermeden fakat Türkoloji bağlamında dil-bilimine yaklaşımlarını örnekleyerek genel biçimde olmakla) eleştiriyordum. Eleştiri bütün dil bilimcilere ait değildi. Burada anlamadığım şey aslında yine Bay Koen'in VM makalemdeki kanıtları çürütmeye çalışmak yerine VM iddiamla doğrudan bağı olmayan bu detaylarla ve benim kişisel özelliklerimle neden ilgilendiğidir.

Kendisinin bana yazdığı aynı cevabi mektubundaki bir diğer ifadesi şudur: ***"Sizin özel görüşlerinize katılmayan Türk dilbilimciler, görevden alınması gereken hainler mi?*** *Burada Bay Koen tarafından yaratılan algı; "sanki ben VM çalışmam veya makalemi gönderdim ve TDK içeriğine baktı da red etti" algısıdır. Böyle bir şey olmadı. Ben TDK yetkilileri ile görüşmek için randevu istedim fakat randevu veren olmadı bağlamında kurumun yönetiminin veya ilgili memurlarının konuya ilgisizliği bahis konusu olmuştur. Bay Koen yazmış ki;* ***"Görevden alınmakla "kovulmuş" demek isteseniz bile, ki öyle yaptığınızı varsayıyorum, bu tür ifadeler tehlikelidir."*** Bay Koen TDK kurumunun 2018-2022 yılları yönetiminin avukatlığına mı soyunmak istiyor? İşini gerektiği gibi yapamayanları (ki bana göre öyle) istifaya davet etmek vatandaşın en doğal hakkıdır. Koen benim anayasal vatandaşlık haklarımı mı kınamaya çalışıyor? Bunlar Koen'i neden ilgilendiriyor? Bunda VM açısından nasıl bir tehlike görmüş? Üstelik, VM-araştırma gruplarından tek bir kişi bile ona VM konusu dışındaki niyet okuma çabalarının yanlışlığını söylemedi.

Anladığım şey Bay Koen'in benim siyasi fikirlerim hakkında bir çıkarımı olduğu veya bana karşı bir gıcık hissi olduğu ve VM konusu dışındaki ikili sohbeti cımbızlayarak hakkımda yaratmaya çalışacağı algı için malzeme aramış olmasıdır. Bu da en basit tabiri ile ayıptır ve kendisini de hiç ilgilendirmeyen konudur. Çünkü neyi nasıl düşüneceğimle ilgili kimseye hesap vermem gerekmiyor. Üstelik bunlar benim; "VM içeriğinde Eski Türkçe var" iddiamın alanında olmayan, ancak kişisel özelliklerimi ve düşüncelerimi yorumlamayla ilgili şeyler.

Kendisinin cevabi mektubunda bana yönelttiği bir sonraki sorusu ise şudur:
"Voynich teorinizle ilgili bir Türk röportajına neden bir siyasi figürün rozetini takarak geliyorsunuz?"

Dediğim gibi, VM 2018 videosundaki ikili sohbetin tek konusu değildi ve farklı konulara da değindik. Ancak Koen'in kastettiği ve benim yakamda taktığım rozet bir Atatürk rozetiydi.

Evet yakamda rozetle geldim ikili sohbete. Ceket de giydim. Asıl bunların Voynich teorimle ne alakası var?

Koen Atatürk düşmanı olabilir. Atatürk ile Hitleri karıştırmış da olabilir. O kadar cahil olabilir ki onun cehaletinin sınırları beni ilgilendirmez. Fakat bütün bunları beni aşırı milliyetçi gösterebilmek adına yapıyor ve üstelik o kadar tarih bilgisinden yoksun ki sanırım Atatürk'ün kim olduğunu kesinlikle de bilmiyor.

Öncelikle ben Atatürk'ü yaşamımın her gününde saygıyla anıyorum ve Bay Koen'in onu tanımlayan **"siyasi bir figür"** yakıştırmasının bir tür bilgisizlik olduğunu ve bir anlamda da "sözde milliyetçiliğe vurgu yapma çabası güden" bir küçümseme içerdiğini düşündüğümü söylemeliyim.

Atatürk tarihsel olarak ve her dönem saygı duyulacak bir toplum önderidir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı, Atatürk'ün önderliği ile 5 Aralık 1934'te tanındı. Bu hak, Atatürk'ün kadınların toplumsal ve siyasal yaşamda erkeklerle eşit bir yer edinmesi için yaptığı pek çok devrimden birisiydi. Türk kadınları, bu haklarını ilk kez 1935 seçimlerinde kullandı ve 18 kadın millet-vekili Meclis'e girdi. Bildiğim kadarıyla aynı dönemde, birçok Batılı ülkede kadınlar hâlâ bu haklara sahip değildi. Örneğin, Fransa'da kadınlar 1944'te, İtalya'da 1945'te, Belçika'da ise 1948'de, İsviçre'de ise kadınlar seçme ve seçilme hakkına kazandı ancak 1971'de kavuşabildi. Türkiye, bu konuda birçok Avrupa ülkesinden önce davranarak öncü bir rol üstlendi. Bu, o dönemde dünya çapında oldukça ilerici bir adım olarak tanımlanmıştı.

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye'yi pek çok farklı ölçütte modernleştiren, laik bir ulus-devletin temellerini atan ve eğitimi, kadın ve insan haklarını her ölçütte geliştirerek işlevsel hale getirmiş olan ve bilimsel ilerlemeyi teşvik ederek çeşitli reformlar ve girişimler aracılığıyla insanlığı ve medeniyeti önemli ölçüde etkilemiş bir liderdir.

Atatürk, özellikle Türk Dil ve Tarih Enstitülerini kurarak, Türk dilinin kullanımını teşvik ederek ve kültürel gururu teşvik ederek Türk kültürüne katkıda bulundu. Vizyonu, bilimsellik, laiklik ve demokrasi benimsemiş ve bilgi ve bilinç düzeyi yüksek bir toplum yaratmayı amaçlamış bir insanlık önderidir. Türkiye'yi modern bir cumhuriyete dönüştürdü, harf devrimini gerçekleştirdi.

Atatürk topraklarımızı işgal etmeye ve soykırım yapmaya gelmiş olan Batılıları engelleyen temel işleri planlamış ve yönetmiş birisidir ve ben de bugün yaşıyor olmamı ona borçluyum diyebilirim. Kendisi işgal ve öldürmek amacıyla topraklarımıza gelerek ölmüş ve esir düşmüş olan düşman askerlerine insanca davranmayı seçmiş birisidir ki benzerini o dönemde kendini medeni sanan Avrupalı liderler yapamamıştır.

Örneğin, işgal için yurdumuza gelmiş fakat savaşta ölmüş olan Anzak askerlerinin annelerine 1934 yılında hitap eden şu ünlü sözleri dediği anlatılır;

"Bu memleketin toprakları üzerinde kanlarını döken kahramanlar! Burada bir dost vatanın toprağındasınız. Huzur ve sükûn içinde uyuyunuz. Sizler, Mehmetçiklerle yan-yana, koyun koyunasınız. Uzak diyarlardan evlâtlarını harbe gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz. Evlâtlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içinde rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra, artık bizim evlâtlarımız olmuşlardır."

"Those heroes that shed their blood and lost their lives... you are now lying in the soil of a friendly country. Therefore, rest in peace. There is no difference between the Johnnies and the Mehmets to us where they lie side by side here in this country of ours... You the mothers who sent their sons from far away countries wipe away your tears. Your sons are now lying in our bosom and are in peace. After having lost their lives on this land they have become our sons as well."[172]

1945 yılında kurulan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO)'nun çok az bilinen Atatürk gündemli bir toplantısı olmuştur. Devamında UNESCO'nun tarihi bir kararı açıklanmıştır. (27 Kasım 1978 Tarihli UNESCO Genel Kurulu kararında aynen şunlar yazılıdır):

"UNESCO Genel Konferansı; Uluslararası anlayış iş birliği ve barış yolunda çalışmış üstün kişilerin gelecek kuşaklar için örnek olacakları inancıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun 100. yıl dönümünde, 1981 yılında anılmasını kararlaştırmıştır. UNESCO'nun ilgilendiği tüm alanlarda Atatürk'ün olağanüstü bir reformcu olduğu göz önünde tutularak, özellikle sömürgecilik ve emperyalizme karşı en önce açılan savaşların ilk liderlerinden biri olduğu kabul edilmiştir. Atatürk'ün dünya ulusları arasında karşılıklı anlayışın, sürekli barışın kurulması için çalışmaları olağanüstü bir örnektir. Tüm yaşamı boyunca insanlar arasında hiçbir renk, din ve ırk ayrımını gözetmeden, bir uyum ve iş birliği çağının doğacağına olan inancını anımsatarak, eylemlerini her zaman barış uluslararası anlayış ve insan haklarına saygı yönünden yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu Atatürk'ün kişiliğini ve eserinin çeşitli yönlerini ortaya çıkarmak üzere, 1980 yılında yapılacak sempozyum hazırlıkları için Türk Hükümeti ile UNESCO'nun iş birliği yapmasına karar verilmiştir."[173]

[172] Bakınız: https://en.wikipedia.org/wiki/Kemal_Atat%C3%BCrk_Memorial,_Canberra
It is named after Mustafa Kemal Atatürk (1881–1938) who, as a Lieutenant Colonel, commanded the Ottoman 19th Infantry Division when it resisted the Australian and New Zealand Army Corps (ANZAC) at Arı Burnu on the Gallipoli peninsula in 1915 during World War I. He started the Turkish War of Independence, and went on to be the founder of the Republic of Turkey and its first president, receiving the honorific Atatürk ("Father of the Turks") by the Turkish parliament.

[173] Bakınız: https://strasam.org/tarih/turkiye-cumhuriyeti-tarihi/unesconun-1981i-ataturk-yili-ilan-etmesinin-hikayesi-nedir-689

Atatürk’ü, insanlığa ve kültüre yaptığı katkılar sebebiyle de seviyorum. (Salt politik mirası aşan bir tanımlamayı kesinlikle hak ediyor.) Etkisi uluslararası alanda kabul görmeye devam ediyor, çünkü çeşitli kuruluşlar Atatürk’ün sahip olduğu ve yücelttiği barış, eğitim ve cinsiyet eşitliği, ideallerini açık şekilde destekliyor.

Türkiye Cumhuriyeti'nde laiklik ilkesi Atatürk önderliğinde 1937 yılında Anayasa'ya eklendi ve resmiyet kazandı. Bu, Atatürk'ün modernleşme ve çağdaşlaşma hedeflerinin bir parçasıydı ve döneminde başka halklar tarafından da örnek alınmıştı (ki bence halen örnek alınıyor).

Ona olan saygı ve sevgimden ve insanlara kuruluş ilkelerini hatırlatmak için bir Atatürk rozeti takıyorum.

Öyle ki, Koen’in kişisel hadsizliğini ve değerlerimize karşı terbiyesiz imalarını öncelikle kendisinin anlayabilmesi için ilk önce Atatürk’ü ırkçı veya diktatör bir siyasi figür olarak görmekten vazgeçecek kadar tarih bilgisi edinmesi gerekecek.

Bu vesileyle Bay Koen tarafından bana gönderilen yazıdaki bu bölüme de kısaca cevap vermiş oldum.

Aslında ona geçen yıl aralık ayında gönderdiğim cevap yazısında bunları yazmamıştım. Çünkü bunların da VM ile hiçbir ilgisi yoktu. Fakat VM ile ilgisi olmayan bu konulara ısrarla ve defalarca ve “voynich.ninja” sayfasında da olmakla Bay Koen sık sık değinmekten kaçınmadı.

Sanırım Koen kendisi bana gıcık oluyor veya içinde bir yerde belki de ayrımcılık duyguları olabilir bilemiyorum. Aslında onun duyguları veya VM konusu dışında düşündükleri de beni ilgilendirmiyor. Benim siyasi düşüncelerim, yakamdaki rozet, ayakkabı numaram, kafatasımın ölçüsü, PIE kök dil hakkındaki teorilerim, Göbekli Tepe hakkındaki (maksatlı kurmaca olduğunu açıklama bölümünde zaten yazmış olduğum) makalem ve diğer pek çok konudaki görüşüm Bay Koen’i ilgilendirmez.

Kendisi PIE kök dil konusundaki veya Etrüsk dili ya da Amerika yerli dilleri veya Göbekli Tepe konulu makalelerimi ayrıca eleştirmek isterse elbette yapabilir. Fakat bunu yaparken bir konuyu bir başkası ile karıştırmasın ve bilimsel yöntemlerden ayrılmasın. Dahası yalan ve çarpıtılmış bilgilere başvurmasın.

Koen, benim (VM dışındaki) farklı konularda yazılmış başka-başka makalelerimi eleştirmek istiyorsa bunları ayrı ayrı eleştiri konusu yapabilir ve VM konulu videoya bunları da karıştırması uygunsuz ve etik dışı bir yaklaşımdır. Koen VM dışı makalelerimi eleştirmek istiyorsa yine de bunu neden ve hangi metodu kullanarak yapacağını açıklamalıdır.

Bu bağlamda Bay Koen’in yaptığı, uygunsuz ve VM içeriği ile alakası olmayan ima ve/veya yakıştırmalar kabul edilemez.

Koen’in bana ve inandığım medeniyet değerlerine açıkça veya üstü kapalı biçimde saldırma hakkın yoktur. Onun haddine de değildir benim kişisel fikir ve değerlerimi sorgulamak. O bir dil bilimci olarak yapması beklenebileceği gibi aslında sadece ve sadece bilimsel ortamda yayınlanmış VM konusu kapsamındaki makalemi konu edinmeliydi.

Bay Koen'in bana göndermiş olduğu Aralık 5, 2024 tarihli cevap yazısında kendisi bana şu soruyu sormuş: ***"Voynich el yazmasına yaklaşımınızı açıkça şekillendiren daha geniş dilsel görüşleriniz hakkındaki soruları yanıtlamayı neden reddediyorsunuz?"***

Bay Koen tarafından sorulan bu soru oldukça saçma ve yine seyircilerine/takipçilerine yönelik olarak onlarda benim hakkımda bir algı oluşturma çabasına yöneliktir.

Yani, Koen bu sorusunda da kesinlikle samimi değil ve belli bir amaca yönelik olarak, gerçek niyetini maskelemek için bu soruyu kullanmaya çalışıyor. Bay Koen'in ortaya çıkardığı sözde VM iddiamı eleştirme biçiminden de zaten bu anlaşılıyor.

Kendisi "Voynich el yazmasına yaklaşımımı daha geniş dilsel görüşlerim bağlamında öğrenmek" istiyorsa, bunu yapabileceği ve bu bilgileri bulabileceği akademik kaynak bellidir.

Öyle ki, farklı ülke ve milletlerden olan Eski Türk dili uzmanlarının bilim kurulunu ve katılımcılarını oluşturduğu uluslararası bir akademik sempozyum kapsamında 2023 yılında yayınlanmış olan akademik makalemi okumalıydı. Yani bana böyle saçma bir soru sormasına gerek yoktu çünkü makalem zaten yayınlanmıştı.

VM konusunda en güncel bilgileri sunan o makalem dil bilimsel detayda ve kanıtlarıyla birlikte, aday dilin özellikleri konusunda bilgili bir dil bilimcinin irdeleyebileceği bir iştir.[174]

O makalem farklı ülkelerden gelmiş konu uzmanlarının bulunduğu bilim-kurulu/hakem-heyeti (tam olarak bana yazılı olarak bildirilmedi fakat duyduğum kadarı ile 4 ayrı Eski Türkçe uzmanının incelemesi ve tamamının onayı ile) inceleme ve elemelerinden geçerek, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlandı. Bahsini ettiğim bildiri kitabının esas yayınlanma amaçlarından birisi, Türkoloji alanında yeni gelişmeleri ve makaleleri Türkoloji dünyası için ve bu alanda çalışmaları olan akademiler için sunmak ve eleştirilere açmaktır. Böylece ikincil amaç aynı konularda çalışan bilim insanlarına bilgi aktararak konunun farklı yönlerinin daha çok uzman tarafından incelenmesi durumunu yaratmaktır.

Sonuç olarak Bay Koen ***"Voynich el yazmasına yaklaşımımı daha geniş dilsel görüşlerim bağlamında bilgi edinmek"*** istiyorsa eski haber ve söyleşi videolarına değil en güncel makalelerime bakmalıdır. Kendisi veya herhangi başka bir dil bilimci bunu yaparsa ve makalelerimde sunduğum kanıtlara dönük sorularını spesifik detayda sorarsa bunları da memnuniyetle yanıtlarım.

Bay Koen mektubunda bana; ***"Dilsel görüşleriniz, bence, açık bir ideolojik önyargı gösteriyor. Türk atalarınız veya Türk konuşan gruplar için mümkün olduğunca çok şey talep etmek istiyorsunuz."*** Yazmış.

Kendisi burada ***"bence"*** ifadesini kullanmış.
Bay Koen siz lütfen benim şahsımı konu etmekten vazgeçin.

---

[174] Bu makalenin aslı 2023 yılında Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlanan 1. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildiriler Kitapçığında görülebilir. Bakınız; 1. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildirileri ISBN: 978-975-456-164-7 (sayfa 40'dan başlayarak) > file:///C:/Users/user/Downloads/1.ULUSLARARASI%20T%C3%9CRK%20K%C3%9CLT%C3%9CR%C3%9C%20SEMPOZYUMU%20(2)_compressed%20(1).pdf
https://www.turkicresearch.com/files/articles/84985f2e-212e-4b2f-97da-8903cda2a3ba.pdf

Siz mümkünse benim ideolojimi veya önyargılarımı öngörmeye çalışmayın veya yorumlamayın. Çünkü bunlar gerçekten başkalarını ilgilendirmez.

Bay Koen siz VM konusunda yazdıklarımı gerçekten test etmek isterseniz lütfen öncelikle Eski Türkçe bağlamında dilsel bilgileri öğrenerek işe başlayın, VM konusundaki sözcük, cümle ve tam sayfa okumalarımı (olası inceleme ve eleştiri çalışmanızda kullanacağınız yöntemleri de belirterek) ve spesifik örnekler üzerinden ilerleyerek ve irdeleyerek VM makalelerimdeki kanıtları çürütmeye çalışın. Bunu yaparken konu odağından sapmayın ve VM hakkındaki kişisel görüşlerinizi hesaplamalarda bir parametre değeri olarak görmeyin.

Bay Koen aynı mektubunda bana şunları da sormuş: *"Çeşitli makalelerinizde ve röportajlarınızda, Türkçe ile ve dünyadaki diğer birçok dille alakasız bir dizi antik dili ilişkilendiriyorsunuz. Hint-Avrupa dillerinin tamamı Türkçeden çıkarılırsa tek bir cümle bile oluşturamayacağını söylüyorsunuz."*

Öncelikle bu konu ve soru da VM ile ilgili değil.

Dahası kendisinin bunları sorma amacı VM çalışmalarım adına yaratmaya çalıştığı algıyı besleyeceğini varsaydığı argümanlar bulmak. Bu yüzden bu yaklaşımı etik de değil.

Bunu yaparken esasen, benim hayalci, bilimsel kabullerden uzak davranışları olan, tutarsız ve milliyetçilik adına bu işlere girişmiş olan birisi olduğum algısı yaratabileceğini düşündüğü malzemeleri bulmaya odaklanmıştır. Elbette bu odağı da VM iddiamı çürütemez.

Yine de bu sorusunu yanıtlayayım ve merak edenler de bu yanıtımı görsün ve incelesin.

Makalelerimde Amerikan yerli dillerini ele alıyorum.

Makalelerimde PIE kök dili ele alıyorum.

Makalelerimde etimoloji adına yapılan mantık dışı yaklaşımı eleştiriyorum.

Makalelerimde bilime sahtekarlık, siyaset ve ayrımcılık karıştırılmasını da eleştiriyorum.

Bütün bu konularda kanıtlarımı, kaynaklarımı ve görüşlerimi sunuyorum.

Kanıtlar dil bilimi kapsama alanındaysa inceleme ve çıkarımlarıma konu olan yaklaşımımın da tamamen bilimsel ortamda kabul görmüş usullerle gerçekleşmiş olduğunu kesin biçimde söyleyebilirim.

Bunları yaparken "yaygın kabul görmüş fikirlere" zıt olan "karşıt fikirler" açıklayabiliyorum.

Örneğin; VM konusunda yaygın kanı VM alfabesinde 30 adetten az harf olduğu idi.

Buna karşı çıktım ve 300 adet üzeri harfler olduğunu çünkü hece harfleri bulunduğunu ilk defa olarak belirttim.

Yani, bu noktada da yaygın fikirlere karşı çıkmış oldum.

Bilim herkesin hemfikir olduğu uzlaşmalarla değil karşıt fikirlerin özgürce açıklanabilmesiyle gelişir. Bay Koen benim VM konusundaki karşıt fikirlerimi çürütmek istiyorsa, bunu yakamdaki Atatürk rozetini konu yaparak veya benim aşırı milliyetçi olabileceğim algısı yaratmaya çalışarak yapamaz. Onun bu davranışı açıkça bütün VM araştırma grupları tarafından da kınanmalıydı.

Türk dili ve Hint Avrupa dilleri çoğunluk görüşe göre ayrı gruplardan diller. Gerçekten de bu dillerin sözcük yapısı ve anlam oluşturma biçimi ve fonetik düzeni dahil olmakla çeşitli özelliklerine göre birbirlerinden çok farklı diller.

Fakat ben on binlerce yıl önceki kök bir dilden hem Hint Avrupa dillerinin hem de Türk dilinin ayrıştığını düşünüyorum.

Örneğin, fiilleri, vücut parçası adlarını, belirli temel sayı zamirlerini ve diğer çoklu adlandırma terimlerini incelerken, kanıtlara dayanarak, bu kelimelerin çoğunun dilbilimcilerin öne sürdüğü gibi PIE köklerinden gelmediğini, bunun yerine Proto-Türk ve Ural-Altay dillerinde kökleri olabileceğini iddia edebilirim. Dahası, bunu öneren ilk kişi ben değilim. Sadece aynı çerçevede yeni bulgulara ulaştığımı belirtiyorum ve bu konular hakkında yazıyorum.

Bunları söyledim diye beni rasyonellikten uzak bir aşırı milliyetçi gibi gösterebilecek bir algı oluşturmak doğru bir yaklaşım mı? Bilimsel ortamda farklı görüşlerin önünü kesebilecek bu tip yaklaşımlar hoşgörü ile karşılanabilir mi? Ben PIE iddialarını ortaya ilk defa koymuş olan makaleleri okuyorum. Bizler bu makaleleri yazanların milliyetçiliğini sorgulamalı mıyız? Bu durumda ben karşıt bulgularımı makalemde yazdığımda neden benim milliyetçiliğim veya kişisel görüşlerim sorgulanıyor?

Burada temel sorun Batılı etimoloji anlayışının kökenine ulaşamadığı bütün sözcükler için PIE kök dil adını koyduğu bir varsayımsal kök dilde varsayımsal fonetik biçim tayin etmesinden kaynaklanıyor. Bu sözcükleri incelediğimizde görüyoruz ki bu sözcüklerle çok yakın fonetik değerde ve anlamda olan Ural Altay dilleri sözcükleri var. Üstelik aynı sözcük köklerinden isimler ve fiiller ve başka pek çok sözcükler bu diller içinde türetilmiş.

Ben inceleme çalışmalarıma dayanarak, akademilerde, çoğunluğun kabul ettiği ve “temel, net, kanıtlanmış bilgi” olarak algıladıkları inançların zayıf yanlarını gösteriyor ve onlara verilere dayalı biçimde karşı çıkıyorum. Bunu yaparken dil bilimi yöntemleri kullanarak kanıtlarımı sunuyorum.

Hint Avrupalı halklar ile Türk halkları (Hunlar, Tatarlar, Peçenekler, Kıpçaklar, Hazar-Türkleri, Gagavuzlar (Gök Oğuzlar) vb.) binlerce yıl iç içe yaşadılar. Öyle ki sınırların net çizilmediği ve pasaport rejimi olmayan dönemde önemli bir nüfusu göçebe ve yarı göçebe yaşayan halkların bütün Avrupa’ya ve Asya’ya dağıldıkları bilinmektedir. Yani, farklı dilleri konuşan halklar binlerce yıldır iç içeler, savaşıyordu, birbirleriyle-evleniyordu, ticaret yapıyordu ve sürekli karışarak yer değiştiriyorlardı. Fakat günümüzde Avrupa dillerinin etimoloji sözlüklerine bakacak olursanız; listelenen sözcüklerin çok az bir kısmının bu (Hint Avrupalı olmayan) hakların diline ait edildiğini, fakat büyük ekseriyetin PIE köklere bağlandığını göreceksiniz.

Üstelik bu bağlamların çoğunda sunulan en eski sözcük anlam ve fonetik biçimi tamamen dil bilimcilerin varsayımlarına dayalı biçimde yaratılıyor. İşte bu Batılı etimoloji sözlüklerini

incelediğinizde zannedersiniz ki binlerce yıl her coğrafyaya göçen Hint Avrupalı olmayan halklar sanki lal (dilsiz/konuşamaz-halde) gezmişler.

Hint Avrupa dilleri eski Türk dillerinden gerçekten de birkaç sözcük dışında bir alıntı yapmadı mı?

İşte benim yayınladığım dilsel bulgular ve örtüşmeler bu genel yaygın kanıyı eleştiren ve sorgulayan nitelikte.

Bu konuda yazdıklarımı merak eden olursa ayrı ayrı makalelerimi okusun ve "voynich.ninja" sayfasında yazdıklarıma da baksın lütfen. İsteyen dil bilimi detayında istediği eleştiriyi de yapabilir. Fakat hiç kimse beni olmadığım birisi gibi (mesela aşırı Türk milliyetçisiymişim gibi bir algı oluşturacak biçimde) göstermeye çalışarak eleştiremeye kalkmamalıdır. Etrüsk genetiği hakkında Avrupalıların makalesinden alıntı yaptım diye veya Sümer sözcükleri ile Eski Türkçe bazı sözcükler arasında fonetik ve anlamca örtüşme gösterdim diye, ya da Amerikan yerli dillerinin Asya'daki antik sözcük varlığını aradım diye veya PIE kavramına karşı dilsel örtüşmeler açıkladım diye (vb sebeplerle) bunu yapabilme hakkınız yoktur.

Benim PIE konusunda ulaştığım sonuç şudur:
"Ön Türk dillerinden Hint Avrupa dillerine geçen sözcük varlığını ve onlardan türetilen sözcüklerin tamamını, teorik olarak bugün Hint Avrupa dillerinden çıkartmış olsaydık (ve aynı şekilde Ural Altay dillerinden Hint Avrupa dillerinde geçen sözcükleri), Tek bir Hint Avrupa dilinde neredeyse birkaç kelimeden uzun cümle kurmak mümkün olmazdı."

İşte bu benim yaygın kanıya karşı çıkan bulgularım sonucunda ilan ettiğim sonuçtur.

Bugün böyle bir sonuç ilan ettiğim için bana karşı belki aşırı milliyetçi olabileceğim gibi pek çok suçlama yapılabilir. Fakat ben bunları göze aldığım için ve görüşlerimi açıklama özgürlüğüm olduğu için bunların bir önemi olmamalıdır.

Bunları veya benzerlerini söyleyen ve yazan ilk insan da ben değilim zaten.

Bu söylem; "Amerikan yerlilerini Türk idi" veya "Sümerler Türk idi" söylemi değildir.

Bu görüşlerim dilsel bulgularla desteklenmektedir ve bugün bunların yaygın-biçimde kabul edilmesinin veya edilmemesinin bir önemi yoktur.

Bu görüşlerim zaten mevcut global bilimsel ortamdaki yaygın inanışa uygun değil. Bunu ben de biliyorum. Fakat bu konularda bulgularımı ve makalelerimi yazmaya devam ediyorum. Bu konulardaki görüşlerimle ve hatta VM okumalarımla Bay Koen ikna olmayabilir. Zaten ikna olmak zorunda da değil elbette. Fakat ana akım dil biliminin yaygın görüşlerine karşı çıkabilmek ve bunu da kanıtlara dayalı biçimde yapmaya çalışmak aslında bilimin ilerlemesi için tam da gerekli olan ve desteklenmesi gereken davranış biçimidir.
Ben ana akım görüşleri benimsemek zorunda mıyım?

Ben bu görüşleri benimsemiyorum diye sen bu konulardaki makalelerimde sunduğum kanıtlara da değinmeden bunları VM konusu ile karıştırarak bir algı oluşturmak için kullanmamalısın.

Ben, “Amerikan yerlileri Türk kökenlidir” demiyorum ki. Varsa böyle bir yazım veya sözlü açıklamam çıkart ve herkese göster. Fakat böyle bir açıklamam yoksa (gösteremezsen) bu durumda bu yaptığın yalancılık ve etik dışı bir yaklaşım değil midir? Bu durumda bu yaptığın üstü kapalı biçimde beni tutarsız-biri, ırkçı veya aşırı milliyetçi olarak göstererek adeta hedef konumuna getirmek değil midir? Koen sen kendinde başkalarına serbestçe çamur atmak için böyle bir algı yaratma hakkı olduğunu mu sanıyorsun?

Amerika yerli dillerinin kökenleri Asya’ya bağlı ve bunların Asya’daki geçmiş kök dillerimizde ortak geçmiş kökten gelen benzerlikleri var diyorum. Şimdi bu söylemi “Ahmet Amerikan yerlilerini Türk olarak ilan etti” diye gerçeklik noktasından çarpıtarak (yalan biçimde) başkalarına açıklamak etik veya uygun bir davranış olabilir mi?

Ayrıca VM konusundaki iddiam ile Amerikan yerli dilleri, Tropik adalardaki yerli dilleri ve motifleri, PIE dili, Sümer dili, Etrüsk dili gibi birbirinden farklı konuların ne alakası var? Farklı konulardaki farklı makalelerimi eleştireceksen bunu yap fakat farklı konu başlıkları altında incele ve yayınla.

Diyelim ki geçmişte hiçbir zaman bir PIE kök dil olmadığı konusunda radikal görünen fikirlerimde tamamen haksızım. Bu haksızlığımı veya benim bu iddiamı ileri sürerek VM makalemdeki dilsel kanıtları bu bilgi ile nasıl çürütebilirsin?

Elbette böyle bir bilim dışı yaklaşımla iddialarımı çürütemezsin. Fakat araştırma komünitesinde gerçeklikten uzak bir algı yaratabilirsin.

Bay Koen kendi izleyici kitlesi ve “voynich.ninja” sayfasındaki hemfikirleri için bir algı oluşturmayı başardı. İsteyen kendisini alkışlayabilir.

Diğer taraftan, Türkoloji dünyasında Eski Türkçe uzmanları makalelerimi okumaya ve ciddiye almaya devam ediyorlar.

Bay Koen mektubunda diyor ki; ***“Tarım, sayılar, matematiğin icadı, hatta Paskalya Adası ve Avustralya yerli halklarının kültürü gibi birçok icadı Türkçe konuşan halklara ait ediyor muşum”***.

Bu iddiayı ciddiye alarak uzun uzun yanıtlamayacağım.

Kendisi ya makine (AI) çevirisi hatası kurbanı ya da okuduğunu veya dinlediğini anlamıyor.

Buna da şaşırmıyorum çünkü videosunun en başından beri söylediği tek bir konu bile doğru bilgilerle örtüşmedi. Kısaca söylemem gerekirse ben bu icatların hiç birisi için “bunu Türkler yaptı veya Türk dilli halklar yaptı” cümlesi kurmadım. Kendisi okuduğunu anlamamış veya çarpıtmış durumda.

Bay Koen aynı mektubunda bana yazmış ki: **“*Türklerin Mısırlılara piramitleri nasıl inşa edeceklerini söylediğini öne süren bir yazara çok değer veriyorsunuz. Ve yazının, tarımın ve piramitlerin aslında Batı icadı olduğunu söylemiyorum. Hiçbiri değil! Bunlar, kendi tarihlerine sahip olma hakkı olan diğer halklar tarafından icat edildi ve bunu onlardan almaya çalışmamalıyız.”***

Bay Koen burada da olayı ve konuyu tamimiyle çarpıtıyor. Siz en iyisi makalelerimi okuyun ve onlarda böyle Mısır Piramitleri gibi konular olmadığını kendiniz görün. Ayrıca ***"Türklerin Mısırlılara piramitleri nasıl inşa edeceklerini söylediğini öne süren bir yazara çok değer veriyorsunuz."*** diye yazmış fakat ben böyle bir şey söyleyen veya yazmış olan bir kişiyi bile tanımıyorum.

Fakat kimi kastettiğini anladım ki o kişinin bütün kitaplarını okudum ve her fikri ile hemfikir olmadığımı Koen'in konu ettiği ikili söyleşi videosunda da açıklamıştım. Fakat Koen'in ima ettiği kitapları yazan kişinin de kitaplarında öyle bir bilgi yazılı değil. Bu da tamamen Koen'gibi başka insanların internet ortamında yaydığı gerçek dışı bilgilerdir. Eminim ki Koen bu kişinin kitaplarından tek birisini bile okumadı. Fakat basit bir Google araması yaptı ve ortamdaki yorumlar (ve bilgi kirliliği) ya da kendisi gibi mesnetsiz suçlamalar yapmış başka kişilerin açıklamalarını okuyarak bu konuda da bir yargıya vardı. İyi ama Koen kendisinin bir bilim insanı olduğunu düşünüyorsa, internet ortamında okuduğu yorumlara güvenerek sonuçlara vararak ve bu sonuçlara da güvenmiş biçimde konuyu çarpıtarak benim işimi karalamaya çalışmaması gerektiğini bilmiyor muydu?

Koen'in bahsettiği kişiyi şahsen tanısaydım ve Piramitler konusunda aynı şeyi yazdığını kitaplarında okusaydım buna ben de bu kişinin bu görüşüne itiraz ederdim. Fakat böyle absürt bir şeyi ileri süren birisi olsa bile bundan bana ne veya benim VM çalışmamla bu konunun ne alakası var?

Üstelik böyle birisi olsa bile onun bir fikrindeki tutarsızlığı baz alarak başka fikirlerini eleştirmeye çalışmazdım. Bu Piramitlerle ilgili ifadeleri kitabında kim yazmışsa, Bay Koen bu konudaki eleştirisini o kişiye yöneltebilir. Çünkü benim Mısırdaki piramitlerle ilgili böyle bir düşüncem olmadığı gibi, bu konunun benim VM konulu çalışmalarımla veya benim şahsımla bir bağlantısı yok.

Bay Koen bana gönderdiği mektubunda diyor ki; ***"Graham Hancock veya onun ilham aldığı yazarlarda da aynı davranışı görüyoruz. "Diğer" halkların kendi başlarına yaptıklarını yapmak için çok ilkel oldukları ve bu yüzden yardım almış olmaları gerektiği fikri. Hancock'un iddiaları, tıpkı sizinkiler gibi, ana akım akademisyenler tarafından reddediliyor. Ve bunun nedeni ikisinin de sözde bilimsel olması."***

Bunu bana söylerken aslında VM araştırmacılarına yönelik olarak verdiği dolaylı mesaj şudur: **"Bakın gördünüz mü Ahmet Ardıç'da Graham Hancock gibi hayalci ve bilim dışı yaklaşımlar sergiliyor. …vb…"**

Öncelikle, G. Hancock'un önerdiği her şey soyut ve kişisel yorumlara veya onun görüşlerine dayanmaktadır ve ben de iddialarını bilimsel bulmuyorum.

Benim VM konusunda sunduğum kanıtlar ise somut ve nitelik ve nicelik bakımından çok güçlü dilsel örtüşmelere ve çeşitçe zengin kanıtlara dayanıyor. Ben akademik ortamda bulgularımı kanıtlarla birlikte paylaştım ve güncel bilgilerle dolu tam sayfa okuma önerisi içeriği olan VM makalemi göndererek yayınlanmasını önerdim. Bu makalem ve sunduğum kanıtlar nitelik ve nicelik gibi unsurlar dikkate alınarak konu uzmanlarının süzgecinden geçerek yayınlanmaya hak kazandı.

Graham Hancock iddialarında bunların (benimkine benzer bir davranış biçimi veya yaklaşımın) hiç birisi yok. Örneklerden birisi somut diğeri soyut. Birbirine benzemeyen

örnekler kullanarak, benim çalışmamı Graham Hancock iddiaları ile aynı düzlemde göstermeyi deneyerek VM konusundaki bulgularımı yine de çürütmek mümkün olmayacak.

Ama Koen bu uygunsuz ve etik dışı yaklaşımı kullanarak, mesnetsiz benzetmeleri kurarak "voynich.ninja" sayfasındaki araştırmacıların çoğunluğu üzerinde bir algı yaratmayı başardı. Özellikle de VM özelindeki dilsel kanıtlarımı ve makalemi incelememiş fakat Koen gibi mesleğinde zayıf (incelediği dilin özelliklerini öğrenmemiş) bir dil bilimcinin her spekülasyonunu gerçek sanmış olan araştırmacılar bulunabilir.

Ben Koen'e bilimsel bir yöntem seçerek akademik iddiamı test etmesini önerdiğim halde o haber amaçlı eski videolarıma dayanarak benim VM-konulu çalışmamı ve beni itibarsız ve tutarsız ya da aşırı milliyetçi ve rasyonellikten uzak birisi olarak gösterme çabasına girdi. Fakat ona da dediğim gibi onun her fırsatta uygulamaya çalıştığı bu tip algı yaratma operasyonları VM iddiamı çürütmek için yararlı olmayacaktır.

Görüleceği gibi, Bay Koen VM-dili iddiamıza yönelik bilimsel kıyaslama yönteminin nasıl olması gerektiğine ilişkin açıklamaları dikkate almamış fakat bilimsellikten uzak biçimde olmakla ve VM konusu dışında olmakla, Göbekli-Tepe tamga önermesi içeren makalemizi de VM eleştirisinde (o makalede olmayan iddialar varmış gibi sunularak) kapsama dahil etmiştir. Elbette bu tip bir yaklaşım bilimsel değildir, etik değildir.
Bay Koen böylece, VM-araştırma topluluğuna açıkça yanlış ve gerçek-dışı bilgiler iletmiştir.

Bay Koen tarafından yayınlanmış videoda dakika 36:03'den itibaren ekrana yansıtılan bilgilerin de tamamı gerçeklerden uzak ve çarpıtılmış bilgilerdir.

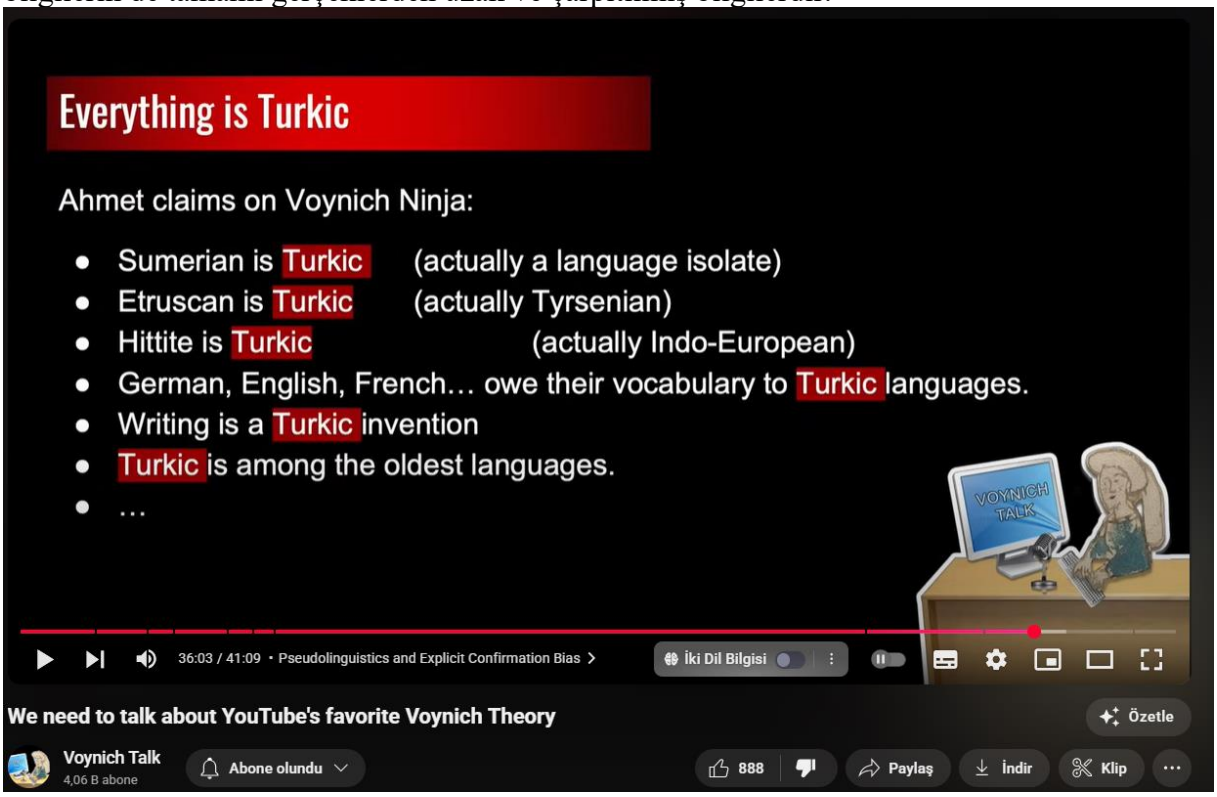

Bu görselde izleyiciye yansıtıldığı gibi, benim aynı biçimde ve aynı ifadelerle doğrudan açıklamalarım olmadı. Üstelik "Almanca, İngilizce, Fransızca kelime dağarcığı Türkçedir" biçiminde (ekrana yansıtıldığı biçimde) bir iddiam da olmadı. Bunun yerine bazı sözcüklerin

fonetik değer yakını olan Sümerce sözcükleri dil bilimcilerin yazdığı sözlüklerden seçerek bunların anlamca ve fonetik değerce örtüştüğü bazı Türkçe kelimelerden bahsettim.

Aynı biçimde İngilizce ve Almanca bazı kelimeleri işaret ederek bunların kökünün Türkçeye dayalı olduğunu dil bilimi yöntem ve kanıtlarıyla makalelerimde yazdım.

Ayrıca, "yazının Türk icadı olduğunu" da iddia etmedim.

"Türkçe dünya üzerinde bilinen en eski dildir" diye yazmadım ve söylemedim. Bunu yerine, Türkçenin bilinen en eski dillerden birisi olduğunu bazı makalelerimde yazdım. Fakat böyle düşünmemin dilsel bulgulara dayanan sebeplerini de açıklayarak bunları sıraladım.

Bay Koen bir dil bilimci olarak, benim "Türkçenin bilinen en eski **dillerden birisi** olduğuna dair" sunduğum dilsel kanıtlara hiç değinmedi. Öyle ki o kanıtları sunarak sıraladığım dil bilimsel sebepleri çürütemedi veya boşa çıkaramadı. Kendisi dilsel bulguları boşa çıkartamadı fakat genelleme fikirlerini ve yargıları çarpıtarak benim makalemdeki bu fikre karşı kullanmaya çalıştı.

Bilim tarihi, karşı tarafın savlarının küçümsendiği pek çok örnekte küçümseyeni haksız çıkartmış örneklerle doludur.

Lütfen Bay Koen tarafından yanlış biçimde sunularak hileli algı yaratabilecek bu görüşlerini açıklamasını sağlayan makalelerimi benim sayfamdaki makaleler bölümünden okuyun.[175] Bu konulardaki makalelerimi okuyarak, Bay Koen tarafından sağlanan bilgilerin hangi kısmının yanlış olduğunu ve hangi kısmının çarpıtılıp özetlendiğini kendiniz anlama fırsatına sahip olacaksınız.

Bay Koen, bu tip hileli açıklamalara başvurarak ve kısmi doğruları yalanlarla birlikte harmanlayarak, A, B, C, D dillerini aynı kutuya atarak, C iddiamızı kanıtlara dayalı E dili konusundaki çıkarımımızı çarpıtılmış biçimde ileri sürerek çürütemeyecektir. Bay Koen, dil biliminin bir iddiayı nasıl çürütmesi gerektiğini bilmiyor gibi davranıyor.

Fakat Koen'in yayınladığı videonun altında yapılan yorumlara bakılırsa, onun bu hileli yollara başvurarak hakkımda yaratmaya çalıştığı algı operasyonu, en azından onun izleyici kitlesinde işe yaramış gibi görünüyor. Kimse unutmasın ki VM konusundaki iddialarımı bu tip algı hileleri ile çürütmek mümkün olmayacaktır.

Söyleyebilir misiniz bana, Voynich el-yazması iddiamı eleştirmek için benim Hitit dilinin transkripsiyon çalışmalarını konu eden makalemin burada olduğu biçimi ile (gerçek dışı biçimde) sunulması ne anlama geliyor? Burada sanırım Bay Koen izleyicilerine benim hayalperest, aşırı-milliyetçi veya akli dengesi bozuk birisi olduğum izlenimini vermeye çalışıyor. Ya da bunların tamamını birden izleyiciye iletiyor. Diğer yazılarımı bu şekilde özetleyip çarpıtarak VM araştırmalarımı eleştirme yoluna gitmesi etik dışı ve bilimsel değildir.

Şimdi birlikte bir bakalım ben Hitit dili ve Etrüsk dili konularında neler yazmışım:

---

[175] İşte Bay Koen tarafından ekrana yansıtılan konulardaki tutarsızlığı bu sayfadaki makalelerimi okuyarak kendiniz görebilirsiniz:
https://www.turkicresearch.com/Articles/Articles?page=1&query=&sort=1&pagesize=100

Etrüsk ve Sümer dili hakkındaki yaygın inanca katılmayan pek çok dil bilimci ve tarihçi var. Bunların sunduğu kanıtlar da oldukça sağlam görünüyor. Öncelikle bu araştırmacıların sunduğu kanıtlar uzun yıllardır çürütülebilmiş değil fakat ana akım dilbilimi tarafından görmezden geliniyor. Sümer ve Etrüsk dili ile ilgili dil bilimci ve tarihçi Arif Cengiz Erman tarafından yazılmış makale ve kitaplar[176] sundukları çeşitli bilimsel kanıtlarla göz-ardı edilmemelidir. Eski Türkçe ve Etrüsk yazıtları Transliterasyonu uzmanı olan Prof. Dr. Firudin A. Celilov makalelerine ve kitaplarına[177] da bunlarda sunulan dil bilimsel kanıtlar bakımından herhangi bir Batılı dil bilimci tarafından bilimsel eleştiri yöneltilmiş değildir. Bay Koen öncelikle bu uzmanların sunduğu kanıtları tek tek çürütebilirse benin Etrüsk dili konusundaki iddialarımı da boşa çıkarmış sayılabilir.

En azından Doç. Dr. Haluk Berkmen tarafından yazılmış Etrüsk dili konulu kısa makaleyi[178] okuyabilecek araştırmacılar Etrüsk dili Türkçe bağı konusunda pek çok araştırmacının farklı görüşleri açıkça sundukları görebilir ki bu konudaki bağları sunan ilk iddiaların bana ait olmadığı (ya da benim "icadım" olmadığı) böylece anlaşılabilir.

Bay Koen Etrüsk dili transliterasyonlarını ele alan dil bilimi alanında Prof. Doktor Çingiz Karaşarlı tarafından yazılmış[179] makaleleri okuyarak yine benim bu alanda orijinal bir iddiayı ilk defa ortaya koyan birisi olmadığımı anlayabilir.

Bu durumda, Bay Koen "engin dil bilimi bilgisinden faydalanarak" bu uzmanlar tarafından yapılmış çalışmaları eleştiren, Etrüsk dili konulu bir akademik makale yazıp yayınlayabilir mi?

Bay Koen kendisi benim Etrüsk dili konusundaki paylaşımlarımı ve argümanlarımı "voynich.ninja" sayfasında muhtelif tarihlerdeki paylaşımlarımda okumuştu[180]. Fakat benim bu konudaki argümanlarımı kullanarak benim VM içeriğindeki Türkçe hakkındaki bulgularımı dayandırdığım kanıtları nasıl çürütmeyi düşündüğünü de açıklamalıydı.

---

[176] Bakınız baskı kitap: Yazarı Arif Cengiz Erman, "Etrüskler - İtalya'nın Eski Türk Boyu" > https://www.amazon.com.tr/Etr%C3%BCskler-%C4%B0talyan%C4%B1n-Eski-T%C3%BCrk-Boyu/dp/6256005333
"Sümer Tarihi" ve "Anadolu Tarihinin Gerçeği" ve başka kitapları buradan edinebilirsiniz: https://www.kitapyurdu.com/yazar/arif-cengiz-erman/214547.html?srsltid=AfmBOoovaN6vsYxprPXyXfddroJ1nZA5_iwnsgKTGF75GN27tO2eEwks

[177] Prof. Dr. Firudin A. Celilov "**Etrusk-türk bağı".** Baskı kitap, Bakı, Qismət, 2011. 178[2] s. II basqı, İstanbul, 2013 *(İlaveten, Prof. Celilov'un "Dokuz Bitik" adlı 9 ciltlik eserinde de çok sayıda Etrüsk yazıtı transliterasyon okumaları sunulmuştur. Bu eser sınırlı sayıda baskıya gitmiştir ve temin etmek için kendisi ile iletişime girmek gerekmektedir.)*

[178] Bakınız Doç. Dr. Haluk Berkmen tarafından yazılmış Etrüsk dili konulu makale: https://www.altayli.net/sirrini-koruyan-bir-dil-etruskce.html

[179] Bakınız: Makale, "Etrüsk Yazıtları Konuşmağa Başlıyor", Çingiz Karaşarlı

[180] Bakınız Voynich.ninja sayfasındaki Etrüsk halkı ve dili konusundaki paylaşımlarım:
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60452.html?highlight=vernesi#pid60452 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-49950.html?highlight=Etruscans#pid49950 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-54231.html?highlight=Etruscan+Genet#pid54231 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-50021.html?highlight=Etr%C3%BCsk#pid50021 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60475.html?highlight=Etr%C3%BCsk#pid60475 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-60478.html?highlight=Etruscan#pid60478 &
https://www.voynich.ninja/thread-2318-post-50037.html?highlight=Etruscan#pid50037 &

Bahsi geçen videonun altındaki yorumlara bakılırsa, tek bir kişi bile Bay Koen'e *"Araştırmacı Ahmet Ardich'in ve diğer dilbilimcilerin Etrüsk diliyle ilgili iddialarını VM-Türkçe iddialarıyla çürütmeye mi çalışıyorsunuz?"* diye sormamış gibi görünüyor. Ya da tam tersi: *"VM-Türkçe iddialarını Etrüsk dili iddialarıyla eleştirmeye mi çalışıyorsunuz?"*

Avrupalı bazı üniversitelerde yapılan genetik çalışmaların bulgularına işaret ederek Etrüsk dilinin Ön Türk dilleri ile ortak kökten gelen uzak veya yakın akraba olabileceği ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiğini bu bağlamda Etrüsk dili hakkında çalışmaları olan araştırmacıların bulgularının dikkatli incelenmesi gerektiğini her fırsatta belirtiyorum. Öyle ki bu konuda bir farkındalık oluşturulmasında fayda görmekteyim. Bu anlamda, Etrüsk dili hakkındaki Batılı dil bilimi çıkarımlarının tutarsız olabileceğine, bu konuların muhtelif detaylarına değinerek ve kaynaklarımı göstererek işaret ettim.

Etrüsk dili veya kültürü ile Türk dili veya kültürü arasında bağ kuran uzmanların Avrupa'da olmadığını düşünmeyin. Avrupa'da da bu konuları ele almış olan uzmanlar oldu, fakat bunların yazdıkları da nedense çoğunlukla göz-ardı ediliyor. Belki Bay Koen Etrüsk dili ve kültürü ile ilgili benim görüşlerimi "Ardıç Etrüskler Türk dedi" algısı ile özetleyip çarpıtmaktan vaz geçip Avrupalı bilim insanlarının makalelerinde yer verdiği kanıtları kullanarak bunları çürütmek isteyebilir. Öyle ki, Bay Koen tarafından yayınlanan videonun altında alkışlayıcı ve heyecanlı yorumlar yapan kimseler de belki en azından Utrecht İtalyan Dilbilimi Üniversitesi'nde emekli profesör olan Mario Alinei tarafından aynı konuda yazılmış kitabı okumak isteyebilirler.

Bakın Mario Alinei (Utrecht İtalyan Dilbilimi Üniversitesi'nde emekli profesör) bu konuda neler demiş[181]:

"Il presente volume parte dalla recente ricerca genetica, che ha definitivamente dimostrato l'affinità genetica degli Etruschi con i Turchi anatolici, e mira a dimostrare come anche la linguistica e la storia culturale rafforzino e confermino tale affinità. Fonetica, morfologia e lessico delle due lingue mostrano infatti numerose e notevoli corrispondenze, e ancora più numerose e significative

---

[181] See: Mario Alinei, an emeritus professor at Utrecht University of Italian Linguistics:
M. Alinei graduated from Sapienza University of Rome in 1950 & he was an emeritus professor at Utrecht University of Italian Linguistics, where he taught from 1959 to 1987. He was the founder of Quaderni di Semantica, a journal focused on theoretical and applied semantics. He also served as the president of the "Atlas Linguarum Europae" (at UNESCO), which he co-founded with Anton Weijnen from the University of Nijmegen.

The book is: **"Gli Etruschi erano turchi. Dalla scoperta delle affinità genetiche alle conferme linguistiche e culturali", di Mario Alinei**
/ Editore: Edizioni dell'Orso / Collana: Lingua, cultura, territorio / Data di Pubblicazione: 2013 / EAN: 9788862744317 / ISBN: 8862744315 > Pagine: 116
"Descrizione; Gli Etruschi erano turchi > Dalla scoperta delle affinità genetiche alle conferme linguistiche e culturali.
"Il presente volume parte dalla recente ricerca genetica, che ha definitivamente dimostrato l'affinità genetica degli Etruschi con i Turchi anatolici, e mira a dimostrare come anche la linguistica e la storia culturale rafforzino e confermino tale affinità. Fonetica, morfologia e lessico delle due lingue mostrano infatti numerose e notevoli corrispondenze, e ancora più numerose e significative sono le corrispondenze culturali: nel mito delle origini da una lupa, nella religione, nella pittura e ritrattistica, nell'architettura, nell'oreficeria e gioielleria, nell'equitazione, nella lotta, nella musica, nella danza, nel banchetto rituale, nell'abbigliamento."

sono le corrispondenze culturali: nel mito delle origini da una lupa, nella religione, nella pittura e ritrattistica, nell'architettura, nell'oreficeria e gioielleria, nell'equitazione, nella lotta, nella musica, nella danza, nel banchetto rituale, nell'abbigliamento."

*(Bu cilt, Etrüsklerin Anadolu Türkleriyle genetik yakınlığını kesin olarak ortaya koyan son genetik araştırmalardan yola çıkarak, dilbilim ve kültürel tarihin de bu yakınlığı nasıl güçlendirdiğini ve doğruladığını göstermeyi amaçlamaktadır. İki dilin fonetik, morfoloji ve kelime dağarcığı çok sayıda ve dikkate değer benzerlikler göstermektedir ve kültürel benzerlikler daha da çok sayıda ve önemlidir: dişi kurttan köken mitinde, dinde, resim ve portrede, mimaride, kuyumculukta ve mücevherde, at binmede, güreşte, müzikte, dansta, ritüel ziyafetlerde, giyim**de.)***

Bay Koen'in videosunun konusu VM iddialarım değil de eğer benim Etrüsk dili konusundaki görüşlerimse, Bay Koen öncelikle Avrupalı meslektaşı ve dil bilimi profesörü olan sayın Mario Alinei tarafından işaret edilen kanıtları[182] çürütmekle işe başlasa daha iyi olur.

Hemen ardınca da [The Paleolithic Continuity Paradigm for the Origins of Indo-European Languages International PCP Workgroup" Mario ALINEI, Kurgan Culture] çalışmasını da okumak isteyebilir.[183]

Şimdi Bay Koen ve onun, "dil bilimi ölçütlerinde eleştirinin nasıl yapılması gerektiği konusundaki yöntem ve fikirlerini desteklediği anlaşılan bazı takipçileri" diyebilir ki;
"Bize genetik kanıtlardan da bahset!".
Bu durumda şu makaleleri okumanızı önereceğim ki orada da Etrüsk genetik bağı açıklanmıştır[184]:

---

[182] **Recensione del libro: "Gli etruschi erano turchi: dalla scoperta delle affinità genetiche alle conferme linguistiche e culturali" da Mario Alinei, Alessandria, Edizione dell'Orso, 2013, 102 pagine. ISBN: 978-88-6274-431-7 / ISSN: 2611-3813 / Università Ca' Foscari**

[183] Öyle ki, genel kabul görmemiş olsa da- Bay Mario Alinei tarafından sunulan kanıtlar ve argümanlar çürütülememiştir fakat görmezden gelinmiştir.

[184] Piazza A. et al. Origins of the Etruscans: Novel Clues from the Y Chromosome Lineages, European Journal of Human Genetics Conference in Nice, France, June 2007; European Journal of Human Genetics Conference, Vol. 15, Supplement 1 (conference abstracts), p.19. ; Brisighelli F, Capelli C, Alvarez-Iglesias V, et al. The Etruscan timeline: a recent Anatolian connection. Eur J Hum Genet. 2009;17(5):693-696. doi:10.1038/ejhg.2008.224.
&
Vernesi, Cristiano, et al. "The Etruscans: a population-genetic study." American Journal of Human Genetics vol. 74,4 (2004) pp. 694-704. doi:10.1086/383284.

- **“Etrüsklerin Kökenleri** [185]: *(Etrüskler konulu bir nüfus-genetik çalışmasında şu açıklama yer almıştır)*:

> *"Her ebeveyn popülasyonunun veya karışım katsayılarının olası katkıları, üç modern İtalyan popülasyonu için benzerdir, ancak Etrüskler iki açıdan farklılık gösterir: hem Kuzey Afrikalılara hem de Türklere, herhangi bir çağdaş popülasyondan daha yakın ilişkiler gösterirler.* ***Özellikle, gen havuzlarındaki Türk bileşeni, diğer popülasyonlara göre üç kat daha büyük görünmektedir***[186]*.*
>
> *[Vernesi, Cristiano ve diğerleri. “Etrüskler: Bir popülasyon-genetik çalışması.” Amerikan İnsan Genetiği Dergisi cilt. 74.4 (2004) sayfa. 694-704. doi:10.1086/383284.]*

Ben Sümer dili ve Etrüsk dili hakkında dil bilimcilerin yaygın kanılarına katılmayan ilk kişi değilim. Sümer dilinde olan çok sayıda sözcüğün Türk dilinde bulunduğunu dil bilimince kabul görmüş yöntemleri kullanarak ilk olarak göstermiş olan kişi de ben değilim. Dahası, Sümer dili ve Etrüsk ya da Hitit dili ile ilgili dil bilimcilerin yaygın kanılarını paylaşmayan çok sayıda dil bilimci de var. Ayrıca ben de bu yaygın görüşleri benimsemek veya paylaşmak zorunda değilim. Fakat bu yaygın görüşleri kabul etmiyor olmam benim tutarsız veya aşırı milliyetçi olduğumu göstermez. Görüşlerimden dolayı bu tip dolaylı suçlamaları veya imalı algı operasyonlarını kabullenmem mümkün değildir.

Bay Koen tarafından burada yapılan açıklama esasen benim düşüncemi açıklama özgürlüğüme karşı yapılmış bir tür saldırıdır.

---

[185] Y Kromozom Soylarından Yeni İpuçları, Avrupa
Fransa, Nice'deki İnsan Genetiği Konferansı Dergisi, Haziran 2007; Avrupa İnsan Hakları Dergisi Genetik Konferansı, Cilt 15, Ek 1 (konferans özetleri), s.19. ; Brisighelli F, Saç C,
Alvarez-Iglesias V ve diğerleri. Etrüsk zaman çizelgesi: Yakın bir Anadolu bağlantısı. Eur J Hum Genet. 2009;17(5):693-696. doi:10.1038/ejhg.2008.224.

[186] Based on "The Etruscans: A Population-Genetic Study," "The likely contributions of each parental population, or admixture coefficients, are similar for the three modern Italian populations, **but Etruscans differ in two aspects: they show closer relationships both to North Africans and to Turks than any contemporary population. In particular, the Turkish component in their gene pool appears three times as large as in the other populations**."
The American Journal of Human Genetics, Volume 74, Issue 4, April 2004, Pages 694-704, (The Journal home)
"The Etruscans: A Population-Genetic Study",
Authors:
Cristiano Vernesi 1, David Caramelli 2, Isabelle Dupanloup 1, Giorgio Bertorelle 1, Martina Lari 2, Enrico Cappellini 2, Jacopo Moggi-Cecchi 2, Brunetto Chiarelli 2, Loredana Castrì 3,
Antonella Casoli 4, Francesco Mallegni 5, Carles Lalueza-Fox 6,
Guido Barbujani 1
1> Dipartimento di Biologia, Università di Ferrara, Ferrara, Italy
2> Dipartimento di Biologia Animale e Genetica, Laboratori di Antropologia, Università di Firenze, Firenze, Italy
3 > Dipartimento di Biologia Evoluzionistica e Sperimentale, Università di Bologna, Bologna, Italy
4 > Dipartimento di Chimica Generale e Inorganica, Chimica Analitica, Chimica Fisica, Università di Parma, Parma, Italy
5 > Dipartimento di Scienze Archeologiche, Università di Pisa, Pisa, Italy
6 > Unitat de Biologia Evolutiva, Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, Spain
See: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0002929707618941

Bu tip, karşıt görüşlerin sahiplerine yönelik taciz (abuse) niteliğindeki yayınlar ve sosyal medya ortamındaki baskılar ve küçük düşürmeye yeltenen davranışlar, esasen araştırmacıların kendi araştırma sonuçlarını veya başkalarının elde ettiği sonuçları özgürce duyurmasına yönelik olarak yapılmış bir tür saldırıdır. Bu anlamda bu yapılan tam bir karşıt fikirleri bastırma/susturma girişimidir.

Dil bilimcilerin yaygın düşünceleri benimsemek zorunda mıyım? Bugün için azınlıkta olan dil bilimcilerin görüşlerini benimsemiş olmam mümkün değil mi?

Görüşlerimi yazarak yaymaya çalışmam ayıplanacak veya ırkçı bir davranış mı?

Bu yapılanlar etik ve ahlaki değildir.
Ben, Avrupa'da Türk dillerinin bilinen varlığının tahmin edilen tarihinden çok daha eski olabileceğine yazılarımda işaret ettim. Aslında bunu ilk olarak dile getiren kişi ben değilim fakat ben bu konuyu ele alan bazı eski-Türk dilleri uzmanlarının iddialarını tekrar etmiş olan birisiyim. Bu tip görüşleri çürütmenin yolu da farklı tezleri birkaç yalanla birlikte paketlemek değildir. Bu bağlamda "voynich.ninja" sayfasındaki Etrüsk dili paylaşımlarıma bakınız ve orada referans verdiğim kaynakları da açıp okuyunuz.[187] Buna genetik çalışmalar dilsel ve arkeolojik çalışmaların yorumlanması da dahildir. Açıkça söylemek gerekirse, Etrüsk dili konusunda Batılı dil bilimcilerin çıkarımları pek çok doğulu dil bilimcilerin çıkarımları ile birbirine tamamen zıttır. Ben her iki tarafın makalelerini okuyor ve kendi kararımı veriyorum.

Bay Koen muhtemelen burada bahsettiğim dilbilimcilerin tek bir makalesini bile hayatı boyunca okumamıştır. Başka bir deyişle, Bay Koen, Etrüsk yazıtları ve dili konusunda hâkim görüşü benimseyen tarafın sunduğu sonuçları, bunları karşıt kanıtlarla karşılaştırma ihtiyacı hissetmeden kabul eden biridir.

> Böyle bir yaklaşım genellikle bilim alanında değil, inanç alanında görülür. Öte yandan bilim, zaman içinde çok sayıda tarihsel ve dilbilimsel açıklamanın çürütüldüğüne tanıklık eden bir alandır. Bilimde, önyargıları veya ölçümleri sorgulayan kanıtları görmezden gelmeye yer yoktur. Şüphecilik, bilimsel merakla birleştiğinde, farklı fikirleri bilimsel karşılaştırma yoluyla değerlendirmeyi gerektirir ve karşıt görüşler var olduğu sürece, kişinin kendi önyargıları salt inancın ötesine geçemez.

Bay Koen'in kişiliğimden ziyade VM çalışmalarıma odaklanmasını bekliyordum, ancak öyle yapmadı.

[187] Batı dil bilimi Etrüsk yazıtları konusunda ortaya konulan transliterasyon çalışmalarını ve ek kanıtları görmezden gelerek bu işin üstünü örtemeyecektir. Benim Etrüsk dilinin bir eski Türki dil olduğunu düşünmem söz konusudur. Etrüsk halkının hangi kan grubunu taşıdığı beni ilgilendirmez çünkü odaklandığım alan onların antik dili ve yazılarıdır. Üstelik ben Etrüsk dili konusundaki düşüncelerimi destekleyen çalışmaları incelemiş durumdayım. Yani, mevcut kanılarım kör bir inanç değildir fakat farklı fikirleri kıyaslayarak vardığım noktadır. Bay Koen'in bu detayda anlamadığı şey ise benim Etrüsk kültürü ve dili konularındaki düşüncelerimin haklı veya haksız temellere sahip olmasının VM-transkripsiyonlarımı çürütmekte işe yaramayacağıdır.

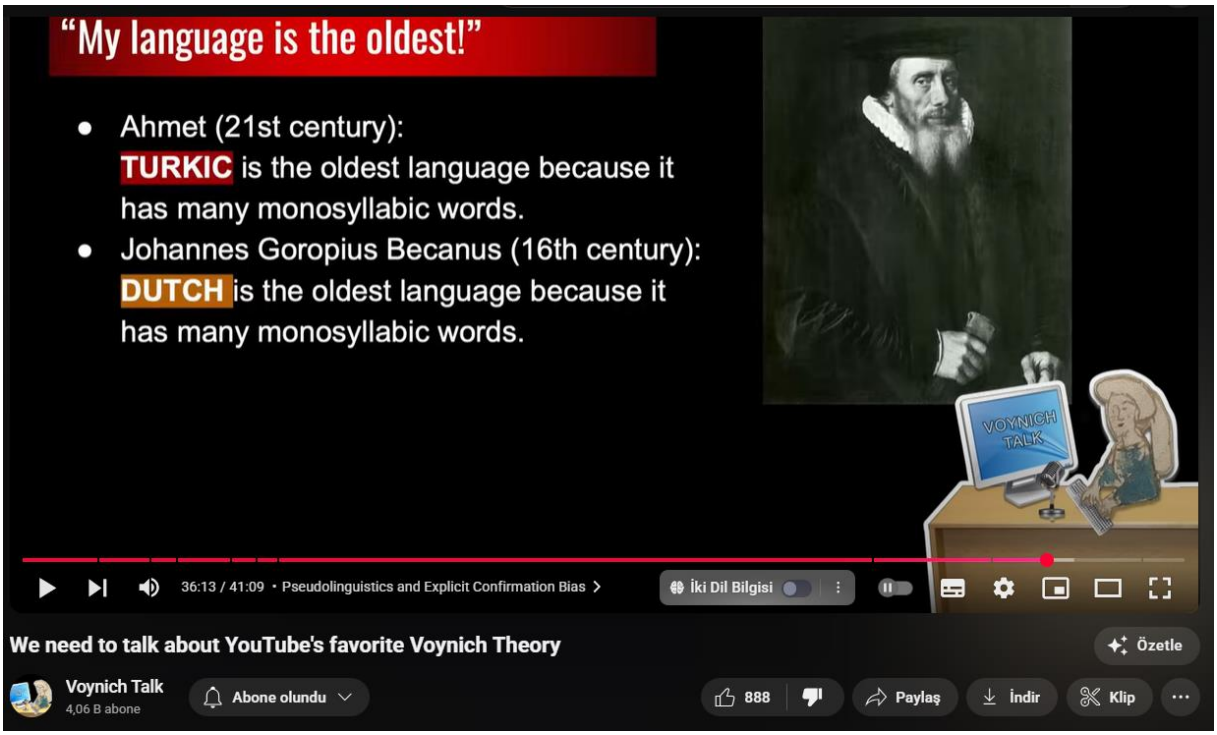

Bay Koen yayınladığı eleştiri videosunda dakika 36:13'de ekrana bir başka yalan açıklamasını yansıtıyor. Güya ben herhangi bir yerde **"My language is the oldest"** açıklaması yapmışım. Böyle bir yalanı utanmadan VM çalışmamı ve beni eleştirebilmek adına kullanmaya kalkıyor.

Şimdi buradan kendisine sesleniyorum; Bay Koen, iddia ettiğiniz gibi "benim dilim en eski dildir" açıklamasını nerede yaptıysam bul, ekran görüntüsünü al ve kaynağını paylaş.

Ben belli makalelerimde bazı dil bilimsel kanıtlar sunarak ve sunduğum kanıtlara dayanarak "Türk dilinin bilinen yaşı konusuna işaret ederek Türkçenin bilinen **en eski dillerden birisi** olduğu" konusundaki tezimi/düşüncemi yazdım.

Bu iki açıklama aynı şey mi?
Bu iki açıklama elbette aynı değil.

Peki neden Koen benim açıklamamı çarpıtarak söylemediğim bir yalan biçimine dönüştürdü? Bunu yapma amacınız nedir? VM makalemdeki bulguları ve kanıtları çürütecek bilgisi yok mu? İddialarımı bilimsel metotları kullanarak boşa çıkaramıyor mu? Bay Koen neden yalancılık yapmaktan çekinmiyor? Yalanlar ortaya çıkmayacak mı sanıyor?

VM çalışmama ait akademik makaleye değinmeden ancak bunun yerine eski bir (2018) "tanıtım videoma sanki bu bir akademik ve dil-bilimsel kanıtları sunan çalışmaymış gibi" muamele yapacak kadar çaresiz misin?

Dil biliminin eleştirel yaklaşımını ve test etme metotlarını makaleme uygulamak yerine, neden bu yalanlara ve sahtekârca algılar oluşturma çabasına giriyor?

Bay Koen, siz benim söylemediğim şeyleri yazarak veya söylediklerimi çarpıtarak VM-çalışmaları ve dil bilimi tarihine adınızı yazdırmayı başardınız. Farkında olmadığınız şey ise, sizin bu yaklaşımınızın tam manası ile bilimsellik dışı "pseudolinguistics" yöntemlere başvurarak "VM-Türk dili" iddiamızı ele almış olmanızdır.

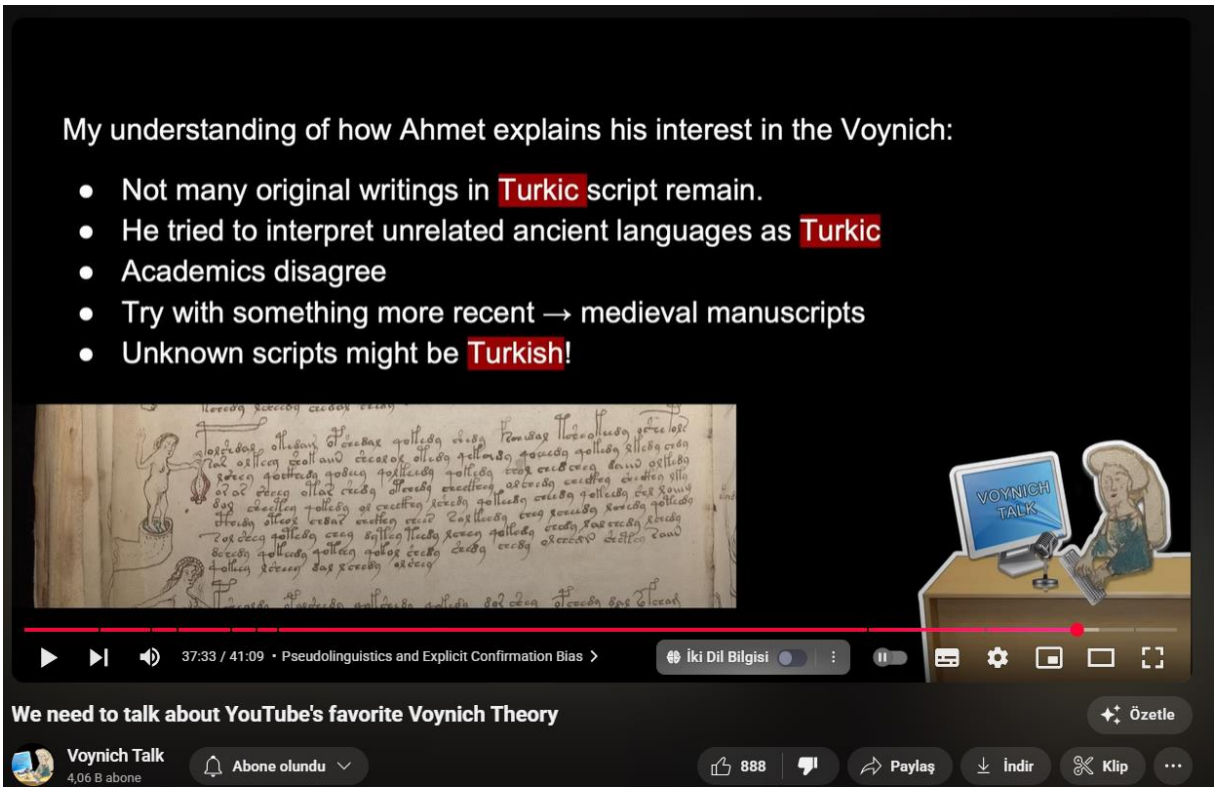

Bay Koen yayınladığı videoda dakika 37:33'de ekrana bazı görüşlerini yansıtıyor.

Koen'in burada ekrana yansıttığı görüşleri esasen 2018 yılında gerçekleşmiş olan ve benim bir başka söyleşi/ikili-sohbet videomdaki söylemlerimi değiştirerek izleyicilerine kendi çarpıttığı çıkarımları yansıtmasıdır. Öyle ki, bahsi geçen Türkçe videolara bakarak Bay Koen benim Voynich'e olan ilgimin nasıl başladığı ile ilgili olarak kendi anlayışına yer veriyor. Buna göre (ekrana yansıttığı fikirlere bakılırsa) benim Voynich elyazmasına olan ilgim güya şunlara göre başlamış;

- "Türk harfleri ile yazılmış orijinal yazıların pek çoğu kalmamış"
- "İlgisiz eski dilleri Türk dilleri olarak yorumlamaya çalıştı"
- "Akademisyenler aynı fikirde değil"
- "Daha yeni bir şey deneyin – orta çağ elyazmaları gibi"
- "Bilinmeyen yazılar Türkçe olabilir."

Şimdi aynı başlıkları tekrar ve gerçekleri yansıtacak biçimde ele alıp aslında o videoda bu bağlamlarda değinilen konulardaki ikili sohbettin detayından aynı sıralama ile bahsedeyim;

Öncelikle, benim Voynich elyazmasına ilgi göstermemden çok daha önceki dönemlerde yaptığım bazı çalışmalardan bahsi geçen videoda bahsettiğimi söylemeliyim. O videonun konu alanı VM ile sınırlı değildi. O videoda bazı araştırmacıların çalışmaları belli düzlemde övgü ve bazı dil bilimi yaklaşımları ise belli argümanlarla eleştiri konusu yapılmıştı.

O videoda, öncelikli amaçlardan birisi VM elyazması diye bir elyazması olduğunu Türk dilli araştırmacılara duyurmaktı. Konuyu dikkat çekici hale getirmek için VM çalışmam ve dil bilimi çalışmalarımla ilgili belli görüşlerimi tartışma konusu haline getirmeyi de amaçlamıştım. Bahse konu videoda ben, VM özelindeki araştırmalarımı Türkoloji alanında çalışan bazı dil bilimcilere duyurmayı da amaçlamıştım.

Videonun tek konusu VM değildi ve umumiyetle dil bilimi çalışmalarına karşı Türkiye'de üniversitelerin ve "Türk Dil Kurumu" bağlamında sergilenen akademik yaklaşıma dönük bazı eleştirilerimi de bu videoda sundum. Öyle ki (Kazım Mirşan gibi) bazı araştırmacıların isimlerini paylaştım ve onların araştırmalarının her noktada doğru sonuçları yansıtmasını beklemeden akademik çevrelerde irdelenmesi gerektiğine işaret ettim. Fakat aynı zamanda bunun yapılmadığına dönük bazı eleştirel açıklamalarda bulundum.

Videoda verdiğim bazı bilgiler "Google aramalarımda elde ettiğim" ve daha sonradan hatalı olduğunu gördüğüm bazı el yazması isimlerini de kapsamaktaydı[188] ve bu konuda düzeltme amaçlı açıklamaları ve videonun amacını bu videoların altındaki yorumlar kısmında yazarak izleyicilere sonradan duyurmuştum. Üstelik Bay Koen bana e-mail ile bu videolar hakkında sorular sorduğunda ona gönderdiğim cevap yazısından birisinde bu videolarda yaptığım hatalı açıklamaları kendim listeleyerek kendisine verdim ki amacı videoları eleştirmekse gözden kaçırmış olabileceği şeyleri kendisine vermiş olayım. Tabi bunu yaparken onun bu sefer "voynich.ninja" sayfasında yaptığı gibi konuya yaklaşmayabileceğini ve bu sefer bilimsel metotları kullanarak VM makalemi de eleştirmeye çalışacağını ümit etmiştim.

Bu bağlamda olmakla Bay Koen tarafından çıkarım yapıldığı gibi benim Voynich elyazmasına olan ilgim onun ileri sürdüğü gibi başlamış ve gelişmiş değildir. Şimdi aynı sıra ile bu konuda Bay Koen tarafından ekrana yansıtılan çarğıtılmış açıklamaların gerçeklerini yazayım:

- **"Türk harfleri ile yazılmış orijinal yazıların pek çoğu kalmamış"** açıklaması bu şekilde ekrana yansıtılırsa izleyici doğru çıkarım yapamaz. Türkçe yazılmış çok sayıda elyazmaları mevcuttur. Burada kastedilen Runik ve Latin harfleri ile yazılmış Orta-Çağ el yazmalarının diğerlerine oranla çok çok daha az sayıda olduğudur. Fakat VM çalışmalarımdan önce de çok sayıda ve Türkçe yazılmamış olan Avrupa elyazmalarında ben Türk kültürü ve Türkçe sözcük yapısı ile bağlantılı unsurları araştırıyor ve derlemeler yapıyordum. Mesela Türk dilli coğrafyayı gezen Avrupalı seyyahların yazdığı eserlerde geçen Türkçe sözcükleri derlemek gibi tarama çalışmalarını VM metinlerini incelemeye başlamadan önce de yapıyordum.

- **"İlgisiz eski dilleri Türk dilleri olarak yorumlamaya çalıştı"** açıklaması da gerçeği yansıtmıyor. Burada yaptığım şey başka araştırmacıların bazı antik yazıtlara yaptığı transliterasyon ve alfabe-transkripsiyon çalışmalarına dayanarak bu antik diller ile Eski Türk dili arasındaki bağlantıları açıklaması konu edilmişti ve ben bu bağlamda bazı görüşlerimi açıkladım. Bunu yaparken ilgisiz eski dillerin Türkçe olduğunu söylemedim. Bazı eski dillerin Türkçe ile sözcük alışverişi veya Ön Türk dilleri köküyle ilişkisi olabileceğini ileri sürmüş olan kişilerin alfabe-transkripsiyonunun benim için de belli derecede faydalı olduğundan bahsettim. Ayrıca Bay Koen bir antik dilin Türkçe ile ilgisi olup olmadığını yaygın kanılara uyarak reddedebilir elbette. Fakat başka araştırmacılar bazı detaylarda olmakla ilgili bulgularını kitap ve

[188] Öyle ki; Bu videodan önce yaptığım çalışmalarda kağıda bazı baskı çıktılar aldığım Rohonc Codex adındaki elyazmasına ait olan ve internet ortamında buna ait sayfa fotoğraflarını sunan kaynakta isim olarak "Codex Gigas" adı belirtiliyordu. Bir süre üzerinde çalıştığım sayfaların Codex Gigas elyazmasına ait olduğunu düşünüyordum. 2018 söyleşi videosundan sonra bu hatamı kendim tespit ettim. Daha sonra videonun altındaki yorumlar bölümünde videonun yapılış amacını ve hatalarımı kendim yazmıştım. Ayrıca Koen'e gönderdiğim e-mailde de bu ve benzeri hatalarımı listeleyerek kendisine göndermiştim. Esasen videonun amacı bilimsel hassasiyetle VM kanıtlarını sunmak değildi. VM konusunun da dahil olduğu fakat başka konuların da konuşulduğu ikili sohbet niteliğinde bir söyleşi idi.

makalelerinde paylaşmışlar ve Bay Koen onların çalışmalarını eleştirmek istiyorsa bunun benim VM çalışmamla bir ilgisi olmadığı için istediği gibi onları eleştirebilir.

Bu bağlamda okuduğum kitaplardan VM konusunda nasıl faydalandığım konusunda bir anlayış olması bakımından (çok sayıdaki örnekler arasından seçerek) net bir örnek verecek olursam belki durum daha iyi anlaşılır:
Aşağıdaki tabloda Sayın Kazım Mirşan; Türk-Runik alfabe işaretlerini gösterirken ve bunların hangi algabelerle bağı olduğunu açıklarken bu (aşağıdaki) tabloyu da kullanmıştır. Ancak bu tabloda gösterdiği transkripsiyonla kendisi Doğu Avrupa'da bazı kazılarda bulunan çeşitli yazıtlar üzerindeki Runik yazıları Türkçe okumuş olduğunu ileri sürmüştü. Buna göre o, okumaları nasıl yaptığını göstermiş ve burada da bu tabloda gösterdiği alfabe transkripsiyonunu kullanmıştır. Burada |**N**| sesinin |**Ç**| sesinin, |**D**| ve |**O**| sesinin yine de ATA-yazmada *(Voynich de)* aynı ses değerlerine karşılık gelen işaretlere aynen benzediğini görebiliyoruz.[189]

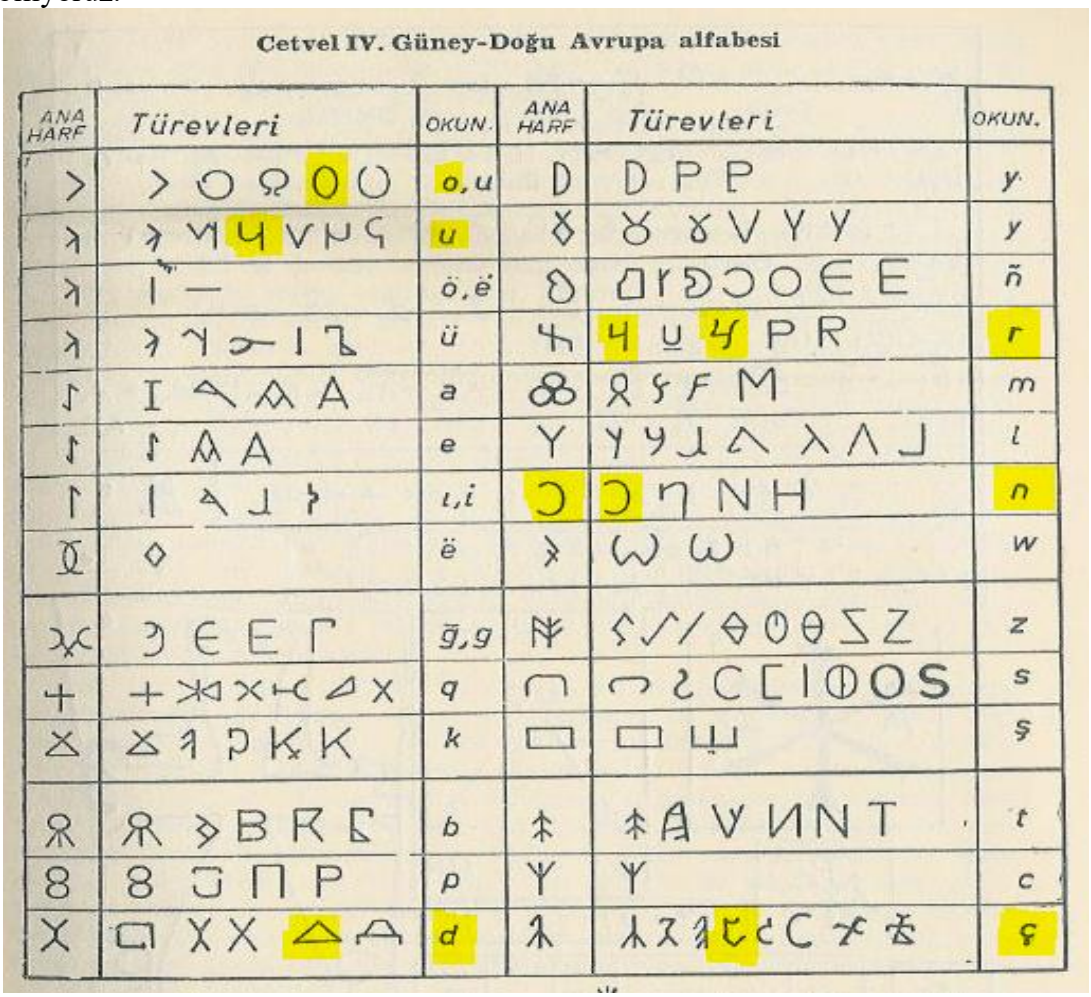

Türk Runik İşaretleri tablo 4 /
Bu tablo Sayın Kazım Mirşan'ın 1970 yılında çalışmasını yaptığı ve alfabe transkripsiyonu örneklerini de içeren Proto-Türkçe Yazıtlar kitabından sayfa 29 cetvel IV'den alıntıdır.

[189] Ben bunu belirtirken Kazım Mirşanı tarafından incelenen Doğu Avrupa yazıtlarındaki harfler ile VM arasında bir ilişki kurmuyorum. Ben görsel olarak bu harflerin benzerlerinin aynı fonetik değerde VM içeriğinde geçiyor olması gibi bir tesadüfe dikkat çekiyorum ve mesela VM içeriğindeki Ç harfinin bana Mirşan çalışmalarından tanıdık geldiğini ve bu harfe karşılık ATA alfabe transkripsiyon denelemeri sırasında aynı-fonetik-değeri denediğimde sonuç aldığımı belirtiyorum. Bu tesadüf olabilir veya olmayabilir fakat durum budur ve bu olgudan bahsetmek aralarında coğrafya ve zaman farkı olan iki yazıt için bir bağlantı köptürü kurmayı amaçlamamaktadır.

Üstelik burada[190] |**Ç**| harfi karşılığı çizilenin (cetvelde sarı renkle işaretlediğim eski sürümü ile) ATA yazmadaki |**Ç**| sesine benzerliği () ve ancak onun doksan derece (sola dönmüş gibi) dik olarak çizilmiş () bir versiyonuna benzer () olduğunu görmekteyiz.

Ben bu bulguyu kullandığımda aslında Kazım Mirşan tarafından okunmuş olan antik yazıtın Türkçe olarak okunduğunu onaylayan kişi olmuyorum. Mirşan'ın kitaplarını okudum. Onu bazı fikirlerini destekliyorum fakat bazı fikirlerine de katılmıyorum.[191] Fakat mesela VM metinlerinin Ç harfinin aynı biçiminin aynı sesle (Ç sesi ile) Mirşan transkripsiyon ve transliterasyonlarında yer edindiğini gördüm. Öyle ki Ç harfinin bu biçimi çok az sayıda antik yazıda görülmektedir. Pek çok Runik alfabede bu biçim yer almaz. Ben burada bu detaya dikkat çektiğimde VM ile ondan daha eski taş yazıtlar arasında bağ kurmuyorum. Ben bu bilgi ile gösteriyorum ki "geçmişte bu (**Ç** sesine karşılık gelen harf) işareti aynı ses değeri ile kullanan tek kişi ben değilim. Kaldı ki, bu örtüşme tamamen tesadüfi ola da bilir.[192]

- **Koen'in güya; "Akademisyenler aynı fikirde değil"** açıklaması doğru değil. Yani akademisyenler benim VM çalışmamı okumuş da benimle fikir ayrılığına düşmüş değil. Bir üniversitenin Türk dili bölümü başındaki dil bilimci bir profesör VM konusundaki transliterasyon çalışmamı incelediğinde VM yazarının Türkçe konuşan ve konuştuğu biçime uygun fonetikle yazan bir Osmanlı azınlık kişisi olabileceğini söylediğinde, ben onunla aynı fikirde olmamıştım. İşte Koen'in bahsini ettiği 2018 videosunda hemfikir olunmayan o detay VM yazarının lehçesiydi. Fakat VM yazarının Türkçe konuştuğu konusunda tam olarak hemfikir idik.[193]

---

[190] [Kazım Mirşan'ın "Proto Türkçe Yazıtlar" 1970]

[191] Kazım Mirşan'ın hiçbir kitabında "Mısır Piramitlerini Türkler yaptı" diye yazdığını görmedim. Bu ve benzeri çok sayıda uydurma bilgi internet ortamındaki kişisel yorumlarda görülebilir. Bay Koen internet ortamındaki bütün dedikodulara ve kişileri itibarsızlaştıracak yorumlara peşinen inanmamalıdır. Kendisi Mirşan'ın kitaplarını edinerek okumadıysa internetteki yorum veya dedikodulara dayanarak çıkarımda bulunmamalıdır.

[192] Böyle bir bulguya değinmek geçmişte Mirşan'ı da milliyetçilikle suçlamış olabilecek birilerinin internet ortamında yazdığı "Piramitleri Türkler yaptı" diyen birisinin görüşlerini Mirşan'ın görüşleri zannetmemi de gerektirmez. Üstelik Sayın Mirşan oldukça değerli çalışmalar yapmıştır ve onun çalışmalarının ve açıklamalarının hiçbir değeri olmasaydı bile benim bu Ç harfi çizim ve fonetik benzerliğini ortaya koyarak "piramitleri Türkler yaptı" yalanını benimsemiş olmam anlamına gelmezdi. Fakat Bay Koen utanmadan böyle bir algı oluşturdu.

[193] Sayın Koen'in "Akademisyenler aynı fikirde değil" ifadesi: Bu özel konuda, 2018 videosundaki konuşma benim VM iddiamla ilgili değildi. Eski Türkçe konusunda uzmanlaşmış akademisyenlerin VM hakkındaki iddiamla aynı fikirde olmadıkları hiçbir zaman olmadı. Koen, kendisine otomatik çeviri sağlayan AI motoruna çok fazla güveniyor. Ben bu bağlamda ne 2018 videomda ne de başka bir yerde bir açıklama yapmadım. Bir üniversitenin Türk Dili Bölümü'ne başkanlık eden bir dilbilim profesörü, VM üzerindeki transliterasyon çalışmamı incelediğinde, VM yazarının Türkçe konuşan ve konuşma biçimine uygun fonetikle yazan bir Osmanlı azınlığı olabileceğini öne sürdü. Buna cevaben, VM dilinin ayrıca muhtemelen Hazar veya Peçenek Türkçesi olabileceğini ve bunun olasılıklara eklenmesi gerektiğini belirttim. Yani Sayın Koen'in anlayışının aksine, videoda VM dili iddialarımla aynı fikirde olmayan akademisyenler (Türkologlar) tartışılmıyor. Bunun yerine, lehçeler hakkındaki farklı görüşlerimiz ele alınıyordu. Yani 2018 videosunda bahsettiğim konu, yazarın lehçesi hakkında belirli bir Eski Türkçe uzmanıyla yaptığım bir sohbetin bağlamındaydı ve uzman bu konuda benimle aynı fikirde değildi. Uzmanla olan fikir ayrılığı yazarın lehçesine özgüydü. Uzman, "Yazar Türkçe yazıyor, ancak bu muhtemelen azınlık bir kişidir" dedi ve ben ona katılmıyordum. Buna rağmen, uzmanın

- **“Daha yeni bir şey deneyin – orta-çağ elyazmaları gibi”** başlığı ile özetlenen içerik de tam olarak söylediklerimi yansıtma gücünden yoksun bir özetleme olmuş. Runik ve Latin harfleri ile yazılmış Avrupa elyazmalarını tararken bazı elyazmalarının okunamadığını dil bilimcilerin açıklamaları ile anladım. Bunlardan birisi VM elyazması idi. Daha sonra VM içeriğine bakarken bu elyazması eserin içeriği ile ilgili yapılan akademik yayınları ve VM-dili ile ilgili görüşleri okudum. Daha sonra bu elyazmasının yazım dilinin ve biçiminin Eski-Türkçe fonetiği ve yazım biçimi bakımından daha önce hiç karşılaştırılmadığını anladım. Daha sonra içerikteki bazı yazım biçimi görünümlerine dayanarak eserin Eski Türkçe olup olmadığına bakmaya karar verdim. Bay Koen tarafından ele alınan tanıtım amaçlı söyleşi videosunda bu bağlamda bazı spesifik görüşlerimi paylaştım. Fakat Bay Koen bu noktada da fikirlerimi çarpıtarak sunmaktan kaçınmadı ve beni bir kez daha şaşırtmamış oldu.[194]

- **“Bilinmeyen yazılar Türkçe olabilir”** şeklinde Bay Koen tarafından özetlenen ekran-yansısına konu olan 2018 yılı videosundaki karşılıklı konuşmadaki içeriğin aslı da tam olarak öyle değil. Yani o videoda “bilinmeyen yazı Türkçe olabilir” ifadesini kullanıyorum fakat o ifadenin öncesi ve sonrasındaki ifadelerimi çıkartıp sadece bunu kullanırsanız ifade benim izleyiciye verdiğim mesajı yansıtmayan bir biçime bürünüyor. Esasen bu açıklama benim VM konusunu ele almamın sebebi değil. Açıklama şöyle yapılsa daha gerçekçi olacaktı: (Daha önce dil bilimcilerin okuyamamış oldukları bazı yazıtlarda veya elyazmalarında Türkçe yazım biçimi olabilecek bir patern olabileceğine dair erken işaretler algılanıyorsa, bu tip okunamamış yazıtların Eski Türkçe ile bir alakası olup olmadığına bakmak gerekir anlamında olmakla). Bu bağlamda okunamamış elyazmalarının içeriğinde Türkçe olabilir diye bakmak gerekir”. Burada kastedilen yazı biçimi paternine bakmaktır esasen.

  Benim yapmak istediğim şey “okunamamış yazıtları anagram alanındaki fonetik özgürlüklere sarılarak illa da bunları Türkçe yapmak” çabası değil. Ben tamamen dil bilimi yöntemlerini kullanıyorum. Makalemde ve araştırmalarımda kullandığım hangi yöntem dil bilimine aykırıdır? Her araştırma bazı sorularla başlar. Araştırmalar esasen bilinmeyenleri çözme yolunda çoklu soruları listeler ve bunlara yöntemi tanımlanmış detaylarda bakar ve inceler. Ben de tam olarak bunu yaptım. Aksi takdirde herhangi bir elyazmasını ele alarak bilinmeyen yazılar Türkçe olabilir düşüncesiyle körü körüne bu çalışmaları yapmaya başlamak gibi saçma bir düşünce kabul edilmemelidir ve zaten benim de böyle özetlenecek biçimde bir düşüncem hiç olmadı. Birkaç kelimeyi belli bir videodan cımbızlayarak almak ve bu sözlerin öncesinde ve sonrasında neler anlatıldığından bahsetmeden bunları insanlarda algı yaratmak için hileli biçimde kullanmak etik değildir ve olamaz.

---

makalemde bahsettiği bu olasılık hakkında yazdım. Yani, bu ayrıntıda (tekrar), Koen'in ifadesi doğru değil. Ancak, Bay Koen bu ifadeyi ekrana yansıttı ve izleyiciler arasında gerçeklikle uyuşmayan bir algı veya fikir yarattı

[194] Ben VM'den haberdar olmadığım dönemde bile bazı Avrupa elyazmalarında Eski-Türkçe sözcükleri arıyordum. (Mesela, Osmanlı topraklarına gitmiş olan Avrupalı seyyahların elyazması eserlerinin içeriğini araştırıyordum.)

Bay Koen tarafından yayınlananvideoda dakika 38:08'de ekrana yansıtılarak açıklanan konu da yaratılan algı da yine gerçeklerle uyuşmuyor.

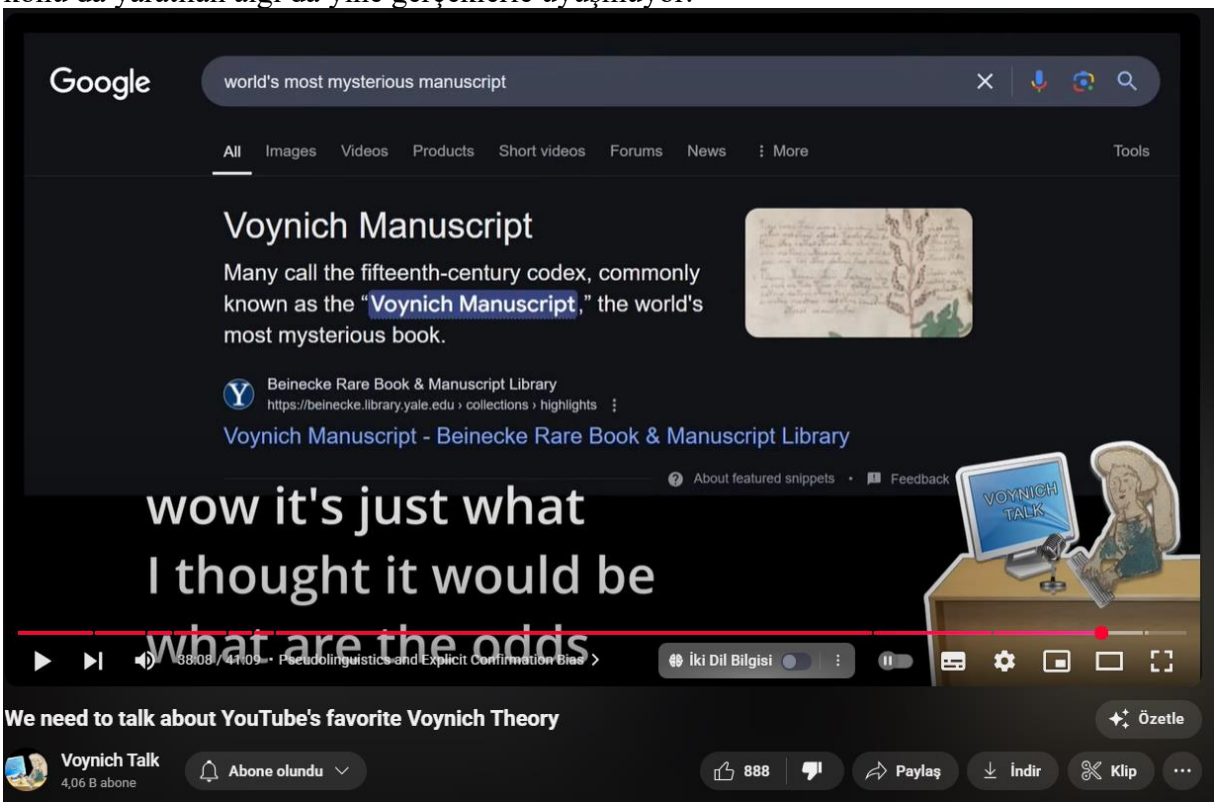

Daha doğrusu, Bay Koen, benzer yöndeki fakat ana fikri farklı bir açıklamamın içeriği anlamca spekülatif biçimde (hedefimle ilgisi olmayan bir amaca işaret eden şekilde) sunularak bir algı oluşturmuştur. Esasen bir elyazmasının meşhur olup olmaması benim içeriği inceleme konusundaki kararımı değiştirmezdi. Fakat bu konuda spekülasyona başvurarak tam tersi algı yaratmak Koen'in benim makalemde sunduğum dilbilimi kanıtlarını çürütmesine yardımcı olabilir mi? Koen sanırım herkesi kendisi gibi zannediyor. Belki VM ile ilgilenmesinde Koen'i motive eden şey tam da bu benim üstüme yapıştırmaya çalıştığı çamur olabilir diye düşünüyorum.

VM elyazmasının okunamamış bir elyazması eser olmasına karşın onun okunamamış olmaları bakımından benzerleri arasında en meşhur olan elyazması olduğu doğrudur. Videoda, VM elyazmasının bir gizem olarak görüldüğü ve bazı araştırmacılar tarafından çözülememiş on gizem arasında gösterildiği gibi bazı açıklamalar yaptım. Zaten o videoların esas amacı bu tip spekülasyonları ortaya koyarak Voynich elyazması diye bir eserin dünya üzerinde var olduğunu Türkçe konuşan kitleye duyurmak ve dil bilimcilerde de VM varlığı konusunda farkındalık yaratmaktı. Bu amaçları zaten o videoların altında yorum bölümünde yazmıştım. Bu bağlamda zaten VM konusundaki bütün spekülasyonlara olmasa bile, bazılarına o videoda değinmiştim. Yani, o videoların hazırlanmasındaki amaç VM-Türkçe kanıtlarını bilimsel metotlarla sunmak değil fakat tamamen konuya dikkat çekmek ve haber niteliğinde bir farkındalık yaratmaktı. Fakat, ben, bir video çekerek veya çalışmalarıma başlarken; *"en meşhur olan bu VM elyazmasını ele alıp onu Eski Türkçe yapayım"* diye özetlenebilecek bir çabaya girişmiş olmam sözkonusu bile değildi. Öncelikle böyle bir çabaya girebileceğimi iddia edebilmek oldukça saçma bir fikir. Bu meşur öyleyse bunu ele alayım diye düşünerek VM detayındaki araştırmaya başlamaya karar vermiş olmam diye bir şey söz konusu olmadı.

Örneğin; Rohonc Codex elyazmasına da bazı detaylarda bakmıştım ve onunla ilgili de bazı notlar almıştım. Rohonc Codex veya VM elyazmasından hangisini daha önce ve daha detaylı

araştırayım diye düşündüğüm bir dönem de oldu. Fakat bazı sebeplerle[195] VM elyazmasını daha önce incelemeye karar verdim. Bunun pek çok sebebinden sadece birisi onun diğerinden veya benzerlerinden daha meşhur olması idi fakat tek sebebi ve en önemli sebep bu değildi. Bu VM'e odaklanmamdaki çok sayıdaki sebeplerden sadece birisi idi. Bunlardan daha önemli bir olmakla, VM yazım biçiminde Eski Türkçe sözcük-kökü ve sözcük-eki olabileceğini düşünmemi sağlayan paterni ve sözcük tekrarlarının çokluğu ve üçleme, dörtleme, beşleme sözcük tekrarları yazım biçimi gibi bazı erken ipuçları olmasaydı.

Öyle ki en değerli varlığımız zamandır ve onu aptalca olabilecek biçimde harcamamak gerekir ve elbette ben bu bilinç ile bu konuya yaklaştım. VM içeriğinin dil bilimciler tarafından Eski Türkçe yazım ve fonetik açısından incelenmemiş olması bana ilk soru olarak "birisinin VM içeriğini Türkçe yazım biçimi ile de mukayese etmesi gerektiğini" düşündürmüştü. Bu işi başka birisinden istemek yerine kendim detaylı biçimde incelemeyi tercih ettim.

Zaten bir Google taraması ile gördüm ki Eski Türkçe uzmanlarından hiç birisi bu el yazmasını ele almamış ve umumiyetle onların böyle bir elyazmasının varlığından haberdar olduklarını düşündürecek tek bir bilgi kırıntısı bile internet aleminde yok. İşte bu durum öncelikle yazım biçimi paternine biraz daha dikkatlice bakmam gerektiğini bana söylemiştir.

Yani, VM konusunu ele almam böyle başladı fakat asla "en meşhur elyazması bu olduğu için bunu konu edip içeriği anagram özgürlüğü kullanarak Eski Türkçe yapayım" çabasına girmedim. Zaten yukarıda anlattığım gibi, Eski Türkçe ortak yazım biçimi ve fonetik özellikleri ile kısıtlanmış olan ve aynı zamanda belli alfabe transkripsiyonu kullanarak (ve her defa aynı kurala göre oluşturulduğunu gösterdiğim 280 adet üzeri hece alfabesi fonetiğini) her defa aynı kuralla ve "harfleri her defa aynı ses-değeri ile okumak şartı ile kısıtlanmış bir çalışma yaptım.

Benim VM detayında yaptığım araştırma ve onun sonuçlarının yazdığım en güncel bilgiler içeren makalemin, Bay Koen'in videosunda ele alınmamış olması Bay Koen tarafından açıklanması gereken bir durumdur. Öyle ki bir dil bilimcinin yayınlanmış en son ve en güncel bilgileri sunan akademik makalemizi dil biliminin yaklaşımları ve yöntemlerini kullanarak eleştirmesini tercih ederdim. Fakat Bay Koen bunu yapmadı veya yapmak istemedi ya da yapacak bilgiye sahip değildi. Kendisi bunun yerine olmakla eski tanıtım ve söyleşi videolarımı gerçek dışı biçimde ele aldı.

Öyle ki bu videoların altında zaten bu videoların tanıtım amaçlı olduğunu ve bilimsel çalışmamızı yansıtmadığını ve ilgi çekme amaçlı spekülasyonlar içerdiğini yazmıştım.

---

[195] Öyle ki Rohonc Codex adındaki elyazmasının internet ortamında sayfa fotoğraflarını sunan kaynaklara tam olarak güvenemedim. Öyle ki, bir dönem internette "Rohonc Codex" elyazmasının bazı sayfalarının yüksek çözünürlüklü görsellerine baktığım halde bunları yayınlayan sayfanın bunu "Codex Gigas" olarak tanıtması sebebyle bir süre bu görsellerin Codex Gigas sayfaları olduğunu sanıyordum. Ve hem VM metinlerine hem de Codex Gigas metinlerine birlikte bakıyor ve erken incelemelerimi (yazım biçiminin fotografik paternini) inceliyordum. Sonradan, aslında Rohonc Codex sayfalarına baktığım halde bunun adını "Codex Gigas" olduğunu anladım. (Bahsi geçen videoda da bu bağlamda Rohonc Codex'i kastederek bunu "Codex Gigas" diye açıklamıştım.) Bu şekilde olmakla daha sonra karar verdim ki; ben, Yale Üniversitesi kütüphanesinin, VM sayfalarının görsellerini yayınlayan güvenilir bir kaynak olması sebebi ile bu bağlamda sadece VM metinlerine odaklanayım. Rohonc Codex yazmasını ise gelecekte vaktim olduğunda bakmak üzere not defterime bir kayıt düşmüş oldum.

Böylece, Bay Koen akademik iddiamızı değil eski tanıtım ve söyleşi videolarını eleştirmiş oldu. Üstelik yaptığı eleştiri 2018 haber/tanıtım videolarımızın içeriğini de doğru biçimde yansıtamamaktadır.

Öyle ki, Bay Koen esasen bizim haber amaçlı eski videolarımızı ele aldığı halde izleyiciler üzerinde; "makalelerle akademik ortamda yayınlanmış olan, VM-Türkçe-içeriği olduğu iddiamızın dil bilimi yöntemlerine uygun incelendiği" algısı oluşturdu. Elbette bu tip bir yaklaşım etik değildir.

Üstelik Bay Koen yayınladığı videosunda baştan sona olmakla açıklamalarımı kısmen çarpıttı kısmen açıklamadığım şeyleri açıklamışım gibi yaptı ve böylece bazı yalanlara/yanıltmalara başvurdu.

Kendisi bu biçimde, VM-araştırmalarımın içeriğinin özünü çarpıtarak ve izleyici için gerçeklikten uzak algılar oluşturarak sundu.

Bay Koen'in bunu yapabiliyor olması, esasen Bay Koen'in bilimsellikten uzak yaklaşımının bir ürünüdür. Halbuki kendisine gönderdiğim e-mail mesajında bir dil bilimci olarak onun tanıtım videolarımı değil yayınlanmış makalemi incelemesini birkaç defa önermiştim. Ayrıca, tanıtım videolarımdaki hatalı açıklamalarımı da listeleyerek kendisine gönderdim ki bunlarla vaktini harcamasın. Fakat bunun yerine, Eski Türkçe hakkında edinebileceği dil bilimi bilgisini kullanıp akademik iddiamızın içeriğinde sunduğumuz kanıtları çürüterek eleştirsin.

Maalesef, Bay Koen bunu yapmak yerine, sonuç olarak bilgisizce veya hileli biçimde olmakla bizim haber amaçlı 2018 videolarımıza odaklanarak takipçileri üzerinde bir algı oluşturma çabasına girdi. Koen bu amaçla, eski tanıtım videolarımızı, yalan açıklamalara bile başvurmaktan kaçınmayarak, güya, iddiamızın bütün kanıtlarını çürütüyor algısı yaratarak iddiamızı incelediği izlenimini yarattı. Elbette bu tip davranış biçimi öncelikle etik değildir.

Burada internet ortamındaki bazı açıklamalarımı paylaştım. Bugüne kadar yapmış olduğum çok sayıda açıklamada her defa **"bizim çalışmamızı değerlendirmek için Türkçe bilmenize gerek yok"** yazdığım halde, Koen takipçileri üzerinde tam tersi bir algı oluşturmuş oldu.

Bu durumda, Bay Koen'i yalan açıklamalara başvuracak biçimde ve makalemizi ele almadan fakat eski tanıtım videolarımızı konu etmeye motive eden şey nedir?

Bu soruyu bu makalemi okuyacak olan herkese soruyorum. Cevabınızı lütfen Bay Koen tarafından yayınlanan videonun altında yazınız.

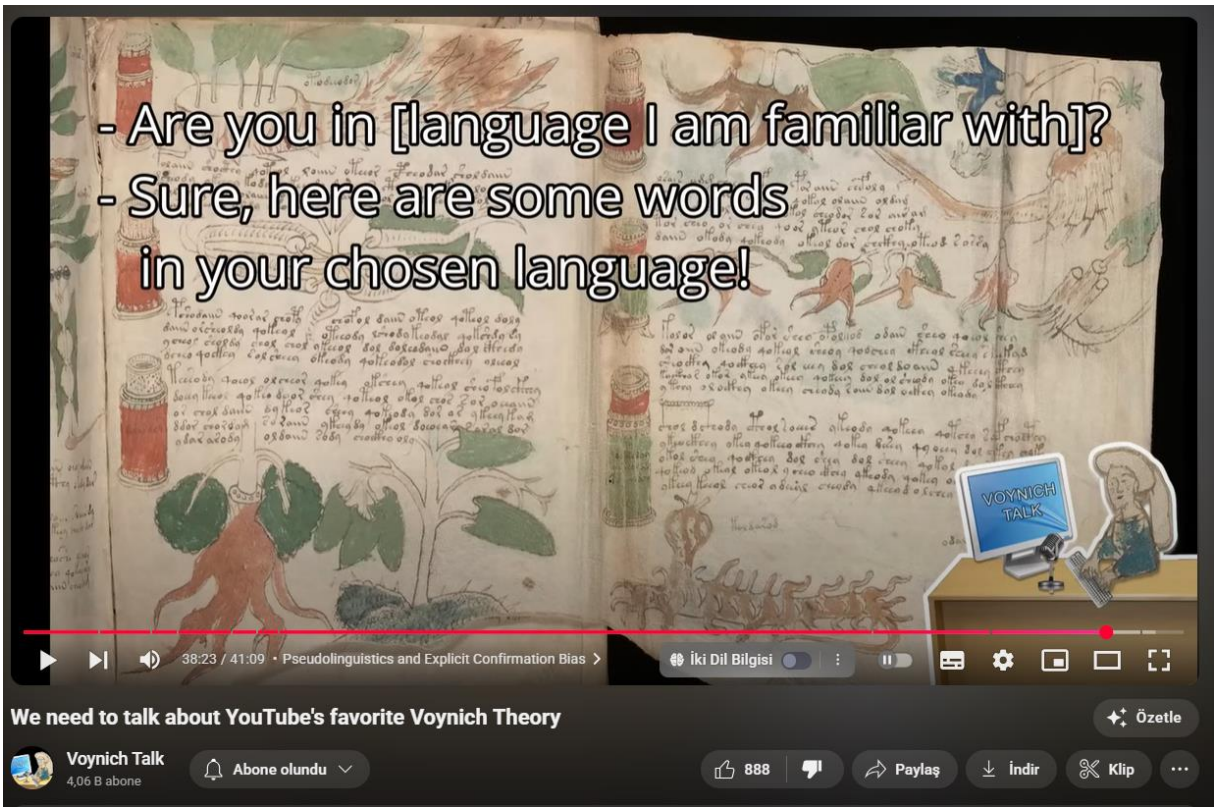

Yayınladığı videoda dakika 38:23'de Bay Koen tarafından yine birkaç sözcük (some words) olarak özetlediği şey; Yine gerçeklerden uzak anlatının bir devamı niteliğindedir.

Öyle ki, VM içeriğinde 1000 adet üzeri sözcükten 200 kadarının yüz kadar cümle içinde ve bazı tam sayfalar boyunca okunmuş ve Türkçe anlam ve cümle bütünlüğü içinde birden çok cümle incelemesiyle doğrulanmış olması, bunların 112 kadarının içerikteki çizimlerle örtüşmüş olması, yaklaşık 210 kelime (VM içeriğinin henüz yalnızca %10'una dayanarak) 600 yıldır fonetik biçimlerini değiştirmeden korumuş olduğunun gösterilmiş olması, bunların bazılarının özel isimler, sıfatlar ve fiiller olması ve hem eski hem güncel sözlüklerde gösterilmiş olması, Türkçeye özgü sözcük tekrarlarının dörtleme ve beşlemelere kadar varıyor olmasıyla VM metinlerinde de gözlemleniyor olması, Türkçede ve VM de sözcüklerin bazı seslerle asla başlamaması ve bazı seslerle asla bitmiyor olması ve bu seslerin de kıyaslanan her iki yazım biçiminde aynı harflere/seslere denk gelmiş olması, sözcüklerin sözcük ekleri ile birlikte Eski Türkçe yazım ve anlam oluşturma bütünlüğü bakımından doğrulanmış örtüşmeleriyle cümle içinde incelenmekle gösterilmiş olması, bazı sözcük eklerinin Eski-Türkçe yazım tarihinde ve modern Türkçe yazımında örneklerinde olduğu gibi sözcük köklerinden ayrı yazılabiliyor olması, sözcük eklerinin fonetik bakımdan ve fonksiyonca örtüşmüş olması, sözcük eklerinin sözcük köküne bağlanması ve sözcük eklerinin birbirlerine bağlanması sırasının tam olarak 1/1 örtüşmüş olması, tam sayfa okuma önerisinin bilim-kurulu-olan/hakemli-yayında ve Eski Türkçe uzmanlarının inceleme ve onayı sonrası uluslararası ortamda Türkoloji uzmanlarının görüşüne açılacak biçimde yayınlanmış olması gibi pek çok detaydaki gerçekler (nicelik ve nitelikler) ve örtüşmeler bu görselde Bay Koen tarafından basitçe **"some words" (birkaç sözcük)** biçiminde nitelenmiştir.

Bu video boyunca bütün bu nitelik ve niceliklere sahip olan araştırmamızın mevcut sonuçları, sürekli olarak "birkaç sözcüğün tesadüfi okunması" algısıyla sunulmuştur.

Hâlbuki, dil bilimi açısından değerli bir eleştiri olabilmesi için burada saydığım örtüşmelere dair sunduğumuz kanıtların VM metinlerinde ve/veya Eski Türkçede olmadığını göstermesi gerekirdi. Bunun yerine Bay Koen kişisel görüşlerini yalanlar ve gerçeklikten uzak açıklama birlikte harmanlayarak sunmuş oldu.

Bay Koen tarafından yapılan bu "sözde eleştiri" videosunu düşündükçe aslında onun bu çabasının benim çalışmam açısından uzun vadede daha faydalı olabileceğini de bir küçük ihtimal olarak düşünüyorum. Öyle ki, en azından Koen'in gerçeklikten ve bilimsellikten uzak açıklamalarıyla yarattığı algı sayesinde belki daha çok sayıda dil bilimci Türkolog hangimizin haklı olduğunu incelemek isteyebilir ve bu amaçla da Eski Türkçe uzmanlarının eleğinden geçerek yayınlanmış olan makalelerimize daha çok sayıda konu uzmanı odaklanabilir.

Fakat her durumda benim burada VM araştırmacıları için yazdığım "Koen eleştirisinin biçiminin eleştirilmesi" konulu bu yazım/makalem, esasen Bay Koen'i VM çalışmaları tarihine ve dil bilimi tarihine geçirebilir diye de düşünüyorum.[196] Bence bu örneği sunacak hocalar yapılan bu işin adını "Dil Bilimde Koen Yaklaşımı Rezaleti" olarak veya kısaca "KYR" olarak anabilirler.

Bu aşamada ise kendisinden yaptığı videosu altında benden yalan açıklamaları sebebiyle özür dilemesini bekliyorum. Üstelik özür mesajını da videosunun en üstünde sabitleyerek benim bu makalemin linkini de paylaşsın zahmet olmazsa.

Bay Koen yayınladığı videosunda dakika 38:58'de ekrana şu görseli yansıtıyor:

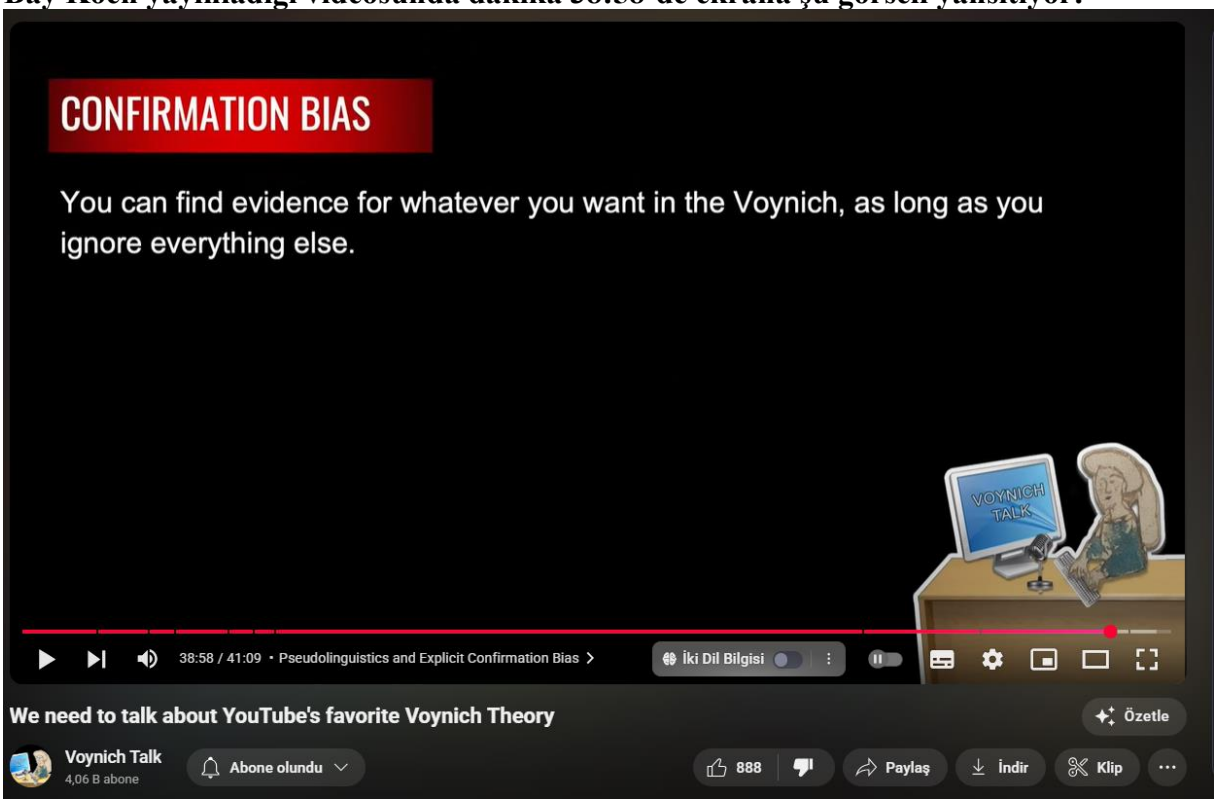

"Voynich'de her şeye dair kanıt bulabilirsiniz, yeter ki geri kalan her şeyi görmezden gelin"

[196] Gelecekte sanırım dil bilimi öğrencileri için onun yaptığı videoyla birlikte benim VM içeriğini çözen anahtar makalelerim karşılaştırılacak ve öğretmenler öğrencilerine bilimsel alanda yaklaşım nasıl olmamalı konusunda Koen örneğini sunacaklardır.

Baştan sona akademik makalemizi ve içeriğindeki kanıtları görmezden gelerek bunları **“birkaç sözcük”** biçiminde niteleyerek eski tanıtım videolarımızı konu edinirken ve bilimsel-eleştiri yöntemleri kullanılmadan (tamamen eğitimsiz mahalle jargonu ile alaycı biçimde) yukarıda detaylıca açıkladığım tarzda sözde eleştirilerle gerçeklikten uzak algılar yaratan birisinin ve bunu yapabilmek uğruna yalan söylemeyi göze alabilmiş birisinin benim akademik düzlemde yayınlanmış iddialarımı çürüttüğü algısı yaratarak **“Voynich’de her şeye dair kanıt bulabilirsiniz, yeter ki geri kalan her şeyi görmezden gelin”** diyebilmesi trajikomik bir açıklamadır.

Bu detayda da kararı okuyuculara bırakıyorum.

Bana göre kendisinin açıkladığının tam tersine olmakla, asıl Bay Koen Voynich iddiamız kapsamında sunduğumuz her bulguya dair ve her kanıta dair görmezden gelme yolunu seçmiştir.

Voynich metinlerinin 240 sayfa boyunca ve her cümlesiyle içinde bulunan Eski-Türkçe biçiminin tamamen çözülmesi yolundaki çalışmalarımız devam etmektedir. Her geçen yıl daha çok sözcük, daha çok sözlük kaynağı, daha daraltılmış lehçe coğrafyası, daha çok sayıda cümleler ve daha çok sayıda tam sayfalar çözülecektir. Buna dair hiçbir şüphem yoktur ve transliterasyon çözümlerde bizi oldukça sınırlamış olan ATA alfabe transkripsiyonu anahtarı ile çözümleri herkes inceleyebilir.
Her araştırmacı aynı ATA alfabe anahtarı tablosuna başvurarak ve aynı yöntemi kullanarak istediği VM sayfasını çalışabilir ve okuyabilir. Bay Koen tarafından açıklandığı gibi; **“Zamanla tıkanan çözüm yolları”** diye açıklanabilecek bir şey, benim VM çalışmalarım bağlamında kesinlikle söz konusu bile değildir ve gelecekte de söz konusu olmayacaktır.

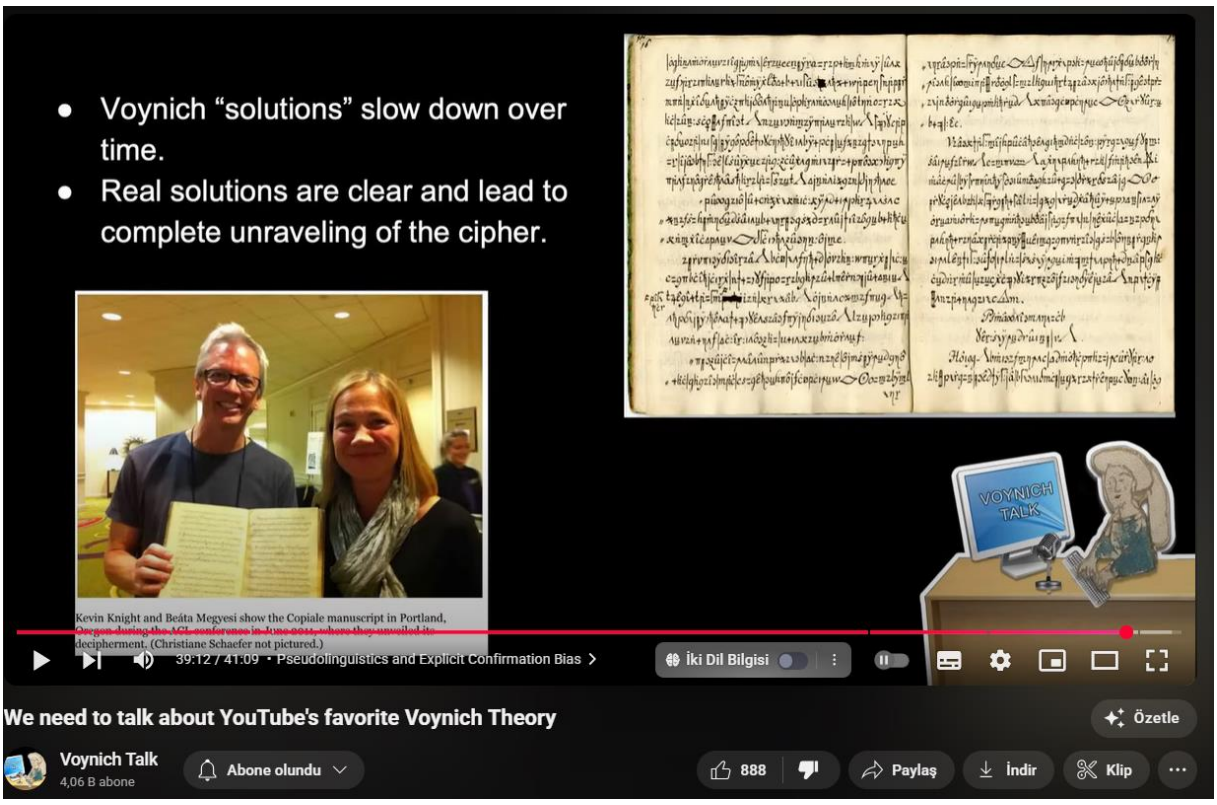

Asıl bundan sonra (240 sayfa boyunca), VM metinlerini güncel Türkiye Türkçesine çözümlemeler hem nitelik hem nicelik bakımından artarak ilerleyecektir. Bu bağlamda da ekrana Bay Koen tarafından yansıtılan bu (yukarıdaki) fikir de esasen, (kendisinin Eski Türkçe yazım biçimi ve bunların transkripsiyonu konusunda bilgisiz biçimde yapılmış olduğu) bir hatalı çıkarımdan ibarettir.

VM çalışmamızda Bay Koen'in beklentilerindeki gibi (ve videoda açıkladığı örnekte olduğuna benzer biçimde) bir veya iki haftada 240 sayfanın tamamının çözümlenmesi elbette mümkün değildir. Öncelikle Eski Türkçe yazı metinlerinde bu işler o kadar hızlı gerçekleşmemektedir. Merak eden bu süreçlerin nasıl olduğunu ayrıca araştırabilir.[197]

Öncelikle benim transliterasyon çözümlemeleri hızlıca yapamamak istememin fakat bunu hızlıca yapamıyor olmamın en önemli sebebi bu işi sadece boş zamanlarımda yapmak zorunda olmamdır. Bazen aylarca VM konusu ile ilgilenemedim. Baştan söylüyorum ki bu bir bahane değil bir gerçektir ve mevcut şartlarım göz önüne alındığında (içinde bulunduğum süreçte) bu işe her ay kabaca birkaç saat vaktimi ayırmaya çalışıyorum.

İlaveten, Eski Türkçe alanında daha çok bilgiye sahip uzmanların da yaptığım işe katılarak destek vermesini bekliyorum. Bu desteği alabilmem için öncelikle daha çok konu uzmanına konuyu duyurarak öncelikle Voynich elyazmasının varlığı konusunda farkındalık yaratmaya devam etmem gerekiyor.

Örneğin, "Voynich.ninja" sayfasındaki araştırmacılar içinden olmakla, Eski Türkçe veya Türkçe bilmediği halde yazdığım makalenin içeriğini bilimsel biçimde irdeleyerek sonuçlara önyargılarını katmadan ve adil ve dürüst biçimde açıklamak isteyecek bir dil bilimci olsaydı" dil bilimi dünyasında benim çalışmamın anahtarı sunduğu konusunda farkındalık artardı. Böylece VM sayfalarını modern dillere çevirme sürecine daha çok kişi katılabilirdi.

Diğer bir zorluk akademilerdeki Türkologların araştırma ve inceleme faaliyetlerinden ziyade öğrencilere önceden belirlenmiş müfredatı anlatması biçiminde ilerleyen çalışma ortamı mevcut olmasıdır. Pek çok Türkolog günlük rutini ve zorunlulukları alanından çıkarak araştırma ve transliterasyon çalışmalara yoğunlaşmayı kategorik olarak tercih etmiyor.

Ayrıca Türkoloji'de transliterasyon ve transkripsiyona dayalı tarihi metin çevirilerin yapılması genel olarak zorlu bir süreç olduğu için de çok sayıda gönüllüsü olabilecek bir iş değildir.

Bay Koen videosunda diyor ki bu bölümde demek istiyor ki; "yapılan alfabe transkripsiyonu işe yarayınca normal olarak bir iki haftada bütün sayfalar çözülmeli ve transkripsiyon tamamlanmalıydı.

İşte bu çıkarım da tamamen hatalı ve en azından Eski Türkçe için geçerli değil. Burada çevirisi yapılan dilin ve lehçenin fonetik bilgisi ve yapısı ile elyazması veya okunacak yazıtların benzerlerinin daha önce çalışılmış olması dahil, sayfa sayısı vb pek çok faktör rol oynamaktadır. Bu sebeple böyle bir açıklama yaparak komik duruma düşmüş olduğunu birisinin Koen'e söylemesi gerekirdi.

[197] Ben de bir zamanlar VM alfabesinin Latin alfabesi karşılığını çözdüğüm için 240 sayfa boyunca çözümün hızlıca geleceğini düşünmüştüm fakat sonradan farkına vardım ki; benzeri biçimde Eski Türkçe metinlerin deşifre edilmesi süreci tarihsel olarak oldukça zaman alıcı ve ekip çalışması gerektiren süreçlermiş.

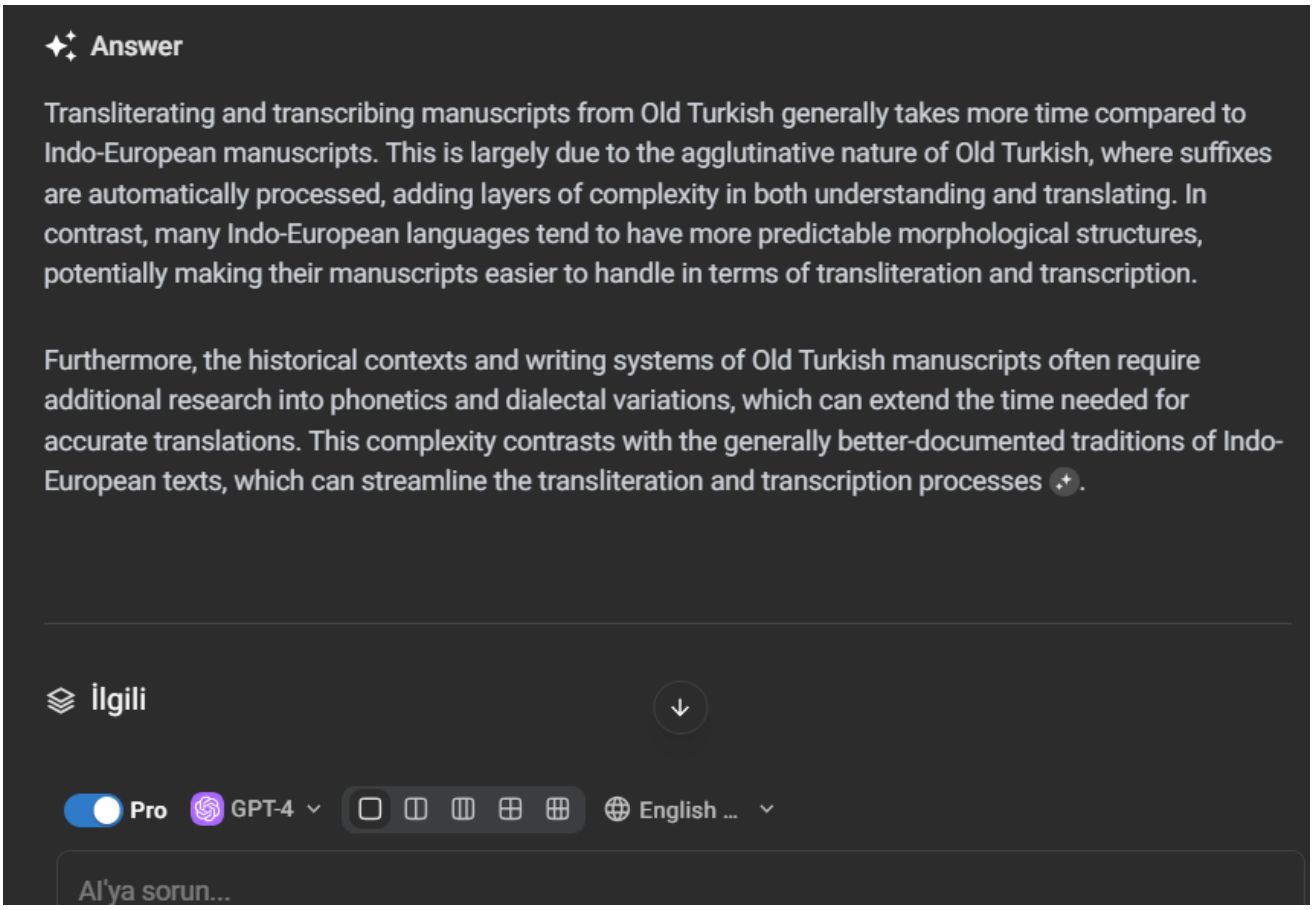

Bu durum sırf VM'e ait bir durum değildir. Genel olarak on-binlerce elyazması (Arap alfabesi ile yazılmış Osmanlı elyazmaları milyonlarca sayfa olmakla Osmanlı arşivlerinde çözümlenmeyi bekliyor). Kaldı ki bunların yapısı ve dil ve yazım özellikleri tamamen deşifre edilmiş durumda. Buna karşın çeviriler genelde çok sayıda akademilerde ve çok sayıda dil bilimci katılımı ile sürdürülmektedir. Bizim araştırma çalışmamızda ise şu an sadece ben bu çalışmalarını yapıyorum. Üstelik sadece boş zamanlarımda ilerlemek zorunda kalmaktayım. Tabi bu bahane değil. Dediğim gibi amaç 240 sayfanın tamamı için transliterasyon yapmış olmak.

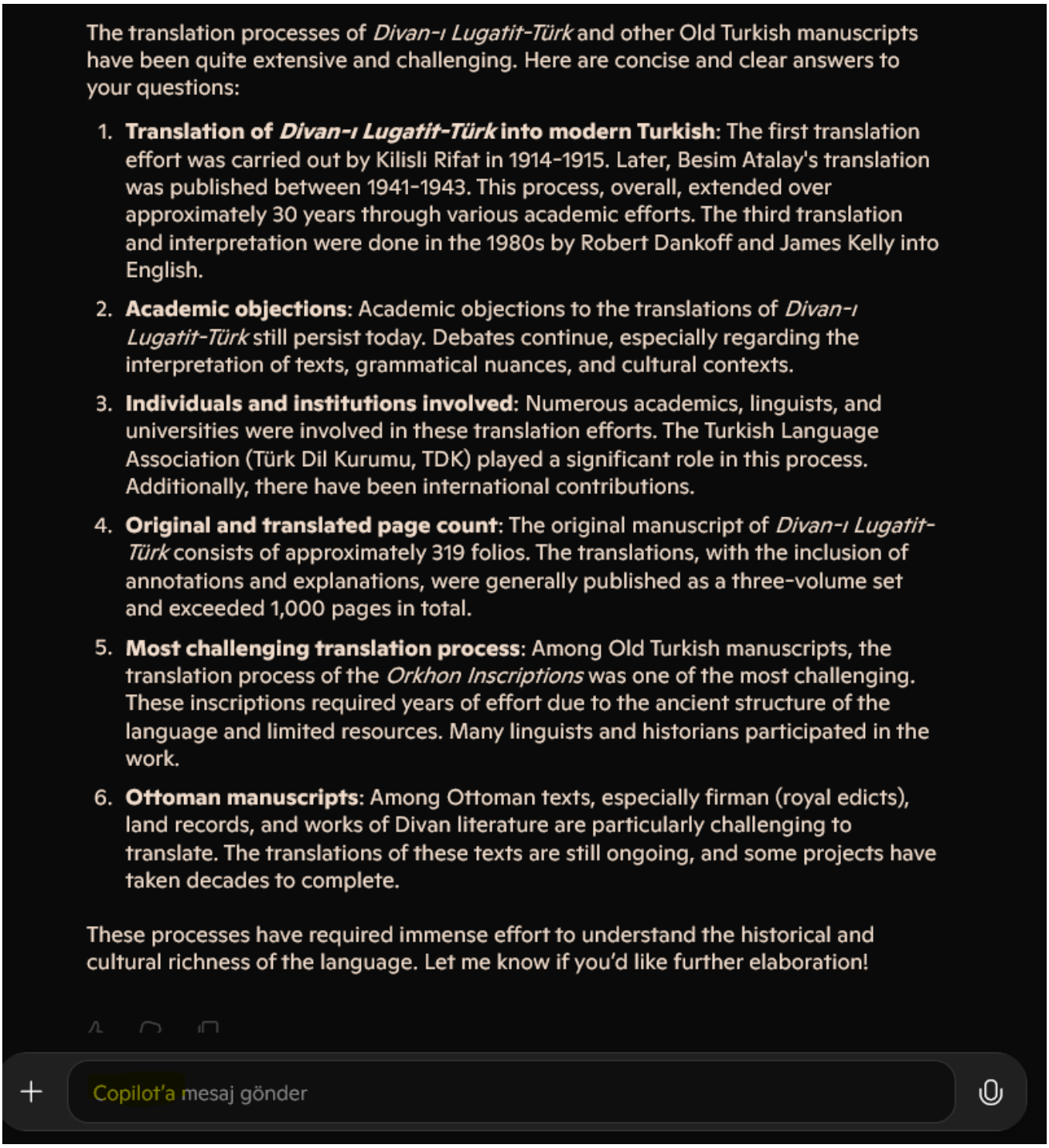

Bu durum böyle iken zaten az sayıda olan transliterasyon çalışması tecrübesi olan Türkologlar da Osmanlı arşivlerine odaklanıyorlar ve zaten maaşlarını bu işi yapmak içim buna göre alıyorlar denilebilir.

Aslında bir Orta-çağ elyazmasının günümüz diline çevirisinin yapılması işi tamamen bir ekip işidir. Eski Türkçe çeviriler daha zorlu süreçlerdir çünkü dilin yapısal özellikler ve hece sesleri gibi pek çok faktör süreci zorlaştırabilir. Yaklaşık 400 yaşındaki bir İngilizce elyazması bile çok sayıda üniversitede yüzlerce uzmanın katılımı ile yüz yıl civarı zaman içinde modern dillere çevrilmeye çalışılabilir. Bunun örnekleri hiç de az değildir. Dahası

çeviri tamamlandı dediğiniz andan çevirilerin gerçekçiliği tartışılmaya devam eder ve bu süreç de yüz yıldan uzun sürebilir. Bay Koen bu süreçleri hiç incelemeden tamamen uyduruk yaklaşımla kişisel fikirlerini ve varsayımlarını, bunlar sanki gerçek bilgiymiş gibi izleyenlerine pompalıyor.

Örneğin; William Shakespeare'in eserlerinin orijinal el yazmaları bütünüyle günümüze ulaşamamıştır. Bugün sahip olduğumuz şey, çoğunlukla onun yazdığı düşünülen 36 oyununu derleyen **First Folio** (1623) gibi erken basılmış baskılardır. First Folio, baskıya ve biçimlendirmeye bağlı olarak yaklaşık 900 sayfadır. Shakespeare'in eserlerinin modern İngilizceye çevrilmesi süreci onlarca yıldır devam etmektedir. Dilini daha erişilebilir hale getirme çabaları 19. yüzyılda başladı ve bugün de devam etmektedir. Çevirilerde yapılmış olan akademik hata iddiaları açısından, Shakespeare'in metinleri (hem orijinal hem de çevrilmiş biçimleriyle) sürekli akademik tartışmalara konu olmaktadır. Sorunların bir kısmı Erken Modern İngilizceyi yorumlamanın zorluklarından kaynaklanmaktadır. Bazı akademisyenler modern çevirilerin zaman zaman Shakespeare'in nüanslı dilini aşırı basitleştirdiğini veya yanlış yorumladığını savunmaktadır.[198]

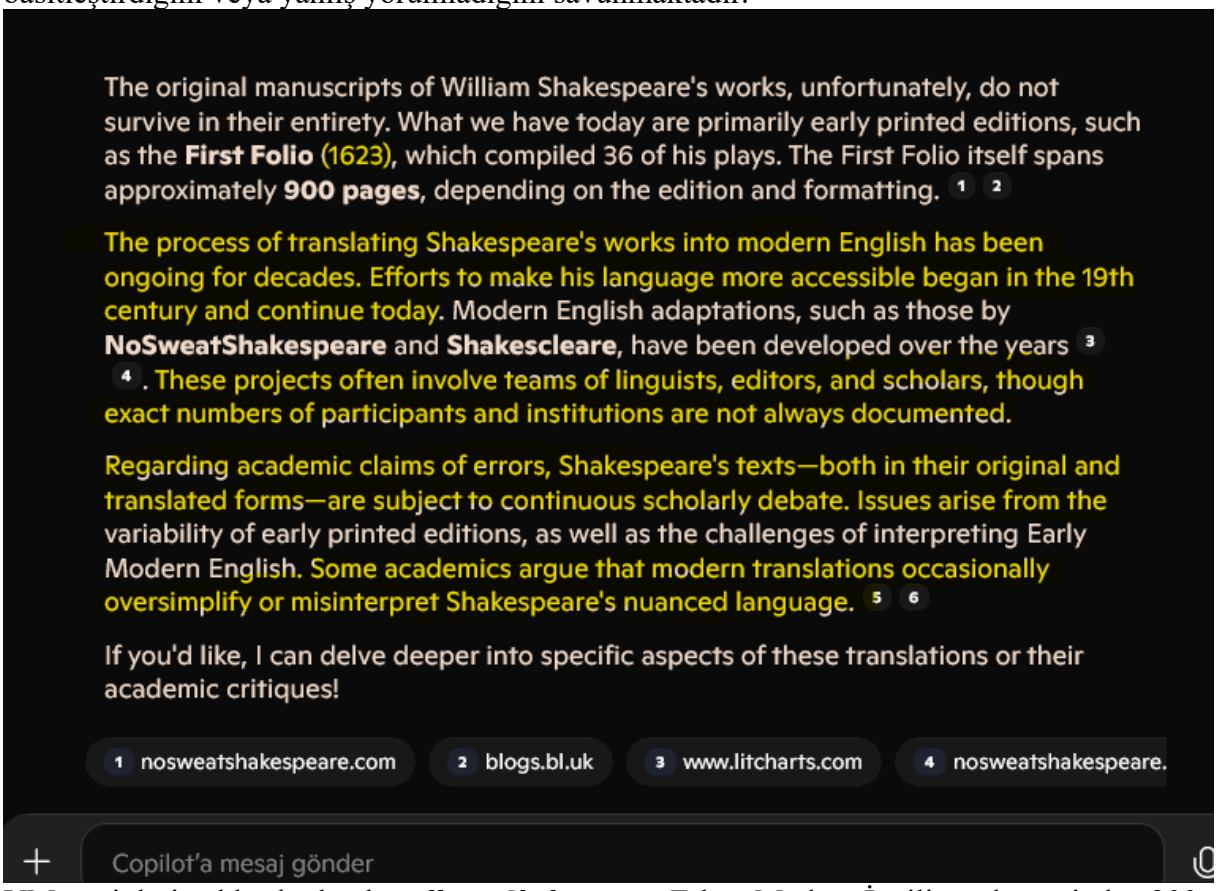

VM metinleri yaklaşık olarak William Shakespeare Erken Modern İngilizce döneminden 200 yıl daha eski. Üstelik yazım biçimi sondan eklemli Eski Türkçe ve lehçesi tam bilinmese de 5 yıl öncesine kıyasla lehçe seçenekleri çok dar bir coğrafyaya indirgenebildi. Dahası Erken Modern İngilizce baskı eserlerin harflerinin ses değerleri zaten bilinmekteydi. Dahası günümüz modern İngilizceye çevirisi yapılırken transliterasyonda eski elyazması harflerin dahi modern ses-değeri yine aynı biçimde ve bilindik idi. Aynı biçimde olmakla,

[198] Bakınız: https://nosweatshakespeare.com/plays/original-texts/
& Shakespeare'in hayatta kalan tek oyun senaryosu şimdi çevrimiçi - Ortaçağ el yazmaları blogu
& https://www.litcharts.com/shakescleare/shakespeare-translations
& https://nosweatshakespeare.com/plays/modern-translations/

alfabesindeki harflerin ses değerleri zaten bilindik olan *Divan-ı Lugatit-Türk* elyazması çevirisi bile uzun yıllar aydı ve akademilerde defalarca ve çok sayıda uzmanın bu konuya dahil olmaları söz konusu olmuştu. Dahası hem Divan-ı Lugatit-Türk hem de William Shakespeare eserlerinin modern dillere çevirilerinde bazı hatalar olduğunu ileri süren dil bilimcilerin ardı arkası kesilmiyor ve bu bağlamlarda tartışmalar halen devam ediyor.

VM'de ise yapılan iş lehçe fonetik olasılıklarını eleyerek iğne ile kuyu kazmak gibi başladı ve ilerledi. Halen de lehçe olasılıklarını eleme işlemi tam olarak sonlandırılmadı. Fakat sonlanmaya çok yakın noktada ve elbette Eski Türkçe uzmanı olası gönüllü dil bilimcilerin bu aşamalar için farklı teklifleri ve katkıları olabilir.

VM'de Latin hafleri ve Runikler ve tamga işaret ve rakamların ses değeri ile kullanılmış olması dolayısıyla bunların fonetik değerleri biliniyordu. Fakat hece harfleri fonetikleri ve ikili sessiz harf içeren hece sesleri transkripsiyon ve anlamlandırma zorlukları çıkarıyor. Dahası 280 adet üzeri hece işaretinin her defa aynı yöntem ve çizgi sırasıyla oluşturulduğunu anlamak dahi ciddi zaman aldı. Fakat bunlar da aslında oldukça beklendik/tanıdık zorluklar. Çünkü konu daha önce örneği görülmemiş harflerle yazılmış olan ve noktalama işaretleri olmayan ve sözcükleri (Türkçe yazım tarihi boyunca olduğu gibi) hecelere ayrılarak yazılabilen bir dil ve 600 yaşında bir Türkçe. İşte bu noktada Eski Türkçe transliterasyon tecrübesi olmadığı halde bu süreçleri incelememiş ve bilgi edinmemiş olan Koen'in bir Eski Türkçe olmayan eski sayfanın transkripsiyonu sürecinden bahsettiğini onun videosunda görebilirsiniz. Kendisi bir örnekten bahsediyor ve VM ile bahsettiği örnek arasındaki dilsel farkları, yazım biçimi farklarını, zaman süreci farkını, fonetik özellikler arasındaki farkları, alfabelerindeki harflerin sayıları arasındaki farklarını açıklamadan konuşuyor. Dahası, hece harfleri her ikisinde de var mıydı gibi çeşitli soruları cevaplamadan, çoklu özelliklerde bunları kıyaslama gereği bile duymadan yargısını açıklıyor.

Keşke gerçek bilimsel mukayeseler de böyle hızlıca tamamlanıp yargıya varılabilseydi. Koen'in videoda söylediği kişisel tahminini örnek kabul ederek söylediği ile hemfikir olan bilim insanları varsa ben onların da bilim insanı olduklarından şüphe edebilirim. "ATA alfabe transkripsiyonu çalışsaydı, iki haftada VM metin çevirilerinin çözüme ulaşılması gerekirdi" anlamına gelen açıklamalar yapmasından Koen'in dil bilimindeki seviyesi ve yaklaşımı hakkında fikir edinebilirsiniz.

Koen'in kişisel beklentileri ile yüz yıllardır dil bilimcilerin yaptığı çalışmaların aldığı gerçek zaman arasında bir uçurum var. Bunlardan birisi gerçekleşmiş süreçlere ait net bilgi. Diğeri ise, kıyaslamayı nasıl yaptığı bilinmeyen örnek üzerinden Koen beklentisi.

İşte bu adamın bütün bir VM sürecinde dil bilimi unsurları dahilindeki bütün yaklaşımları, bütün denemeleri ve incelemeleri baştan aşağı fiyasko ve değersizdir. Çünkü en basit mantıkla Koen'in 26 harfli sandığı sistemi 29 harf olduğu için video boyunca Modern Türkçe ile kıyaslaması gibi bir saçmalığa imza atmış durumda. Oysa VM metinleri 300 harf üzeri sistemle Eski Türkçe metinlerin kıyaslanmasını gerektiriyor. Bu kadar basit mantık yürütemeyen birisi "voynich.ninja" platformunda VM-araştırmacılarının ciddiye aldığı birisi haline gelmiş olsa da aslında dil bilimi alanında sıfırın bir yeri olabilir Koen yaklaşımlarının ise rasyonel alanda bir değeri yoktur. Adamın eski Türkçe açısından bilimsel kıyaslamanın nasıl yapılması gerektiğinden haberi yok.[199]

[199] Bunları ve benzerlerini defalarca olmakla VM araştırmacıları için "voynich.ninja" sayfasında da yazmıştım. Fakat Bay Koen tarafından bu yazdıklarım bahane olarak görüldü ve kendisi bu yazdıklarımı defalarca olmakla manipüle edecek biçimde sanki ben sürekli olarak, "Türkçe bilmeyen çalışmamızı inceleyemez" demişim gibi

Burada tekrar etmek isterim ki Voynich metinlerini okumayı zorlaştıran diğer bir özellik içerikte çok sayıda kısaltma biçimde yazılan sözcüklerin bulunmasıdır. Kısaltma sözcük yazım biçimi özellikle ikili-sessiz harflerle yazılan sözcükler için Türkoloji alanında benzeri tarihsel örnekleri olan tanıdık bir durumdur. VM metinleri bu özelliği ile de çok farklı değil. Aslında Eski-Türkçe yazılmış VM çağdaşı Orta-Çağ eserleri benzer hacimde olduğunda onlar da çok hızlı biçimde transliterasyon işi tamamlanmış işler haline dönüşmediler.[200]

---

veya söylemediklerimi söylemişim gibi yaparak yalana dayalı algı oluşturma çabasına ısrarla devam etti. Metinlerde hece harfleri var ve sayıları çok fazla dediğimde de bu bilgiyi sürekli olarak görmezden geldi. En azından benim iddiamı benim alfabe tabloma göre değerlendirmesi gerektiğini de kendisi ve takipçileri algılayamadı. Bu derece bilgi yoksunu ve bilimsellikten uzak ve çapsız bir yaklaşımla konuyu ele aldığı için nitelik ve nicelik bakımından VM çözümlememizin ne olduğunu anlaması dahi mümkün olmadı. Halbuki 2023 yılında Türkoloji dünyasının eleştirisine sunulan makalemizi okuyan Türkologlardan tek bir eleştiri gelmediği gibi tebrik mesajları gelmeye devam ediyor. Kaldı ki yapıcı eleştirilere ihtiyacım var ve bu tarz eleştirilere saygı duymaktayım. Bay Koen nafile bir çaba içinde saçma sapan ve gerçeklerden uzak algı oluşturma çabasına devam ede dursun, VM metinlerinin Eski Türkçe olup olmadığını gerçek anlamda anlamaya çalışacak olan araştırmacılarla elimdeki bilgileri her zaman paylaşıyorum ve paylaşacağım.

[200] Sources:
https://en.wikipedia.org/wiki/D%C4%ABw%C4%81n_Lugh%C4%81t_al-Turk
&
https://www.academia.edu/99077134/D%C4%B0VANU_LUGAT%C4%B0T_T%C3%9CRKTE_EKLERE_%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0N_A%C3%87IKLAMALAR
Powered by MaxAI

*The process of reading Old Turkish inscriptions and manuscripts, such as the *Divan-i Lugatit-Turk*, is notably time-consuming due to several factors. Firstly, Old Turkish, with its agglutinative nature, involves complex suffixation that can create lengthy and intricate word forms, making it challenging to parse meaning quickly. This linguistic characteristic is compounded by the historical context and variations in phonetic and grammatical structures over centuries, which differ significantly from contemporary languages, including Indo-European languages .*

Moreover, the transliteration process contributes to the length of time required for reading. Unlike Indo-European texts, where vocabulary and grammatical conventions may be more standardized, Old Turkish texts require careful consideration of context and morphology. Many terms may not have direct equivalents in modern languages, leading to potential ambiguity and necessitating additional research for accurate translation .

Therefore, the difficulties in translating Old Turkish can be attributed to:
*1. **Lexical Ambiguity**: Many Old Turkish words have multiple meanings depending on context.*
*2. **Complex Morphology**: The agglutinative structure complicates the parsing of individual terms.*
*3. **Variations in Writing Systems**: Changes in script and orthography over time affect readability.*
*4. **Cultural and Historical Context**: Understanding the socio-political nuances embedded in the texts is essential for accurate translation.*
*5. **Lack of Cohesive Terminology**: Old Turkish lacks uniform terms found in modern languages, complicating direct translation efforts .*

In summary, both reading and translating Old Turkish texts require a substantial investment of time due to their linguistic features and the need for contextual understanding, making them inherently more challenging than their contemporary Indo-European counterparts .

**Divan-ı Lugatit-Türk* gibi Eski Türkçe yazıtları ve el yazmalarını okuma süreci, birkaç faktör nedeniyle oldukça zaman alıcıdır. İlk olarak, eklemeli yapısıyla Eski Türkçe, uzun ve karmaşık kelime formları oluşturabilen karmaşık ekleri içerir ve bu da anlamı hızlı bir şekilde çözümlemeyi zorlaştırır. Bu dilsel özellik, Hint-Avrupa dilleri de dahil olmak üzere çağdaş dillerden önemli ölçüde farklı olan fonetik ve dilbilgisi yapılarındaki tarihsel bağlam ve değişikliklerle daha da karmaşıklaşır.*

Dahası, çeviri süreci okuma için gereken sürenin uzunluğuna katkıda bulunur. Kelime dağarcığı ve dilbilgisi kurallarının daha standart olabileceği Hint-Avrupa metinlerinin aksine, Eski Türkçe metinleri bağlam ve

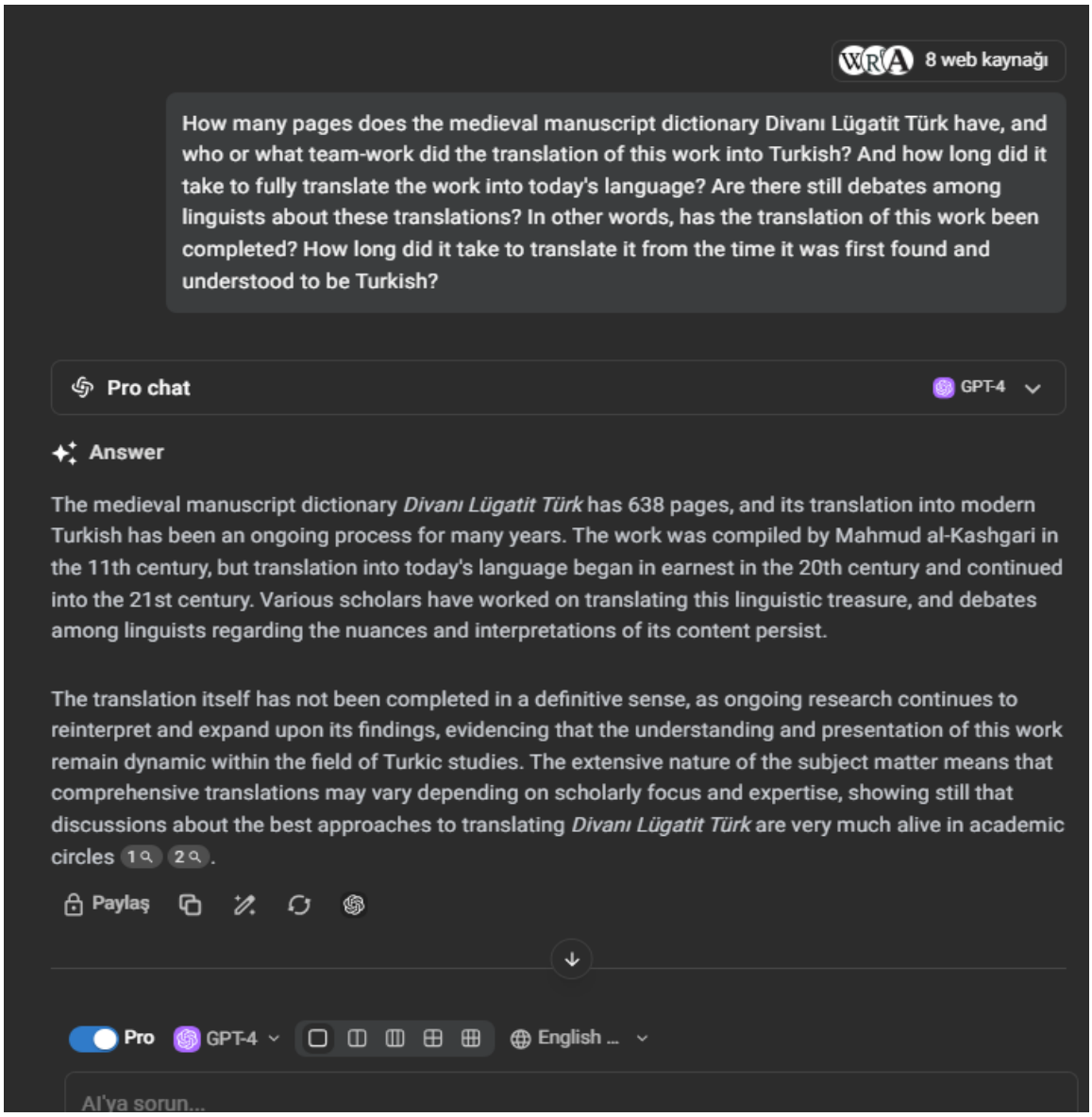

---

morfolojinin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesini gerektirir. Birçok terimin modern dillerde doğrudan eşdeğerleri olmayabilir, bu da olası belirsizliğe yol açar ve doğru çeviri için ek araştırma gerektirir.

Bu nedenle, Eski Türkçe'yi çevirirken karşılaşılan zorluklar şunlara bağlanabilir:
*1. **Sözcüksel Belirsizlik**: Birçok Eski Türkçe sözcüğün bağlama bağlı olarak birden fazla anlamı vardır.*
*2. **Karmaşık Morfoloji**: Eklemeli yapı, bireysel terimlerin ayrıştırılmasını zorlaştırır.*
*3. **Yazı Sistemlerindeki Çeşitlilikler**: Zamanla yazı ve yazımdaki değişiklikler okunabilirliği etkiler.*
*4. **Kültürel ve Tarihsel Bağlam**: Metinlerde gömülü sosyo-politik nüansları anlamak, doğru çeviri için esastır.*
*5. **Tutarlı Terminolojinin Eksikliği**: Eski Türkçe, modern dillerde bulunan tek tip terimlerden yoksundur ve bu da doğrudan çeviri çabalarını zorlaştırır.*

Özetle, hem Eski Türkçe metinleri okumak hem de çevirmek, dilsel özellikleri ve bağlamsal anlayış ihtiyacı nedeniyle önemli bir zaman yatırımı gerektirir ve bu da onları çağdaş Hint-Avrupalı emsallerinden doğası gereği daha zorlu hale getirir.

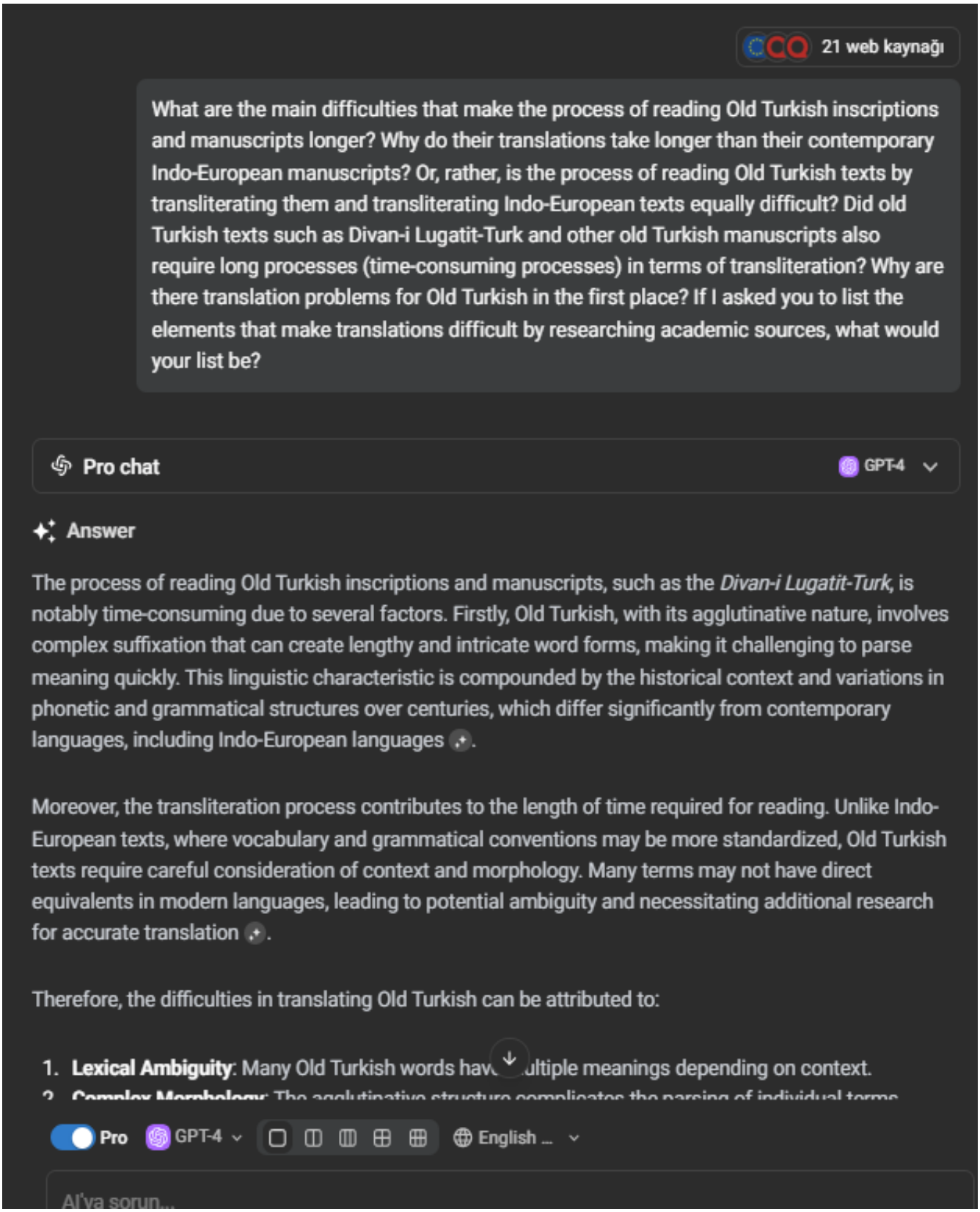
21 web kaynağı
What are the main difficulties that make the process of reading Old Turkish inscriptions and manuscripts longer? Why do their translations take longer than their contemporary Indo-European manuscripts? Or, rather, is the process of reading Old Turkish texts by transliterating them and transliterating Indo-European texts equally difficult? Did old Turkish texts such as Divan-i Lugatit-Turk and other old Turkish manuscripts also require long processes (time-consuming processes) in terms of transliteration? Why are there translation problems for Old Turkish in the first place? If I asked you to list the elements that make translations difficult by researching academic sources, what would your list be?
Pro chat
GPT-4
Answer
The process of reading Old Turkish inscriptions and manuscripts, such as the *Divan-i Lugatit-Turk*, is notably time-consuming due to several factors. Firstly, Old Turkish, with its agglutinative nature, involves complex suffixation that can create lengthy and intricate word forms, making it challenging to parse meaning quickly. This linguistic characteristic is compounded by the historical context and variations in phonetic and grammatical structures over centuries, which differ significantly from contemporary languages, including Indo-European languages.
Moreover, the transliteration process contributes to the length of time required for reading. Unlike Indo-European texts, where vocabulary and grammatical conventions may be more standardized, Old Turkish texts require careful consideration of context and morphology. Many terms may not have direct equivalents in modern languages, leading to potential ambiguity and necessitating additional research for accurate translation.
Therefore, the difficulties in translating Old Turkish can be attributed to:
1. **Lexical Ambiguity**: Many Old Turkish words hav ultiple meanings depending on context.
Pro
GPT-4
English ...
Al'ya sorun...

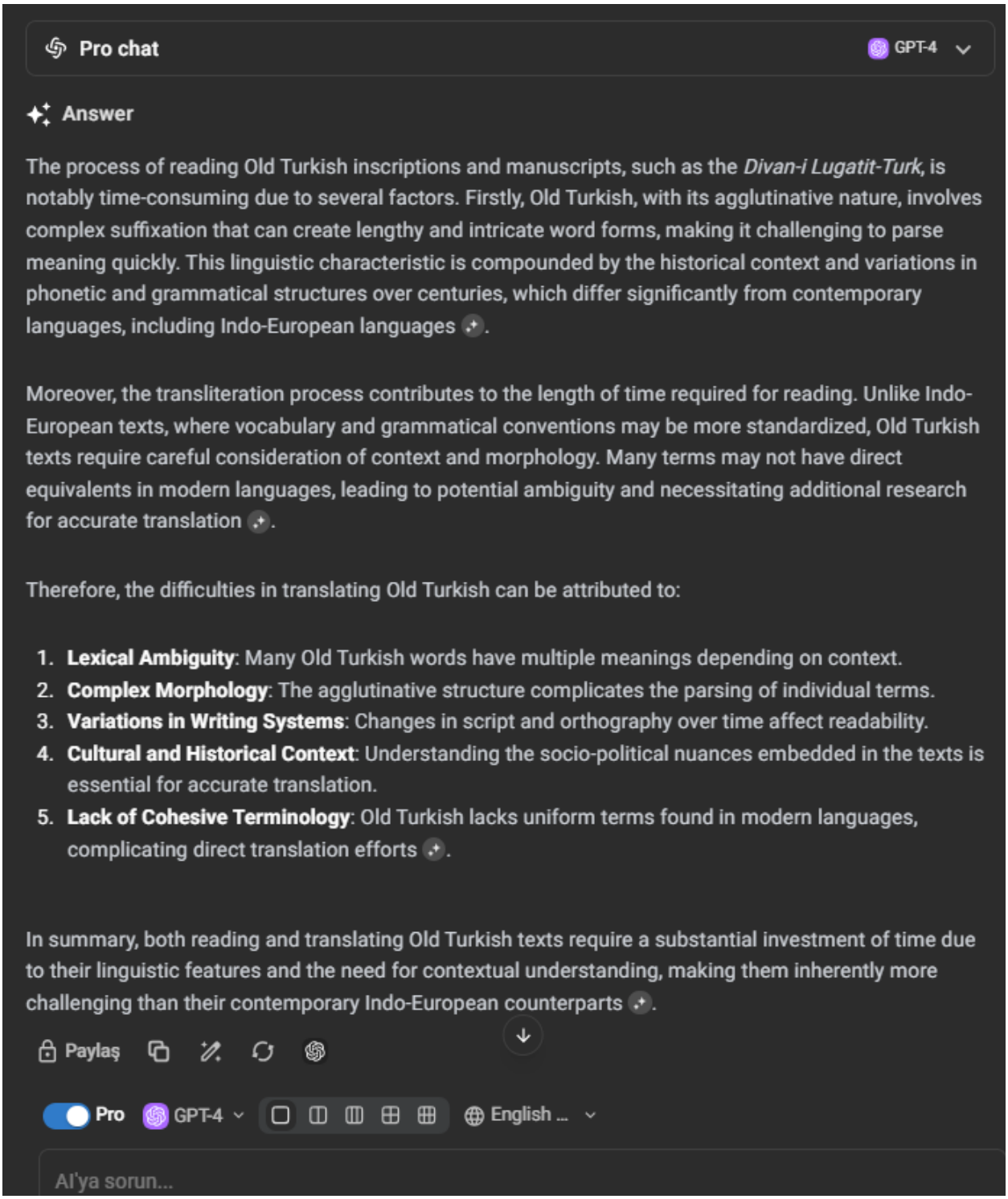

Sonuç olarak Eski Türkçe metinlerin transliterasyonu ve transkripsiyon çevirileri süreci uzun zaman alan karmaşık süreçler olup Hint Avrupalı elyazmaları ile farklılıkları olan bir süreçtir. Yani bu durum sırf VM için ileri sürdüğüm bir fikir değil fakat tarihsel olarak Eski Türkçe transliterasyon ve transkripsiyon süreçleri tecrübeleri böyle karmaşık ve zaman alıcı olabilmektedir. Pek çok Eski Türkçe (alfabesi ve lehçesi bilindik) metinlerin transliterasyonu on-yıllar içinde tamamlandı ve üstelik bunlar üzerinde akademik ortamda ekip çalışmaları yapılmıştı. Yani, Hint Avrupalı VM-çağdaşı elyazmalarının hızlı çözümlenebiliyor olmasını Eski Türkçe için örnek kabul etmemelisiniz. Bu transliterasyon işleri Eski Türkçe yazım biçimi ve dil özelliklerinden kaynaklı olarak zaten zorlu bir süreçtir ve burada Bay Koen

tarafından videosunda anlatmış olduğu örnekte olduğu gibi “iki haftada transliterasyonu yapılarak tamamlanmış olarak sunulan metinler” hakkında bunların çeşitli özelliklerinin VM metinleri ile kıyaslanmasına dair bir bilgi de mevcut değildir. Fakat bilimsel gerçekçilikle bu konuda tutarlı olabilecek bir beklenti açıklanacak ise, beklentinin Voynich elyazması için Eski-Türkçe örneklerine uygun kıyaslamalarla oluşturulması gerekecektir.

Görüleceği gibi bu beklentisi ile videosunun sonunda bile bir bilimsellikten uzak algı yaratan Bay Koen’in Eski Türkçe metinlerin transliterasyonu süreçlerinden ve zamanlamalarından haberi de yoktur.

Bay Koen, kafasında/beyninde kendi öğrenim-düzeyine ve bilinçsel kapasitesine uygun olarak sabitlediği fikirlerinin, bilimsel yaklaşımla yapılacak işler ve açıklamalar için birer kıstas olabilme değerinde olduğunu sanma yanılgısı içindedir.

Eski Türkçe alanında ve Eski Karadeniz ve Marmara yöresi lehçeleri alanında uzman görüşüne ihtiyaç duymaktayım. Her ay VM çözümlemelerim için ayırabildiğim kısıtlı zamanın çoğunu Karadeniz ve Marmara bölgesindeki lehçelerin Orta-Çağ sözcük varlığını akademik makalelerde tarayarak/okuyarak geçiriyorum. Üstelik bu makalelerin önemli sayıdaki bölümü dijital/elektronik ortamda bulunmuyor fakat kâğıda baskı biçimde belli kurumların kütüphanelerinde veya arşivlerinde bulunuyor.

Ayrıca VM yazarının sözcükleri bazen bitiştirmesi bazen hecelere ayırarak yazmış olması sözcükleri eklemli bir dil olan ve fonetik harmoni yapısı içinde olmakla sözcük eklerinin tanımlanması ile sözcüklerin hangi anlamının geçerli olduğunun anlaşılması sürecinde hızlanabilmek için dil bilimcilerin yardımına ihtiyacım elbette var. Dolayısıyla bu bir uzman ekip işi diyebilirim. Sözcüklerin transliterasyon çalışmalarında konu uzmanı yardımına ihtiyaç duymam söz konusu olsa da bu yardım yok diye duruyor veya çalışmaları durdurmuş değilim. Bu yardım VM’in varlığı konusunda Türkoloji dünyasında yaygın farkındalık olmasa gelmeyebilir veya kısıtlı olabilir. Fakat VM içeriğinin Eski Türkçe olduğu zaten kanıtlanmış durumdadır ve bundan sonra elbette bunu kanıtlayan kişi olarak çalışmaları sürdüreceğim.

Açıkladığım üzere, VM transliterasyon çalışmalarım devam ediyor ve edecek. Yavaşlama veya çözümlemelerde tıkanma diye bir şey söz konusu değil. Aksine 240 sayfanın her satırında okunur olan sözcüklere baktıkça işi hızlandırmak için daha büyük bir heyecan duymaktayım.

Koen bu tip açıklamalarımı okuyunca bunları kendi takipçilerine “çözümlemelerde tıkanma” sözcükleri ile duyuruyor.

Düşünün, Koen'e, *"VM iddiamı analiz etmek için Eski Türkçenin özelliklerini öğrenmeniz gerekir," dediğimde, takipçilerine neredeyse/adeta (aşağı yukarı) şu algıyı iletti: *"Ahmet Ardiç, Eski Türkçe bilmeyenlerin onun çalışmalarını anlayamayacağını söyledi."*

Ben “voynich.ninja” sayfasında bir İtalyan üniversitesinde yapılan çalışmalarda Etrüsk DNA çalışmasına ait bir makale ile bir İtalyan dil bilimcinin Etrüsk dili konusundaki kitabından bir alıntı yaptığımda ve Etrüsk dilinin Ön Türkçe olduğunu yazmış olan dil bilimcilerin kitaplarından bahsettiğimde, (öyle ki bunlardan bahsetmemin amacı Avrupa’da Hint Avrupalı olmayan eklemli dillerin veya Ön Türk dillerinin tarihi bilinenden daha eski olabilir anlamında bir açıklama yazdığımda ise) Koen beni neredeyse/adeta tutarsızlıkla veya milliyet ayrımı yapmakla suçluyor.

Ben “Türkçe bilinen en eski dillerden birisi” diye yazdığımda, Koen adeta “Ahmet Türkçe dünyadaki en eski (ilk) dil dedi” anlamında açıklamalarım olduğunu algısı yaratarak bana adeta/neredeyse yine aşırı-milliyetçi suçlaması yapıyor. Yani, Koen, sürekli olarak benim yazdıklarımı ve/veya ifadelerimdeki içeriği çarpıtarak hakkımda bir algı oluşturmaya çalışma çabası içinde olduğunu düşündürüyor.

Böylece, Koen ne yaptığını bilen ve bilimsel yaklaşımları bilen birisi imajı vermiyor ve çarpıtma ve yalan açıklamalar yapmaktan kaçınmadan bütün etik bariyerleri de rahatlıkla kırabiliyor.

Koen’in benim VM-Eski-Türkçe iddialarımı incelerken VM dışı konulara bu kadar çok sapmış olması normal mi?
Koen’in videosu boyunca yalandan kaçınmaması normal mi?
Koen’in başkalarını (üstü kapalı biçimde veya açıkça) ırkçı ilan etmesi veya bu yönde imalarda bulunması normal mi?
Koen’in bu yaptıklarına VM araştırma topluluklarının sessiz kalması normal mi?

Benim yayınlanmış makalemde çok sayıda cümle çözümlemelerime dayalı biçimde SAM/SEM hecesinin bir hece olabildiğini göstermem durumunda bile (üstelik bu detayı voynich.ninja sayfasında da ayrıntılı biçimde ve birkaç kere açıklamışken) bunların Koen’in kendi fikrine göre sözcük olduğuna emin biçimde makine ile sayarak 800’den çok defa metinlerde geçiyor demesi normal mi? (Adam aynı şeyi bozuk plak gibi defalarca söylemekten yorulmadı ben de cevaplamaktan yorulmadım. Fakat anlamamakta ısrar ediyorsa bu durumun videosunda kullanışlı bir malzeme olacağını varsayarak tekrar kullanılması sırasında benim bunun hece olduğunu söylemiş olmamdan hiç bahsetmemesi normal mi?

Aynı biçimde olmakla, iddiamın içeriğinde, 300 harfli VM mevcut dediğim halde ve makalelerimde hece harfleri olduğunu gösterdiğim halde, Koen’in VM metinlerinde hece harfleri yokmuş gibi kıyaslamalarını Modern Türkiye Türkçesiyle yapması normal mi? Dahası bunu yaparken hece harflerinin VM’de olmadığını kanıtlayamadığı halde ve benim makalemde yazan bu bilgilerden de izleyicilere hiç bahsetmemesi normal mi?

Koen’in kafasındaki düşünceleri birer veri olarak kıyaslamaya katması (mesela baktığı bir yazı parçasının kelime olduğunu kanıtlayamadığı halde bunları kelime olarak saymaya devam etmesi gibi sabit fikirlerini) değerlendirmelerinde birer parametre olarak alması normal ve bilimsel mi?

Ben iddiam kapsamındaki makalelerimde VM metinleri Eski Türkçedir dediğim halde, video boyunca güncel Türkiye Türkçesi ile kıyaslamalarını açıklayarak 112 çizim sözcük örtüşmesi, bin sözcük, yüzden çok cümle ve tam sayfa okumalar ve akademilerde yayınlanmış makalelerin nitelik ve niceliğinden bahsetmeden bunların (ve daha fazlasının) tamamını adeta “birkaç tesadüfen okunan sözcük” olarak nitelemesi normal mi?

Koen'in 2018 tanıtım/haber videomuzdaki bir hecenin bir sıra fonetik biçimini ekrana getirerek, bunlar aslında lehçe eleme tablomuzdaki elenmeyi bekleyen ses karşılıkları olmasına rağmen bunları mevcut ve güncel alfabe transkripsiyonumuzun çoklu ses karşılıkları olarak tanıtması normal mi?

Koen'in bir dil bilimci olarak en son yayınlanmış makalemizi incelemesi ve oradaki dil bilimi kanıtlarını çürütmesi gerekirken 2018 tanıtım/haber videolarımızı yalanlara başvurarak konu etmesi normal mi?

Çalışmalarımızı değerlendirmek ve ölçmek isteyecek insanların Türkçe bilmesine gerek yok. Tam tersine bütün dil bilimciler ve VM araştırmacıları makalelerimi incelesinler. Fakat tanıtım videolarımızı ve sözlü sohbetlerimizi de izleyebilirler ancak VM iddiamın içeriğini değerlendirmek maksatları olanlar esasen akademik ortamda elemeden geçerek yayınlanmış makalelerimi incelesinler.

Fakat konuyu ele alırken eski kalıplaşmış ön yargılardan sıyrılmış biçimde peşin fikirli olmadan inceleme yapılmasının daha sağlıklı değerlendirme yapmak için gerekli olduğunu da kimse unutmasın.
Ayrıca hece karakterlerinin VM yazarı tarafından nasıl yaratıldığını anlamaktan kaçınarak yaptığımız okumaların fonetiğini inceleme şansınız yoktur.
Koen kafasındaki fonetik yapıyla bizim haber videolarımızdan çıkarımlar yaptı. Başka araştırmacılar bunu yapmasın fakat VM makalelerimdeki alfabe transkripsiyonunu uygulasın ve orada hece karakterleri dahil 300 civarı harf olduğunu unutmasın.

Siz bir araştırmacı olarak VM metinlerinde hece harfleri yok diye düşünebilirsiniz. Fakat bu noktada 2 şeyi hatırlamalısınız.

İncelediğiniz makale benimki ise inanmasan dahi o hece harflerinin ses değerlerini ölçme ve değerlendirmene katman gerekir.
Benim hece harfi olduğunu yazdığım harflerin birer hece harfi olmadığını ispat edebilmiş tek bir kişi bile VM tarihinde olmamıştır. Dolayısıyla önyargı ve peşin fikirleri değerlendirmene zaten katmamalı fakat iddiamı değerlendirmelisin. Ayrıca Voynichese kelime sayımlarının hatalı yapıldığını bilerek makineye güvenmeden sözcükleri okuyarak ve sayfalara bakarak saymak önemlidir.
Bunlardan daha önemli olmakla, inceleme yapmak isteyen kişiler Modern-Türkçe ve Eski Türkçenin fonetik ve yazım biçimi yapısını incelemelidir. Böylece Eski Türkçede sözcük fonetiğinin ve sözcük-eklerinin kullanılma biçiminin cümlelerdeki anlamı birbirine bağı sebebiyle nasıl değiştirdiğini bilmeleri gerekir.

Dahası Google çevirilerine başvursalar dahi, araştırmacılar esasen gerçek sözlüklere (eski ve yeni sözlüklere) başvuracak kadar Eski ve güncel Türkçe özelinde bilgi edinmeleri gereklidir.

VM içeriğinde Eski Türkçe olan metinlerdir.[201] Bu gerçek yıllar geçtikçe pekişecek ve daha çok anlaşılacaktır. VM çalışmalarımız ise devam etmektedir.[202]

Rumi'nin bir veciz sözü vardı ve "bir kanıtla bin alimi yenebilirsin" diye başlıyordu[203]. Bu sözün doğru biçiminin nasıl olduğunu yapay zekaya sordum ve bana şu (bir sonraki görseldeki) açıklamayı yaptı:[204]

---

[201] Ben daha önce "VM dili Turkishdildir" açıklaması yapmıştım. Çünkü yazarın lehçesi hakkında bugünküne kıyasla daha geniş bir alanın fonetik yapısını sözcük ve harf fonetikleri kıyaslama tabloma (esasen de 2017 ve 2018 yılında) yerleştirmiştim ve okumalar ilerledikçe olasılıkları daraltırken okunan tam cümle sayısını da arttırmayı başardım. Ben, VM yazarının lehçesini oldukça dar bir coğrafyaya yerleştirebildim. Çalışmalarım devam ettikçe ve uzman yardımı aldıkça bu konuda çok daha net ve nihai açıklamayı yapabileceğime inanıyorum. Nihai hedef esasen 240 sayfanın tamamı için transliterasyon çevirileri tamamlamak ve Eski Türkçe uzmanlarının eleştirilerine bunları sunmaktır. Çünkü son kertede çalışmamın olası çeviri hatalarını düzeltecek olanlar yine de Eski Türkçe alanında transliterasyon tecrübesi ve derinlemesine bilgisi olan uzmanlardır.

[202] VM özelinde ise benim iddiam çerçevesinde ortaya koyduğum soruları yanıtlayabilmem yolunda devam eden çalışmaların esas amacı yaklaşık 40 bin sözcükle 240 sayfa boyunca yazılmış bütün cümlelerde örtüşen biçimde tam kitabın günümüz diline çevrilmesidir. Bu süreç de esasen, tarihsel benzerleri ne kadar sürede çözümlendi ise muhtemelen onlardan daha tez zamanda tamamlanmış olmayacaktır.

[203] Rumi, also known as Mevlana Jalal ad-Din Muhammad Rumi, was a 13th-century Persian poet, Islamic scholar, and Sufi mystic, who lived from September 30, 1207, to December 17, 1273. There is considerable debate among researchers regarding his ethnic identity, with some asserting that he was Turkish rather than Persian due to his cultural and linguistic context in Anatolia, where he spent most of his life.

Rumi is often characterized as a profound philosopher and thinker. His works reflect deep spiritual insights and the universal themes of love and humanity, transcending ethnic and cultural boundaries. His poetry is marked by its mystical qualities, exploring divine love and the search for spiritual truth. The quote you referenced is paraphrased from his work: **"You can defeat a thousand scholars with one proof, but you cannot defeat one fool with a thousand proofs"** (Bin alimi tek bir kanıtla yenebilirsin, ama bin kanıtla bir aptalı yenemezsin). This illustrates his philosophical advice about wisdom and understanding.

Rumi's ideas and poetry continue to resonate globally, emphasizing love and the interconnectedness of all beings—ideas that remain timeless and relevant today.
Sources:
https://www.internethaber.com/mevlana-aslen-turk-mu-iranli-mi-rumi-abdde-yok-satiyor-1841729h.htm
https://tr.wikipedia.org/wiki/Mevl%C3%A2n%C3%A2_Cel%C3%A2ledd%C3%AEn-i_R%C3%BBm%C3%AE
https://www.timeturk.com/tr/2013/12/15/mevlana-fars-mi-turk-mu-rum-mu.html
(Powered by MaxAI)

[204] Rumi bu özlü ve düşündürücü ifadeyi biz doğmadan çok önce söylediğinden, bunun ne Bay Koen ne de özellikle benim için düşünülmüş olamayacağına inanıyorum. Ancak, bir bilim insanı Rumi'nin bunu beni düşünürken söylediğini kanıtlarsa, ona inanmaya hazırım. Sonuçta, akıl ve bilimi rehber edinmeye açık olan insanlar muhtemelen bu ifadeyi kişisel olarak algılamayacaktır.

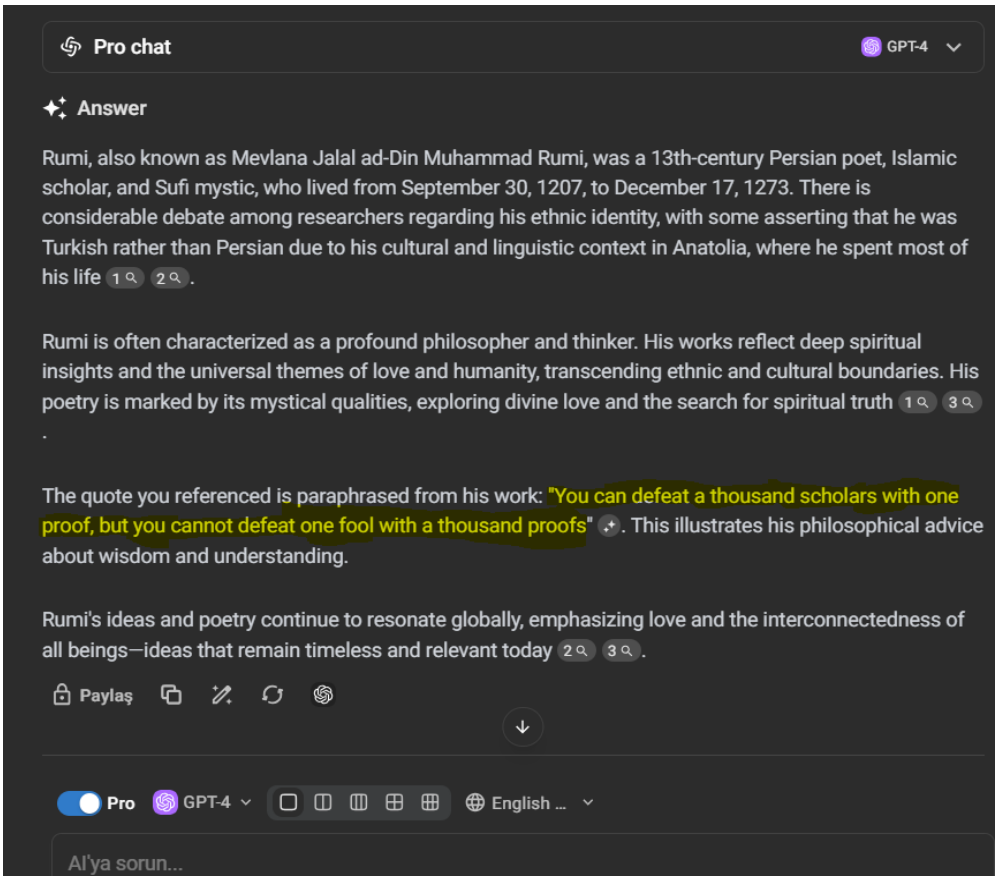

Ek olarak (ve benim görüşüme dayanarak), bu Rumi ifadesini, Bay Koen gibi uygun ve Eski Türkçe ile ilgili dil bilgisini kullanarak akademik makalemi dilsel olarak ayrıntılı bir şekilde incelememiş olabilecek kişilere yöneltmiyorum (eğer incelediler se).[205] *Ancak, benim görüşüme göre, Rumi'nin bu ifadesi (bizim durumumuzda) Eski Türkçe ve Türkçeye özgü bilgi edinmeden VM çalışmamı analiz eden ancak yine de doğru yargıya vardığını düşünen herkese uygulanabilir.*

Elbette, Eski Türkçe'ye özgü yapıları incelemeden ve öğrenmeden çalışmalarımızı değerlendirebileceklerini düşünen dilbilimciler ve araştırmacılar Rumi'nin ifadesini kendilerine almamalılar. Çünkü bence onlar muhtemelen gerçekte farklı kümelerin üyeleri olabilirler ve bu muhtemelen gerçekte herhangi bir akademik seviyeyle ilişkilendirilmemelidir.

Belirli konularda (onlar hakkında belirli bir bilgim olmadan) açıklamalar yaparsam, bu konularda cahil olduğumu kabul etmeye hazır olabilirim. Rumi bu sözleri ilk olarak, bilgi edinmeden ikna etmeye çalışan biri için tasarlamış olmalı. VM konusu ile bu derin Rumi ifadesinin benim anılarım arasında ne gibi bir bağlantı olduğunu sorarsanız, cevap ayrı bir makale konusu olacaktır, ancak gerekirse gelecekte kısa birkaç cümleyle açıklamaya çalışabilirim.

Ek olarak (ve benim görüşüme göre), bu Rumi ifadesini, Bay Koen gibi, akademik makalemi uygun ve Eski Türkçe ile ilgili dil bilgisini kullanarak dilsel ayrıntıda incelememiş olabilecek kişilere yöneltmiyorum.

Ancak/benim görüşüme göre, Rumi'nin bu ifadesi, Eski Türkçe ve Türkçeye özgü bilgi edinmeden VM çalışmamı analiz etmiş ancak yine de doğru yargıya vardığını düşünen herkese uygulanabilir.

[205] Fakat akademik elekten geçerek yayınlanmış olan 2023 yılı makalemi okuduğu halde, ısrarla ve bilinçli şekilde bütün örtüşme ve kanıtları görmezden gelen ve akademik iddiamızı taşımayan 2018 haber videolarımızı başkalarına karşı sanki bunlar akademik iddiamızı taşıyan unsurlarmış gibi göstermeye çalışan herkes Rumi'nin bu sözlerini kendilerine ait edebilirler.

“Bin alimi tek bir kanıtla yenebilirsin,

ama bin kanıtla bir aptalı yenemezsin”

Mevcut Durumda;

Doğru hatırlıyorsam, “voynich.ninja” sayfasındaki bir araştırmacı şu yorumu yapmıştı; *"VM-çalışma alanından bir çeviri ve bir dil çıkarsa ve diğerlerinden daha fazla gerçek kelime ortaya çıkarsa, o çeviriye ve o dile odaklanabiliriz."*

"VM araştırmalarının tarihinde ilk defa olmakla, Voynich elyazması metinleri içeriğinden okuduğumuz ve içerikteki çizimlerle eşleşen yaklaşık 112 adet isim ve fiil sözcükler var. Bu sözcüklerin bir kısmının fonetik biçimi aradan geçen yaklaşık 600 yıl içinde hiçbir değişikliğe uğramamıştır. Çalışmamız bu kelimeleri eski ve yeni sözlüklerde bularak fonetik değerlerinin hiç değişmediğini doğrulamayı sağlamıştır. VM araştırmaları tarihinde benzer sonuçlara ulaşabilmiş başka bir çalışma görülmemiştir.[206]

VM araştırma yöntemimizi belirlediğimiz başlangıç döneminde kullanmamız gereken metotla ilgili olarak ilk düşüncelerimizden bazıları şunlardı:

- *Bizim çalışmamızdan önce VM yazıları okunamadı çünkü muhtemelen onun için yapılmış alfabe transkripsiyonları büyük oranda hatalı idi.*

- *Araştırmacılar muhtemelen Hint Avrupa dilleri ve İbranice veya Arapça gibi dilleri aday olarak görürken Türk dilini ve lehçelerini muhtemelen kıyaslamalarına katmadılar veya doğru biçimde kıyaslayamadılar.*

- *İşte bu sebeplerle VM alfabesine farklı bir gözle ve dikkatli biçimde tekrar bakmak faydalı olabilir. Bu amaçla yol haritamızı ve araştırma yöntemimizi tasarlarken, **“metinlerde çok sayıda olabilecek kısa sözcükler yerine anahtar olabilecek özel isimler aramak”** daha mantıklı bir yaklaşım olacaktır. Öyle ki, metinlerde çok sayıda geçen sözcüklerin bağlaçlar olma olasılığı ve bunların çoğunlukla kısa sözcükler olması dolayısıyla hemen her dilde anagram okumalara müsait olabilirler. Bu durumda çok-heceli/uzun sözcüklere ve veya metinlerde az sayıda olmakla geçen sözcüklere ilk önce odaklanmak daha mantıklıdır. Böylece bitki adları, yıldız isimleri, hayvan adları, takvim benzeri çizimlerde ay ve mevsim adları gibi sözcükleri bulmaya çalışmak alfabe transkripsiyonumuzun ses varyasyonu çokluğu olasılıklarını indirgememize yardımcı olabilirdi.*

- *İşte bu mantıksal düşünme yöntemi ile metinlerin alfabe transkripsiyonunu Latince gibi, harflerinin fonetik değeri zaten bilinen işaretlerini öncelikli biçimde kıstas alarak çizimlerle örtüşebilecek kısa veya uzun fakat özel kelimeleri aramaya başlamak ve bu süreç devam ederken alfabe transkripsiyonumuzu düzeltmek uygun bir yaklaşım olacaktır.*

- *Bu yaklaşımı takip ederek, eğer birkaç özel (yaygın kullanıla bağlaçlar değil ama özel adlar gibi) Voynich kelimeleri bulunursa ve bunlar bazı lehçelerdeki*

---

[206] Öyle ki bu sözcüklerin bir kısmı da fonetik biçimini Eski Türkçe için dil bilimine tanıdık olmakla az biçimde değiştirmiş olarak okunmuştur. Örneğin; Sözlüklerde “tohuma kaçmış hıyar” anlamında geçen “ŞALAK” sözcüğü yazar tarafından ŞAILAK biçiminde yazılmıştır (ve benzerleri).

gerçek kelimelere eşlenebilirse ve aynı sayfalardaki bazı çizimlerle eşleştirilebilirse, VM okuması için en işlevsel alfabe transkripsiyonunu elde etmek için harf fonetik seçeneklerini sadeleştirerek ve alfabe transkripsiyonunu da bu yöntemle nihai biçimine getirmek mümkün olabilir.

- *Tabi bu eşlemelerin yardımı ile tam cümleler ve sayfalar Türkçe yapısına uygun biçimde okunuyor mu diye bakarak nihai doğrulamaları yapmaya başlamak düşünülebilir."*

- *Cümle ve tam sayfa okuma testleri rastgele seçilen sayfalardan yapılmalıdır. Bu bağlamda, diğer dilbilimcilerin okumamız için önerebileceği bölümler varsa, muhtemelen bunlara da mümkün olduğunca zaman ayırılabilir.*

Bay Koen'in eleştirilerini sıraladığı videosunda, bizim 2018 yılı haber videolarımızda gösterdiğimiz alfabe transkripsiyonu tablomuzdan görseller seçerek bizim bazen bir harfe karşılık altı farklı ses-değeri sunduğumuzu iddia etmiştir. Gerçekte ise bu zaten bizim fonetik seçenekleri çok sayıda lehçeyi kapsayacak biçimde aldığımız ve çalışmalarla ses karşılıklarını eleyerek azaltacağımız yöntemimizin bir aşaması idi. Bizim lehçe fonetik farkları ve lehçelerde sözcüklerin yapısı gibi bilgileri daha çok edinmemiz ve çalışmalarımızda kullanmamız sayesinde harflerin fonetik olasılığı tablomuz sadeleştirilerek 2020 - 2023 döneminde ATA alfabe transkripsiyonumuz da büyük oranda en sade biçimini almıştı.

Zaten makalelerimizde ve pek çok başka yerde metodumuzu açıklarken lehçe ses biçimlerini eledikçe alfabe transkripsiyonumuzun sadeleşeceği tarafımdan açıklanmıştı. Biz diğer araştırmacılara da sürekli olarak ses-karşılıkları çoktan seçmeli biçimden azaltılan biçime evrilerek ilerlemekte olan, alfabe transkripsiyon çalışması okumalarla birlikte devam eden işin parçalarına baktıklarını duyurmuştuk.

Buna karşın eleştirmen Bay Koen, içinde bulunduğumuz 2025 yılında bizim en eski alfabe transkripsiyonu ses olasılıkları deneme tablolarımıza atıf yaparak bunları mevcut durumdaki VM-harf fonetiği karşılıkları olarak gösterdi.

Bay Koen bunu yaparken de Türkçenin tarihsel bütün lehçe yazımında kayıtları olan "sözcük eklerinin ayrı yazılıyor olması" durumunu tamamen göz-ardı etti.

Böylece Bay Koen yayınladığı eleştiri videosunda bizim sözcük eki olabildiğini gösterdiğimiz hecenin bir sözcük olduğunu iddia ettiğimiz gibi bir algı oluşturdu.

Kendisi bununla yetinmedi ve sözcük gibi gösterdiği bir heceyi yine sözcükmüş gibi saydı ve bu hecenin yazma boyunca kaç adet olmakla geçtiğini istatistik olarak incelemek istemediğimizi (bu bağlamda isteksiz/başarısız olduğumuzu) ileri sürdü.

Halbuki kendisi öncelikle 26 harfli A dilindeki yazı ile 300 (ila 340) harfli B dilindeki yazıyı istatistik olarak karşılaştırmak gibi bir yöntem seçmediğimizi biliyordu (ve elbette doğru sonuca ulaşmak tek bir yönteme bağlı da değildir).

Her araştırma kendi yöntemini belirlemekte özgürdür. Seçilecek yöntemin bilimsellik bakımından kabul edilen yöntemlerden olması gerekir. Biz ATA-elyazması çalışmamızda

istatistik kıyaslama yöntemleri kullandık. Fakat VM-yazı-biçimi ile kıyaslamak üzere Türkçenin bütün lehçelerinin ortak fonetik ve yazım biçimi özelliklerini dikkate aldık. Buna karşın Bay Koen yayınladığı video ile izleyicilerinde "Ahmet Ardich istatistik yöntemlerle doğrulamaktan kaçıyor" algısı oluşturdu.
Gerçekte olan şey ile çelişen bu tip açıklamalar yapmak hem etik hem de ahlaki bir yaklaşım değildir.

Bunların ötesinde olmakla esasen her iddia kendi sunduğu kanıtların çürütülmesi ile eleştirilmelidir/değerlendirilmelidir. Hiçbir iddia eleştirmenin aklına mantıklı görünüyor diye eleştirmen tarafından önerilen tutarsız yöntemleri denemedi diye eleştirilemez. Öyle ki zaten araştırma yöntemlerinin mantıklı biçimde ve bilimsel yaklaşımla belirlenmesi daha uygundur. Koen'in önerileri mevcut durumda hem mantıksızdır hem de bilimsel değildir.

VM metinlerinde 24 ana harf işareti de dahil olmak üzere yaklaşık 300 ila 340 kadar farklı yazım harfi vardır. Bu nedenle, iddiamızı ölçebilmek adına VM için fonetik-istatistik sayımlara dayalı karşılaştırmalar yapılacaksa, kıyaslamalar Eski-Türkçe (yazılı lehçe metinleri tarihsel örnekleriyle) ve harflerin fonetik varyant sayısına uygun yöntemle yapılmalıdır.

Ölçümü yapan kişi metin kıyaslamaları için birbirinin çağdaşı olan ve içeriği benzer (mesela tıp ve ilaç yapımı içeriğinde yazılmış olan) yazılı malzemeleri bulmalıdır. Fakat Modern-Türkiye-Türkçesi ile VM metinlerini istatistik açıdan karşılaştırmamalıdır.

Bay Koen fonetik sayıma dayalı istatistik doğrulama öneren kendi eleştirilerini yanlış biçimde seçtiği yöntemi başkalarına dayatan şekilde ortaya koymuştur. Yani, Bay Koen'in esasen kıyaslamalar yapmak için tutarlı ve mantıklı olacak yöntemi seçme sorunları vardır ve nihai seçim biçimi bilimsellikten uzaktır.

Özellikle bu nedenle, çoğu dilbilimcinin VM-sözcük istatistiklerine dayalı sayım yöntemi de zaten işe yaramamıştır. Ancak rasyonel düşünülürse görülebileceği gibi, 26 veya 30 harfli dil A'yı 300 ila 340 harfli dil B ile kıyaslama yaklaşımları (karşılaştırmaların matematiksel olarak denkliği nasıl sağlayacağı problemi) çözülmediği sürece asla işe yaramayacaktır.

Avrupa dillerinin Eski yazılı biçimlerinin çoğu 24 ila 28 harfe sahiptir. Diyelim ki 30 harf var. Ve diyelim ki 30 büyük harf de var (öyle ki aslında VM'de büyük harf ve küçük harf ayrımı yapılmamıştır). Bu durumda, toplam 60 harf olacaktır (340 - 60 = 280). Bu durumda istatistik yaklaşımla sayım yapmaya girişecek olan araştırmacılar kendi-kendisine şu soruyu sormalıdır: Geriye kalan 280 adet VM harfinin istatistik karşılaştırmada fonetik bir değeri olmayacak mı? İstatistiksel hesaplamalar matematiğin bir dalıdır. Olasılıklardan uzak irrasyonel yaklaşımlarla gerçekçi sonuçlar elde etmek mümkün müdür?

Yazar heceleri sözcükten ayırmak gibi manipülasyonlar yaparak metinleri zor okunur biçimde yazmış olduğu için ve onun konuşma lehçesinin/ağzının tam olarak tespit edilememiş olması sebebi ile ve aynı zamanda da yaklaşık 300 harfli bir alfabe kullanılmış olmasından kaynaklanmakla VM metinlerini başka dil ve lehçelerdeki düz yazılarla (yazıları 24 ile 34 harfli dillerle) fonetik-istatistik açıdan incelemek zorlaşmıştır.

Bugün Bay Koen gibi bazı araştırmacılar bazı seslerin ve bazı sözcüklerin sayımını yapmaya çalışıyorlar ve bu konuda kendi beklentilerini sunarak bizim çalışmamızı eleştiriyorlar. Fakat görülebileceği gibi esasen Bay Koen tarafından yapılan sözcük sayımları ATA alfabe transkripsiyonu harf sayısı ile tutarsızdır. Peki Bay Koen harfleri sayarken benim akademik

iddiama ters biçimde olmakla benim yaptığım ATA alfabe transkripsiyonunu kullanmamışsa sözcük sayımını hangi alfabe transkripsiyonuna göre yapmıştır? Esasen amacı benim çalışmamı eleştirmekse kendi istatistik kıyaslama yaklaşımında benim çalışmamda sunulan harf sayısını kullanması gerekmez miydi? Çalışmasında benim makalemdeki dataları kullanmadıysa kıyaslamayı doğru yapmış olabilir mi? Mesela, 300 harfli bir tarihi metinde sözcük-eklerinin bazıları bitişeceği sözcükten ayrı yazılabiliyorsa (ki hem VM hem Türkçede bu böyledir), bu durumda Bay Koen'in mesela ATA-alfabe transkripsiyonuna göre SAM/SEM okunan heceyi sayarak bunların metinlerde 800 defa geçen bir sözcük olduğunu ileri sürüyor olması mantıklı mı?

Bay Koen öncelikle bunların birer hece veya sözcük-eki değil de her defa aynı sözcük olduğunu kanıtlamalı değil mi? Böyle bir kanıtı yoksa Bay Koen kendi beyninde sabitlediği bir fikir/beklentinin yapacağı ölçümler için kıstas olarak kullanılmaya kalkılması mantıklı ve bilimsel midir?

Benin Bay Koen'in kafasında oluşmuş yanlış bir yargıya uyarak yaptığı sayımı kıstas olarak kabul etmem beklenebilir mi?

Eski Türkçenin kendine özgü yazım ve fonetik yapısını araştırmadan, bizim makalemizde sunulan kanıtları değerlendirebilecek bilgiye sahip olabileceğinizi mi düşünüyorsunuz? Anlaşılan Bay Koen böyle düşünmüş görünüyor.

Temel İnceleme Hataları ve Diğer Unsurlar:

- Metinlerde ayrı yazılan heceleri bugün pek çok araştırmacı ayrı bir kelime sanıyor.
- Metinler yaklaşık olarak 300 ila 340 adet harf ile oluşturulmuştur fakat eleştirmenler ve araştırmacılar henüz fark etmediler.
- Bazı çoklu-hece harfleri tek başına birer kelimelik veya birkaç kelimelik öbekler biçimindedir.
- Bütün hece harflerinin ses-yaratma sırası biçimi/kuralı birbirinin aynıdır.
- Hece harfleri her zaman alttan yukarı doğru ve yazarın çizgisini takip eden sırada okunur.
- Bazı hece harfleri birbirinin üstüne değil içine oturtulmuştur ki bunlar da her zaman dıştan içe doğru okunurlar.
- Bizim iddiamızı sınamak isteyecek her araştırmacı Google-çevirisine başvurmak yerine uygun ve gerçek sözlükleri bularak ve ATA alfabe transkripsiyonu adını verdiğimiz alfabe harflerinin fonetik-ses biçimini takip ederek okuma ve inceleme yapabilir.
- Bu okumaları yapmak için ve çalışmamızı incelemek için Türkçe bilmeye gerek yoktur.
- Makalemizi ve alfabemizi dikkatlice inceleyip Türkçeye ve Eski Türkçeye ait özel ses kurallarını öğrenen herkes VM'deki Türkçe içeriği okuyabilir.
- Bilimsel çalışmalara konu olmuş işlerin eleştirilmesi, eleştiriye konu olan akademik iddianın sunduğu kanıtları incelemeden yapılamaz.
- Bunun yerine, eleştirmence yaratılan tutarsız yöntemler önerilmekle ve daha sonra da önerilen yöntem iddia içeriğinde bulunmuyor diye eleştiri sunan bir yaklaşım da takip edilemez.

- Bu noktada Bay Koen dil bilimi metotlarını iddia içeriğinde sunulan kanıtları yargılamak için kullanmadığı halde, tam olarak burada bahsettiğim hataları yapmıştır. Kendisi, iddia içeriğinde olmayan fakat kendi kafasındaki kıstasların karşılanması-gerekeceğini varsaydığı usullerin iddia içeriğinde bulunmamasına dayanarak iddiayı bilim dışı bulduğunu açıklamıştır.
- Koen'in farkında olmadığı şey ise tam da onun buradaki yaklaşımının her adımının bilim dışı olduğudur.

Bütün VM-araştırmacıları bilmelidir ki Mr. Koen tarafından VM-konulu iddiamıza dönük olarak yöneltilmiş olan eleştirilerin tamamı kesinlikle bilimsellikten uzaktır. Ben bu makalem boyunca detaylı biçimde olmakla eleştirici tarafından yapılan bütün hatalara tek tek göstermiş oldum. Üstelik yapılan her bir değerlendirme hatasının neden tutarsız ve bilimsellikten uzak olduğunu kanıtlarını ve/veya nedenlerini açıklayarak sunmuş oldum.

Mr. Koen Gheuens'un Eleştirilerine Esas Olan En Temel Metod Hataları:

Bu eleştirilerde Bay Koen'in bir dil bilimci olarak yapmaması gerekirken yapmış olduğu en temel hata bizim akademik iddiamız kapsamında olmayan bir iddiayı ele almış olmasıdır. Öyle ki, *"We need to talk about YouTube's favorite Voynich Theory"* başlıklı youtube-videosu boyunca ileri sürülmüş dilsel kıyaslamalara tabi tutulan akademik iddia esasen bize ait değildir. Daha doğrusu, bizim iddiamız Koen tarafından izleyiciye gerçekte olmadığı biçimiyle sunulmuştur.

Ben yaklaşık 600 yaşında olan ve Türkçenin hangi lehçesi olduğu henüz belirlenmemiş durumda olan VM sayfalarının bilindik Orta-Çağ Türk lehçelerini dikkate alarak (ve bunları birbiri ile karşılaştırarak) bir iddia ortaya koydum.

Bay Koen ise eleştirileri kapsamında olmakla iki dil arasındaki mukayeselerde kullanmış olduğu örneklerin tamamında sadece ve sadece "modern Türkiye Türkçesi" sözcüklerinin fonetik kuruluş yapısını konu edinerek açıklamalar yaptı.

Dil bilimcilerin pek çoğu bilir ki Türkçenin farklı uçlardaki lehçelerinin ses yapısı, fonetik yapısı, ses-değeri-istatistik değerleri (ve bazen cümle kuruluş yapıları bile) birbirinden farklıdır.

Dahası, Bay Koen'in kıyaslama terazinize koymuş olduğunuz 600 yaşındaki VM ile Modern-Türkiye-Türkçesi ile yazılmış düz metinleri istatistik yaklaşımlarla karşılaştırmak bizim ileri sürdüğümüz iddiamız kapsamında değildir. Bu durumda Bay Koen'in, bizim ileri sürmediğimiz iddiaları incelemiş olması gibi bir durum söz konusu olmuştur.

Daha basitçe bir benzetme ile anlatmak istesek; biz, VM metinlerinin "bir küçük ve tatlı kırmızı elma" olduğuna dair kanıtlar sunduğumuzu söylüyoruz, fakat Bay Koen takipçileri için güya "bizim VM metinlerinin büyük yeşil ve ekşi bir elma" olduğunu kanıtlayamadığımızı anlatıyor. Burada Koen tarafından yayınlanmış olan bütün bu eleştiri videosunu temelden bir çöp haline getiren en çarpıcı mantık hatası işte budur.

VM metinleri modern Türkiye-Türkçesi ile fonetik ve istatistik olarak kıyaslanamaz. Fakat eleştirmenin bunun bilimsel sebebini dahi anlayamadığı anlaşılmaktadır.

Öncelikle kıyaslama metinlerini ve sözcüklerini bilindik Orta çağ Türk lehçeleri sözcük varlığı içinden seçmesi gerekirdi.

Eski ve yeni Türkçenin neredeyse tüm farklı/uzak lehçelerinde sözcüklerin fonetik-istatistik değerleri birbirinden farklıdır. Dolayısıyla video boyunca VM ve Türkiye Türkçesi arasında yapılmış sözcük karşılaştırmaların tamamı hatalıdır.

Bilimsel ve doğru metotları kullanacak herhangi bir karşılaştırma esasen "iddia edilen dilsel-karşılaştırma neticesi örtüşmelerin sağlanıp saplanmadığını" iddia edilmemiş bir lehçe üzerinden yapmakla elde edilemez. Fakat Bay Koen “sözde eleştiri videosunda” açıkça bunu yapmış oldu.

Benim yaptığım ve katıldığım VM konulu tanıtım ve söyleşi videolarında[207] amaç; konu başlıklarına değinmek, konuya ilgi çekecek spekülatif başlıklar atmak, duyuru veya ilgi-çekme-amaçlı olan ve sohbet niteliği taşıyan etkileşimde bulunmaktı. Mr. Koen benim katıldığım bu haber ve sohbet videolarını eleştirmekten ziyade, kendisi bir dil bilimci olarak bilimsel yöntemlerden ayrılmadan (ve sırf bizim akademik seviyede yayınlanmış makalelerimizi) eleştirmeye çalışsaydı, o kendi meslek alanında VM-çalışmaları adına değerli bir iş yapma şansına kavuşabilirdi.

Yaklaşık on yıllık bir çalışma süreci sonrasında ben, 2023 yılı itibariyle olası VM lehçesinin sadece ve sadece belirli bir coğrafyada kullanılan 600 yaşındaki bazı olası lehçelerle örtüşmüş olduğunu gösterebildim. Ve bu detaya yayınlanmış son makalemde[208] (dilsel kanıtlara değinerek) yer verdim.

Bunu yaparken ben, 600 yaşındaki VM lehçe olasılıklarını belli bir coğrafi alana indirgemeye çalıştığım bir zahmetli süreçten ilerledim.

Bunu yaparken de karşılaştırılan sözcükler için fonetik kanıtlarımızı yine orta-çağ sözlüklerinde ve lehçe bilgisi sunan gerçek sözlüklerde (iddia ettiğimiz sözcükleri ve fonetik yapıların benzerlerini) bularak gösterdim.

Bütün bu çalışmaları göz-ardı ederek, “dil bilimci” Mr. Koen bir karşılaştırma metodu olarak VM fonetik ve istatistik yapılarını sadece ve sadece modern Türkiye Türkçesi sözcükleriyle ve onu da yanlış biçimde mukayese etme yolunu seçerek temelden hatalı bir yola saptı.

Bu sebeple Koen tarafından yayınlanmış bu eleştiri videosunda verilmiş tek bir gerçekçi bilgi mevcut değildir. Koen tarafından eleştiri için seçilen 2018 videolarımız iddiamızın bilimsel içeriğini de taşımamaktadır.

---

[207] Bakınız:
https://www.youtube.com/@voynichmanuscriptresearch1679
&
https://www.turkicresearch.com/Articles/Videos

[208] Bakınız: https://www.turkicresearch.com/files/articles/84985f2e-212e-4b2f-97da-8903cda2a3ba.pdf
Bu makalenin aslı 2023 yılında Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlanan 1. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildiriler Kitapçığında görülebilir. Bakınız; 1. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu Bildirileri ISBN: 978-975-456-164-7 (sayfa 40’dan başlayarak) >
file:///C:/Users/user/Downloads/1.ULUSLARARASI%20T%C3%9CRK%20K%C3%9CLT%C3%9CR%C3%9C%20SEMPOZYUMU%20(2)_compressed%20(1).pdf

Dolayısıyla, Koen tarafından yapılmış bu eleştiri işi, çocukça, bilimsellikten uzak ve tamamen yanlış ve mantıksız önermelerin bir değeri olduğunu peşinen varsayma saçmalığını taşıyan biçimde yapılmıştır. Bu anlamda Koen'in burada yaptığı iş çöp niteliğindedir. Kendisi bir dilbilimci olarak mesleğinin ona kazandırmış olması beklenebilecek minimum doğru yaklaşımı ve tutarlı mantık yürütebilme emaresini de gösterememiştir. Öyle ki bu bağlamda bana göre utanması gereken bir yayın yapmıştır. Ortaya çıkardığı iş o-kadar çocukça ve bilimsellikten uzaktır ki, kendisini öven sözler söyleyen izleyicilerin de açıkçası Koen'in bilgi seviyesinden bir basamak yukarda olduğunu da düşünmem mümkün olmayacaktır.

VM içeriği Eski Türkçedir. Bu tam olarak kanıtlanmıştır. Gelecekte de bu gerçek değişmeyecektir çünkü içerik budur.

EK 1 >

EK BİLGİLER:

VM Bağlamında Olmakla SAM/SEM ve SAĞIN sözcükleri ve bunların lehçelerdeki fonetik yakınları için ek açıklamalar *(İngilizce olarak aşağıda görülebilir)*

Additional explanations for the words SAM/SEM and SAĞIN and their possible phonetic variants in dialects (including their meanings and some frequency info) in The VM Context:

> In addition to all that, in some dialects of Turkish, the SAM/SEM syllable as a word suffix is used for "'second person and plural conjugation".

Below I share a link to an academic article published in a university in Turkey. The article itself examines some examples of texts from Turkish but Çuvaş-Turkish language dialects in terms of grammar. This article quoted a one-page Turkish-ÇUVAŞ dialect written text. This article also partially examined the word suffix -SAM. In the quoted Chuvash text, the frequency of occurrence of this word suffix is seen.

In this source article, she did not count and specify how many times this SAM syllable occurs as a word-ending sound in every 100 words. However, looking at the copied text in the 1-page Chuvash-Turkish dialect, this quote will give you an idea of how much the SAM syllable is repeated at the end of words. And we can count ourselves in how many words this structure was seen. Let's see how many times the SAM last syllable appears in the text on a single page. In the text below, I marked the last syllables of SEM/SAM in bold so that we can count clearly on page 43 of this published academic article. In addition, on page 26 of this article, she also states that the word suffix SAM is used in 'second person and plural conjugation' and gives some examples.

In addition, The author of the article wrote that this word suffix (-SEM /-SAM) of the Chuvash Turks is also used to make nouns plural. The author of the article reports on page 43 of this article that, uniqueness names in Chuvash dialect do not take a morpheme to show the number suffix, whereas nouns in the plurality category take the morpheme + sem (Unity names do not take a morpheme to indicate the number field, whereas names in the plural category take the morpheme + sem / This particular quote that in as; "While singular nouns do not take a morpheme to indicate the number category, names in the plural category take the morpheme +sem." ("Teklik isimler sayı ulamını gösterecek bir biçimbirim almazken, çokluk kategorisindeki isimler +sem biçimbirimine alır").[209]

Let's look at the quote now: *(Note: **-CEM** in **Cyrillic**-alphabet = **-SEM** in the **Latin**-alphabet)*
КАЙĂК**CEM**

[209] {**Source**; Doç. Dr. Funda KARA form T.C. Atatürk University Socıal Sciences Department Of Turkish Language And Literature (2013) < https://atauni.edu.tr/yuklemeler/bbdb55b...c4f819.pdf >}
*The quoted text is in the Chuvash-dialect of Turkish (in the Cyrillic text) from an article by M. Pavlov's source is cited {Indicated Source in this article: M. M. Pavlova, Hănăhtaru puhh**isem**, Şupaşkar 2009, Şĕnĕ văhăt, p.17}:*

Кайӑк**сем** - юрӑ та вĕҫев!
Кайӑк сасси - пирĕн вӑрман**сем**, ҫеҫен хир**сем**, тусемпе пушхирсен сасси.
Кайӑк**сем** - сывлӑш ачи**сем**, сывлӑшри океана пăхăнтаракан**сем**. Вĕ**сем**, пĕлĕтрен те, тусенчен те ҫӳлерех вĕҫсе хăпараççĕ.
Кайӑк**сем** - асамат кĕперĕн ачи**сем**. Вĕсен тĕкĕсене тем тĕрлĕ сăрăпа та сăрласа пĕтернĕ.
Кайӑк**сем** - савăнăҫ хыпарҫи**сем**. Вĕ**сем** кашни ҫулах ҫунат ҫинче пирĕн пата ҫуркуннене илсе килеççĕ.
Кайӑк**сем** - пире пулăшаакан**сем**, вăрмансемпе хирсен, пахчасемпе садсене упракан**сем**. Кайӑк**сем** - вăрттăнлăхпа илем. Кайӑк**сем** - пирĕн ачалăх тусĕ**сем**.
Кайӑк**сем** ҫинчен чаплă сăвăсемпе юрă**сем**, юмăх**сем** хывнă. Кайăксăр эпир пурăнайман та пулăттăмăр. Кайăксăр ҫĕр мĕнле пуласси ҫинчен шухăшлама та хăрушă!
Авă кам**сем** вĕ**сем**, кайӑк**сем**!

So, There are **about 100 words here and 24 of them end with this** (**-SEM**/-SAM) syllable/sound.

However, we cannot generalize neither this nor the VMS texts for the Turkish language about this **SAM** syllable issue. This will vary according to the dialects. It also varies according to the content of the subject posted.

> Depending on the subject of the content in the manuscript, there are more and sharper differences in the frequency of use of word suffixes in Turkish compared to many other languages.
At the same time, when the dialect changes in Turkish, the phonetic structure of the suffixes changes sharply.

For example, if you were writing an article in Turkish on a subject that would include more conditionals and first or second-person suffixes, it would be quite normal for the syllable SAM we mentioned to appear many times in these texts. Or, if we were to write a historical article (a text describing events that took place in the past) with the past tense suffix at the end of words, the SAM suffix should appear less frequently or not at all on that page, and instead, the past tense suffix should appear more often. In other words, while words and suffixes selected according to the subject are used extensively in a particular book, when the subject and time change, the frequently used word suffixes and words will also change. In other words, if you are writing a text for a documentary film about drug production and medical practices in Turkish, the word suffixes to be found in these texts will change phonetically, and the density/frequency of use of the word suffixes. But, phonetics & density will change when you write a tale to tell about an event in the past tense it will change.

This is a feature of agglutinative languages in general, and partly also in Indo-European languages (though not with exactly equal intensity). You would also expect the terminology to change when you write text for, say, a documentary.

If you want to measure or compare the frequency of use of certain suffixes, you should first all know that even if Turkish is a single language, the phonetic structure and density can change sharply in each dialect. In other words, we are not saying that only suffixes such as subject content and tense suffixes change the phonetic structure, but essentially dialect differences also change the phonetic structure. In other words, if you are using an articulated

language such as Turkish, the way the word suffixes appear in the texts can change sharply phonetically, depending on which dialect you speak, the subject of the texts, the time in which the event described takes place, and whether the people mentioned are singular or plural.

So, as a researcher, if you want to see how often phonetic structures occur in two different languages with the statistical comparison method;

A- First, you must match the correct sound equivalents to the 300 to 340-marked alphabet you have.

B- The statistical methods you would apply for Indo-European languages should be better applied to Old Turkish after clarifying the dialect. If you assume that it will not be possible to determine the dialect exactly, remembering that with the present study we have managed to reduce the dialect of the VM-author to the dialects of the Black Sea and Marmara regions, it will be necessary to find VM-contemporary (or historically recent) manuscripts of these regions so that it can be compared with VM in terms of phonetic-statistics.

C- Knowing that you cannot apply the sound-value comparisons that you can apply to Indo-European languages to Turkish because the phonetic form and frequency of use of suffixes change depending on the content of the subject written in Turkish in the texts (depending on what subject the texts are on), the time in which the event described takes place, and whether the persons mentioned are singular or plural. You should apply it. To do this, you need to prepare fairy tales that tell about historical events with their counterparts or documentary texts that use present tense suffixes for the first person singular, describing medical practices, with their similar ones, and also by determining the dialects in advance.

SAM/SEM in the VM is a word can be read as like **SAM, SEM, ŞEM, ŞAM, SAĞN (saın/sağn/sağın)** based on ATA transcription based on the testing dialectal variants in the phonetic harmony rule in Turkish.[210]

We know that the author expressed the letters S and Ş with the same single letter sign and that two letters "**ı**" in the form of "**ıı**" together correspond to the letter "**ğ**" in modern Turkish. This is also compatible with the phonetics of Turkish, and there are many examples in historical manuscripts where two sounds are represented by a single sign.

At the time when the VM texts were written, the book was not written so that everyone who saw it could read it easily. This is the reason why the author used a complex alphabet. These texts were written for a specific person or a few special people to read.

It has been mentioned in many articles by historians that many spies were sent to Europe by the Ottoman sultan Mehmet the Conqueror before and after 1453 in the Sulat Mehmet II period. We read the sentence on the map page, which was understood to have been written by the author of the VM texts, addressing some part of a caftan that was worn by the sultan". This "sultan" was most likely Fatih Sultan Mehmet himself. We can prove through readings that there is also military information in the VM texts. Therefore, the VM manuscript is written by the author who is a healer/medicine maker as the profession, but we know that the purpose of writing was to record some military information. Historians have noted that Mehmet the Conqueror gave high importance to secrecy, and he did not give private and

[210] The most important and interesting part is that this alphabet used and each of the other pronunciation-phonetic forms of this word read as SAM had an equivalent in Turkish. You can also see this in dictionaries.

confidential information even to his closest relatives and commanders. For example, Fatih did not even tell his highest-level commanders where he would organize an expedition (declare war) or even while walking towards the war geography with his army.

In other words, these VM texts were not written to be read by everyone as fluently as reading a newspaper.

Words:

SAM (**straw, grass**/sap saman, ot): https://sozce.com/nedir/271055-sam

SEM (**medicine**/ilaç): https://sozce.com/nedir/276242-sem

ŞAM (**candle, wax**, solid-parafin/mum): https://sozce.com/nedir/294371-sam

ŞEM (candle, wax, **beeswax, silver**/mum, bal mumu,
gümüş): https://sozce.com/nedir/295686-sem

SAĞIN (**milking, lactating, milch, complete**/sağmal, süt veren, sağım.
tam): https://sozce.com/nedir/269161-sagin

or
SAĞIM: (**milking**/sağım): https://sozce.com/nedir/269161-sagin[/url]

> In Turkish, we also use this suffix (**SAM / SEM**) to make wish and request modes or to establish conditional structures.

We can see this structure in the Harezmi dialect too. In the Harezmi Turkish dialect, we see the conditional mode **-SEM / -SAM.** In an article written by Prof. Dr. Aysu Ata, She gave some examples of words and sentences in the historic Harezmi dialect.

E.g;
t. şahıs erse men / er**sem** düşmÀnnı erse men (HŞ 4381), baàda er**sem** (HŞ 441) bar er**sem** (KE 144r16)[211]

> In researcher Gürer Gülsevin's presentation in 1999, she was informed about "optative varieties" in Old (Anatolian) Turkish. In her statement, she shared some examples from Old Turkish.

Some of these are those:

2nd person singularity of optative varieties -**sen**
gele **sen** bunda saŋa neŋ garazum yok işidür **sen** / kala **sen** anda yavuzdur yalıŋuz kanda kalur **sen** (Mev.1,1) ...

[211] You can see more example in this source: Harezm Turkish Morphology, Prof. Dr. Aysu Ata,<[url=https://www.turkcenindirilisi.com/turkce/harezm-turkcesi-sekil-bilgisi-ozellikleri-prof-dr-aysu-h95640.html]https://www.turkcenindirilisi.com/turkce/harezm-turkcesi-sekil-bilgisi-ozellikleri-prof-dr-aysu-h95640.html

1st person singularity of optative varieties **-sam**
senüŋle meşveret kıl**sam** gerekdür / bu derde çâreler bul**sam** gerekdür (Işk.3565)

2nd person singularity of optative varieties **-sAŋ**
bir kaç haslet birle ârâste ol**saŋ** gerek (Mrzb.64b.14)

In other words, it is known that **this word suffix exists in Old Turkish** and many academic sources provide this information. So, some people used to write this word suffix by combining it with the root word. However, it was also possible to write them separately. **In this example, both are seen being together, as in VM texts.**[212]

Included in the poetic form of 'koşuk', we often see the '**- sam**' request suffix.

E.g; *Säbzvân Ḳoşıḳları*
145
Säbzvân m yoḳ ekän sazäylä**säm**
ḳanatim yoḳ ekän pärvâz äylä**säm**
ḳani meni yäẖşi fe'lli yârginäm
taŋġdä barib aldigä zâr älä**säm**
...
367
çärẖ igirs**äm** çärẖginäm äylänädi
uygä kir**säm** saçginäm tolġanädi
ḳoy suyib toylär birib algän yârim
kündiz ötib keçäsi ẖuylänädi
368
käşki men uçär çibin bol**säm** edi
ḳayrilib ḳabaġ gä ḳon**säm** edi
şunçäki rumal alib kiş kişläsä
öldirsä diydälärdän toy**säm** edi
527
ḳari çaldi yer deb tut**säm** ne morad
u ölsä men bivä ḳal**säm** ne morad
undän körä taḳa öt**säm** yaẖşiraḳ
u minän men ṫila taḳ**säm** yaẖşiraḳ

... etc ...[213]

> Does this **SAM / SAĞN** *(saın)* spelling in VM have other meanings as a word suffix? Let's explain this detail more broadly. This word suffix in VMS was used to perform the following functions.

---

[212] **The Source**: TDK-Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Osmanlı Türkçesi Öncesi : Eski Türkiye Türkçesi Toplantısı, İstanbul Aralık 1999, by Gürer Gülsevin,<http://www.turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TU...vin_01.pdf>

[213] You can see more example in this s**ource**: 'Säbzvân Ḳoşıḳları', Ankara Unıversıty Socıal Scıences Instıtute Contemporary Turkısh Languages And Lıteratures Department, Yüksek Lisans Tezi. Yazar: Asaludin Nazamudin, Yıl: 2012 <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitst...sAllowed=y

In VMS, the suffix that is added to the root is “-SEİİN” and/or “-SAM”, which are either suffixes that indicate the action’s owner as in you (second person) or me (first person). Technically, the suffix that the author wrote was directly and only “-SAIN”, yet it is essential to understand that the “-IN” (and its phonetic and connotation equivalent “-IIN”) part of the suffix could both be pronounced as |em| (“-M”), or |en| (“-N”) during the period in which the manuscript was written in. It makes essentially no difference to the definition of the term and only affects the description of the action’s owner. However, it is crucial to identify and explain both possibilities – despite the fact one is more relevant than the other – as both technically remain a possibility. In addition, the presence of “-SA-” (Clauson) as a portion of the suffix acts as an indicator that is the equivalent of the English term "IF" (Guise). In addition, “-sa-” suffix known as; "Forms Desiderative Denominal Verbs (No-men Actions (to wish))" (Clauson), and it is also essential to keep in mind that the suffix “-SAN” can also sand as a root “SAN” which is defined as “(to): count, deem, think, suppose, and conjecture” etc (Eyuboğlu). Furthermore, based on some Azerbaijani or some Black-See region dialects, an additional usage of the suffix “-SAIN” or “-SEİN” would apply to the period in which the manuscript was written. In Turkish the suffix “SAIN” has comparable usages such as “-benzer”, “-gibi”, “-ya uygun”, “-ya müsait”, “-ya elverişli”. In English, the translation would be “suitable to make something”, “convenient to make something”, “similar to something”, “such as”, “similarly”, and “like”.

The suffix “-SAIN” (in some dialects in Turkish it is |-SAĞIN| but in Anatolian Turkish it is |-SAĞI|, or |-SAĞIN-|), which equivalent to today's Turkish suffixes "-ımsı", "-sı", and "-ımtırak". In English are “such as”, “similarly”, and “like,” and they also indicate actions for the second person (Aksoy). and the suffix “-SAN” indicates actions taken in the second person. The suffix “-SAIN”/ “-SAN” is based on the word “SEN”, which can stand as a suffix or a root and is defined (in English) as “you” regardless of its role. The suffixes “-SAN”, “-SEN”, “-SAIN”, “-SEİN”, “-SUN”, and “-SÜN” all are derived from the word “SEN” and all define as “you” as they indicate an action’s owner in the second person. The middle letters have changed due to different Turkishdialects forming throughout different geographic locations, yet despite all changes, the definitions are shared and supported by the Turkish Vowel and Phonetic Harmony Rules.

The conditional suffix “-SAM” indicates actions taken in the first person. This suffix is directly described as “I/me” and is related to the suffixes “-SAM”, “-SIM”, “-SİM” or “-SEM”, which all describe action’s owner to be “I, me, myself” (first person) (Guise).

The suffix “-ĞN” (“-AĞN”/“-ĞIN”/ “-GİN”) is the phonetic equivalent of “-AĞIN / -EĞİN” due to the Turkish vowel harmony rule, for when the last letter of a root is a consonant, a vowel may be placed as a conjunction between the root and the suffix.

These suffixes indicate prospect attainability, potentially achieving something, to be able to potentially attain/reach something, and expecting a forthcoming form of something (-able). Sir Gerard Clauson in his book "Studies in Turkishand Mongolic Linguistics" (page 154) explained the suffixes “-**ĞIN**”, and “**GİN**” as:

"-ğın/-gin function uncertain; e.g. kev- "to masticate" > kevgin "indigestible"; rare and unproductive and probably very old.".

In addition, Sir Gerard Clauson explained in his book "An Etymological Dictionary of pre-Thirteenth-Century Turkish" (Clauson) that:

"-ğ the commonest Deverbal Suffix; forms a wide range of Deverbal Nouns and Noun/Adjectives, Nomen actiones, etc".

Let me give two more examples from today's Anatolian Turkish, where the first and second-person singular request/wish modes are used, so you can see that the word suffix **-SAM / -SEM, -SAN / SEN** is also used in modern Turkish too.

The name of the author who wrote this poem: Niyazi Bilgin
Name of this poem: *Ne Yapsam Bilmiyo**rum*** (* I Don't Know What To Do *)[214]

Note: *I marked the words that repeat twice in this poem, in red. Also, the last voice of one of these repetitions has been lengthened. (example:* ***of of****ffffff) All of these have also been seen in 600-year-old VM texts.*

Ne Yapsam Bilmiyorum
Ne yap**sam** bilmiyorum...
Ver**sem** aklımı yem diye kuşlara.
Yat**sam** bir tren yolunun kenarında.
Çıkıp bir ağacın dalında uyu**sam**.
Yolun ortasında oturup sigara iç**sem**.
Arabamın el frenini açıp sal**sam** caddeye.
Hiç durmadan koş**sam** çılgınca.
Duvarların üzerinde yürü**sem**
Ve durup durduk yere
Bağır**sam** birinin kulağına hiç yoktan.
Saçlarımı kazıt**sam** sıfıra
Ve yanımdan geçen birine at**sam** yumruğu.
Alıp başımı git**sem** bilinmezliğe.
Girip bir saunaya saatlerce kal**sam**.
Gecenin bir saatinde gidip iş yerime çalış**sam**,
Ne işin var burada diyenleri döv**sem**.
Hiç durmadan sigara iç**sem**.
Gitar çal**sam** delice.
Binanın tepesine çıkıp şehri izle**sem**.
Buz gibi suda yüz**sem**.
Müziğin sesini sonuna kadar aç**sam** .
Kapıyı çalanlara açma**sam** kapıyı.
Yemek ye**sem** çatlayana kadar.
Ağla**sam** gözyaşlarım kuruyana kadar
Ve birden başla**sam** gülmeye **katıla katıla**.
Bilgisayarda oyun oyna**sam**,

[214] **Source:** Niyazi Bilgin > https://www.gulum.net/sair/bolumler.php?...er&id=4391

Yenilince at**sam** camdan aşağıya.
Elbiselerimi değiştirip dur**sam**
Ve her değiştirdiğimde ,
Arkadaşıma sor**sam** nasıl oldu diye.
Bütün renkleri karıştır**sam** birbirine;
Mavi hariç !!!
Ve serp**sem** bir tuvalin üstüne.
Dalında meyve kopar**sam**,
Ve yoldan geçen birine ver**sem**.
Bisikletime bin**sem** ve başka şehre git**sem**.
Sonra tekerini patlatıp otostop çek**sem**,
Yarı yolda inip geri dön**sem**.
Bir taksiye binip şehri dolaşıp geri evime gel**sem**.
Uyusam hiç kalkmadan günlerce.
Sessiz sessiz otur**sam**.
Kardeşimi ziyarete git**sem** ,
Ve cebimde ne kadar para varsa hepsini ona Ver**sem**.
Elbiselerimi yırtıp otobüsçüye param olmadığımı söyle**sem**,
Beni götürmesini iste**sem**.
Gitme**sem** işe günlerce,
Daha sonra gece gündüz çalış**sam**.
Arabamın önüne pervane tak**sam** ve uçmaya çalış**sam**,
Uçamayınca ağırlıktan olduğunu düşünüp
Pervaneyi elime alıp kendim uçmaya çalış**sam**.
Düşüp bir yerimi kır**sam**.
Alçılı alçılı dolaş**sam** aylarca.
Durmadan seni düşün**sem**
Düşün**sem** **düşün****sem**...
of offffffff
Neler yap**sam** bilmiyorum sensiz
Aslında bir sen ol**san** bir de ben...
Hiçbir şey yapmadan seni izle**sem**.

Niyazi Bilgin

The name of the author (who wrote the following poem): Cemal Süreyya (1931 - 1990)
Neme of this poem: *Sen Gel**sen** (*if you come*)[215]

Note: *In this poem, first person (**-SAM/-SEK**) singular, second (-SAN/-SEN) person singular, and third person plural present tense (**-SAK/-SEK**) request/wish modes suffixes were marked with blue. **-SAK** syllable is seen in VMS, just like **SAN** and **SAM** word suffixes.*

Sen Gel**sen**
Şimdi aç**sam** pencereyi bekle**sem**

[215] **Source:** Cemal Süreyya > http://asksiirleri.org/sen-gelsen-cemal-sureya

Sen gel**sen**
Olmaz ya hani gelive**rsen**
Hiç bir şey sorma**san**
Hiç bir şey söyleme**sen**
Sus**sam**
Sus**san**
Sus**sak**.
Susuşların anlattığını dinle**sek**
Sırt sırta otur**sak**
Katılasıya ağla**sak**
Sorma**sak** birbirimize sebebini
Sarıl**sam**
Sarıl**san**
Sarıl**sak**.
Ve yine hiç bir şey konuşma**sak**
Ama anla**sak**
Ne vardı sahi
Olmaz ya
Hayal ya
Hani diyorum olsa ne vardı.

Note as an addition; The following words are the word equivalents appearing in Ötüken Dictionary, including the Ottoman Turkish section to English by Google

SAM

sam [sam / sim / som / söm (reflex.)].

1. The root that expresses angry grumbling, grumbling, sulking, in this way and by grumbling.
sam-ı-ra-mak, sam-ır-da-mak, sam-ır-tı, sam-ra-mak, sam-ır sumur

sam -mmı [Ar. semm (poison) > sāmm / sāmme] {OsT}.

1 سام. The hot wind blowing from the desert; sam wind

2 سامه. {eT} Mercury; **sem**; **medicine**. [ABTS]

3. {eT} Quackery.

sam (sa:m) {OsT} it is.

Sam 1. Rainbow.

2. Fire *(or fever).*

3. Possibility of a stupefying species.

4th p. {mouth} Exhausted; tired. [DS]

sam [? sam] {mouth} it is.

1. A boneless piece of meat. [DS]

sam [? sam] {mouth} it is.

1. A curved staff that becomes a yoke. [DS]

şam [sham] {dialect}.

1. Pine.

[Ar. şāme > şām] (şa:m) {OsT}.

1 شام. **Evening**.

şam-mmi [Ar. şemm (sniff) > şāmm / şāmme] {OsT} pg.

1. The one who smells; smelling.

شام

[Ar. şamʿa => şam] {mouth}.

1. **Match**.

2. Old waxed matches.

3. Mother.

4. Candlestick.

SEM/SEM

şem [şem (reflection)].

1. The root that initiates dog barking and shouting in this form.
şem-kir-mek
şem -m {OsT}.

1. **Mother**.

2. **Beeswax**.

shem -mmi {OsT}

1 شم. Smell; don't smell.

shem [Far. sĊm => şem]

1. Silver.

sem -m [Ar. semʿ] {OsT} it is.

1 سمع. Hearing; to listen; half.

2. Listening.

3. Ear.

sem [Ar. semm => sÂm] (se:m) {eT}.

1 سم. **Medicine**. [DLT]

1st pair. Each of the smallest semantic features formed by the parts of the genus of the meaning; meaning unit

sem -mmi {OsT} it is.

1 سم. **Poison**;

sagın [saġ-mak > saġ-ın] {eT} noun.

1. Milk; product is provided. [Nevâyî] [DLT]

sagın [sak-mak > saġ-ın] {eT} adj.

1. **Intoxicated with love**; lovesick; love madness.

right [sā-mak (count) > sa-ğ-ın] adj.

1. Not incomplete or inaccurate; correct, in accordance with the rules.

2. The word is wanted to be expressed, it is intended to be expressed and it is fully appropriate; authentic

your right becomes.

1 صاغم. {eAT} **Milking**; milking

2. {mouth} **Milker**. [DS]

[sahan / saan / **milk**].
Copper vessel used for meals.

Bakınız Ek 2:

Bay Koen, eleştirilerinin bir parçası olarak "No Turkish -> unqualified!" notuyla izleyicileri üzerinde, "Türkçe bilmeyenler benim çalışmalarımı analiz edemez veya analiz etmemeli" gibi bir şey söylediğim algısını yaratıyor.

Bakınız Ek 3: Koen'in kamuya açık ortamda ırkçılık göndermesi:

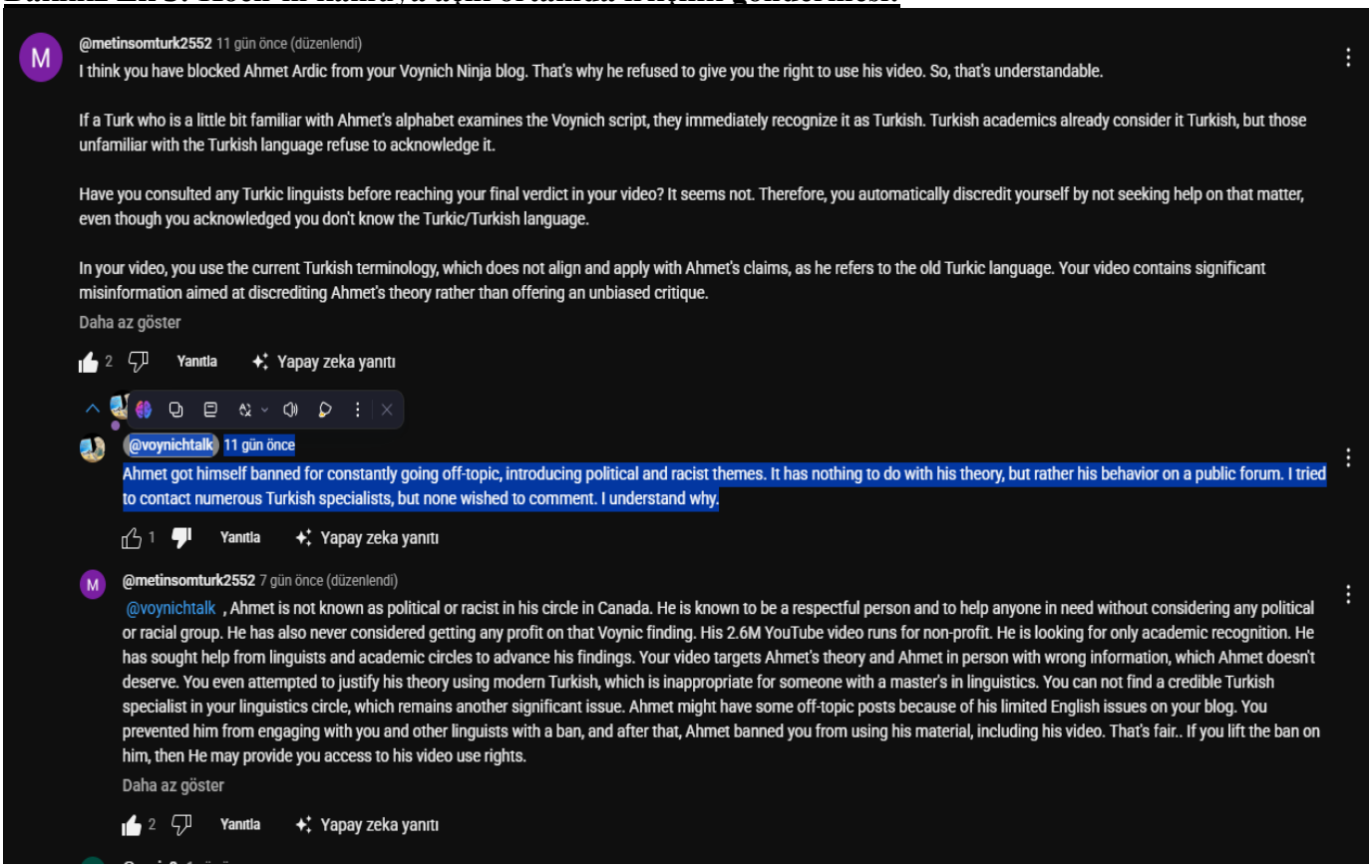

Bakınız EK-4 > ÇNOR biçiminde VM boyunca makine tarafından 97 tane sayılan aslında her defasında aynı sözcük değildir ve esasen burada sayılan bir hecedir.[216]

Bu görseldeki iki kelime 19r sayfasında görülebilir. Burada yukarıdaki ilk kelimede görülebileceği gibi burada sözcüğün ilk harfi U harfidir. Dolayısıyla makine sayımı ile bu ÇNOR biçiminde sayılmasına karşın aslında size göre UÇNOR sözcüğü olması gerekirdi. Kaldı ki burada U- harfinden sonraki kısım bir hece ve anlamını baştaki U- harfi belirliyor. Diğer taraftan bu sözcük aslında U-ÇNOR değil U-ÇVOR yazılıdır. Fakat "voynichese yazılımı sayımı" burada ÇV ve ÇN hecesini aynı biçimde görüyor ve her defa aynı sayıma ekliyor. Alttaki sözcük ise DOVUL sözcüğü. Görüleceği iki bu sözcüğün ikinci harfi de aslında O değil (O üstündeki V sesiyle birlikte bu esasen OV fonetiğine sahip hece harfidir. Esasen sizin verilerine tam olarak güvenerek VM içeriğinde 97 tane ÇNOR sözcüğü var diye saydığınız pek çok örnekte:

1- ATA alfabeye göre Ç- sesiyle başlayan fakat fonetiği birbirinden farklı olan en az 12 adet hece harfi türevini sizin makine inandığınız ÇN fonetiğine karşılık gelecek biçimde saymaktadır.

2- ÇNOR sözcüğünü saydığını zannettiğiniz çok sayıdaki örnekte makine esasen -ÇNOR hecesini saymıştır. Türkçede sözcük anlam içeriğini heceler taşır ekler değil.

3- Dahası, Türkçe, kelime eklerinin (heceler olarak) tarih boyunca ayrı ayrı yazılabildiği bir dildir.

Dolayısıyla sizin tam da bu noktada 97 defa ÇNOR yazdığı iddianız tam bir çöpe döndü. Bu iddiayı ve benzerlerini çoktan biz tarihten sildik ama ısrarla VM-araştırmacıları (Bay Koen G. gibi) ve takipçilerinin yanlış datayı kullanmakta direnmesi/ısrarı durumun söz-konusudur.

> These two words in the image can be found on f-19r. As can be seen with the first word above, the first letter of the word is the letter "**U**." Therefore, although machine counting records this as **ÇNOR**, according to you, it should be the word **UÇNOR** (if you were following the ATA transcription). Moreover, the part after the letter "**U-**" here is a syllable, and its meaning is determined by the initial letter "**U-**." On the other hand, this word was not written as **U-ÇNOR** but as **U-ÇVOR** (by VM author). However, the "Voynichese software count" treats the syllables **ÇV** and **ÇN** as identical here and adds them to the count each time. The word below, on the other hand, is the word **DOVUL**. As can be seen, the second letter of this word is not actually "**O**" either (the "**O**" with the "**V**" sound above it essentially forms the syllable letter with the **OV** phonetics). Essentially, in many of the cases where your data claims there are **97** instances of the word **ÇNOR** in the VM content:

1. According to the ATA alphabet, **at least 12 different syllable-letter variants beginning with the Ç-sound** but differing in phonetics are counted by voynichese machine as corresponding to the **ÇN** phonetics.

2. In many cases (including other VM pages in general) where the machine claims to be counting the word **ÇNOR**, it is essentially **counting the -ÇNOR syllable**. In Turkish, the meaning of the word is carried by syllables, not affixes.

3- Moreover, Turkish is a language in which word-suffixes (as syllables) can be written separately throughout history.

Therefore, at this very point, your claim that ÇNOR is written 97 times has completely fallen apart. We have long erased such claims and similar ones from VM history, but VM researchers (like Mr. Koen G.) and his followers persistently resist and insist on using incorrect data.

---

[216] Bu görseldeki iki kelime 19r sayfasında görülebilir. Burada yukarıdaki ilk kelimede görülebileceği gibi burada sözcüğün ilk harfi U harfidir. Dolayısıyla makine sayımı ile bu ÇNOR biçiminde sayılmasına karşın aslında size göre UÇNOR sözcüğü olması gerekirdi. Kaldı ki burada U- harfinden sonraki kısım bir hece ve anlamını baştaki U- harfi belirliyor. Diğer taraftan bu sözcük aslında U-ÇNOR değil U-ÇVOR yazılıdır. Fakat "voynichese yazılımı sayımı" burada ÇV ve ÇN hecesini aynı biçimde görüyor ve her defa aynı sayıma ekliyor. Alttaki sözcük ise DOVUL sözcüğü. Görüleceği iki bu sözcüğün ikinci harfi de aslında O değil (O üstündeki V sesiyle birlikte bu esasen OV fonetiğine sahip hece harfidir. Esasen sizin verilerine tam olarak güvenerek VM içeriğinde 97 tane ÇNOR sözcüğü var diye saydığınız pek çok örnekte:
1- ATA alfabeye göre Ç- sesiyle başlayan fakat fonetiği birbirinden farklı olan en az 12 adet hece harfi türevini sizin makine inandığınız ÇN fonetiğine karşılık gelecek biçimde saymaktadır.
2- ÇNOR sözcüğünü saydığını zannettiğiniz çok sayıdaki örnekte makine esasen -ÇNOR hecesini saymıştır. Türkçede sözcük anlam içeriğini heceler taşır ekler değil.
3- Dahası, Türkçe, kelime eklerinin (heceler olarak) tarih boyunca ayrı ayrı yazılabildiği bir dildir.
Dolayısıyla sizin tam da bu noktada 97 defa ÇNOR yazdığı iddianız tam bir çöpe döndü. Bu iddiayı ve benzerlerini çoktan biz tarihten sildik ama ısrarla VM-araştırmacıları (Bay Koen G. gibi) ve takipçilerinin yanlış datayı kullanmakta direnmesi/ısrarı durumun söz-konusudur.

<u>Mr. Koen videosundan alıntılar yapabileceğimle ilgili not:</u> Mr. Koen tarafından yayınlanan ve bu mektubuma konu olan videonun altında kendisine yönelik bir soru sordum ve yanıtını aldım. Bu sorumu ve yanıtın görselini aşağıda görebilirsiniz. Böylece onun bu videosundan herhangi bir alıntı yapabileceğime yönelik izin almış oldum. Bu konuda aşağıdaki görsele bakabilirsiniz.
Kaynak video: We need to talk about YouTube's favorite Voynich Theory > https://www.youtube.com/watch?v=UgVZZrZ1eqY

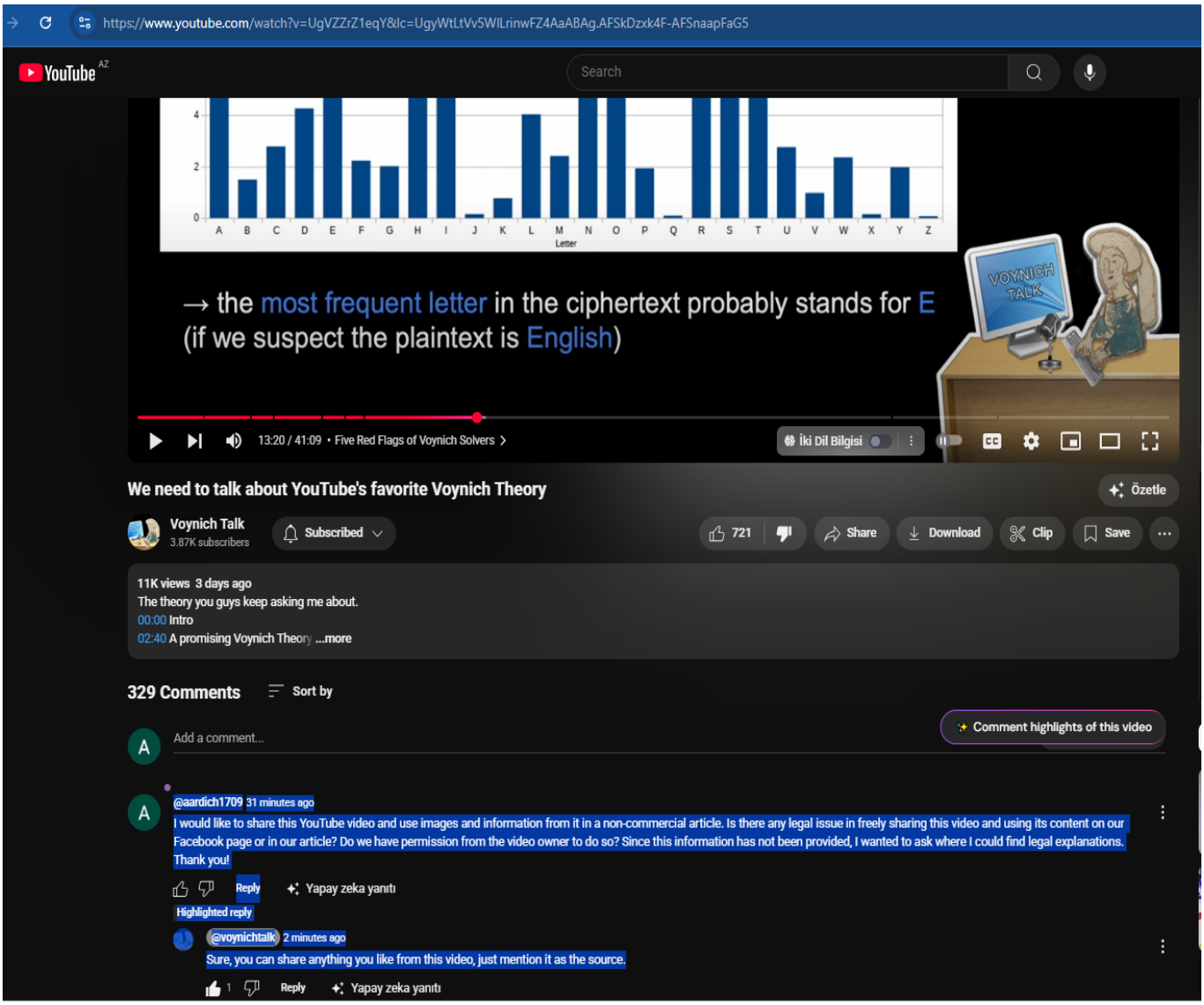

9 Mart 2025 tarihinde Bakü saati ile saat 22:45 civarında Bay Koen'in kendi videosu altında ona sorduğum soru ve aldığım izin/onay yanıtını bu görselde ve aşağıda görebilirsiniz:

***@aardich1709** / 31 minutes ago > (At March 9, 2025 at 22:45)*

I would like to share this YouTube video and use images and information from it in a non-commercial article. Is there any legal issue in freely sharing this video and using its content on our Facebook page or in our article? Do we have permission from the video owner to do so? Since this information has not been provided, I wanted to ask

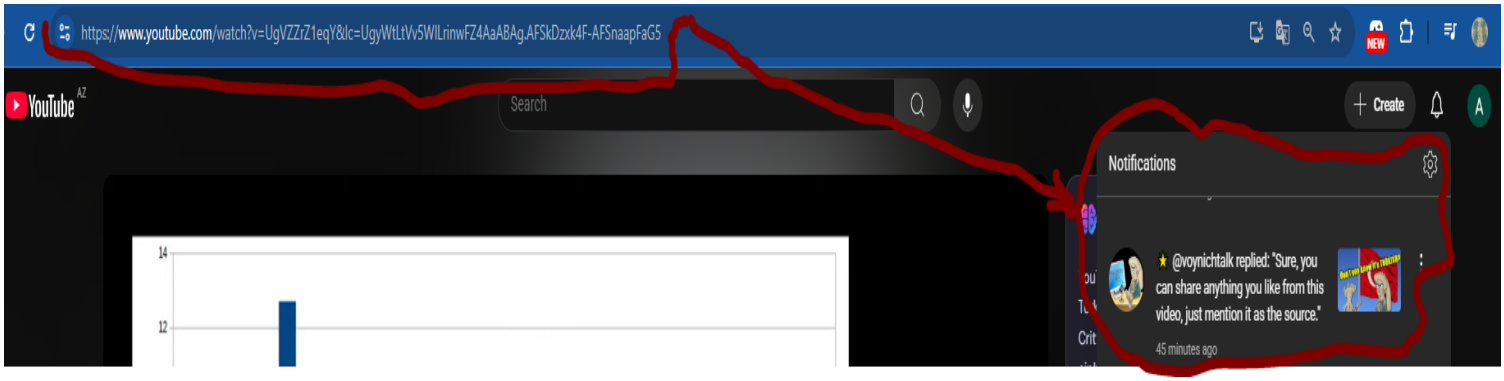

where I could find legal explanations. Thank you
***Reply** / Highlighted reply*
By: @voynichtalk
As: Sure, you can share anything you like from this video, just mention it as the source.

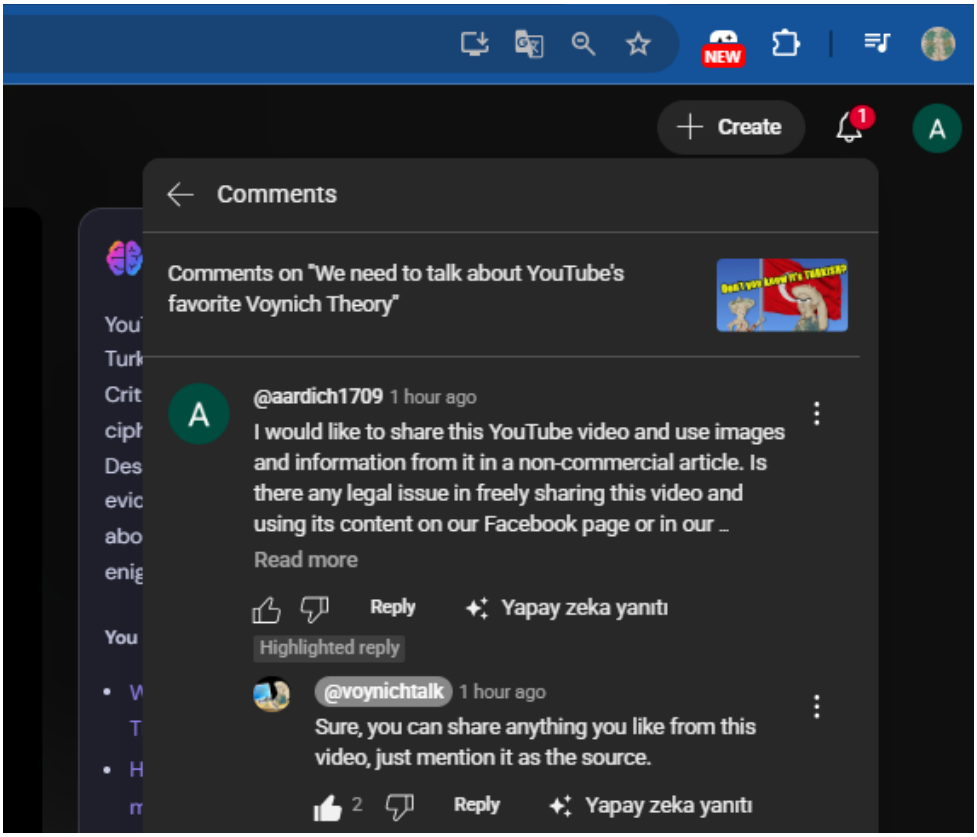

Bu görsel bilgisayarımın ekranından youtube mesaj bildirimleri köşesinden ekran görüntüsü alıntısıdır. Bakınız:
https://www.youtube.com/watch?v=UgVZZrZ1eqY&t=160s

Bu cevap mektubu/makale Ahmet Ardıç tarafından yazılmış ve Nisan 2025'de aşağıdaki yasal haklar uyarısıyla birlikte yayınlanmıştır.

YASAL UYARILAR:
Bizim bu yazımızı kısmen veya tamamen paylaşmak isterseniz, yazar adını (Ahmet Ardıç) belirterek kaynak göstermek kaydı ile sadece bu linkimizi (ortak olam sayfamızı) paylaşabilir veya ticari olmayan makaleleriniz için alıntı yapa bilirsiniz. Buradan kısmi veya bütünsel alıntı veya alıntılar yaparak bunları başka bir kitap içerisinde yayınlayamazsınız ve ticari hiçbir sayfada bunları alıntılayarak sunamazsınız. Eğer böyle bir ihtiyacınız olursa yazılı ıslak imzalı onayımızı almanız gerekir.
Telif hakları © 2025 Ahmet Ardıç
'Copyright' © 2025 by Ahmet Ardic - All Rights Reserved
Yazışma Adresi:
"Ata Team Alberta Canada"
turkicresearch@gmail.com